

GOVERNMENT OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

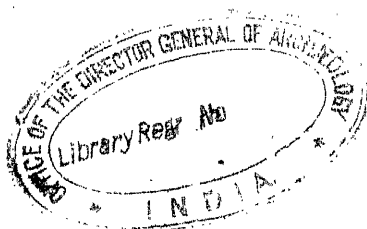

SESSION NO. 13452

LL No. 186.2 / Plu

I.A. 79

0922

NOT TO BE ISSUED

PLUTARCHI CHAERONENSIS

MORALIA

13452

RECOGNOVIT

GREGORIUS N. BERNARDAKIS.

VOL. III.

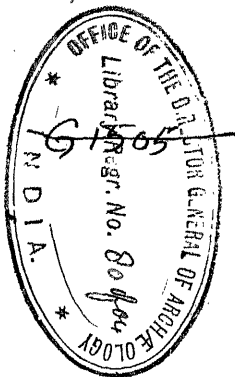
EB

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCXCI.

4891.

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY, NEW DELHI.

Acc. No ..... 13452.....

Date..... 13.7.1960.....

Call No..... 186.2..... (3)

P.Lu

ΗΛΙΑΙ Μ. ΜΑΛΙΑΚΑΙ

ΦΙΛΙΑΣ ΕΝΕΚΑ.

amore
για φιλοσυν.

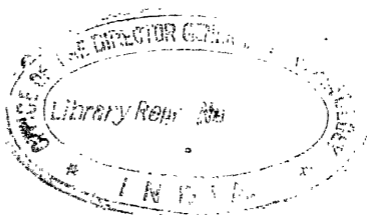
HOC VOLUMINE CONTINENTUR

<i>Περὶ τοῦ Ε τοῦ ἐν Δελφοῖς</i>	pag.
De E apud Delphos	1
<i>Περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν Πυθίαν</i>	
De Pythiae oraculis	27
<i>Περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων</i>	
De defectu oraculorum	69
<i>Εἰ διδασκτὸν ἡ ἀρετή</i>	
An virtus doceri possit	143
<i>Περὶ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς</i>	
De virtute morali	147
<i>Περὶ ἀοργησίας</i>	
De cohibenda ira	178
<i>Περὶ εὐθυμίας</i>	
De tranquillitate animi	208
<i>Περὶ φιλαδελφίας</i>	
De fraterno amore	242
<i>Περὶ τῆς εἰς τὰ ἔκγονα φιλοστοργίας</i>	
De amore prolis	278
<i>Εἰ ἀντάρκεις ἡ κακία πρὸς κακοδαιμονίαν</i>	
An vitiositas ad infelicitatem sufficiat	291
<i>Πότερον τὰ τῆς ψυχῆς ἢ τὰ τοῦ σώματος πάθη χείρονα</i>	
Animine an corporis affectiones sint peiores	297
<i>Περὶ ἀδολεσχίας</i>	
De garrulitate	302
<i>Περὶ πολυπραγμοσύνης</i>	
De curiositate	334
<i>Περὶ φιλοπλουτίας</i>	
De cupiditate divitiarum	355

VI   QUAE HOC VOLUMINE CONTINEANTUR.

<i>Περὶ δυσωπίας</i>	pag.
De vitioso pudore	368
<i>Περὶ φθόνου καὶ μίσους</i>	
De invidia et odio	388
<i>Περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως</i>	
De se ipsum citra invidiam laudando	394
<i>Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ βραδείως τιμωρουμένων</i>	
De sera numinis vindicta	417
<i>Περὶ εἰμαρμένης</i>	
De fato	467
<i>Περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου</i>	
De genio Socratis	485
<i>Περὶ φυγῆς</i>	
De exilio	550
<i>Παραμυθητικὸς εἰς τὴν γυναῖκα τὴν αὐτοῦ</i>	
Consolatio ad uxorem.	575

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ
ΤΑ ΗΘΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ Ε ΤΟΥ ΕΝ ΔΕΛΦΟΙΣ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

ΑΜΜΩΝΙΟΣ, ΛΑΜΠΡΙΑΣ, ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, ΘΕΩΝ,
ΕΤΣΤΡΟΦΟΣ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

1. Στιχιδίοις τισὶν οὐ φανύλως ἔχουσιν, ὧ φίλε Δ
Σαραπίων, ἐνέτυχον πρόφην, ἃ Δικαίαρχος Εὐριπίδην
οἶεται πρὸς Ἀρχέλαον εἰπεῖν.

οὐδ' ἔτι μοι πλουτοῦντι δορεῖσθαι πένης,
5 μή μ' ἀφρονα κρήνης ἢ διδοῦς αἰτεῖν δοκῶ.
χαρίζαι μὲν γὰρ οὐδὲν ὁ διδοὺς ἀπ' ὀλίγων μικρὰ
τοῖς πολλὰ κεκτημένοις, ἀπιστούμενος δ' ἀντὶ μη-
δενὸς διδόναι κακοηθείας καὶ ἀνελευθερίας προσ-
λαμβάνει δόξαν. ὅρα δὴ ὅσον ἐλευθεριότητι καὶ Ε
10 κάλλει τὰ χρηματικὰ δῶρα λείπεται τῶν ἀπὸ λόγου
καὶ σοφίας, ἃ καὶ διδόναι καλὸν ἐστὶ καὶ διδόντας
ἀντατεῖν ὅμοια παρὰ τῶν λαμβανόντων. ἐγὼ γοῦν
πρὸς σέ καὶ διὰ σέ τοῖς αὐτόθι φίλοις τῶν Πυθικῶν
λόγων ἐνίους ὥσπερ ἀπαρχὰς ἀποστέλλων, ὁμολογῶ
15 προσδοκᾶν ἐτέρους καὶ πλείονας καὶ βελτίονας παρ'
ὑμῶν, ἅτε δὴ καὶ πόλει χρωμένων μεγάλη καὶ σχολῇς

E scripsi in titulo: ΕΙ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ — — ΝΙ-
ΚΑΝΔΡΟΣ] om. mei quidem codices 2 Εὐριπίδην] Nauck.
p. 673 (ed. II) 11 & Madvigius 13 διὰ σέ] διὰ σοῦ R

F μάλλον ἐν βιβλίοις πολλοῖς καὶ παντοδαπαῖς διατρι-
 βαῖς εὐπορούντων. ὁ δ' οὖν φίλος Ἀπόλλων ἔοικε
 τὰς μὲν περὶ τὸν βίον ἀπορίας ἰᾶσθαι καὶ διαλύειν
 θεμιστεύων τοῖς χρωμένοις, τὰς δὲ περὶ τὸν λόγον
 αὐτὸς ἐνιέναι καὶ προβάλλειν τῷ φύσει φιλοσόφῳ, ⁵
 τῇ ψυχῇ ὕρεξιν ἐμποιῶν ἄγωγὸν ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν,
 ὥς ἄλλοις τε πολλοῖς δῆλόν ἐστι καὶ τῇ τοῦ E
 καθιερώσει. τοῦτο γὰρ εἰκὸς οὐ κατὰ τύχην οὐδ'
 οἶον ἀπὸ κλήρου τῶν γραμμάτων μόνον ἐν προεδρίᾳ
 885 παρὰ τῷ θεῷ γενέσθαι καὶ λαβεῖν ἀναθήματος τάξιν ¹⁰
 ἱεροῦ καὶ θεάματος· ἀλλ' ἢ δύναμιν αὐτοῦ κατιδόν-
 τας ἰδίαν καὶ περιττὴν ἢ συμβόλῳ χρωμένους πρὸς
 ἕτερόν τι τῶν ἀξίων σπουδῆς τοὺς ἐν ἀρχῇ περὶ
 τὸν θεὸν φιλοσοφήσαντας, οὕτω προσέσθαι. πολ-
 λάκις οὖν ἄλλοτε τὸν λόγον ἐν τῇ σχολῇ προβαλ- ¹⁵
 λόμενον ἐκκλίνας ἀτρέμα καὶ παρελθὼν, ἔναγχος
 ὑπὸ τῶν υἱῶν ἐλήφθην ξένοις τισὶ συμφιλοτιμού-
 μενος, οὓς εὐθὺς ἐκ Δελφῶν ἀπαίρειν μέλλοντας
 οὐκ ἦν εὐπρεπὲς παράγειν οὐδὲ παραιτεῖσθαι, πάν-
 20 τως ἀκοῦσαί τι προθυμουμένους. ὥς δὲ καθίσας
 παρὰ τὸν νεῶν τὰ μὲν αὐτὸς ἠρξάμην ζητεῖν, τὰ
 δ' ἐκείνους ἐρωτᾶν, ὑπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν λόγων
 αὐτῶν ** ἃ πάλαι ποτὲ καθ' ὃν καιρὸν ἐπεδήμει
 Νέρων ἠκούσαμεν Ἀμμωνίου καὶ τινων ἄλλων
 διεξιόντων, ἐνταῦθα τῆς αὐτῆς ἀπορίας ὁμοίως ἐμ- ²⁵
 πεσοῦσης.

⁵ malim τῷ φύσει φιλοσόφῳ τῆς ψυχῆς. cf. Vit. Per.
 c. 1 7 τῇ R: τῇ περὶ E*: E1 13 περὶ | τὰ περὶ Cobetus
 21 παρὰ W: περὶ 23 lacunam significavi. Excidisse
 vid. ἀνεμνήσθην vel simile quid

2. Ὅτι μὲν γὰρ οὐχ ἦττον ὁ θεὸς φιλόσοφος ἢ μάντις, ἐδόκει πᾶσιν ὁρθῶς πρὸς τοῦτο τῶν ὀνομάτων ἕκαστον Ἀμμώνιος τίθεσθαι καὶ διδάσκειν, ὥς Πύθιος μὲν ἐστὶ τοῖς ἀρχομένοις μανθάνειν καὶ 5 διαπυνθάνεσθαι· Δῆλιος δὲ καὶ Φαναῖος οἷς ἤδη τι δηλοῦται καὶ ὑποφαίνεται τῆς ἀληθείας· Ἰσμήνιος C δὲ τοῖς ἔχουσι τὴν ἐπιστήμην, καὶ Λεσχηνόριος ὅταν ἐνεργῶσι καὶ ἀπολαύωσι χρώμενοι τῷ διαλέγεσθαι καὶ φιλοσοφεῖν πρὸς ἀλλήλους. Ἐπεὶ δὲ 10 τοῦ φιλοσοφεῖν ἔφη τὸ ζητεῖν τὸ θαυμάζειν καὶ ἀπορεῖν, εἰκότως τὰ πολλὰ τῶν περὶ τὸν θεὸν ἔοικεν αἰνίγμασι κατακεκρυφθαι, καὶ λόγον τινὰ ποθοῦντα διὰ τί καὶ διδασκαλίαν τῆς αἰτίας· οἷον ἐπὶ τοῦ πυρὸς τοῦ ἀθανάτου, τὸ κἄεσθαι μόνον αὐτόθι τῶν 15 ξύλων ἐλάτην καὶ δάφνην ἐπιθυμιᾶσθαι, καὶ τὸ δύο Μοίρας ἰδρῶσθαι πανταχοῦ τριῶν νομιζομένων, καὶ τὸ μηδεμιᾶ γυναικὶ πρὸς τὸ χρηστήριον εἶναι προσελθεῖν· καὶ τὸ τοῦ τρίποδος, καὶ ὅσα τοιαῦτα, D τοῖς μὴ παντάπασιν ἀλόγοις καὶ ἀψύχοις ὑφειμένα 20 δελεάζει καὶ παρακαλεῖ πρὸς τὸ σκοπεῖν τι καὶ ἀκούειν καὶ διαλέγεσθαι περὶ αὐτῶν. ὅρα δὲ καὶ ταυτὶ τὰ προοργάμματα, τό ᾿γινῶθι σαντόν ᾿ καὶ τό ᾿μηδὲν ἄγαν ᾿, ὅσας ζητήσεις κεκίνηκε φιλοσόφους καὶ ὅσον λόγων πλῆθος ἀφ ᾿ ἑκάστου καθάπερ ἀπὸ 25 σπέρματος ἀναπέφυκεν· ὧν οὐδενὸς ἦττον οἶμαι γόνιμον λόγων εἶναι τὸ νῦν ζητούμενον·

2 ἐδόκει Turnebus: δοκεῖ 7 Λεσχηνόριος Duebnerus: λέσχην ὄριος 10 ἔφη] ἀρχή? ζητεῖν] ζητεῖν ἢ? cf. Plat. Theaet. p. 155 d 12 ordo verborum est ποθοῦντα καὶ λόγον — καὶ διδασκαλίαν 26 λόγων Madvigius: λόγον

3. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Ἀμμωνίου, Λαμπρίας
 ὁ ἀδελφὸς εἶπε 'καὶ μὴν ὃν ἡμεῖς ἀκηκόαμεν λόγον
 ἀπλοῦς τίς ἐστὶ καὶ κομιδῇ βραχύς. λέγουσι γὰρ
 Εἰ ἐκείνους τοὺς σοφοὺς ὑπ' ἐνίων δὲ σοφιστὰς προσ-
 αγορευθέντας αὐτοὺς μὲν εἶναι πέντε, Χίλωνα καὶ 5
 Θαλῆν καὶ Σόλωνα καὶ Βίαντα καὶ Πιττακόν· ἐπεὶ
 δὲ Κλεόβουλος ὁ Αἰνιδίων τύραννος, εἶτα Περίαν-
 δρος ὁ Κορίνθιος, οὐδὲν αὐτοῖς ἀρετῆς μετὸν οὐδὲ
 σοφίας, ἀλλὰ δυνάμει καὶ φίλοις καὶ χάρισι κατα-
 βαζόμενοι τὴν δόξαν, ἐνέβαλον εἰς τοῦνομα τῶν 10
 σοφῶν καὶ τινὰς γνώμας καὶ λόγους ἐξέπεμπον καὶ
 διέσπειρον εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῖς ὑπ' ἐκείνων λεγο-
 μένοις ὁμοίους· δυσχεράναντας ἄρα τοὺς ἄνδρας
 ἐξελέγχειν μὲν οὐκ ἐθέλειν τὴν ἀλαξουρίαν οὐδὲ
 F φανερώς ὑπὲρ δόξης ἀπεχθάνεσθαι καὶ διαμάχεσθαι 15
 πρὸς ἀνθρώπους μέγα δυναμένους, ἐνταῦθα δὲ
 συνελθόντας αὐτοὺς καθ' αὐτοὺς καὶ διαλεχθέντας
 ἀλλήλοις, ἀναθεῖναι τῶν γραμμάτων ὃ τῇ τε τάξει
 πέμπτον ἐστὶ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὰ πέντε δηλοῖ,
 μαρτυρομένους μὲν ὑπὲρ αὐτῶν πρὸς τὸν θεὸν ὅτι 20
 πέντ' εἰσί, τὸν δ' ἑβδομον καὶ τὸν ἕκτον ἀποποιου-
 μένους καὶ ἀποβάλλοντας ὥς οὐ προσήκοντας αὐτοῖς
 ὅτι δ' οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ταῦτα λέγεται, γνοίη τις ἂν
 ἀκούσας τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν τὸ μὲν χρυσοῦν Εἰ
 Λιβίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ὀνομαζόντων, τὸ δὲ 25
 386 χαλκοῦν Ἀθηναίων· τὸ δὲ πρῶτον καὶ παλαιότατον
 τῇ δ' οὐσίᾳ ξύλινον ἔτι νῦν τῶν σοφῶν καλοῦσιν,
 ὥς οὐχ ἑνὸς ἀλλὰ κοινὸν ἀνάθημα πάντων γενόμενον.'

21 τὸν δὲ ἕκτον καὶ τὸν ἑβδομον R

4. Ὁ μὲν οὖν Ἀμμώνιος ἡσυχῇ διεμειδίασεν, ὑπονοήσας ἰδίᾳ τὸν Λαμπρίαν δόξῃ κερῶσθαι, πλάττεσθαι δ' ἱστορίαν καὶ ἀκοὴν ἐτέρων πρὸς τὸ ἀνυπεύθυνον. ἕτερος δέ τις ἔφη τῶν παρόντων, ὡς
 5 ὅμοια ταῦτ' ἐστὶν οἷς πρῶην ὁ Χαλδαῖος ἐφλυάρει ξένος, ἐπὶ μὲν εἶναι τὰ φωνῇ ἰδίαν ἀφιέντα τῶν γραμμάτων, ἐπὶ δὲ τοὺς κίνησιν αὐτοτελεῖ καὶ ἀσύνδετον ἐν οὐρανῷ κινουμένους ἀστέρας· εἶναι δὲ τῇ τάξει δεύτερον τό τ' Ε τῶν φωνηέντων B
 10 ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὸν ἥλιον ἀπὸ σελήνης τῶν πλανήτων· ἡλίῳ δ' Ἀπόλλωνα τὸν αὐτὸν ὡς ἔπος εἶπεῖν πάντας Ἑλληνας νομίζειν. ἄλλὰ ταυτὶ μὲν ἔφη ἁπαντάπασι ἐκ πίνακος καὶ πυλαίας. ὁ δὲ Λαμπρίας ἔλαθεν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἀφ' ἱεροῦ κινήσας ἐπὶ
 15 τὸν αὐτοῦ λόγον. ἃ μὲν γὰρ ἐκεῖνος εἶπεν, οὐδεὶς ἐγίνωσκε Δελφῶν· τὴν δὲ κοινὴν καὶ περιηγητικὴν δόξαν εἰς τὸ μέσον προῆγον, οὔτε τὴν ὕψιν ἀξιοῦντες οὔτε τὸν φθόγγον ἀλλὰ τοῦνομα μόνον τοῦ γραμματος ἔχειν τι σύμβολον.

20 5. Ἔστι γάρ' ὡς ὑπολαμβάνουσι Δελφοὶ καὶ C τότε προηγορῶν ἔλεγε Νίκανδρος ὁ ἱερεὺς ἑσχημα καὶ μορφῇ τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἐντεύξεως, καὶ τάξιν ἡγεμονικὴν ἐν τοῖς ἐρωτήμασιν ἔχει τῶν χρωμένων ἐκάστοτε καὶ διαπυνθανομένων, εἰ νικήσουσιν, εἰ
 25 γαμήσουσιν, εἰ συμφέρει πλεῖν, εἰ γεωργεῖν, εἰ ἀποδημεῖν. τοῖς δὲ διαλεκτικοῖς χαίρειν ἔλεγε σοφὸς ὢν ὁ θεός, οὐδὲν οἰομένοις ἐκ τοῦ εἰ μορίου καὶ

τοῦ μετ' αὐτοῦ ἀξιώματος προᾶγμα γίνεσθαι, πάσας
 τὰς ἐρωτήσεις ὑποτεταγμένους τούτῳ καὶ νοῶν ὥς
 πράγματα καὶ προσιέμενος. ἐπεὶ δ' ἴδιον τὸ ἐρω-
 D τᾶν ὥς μάντιν ἐστὶν ἡμῖν καὶ τὸ εὐχεσθαι κοινὸν
 ὥς πρὸς θεόν, οὐχ ἥττον οἴονται τῆς πευστικῆς τὴν 5
 εὐκτικὴν τὸ γράμμα περιέχειν δύναμιν· εἰ γὰρ
 ὦφελον' φησὶν ἕκαστος τῶν εὐχομένων. καὶ Ἀρχί-
 λοχος
 'εἰ γὰρ ὥς ἐμοὶ γένοιτο χεῖρα Νεοβούλης θινεῖν.'
 καὶ τοῦ 'εἶθε' τὴν δευτέραν συλλαβὴν παρέλκεσθαί 10
 φασιν, οἷον τὸ Σώφρονος
 'ἄμα τέκνων θην δευομένα·'
 καὶ τὸ Ὀμηρικόν

'ὥς θην καὶ σὸν ἐγὼ λύσω μένος.'
 ἐν δὲ τῷ 'εἰ' τὸ εὐκτικὸν καὶ ἀποχρώντως δηλοῦσθαι.' 15
 6. Ταῦτα τοῦ Νικάνδρου διελθόντος, οἶσθα γὰρ
 E δὴ Θέωνα τὸν ἐταῖρον, ἤρετο τὸν Ἀμμώνιον, εἰ
 διαλεκτικῇ παρρησίας μέτεστιν οὕτω περιυβρισμένη
 ἀκηκουία τοῦ δ' Ἀμμωνίου λέγειν παρακελευομένου
 καὶ βοηθεῖν, 'ἀλλ' ὅτι μὲν' ἔφη 'διαλεκτικώτατος ὁ 20
 θεός ἐστιν, οἱ πολλοὶ τῶν χρησμῶν δηλοῦσιν· τοῦ
 γὰρ αὐτοῦ δῆπουθεν ἐστὶ καὶ λύειν καὶ ποιεῖν ἀμ-
 φιβολίας. ἔτι δ', ὥσπερ Πλάτων ἔλεγε, χρησμοῦ
 δοθέντος ὅπως τὸν ἐν Ἀήλῳ βωμὸν διπλασιάσωσιν,
 ὃ τῆς ἄκρας ἕξεως περὶ γεωμετρίαν ἔργον ἐστίν, οὐ 25

7 Ἀρχίλοχος] Bergkii 2 p. 402 9 ὥς W: ὡς θινεῖν
 mei codd. 10 supplendum vid. τὴν δευτέραν συλλαβὴν
 ὥσπερ καὶ τὸ 'θῆν' 13 Ὀμηρικόν] P 29 18 οὕτω
 περιυβρισμένη] αὐτῆς περιυβρισμένης? 19 ἀκηκουία *:
 ἀκηκουῖα 23 Πλάτων] cf. p. 579 c

τοῦτο προστάττειν τὸν θεὸν ἀλλὰ καὶ γεωμετρεῖν
 διακελεύεσθαι τοῖς Ἑλλησιν· οὕτως ἄρα χρησμούς
 ἀμφιβόλους ἐκφέρων ὁ θεὸς αὖξει καὶ συνίστησι F
 διαλεκτικὴν ὥς ἀναγκαίαν τοῖς μέλλουσιν ὁρῶς
 5 αὐτοῦ συνήσειν. ἐν δὲ διαλεκτικῇ δήπου μεγίστην
 ἔχει δύναμιν ὁ συναπτικὸς οὗτοσι σύνδεσμος, ἅτε
 δὴ τὸ λογικώτατον σχηματίζων ἀξίωμα· πῶς γὰρ
 οὐ τοιοῦτο τὸ συνημμένον, εἴ γε τῆς μὲν ὑπάρξεως
 τῶν πραγμάτων ἔχει καὶ τὰ θηρία γινῶσιν, ἀκο-
 10 λούθου δὲ θεωρίαν καὶ κρίσιν ἀνθρώπῳ μόνῳ
 παραδέδωκεν ἢ φύσις; ὅτι γὰρ ἡμέρα καὶ φῶς
 ἔστιν· αἰσθάνονται δὴπου καὶ λύκοι καὶ κύνες καὶ
 ὕρνιθες· ὅτι δ' εἰ ἡμέρα, φῶς ἔστιν· οὐδὲν ἄλλο 387
 συνίησι πλὴν ἀνθρώπος, ἡγουμένου καὶ λήγοντος
 15 ἐμφάσεώς τε καὶ συναρτήσεως τούτων πρὸς ἄλληλα
 καὶ σχέσεως καὶ διαφορᾶς μόνος ἔχων ἔννοιαν, ἐξ
 ᾧν αἱ ἀποδείξεις τὴν κυριωτάτην ἀρχὴν λαμβά-
 νουσιν. ἐπεὶ τοίνυν φιλοσοφία μὲν ἐστὶ περὶ ἀλή-
 θειαν ἀληθείας δὲ φῶς ἀπόδειξις ἀποδείξεως δ'
 20 ἀρχὴ τὸ συνημμένον, εἰκότως ἢ τοῦτο συνέχουσα
 καὶ ποιοῦσα δύνამις ὑπὸ σοφῶν ἀνδρῶν τῷ μά-
 λιστα τὴν ἀλήθειαν ἡγαπηκότε θεῷ καθιερώθη· καὶ B
 μάντις μὲν ὁ θεὸς μαντικὴ δὲ τέχνη περὶ τὸ μέλλον
 ἐκ τῶν παρόντων ἢ παρῳχημένων. οὐδενὸς γὰρ
 25 οὗτ' ἀναίτιος ἢ γένεσις οὗτ' ἄλογος ἢ προγνώσις·
 ἀλλ' ἐπεὶ πάντα τοῖς γεγυῖσιν τὰ γιγνόμενα τὰ τε
 γενησόμενα τοῖς γιγνομένοις ἔπεται καὶ συνήρτηται
 κατὰ διεξοδὸν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος περαίνουσιν, ὁ

τὰς αἰτίας εἰς ταὐτὸ συνθεῖν τε πρὸς ἄλληλα καὶ
 συμπλέκειν φυσικῶς ἐπιστάμενος οἶδε καὶ προλέγειν

‘τά τ’ ἐόντα τά τ’ ἐσσόμενα πρό τ’ ἐόντα.’

καὶ καλῶς Ὅμηρος πρῶτον ἔταξε τὰ παρόντα εἴτα
 τὸ μέλλον καὶ τὸ παρωχημένον· ἀπὸ γὰρ τοῦ ὕντος 5
 C ὁ συλλογισμὸς κατὰ τὴν τοῦ συνημμένου δύναμιν,
 ὥς ‘εἰ τόδ’ ἐστί, τόδε προηγείται’ καὶ πάλιν ‘εἰ
 τόδ’ ἐστί, τόδε γενήσεται.’ τὸ γὰρ τεχνικὸν καὶ
 λογικὸν ὥσπερ εἴρηται γνῶσις ἀκολουθίας, τὴν δὲ
 πρόσληψιν ἢ αἰσθησις τῷ λόγῳ δίδωσιν. ὅθεν, εἰ 10
 καὶ γλίσχρον εἶπειν, οὐκ ἀποστρέφομαι τοῦτον εἶναι
 τὸν τῆς ἀληθείας τρίποδα τὸν λόγον, ὃς τὴν τοῦ
 λήγοντος πρὸς τὸ προηγούμενον ἀκολουθίαν θέ-
 μενος εἴτα προσλαβὼν τὴν ὑπαρξιν ἐπάγει τὸ
 συμπέρασμα τῆς ἀποδείξεως. τὸν οὖν Πύθιον, εἰ 15
 D δὴ μουσικῇ θ’ ἥδεται καὶ κύκνων φωναῖς καὶ
 κιθάρας ψόφοις, τί θαυμαστόν ἐστι διαλεκτικῆς
 φιλίας τοῦτ’ ἀσπάζεσθαι τοῦ λόγου τὸ μέρος καὶ
 ἀγαπᾶν, ᾧ μάλιστα καὶ πλείστῳ προσχρωμένους
 ὀρεῖ τοὺς φιλοσόφους; ὁ δ’ Ἡρακλῆς, οὐπω τὸν 20
 Προμηθεά λελυκῶς οὐδὲ τοῖς περὶ τὸν Χείρωνα
 καὶ Ἀτλαντα σοφισταῖς διειλεγμένος ἀλλὰ νέος ὢν
 καὶ κομιδῇ Βοιωτίας, ἀναιρῶν τὴν διαλεκτικὴν καὶ
 καταγελῶν τοῦ ‘εἰ’ τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον ὑπο-
 σπᾶν ἔδοξε βία τὸν τρίποδα καὶ διαμάχεσθαι πρὸς 25
 E τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς τέχνης· ἐπεὶ προῖόν γε τῷ

3 Hom. A 70 τ’ ἐόντα Homerus: τε ὄντα 11 γλίσχρον
 W: αἰσχρὸν 24 εἰ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ δεύτερον ‘si pri-
 mum, est et secundum’ Emperius

χρόνῳ καὶ οὗτος ἔοικε μαντικώτατος ὁμοῦ γενέσθαι καὶ διαλεκτικώτατος.

7. Πανσαμένον δὲ τοῦ Θέωνος, Εὐστροφον Ἀθηναῖον οἶμαι τὸν εἰπόντα εἶναι πρὸς ἡμᾶς ὄρᾱς, ὡς
 5 ἀμύνει τῇ διαλεκτικῇ Θέων προθύμως, μονονοῦ τὴν
 λεοντὴν ἐπενδυσάμενος; οὕτως οὐδ' ὑμᾶς τοὺς πάντα
 συλλήβδην πράγματα καὶ φύσεις καὶ ἀρχὰς θείων
 ὁμοῦ καὶ ἀνθρωπείων ἐν ἀριθμῷ τιθεμένους, καὶ
 πολὺ μάλιστα τῶν καλῶν καὶ τιμίων τοῦτον ἡγε-
 10 μόνα ποιουμένους καὶ κύριον, εἰκὸς ἡσυχίαν ἄγειν,
 ἀλλ' ἀπάρξασθαι τῷ θεῷ τῆς φίλης μαθηματικῆς, F
 αὐτὸ μὲν ἐφ' ἑαυτοῦ μήτε δυνάμει μήτε μορφῇ
 μήτε τῷ ῥήματι τὸ E τῶν ἄλλων στοιχείων δια-
 φέρειν ἡγουμένους, ὡς δὲ μεγάλου πρὸς τὰ ὅλα καὶ
 15 κυρίου σημεῖον ἀριθμοῦ τετιμῆσθαι τῆς πεμπάδος,
 ἀφ' οὗ τὸ ἀριθμεῖν οἱ σοφοὶ πεμπάζειν ὠνόμαζον.
 ταῦτα δὲ πρὸς ἡμᾶς ἔλεγεν οὐ παίζων ὁ Εὐστροφος,
 ἀλλ' ἐπεὶ τηνικαῦτα προσεκέειμην τοῖς μαθήμασιν
 ἐμπαθῶς, τάχα δ' ἔμελλον εἰς πάντα τιμήσειν τὸ
 20 'μηδὲν ἄγαν' ἐν Ἀκαδημείᾳ γενόμενος.

8. Εἶπον οὖν ἁλλιστα τὸν Εὐστροφον τῷ ἀρι-
 θμῷ λύειν τὴν ἀπορίαν. 'ἐπεὶ γάρ' ἔφην 'εἰς τὸ
 ἄρτιον νενεμημένου παντὸς ἀριθμοῦ καὶ τὸ περιτ- 388
 τὸν ἢ μὲν μονὰς ἀμφοτέρων ἐπικοινωνός ἐστι τῇ
 25 δυνάμει (διὸ καὶ προστιθέμενῃ τὸν μὲν περιττὸν
 ἀριθμὸν ἄρτιον ποιεῖ τὸν δ' ἄρτιον περιττὸν)

6 οὕτως W: οὕπω ὑμᾶς R: ἡμᾶς 10 εἰκὸς Exemplum
 Turnebi: εἰδῶς 19 δ' ἔμελλον R: δὲ μέλλων 20 Ἀκα-
 δημεία *: ἀκαδημεία

ἀρχὴν δὲ τοῦ μὲν ἄρτιου τὰ δύο τοῦ δὲ περιττοῦ
 τὰ τρία ποιοῦνται, τὰ δὲ πέντε γεννᾶται τούτων
 πρὸς ἀλλήλους μιγνυμένων· εἰκότως ἔσχηκε τιμὴν
 πρῶτος ἐκ πρώτων ἀποτελούμενος, καὶ γάμος ἐπωνό-
 μασται τῇ τοῦ ἄρτιου πρὸς τὸ θῆλυ περιττοῦ δ' αὖ 5
 πρὸς τὸ ἄρρεν ὁμοιότητι· ταῖς γὰρ εἰς ἴσα τομαῖς
 τῶν ἀριθμῶν, ὁ μὲν ἄρτιος πάντῃ διιστάμενος ὑπο-
 λείπει τινὰ δεκτικὴν ἀρχὴν οἷον ἐν ἑαυτῷ καὶ χώραν,
 B ἐν δὲ τῷ περιττῷ ταὐτὸ παθόντι μέσον ἀεὶ περιέστι
 τῆς νεμήσεως γόνιμον· ἥ γονιμώτερός ἐστι τοῦ ἐτέ- 10
 ρου, καὶ μιγνύμενος ἀεὶ κρατεῖ κρατεῖται δ' οὐδέ-
 ποτε· γίνεται γὰρ ἐξ ἀμφοῖν κατ' οὐδεμίαν μῆξιν
 ἄρτιος ἀλλὰ κατὰ πάσας περιττός. ἔτι δὲ μᾶλλον
 αὐτὸς ἐπιβάλλων αὐτῷ καὶ συντιθέμενος δείκνυσι
 τὴν διαφορὰν ἐκάτερος· ἄρτιος μὲν γὰρ οὐδεὶς ἀρ- 15
 τίῳ συνελθὼν περισσὸν παρέσχεν οὐδ' ἐξέβη τὸ
 οἰκεῖον ὑπ' ἀσθενείας ἄγονος ὦν ἐτέρου καὶ ἀτελής·
 C περισσοὶ δὲ μιγνύμενοι περισσοῖς ἄρτίους πολλοὺς
 διὰ τὸ πάντῃ γόνιμον ἀποτελοῦσι. τὰς δ' ἄλλας
 οὐκ ἂν τις ἐν καιρῷ νῦν ἐπεξίῳι δυνάμεις καὶ δια- 20
 φορὰς τῶν ἀριθμῶν. ὥς οὖν ἄρρενός τε τοῦ πρώ-
 του καὶ θήλεος ὁμιλία τὰ πέντε γιγνόμενα γάμον οἱ
 Πυθαγόρειοι προσεῖπον. ἔστι δ' ἡ καὶ φύσις λέ-
 λεκται τῷ περὶ αὐτὸν πολυπλασιασμῷ πάλιν εἰς
 ἑαυτὸν περαινῶν. ὥς γὰρ ἡ φύσις λαβοῦσα πυρὸν 25
 ἐν σπέρματι καὶ χεαμένη πολλὰ μὲν ἐν μέσῳ φύει

9 ταὐτὸ *: τὸ αὐτὸ 10 γόνιμον] μόριον Emperius 17
 ἄγονος X: ἀπόγονος 22 ὁμιλία W: ὃ μὴ διὰ 24 αὐτὸν *: αὐτόν

σχήματα καὶ εἶδη, δι' ὧν ἐπὶ τέλος ἐξάγει τὸ ἔργον, ἐπὶ πᾶσι δὲ πυρὸν ἀνέδειξεν ἀποδοῦσα τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ τέλει τοῦ παντός· οὕτω τῶν λοιπῶν ἀριθμῶν, ὅταν αὐτοὺς πολλαπλασιάσωσιν, εἰς ἑτέρους τελευ-
 5 τῶντων τῇ αὐξήσει, μόνος ὁ τῶν πέντε καὶ ἕξ γενό- D
 μενος τοσαντάκις αὐτοὺς ἀναφέρουσι καὶ ἀνασφ-
 ζουσιν. ἑξάκις γὰρ τὰ ἕξ τριακονταεξ, καὶ πεντάκις
 τὰ πέντε εἰκοσιπέντε γίνεται. καὶ πάλιν ὁ μὲν
 τῶν ἕξ ἅπαξ τοῦτο ποιεῖ καὶ μοναχῶς αὐτὸς ἀφ'
 10 ἑαυτοῦ τετράγωνος γιγνόμενος· τῇ δὲ πεμπάδι καὶ
 τοῦτο μὲν συμβέβηκε κατὰ πολυπλασιασμόν, ἰδίως
 δὲ τὸ κατὰ σύνθεσιν ἢ ἑαυτὴν ἢ τὴν δεκάδα ποιεῖν
 παρὰ μέρος ἐπιβάλλουσιν αὐτῇ, καὶ τοῦτο γίγνε-
 σθαι μέχρι παντός, ἀπομιμουμένου τοῦ ἀριθμοῦ
 15 τὴν τὰ ὅλα διακοσμοῦσαν ἀρχήν. ὥς γὰρ ἐκείνην
 φυλάττουσαν ἐκ μὲν ἑαυτῆς τὸν κόσμον ἐκ δὲ τοῦ
 κόσμου πάλιν αὖ ἑαυτὴν ἀποτελεῖν 'πυρὸς τ' ἀντα-
 μείβεσθαι πάντα' φησὶν ὁ Ἡράκλειτος 'καὶ πῦρ E
 ἀπάντων, ὅκωσπερ χρυσοῦ χρήματα καὶ χρημάτων
 20 χρυσός·' οὕτως ἢ τῆς πεμπάδος πρὸς ἑαυτὴν σύνοδος
 οὐδὲν οὔτ' ἀτελὲς οὔτ' ἄλλότριον γεννᾷν πέφυκεν,
 ἀλλ' ὠρισμένως ἔχει μεταβολάς· ἢ γὰρ αὐτὴν ἢ τὴν
 δεκάδα γεννᾷ, τουτέστιν ἢ τὸ οἰκεῖον ἢ τὸ τέλειον.'

9. 'Ἐὰν οὖν ἔρηται τις, τί ταῦτα πρὸς τὸν

6 αὐτοὺς *: αὐτοὺς 10 πεμπάδι *: πεντάδι 12 ἢ
 ἑαυτὴν Stegmannus: καθ' ἑαυτὴν ἢ M: ἢ τὴν * 13
 ἐπιβάλλουσιν (ἐπιβαλλούση Madvigius) Emperius: ἐπιβαλ-
 λούσης αὐτῇ *: ἑαυτῇ 16 φυλάττουσαν] πλάττουσαν
 Bernaysius, ἐναλλάττουσαν Madvigius 17 αὖ] del. Steg-
 mannus ita W: ἀνταμοιβῆται 18 Ἡράκλειτος] Bywater.
 p. 10 19 ὅκωσπερ *: ἐκ ὥσπερ 20 πεμπάδος *: πεντάδος

Ἀπόλλωνα, φήσομεν οὐχὶ μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς
 F τὸν Διόνυσον, ᾧ τῶν Δελφῶν οὐδὲν ἦττον ἢ τῷ
 Ἀπόλλωνι μέτεστιν. ἀκούομεν οὖν τῶν θεολόγων
 τὰ μὲν ἐν ποιήμασι τὰ δ' ἄνευ μέτρου λεγόντων
 καὶ ὑμνούντων, ὥς ἄφθαρτος ὁ θεὸς καὶ αἰδίδιος πε- 5
 φυκῶς, ὑπὸ δὴ τινος εἰμαρμένης γνώμης καὶ λόγου
 μεταβολαῖς ἑαυτοῦ χρώμενος, ἄλλοτε μὲν εἰς πῦρ
 ἀνῆψε τὴν φύσιν πάνθ' ὁμοιώσας πᾶσιν, ἄλλοτε δὲ
 παντοδαπὸς ἐν τε μορφαῖς καὶ ἐν πάθεσι καὶ δυνά-
 μεσι διαφόροις γιγνόμενος, ὥς γίνεται νῦν, κό- 10
 σμος ὀνομάζεται δὲ τῷ γνωριμωτάτῳ τῶν ὀνομάτων.
 κρυπτόμενοι δὲ τοὺς πολλοὺς οἱ σοφώτεροι τὴν
 μὲν εἰς πῦρ μεταβολὴν Ἀπόλλωνα τε τῇ μονώσει
 389 Φοῖβόν τε τῷ καθαρῷ καὶ ἀμιάντῳ καλοῦσι. τῆς
 δ' εἰς πνεύματα καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ 15
 φυτῶν ζώων τε γενέσεις τροπῆς αὐτοῦ καὶ διακο-
 σμήσεως τὸ μὲν πάθημα καὶ τὴν μεταβολὴν δια-
 σπασμόν τινα καὶ διαμελισμόν αἰνίττονται· Διόνυσον
 δὲ καὶ Ζαγρέα καὶ Νυκτέλιον καὶ Ἴσοδαίτην αὐτὸν
 ὀνομάξουσιν, καὶ φθοράς τινας καὶ ἀφανισμοὺς οἱ 20
 τὰς ἀποβιώσεις καὶ παλιγγενεσίας, οἵκεῖα ταῖς εἰρη-
 μέναις μεταβολαῖς αἰνίγματα καὶ μυθεύματα περαι-
 νουσι· καὶ ἄδουσι τῷ μὲν διθυραμβικὰ μέλη παθῶν
 μεστὰ καὶ μεταβολῆς πλάνην τινὰ καὶ διαφόρησιν
 ἐχούσης·

25

8 τὴν φύσιν R: τῇ φύσει 10 ὥς γίνεται νῦν] γίνεται
 ὥς νῦν W γίνεται μὲν R 11 δὲ] del. Emperius 15
 πνεύματα] πνεῦμά τε M 20 ἐμφανισμοὺς Herwerdenus.
 cf. p. 371 b 20 οἱ τὰς] εἴτα δ' Stegmannus 21 ἀνα-
 βιώσεις idem cum Amyoto coll. p. 364 f.

‘μιξοβόαν’ γὰρ Αἰσχύλος φησί ‘πρέπει
διθύραμβον δμαρτεῖν
σύγκωμον Διονύσω.’

B

τῷ δὲ παιᾶνα, τεταγμένην καὶ σώφρονα μοῦσαν.
5 ἀγῆρων τε τοῦτον ἀεὶ καὶ νέον ἐκείνον δὲ πολυ-
ειδῆ καὶ πολύμορφον ἐν γραφαῖς καὶ πλάσμασι δημι-
ουργοῦσι· καὶ ὕλως τῷ μὲν ὁμοιότητα καὶ τάξιν καὶ
σπουδὴν ἄκρατον, τῷ δὲ μεμιγμένην τινὰ παιδιᾶν
καὶ ὕβρει καὶ σπουδῇ καὶ μανίᾳ προσφέροντες ἀνω-
10 μαλίαν, ‘εὖιον ὀρσιγύναικα μαινομέναις Διόνυσον
ἀνθέοντα τιμαῖς’ ἀνακαλοῦσιν, οὐ φράυλως ἐκατέρως
μεταβολῆς τὸ οἰκτεῖον λαμβάνοντες. ἐπεὶ δ’ οὐκ ἴσος
ὁ τῶν περιόδων ἐν ταῖς μεταβολαῖς χρόνος, ἀλλὰ C
μειζων ὁ τῆς ἐτέρας ἢν ‘κόρον’ καλοῦσιν, ὁ δὲ τῆς
15 ‘χρησιμοσύνης’ ἐλάττων, τὸ κατὰ λόγον τηροῦντες ἐν-
ταῦθα τὸν μὲν ἄλλον ἐνιαυτὸν παιᾶνι χρῶνται περὶ
τὰς θυσίας, ἀρχομένου δὲ χειμῶνος ἐπεγείραντες
τὸν διθύραμβον τὸν δὲ παιᾶνα καταπαύσαντες, τρεῖς
μῆνας ἀντ’ ἐκείνου τοῦτον κατακαλοῦνται τὸν θεόν·
20 ὅπερ τρία πρὸς ἓν, τοῦτο τὴν διακόσμησιν οἰόμενοι
χρόνῳ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν εἶναι.’

10. ‘Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἱκανοῦ καιροῦ μᾶλλον ἀπο-
μεμήκνυνται· δῆλον δ’ ὅτι συννοικειοῦσιν αὐτῷ τὴν
πεμπάδα, νῦν μὲν αὐτὴν ἑαυτὴν ὥς τὸ πῦρ αὐθις
25 δὲ τὴν δεκάδα ποιοῦσαν ἐξ ἑαυτῆς ὥς τὸν κόσμον. D

1 Αἰσχύλος] Nauck p. 106 (ed. II hic et infra) 3 σύ-
κωμον Tyrwhittius: σύγκωινον 9 προσφέροντες? 10 εὖιον
ὀρσιγύναικα R: ἐνινόρει γυναιῖνα. cf. Bergkiius 3 p. 730 14
κόρον κέ] cf. Bywater p. 11 23 αὐτῷ M: αὐτὸν οἱ 24
πεμπάδα *: πεντάδα αὐτὴν R: αὐτῇ

τῆς δὲ δὴ μάλιστα κεχαρισμένης τῷ θεῷ μουσικῆς οὐκ οἴομεθα τούτῳ τῷ ἀριθμῷ μετεῖναι; τὸ γὰρ πλείστον ὥς ἔνι εἰπεῖν ἔργον ἀρμονικῆς περὶ τὰς συμφωνίας ἐστίν. αὐται δ' ὅτι πέντε καὶ οὐ πλείους, ὁ λόγος ἐξελέγχει τὸν ἐν χορδαῖς καὶ τρυ- 5 πῆμασι ταῦτα θηρᾶν ἀλόγως τῇ αἰσθήσει βουλόμενον. πᾶσαι γὰρ ἐν λόγοις τὴν γένεσιν ἀριθμῶν λαμβάνουσιν· καὶ λόγος ἐστὶ τῆς μὲν διὰ τεσσάρων ἐπίτριτος, τῆς δὲ διὰ πένθ' ἡμιόλιος, διπλάσιος δὲ τῆς διὰ πασῶν, τῆς δὲ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε 10 τριπλάσιος, τῆς δὲ δις διὰ πασῶν τετραπλάσιος. ἦν δὲ ταύταις ἐπιδάσκουσιν οἱ ἀρμονικοὶ διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων ὀνομάζοντες, ἔξω μέτρον βαίνουσιν, οὐκ ἄξιόν ἐστι δέχεσθαι, τῆς ἀκοῆς τῷ ἀλόγῳ παρὰ τὸν λόγον ὥσπερ νόμον χαριζομένους. ἵνα τοί- 15 νυν ἀφ' ὧ πέντε τετραχόρδων θέσεις, καὶ πέντε τοὺς πρώτους, εἴτε τόνους ἢ τρόπους εἰθ' ἀρμονίας χρῆ καλεῖν, ὧν ἐπιτάσσει καὶ ὑφίσσει τρεπομένων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον αἱ λοιπαὶ βαρύτητές εἰσι καὶ ὀξύτητες· ἄρ' οὐχὶ πολλῶν, μᾶλλον δ' ἀπείρων δια- 20 στημάτων ὄντων, τὰ μελωδούμενα μόνον πέντ' ἐστί, δίδεσις καὶ ἡμιτόνιον καὶ τόνος καὶ τριημιτόνιον καὶ δίτονον, ἄλλο δ' οὐδὲν οὔτε μικρότερον οὔτε μεῖζον ἐν φωναῖς χωρὶον ὀξύτητι καὶ βαρύτητι περατούμενον μελωδητόν ἐστι;

25

11. 'Πολλὰ δ' ἄλλα τοιαῦτ' ' ἔφην ἐγὼ 'παρελθὼν τὸν Πλάτωνα προσάξομαι λέγοντα κόσμον

3 ἔνι] del. Stegmannus   5 cf. Plat. Rep. p. 531 b
18 ὧν W: ὡς   27 Πλάτωνα] Tim. p. 31 a

ἓνα, ὥς εἶπερ εἰσὶ παρὰ τοῦτον ἕτεροι καὶ μὴ μόνος
 οὗτος εἷς, πέντε τοὺς πάντας ὄντας καὶ μὴ πλείονας.
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἷς οὗτος ἢ μονογενής, ὥς οἶται καὶ
 Ἀριστοτέλης, τρόπον τινα καὶ τοῦτον ἐκ πέντε συγκεί-
 5 μενον κόσμων καὶ συνηρμοσμένον εἶναι· ὧν ὁ μὲν
 ἐστὶ γῆς ὁ δ' ὕδατος, τρίτος δὲ πυρὸς καὶ τέταρ- 390
 τος ἄερος· τὸν δὲ πέμπτον οὐρανὸν οἱ δὲ φῶς οἱ
 δ' αἰθέρα καλοῦσιν, οἱ δ' αὐτὸ τοῦτο πέμπτην οὐσίαν,
 ἢ τὸ κύκλω περιφέρεσθαι μόνῃ τῶν σωμάτων κατὰ
 10 φύσιν ἔστιν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης οὔτ' ἄλλως συμβεβη-
 κός. διὸ δὴ καὶ τὰ πέντε καὶ κάλλιστα καὶ τελεώ-
 τατα σχήματα τῶν ἐν τῇ φύσει κατανοήσας, πυρα-
 μίδα καὶ κύβον καὶ ὀκτάεδρον καὶ εἰκοσάεδρον καὶ
 δωδεκάεδρον, ἕκαστον οἰκείως ἐκάστω προσένειμεν.
 15 12. 'Εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὰς τῶν αἰσθήσεων δυνάμεις
 ἰσαρίθμους οὔσας τοῖς πρῶτοις ἐκείνοις συνοικειοῦσι, B
 τὴν μὲν ἀφὴν ὁρῶντες ἀντίτυπον οὔσαν καὶ γεώδη,
 τὴν δὲ γεῦσιν ὑγρότητι τῶν γευστῶν τὰς ποιότητας
 προσιεμένην. ἀήρ δὲ πληγὴς ἐν ἀκοῇ γίνεται φωνή
 20 καὶ ψόφος. δυνεῖν δὲ τῶν λοιπῶν ὁσμὴ μὲν, ἣν ἡ
 ὕσφρησις εἰληχεν, ἀναθυμίασις οὔσα καὶ γεννωμένη
 θερμότητι πυρῶδὲς ἐστίν· αἰθέρι δὲ καὶ φωτὶ διὰ
 συγγένειαν διαλαμπούσης τῆς ὕψεως γίνεται κρᾶ-
 σις ἐξ ἀφοῦν ὁμοιοπαθῆς καὶ σύμπηξις. ἄλλην δ'
 25 οὔτε τὸ ζῶον αἰσθησιν οὔθ' ὁ κόσμος ἔχει φύσιν
 ἀπλὴν καὶ ἄμικτον· ἀλλὰ θαυμαστὴ τις, ὥς ἔοικε, C

2 εἷς W: εἷς 4 Ἀριστοτέλης] de Coelo I 89
 7 οὐρανὸν] οἱ μὲν οὐρανὸν W 10 συμβεβηκός M: συμ-
 βεβηκός

διανομὴ γέγονε τῶν πέντε πρὸς τὰ πέντε καὶ σύλληξις.⁵

13. Ἀμα δέ πως ἐπιστήσας καὶ διαλιπὼν ὅϊον εἶπον ὃ Εὐστροφε, πεπόνθαμεν, ὀλίγου παρελθόντες τὸν Ὅμηρον, ὥς οὐχὶ πρῶτον εἰς πέντε νείμαντα 5 μερίδας τὸν κόσμον, ὃς τὰς μὲν ἐν μέσῳ τρεῖς ἀποδεδώκε τοῖς τρισὶ θεοῖς, δύο δὲ τὰς ἄκρας Ὀλυμπον καὶ γῆν, ὧν ἡ μὲν ἐστὶ τῶν κάτω πέρας ἡ δὲ τῶν ἄνω, κοινὰς καὶ ἀνεμήτους ἀφῆκεν. ἄλλ' ἀνοιστέος ὁ ῥόγος ὥς Εὐριπίδης φησίν. οἱ γὰρ τὴν τετράδα 10 σεμνύναντες οὐ φεύλως διδάσκουσιν, ὅτι τῷ ταύτης λόγῳ πᾶν σῶμα γένεσιν ἔσχηκεν. ἐπεὶ γὰρ ἐν μήκει καὶ πλάτει βάθος λαβόντι πᾶν τὸ στερεόν ἐστὶ, καὶ μήκους μὲν προϋφίσταται στιγμὴ κατὰ μονάδα τακτομένη, μήκος δ' ἀπλατὲς ἢ γραμμὴ καλεῖται 15 καὶ μῆκος ἐστίν, ἡ δ' ἐπὶ πλάτος γραμμῆς κίνησις ἐπιφανείας γένεσιν ἐν τριάδι παρῆχε, βάθους δὲ τούτοις προσγενομένου διὰ τεττάρων εἰς στερεόν ἢ αὐξήσις προβαίνει· παντὶ δῆλον, ὅτι μέχρι δεῦρο τὴν φύσιν ἢ τετράς προαγαγοῦσα, μέχρι τοῦ σῶμα 20 τελειῶσαι καὶ παρασχεῖν ἀπτόν ὄγκον καὶ ἀντίτυπον, εἴτ' ἀπολέλοιπεν ἐνδεᾶ τοῦ μεγίστου. τὸ γὰρ ἔψυχον ὥς ἀπλῶς εἶπεῖν ὀρφανὸν καὶ ἀτελὲς καὶ πρὸς οὐδ' ὅτιοῦν, μὴ χρωμένης ψυχῆς, ἐπιτήδειον· ἡ δὲ τὴν ψυχὴν ἐμποιοῦσα κίνησις ἢ διαθήσις, μετα- 25βολὴ διὰ πέντε γιγνομένη, τῇ φύσει τὸ τέλειον ἀποδίδωσι, καὶ τοσοῦτῳ κυριώτερον ἔχει τῆς τετράδος

⁵ Ὅμηρον] O 109 10 Εὐριπίδης] Nauck p. 674

11 σεμνύνοντες W 16 μήκος] δυάς R 21 ἀπτόν idem: διπτόν

λόγον, ὅσῳ τιμῇ διαφέρει τοῦ ἀψύχου τὸ ζῶον. ἔτι δ' ἰσχύσασα μᾶλλον ἢ τῶν πέντε συμμετρία καὶ δύναμις οὐκ εἶασεν εἰς ἄπειρα γένη προελθεῖν τὸ ἔμψυχον, ἀλλὰ πέντε τῶν ζώντων ἀπάντων ιδέας πα-
 5 ρέσχευ. εἰσὶ γὰρ θεοὶ δῆπου καὶ δαίμονες καὶ ἥρωες καὶ μετὰ τούτους τὸ τέταρτον ἄνθρωποι γένος, ἔσχα- F
 του δὲ καὶ πέμπτον τὸ ἄλογον καὶ θηριῶδες. ἔτι δ' εἰ τὴν ψυχὴν αὐτὴν κατὰ φύσιν διαιροῖς, πρῶτον αὐτῆς καὶ ἀμαυρότατόν ἐστι τὸ θρεπτικὸν δεύτερον
 10 δὲ τὸ αἰσθητικόν, εἶτα τὸ ἐπιθυμητικόν εἴτ' ἐπὶ τούτῳ τὸ θυμοειδές· εἰς δὲ τὴν τοῦ λογιστικοῦ δύναμιν ἐξικομένη καὶ τελεώσασα τὴν φύσιν. ὥσπερ ἐν ἄκρῳ τῷ πέμπτῳ καταπέπαιται.

14. Ὅσαύτας δὲ καὶ τηλικαύτας ἔχοντας τοῦ
 15 ἀριθμοῦ δυνάμεις, καλὴ καὶ ἡ γένεσις ἐστίν, οὐχ ἣν ἤδη διήλθομεν, ἐκ δυάδος οὔσα καὶ τριάδος, ἀλλ' ἣν ἡ ἀρχὴ τῷ πρῶτῳ συνελθοῦσα τετραγώνῳ παρέσχευ. ἀρχὴ μὲν γὰρ ἀριθμοῦ παντὸς ἡ μονάς, 391
 τετραγώνος δὲ πρῶτος ἡ τετράς· ἐκ δὲ τούτων, ὥσπερ
 20 ιδέας καὶ ὕλης πέρας ἐχούσης, ἡ πεμπάς. εἰ δὲ δὴ καὶ τὴν μονάδα τετραγώνον ὀρθῶς ἐνιοὶ τίθενται, δύναμιν οὔσαν ἑαυτῆς καὶ περαίνουσιν εἰς ἑαυτήν, ἐκ δυεῖν πεφυκυῖα τῶν πρῶτων τετραγώνων ἡ πεμπάς οὐκ ἀπολέλοιπεν ὑπερβολὴν εὐγενείας.

15. Ὅτ' δὲ μέγιστον ἔφηεν δέδια μὴ ῥηθὲν
 πιέξῃ τὸν Πλάτων' ἡμῶν, ὥς ἐκεῖνος ἔλεγε πιέξε-
 σθαι τῷ τῆς σελήνης δυνάματι τὸν Ἀναξάγρῳ, παμ-
 πάλαιον οὔσαν τινα τὴν περὶ τῶν φωτισμῶν δόξαν

17 ἡ ἀρχὴ *: ἀρχή

Β αὐτοῦ ἰδίαν ποιούμενον. ἥ γὰρ οὐ ταῦτ' εἶρηκεν ἐν Κρατύλῳ; 'πάννυ μὲν οὖν' ὁ Εὐστροφος ἔφη, 'τί δ' ὅμοιον πέφυκεν οὐ συνορῶ.' 'καὶ μὴν οἷσθα δῆπουθεν, ὅτι πέντε μὲν ἐν Σοφιστῇ τὰς κυριωτάτας ἀποδείκνυσιν ἀρχάς, τὸ δὲ τὸ ταῦτόν τὸ ἕτερον, 5 τέταρτον δὲ καὶ πέμπτον ἐπὶ τούτοις κίνησιν καὶ στάσιν. ἄλλω δ' αὖ τρόπῳ διαιρέσεως ἐν Φιλήβῳ χρώμενος, ἐν μὲν εἰναί φησι τὸ ἄπειρον ἕτερον δὲ τὸ πέρας· τούτων δὲ μιγνυμένων πᾶσαν συνίστασθαι γένεσιν. αἰτίαν δ', ὅφ' ἥς μίγνυται, τέταρτον γένος 10 τίθεται· καὶ πέμπτον ἡμῖν ὑπονοεῖν ἀπολέλοιπεν,

Γ ὃ τὰ μιχθέντα πάλιν ἴσχει διακρίσιν καὶ διάστασιν. τεκμαίρομαι δὲ ταῦτ' ἐκείνων ὥσπερ εἰκόνας λέγεσθαι, τοῦ μὲν ὄντος τὸ γιγνόμενον, κινήσεως δὲ τὸ ἄπειρον, τὸ δὲ πέρας τῆς στάσεως, ταύτου δὲ τὴν 15 μιγνύουσαν ἀρχήν, θατέρου δὲ τὴν διακρίνουσαν. εἰ δ' ἕτερα ταῦτ' ἐστί, κακείνως ἂν εἴη καὶ οὕτως ἐν πέντε γένεσι καὶ διαφοραῖς. πυθόμενος, φήσει δὴ τις, ταῦτα πρότερος συνιδὼν Πλάτωνος, δύο Ε καθιέρωσε τῷ Θεῷ, δῆλωμα καὶ σύμβολον τοῦ ἀρι- 20 θυμοῦ τῶν πάντων. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ γὰθὸν ἐν πέντε γένεσι φανταζόμενον κατανοήσας, ὦν πρῶτόν ἐστι

Δ τὸ μέτριον δεύτερον δὲ τὸ σύμμετρον, καὶ τρίτον ὁ νοῦς καὶ τέταρτον αἱ περὶ ψυχὴν ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι καὶ δόξα ἀληθεῖς, πέμπτον εἰ τις ἡδονὴ κα- 25

1 ἰδίαν αὐτοῦ? 2 Κρατύλῳ] p. 409 a 4 Σοφιστῇ] p. 256 c 7 Φιλήβῳ] p. 23 c 9 τὸ * 18 γένεσι Turnebus: γενέσεσι πυθόμενος] αἷς πειθόμενος W 19 ἡ πρότερος Duebnerus δύο] δοκεῖ τὸ W 21 cf. Plat. Phileb. p. 66 c 25 πέμπτον δ' an καὶ πέμπτον?

θαρά καὶ πρὸς τὸ λυποῦν ἄκρατος, ἐνταῦθα λήγει τὸ
Ὅρφικὸν ὑπειπὼν

ἔκτῃ δ' ἐν γενεῇ καταπαύσατε θεσμὸν ἀοιδῆς.*

16. Ἐπὶ τούτοις ἔφην εἰρημένους πρὸς ὑμᾶς
5 ἔν βραχύ τοῖς περὶ Νίκανδρον ἀείσω ξυνετοῖσι. τῇ
γὰρ ἕκτῃ τοῦ νέου μηνὸς ὅταν κατὰ γῃ εἷς τὴν Πυθίαν
εἰς τὸ πρυτανεῖον, ὁ πρῶτος ὑμῖν γίγνεται τῶν τριῶν
κλήρων εἷς, τὰ πέντε, πρὸς ἀλλήλους ἐκείνης τὰ τρία
τοῦ δὲ τὰ δύο βάλλοντος. ἥ γὰρ οὐχ οὕτως ἔχει;
10 καὶ ὁ Νίκανδρος οὕτως εἶπεν. ἥ. δ' αἰτία πρὸς E
ἐτέρους ἄρρητος ἐστίν. οὐκοῦν ἔφην ἐγὼ μειδιά-
σας ἄχρη οὐ τάληθες ἡμῖν ὁ θεὸς ἱεροῖς γενομένοις
γινῶναι παρὰ σῃ, προσκείμεται καὶ τοῦτο τοῖς ὑπὲρ
τῆς πεμπάδος λεγομένοις. τοιοῦτο μὲν καὶ ὁ τῶν
15 ἀριθμητικῶν καὶ ὁ τῶν μαθηματικῶν ἐγκωμίων τοῦ
E λόγος, ὡς ἐγὼ μέμνημαι, πέρας ἔσχεν.

17. Ὁ δ' Ἀμμώνιος, ἅτε δὴ καὶ αὐτὸς οὐ τὸ
φαινότατον ἐν μαθηματικῇ φιλοσοφίας τιθέμενος,
ἦσθη τε τοῖς λεγομένοις καὶ εἶπεν οὐκ ἄξιον πρὸς
20 ταῦτα λίαν ἀκριβῶς ἀντιλέγειν τοῖς νέοις, πλὴν ὅτι
τῶν ἀριθμῶν ἕκαστος οὐκ ὀλίγα βουλομένοις ἐπαι- F
νεῖν καὶ ὑμνεῖν παρῆξει. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν ἄλλων
λέγειν; ἥ γὰρ ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐβδομάς ἀνα-
λῶσει τὴν ἡμέραν πρότερον ἢ λόγῳ τὰς δυνάμεις
25 αὐτῆς ἀπάσας ἐπεξελθεῖν. εἴτα τῷ κοινῷ νόμῳ πολε-

3 θεσμὸν Badhamus: θνυμὸν (κόσμον Plato) 6 κατὰ γῃ
εἷς *: κατὰ γῃ εἷς 7 τὸ W: τι 8 εἷς τὰ πέντε — βά-
λλοντος *: εἷς τὰ πέντε πρὸς ἀλλήλους ἐκείνης τὰ τρία οὐδὲ
τὰ δύο βάλλοντες

μοῦντας' ἅμα καὶ 'τῷ πολλῷ χρόνῳ' τοὺς σοφοὺς ἀποφανοῦμεν ἄνδρας, εἰ τὴν ἑβδομάδα τῆς προ-
εδρίας παρώσαντες τῷ θεῷ τὴν πεμπάδα καθιέρω-
σαν ὡς μᾶλλον τι προσήκουσαν. οὐτ' οὖν ἀριθμὸν
οὔτε τάξιν οὔτε σύνδεσμον οὐτ' ἄλλο τῶν ἐλλιπῶν 5

392 μορίων οὐδὲν οἶμαι τὸ γράμμα σημαίνειν· ἀλλ' ἔστιν
αὐτοτελὴς τοῦ θεοῦ προσαγόρευσις καὶ προσφώνη-
σις, ἅμα τῷ ῥήματι τὸν φθειγγόμενον εἰς ἔννοιαν
καθιστάσα τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως. ὁ μὲν γὰρ θεὸς
ἕκαστον ἡμῶν ἐνταῦθα προσιόντα οἶον ἀσπαζόμενος 10
προσαγορεύει τό 'γνώθι σαυτόν,' ὃ δὴ τοῦ χαῖρε
οὐδὲν μεῖον ἔστιν. ἡμεῖς δὲ πάλιν ἀμειβόμενοι τὸν
θεόν 'εἰ' φαμέν, ὡς ἀληθῆ καὶ ἀψευδῆ καὶ μόνην
μόνῳ προσήκουσαν τὴν τοῦ 'εἶναι προσαγόρευσιν
ἀποδιδόντες.' 15

18. 'Ἡμῖν μὲν γὰρ ὅντως τοῦ εἶναι μέτεστιν
οὐδέν, ἀλλὰ πᾶσα θνητὴ φύσις ἐν μέσῳ γενέσεως
καὶ φθορᾶς γενομένη φάσμα παρέχει καὶ δόκησιν
B ἀμυδρὰν καὶ ἀβέβαιον αὐτῆς· ἂν δὲ τὴν διάνοιαν
ἐπερείσῃς λαβέσθαι βουλόμενος, ὥσπερ ἡ σφοδρὰ 20
περίδραξις ὕδατος τῷ πιέζειν εἰς ταῦτό καὶ συνάγειν
διαρρέον ἀπόλλυσι τὸ περιλαμβανόμενον, οὕτω τῶν
παθητῶν καὶ μεταβλητῶν ἑκάστου τὴν ἄγαν ἐνάρ-
γειαν ὁ λόγος διώκων ἀποσφάλλεται τῇ μὲν εἰς τὸ
γιννόμενον αὐτοῦ τῇ δ' εἰς τὸ φθειρόμενον, οὐδε- 25
νὸς λαβέσθαι μένοντος οὐδ' ὄντος ὄντως δυνάμενος.

1 τῷ πολλῷ χρόνῳ] cf. p. 359 f. 3 καθιέρωσαν M:
καθιερώσουσιν 11 τό] τῷ M 23 παθητῶν καὶ μεταβλη-
τῶν Eusebius Praep. Ev. XI 11: παθημάτων καὶ μεταβάτων

ῥοταμῷ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐμβῆναι δις τῷ αὐτῷ καθ'
 Ἡράκλειτον οὐδὲ θνητῆς οὐσίας δις ἄψασθαι κατὰ
 ἕξιν· ἀλλ' ὀξύτητι καὶ τάχει μεταβολῆς σκιδνησι καὶ
 πάλιν συνάγει, μᾶλλον δ' οὐδὲ πάλιν οὐδ' ὕστερον C
 5 ἀλλ' ἅμα συνίσταται καὶ ἀπολείπει καὶ πρόσεισι καὶ
 ἄπεισι. ὅθεν οὐδ' εἰς τὸ εἶναι περαινει τὸ γιγνώ-
 μενον αὐτῆς τῷ μηδέποτε λήγειν μηδ' ἴστασθαι τὴν
 γένεσιν, ἀλλ' ἀπὸ σπέρματος αἰ μεταβάλλουσιν
 ἐμβρυον ποιεῖν εἴτα βρέφος εἴτα παῖδα, μειράκιον
 10 ἐφεξῆς, νεανίσκον, εἴτ' ἄνδρα, πρεσβύτην, γέροντα,
 τὰς πρώτας φθείρουσαν γενέσεις καὶ ἡλικίας ταῖς
 ἐπιγιγνομέναις. ἀλλ' ἡμεῖς ἕνα φοβούμεθα γελοῖως
 θάνατον, ἥδη τοσούτους τεθνηκότες καὶ θνήσκοντες.
 οὐ γὰρ μόνον, ὥς Ἡράκλειτος ἔλεγε, πυρὸς θάνατος
 15 ἀέρι γένεσις, καὶ ἀέρος θάνατος ὕδατι γένεσις, ἀλλ'
 ἔτι σαφέστερον ἐπ' αὐτῶν ἡμῶν φθίρεται μὲν γὰρ D
 ὁ ἀκμάζων γενομένου γέροντος, ἐφθάρη δ' ὁ νέος εἰς
 τὸν ἀκμάζοντα, καὶ ὁ παῖς εἰς τὸν νέον, εἰς δὲ τὸν
 παῖδα τὸ νήπιον· ὃ τ' ἐχθρὸς εἰς τὸν σήμερον τέθνη-
 20 κεν, ὁ δὲ σήμερον εἰς τὸν αὔριον ἀποθνήσκει· μένει
 δ' οὐδεὶς οὐδ' ἔστιν εἷς, ἀλλὰ γιγνόμεθα πολλοί,
 περὶ ἓν τι φάντασμα καὶ κοινὸν ἐκμαγεῖον ὕλης
 περιελαυνομένης καὶ ὀλισθανούσης. ἐπεὶ πῶς οἱ αὐτοὶ
 μένοντες ἑτέροις χαίρομεν νῦν, ἑτέροις πρότερον,

2 Ἡράκλειτον] Bywater p. 16 3 cf. p. 447 a σκιδ-
 νησι] deest subiectum (θεός?) 4 μᾶλλον δὲ οὐδὲ — ἀπο-
 λείπει Eusebius 7 ἴστασθαι idem: ἡττάσθαι 14 Ἡρά-
 κλειτος] Bywater p. 11. p. 32 16 ἡμῶν Eusebius: ἡ δι' ὧν
 γὰρ E 17 ὁ ἀκμάζων Eusebius: ἀκμάζων 19 ὃ τ'
 ἐχθρὸς *: ὁ τεχθεὶς 22 τι Eusebius 24 πρότερον idem

τάναντία φιλοῦμεν ἢ μισοῦμεν καὶ θαυμάζομεν καὶ
 Ε ψέγομεν, ἄλλοις δὲ χρώμεθα λόγοις ἄλλοις πάθεσιν,
 οὐκ εἶδος οὐ μορφὴν οὐ διάνοιαν ἔτι τὴν αὐτὴν
 ἔχοντες; οὔτε γὰρ ἄνευ μεταβολῆς ἕτερα πάσχειν
 εἰκός, οὔτε μεταβάλλων ὁ αὐτός ἐστιν· εἰ δ' ὁ αὐτός
 οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἔστιν, ἀλλὰ τοῦτ' αὐτὸ μεταβάλλει
 γιγνόμενος ἕτερος ἐξ ἑτέρου. ψεύδεται δ' ἡ αἰσθη-
 σις ἀγνοίᾳ τοῦ ὄντος εἶναι τὸ φαινόμενον.⁶

19. 'Τί οὖν ὄντως ὄν ἐστι; τὸ αἰδίδιον καὶ ἀγέ-
 νητον καὶ ἀφθαρτον, ᾧ χρόνος μεταβολὴν οὐδὲ εἰς 10
 ἐπάγει. κινήτων γὰρ τι καὶ κινουμένην συμφαντα-
 ζόμενον ὕλη καὶ ῥέον ἀεὶ καὶ μὴ στέγον, ὥσπερ
 ἀγγεῖον φθορᾶς καὶ γενέσεως, ὁ χρόνος· οὗ γε δὴ
 Ε τὸ μὲν 'ἔπειτα' καὶ τό 'πρότερον' καὶ τό 'ἔσται'
 λεγόμενον καὶ τό 'γέγονεν', αὐτόθεν ἐξομολόγησίς 15
 ἐστὶ τοῦ μὴ ὄντος· τὸ γὰρ ἐν τῷ εἶναι τὸ μηδέπω
 γεγόνος ἢ πεπαυμένου ἤδη τοῦ εἶναι λέγειν ὥς ἔστιν,
 εὔηθες καὶ ἄτοπον. ᾧ δὲ μάλιστα τὴν νόησιν ἐπε-
 ρεῖδοντες τοῦ χρόνου, τό 'ἐνέστηκε' καὶ τό 'πάρεστι'
 καὶ τό 'νῦν' φθεγγόμεθα, τοῦτ' αὖ πάλιν ἄπαν 20
 ἐκλυόμενος ὁ λόγος ἀπόλλυσιν. ἐκθλίβεται γὰρ εἰς
 τὸ μέλλον καὶ τὸ παρωχημένον ὥσπερ ἀκμὴ βουλο-
 393 μένοις ἰδεῖν, ἐξ ἀνάγκης διστάμενον. εἰ δὲ ταῦτα
 τῷ μετροῦντι πέπονθεν ἢ μετρουμένη φύσις, οὐδὲν
 αὐτῆς μένον οὐδ' ὄν ἐστιν, ἀλλὰ γιγνόμενα πάντα 25

6 ἀλλὰ τοῦτ' scripsi cum Emperio: ἅμα τοῦτο 12· στέ-
 γον Eusebius: στερεόν 18 ἐπερεῖδοντες idem: ὑπεριδόντες
 20 ἄπαν R: ἄγαν (ἄγαν cod. D) 21 ἐκλυόμενος Euse-
 bius: ἐκδυόμενος 22 βουλομένοις idem: βουλόμενος 24
 ἢ μετρουμένη idem: ἢ μέτρον μὲν ἢ

καὶ φθειρόμενα κατὰ τὴν πρὸς τὸν χρόνον συννέμην-
σιν. ὅθεν οὐδ' ὄσιόν ἐστιν οὐδ' ἐπὶ τοῦ ὄντος
λέγειν, ὥς ἦν ἢ ἔσται· ταῦτα γὰρ ἐγκλίσεις τινές
εἰσι καὶ μεταβάσεις καὶ παραλλάξεις τοῦ μένειν ἐν
5 τῷ εἶναι μὴ πεφυκός.

20. 'Ἄλλ' ἐστιν ὁ θεός, χρὴ φάναι, καὶ ἔστι
κατ' οὐδένα χρόνον ἀλλὰ κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν ἀκί-
νητον καὶ ἄχρονον καὶ ἀνέγκλιτον καὶ οὗ πρότερον
οὐδέν ἐστιν οὐδ' ὕστερον οὐδὲ μέλλον οὐδὲ παρῶχη-
10 μένον οὐδὲ πρεσβύτερον οὐδὲ νεώτερον· ἀλλ' εἰς
ὃν ἐνὶ τῷ νῦν τὸ αἰεὶ πεπλήρωκε, καὶ μόνον ἐστὶ
τὸ κατὰ τοῦτον ὄντως ὄν, οὐ γεγονὸς οὐδ' ἐσόμε- B
νον οὐδ' ἀρξάμενον οὐδὲ παυσόμενον. οὕτως οὖν
αὐτὸν δεῖ σεβομένους ἀσπάζεσθαι καὶ προσαγορεύειν,
15 ἢ καὶ νῆ Δία, ὥς ἐνιοι τῶν παλαιῶν, 'εἰ ἔν'. οὐ γὰρ
πολλὰ τὸ θεῖόν ἐστιν, ὥς ἡμῶν ἕκαστος ἐκ μυρίων
διαφορῶν ἐν πάθεσι γιγνομένων, ἄθροισμα παντο-
δαπὸν καὶ πανηγυρικῶς μεμιγμένον· ἀλλ' ἐν εἶναι
δεῖ τὸ ὄν, ὥσπερ ὄν τὸ ἔν. ἢ δ' ἑτερότης, διαφορὰ
20 τοῦ ὄντος, εἰς γένεσιν ἐξίσταται τοῦ μὴ ὄντος. ὅθεν
εὔ καὶ τὸ πρῶτον ἔχει τῷ θεῷ τῶν ὀνομάτων καὶ C
τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον. Ἀπόλλων μὲν γὰρ οἶον
ἀρνούμενος τὰ πολλὰ καὶ τὸ πλῆθος ἀποφάσκων
ἐστίν, Ἰήιος δ' ὥς εἷς καὶ μόνος· Φοῖβον δὲ δῆπου
25 τὸ καθαρόν καὶ ἄγνόν οἱ παλαιοὶ πᾶν ὠνόμαζον, ὥς

1 συννέμην Eusebius: συνεμίγη 2 οὐδ' ὄσιον] οὐδὲν
τοιοῦτον idem οὐδ' ἐπὶ * οὐδὲ (ἐπὶ Eusebius) 9 οὐδὲ
μέλλον — πρεσβύτερον Eusebius 13 οὖν idem 14 αὐτὸν
W: αὐτὸ προσαγορεύειν Eusebius: προσεθίζειν 24 Ἰήιος
X: ἦτος

ἔτι Θεσσαλοὶ τοὺς Ιερεῆς ἐν ταῖς ἀποφράσιν ἡμέ-
ραις αὐτοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ἕξω διατρίβοντας, οἶμαι,
'φοιβονομεῖσθαι' λέγουσι. τὸ δ' ἐν εἰλικρινέσι καὶ
καθαρόν· ἑτέρου γὰρ μῖξει πρὸς ἕτερον ὁ μiasμός,
ὥς πού καὶ Ὀμηρος 'ἐλέφαντα' τινὰ φοινισσόμενον 5
βαφῇ 'μιάινεσθαι' φησί· καὶ τὰ μιγνύμενα τῶν χρω-
μάτων οἱ βαφεῖς 'φθείρεσθαι' καὶ 'φθοράν' τὴν μῖξιν
D ὀνομάζουσιν. οὐκοῦν ἐν τ' εἶναι καὶ ἄκρατον ἀεὶ
τῷ ἀφθάρτῳ καὶ καθαρῷ προσήκει·

21. 'Τοὺς δ' Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον ἡγουμένους 10
τὸν αὐτὸν ἀσπάζεσθαι μὲν ἄξιόν ἐστι καὶ φιλεῖν δι'
εὐφημίαν, ὃ μάλιστα τιμῶσιν ὧν ἴσασι καὶ ποθοῦ-
σιν, εἰς τοῦτο τιθέντας τοῦ θεοῦ τὴν ἐπίνοιαν. ὥς δὲ
νῦν ἐν τῷ καλλίστῳ τῶν ἐνυπνίων· τὸν θεὸν ὀνειρο-
πολοῦντας ἐγείρωμεν καὶ παρακαλῶμεν ἀνωτέρω προ- 15
ἀγειν καὶ θεάσασθαι τὸ ὕπαρ αὐτοῦ καὶ τὴν οὐσίαν·
τιμᾶν δὲ καὶ τὴν εἰκόνα τήνδε καὶ σέβεσθαι τὸ περὶ
αὐτὴν γόνιμον, ὥς ἀνυστόν ἐστιν αἰσθητῷ νοητοῦ
E καὶ φερομένῳ μένοντος, ἐμφράσεις τινὰς καὶ εἰδῶλα
διαλάμπουσιν ἀμωσγέπως τῆς περὶ ἐκεῖνον εὐμενείας 20
καὶ μακαριότητος. ἐκστάσεις δ' αὐτοῦ καὶ μεταβο-
λὰς πῦρ ἀφιέντος, αἰ αὐτὸν ἀνασπῶσιν ὥς λέγουσιν,
αὐθίς τε καταθλίβοντος ἐνταῦθα καὶ κατατείνοντος
εἰς γῆν καὶ θάλασσαν καὶ ἀνέμους καὶ ζῶα, καὶ τὰ
δεινὰ παθήματα καὶ ζῶων καὶ φυτῶν, οὐδ' ἀκούειν 25
ὅσιον· ἢ τοῦ ποιητικοῦ παιδὸς ἔσται φανυλότερος, ἣν

5 Ὀμηρος] Δ 141 τινὰ] τινι? 14 ὀνειροπολοῦντας R:
ὀνειροπολοῦντες 16 θεᾶσθαι? ὕπαρ W: ὑπὲρ 22 αἰ
αὐτὸν ἀνασπῶσιν *: ἑαυτὸν ἅμα σπῶσιν 23 καὶ R 24 εἰς
γῆν] εἰς mei codd. 26 ποιητικοῦ] cf. Hom. O 362

ἐκεῖνος ἐν τινι ψαμάθῳ συντιθεμένη καὶ διαχεομένη
 πάλιν ὑφ' αὐτοῦ παίζει παιδιάν, ταύτῃ περὶ τὰ ὅλα
 χρώμενος αἰεί, καὶ τὸν κόσμον οὐκ ὄντα πλάττων
 εἴτ' ἀπολλύων γενόμενον. τοῦναντίον γὰρ ὅσον ἄμωσ- F
 5 γέπως ἐγγέρονε τῷ κόσμῳ, τοῦτο συνδεῖ τὴν οὐσίαν
 καὶ κρατεῖ τῆς περὶ τὸ σωματικὸν ἀσθενείας ἐπὶ
 φθορὰν φερομένης. καὶ μοι δοκεῖ μάλιστα πρὸς
 τοῦτον τὸν λόγον ἀντιταπτόμενον τὸ ῥῆμα καὶ μαρ-
 τυρόμενον· εἴ' φάναι πρὸς τὸν θεόν, ὥς οὐδέποτε
 10 γιγνομένης περὶ αὐτὸν ἐκστάσεως καὶ μεταβολῆς,
 ἀλλ' ἐτέρῳ τινὶ θεῷ, μᾶλλον δὲ δαίμονι τεταγμένῳ 394
 περὶ τὴν ἐν φθορᾷ καὶ γενέσει φύσιν, τοῦτο ποιεῖν
 καὶ πάσχειν προσῆκον· ὥς δῆλόν· ἐστὶν ἀπὸ τῶν
 ὀνομάτων εὐθὺς οἶον ἐναντίων ὄντων καὶ ἀντιφώ-
 15 νων. λέγεται γὰρ ὁ μὲν Ἀπόλλων ὁ δὲ Πλούτων,
 καὶ ὁ μὲν Ἀήλιος ὁ δ' Αἰδωνεύς, καὶ ὁ μὲν Φοῖ-
 βος ὁ δὲ Σκότιος· καὶ παρ' ᾧ μὲν αἱ Μοῦσαι καὶ
 ἡ Μνημοσύνη, παρ' ᾧ δ' ἡ Ἀθήνη καὶ ἡ Σιωπή·
 καὶ ὁ μὲν Θεώριος καὶ Φαναῖος, ὁ δὲ
 20 Ἐνυκτὸς Αἰδυνᾶς Ἀεργηλοῖός θ' Ὑπνου κοίρανος·
 καὶ ὁ μὲν

ἄβροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἀπάντων,
 πρὸς ὃν δὲ Πίνδαρος εἰρηκεν οὐκ ἀηδῶς
 ἑκατεκρίθη δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος ἔμμεν·

B

2 παίζει] cf. Bywater p. 33 13 προσῆκον R: προσ-
 ἦκεν 20 Bergkiius 3 p. 719 θ' idem: τε 22 βροτοῖσι
 θεῶν] βροτοῖσιν ἐὼν mei codd. cf. Hom. I 158 23 Πίνδαρος]
 Bergkiius 1 p. 433 24 δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος W ex p. 413 c.
 1102 f.: θεονατοῖς ἀγονώτατος

εἰκότως οὖν ὁ Εὐριπίδης εἶπε
 'λοιβαὶ νεκύων φθιμένων
 ἀοιδαί, τὰς χρυσοκόμας
 Ἀπόλλων οὐκ ἐνδέχεται.'

καὶ πρότερος ἔτι τούτου ὁ Στησίχορος,
 'μάλα τοι μάλιστα

παιγμοσύνας τε φιλεῖ μολπὰς τ' Ἀπόλλων,
 κάδεα δὲ στοναχὰς τ' Αἰδὰς ἔλαχε.'

Σοφοκλῆς δὲ καὶ τῶν ὀργάνων ἑκατέρῳ προσνέμων
 ἑκάτερον δῆλός ἐστι διὰ τούτων,

'οὐ νάβλα κωκυτοῖσιν οὐ λύρα φίλα'.

καὶ γὰρ ὁ αὐλὸς ὅψε καὶ πρῶτην ἐτόλμησε φωνήν 'ἔφ'
 C [μερτοῖσιν] ἀφιέναι· τὸν δὲ πρῶτον χρόνον εἴλκετο
 πρὸς τὰ πένθη, καὶ τὴν περὶ ταῦτα λειτουργίαν οὐ
 μάλ' ἐντίμον οὐδὲ φαιδρὰν εἶχεν, εἴτ' ἐμίχθη πάντα 15
 πᾶσι. μάλιστα δὲ τὰ θεῖα πρὸς τὰ δαιμόνια συγ-
 χέοντες εἰς ταραχὴν αὐτοὺς κατέστησαν. ἀλλὰ γέ
 τῷ E τό 'γνώθι σαυτόν' ἔοικέ πως ἀντικεῖσθαι καὶ
 τρόπον τινὰ πάλιν συνάδειν· τὸ μὲν γὰρ ἐκπλήξει
 καὶ σεβασμῷ πρὸς τὸν θεὸν ὥς ὕντα διὰ παντὸς 20
 ἀναπεφώνηται, τὸ δ' ὑπόμνησίς ἐστι τῷ θνητῷ τῆς
 περὶ αὐτὸν φύσεως καὶ ἀσθενείας.

1 Εὐριπίδης] Suppl. 975 . 2 λοιβαί] λοιβαί τε Euripides 3 τὰς idem: ἀς ὁ 5 Στησίχορος] Bergkiius 3 p. 224 6 μάλιστα] μελιστᾶν Bergkiius 7 τε idem 8 κάδεα δὲ idem: κήδεά τε 9 Σοφοκλῆς] Nauck p. 311 11 οὐ νάβλα Sophocles: ἐν ἀύλᾳ vel οὐ ναῦλα 12 αὐλός] αὐτὸς mei codd. 13 ἔφ' [μερτοῖσιν] ἐφινεργθίσιν mei 14 λειτουργίαν R: αὐτουργίαν 15 πάντα πᾶσι Emperius: παντάπασι 17 αὐτοὺς? 18 σαυτόν *: σεαυτόν

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΧΡΑΝ ΕΜΜΕΤΡΑ D
ΝΥΝ ΤΗΝ ΠΥΘΙΑΝ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

Πρῶτα, ΒΑΣΙΛΟΚΛΗΣ, ΦΙΛΙΝΟΣ.

5 Δεύτερα, ΦΙΛΙΝΟΣ, ΔΙΟΓΕΝΙΑΝΟΣ, ΘΕΩΝ,
ΣΑΡΑΠΙΩΝ, ΒΟΗΘΟΣ, ΕΞΗΓΗΤΑΙ.

1. ΒΑΣΙΛΟΚΛΗΣ. Ἐσπέραν ἐποιήσατε βαθεῖαν,
ὦ Φιλῖνε, διὰ τῶν ἀναθημάτων παραπέμποντες τὸν Ε
ξένον· ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἀναμένων ἀπηγόρευσα.

10 ΦΙΛΙΝΟΣ. Βραδέως γὰρ ὠδεύομεν, ὦ Βασιλό-
κλεις, σπείροντες λόγους καὶ θερίζοντες εὐθὺς μετὰ
μάχης ὑπούλους καὶ πολεμικούς, ὥσπερ οἱ Σπαρτοί,
βλαστάνοντας ἡμῖν καὶ ὑποφυομένους κατὰ τὴν ὁδόν.

ΒΑΣ. Ἐτερον οὖν τινα δεήσει παρακαλεῖν τῶν
15 παραγεγονότων, ἢ σὺ βούλει χαριζόμενος ἡμῖν διελ- F
θεῖν, τίνες ἦσαν οἱ λόγοι καὶ τίνες οἱ λέγοντες;

ΦΙΛ. Ἐμόν, ὥς ἔοικεν, ὦ Βασιλόκλεις, τὸ ἔργον.
τῶν γὰρ ἄλλων οὐδενὶ ῥαδίως ἂν ἐντύχοις κατὰ
πόλιν· τοὺς γὰρ πλείστους ἐώρων αὐτίς εἰς τὸ

* 3—6 ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ — — ΕΞΗΓΗΤΑΙ] om. mei. Item
omissa sunt hic et infra personarum (ΒΑΣΙΛΟΚΛΗΣ, ΦΙΛΙ-
ΝΟΣ cett.) nomina 15 διελεῖν codd. mei

Κωρύκιον τῷ ξένῳ καὶ τὴν Λυκουρίαν συναναβαίνοντας.

ΒΑΣ. Ἡ φιλοθεάμων τις ἡμῖν καὶ περιττῶς, φιλήκοός ἐστιν ὁ ξένος.

ΦΙΑ. Φιλόλογός γε καὶ φιλομαθής ἐστι μάλλον. οὐ μὴν ταῦτα μάλιστα θαυμάζειν ἄξιον, ἀλλὰ πρα-
 395 ὅτης τε πολλὴν χάριν ἔχουσα, καὶ τὸ μάχιμον καὶ
 διαπορητικὸν ὑπὸ συνέσεως, οὔτε δύσκολον οὔτ' ἀντίτυπον πρὸς τὰς ἀποκρίσεις· ὥστε καὶ βραχὺ συγγενόμενον εὐθύς εἶπεν 'τέκος ἀγαθοῦ πατρός.' 10 οἷσθα γὰρ Διογενειανὸν ἀνδρῶν ἄριστον.

ΒΑΣ. Αὐτοὺς μὲν οὐκ εἶδον, ὃ Φιλῖνε, πολλοῖς δ' ἐντετύχηκα καὶ τὸν λόγον καὶ τὸ ἦθος τὰνδρὸς ἰσχυρῶς ἀποδεχομένοις, ὅμοια δὲ τούτοις ἕτερα περὶ τοῦ νεανίσκου λέγουσιν. ἀλλὰ τίν' ἀρχὴν 15 ἔσχον οἱ λόγοι καὶ πρόφασιν;

2. ΦΙΑ. Ἐπέραινον οἱ περιηγηταὶ τὰ συντεταγμένα, μηδὲν ἡμῶν φροντίσαντες δεηθέντων ἐπιτεμεῖν τὰς ῥήσεις καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἐπιγραμμάτων. τὸν δὲ ξένον ἢ μὲν ἰδέα καὶ τὸ τεχνικὸν τῶν ἀν- 20
 Β δριάντων μετρίως προσήγετο, πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ὥς ἔοικε θεατὴν γεγεννημένον· ἐθαύμαζε δὲ τοῦ χαλκοῦ τὸ ἀνθηρὸν ὥς οὐ πίνῳ προσεοικὸς οὐδ' ἰῶ, βαφῇ δὲ κυάνου στίλβοντος, ὥστε καὶ παῖξαι τι πρὸς τοὺς ναυάρχους (ἀπ' ἐκείνων γὰρ 25

4 φιλήκοος M: φιλικός 5 γε W: δὲ 7 τὸ] malim
 τι 15 ἀρχὴν W: ἕτεραν ἀρχὴν 17 ἐπέραινον εἶπεν?
 22 ἐθαύμαζε Basileensis: ἐθαύμαζον 24 ἰῶ*: ἰῶ κυάνου
 Stegmanus: κυανού 25 παῖξαι τι*: πέμπαι τι ναυ-
 ἀρχους Amyotus: νεάρχους

ἤρκεται τῆς θέας) οἶον ἀτεχνῶς θαλαττίους τῇ χροᾷ
καὶ βυθίους ἐστῶτας. 'ἄρ' οὖν' ἔφη 'κρᾶσίς τις ἦν
καὶ φάρμαξις τῶν πάλαι τεχνιτῶν περὶ τὸν χαλκόν,
ὥσπερ ἡ λεγομένη τῶν ξιφῶν στόμωσις ἣς ἐκλει-
5 πούσης ἐκεχειρίαν ἔσχευ ἐργῶν πολεμικῶν ὁ χαλ-
κός;' τὸν μὲν γὰρ Κορίνθιον οὐ τέχνη ἀλλὰ συν-
τυχία τῆς χροᾶς λαβεῖν τὸ κάλλος, ἐπινειμαμένου
πυρὸς οἰκίαν ἔχουσάν τι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, πλεῖ-
στον δὲ χαλκὸν ἀποκαίμενον· ὧν συγχυθέντων καὶ C
10 συντάκέντων, ὄνομα τοῦ χαλκοῦ τῷ μείζονι τὸ πλή-
θος παρέσχευ. ὁ δὲ Θέων ὑπολαβὼν 'ἄλλον' ἔφη
'λόγον ἡμεῖς ἀκηκόαμεν πανουργέστερον· ὥς ἀνὴρ
ἐν Κορίνθῳ χαλκοτύπος, ἐπιτυχῶν θήκη χρυσίου
ἐχούσῃ πολὺ καὶ δεδοικῶς φανερὸς γενέσθαι, κατὰ
15 μικρὸν ἀποκόπτων καὶ ὑπομιννὺς ἀτρέμα τῷ χαλκῷ,
θαυμαστὴν λαμβάνοντι κρᾶσιν, ἐπίπρασκε πολλοῦ
διὰ τὴν χροᾶν καὶ τὸ κάλλος ἀγαπώμενον. ἀλλὰ
καὶ ταῦτα κἀκεῖνα μῦθος ἐστίν· ἦν δέ τις ὥς
ἔοικε μίξις καὶ ἄρτυσις, ὥς πού καὶ νῦν ἀνακεραν-
20 νύντες ἀργύρῳ χρυσὸν ἰδίαν τινὰ καὶ περιττὴν D
ἔμοι δὲ φαινομένην νοσώδη γλωρότητα καὶ φθορὰν
ἀκαλλῆ παρέχουσι.'

3. 'Τίν' οὖν αἰτίαν' ἔφη ὁ Διογενιανὸς 'οἶει
τῆς ἐνταῦθα τοῦ χαλκοῦ χροᾶς γεγενῆσθαι;' καὶ ὁ

4 ita Abreschius: ἐκλειπούσης 6 οὐ τέχνη ἀλλὰ συν-
τυχία (ita quidem BE) τῆς χρ. λαβεῖν τὸ κάλλος ἐποίησεν
an post λαβεῖν inserendum φασιν? 10 τὸ μείζον πλήθος
Stegmannus. Sed ordo verborum vid. esse τὸ πλήθος τοῦ
χαλκοῦ παρέσχευ ὄνομα (τοῦ χαλκοῦ) τῷ μείζονι (sc. μέρει
τοῦ χαλκοῦ) 24 χροᾶς Duebnerus: χροῖας

Θέων 'ὅταν' ἔφη 'τῶν πρώτων καὶ φυσικωτάτων
καὶ ἐσομένων καὶ ὄντων, πυρὸς καὶ γῆς καὶ ἀέρος
καὶ ὕδατος, μηδὲν ἄλλο τῷ χαλκῷ πλησιάζῃ μηδ'
ὁμιλῇ πλὴν μόνος ὁ ἀήρ, δηλὸς ἐστὶν ὑπὸ τούτου
πεπονθὼς καὶ διὰ τοῦτον ἐσχηκὼς ἦν. ἔχει διαφορὰν
ἀεὶ συνόντα καὶ προσκείμενον· ἥ

· 'τουτὶ μὲν ἥδεις πρὶν Θέογγιν γεγρονέναι'

κατὰ τὸν κωμικόν, ἦν δ' ἔχων φύσιν ὁ ἀήρ ἥ τε
E χρώμενος δυνάμει κατὰ τὰς ἐπιψεύσεις ἐπικέχρωκε
τὸν χαλκὸν ἐπιθυμεῖς μαθεῖν; φήσαντος δὲ τοῦ 10
Διογενιανοῦ, 'καὶ γὰρ ἐγώ' εἶπεν 'ὦ παῖ· ζητῶμεν
οὖν κοινῇ καὶ πρότερον, εἰ βούλει, δι' ἣν αἰτίαν
μάλιστα τῶν ὑγρῶν ἀναπίμπλησιν τοῦ τοῦλαιον· οὐ
γὰρ αὐτόν γε δήπου τῷ χαλκῷ προστρίβεσθαι τὸν
ἰόν, ἅτε δὴ καθαρὸν αὐτῷ καὶ ἀμίαντον πλησιάζ- 15
ζοντα.' 'οὐδαμῶς' εἶπεν ὁ νεανίας, 'ἄλλο δ' αὐτῷ
μοι δοκεῖ τούτου τὸ αἷτιον ὑπάρχειν· λεπτῷ γὰρ
ὄντι καὶ καθαρῷ καὶ διαυγεῖ προσπίπτων ὁ ἰδὸς
F ἐκφανέστατός ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ὑγροῖς ἀφανί-
ζεται.' καὶ ὁ Θέων 'εὖγ' εἶπεν 'ὦ παῖ, καὶ καλῶς· 20
σκόπει δ' εἰ βούλει καὶ τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους
αἰτίαν λεγομένην.' 'ἀλλὰ βούλομαι' εἶπε. 'φησὶ
τοίνυν τῶν μὲν ἄλλων ὑγρῶν ἐπιόντα διέχειν ἀδῆ-

3 μηδὲν Basileensis: καὶ μηδὲν 7 τουτὶ Cobetus:
ταῦτο. cf. Kock. Fragm. Com. 3 p. 495 ἥδεις Turnebus
(ἥδειν p. 777 c): Eius loco lac. in codd. 11 litt. in E 18
ἀναπίμπλησιν] sc. ὁ ἀήρ 14 αὐτόν*: αὐτὸ 17 τούτου
Turnebus: τοῦτο 20 καλῶς R. Lacuna 7 litt. (in E) εἶπεν
X: εἰπεῖν

λως· καὶ διασπείρεσθαι τὸν λόγον, ἀνωμάτων τῶν
 πόρων καὶ μανῶν ὄντων· τοῦ δ' ἐλαίου τῇ πυκνότητι
 στέγεςθαι καὶ διαμένειν ἀθροιζόμενον. ἂν
 οὖν καὶ αὐτοί τι τοιοῦτον ὑποθέσθαι δυνήσῃμεν,
 5 οὐ παντάπασιν ἀπορήσομεν ἐπωδῆς καὶ παραμυθίας
 πρὸς τὴν ἀπορίαν·

4. Ὡς οὖν ἐκελεύομεν καὶ συνεχωροῦμεν, ἔφη 396
 τὸν ἄερα τὸν ἐν Δελφοῖς, πυκνὸν ὄντα καὶ συνεχῇ
 καὶ τόνον ἔχοντα διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀνάκλασιν
 10 καὶ ἀντέρευσιν, ἔτι καὶ λεπτὸν εἶναι καὶ δηκτικόν,
 ὥς που μαρτυρεῖ καὶ τὰ περὶ τὰς πέψεις τῆς τρο-
 φῆς. ἐνδύομενον οὖν ὑπὸ λεπτότητος καὶ τέμνοντα
 τὸν χαλκὸν ἀναχαράσσειν πολὺν λόγον ἐξ αὐτοῦ καὶ
 γεώδη, στέγειν δὲ τοῦτον αὖ πάλιν καὶ πιέζειν, τῆς
 15 πυκνότητος διάχυσιν μὴ διδούσης, τὸν δ' ὑφίστά-
 μενον αὐτοῦ διὰ πλῆθος ἐξανθεῖν καὶ λαμβάνειν
 αὐγὴν καὶ γάνωμα περὶ τὴν ἐπιφάνειαν. ἀποδεξα- B
 μένων δ' ἡμῶν, ὁ ξένος ἔφη τὴν ἑτέραν ἀρκεῖν ὑπό-
 θεσιν πρὸς τὸν λόγον. 'ἡ δὲ λεπτότης' ἔφη 'δόξει
 20 μὲν ὑπεναντιοῦσθαι καὶ πρὸς τὴν λεγομένην πυκνό-
 τητα τοῦ ἄερος, λαμβάνεται δ' οὐκ ἀναγκαίως· αὐτὸς
 γὰρ ὑφ' ἑαυτοῦ παλαιούμενος ὁ χαλκὸς ἀποπνεῖ καὶ
 μεθίησι τὸν λόγον, ὃν ἡ πυκνότης συνέχουσα καὶ πα-
 χνοῦσα ποιεῖ ἐκφανῆ διὰ τὸ πλῆθος.' ὑπολαβὼν δ'
 25 ὁ Θέων, 'τί γάρ' εἶπεν 'ὦ ξένε, κωλύει ταῦτόν εἶναι

1 τῶν πόρων R. Eius loco lacuna in codd. 8 litt. in E

2 μανῶν ὄντων Vulcobius: μενόντων 15 διάχυσιν
 Anonymus. Lacuna (9 litt. in E) 16 αὐτοῦ R: αὐτ' cum
 lac. 2 litt. in E 25 ταῦτόν *: ταῦτό

καὶ λεπτὸν καὶ πυκνόν, ὥσπερ τὰ σηρικὰ καὶ τὰ
βύσσινα τῶν ὑφασμάτων, ἐφ' ὧν καὶ Ὅμηρος εἶπε

‘καιροσέων δ’ ὀθονῶν ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον’,

ἐνδεικνύμενος τὴν ἀκριβειαν καὶ λεπτότητα τοῦ
C ὕφους τῷ μὴ προσμένειν τὸ ἔλαιον ἀλλ’ ἀπορρεῖν 5
καὶ ἀπολίσθάνειν, τῆς λεπτότητος καὶ πυκνότητος οὐ
διείσης; καὶ μὴν οὐ μόνον πρὸς τὴν ἀναχάραξιν
τοῦ ἰοῦ χρῆσαιτ’ ἄν τις τῇ λεπτότητι τοῦ ἄερος,
ἀλλὰ καὶ τὴν χροάν αὐτὴν ποιεῖν ἔοικεν ἠδύονα
καὶ γλαυκοτέραν, ἀναμιγνύουσα τῷ κυάνῳ φῶς καὶ 10
αὐγὴν.’

5. Ἐκ τούτου γενομένης σιωπῆς, πάλιν οἱ περι-
ηγηται προεχειρίζοντο τὰς ῥήσεις. χρησιμοῦ δέ τινος
ἐμμέτρου λεχθέντος, οἶμαι, περὶ τῆς Αἰγώνος τοῦ
Ἀρχαίου βασιλείας, πολλάκις ἔφη θαυμάσαι τῶν ἐπῶν 15
ὁ Διογενειανός, ἐν οἷς οἱ χρησμοὶ λέγονται, τὴν
φανλότητα καὶ τὴν εὐτέλειαν. καίτοι μουσηγέτης ὁ
θεός, καὶ τῆς λεγομένης λογιότητος οὐχ ἥττον αὐτῷ
D καλὸν ἢ τῆς περὶ μέλη καὶ ῥῥῶδες εὐφωνίας μετεῖναι,
καὶ πολὺ τὸν Ἡσίοδον εὐεπεία καὶ τὸν Ὅμηρον 20
ὑπερφθέγγεσθαι. ‘τοὺς δὲ πολλοὺς τῶν χρησμῶν
ὀρῶμεν καὶ τοῖς μέτροις καὶ τοῖς ὀνόμασι πλημμε-
λείας καὶ φανλότητος ἀναπεπλησμένους.’ παρῶν οὖν

2 Ὅμηρος] η 107 3 καιροσέων] καιρων lacuna inter-
cedente B.E. καιρουσέων Laroehius ὀθονέων Homerus
7 διείσης R: διήσει 8 τις * 9 αὐτὴν] αὕτη Emperius
prueter necessitatem 10 κυάνῳ Stegmannus: κυανῷ 13
προεχειρίζοντο? 19 καλὸν R: τὸ καλὸν εὐφωνίας idem:
καὶ εὐφωνίας 22 ὀρῶμεν, εἶπεν?

Ἀθήνηθεν ὁ ποιητὴς Σαραπίων εἶπ' ἔφη ταῦτα
 τὰ ἔπη τοῦ θεοῦ πιστεύοντες εἶναι, τολμῶμεν αὖ
 πάλιν, ὥς λείπεται κάλλει τῶν Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου,
 λέγειν, καὶ οὐ χρησόμεθα τούτοις ὥς ἄριστα καὶ
 5 κάλλιστα πεποιημένοις, ἐπανορθούμενοι τὴν αὐτῶν
 κρίσιν προκατελιημμένην ὑπὸ φανύλης συνηθείας;
 ὑπολαβὼν οὖν Βόηθος ὁ γεωμέτρης (οἶσθα γὰρ τὸν
 ἄνδρα μεταταπτόμενον ἤδη πρὸς τὸν Ἐπίκουρον), E
 'ἄρ' οὖν' ἔφη τὸ τοῦ ζωγράφου Παύσωνος ἀκή-
 10 κοας; 'οὐκ ἔγωγ' εἶπεν ὁ Σαραπίων. ἄλλὰ μὴν
 ἄξιον. ἐκλαβὼν γὰρ ὥς ἔοικεν ἵππον ἀλινδούμενον
 γράψαι τρέχοντ' ἔγραψεν. ἀνανακτοῦντος δὲ τάν-
 θρώπου, γελάσας ὁ Παύσων κατέστρεψε τὸν πί-
 νυκα· καὶ γενομένων ἄνω τῶν κάτω, πάλιν ὁ ἵππος
 15 οὐ τρέχων ἀλλ' ἀλινδούμενος ἐφαίνετο. τοῦτό φη- F
 σιν ὁ Βίων ἐνίοις τῶν λόγων πάσχειν, ὅταν ἀνα-
 στρέφωσι. διὸ καὶ τοὺς χρησμοὺς ἐνιοὶ φήσουσιν
 εὖ καὶ καλῶς ἔχειν, ὅτι τοῦ θεοῦ εἰσιν· ἄλλοι τοῦ
 θεοῦ μὴ εἶναι, ὅτι φανύλως ἔχουσιν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ
 20 ἐν ἀδήλῳ· τὸ δ' οὐκ εὖ τὰ ἔπη πεποιῆσθαι τὰ περὶ
 τοὺς χρησμοὺς καὶ σοὶ κριτῇ δήπουσθαι, ᾧ φίλε
 Σαραπίων, εἶπεν, ἐναργές ἐστι. ποιήματα γὰρ γρά-
 φεις τοῖς μὲν πράγμασι φιλοσόφως καὶ αὐστηρῶς,
 δυνάμει δὲ καὶ χάριτι καὶ κατασκευῇ τῇ περὶ λέξιν

1 Σαραπίων * hic et infra: σεραπίων 2 τολμῶμεν M:
 τὸ ἄμωμον 3 λείπεται R: λέγεται 4 καὶ οὐ Duebnerus:
 οὐ 5 αὐτῶν *: αὐτῶν 16 ἀναστραφῶσι Perizonius 18
 εὖ καὶ καλῶς *: οὐ καλῶς ἄλλοι Perizonius: ἀλλὰ 20
 οὐκ εὖ τὰ ἔπη supplevi cum W. Lac. in codd. (18 litt. in E)
 πεποιῆσθαι W: πεπονησθαι 22 γὰρ R: μὲν γὰρ 24 τῇ li

ἐοικότα τοῖς Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τῆς Πυθίας ἐκφερομένοις.

6. Καὶ ὁ Σαραπίων ἑνὸς γάρ' εἶπεν ὃ Βόηθε, καὶ τὰ ὦτα καὶ τὰ ὕμματα, συνειθισμένοι διὰ τρυφήν καὶ μαλακίαν τὰ ἡδῖα καλὰ νομίζειν 5
397 καὶ ἀποφαίνεσθαι. τάχα δὴ μεμψόμεθα τὴν Πυθίαν, ὅτι Γλαύκης οὐ φθέγγεται τῆς κιθαρωδοῦ λιγυρώ-
τερον, οὐδὲ χροιομένη μύροις οὐδ' ἀλουργίδας ἀμπε-
χομένη κάτεισιν εἰς τὸ ἄδυτον, οὐδ' ἐπιθυμιᾶ κα-
σίαν ἢ λήδανον ἢ λιβανωτὸν ἀλλὰ δάφνην καὶ 10
κρίθινον ἄλευρον. οὐχ ὀρεῖς, εἶπεν, ὅσῃν χάριν ἔχει
τὰ Σαρπικὰ μέλη κηλοῦντα καὶ καταθέλγοντα τοὺς
ἀκροωμένους; Ἰβύλλα δὲ μαινομένῳ στόματι καθ'
Ἡράκλειτον ἀγέλαστα καὶ ἀκαλλώπιστα καὶ ἀμύριστα
φθεγγόμενη, χιλίων ἐτών ἐξικνεῖται τῇ φωνῇ διὰ 15
τὸν θεόν. ὁ δὲ Πίνδαρος ἀκούσαι φησὶ τοῦ θεοῦ
B τὸν Κάδμον μουσικὰν ὁρθάν' οὐχ ἡδεῖαν οὐδὲ τρυ-
φεράν οὐδ' ἐπικεκλασμένην τοῖς μέλεσιν. ἡδονὴν
γὰρ οὐ προσίεται τὸ ἀπαθὲς καὶ ἀγνόν, ἀλλ' ἐνταῦθα
μετὰ τῆς Ἀτῆς ἐρρίφη καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῆς καὶ 20
ὥς ἔοικεν εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων συνερρύηκεν.

7. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Σαραπίωνος, ὁ Θέων
μειδιάσας ὁ Σαραπίων μὲν εἶπε τὸ εἰωθὸς ἀπο-

3 εἶπεν ὁ Basileensis: ἔν τε νῶ 8 χροιομένη Vulco-
bius: χροιομένην ita R: ἀμπεχομένην 9 κάτεισιν εἰς
τὸ ἄδυτον οὐδ' R: καὶ τισιν εἰς τὸ οὐδὲ 9 κασίαν Dueb-
nerus: κασίαν 14 Ἡράκλειτον Bywater p. 5 15 ἐτέων
ἐξικνεῖται idem 16 Πίνδαρος] Bergk. 1 p. 380 16 ἀκού-
σας codd. mei (BE) μουσικὰν Amyotus: οὐ μουσικὰν
20 Ἀτῆς Vulcobius (cf. Hom. T 126): αὐτῆς

δέδωκε τῷ τρόπῳ, λόγου περὶ Ἀτης καὶ ἡδονῆς
 παραπεσόντος ἀπολαύσας· ἡμεῖς δ' ὦ Βόηθε, κἂν
 ἢ φανυλότερα τῶν Ὅμηρου ταῦτα τὰ ἔπη, μὴ νομί-
 ζωμεν αὐτὰ πεποιημέναι τὸν θεόν, ἀλλ' ἐκείνου τὴν
 5 ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐνδιδόντος, ὥς ἐκάστη πέφυκε Ὁ
 κινεῖσθαι τῶν προφητίδων. καὶ γὰρ εἰ γράφειν ἔδει
 μὴ λέγειν τοὺς χρησμούς, οὐκ ἂν οἶμαι τοῦ θεοῦ τὰ
 γράμματα νομίζοντες ἐψέγομεν, ὅτι λείπεται καλλι-
 γραφία τῶν βασιλικῶν. οὐ γὰρ ἔστι θεοῦ ἡ γῆρυς
 10 οὐδ' ὁ φθόγγος οὐδ' ἡ λέξις οὐδὲ τὸ μέτρον ἀλλὰ
 τῆς γυναικός· ἐκεῖνος δὲ μόνος τὰς φαντασίας παρ-
 ἴσθησι καὶ φῶς ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖ πρὸς τὸ μέλλον·
 ὁ γὰρ ἐνθουσιασμὸς τοιοῦτόν ἐστι. καθόλου δ' εἰ-
 πεῖν, ὑμᾶς τοὺς τοῦ Ἐπικούρου προφήτας (δῆλος
 15 γὰρ εἰ καὶ αὐτοὺς ὑποφερόμενος) οὐκ ἔστι διαφω-
 γεῖν, ἀλλὰ κἀκείνας αἰτιᾶσθε τὰς πάλαι προφητί- D
 δας ὥς φανύλοις ποιήμασι χρωμένους, καὶ τὰς νῦν
 καταλογάδην καὶ διὰ τῶν ἐπιτυχόντων ὀνομάτων
 τοὺς χρησμούς λεγούσας, ὅπως ὑμῖν ἀκεφάλων καὶ
 20 λαγαρῶν μέτρων καὶ μειούρων εὐθύνας μὴ ὑπέχωσι.
 καὶ ὁ Διογενιανὸς 'μὴ παῖξ' εἶπεν ὦ πρὸς θεῶν,
 ἀλλὰ διάλυσον ἡμῖν ταύτην τὴν ἀπορίαν κοινὴν οὖ-
 σαν. οὐδεὶς γὰρ ἔστιν Ἑλλήνων, ὃς οὐκ αἰτίαν ἐπι-
 ζητεῖ καὶ λόγον, πῶς πέπανται τὸ μαντεῖον ἔπεσι
 25 καὶ λόγοις χρώμενον.' ὑπολαβὼν οὖν ὁ Θέων 'ἀλλὰ

1 Ἀτης καὶ Duebnerus: αὐτῆς τῆς 2 κἂν ἢ] κἂν ἢ
 κἂν μὴ ἢ? 8 ita Abreschius: καλλιγραφία 16 κἀκείνας W:
 κακίας αἰτιᾶσθε Leonicus: αἰτιᾶσθαι 23 Ἑλλήνων Steg-
 mannus: ἀλλήλων 24 πῶς Duebnerus: ὥς 25 καὶ λόγοις]
 καὶ ἄλλοις μέτροις R ex p. 402 b

καὶ νῦν' εἶπεν ὦ παῖ, δοκοῦμεν ἐπηρεῖα τινὲ τοῦς
 περιηγητὰς ἀφαιρεῖσθαι τὸ οἰκεῖον ἔργον. ἔασον οὖν
 E γενέσθαι τὸ τούτων πρότερον, εἴτα περὶ ὧν βούλει
 καθ' ἡσυχίαν διαπορήσεις.'

8. Ἦδη δὲ προϊόντες ἤμεν κατὰ τὸν Ἰέρωνος ἀν- 5
 δριάντα τοῦ τυράννου· καὶ τῶν μὲν ἄλλων ὁ ξένος
 εἰδὼς ἅπαντα παρεῖχεν ὅμως ὑπ' εὐκολίας ἀκροατὴν
 αὐτόν· ἀκούσας δ' ὅτι κίων τις ἐστὼς ἄνω χαλκοῦς
 Ἰέρωνος ἔπεσεν αὐτομάτως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἣ
 τὸν Ἰέρωνα συνέβαινε ἐν Συρακούσαις τελευτᾶν, 10
 ἐθαύμασε. καὶ γὰρ τῶν ὁμοίων ἅμα συνανεμίμνησκον,
 οἷα δὴ τοῦ Ἰέρωνος μὲν τοῦ Σπαρτιάτου, ὅτι πρὸ τῆς
 ἐν Λεύκτροις αὐτῷ γενομένης τελευτῆς ἐξέπεσον οἱ
 F ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνδριάντος, οἱ δ' ἀστέρες ἠφανίσθη-
 σαν οὗς Λύσανδρος ἀνέθηκεν ἀπὸ τῆς ἐν Αἰγὸς 15
 ποταμοῖς ναυμαχίας. ὁ δ' αὐτοῦ τοῦ Λυσάνδρου
 λίθινος ἀνδριὰς ἐξήνθησεν ἀγρίαν λόχμην καὶ πόαν
 τοσαύτην τὸ πληθὺς, ὥστε κατακρύψαι τὸ πρόσ-
 ωπον. ἐν δὲ τοῖς Σικελικοῖς τῶν Ἀθηναίων ἀτυχή-
 μασιν αἶ τε χρυσαῖ τοῦ φοίνικος ἀπέρρεον βάλλαναι, 20
 καὶ τὴν ἀσπίδα τοῦ Παλλαδίου κόρακες περιέκοπτον.
 ὁ δὲ Κνιδίων στέφανος, ὃν Φαρσαλίᾳ τῇ ὀρχηστρίδι
 Φιλόμηλος ὁ Φωκέων τύραννος ἐδωρήσατο, μετα-
 σταῖσαν αὐτὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἰταλίαν,
 ἀπώλεσεν ἐν Μεταποντίῳ παίζουσαν περὶ τὸν νεῶν 25
 398 τοῦ Ἀπόλλωνος· ὁρμήσαντες γὰρ ἐπὶ τὸν στέφανον
 οἱ νεανίσκοι καὶ μαχόμενοι περὶ τοῦ χρυσίου πρὸς

12 Ἰέρωνος] cf. Xenoph. Hist. Gr. VI 4, 9   16 τοῦ]
 om. BE et omitti potest

ἀλλήλους διέσπασαν τὴν ἄνθρωπον. Ἀριστοτέλης
 μὲν οὖν μόνον Ὀμηρον ἔλεγε κινούμενα ποιεῖν ὀνό-
 ματα διὰ τὴν ἐνέργειαν· ἐγὼ δὲ φαίην ἄν καὶ τῶν
 ἀναθημάτων τὰ ἐνταυθοῖ μάλιστα συγκινεῖσθαι καὶ
 5 συνεπισημαίνειν τῇ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ· καὶ τούτων
 μέρος μὴδὲν εἶναι κενὸν μὴδ' ἀναίσθητον, ἀλλὰ
 πεπλησθαι πάντα θειότητος. καὶ ὁ Βόηθος 'ναί'
 εἶπεν· 'οὐ γὰρ ἄρκεῖ τὸν θεὸν εἰς σῶμα καθειρ-
 γνύναι θνητὸν ἅπαξ ἑκάστου μηνός, ἀλλὰ καὶ λίθῳ B
 10 παντὶ καὶ χαλκῷ συμφυράσομεν αὐτόν, ὥσπερ οὐκ
 ἔχοντες ἀξιόχρεων τῶν τοιούτων συμπτωμάτων τὴν
 τύχην δημιουργὸν καὶ ταυτόματον.' 'εἴτ' ἔφη
 ἐγὼ 'τύχη σοι δοκεῖ καὶ αὐτόματον τῶν τοιούτων
 ἕκαστον εἰκέναι, καὶ πιθανόν ἐστι τὰς ἀτόμους
 15 ἐξολισθεῖν καὶ διαλυθῆναι καὶ παρεγκλῖναι μήτε
 πρότερον μὴτ' ὕστερον, ἀλλὰ κατ' ἐκείνον τὸν χρό-
 νον, ἐν ᾧ τῶν ἀναθέντων ἕκαστος ἢ χειρὸν ἔμελλε
 πράξειν ἢ βέλτιον; καὶ σὲ μὲν Ἐπίκουρος ὠφελεῖ νῦν
 ὥς εἰκεν ἄφ' ὧν εἶπεν ἢ ἔγραψε πρὸ ἐτῶν τρια-
 20 κοσίων· ὁ θεὸς δ', εἰ μὴ συνείρξειε φέρων ἑαυτὸν C
 εἰς ἅπαντα μὴδ' ἀνακερασθεῖη πᾶσιν, οὐκ ἄν σοι
 δοκοίη κινήσεως ἀρχὴν καὶ πάθους αἰτίαν παρασχεῖν
 οὐδενὶ τῶν ὄντων;'

9. Τοιαῦτα μὲν ἐγὼ πρὸς τὸν Βόηθον ἀπεκρι-
 25 νάμην, ὅμοια δὲ περὶ τῶν Σιβυλλείων. ἐπειδὴ γὰρ

1 Ἀριστοτέλης] Rhet. III 11. cf Fragm. 130 (ed. Teubner.)
 4 πάντωνθι Abreschius 12 ταυτόματον *: τὸ αὐτόματον
 14 εἰκέναι] πεποιηκέναι? 15 διαλυθῆναι Usenerus 16
 ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ? 22 αἰτίαν Leonicus: ἐστὶν

ἔστημεν κατὰ τὴν πέτραν γενόμενοι τὴν κατὰ τὸ
 βουλευτήριον, ἐφ' ἧς λέγεται καθίζεσθαι τὴν πρῶ-
 τὴν Σιβύλλαν ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος παραγενομένην ὑπὸ
 τῶν Μουσῶν τραφεῖσαν (ἐνιοι δὲ φασιν ἐκ Μαλιέων
 ἀφικέσθαι Λαμίας οὔσαν θυγατέρα τῆς Ποσειδῶ- 5
 νος), ὁ μὲν Σαραπίων ἐμνήσθη τῶν ἐπῶν, ἐν οἷς
 D ὕμνησεν ἑαυτὴν, ὥς οὐδ' ἀποθανοῦσα λήξει μαντι-
 κῆς· ἀλλ' αὐτὴ μὲν ἐν τῇ σελήνῃ περιέεισι τὸ κα-
 λούμενον φαινόμενον γενομένη πρόσωπον, τῷ δ'
 ἄερι τὸ πνεῦμα συγκραθὲν ἐν φήμαις αἰεὶ φορῆσεται 10
 καὶ κληδόνει· ἐκ δὲ τοῦ σώματος μεταβαλόντος ἐν
 τῇ γῇ πόας καὶ ὕλης ἀναφυομένης, βοσκήσεται ταύ-
 τὴν ἱερὰ θρέμματα, χροῶς τε παντοδαπὰς ἴσχοντα
 καὶ μορφὰς καὶ ποιότητας ἐπὶ τῶν σπλάγχχνων ἀφ'
 ὧν αἱ προδηλώσεις ἀνθρώποις τοῦ μέλλοντος. ὁ δὲ 15
 Βόηθος ἔτι μᾶλλον ἦν φανερός καταγελῶν· τοῦ δὲ
 E ξένου εἰπόντος, ὥς, εἰ καὶ ταῦτα μύθοις ἔοικεν,
 ἀλλὰ ταῖς γε μαντείαις ἐπιμαρτυροῦσι πολλὰ μὲν
 ἀναστάσεις καὶ μετοικισμοὶ πόλεων Ἑλληνίδων, πολ-
 λαὶ δὲ βαρβαρικῶν στρατιῶν ἐπιφάνειαι καὶ ἀναι- 20
 ρέσεις ἡγεμονιῶν· ταυτὶ δὲ τὰ πρόσφατα καὶ νέα
 πάθη περὶ τε Κύμην καὶ Δικαιάρχειαν οὐχ ὕμνου-
 μενα πάλαι καὶ ἀδόμενα διὰ τῶν Σιβυλλείων ὁ
 χρόνος ὥσπερ ὀφείλων ἀποδέδωκεν, ἐκρήξεις πυρὸς
 ὀρείου καὶ ζέσεις θαλασσίας, καὶ πετρῶν καὶ φλε- 25
 γμονῶν ὑπὸ πνεύματος ἀναρρίψεις, καὶ φθορὰς πό-

3 σιβύλλαν BE 4 ἐκ Μαλιέων * (ἐκ Μαλιαίων Clem.
 Alex. p. 358 Pott. ubi pro Σιδῶνος leg. Ποσειδῶνος): εἰς
 Μαλεῶνα 8 αὐτὴ R: αὐτὴ 16 malim τοῦ ξένου δ' εἰπόν-
 τος 18 γε R: τε 22 Δικαιάρχειαν *: δικαιορχίαν

λεων ἄμα τοσούτων καὶ τηλικούτων, ὥς μεθ' ἡμέραν ἐπελθοῦσιν ἄγνοιαν εἶναι καὶ ἀσάφειαν ὅπου κατῴκηντο τῆς χώρας συγκεχυμένης; ταῦτα γὰρ εἰ F γέγονε πιστεῦσαι χαλεπὸν ἐστὶ, μὴ τί γε προειπεῖν
 5 ἄνευ θειότητος?

10. Καὶ ὁ Βόηθος 'ποῖον γὰρ' εἶπεν 'ὦ δαιμόνιε, τῇ φύσει πάθος ὁ χρόνος οὐκ ὀφείλει; τί δ' ἐστὶ τῶν ἀτόπων καὶ ἀπροσδοκῆτων περὶ γῆν ἢ θάλατταν ἢ πόλεις ἢ ἄνδρας, ὅ τις ἂν προειπὼν οὐ τύχοι
 10 γενομένου; καίτοι τοῦτό γε σχεδὸν οὐδὲ προειπεῖν ἐστὶν ἀλλ' εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ ῥῖψαι καὶ διασπείραι λόγους οὐκ ἔχοντας ἀρχὴν εἰς τὸ ἔπειρον· οἷς πλανωμένοις ἀπήντησε πολλάκις ἡ τύχη καὶ συνέπεσεν αὐτομάτως. διαφέρει γὰρ οἷμαι γενέσθαι τὸ ῥηθὲν ἢ
 15 ῥηθῆναι τὸ γενησόμενον. ὁ γὰρ εἰπὼν τὰ μὴ ὑπάρχοντα λόγος ἐν ἑαυτῷ τὸ ἡμαρτημένον ἔχων οὐ δικαίως ἀναμένει τὴν ἐκ αὐτομάτου πίστιν οὐδ' 399 ἀληθεῖ τεκμηρίῳ χρῆται τοῦ προειπεῖν ἐπιστάμενος τῷ μετὰ τὸ εἰπεῖν γενομένῳ, πάντα τῆς ἀπειρίας
 20 φερούσης· μᾶλλον δ' ὁ μὲν 'εἰκάξων καλῶς', ὃν 'ἄριστον μάντιν' ἀνηγόρευκεν ἢ παροιμία, ἰχνοσκοποῦντι καὶ στιβεύοντι διὰ τῶν εὐλόγων τὸ μέλλον ὁμοίως ἐστὶ. Σίβυλλαι δ' αὖται καὶ Βάκιδες ὥσπερ εἰς πόντον ἀτεκμάρτως τὸν χρόνον κατέβαλον καὶ
 25 διέσπειραν ὥς ἔτυχε παντοδαπῶν ὀνόματα καὶ ῥήματα παθῶν καὶ συμπτωμάτων· οἷς, γιγνομένων ἐνίων

17 αὐτομάτου *: τοῦ αὐτομάτου 19 τῷ Empirius
 γενομένῳ idem: γενομένου 20 μᾶλλον R: καὶ cum lac.
 1—2 litt. cf. Nauck p. 674 26 οἷς] iungas cum ὁμοίως

ἀπὸ τύχης, ὁμοίως ψευδὸς ἐστὶ τὸ νῦν λεγόμενον, καὶ ὅστερον ἀληθῶς, εἰ τύχοι, γένηται.²

- B 11. Τοιαῦτα τοῦ Βοήθου διεληθόντος, ὁ Σαραπίων 'δίκαιον' ἔφη 'τὸ ἀξίωμα περὶ τῶν οὕτως, ὡς λέγει Βόηθος, ἀορίστως καὶ ἀνυποθέτως λεγομένων· 'εἰ νίκη στρατηγῶ προεῖρηται, νενίκηκεν·' 'εἰ πόλεως ἀναίρεσις, ἀπόλωλεν.' ὅπου δ' οὐ μόνον λέγεται τὸ γενησόμενον, ἀλλὰ καὶ πῶς καὶ πότε καὶ μετὰ τί καὶ μετὰ τίνος, οὐκ ἔστιν εἰκασμὸς τῶν τάχα γενησομένων ἀλλὰ τῶν πάντως ἐσομένων προδήλως- 10 σις. καὶ ταῦτ' ἔστιν εἰς τὴν Ἀγησιλάου χωλότητα·

'φράζεο δὴ, Σπάρτη, καίπερ μέγαλυχος ἐοῦσα, μὴ σέθεν ἀρτίποδος βλάβη χωλὴ βασιλεία.

δηρὸν γὰρ μόχθοι σε κατασχήσουσιν ἄελπτοι,

- C φθισίβροτόν τ' ἐπὶ κῦμα κυλινδομένου πολέμοιο.³ 15
καὶ τὰ περὶ τῆς νήσου πάλιν, ἣν ἀνῆκεν ἡ πρὸ Θήρας καὶ Θηρασίας θάλασσα· καὶ περὶ τὸν Φιλίππου καὶ Ῥωμαίων πόλεμον·

'ἀλλ' ὅποτε Τρώων γενεὰ καθύπερθε γένηται
Φοινίκων ἐν ἀγῶνι, τότ' ἔσσεται ἔργα ἔπιστα· 20
πόντος μὲν λάμψει πῦρ ἄσπετον, ἐκ δὲ κερανῶν
πρηστῆρες μὲν ἄνω διὰ κύματος ἀίξουσιν
ἄμμιγα σὺν πέτρᾳ, ἣ δὲ στηρίζεται αὐτοῦ
οὐ φατὸς ἀνθρώποις νῆσος· καὶ χεῖρονες ἄνδρες
χερσὶ βιησάμενοι τὸν κρείσσονα νικήσουσι.' 25

2 ¹ καὶ mei codd. ~ ἀληθὲς Emperius 4 ὡς X
11 ταῦτα] τοιαῦτα X 12 φράζεο δὴ κέ] cf. Paus. 3, 8 13
βλάστη Pausanias 17 περὶ] τὰ περὶ? 23 σὺν πέτραις R

τὸ γὰρ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ Ῥωμαίους τε Καρχηδονίων
 περιγενέσθαι καταπολεμήσαντας Ἀννίβαν, καὶ Φί- D
 λιππον Αἰτωλοῖς συμβαλόντα καὶ Ῥωμαίοις μάχην
 κρατηθῆναι, καὶ τέλος ἐκ βυθοῦ νῆσόν ἀναδύναι
 5 μετὰ πυρὸς πολλοῦ καὶ κλύδωνος ἐπιξέσαντος, οὐκ
 ἂν εἴποι τις ὥς ἀπήντησεν ἅμα πάντα καὶ συνέπεσε
 κατὰ τύχην καὶ αὐτομάτως, ἀλλ' ἡ τάξις ἐμφαίνει
 τὴν πρόγνωσην· καὶ τὸ Ῥωμαίοις πρὸ ἐτῶν ὁμοῦ τι
 πεντακοσίων προειπεῖν τὸν χρόνον, ἐν ᾧ πρὸς ἅπαντα
 10 τὰ ἔθνη πολεμήσοιεν ἅμα· τοῦτο δ' ἦν τὸ πολεμή-
 σαι τοῖς οἰκέταις ἀποστᾶσιν. ἐν τούτοις γὰρ οὐδὲν
 ἀτέκμαρτον οὐδὲ τυφλὸν ἀμφί τε τύχην ζητεῖν ἐν
 ἀπειρίᾳ ὁ λόγος· ἀλλὰ πολλὰ τῆς πείρας ἐνέχυρα E
 δίδωσι καὶ δείκνυσι τὴν ὁδόν, ἥ βαδίζει τὸ πεπω-
 15 μένον. οὐ γὰρ οἶμαί τιν' εἶρεν, ὅτι μετὰ τούτων
 ὥς προερχήθη συνέπεσε κατὰ τύχην· ἐπεὶ τί κωλύει
 λέγειν ἕτερον, ὥς οὐκ ἔγραψε τὰς Κυρίας ὑμῖν
 Ἐπίκουρος, ᾧ Βόηθε, δόξας, ἀλλ' ἀπὸ τύχης καὶ
 αὐτομάτως οὕτω πρὸς ἄλληλα τῶν γραμμάτων συν-
 20 εμπεσόντων, ἀπετελέσθη τὸ βιβλίον;

12. Ἄμα δὲ τούτων λεγομένων προήειμεν. ἐν δὲ
 τῷ Κορινθίων οἰκῷ τὸν φοίνικα θεωμένοις τὸν χαλ- F
 κοῦν, ὅσπερ ἔτι λοιπὸς ἐστὶ τῶν ἀναθημάτων, οἱ
 περὶ τὴν ρίζαν ἐντετορευμένοι βάρτραχοι καὶ ὕδροι
 θαῦμα τῷ Διογενιανῷ παρεῖχον, ἀμέλει δὲ καὶ ἡμῖν.

7 τύχην καὶ Stegmannus: τύχην 12 ἀμφί τε — πολλὰ]
 ἀφεῖται, ὥστε τύχην ζητεῖν ἐν ἀπειρίᾳ· ὁ δὲ λόγος ἄλλα τε
 πολλὰ? 15 ὅτι] ὅτι τι? 16 ὥς] ὥν? προερχήθη BE
 17 ὑμῖν Usenerus (vid. Epicurea p. 342): ἡμῖν (μῖν BE prae-
 missa lacunula 1—2 litt.)

οὔτε γὰρ φοῖνιξ, ὥς ἕτερα δένδρα, λιμναῖόν ἐστι
καὶ φίλυδρον φυτόν, οὔτε Κορινθίοις τι βάτραχοι
προσθήκουσιν, ὥστε σύμβολον ἢ παρὰσημον εἶναι
τῆς πόλεως· ὥσπερ ἀμέλει Σελινούντιοί ποτε χρυ-
σοῦν σέλινον ἀναθεῖναι λέγονται, καὶ Τενέδιοι τὸν 5
πέλεκυν ἀπὸ τῶν καρκίνων τῶν γιγνομένων περὶ
400 τὸ καλούμενον Ἀστέριον παρ' αὐτοῖς· μόνοι γὰρ ὥς
ἔοικεν ἐν τῷ χελωνίῳ τύπον πελέκεως ἔχουσι. καὶ
μὴν αὐτῷ γε τῷ θεῷ κόρακας καὶ κύκνους καὶ λύ-
κους καὶ ἰέρακας καὶ πάντα μᾶλλον ἢ ταῦτ' εἶναι 10
προσφιλή τὰ θηρία νομίζομεν.' εἰπόντος δὲ τοῦ
Σαραπίωνος, ὅτι τὴν ἐξ ὑγρῶν ἠνέξατο τροφήν τοῦ
ἡλίου καὶ γένεσιν καὶ ἀναθυμιάσιν ὁ δημιουργός,
εἶθ' Ὀμήρου λέγοντος ἀκηκοώς

ἥῃλιος δ' ἀπόρουσε λιπὼν περικαλλέα λίμνην· 15
εἶτ' Αἰγυπτίους ἑώρακὼς ἀρχὴν ἀνατολῆς παιδίου
νεογνὸν γράφοντας ἐπὶ λωτῷ καθεζόμενον· γελάσας
B ἐγὼ 'ποῦ σὺ πάλιν' εἶπον ὧ χρηστέ, τὴν Στοὰν
δευρὶ παρωθεῖς καὶ ὑποβάλλεις ἀτρέμα τῷ λόγῳ
τὰς ἀνάψεις καὶ ἀναθυμιάσεις, οὐχ ὥσπερ αἱ Θετ- 20
ταλαὶ κατάγων τὴν σελήνην καὶ τὸν ἥλιον, ὥς
ἐντεῦθεν ἀπὸ γῆς καὶ ὑδάτων βλαστάνοντας καὶ ἀρ-
δομένους; ὁ μὲν γὰρ Πλάτων καὶ τὸν ἀνθρωπον
οὐράνιον ὠνόμασε φυτόν, ὥσπερ ἐκ ῥίζης ἄνω τῆς
κεφαλῆς ὀρθούμενον· ὑμεῖς δὲ τοῦ μὲν Ἐμπεδο- 25

12 Σαραπίωνος] dat hic cod. E 14 Ὀμήρου] γ 1
15 ἀπόρουσε Homerus 16 ἀρχῆς BE 21 κατάγων] add.
ἀλλ' ἀνάγων R 22 ἀρδομένους W: ἀρχομένους 23 Πλά-
των] Tim. p. 90 a 25 Ἐμπεδοκλέους] Mullach. 1 p. 7

κλέους καταγελάτε, φάσκοντος τὸν ἥλιον περὶ γῆν
ἀνακλάσει φωτὸς οὐρανίου γενόμενον αὐθις

ἄνταυγεῖν πρὸς ὕλμπον ἀταρβήτοισι προσώποις
αὐτοὶ δὲ γηγενὲς ζῶον ἢ φυτὸν ἔλειον ἀποφαίνετε C
τὸν ἥλιον, εἰς βατράχων πατρίδα ἢ ὕδρων ἐγγρά-
φοντες. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς τὴν Στωικὴν ἀναθώ-
μεθα τραγωδίαν, τὰ δὲ τῶν χειροτεχνῶν πάρεργα
παρέργως ἐξετάσωμεν. ἐν πολλοῖς γάρ εἰσι κομποί,
τὸ δὲ ψυχρὸν οὐ πανταχοῦ καὶ περιέργον ἐκπεφεύ-
γασιν. ὥσπερ οὖν ὁ τὸν ἀλεκτρούνα ποιήσας ἐπὶ
τῆς χειρὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐωθινὴν ὑπεδήλωσεν ὥραν
καὶ καιρὸν ἐπιούσης ἀνατολῆς, οὕτως ἐνταῦθα τοὺς
βατράχους ἐαρινῆς ὥρας φαίη τις ἂν γεγονέναι σύμ-
βολον ἐν ᾗ κρατεῖν ἄρχεται τοῦ ἀέρος ὁ ἥλιος καὶ D
τὸν χειμῶνα διαλύειν, εἴ γε δεῖ καθ' ὑμᾶς τὸν
Ἀπόλλωνα καὶ τὸν ἥλιον μὴ δύο θεοὺς ἀλλ' ἓνα
νομίζειν. καὶ ὁ Σαραπίων 'σὺ γάρ' εἶπεν 'οὐχ οὕτω
νομίζεις ἀλλ' οἶει τὸν ἥλιον διαφέρειν τοῦ Ἀπόλλω-
νος;' 'ἔγωγ' εἶπεν 'ὥς τοῦ ἡλίου τὴν σελήνην. ἀλλ'
αὕτη μὲν οὐ πολλάκις οὐδὲ πᾶσιν ἀποκρύπτει τὸν
ἥλιον, ὁ δ' ἥλιος ὁμοῦ τι πάντα ἀγνοεῖν τὸν Ἀπόλ-
λωνα πεποίηκεν ἀποστρέφων τῇ αἰσθήσει τὴν διὰ
νοίαν ἀπὸ τοῦ ὕντος ἐπὶ τὸ φαινόμενον.'

13. Ἐκ τούτου τοὺς περιγρηγὰς ὁ Σαραπίων
ἤρετο τί δὴ τὸν οἶκον οὐ Κυψέλου τοῦ ἀναθέντος
ἀλλὰ Κορινθίων ὀνομάζουσιν. ἀπορίᾳ δ' αἰτίας ἐμοὶ E

1 περὶ γῆν] περιανγῇ W   3 ἀταρβήτοισι W: ἀταρβή-
τοις   7 χειροτεχνῶν *: χειροτέχνων   20 R: αὐτῇ   25
Κυψέλου X: κυψέλλου   26 ὥς ἐμοὶ γοῦν ἐδόκει R

ροῦν δοκεῖ σιωπώντων ἐκείνων, ἐπιγελάσας ἐγὼ 'τί
 δ' εἶπον ἔτι τούτους οἰόμεθα γινώσκειν ἢ μνημο-
 νεύειν ἐκπεπληγμένους παντάπασιν, ἡμῶν μετεωρο-
 λεσχούντων; ἐπεὶ πρότερόν γ' αὐτῶν ἠκούομεν λε-
 γόντων, ὅτι τῆς τυραννίδος καταλυθείσης ἐβούλοντο 5
 Κορίνθιοι καὶ τὸν ἐν Πίσσῃ χρυσοῦν ἀνδριάντα καὶ
 τὸν ἐνταῦθα τουτουὶ θησαυρὸν ἐπιγράψαι τῆς πό-
 λεως. Δελφοὶ μὲν οὖν ἔδοσαν ὡς δίκαιον, καὶ
 συνεχώρησαν, Ἡλείους δὲ φθονήσαντας ἐψηφίσαντο
 μὴ μετέχειν Ἰσθμίων. ὅθεν οὐδεὶς ἐξ ἐκείνου γέ- 10
 F γονεν Ἰσθμίων ἀγωνιστῆς Ἡλεῖος. ὁ δὲ Μολιωνι-
 δῶν φόνος ὅφ' Ἡρακλέους περὶ Κλεωνᾶς οὐδέν ἐστι
 μεταίτιος, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν, Ἡλείοις τοῦ εἰργε-
 σθαι· τοῦναντίον γὰρ ἦν αὐτοῖς προσῆκον εἰργεῖν,
 εἰ διὰ τοῦτο Κορινθίοις προσεκεκρούκεσαν.' ἐγὼ 15
 μὲν οὖν ταῦτ' εἶπον.

14. Ἐπεὶ δὲ τὸν Ἀκανθίων καὶ Βρασίδου παρ-
 ελθοῦσιν οἶκον ἡμῖν ἔδειξεν ὁ περιηγητῆς χωρίον,
 ἐν ᾧ Ῥοδώπιδος ἔκειντό ποτε τῆς ἐταίρας ὀβελίσκοι
 σιδηροῖ, δυσχεράνας ὁ Διογενειανός ἣν ἄρα τῆς αὐτῆς' 20
 ἔφη 'πόλεως Ῥοδώπιδι μὲν χώραν παρᾶσχειν, ὅπου
 401 τὰς δεκάτας φέρουσα καταθήσεται τῶν μισθῶν, Αἰ-
 σωπον δ' ἀπολέσαι τὸν δρόμδουλον αὐτῆς.' καὶ ὁ
 Σαραπίων 'τί δὲ ταῦτ' ἔφη 'μακάριε, δυσχεραίνεις;
 ἐκεῖ βλέπον ἄνω καὶ τὴν χρυσῆν ἐν τοῖς στρατη- 25
 γοῖς καὶ βασιλεῦσι θεάσαι Μνησαρέτην, ἣν Κράτης
 εἶπε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀκρᾶσίας ἀνακείσθαι τρό-

παιον.' ἰδὼν οὖν ὁ νεανίας 'εἴτ' οὐ περὶ Φρύνης'
 ἔφη 'τοῦτ' ἦν εἰρημένον τῷ Κράτητι;' 'ναί' εἶπεν ὁ
 Σαραπίων. 'Μνησαρέτη γὰρ ἐκαλεῖτο, τὴν δὲ Φρύ-
 νην ἐπὶ κλησιν ἔσχε διὰ τὴν ὠχρότητα. πολλὰ δ' ὥς
 5 ἔοικε τῶν ὀνομάτων ἀποκρύπτουσιν αἱ παρωνυμῖαι.
 τὴν γοῦν Ἀλεξάνδρου μητέρα Πολυξένην εἶτα Μυρ-
 τάλην Ὀλυμπιάδα τε καὶ Στρατονίκην κληθῆναι λέ- B
 γουσι· τὴν δὲ Ῥοδίαν Εὐμητιν ἄχρι νῦν Κλεοβου-
 λίνην πατρὸθεν οἱ πλεῖστοι καλοῦσιν· Ἡροφίλην δὲ
 10 τὴν Ἐρυθραίαν μαντικὴν γενομένην Σίβυλλαν προσ-
 ηγόρευσαν. τῶν δὲ γραμματικῶν ἀκούσῃ καὶ τὴν
 Αἰθιδαν Μνησινοήν, καὶ τὸν Ὀρέστην Ἀχαιὸν ** ὠνο-
 μάσθαι φασκόντων. ἀλλὰ πῶς, ἔφη, διανοῇ σύ (βλέ-
 ψας πρὸς τὸν Θέωνα) τοῦτ' ἐκ διαλύσαι τὸ περὶ Φρύνης
 15 αἰτίαμα;'

15. Κάκεινος ἡσυχῇ διαμειδιάσας 'οὕτως' εἶπεν
 'ὥστε καὶ σοὶ προσεγκαλεῖν τὰ μικρότατα τῶν Ἑλλη- C
 νικῶν πλημμελημάτων ἐλέγχοντι. καθάπερ γὰρ ὁ
 Σωκράτης ἐστιώμενος ἐν Καλλίου τῷ μύρῳ πολεμεῖ
 20 μόνον, ὀρχήσεις δὲ παίδων καὶ κυβιστήσεις καὶ φι-
 λήματα καὶ γελωτοποιοὺς ὀρῶν ἀνέχεται· καὶ σύ μοι
 δοκεῖς ὁμοίως γύναιον εἰργεῖν τοῦ ἱεροῦ χρησάμε-
 νον ὥρα σώματος οὐκ ἐλευθερίως, φόβων δὲ καὶ
 πολέμων καὶ λεηλασιῶν ἀπαρχαῖς καὶ δεκάταις κύκλω
 25 περιεχόμενον τὸν θεὸν ὀρῶν, καὶ τὸν νεῶν σκύλων

1 εἴτ' οὐ R: εἶτα 12 lac. 18 fere litt. in BE 17
 ὥστε R: ὥς γε 19 ἐστιώμενος R: αἰτιώμενος Καλλίου
 idem: καλλία. cf. Xen. Symp. 2, 3 sqq. πολεμεῖ R:
 πολεμεῖν

Ἑλληνικῶν ἀνάπλεων καὶ λαφύρων οὐ δυσχεραίνεις,
οὐδ' οἰκτίζεις τοὺς Ἑλληνας ἐπὶ τῶν καλῶν ἀνα-
D θημάτων αἰσχίστας ἀναγινώσκων ἐπιγραφάς Βρα-
σίδας καὶ Ἀκάνθιοι ἀπ' Ἀθηναίων καὶ Ἀθηναῖοι
ἀπὸ Κορινθίων καὶ Φωκεῖς ἀπὸ Θεσσαλῶν Ὀρνεᾶ- 5
ται δ' ἀπὸ Σικυωνίων Ἀμφικτύονες δ' ἀπὸ Φω-
κέων. ἀλλὰ Πραξιτέλης ὥς ἔοικε μόνος ἠνίασε
Κράττητα τῇ ἐρωμένῃ τυχῶν αὐτόθι δωρεᾶς, ὃν ἐπαι-
νεῖν ᾤφειλε Κράτης, ὅτι τοῖς χρυσοῖς βασιλεῦσι
τούτοις παρέστησε χρυσὴν εἰαίραν, ἔξουειδίξων τὸν 10
πλοῦτον ὥς οὐδὲν ἔχοντα θαυμάσιον οὐδὲ σεμνόν.
δικαιοσύνης γὰρ ἀναθήματα καὶ σωφροσύνης καὶ
μεγαλονοίας καλῶς ἔχει τίθεσθαι παρὰ τῷ θεῷ τοὺς
E βασιλεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας, οὐ χρυσοῦ καὶ τρυφώ-
σης εὐπορίας ἧς μέτεστι καὶ τοῖς αἰσχίστα βεβιω- 15
κόσιν.

16. Ἐκεῖνο δ' οὐ λέγεις εἶπεν ἄτερος τῶν
περιγηγνητῶν ὅτι Κροῖσος ἐνταῦθα καὶ τῆς ἀρτοποιοῦ
χρυσὴν εἰκόνα ποιησάμενος ἀνέθηκε ** πλὴν οὐκ
ἐντρυφῶν τῷ ἱερῷ, καλὴν δὲ λαβὼν αἰτίαν καὶ δι- 20
καίαν. λέγεται γὰρ Ἀλυάττην τὸν πατέρα τοῦ Κροίσου
δευτέραν ἀγαγέσθαι γυναῖκα καὶ παῖδας ἐτέρους τρέ-
φειν ἐπιβουλεύουσιν οὖν τῷ Κροίσῳ τὴν ἄνθρω-
F πον φάρμακον δοῦναι τῇ ἀρτοποιῷ, καὶ κλεῦσαι

1 ἀνάπλεων R: ἀνάπλεω 8 δωρεᾶς] χάρας Emperius.
Cf. Xen. Cyrop. IV 6, 7: καὶ ἐλπίδα τινὰ λάβοιμι τῷ φίλῳ
παιδὶ τιμωρίας ἢν τινος μετὰ σοῦ τυχεῖν 13 ἔχειν BE 18
ἀρτοποιοῦ] malim hic et infra ἀρτοπόπον quo ducit lectio
ἀρτόπον 19 lac. 13 litt. in E. Fort. supplenda: Naί, ἔφη
Θέων 24 ἀρτοποιῷ Leonicus: ἀρτόπῳ. Item p. 47 lin. 2

διαπλάσασαν ἄρτον ἐξ αὐτοῦ τῷ Κροίσῳ παραθεῖναι·
 τὴν δ' ἄρτοποιὸν κρύφα τῷ Κροίσῳ φράσαι, παρα-
 θεῖναι δὲ τοῖς ἐκείνης παισὶ τὸν ἄρτον. ἀνθ' ὧν
 βασιλεύσαντα τὸν Κροῖσον οἶον ἐπὶ μάρτυρι τῷ
 5 θεῷ τὴν χάριν ἀμείψασθαι τῆς γυναικός, εὖ γε ποι-
 οῦντ' ἐκείνον. ὅθεν, εἶπεν, ἄξιον δὴ καὶ τῶν πό-
 λεων εἴ τι τοιοῦτον ἔστιν ἀνάθημα τιμᾶν καὶ ἀγαπᾶν,
 οἶον τὸ Ὀπουντίων. ἐπεὶ γὰρ οἱ Φωκέων τύραννοι
 πολλὰ τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ἀναθημάτων συγ-
 10 χεάντες ἔκοψαν νόμισμα καὶ διέσπειραν εἰς τὰς πό-
 λεις, Ὀπούντιοι συναγαγόντες ὅσον ἀργύριον, ὑδρίαν
 ἔπεμψαν ἐνθάδε τῷ θεῷ καὶ καθιέρωσαν. ἐγὼ δὲ
 καὶ Μυριναίους ἐπαινῶ καὶ Ἀπολλωνιάτας θέροντες 402
 χρυσᾶ δεῦρο πέμψαντας· ἔτι δὲ μᾶλλον Ἑρετριεῖς
 15 καὶ Μάγνητας, ἀνθρώπων ἀπαρχαῖς δωρησαμένους
 τὸν θεόν, ὧς καρπῶν δοτῆρα καὶ πατρῷον καὶ γε-
 νέσιον καὶ φιλόανθρωπον· αἰτιῶμαι δὲ Μεγαρεῖς, ὅτι
 μόνοι σχεδὸν ἐνταῦθα λόγῃην ἔχοντα τὸν θεὸν ἔστη-
 σαν ἀπὸ τῆς μάχης, ἣν Ἀθηναίους μετὰ τὰ Περσικὰ
 20 τὴν πόλιν ἔχοντας αὐτῶν νικήσαντες ἐξέβαλον. ὕστε-
 ρον μέντοι πλῆκτρον ἀνέθηκαν τῷ θεῷ χρυσοῦν ἐπι-
 στήσαντες ὡς ἔοικε Σκυθίνῳ λέγουσι περὶ τῆς λύρας,
 ἣν ἀρμόζεται

Ζηνὸς εὐειδῆς Ἀπόλλων, πᾶσαν ἀρχὴν καὶ τέλος
 25 συλλαβών· ἔχει δὲ λαμπρὸν πλῆκτρον ἡλίου φάος." B

1 παραθεῖναι R: παραδοῦναι 7 ἀγαπᾶν scripsi cum
 Stegmanno: ἄγαν 11 ὅσον] ὅσιον Madvigius. Malim ὅσον
 ἦν ὅσιον ἀργυρίου BE ὑδρίαν R: ὑδρίον 12 ἔπεμ-
 ψαν Cobetus: ἀνέπεμψαν 13 Μυριναίους R: μυρίνας 22
 Σκυθίνῳ Emperius: σκυθινῷ. vid. Bergk. 2 p. 507

17. Ἐπιβάλλοντος δὲ τοῦ Σαραπίωνος εἰπεῖν τι περὶ τούτων, ὁ ξένος ἡδὺ μὲν ἔφη τὸ τοιούτων ἀκροᾶσθαι λόγων, ἐμοὶ δ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὴν πρώ-
την ὑπόσχεσιν ἀπαιτῆσαι περὶ τῆς αἰτίας, ἣ πέπαυκε
τὴν Πυθίαν ἐν ἔπεσι καὶ μέτροις ἄλλοις θεσπίζου- 5
σαν· ὥστ', εἰ δοκεῖ, τὰ λειπόμενα τῆς θέας ὑπερ-
θέμενοι περὶ τούτων ἀκούσωμεν ἐνταῦθα καθίσαν-
τες. οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ μάλιστα πρὸς τὴν τοῦ
χρησθηρίου πίστιν ἀντιβαίνων λόγος· ὥς δυεῖν θά-
τερον, ἢ τῆς Πυθίας τῷ χωρίῳ μὴ πελαζούσης ἐν 10
C ᾧ τὸ θεῖον ἐστίν, ἢ τοῦ πνεύματος παντάπασιν
ἀπεσβεσμένου καὶ τῆς δυνάμεως ἐκλελοιπυίας. περι-
ελθόντες οὖν ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν καθεζόμεθα κρη-
πιδων τοῦ νεῶ πρὸς τὸ τῆς Γῆς ἱερὸν τόθ' ὕδωρ
** ἀποβλέποντες· ὥστ' εὐθὺς εἰπεῖν τὸν Βόηθον, 15
ὅτι καὶ ὁ τόπος τῆς ἀπορίας συνεπιλαμβάνεται τῷ
ξένῳ. Μουσῶν γὰρ ἦν ἱερὸν ἐνταῦθα περὶ τὴν
ἀναπνοὴν τοῦ νάματος, ὅθεν ἐχρῶντο πρὸς τε τὰς
λοιβὰς τῷ ὕδατι τούτῳ, ὥς φησι Σιμωνίδης

ἔνθα χερνίβεσσιν εἰρύεται τὸ Μοισᾶν 20
D καλλικόμεν ὑπένερθεν ἄγνόν ὕδωρ·

μικρῷ δὲ περιεργότερον αὖτις ὁ Σιμωνίδης τὴν
Κλειῶ προσειπὼν

ἄγνὰν ἐπίσκοπον, χερνίβων' φησί πολὺλίστον

14 τοῦ Emperius 15 lac. 8 litt. in E 19 Σιμωνί-
δης] Bergkii 3 p. 409 20 ἀρύεται Turnebus τὸ Bergkii:
τε Μοισᾶν Schneidewinus: μουσᾶν 23 hinc ἀγνὰ ἐπί-
σκοπε Κλειῶ effecit Bergk. 3 p. 410

ἀραιὸν τέ ἐστιν ἀχρυσόπεπλον **

εὐῶδες ἀμβροσίαν ἐκ μυχῶν ἐρανὸν ὕδωρ λαβόν·

οὐκ ὀρθῶς οὖν Εὐδοξος ἐπίστευσε τοῖς Στυγὸς ὕδωρ
τοῦτο καλεῖσθαι πεφήνασι. τὰς δὲ Μούσας ἰδρῶ-

5 σαντο παρῆδρους τῆς μαντικῆς καὶ φύλακας αὐτοῦ
παρὰ τὸ νᾶμα καὶ τὸ τῆς Γῆς ἱερὸν, ἧς λέγεται τὸ
μαντεῖον γενέσθαι διὰ τὴν ἐν μέτροις καὶ μέλεσι
χρησμοδίαν. ἔνιοι δὲ καὶ πρῶτον ἐνταῦθά φασιν
ἡρῶν μέτρον ἀκουσθῆναι,

10 *συμφέρετε περὰ, οἶωνοί, κηρὸν τε, μέλισσαι· B

ὅτε τῷ θεῷ ἐπιδεῖ γενομένην ἀποβαλεῖν τὸ σεμνόν·

18. Ὁ Σαραπίων ἐπιεικέστερα ταῦτ' εἶπεν ᾧ
Βόηθε, καὶ μουσικώτερα· δεῖ γὰρ μὴ μάχεσθαι πρὸς
τὸν θεὸν μῆδ' ἀναιρεῖν μετὰ τῆς μαντικῆς ἄμα τὴν

15 πρόνοιαν καὶ τὸ θεῖον, ἀλλὰ τῶν ὑπεναντιοῦσθαι
δοκούντων λύσεις ἐπιζητεῖν τὴν δ' εὐσεβῆ καὶ πά-

τριον μὴ προῖεσθαι πλίστιν· ὀρθῶς ἔφη ἐγὼ
λέγεις, ἄριστε Σαραπίων· οὐδὲ γὰρ φιλοσοφίαν

ἀπεργινώσκομεν ὥς ἀνηρημένην παντάπασιν καὶ διε-

20 φθορυῖαν, ὅτι πρότερον μὲν ἐν ποιήμασιν ἐξέφερον
οἱ φιλόσοφοι τὰ δόγματα καὶ τοὺς λόγους, ὥσπερ F

Ὀρφεὺς καὶ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης καὶ Ξενοφά-
νης καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Θαλῆς· ὕστερον δ' ἐπ' αὐ-

σαντο καὶ πέπαιναντο χρώμενοι μέτροις πλὴν σοῦ·

1 ἀραιὸν τέ ἐστιν] ἀρύντεσσιν Emperius Lac. 13
litt. in E 2 ἐρανὸν Emperius 4 πεφήνασι (πεφύνασι
E)] γε φήσασι? πεπεικόσι? 7 διὰ W 10 περὰ τ' Em-
perius. περὶόν? 11 ὅτε τῷ θεῷ] aliquid labis contraxisse
vid. Ante ὅτε lac. statuit R. ὅτε τῶν θεῶν (sc. Μουσῶν)
Benselerus 14 θεὸν Amyotus: θεῶνα

διὰ σοῦ δ' αὐθις εἰς φιλοσοφίαν ποιητικὴν κάτεισιν,
 ὄρθιον καὶ γενναῖον ἐγκελευομένη τοῖς νέοις. οὐδ'
 ἀστρολογίαν ἀδοξοτέραν ἐποίησαν οἱ περὶ Ἀρίσταρ-
 χον καὶ Τιμόχαριν καὶ Ἀρίστυλλον καὶ Ἴππαρχον
 καταλογάδην γράφοντες, ἐν μέτροις πρότερον Εὐ- 5
 δόξου καὶ Ἡσιόδου καὶ Θαλοῦ γραφόντων, εἰ γε
 403 Θαλῆς ἐποίησεν, ὥς ἀληθῶς εἰπεῖν, τὴν εἰς αὐτὸν
 ἀναφερομένην Ἀστρολογίαν. Πίνδαρος δὲ καὶ περὶ
 τρόπου μελῳδίας ἀμελουμένου καθ' αὐτὸν ἀπορεῖν
 ὁμολογεῖ, καὶ θαυμάζειν ὅτι ** οὐδὲν γάρ ἐστι δει- 10
 νὸν οὐδ' ἄτοπον αἰτίας ζητεῖν τῶν τοιούτων μετα-
 βολῶν· ἀναιρεῖν δὲ τὰς τέχνας καὶ τὰς δυνάμεις,
 ἅν τι κινήθῃ καὶ παραλλάξῃ τῶν κατὰ ταύτας, οὐ
 δίκαιον.'

19. Ὑπολαβὼν δ' ὁ Θέων ἄλλὰ ταῦτα μὲν' 15
 εἶπε μεγάλας ἔσχηκε τῷ ὄντι παραλλαγάς καὶ καινο-
 B τομίας· τῶν δ' ἐνταῦθα πολλοὺς ἴσμεν χρησμούς
 καὶ τότε καταλογάδην ἐκφερομένους καὶ περὶ πρα-
 γμάτων οὐ τῶν τυχόντων· Λακεδαιμονίοις τε γάρ,
 ὥς Θουκυδίδης ἱστόρηκε, περὶ τοῦ πρὸς Ἀθηναίους 20
 πολέμου χρωμένοις ἀνεῖλε νίκην καὶ κράτος, καὶ
 βοηθήσειν αὐτοὺς καὶ παρακαλούμενος καὶ ἀπαράκλη-
 τος· καὶ Πανσανίαν εἰ μὴ καταγάγοιεν ἄργυρέα
 εὐλάκα εὐλάξειν'. Ἀθηναίοις δὲ περὶ τῆς ἐν Σικελίᾳ

7 τὴν εἰς αὐτὸν *: εἰς αὐτήν 10 θαυμάζειν R: θαυ-
 μάξει Lac. 78 fere litt. in E 17 ἴσμεν χρησμούς * 20
 Θουκυδίδης | 1, 118 21 νίκην καὶ κράτος] similiter p. 412 c
 22 ἄκλητος Thucydides 23 Πανσανίαν] Πλειστοάναντα
 W ex Thucyd. 5, 16 24 εὐλάκα R ex Thucyd. l. 1. Eius
 loco lac. 8 litt. in E εὐλάξειν idem: συλλέξειν

μαντευομένοις στρατιᾶς προσέταξε τὴν ἐξ Ἑρυνθῶν
 ἰέρειαν ἀνάγειν τῆς Ἀθηνᾶς· ἐκαλεῖτο δ' Ἡσυχία
 τὸ γύναιον. Δεινομένους δὲ τοῦ Σικελιώτου μαν-
 τευομένου περὶ τῶν υἱέων, ἀνεῖλεν ὡς οἱ τρεῖς τυραν- C
 5 νήσοιεν· ὑποτυχόντος δὲ τοῦ Δεινομένους οἰμωξό-
 μενοί γ' ὧ δέσποτ' Ἀπολλόν', καὶ τοῦθ' οἱ ἔφη
 διδόναι καὶ προσαναιρεῖν. ἴστε τοίνυν, ὅτι Γέλων
 μὲν ὑδρωπιῶν Ἰέρων δὲ λιθιῶν ἐτυράννησεν· ὁ δὲ
 τρίτος Θρασύβουλος ἐν στάσεσι καὶ πολέμοις γενό-
 10 μενος χρόνον οὐ πολὺν ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς. Προκλῆς
 τοίνυν ὁ Ἐπιδάουρου τύραννος ἄλλους τε πολλοὺς
 ὥμῳ καὶ παρὰ νόμῳ ἀνεῖλε καὶ Τίμαρχον ἀπ'
 Ἀθηνῶν παραγενόμενον μετὰ χρημάτων πρὸς αὐτὸν
 ὑποδεξάμενος καὶ φιλοφρονηθεὶς ἀπέκτεινε, καὶ τὸ
 15 σῶμα κατεπόντισεν ἐμβαλὼν εἰς φορμὸν· ἔπραξε δὲ
 ταῦτα διὰ Κλεάνδρου τοῦ Αἰγινήτου, τῶν ἄλλων
 ἀγνοούντων. ὕστερον δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῷ τα- D
 ραττομένων, ἔπεμψεν ἐνταῦθα Κλεότιμον τὸν ἀδελ-
 φὸν ἐν ἀπορρήτῳ μαντευσόμενον περὶ φυγῆς αὐτοῦ
 20 καὶ μεταστάσεως. ἀνεῖλεν οὖν ὁ θεὸς διδόναι Προ-
 κλεῖ φυγὴν καὶ μετάστασιν, ὅπου τὸν φορμὸν ἐκέ-
 λευσε καταθέσθαι τὸν Αἰγινήτην ξένον ἢ ὅπου τὸ
 κέρας ἀποβάλλει ὁ ἔλαφος. συνεῖς οὖν ὁ τύραννος,
 ὅτι κελεύει καταποντίζειν αὐτὸν ἢ κατορύττειν ὁ
 25 θεός (οἱ γὰρ ἔλαφοι κατορύττουσι καὶ ἀφανίζουσι
 κατὰ τῆς γῆς ὅταν ἐκπέσῃ τὸ κέρας), ἐπέσχεεν ὀλίγον
 χρόνον, εἴτα τῶν πραγμάτων παντάπασι μοχθηρῶν

13452

γενομένων, ἐξέπεσε. λαβόντες δ' αὐτὸν οἱ τοῦ Τι-
 E μάρχου φίλοι καὶ διαφθείραντες ἐξέβαλον τὸν νεκρὸν
 εἰς τὴν θάλασσαν. ὃ δ' ἐστὶ μέγιστον, αἱ ῥητραι,
 δι' ὧν ἐκόσμησε τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν Λυ-
 κοῦργος, ἐδόθησαν αὐτῷ καταλογάδην. Ἀλυρίου τοί- 5
 νυν καὶ Ἡροδότου καὶ Φιλοχόρου καὶ Ἰστρου, τῶν
 μάλιστα τὰς ἐμέτρους μαντείας φιλοτιμηθέντων συν-
 αγαγεῖν, ἄνευ μέτρου χρησμοὺς γεγραφότων, Θεό-
 πόμπος οὐδενὸς ἦττον ἀνθρώπων ἐσπουδακῶς περὶ
 F τὸ χρηστήριον, ἰσχυρῶς ἐπιτετίμηκε τοῖς μὴ νομί- 10
 ζουσι κατὰ τὸν τότε χρόνον ἔμμετρα τὴν Πυθίαν
 θεσπίζειν· εἴτα τοῦτο βουλόμενος ἀποδείξει, παντά-
 πασιν ὀλίγων χρησμῶν ὑπόρηκεν, ὥς τῶν ἄλλων
 καὶ τότε ἤδη καταλογάδην ἐκφερομένων.

20. Ἐνιοι δὲ καὶ νῦν μετὰ μέτρων ἐκτρέχου- 15
 σιν, ὧν ἕνεκα καὶ πρᾶγμα περιβόητον πεποίηκε.
 μισογύνου γὰρ Ἡρακλέους ἱερὸν ἐστὶν ἐν τῇ Φω-
 κίδι, καὶ νομίζεται τὸν ἱερωμένον ἐν τῷ ἐνιαυτῷ
 γυναικὶ μὴ ὁμιλεῖν· διὸ καὶ πρεσβύτας ἐπιεικῶς ἱερεῖς
 ἀποδεικνύουσι. πλὴν ἔμπροσθεν ὀλίγῳ χρόνῳ νεανίας 20
 οὐ πονηρὸς ἀλλὰ φιλότιμος, ἔρῳν παιδίσκης, ἔλαβε
 404 τὴν ἱερωσύνην. καὶ τὸ πρῶτον ἦν ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ
 καὶ ἔφευγε τὴν ἀνθρωπίνην· ἀναπαυομένῳ δ' αὐτῷ
 ποτε μετὰ πότον καὶ χορείαν προσπεσοῦσαν διεπρά-
 ξατο. φοβούμενος οὖν καὶ ταραττόμενος ἐπὶ τὸ μαν- 25
 τεῖον κατέφυγε, καὶ περὶ τῆς ἀμαρτίας ἡρώτα τὸν

5 Ἀλυρίου R 13 τῶν ἄλλων] τῶν πολλῶν Herwerdenus
 16 ἕνεκα καὶ] ἕνα καὶ W. Fort. ἕνα ἀναγκαιὸν (τι) 17 μι-
 σογύνου γὰρ X: μισοῦν γὰρ 23 ἔφευγε Emperius: ἔφυγε

θεὸν εἴ τις εἴη παραιτήσεις ἢ λύσεις· ἔλαβε δὲ τόνδε τὸν χρησμόν

· ἅπαντα τὰναγκαῖα συγχωρεῖ θεός·

οὐ μὴν ἀλλὰ δοὺς ἄν τις, ὥς οὐδὲν ἄνευ μέτρου
 5 θεσπίζεται καθ' ἡμᾶς, μᾶλλον διαπορήσει περὶ τῶν
 παλαιῶν ποτὲ μὲν ἐν μέτροις ποτὲ δ' ἄνευ μέτρων
 διδόντων τὰς ἀποκρίσεις. ἔστι δ' οὐδέτερον, ὧ παῖ, B
 παράλογον, μόνον ἂν ὁρθὰς καὶ καθαρὰς περὶ τοῦ
 θεοῦ δόξας ἔχωμεν, καὶ μὴ νομίζωμεν αὐτὸν ἐκεί-
 10 νον εἶναι τὸν τὰ ἔπη συντιθέντα πρότερον καὶ νῦν
 ὑποβάλλοντα τῇ Πυθίᾳ τοὺς χρησμούς, ὥσπερ ἐκ
 προσωπείων φθιγγόμενον·

21. 'Ἄλλ' αὖτις ἄξιον μὲν ἔστι διὰ μακροτέρων
 εἰπεῖν τι καὶ πυθέσθαι περὶ τούτων, τὰ δὲ νῦν ἐν
 15 βραχεῖ μαθόντες διαμνημονεύωμεν, ὥς σῶμα μὲν
 ὁργάνοις χρῆται πολλοῖς αὐτῷ δὲ σώματι ψυχὴ καὶ
 μέρεσι τοῖς σώματος· ψυχὴ δ' ὄργανον θεοῦ γέγο-
 νεν, ὄργανον δ' ἄρετὴ μάλιστα μιμεῖσθαι τὸ χρώμε- C
 νον ἣ πέφυκε δυνάμει καὶ παρέχειν τὸ ἔργον αὐτοῦ
 20 τοῦ νοήματος ἐν αὐτῷ δυναμένη, δεικνύναι δ' οὐχ
 οἶον ἦν ἐν τῷ δημιουργῷ καθαρόν καὶ ἀπαθὲς καὶ
 ἀναμάρτητον, ἀλλὰ μεμιγμένον πολλῷ τῷ ἄλλοτριῳ·
 καθ' ἑαυτὸ γὰρ ἄδηλον ἡμῖν, ἕτερον δὲ καὶ δι' ἐτέ-
 ρου φαινόμενον ἀναπίμπλαται τῆς ἐκείνου φύσεως.

3 τὰναγκαῖα R: ἀναγκαῖα 4 ἄν] αὐ? 5 διαπορήσει] διαπορήσειε R 6 ἐν Duebnerus 19 fort. locus emendandus est ita: ἣ πέφυκε δυνάμει παρέχειν μὲν τὸ ἔργον — δυνα-
 μένον (sc. τοῦ ὁργάνου), δεικνύναι δ' οὐχ cett. αὐτοῦ τοῦ] αὐτοῦ E. αὐ τοῦ B 22 πολλῷ τῷ ἄλλοτριῳ W. Eorum loco
 lac. in codd. 9 fere litt. in E

καὶ κηρὸν μὲν ἔω καὶ χρυσὸν ἄργυρόν τε καὶ χαλ-
κόν, ὅσα τ' ἄλλα πλαττομένης οὐσίας εἶδη δέχεται
μὲν ιδέαυ μίαν ἐκτυπουμένης ὁμοιότητος, ἄλλο δ'
ἄλλην ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ μιμήματι διαφορὰν προστίθῃσι.
D καὶ τὰς ἐν κατόπτροις ἐπιπέδοις τε καὶ κοίλοις καὶ 5
περιηγέσι φασμάτων καὶ εἰδώλων ἀφ' ἑνὸς εἰδους
μυρίας παρατυπώσεις. καὶ γὰρ εἰσι ** οὐδὲν οὔτε
μᾶλλον τὴν ιδέαυ ἔοικεν οὐθ' ὥς ὕργανον χρῆσθαι
φύσει γέγονεν εὐπειθέστερον σελήνης· λαμβάνουσα
δὲ παρ' ἡλίου τὸ λαμπρόν καὶ πυρρὸν οὐχ ὅμοιον 10
ἀποπέμπει πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ μιχθὲν αὐτῇ καὶ χροάν
μετέβαλε καὶ δύναμιν ἔσχεν ἑτέραν· ἡ δὲ θερμότης
καὶ παντάπασιν ἐξοίχεται καὶ προλέλοιπε τὸ φῶς ὑπ'
E ἀσθενείας. οἶμαι δέ σε γινώσκειν τὸ παρ' Ἡρα-
κλείτῳ λεγόμενον ὡς 'ὁ ἄναξ, οὗ τὸ μαντεῖόν ἐστι 15
τὸ ἐν Δελφοῖς, οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει ἀλλὰ ση-
μαίνει.' πρὸςλαβε δὲ τούτοις εὖ λεγομένοις καὶ νόη-
σον τὸν ἐνταῦθα θεὸν χρώμενον τῇ Πυθίᾳ πρὸς ἀκοήν,
καθὼς ἥλιος χρῆται σελήνῃ πρὸς ὕψιν· δείκνυσι μὲν
γὰρ καὶ ἀναφαίνει τὰς αὐτοῦ νοήσεις, μεμιγμένους 20
δὲ δείκνυσι διὰ σώματος θνητοῦ καὶ ψυχῆς ἡσυ-
χίαν ἄγειν μὴ δυναμένης μηδὲ τῷ κινεῶντι παρῆχειν
ἑαυτὴν ἀκίνητον ἐξ αὐτῆς καὶ καθεστῶσαν, ἀλλ'

6 περιηγέσι R: περιανγέσι 7 lac. 18 fere litt. in E.
'Si εἰσι mutes in ἡλίῳ, nil requires ad sententiae integri-
tatem' W 8 τὴν R ὀργάνῳ idem 14 σε Duebnerus
'Hρακλείτῳ] Bywater p 5 15 ὡς ὁ R: ὥσθ' 19 πρὸς
ὕψιν] post Πυθίᾳ leguntur in codd. Transposuit W 21 post
ψυχῆς lac. est (18 fere litt. in E) quae W iudice nulla est
22 δυναμένης W: δυνάμενος μηδέ idem: δέ

ὥσπερ ἐν σάλῳ ψοφοῦσαν καὶ συμπλεκομένην τοῖς
ἐν αὐτῇ κινήμασι καὶ πάθεσιν ἐπιταράττουσιν αὐτήν.
ὥς γὰρ οἱ δῖνοι τῶν ἅμα κύκλῳ καταφερομένων F
σωμάτων οὐκ ἐπικρατοῦσι βεβαίως, ἀλλὰ κύκλῳ μὲν
5 ὑπ' ἀνάγκης φερομένων κάτω δὲ φύσει ρεπόντων
γίγνεται τις ἐξ ἀμοιβῆς ταραχῶδης καὶ παράφορος
ἐλιγμός, οὕτως ὁ καλούμενος ἐνθουσιασμός ἔοικε
μῖξις εἶναι κινήσεων δυεῖν, τὴν μὲν ὥς πέπονθε
τῆς ψυχῆς ἅμα τὴν δ' ὥς πέφυκε κινουμένης. ὅπου
10 γὰρ ἀψύχοις σώμασι καὶ κατὰ ταῦτα μονίμοις οὐκ
ἔστι χρήσασθαι παρ' ὃ πέφυκε βιαζόμενον, οὐδὲ
κινῆσαι σφαιρικῶς κύλινδρον ἢ κυβικῶς ἢ λύραν
αὐλητικῶς ἢ σάλλιπργα κιθαριστικῶς· ἀλλ' οὐχ ἔτε-
ρον ὥς ἔοικε τὸ τεχνικῶς ἐκάστῳ χρῆσθαι καὶ ὥς
15 πέφυκεν· ἥπου τὸ ἔμψυχον καὶ αὐτοκίνητον ὁρμῆς
τε καὶ λόγου μετέχον ἄλλως ἢν τις ἢ κατὰ τὴν ἐν
αὐτῷ προϋπάρχουσαν ἔξιν ἢ δύναμιν ἢ φύσιν μετα- 405
χειρίζαιτο, μουσικῶς κινῶν νοῦν ἄμουσον ἢ γραμ-
ματικῶς τὸν ἀγράμματον ἢ λογίως τὸν ἐν λόγοις
20 ἀθεώρητον καὶ ἀνάσκητον; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν.

22. 'Μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ Ὅμηρος, αἰτίας μὲν
'ἄνευ θεοῦ' οὐδὲν ὥς ἔπος εἰπεῖν ὑποτιθέμενος πε-
ραινόμενον, οὐ μὴν πᾶσι πρὸς πάντα χρώμενον ποιῶν
τὸν θεόν, ἀλλ' ἐκάστῳ καθ' ἣν ἔχει τέχνην ἢ δύ-
25 ναμιν. ἢ γὰρ οὐχ ὁρᾷς, εἶπεν, ὦ φίλε Διογενιανέ,

1 ψοφοῦσαν W: ψάφουσαν αὐτήν 2 αὐτῇ *: αὐτῇ
ἐπιταράττουσιν αὐτήν W: ἐπιταραττούσης 12 ἢ κυβι-
κῶς] ἢ σφαῖραν κυβικῶς W. Del. Stegmannus 13 ἔτερον W:
ἔτερον ἢ 16 ἐν αὐτῷ M: ἐαυτῶν 18 κινῶν W: κινῶντι
21 Ὅμηρος] B 169 sqq. E 1 ἄνευ θεοῦ] cf. Hom. β 372. ο 531

τὴν Ἀθηνᾶν, ὅτε πείσαι βούλεται τοὺς Ἀχαιοὺς,
τὸν Ὀδυσσεῖα παρακαλοῦσαν, ὅτε συγχέαι τὰ ὄρκια,
τὸν Πάνδαρον ζητοῦσαν, ὅτε τρέψασθαι τοὺς Τρωᾶς,
B ἐπὶ τὸν Διομήδην βαδίζουσαν; ὁ μὲν γὰρ εὖρωστος
καὶ μάχιμος ὁ δὲ τοξικὸς καὶ ἀνόητος ὁ δὲ δεινὸς 5
εἰπεῖν καὶ φρόνιμος. οὐ γὰρ εἶχεν Ὀμηρος τὴν αὐτὴν
Πινδάρῳ διάνοιαν, εἴ γε Πίνδαρος ἦν ὁ ποιήσας

‘θεοῦ θέλοντος, κἂν ἐπὶ ῥίπῃς πλέοις.’

ἀλλ’ ἐγίνωσκεν ἄλλας πρὸς ἄλλα δυνάμεις καὶ φύ-
σεις γεγεννημένας, ὧν ἑκάστη κινεῖται διαφόρως, κἂν 10
ἐν ἧ τὸ κινεῖν ἀπάσας. ὥσπερ οὖν τὸ κινεῖν τὸ
πεζὸν οὐ δύναται κινῆσαι πτητικῶς, οὐδὲ τορῶς τὸ
τραυλὸν οὐδ’ εὐφώνως τὸ ἰσχνόφωνον· ἀλλὰ καὶ τὸν
Βάττον, οἶμαι, διὰ τοῦτ’ ἐπὶ τὴν φωνὴν παραγενό-
μενον εἰς Αἰβύην ἐπεμψεν οἰκιστήν, ὅτι τραυλὸς μὲν 15
C ἦν καὶ ἰσχνόφωνος βασιλικὸς δὲ καὶ πολιτικὸς καὶ
φρόνιμος· οὕτως ἀδύνατον διαλέγεσθαι ποιητικῶς
τὸν ἀγράμματος καὶ ἀνήκοον ἐπῶν. ὥσπερ ἡ νῦν
τῷ θεῷ λατρεύουσα γέγρονε μὲν εἴ τις ἄλλος ἐνταῦθα
νομίμως καὶ καλῶς καὶ βεβίωκεν εὐτάκτως· τραφεῖσα 20
δ’ ἐν οἰκίᾳ γεωργῶν πενήτων, οὗτ’ ἀπὸ τέχνης οὐ-
δὲν οὗτ’ ἀπ’ ἄλλης τινὸς ἐμπειρίας καὶ δυνάμεως
ἐπιφερομένη κάτεισιν εἰς τὸ χρηστήριον, ἀλλ’ ὥσπερ
ὁ Ξενοφῶν οἶεται δεῖν ἐλάχιστα τὴν νύμφην ἰδοῦ-

7 Πανδάρῳ — πάνδαρος BE Πίνδαρος] cf. Nauck p. 482
8 θεοῦ πλέοντος κἂν ἐπιρεπῶς BE 9 ἐγίνωσκεν X: γί-
νωσκε 12 κινῆσαι * 14 φωνὴν R ex Herod. 4, 155:
ῥώμην 15 ἐπεμψεν R: ἐπεμψαν 20 ita Basileensis:
γραφεῖσα 24 Ξενοφῶν] Oecon. 7, 5

σαν ἐλάχιστα δ' ἀκούσασαν εἰς ἀνδρὸς βαδίξεν,
 οὕτως ἄπειρος καὶ ἀδαῆς ὀλίγου δεῖν ἀπάντων καὶ
 πυρθένης ὡς ἀληθῶς τὴν ψυχὴν τῷ θεῷ σύνεστιν. D
 ἀλλ' ἡμεῖς ἐρωδιοῖς οἴομεθα καὶ τροχίλοις καὶ κό-
 5 ραξι χρῆσθαι φθειγγομένοις σημαίνοντα τὸν θεόν,
 καὶ οὐκ ἀξιοῦμεν, ἥ θεῶν ἄγγελοι καὶ κήρυκες εἰσι,
 λογικῶς ἕκαστα καὶ σαφῶς φράξουσιν· τὴν δὲ τῆς Πυ-
 θίας φωνὴν καὶ διάλεκτον ὥσπερ ** ἐκ θυμέλης,
 οὐκ ἀνῆδυντον οὐδὲ λιτὴν ἀλλ' ἐν μέτρῳ καὶ ὄγκῳ
 10 καὶ πλάσματι καὶ μεταφοραῖς ὀνομάτων καὶ μετ'
 αὐλοῦ φθειγγομένην παρέχειν ἀξιοῦμεν.

23. 'Τί οὖν φήσομεν περὶ τῶν παλαιῶν; οὐχ ἔν
 ἀλλὰ πλείονα, οἶμαι. πρῶτον μὲν γάρ, ὥσπερ εἴρη- E
 ται, τὰ πλεῖστα ἀκατεῖναι καταλογάδην ἀπεφθέργοντο.
 15 δεύτερον δὲ καὶ σωμαίων ἠνεγκε κράσεις καὶ φύ-
 σεις ὁ χρόνος ἐκεῖνος εὗρον τι καὶ φορὸν ἐχούσας
 πρὸς ποιήσιν, αἷς εὐθύς ἐπεγίνοντο προθυμίαι καὶ
 ὄρμαι καὶ παρασκευαὶ ψυχῆς ἐτοιμότητα ποιοῦσαι
 μικρᾷς ἔξωθεν ἀρχῆς καὶ παρατροπῆς τοῦ φανταστι-
 20 κοῦ δεομένην, ὡς εὐθύς ἔλκεσθαι πρὸς τὸ οἰκεῖον
 οὐ μόνον, ὡς λέγει Φιλῆνος, ἀστρολόγους καὶ φιλο-
 σόφους, ἀλλ' ἐν οἷν τε πολλῷ καὶ πάθει γιγνο-
 μένων, οἴκτου τινὸς ὑπορρυέντος ἢ χαρᾶς προσπεσοῦ-
 σης, ὥλισθανον εἰς 'ένωδον ** ᾧ ἡρουν' ἐρωτικῶν τε F
 25 κατεπίμπλυντο μέτρων καὶ ἁσμάτων τὰ συμπόσια

7 σαφῶς R: σοφῶς 8 lac. 8 litt. in BE. Supple-
 dumne χορευτῶν? 11 παρέχειν] scr. vid. παρηγεῖν 19
 προτροπῆς R 20 δεομένην idem: δεομένης 22 πάθει]
 πένθει R 24 ὥλισθανον idem: ὥλισθανεν Lacuna
 7 litt. in BE, quae nulla est R et W indicibus. Cf. p. 623 a

καὶ τὰ βιβλία γραμμάτων. ὁ δ' Εὐριπίδης εἰπὼν
 ἄς ἔρως ποιητὴν διδάσκει, κἄν ἄμουσος ἦ τὸ πρῶν
 ἐνενόησεν, ὅτι ποιητικὴν καὶ μουσικὴν ἔρως δύνα-
 μιν οὐκ ἐντίθησιν, ἐνυπάρχουσιν δὲ κινεῖ καὶ ἀνα-
 θερμαίνει λανθάνουσιν καὶ ἀργοῦσιν. ἡ μηδὲνα 5
 νῦν ἔρῳ, ὧ ξένε, λέγωμεν, ἀλλὰ φροῦδον οἴχεσθαι
 τὸν ἔρωτα, ὅτι μέτροις οὐδεις οὐδ' ὥδαῖς ῥίμφρα
 παιδεῖους' ὥς Πίνδαρος ἔφη 'τοξεύει μελιγάρεας ὑμ-
 406 νους; ἀλλ' ἄτοπον· ἔρωτες γὰρ ἔτι πολλοὶ τῶν
 ἀνθρώπων ἐπιστρέφονται, ψυχαῖς δ' ὁμιλοῦντες οὐκ 10
 εὐφρῶς οὐδ' ἑτοίμως πρὸς μουσικὴν ἐχούσαις, ἄναυ-
 λοι μὲν καὶ ἄλυροι λάλοι δ' οὐδὲν ἥττον εἰσι καὶ
 διάπυροι τῶν παλαιῶν· ὅτι οὐδ' ὅσιον εἰπεῖν ἢ κα-
 λὸν ὥς ἀνέραςτος ἦν ἡ Ἀκαδήμεια καὶ ὁ Σωκρά-
 τος καὶ Πλάτωνος χορός, ὧν λόγοις μὲν ἔρωτικοῖς 15
 ἐντυχεῖν ἔστι, ποιήματα δ' οὐκ ἀπολελοίπασι. τί δ'
 ἀπολείπει τοῦ λέγοντος ἔρωτικὴν μόνην γεγονέναι
 Σαπφῶ γυναικῶν ὁ μαντικὴν φάσκων μόνην γεγο-
 B νέναι Σίβυλλαν καὶ Ἀριστονίκαν καὶ ὅσαι διὰ μέ-
 τρων ἐθεμίστευσαν; ὁ μὲν γὰρ οἶνος' ὥς ἔλεγε 20
 Χαιρήμων 'τοῖς τρόποις κεράννυται τῶν πινόντων'.
 ὁ δὲ μαντικὸς ἐνθουσιασμός, ὥσπερ ὁ ἔρωτικός,

1 Εὐριπίδης] Nauck p. 569 εἰπὼν Basileensis: ἐπιὼν
 3 ἐνενόησεν W: ἐννοῆσαι 8 παιδεῖους — μελιγάρεας Pin-
 darus Isthm. 2, 3: παιδίους — μελιγάρεας 9 ἔτι R: ὅτι
 τῶν ἀνθρώπων Turnebus: τὸν ἄνθρωπον 10 δ' R 13
 ὅτι] ἔτι δ' R. ὅθεν W 14 Ἀκαδήμεια *: ἀκαδημία 17
 ἀπολείπει Turnebus: ἀπολιπεῖν 18 ὁ idem φάσκων μό-
 νην supplevi cum Turnebo lacunam 17 litt. in E, 12 in B
 21 Χαιρήμων] Nauck, p. 787, 16

χρηται τῇ ὑποκειμένη δυνάμει καὶ κινεῖ τῶν δεξα-
μένων ἕκαστον καθ' ὃ πέφυκεν.'

24. Ὅν μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς προ-
νοίας σκοποῦντες, ὁψόμεθα πρὸς τὸ βέλτιον γεγενη-
5 μένην τὴν μεταβολήν. ἀμοιβῇ γὰρ ἔοικε νομίσματος
ἢ τοῦ λόγου χρεία, καὶ δόκιμον καὶ αὐτοῦ τὸ σύ-
νηθές ἐστι καὶ γνώριμον, ἄλλην ἐν ἄλλοις χρόνοις
ἰσχύν λαμβάνοντος. ἦν οὖν ὅτε λόγου νομίσμασιν
ἐχρῶντο μέτροις καὶ μέλεσι καὶ ῥοδαῖς, πᾶσαν μὲν C
10 ἱστορίαν καὶ φιλοσοφίαν πᾶν δὲ πάθος ὡς ἀπλῶς
εἰπεῖν καὶ πρᾶγμα σεμνοτέρας φωνῆς δεόμενον εἰς
ποιητικὴν καὶ μουσικὴν ἄγοντες. οὐ γὰρ μόνον
νῦν ὀλίγοι μόλις ἐπαῖουσι, τότε δὲ πάντες ἡκροῶντο
καὶ ἔχαιρον ἡδομένοις 'μηλοβόται τ' ἄρόται τ' ὀρνι-
15 χολόχοι τε' κατὰ Πίνδαρον· ἀλλ' ὑπὸ τῆς πρὸς ποιη-
τικὴν ἐπιτηδειότητος οἱ πλεῖστοι διὰ λύρας καὶ ῥοδῆς
ἐνουθέτου ἐπαρρησιάζοντο παρεκελεύοντο, μύθους
καὶ παροιμίας ἐπέβαινον, ἔτι δ' ὕμνους θεῶν εὐ-
χὰς παιᾶνας ἐν μέτροις ἐποιοῦντο καὶ μέλεσιν οἱ
20 μὲν δι' εὐφύϊαν οἱ δὲ διὰ συνήθειαν. οὐκοῦν οὐδὲ
μαντικῇ κόσμου καὶ χάριτος ἐφθόνηι ὁ θεὸς οὐδ'
ἀπήλανθεν ἐνθ' ἐνδε τιμωμένην μοῦσαν τοῦ τριπο- D
δος, ἀλλ' ἐπήγετο μᾶλλον ἐγείρων τὰς ποιητικὰς
φύσεις καὶ ἀσπαζόμενος, αὐτός τε φαντασίας ἐνεδί-
25 δου καὶ συνεξώρμα τὸ σοβαρὸν καὶ λόγιον ὡς ἄρ-

14 μηλοβόται τε X. Eorum loco lac. (10 litt. in E)
ὀρνιθολόχοι Pindarus Isthm. 1, 68: ὀρνιθολόχοι 17 ita
W: μύθοις καὶ παροιμαῖς 21 ita Turnebus: μαντικὴν
22 ἡτιμωμένην Madvigius τὴν μοῦσαν Stegmannus
24 φύσεις καὶ ἀσπαζόμενος Huttenus: ἀσπαζόμενος φύσεις

μόττον καὶ θαυμαζόμενον. ἐπεὶ δέ, τοῦ βίου μετα-
 βολὴν ἅμα ταῖς τύχαις καὶ ταῖς φύσεσι λαμβάνοντος,
 ἐξωθοῦσα τὸ περιττὸν ἢ χρεῖα κρωβύλους τε χρυσοῦς
 ἀφῆρει καὶ ξυστίδας μαλακὰς ἀπημφιάζε καὶ πον
 καὶ κόμην σοβαρωτέραν ἀπέκειρε καὶ ὑπέλυσε κό- 5
 θορον, οὐ φανύως ἐθιζομένων ἀντικαλλωπίζεσθαι
 E πρὸς τὴν πολυτέλειαν εὐτελείᾳ καὶ τὸ ἀφελὲς καὶ
 λιτὸν ἐν κόσμῳ τίθεσθαι μᾶλλον ἢ τὸ σοβαρὸν καὶ
 περιέργον· οὕτω τοῦ λόγου συµμεταβάλλοντος ἅμα
 καὶ συναπολυομένου, κατέβη μὲν ἀπὸ τῶν μέτρων 10
 ὥσπερ ὀχημάτων ἢ ἱστορία καὶ τῷ πεζῷ μάλιστα
 τοῦ μυθώδους ἀπεκρίθη τάληθές· φιλοσοφία δὲ
 τὸ σαφὲς καὶ διδασκαλικὸν ἀσπασαμένη μᾶλλον ἢ
 τὸ ἐκπληκτικόν, διὰ λόγων ἐποιεῖτο τὴν ζήτησιν· ἀπέ-
 παυσε δὲ τὴν Πυθίαν ὁ θεὸς 'πυρϊκάους' μὲν ὄνο- 15
 μάξουσιν τοὺς αὐτῆς πολίτας 'ὄφιοβόρους' δὲ τοὺς
 F Σπαρτιάτας 'ὄρεᾶνας' δὲ τοὺς ἄνδρας 'ὄρεμπότας'
 δὲ τοὺς ποταμούς· ἀφελὼν δὲ τῶν χρησµῶν ἔπη
 καὶ γλώσσας καὶ περιφράσεις καὶ ἀσάφειαν, οὕτω
 διαλέγεσθαι παρεσκεύασε τοῖς χρωμένοις ὥς νόμοι 20
 τε πόλεσι διαλέγονται καὶ βασιλεῖς ἐντυγχάνουσι
 δήμοις καὶ μαθηταὶ διδασκάλων ἀκροῶνται, πρὸς τὸ
 συνετὸν καὶ πιθανὸν ἀρμοζόμενος·

25. 'Εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ τὸν θεόν, ὥς φησι Σο-
 φροκλῆς,

25

9 τοῦ λόγου Basileensis: τῷ λόγῳ 10 συναπολυομέ-
 νου *: συναποδυομένου 11 καὶ] καὶ? 12 τάληθές *:
 τὸ ἀληθές 14 διὰ R: τὴν διὰ τὴν ζήτησιν idem: ζή-
 τησιν 22 μαθηταὶ Leonicus: καθηγηταὶ 24 Σοφοκλῆς]
 Nauck. p. 298

ῥσοφοῖς μὲν αἰνικτῆρα θεσφάτων ἀεί,
σκαιοῖς δὲ φαῦλον κἂν βραχεῖ διδάσκαλον·

μετὰ δὲ τῆς σαφηνείας καὶ ἡ πίστις οὕτως ἐστρέ- 407
φeto συμμεταβάλλουσα τοῖς ἄλλοις πράγμασιν, ὥστε
5 πάλαι μὲν τὸ μὴ σύνηθες μηδὲ κοινὸν ἀλλὰ ῥοξὸν
ἀτεχνῶς καὶ περιπεφρασμένον εἰς ὑπόνοιαν θειότη-
τος ἀνάγοντας ἐκπλήττεσθαι καὶ σέβεσθαι τοὺς πολ-
λούς· ὕστερον δὲ τὸ σαφῶς καὶ ῥαδίως ἕκαστα καὶ
μὴ σὺν ὕγκῳ μηδὲ πλάσματι μανθάνειν ἀγαπῶντες
10 ἡτιῶντο τὴν περικειμένην τοῖς χρησμοῖς ποιήσιν,
οὐ μόνον ὥς ἀντιπράττουσαν τῇ νοήσει πρὸς τάλη-
θές ἀσάφειάν τε καὶ σκιὰν τῷ φραζομένῳ μινγνύου- B
σαν, ἀλλ' ἤδη καὶ τὰς μεταφορὰς καὶ τὰ αἰνίγματα
καὶ τὰς ἀμφιβολίας, ὥσπερ μυχοὺς καὶ καταφυγὰς
15 ἐνδύεσθαι καὶ ἀναχωρεῖν τῷ πταίοντι πεποιημένας
τῆς μαντικῆς, ὑφεωρῶντο. πολλῶν δ' ἦν ἀκούειν
ὅτι ποιητικοί τινες ἄνδρες ἐκδεχόμενοι τὰς φωνὰς
καὶ ὑπολαμβάνοντες ἐπικάθηνται περὶ τὸ χρηστή-
ριον, ἔπη καὶ μέτρα καὶ ῥυθμοὺς οἷον ἀγγεῖα τοῖς
20 χρησμοῖς ἐκ τοῦ προστυχόντος περιπλέκοντες. Ὅνο-
μάκριτοι δ' ἐκεῖνοι καὶ Ἡρόδοτοι καὶ Κιναῖθωνες
ὅσῃν αἰτίαν ἠνέγκαντο τῶν χρησμῶν, ὥς τραγωδίαν
αὐτοῖς καὶ ὕγκον οὐδὲν δεομένοις προσθέντες, ἐῷ C
λέγειν οὐδὲ προσίεμαι τὰς διαβολὰς. πλείστης μὲν-

5 ἀλλὰ ῥοξὸν R: ἀλλ' ἄδοξον 6 θειότητος W: ὁσιό-
τητος 11 οὐ μόνον] ante ἡτιῶντο collocat R τάλη-
θές *: τὸ ἀληθές 15 ita R: πεποιημένα 18 ἐπικάθην-
ται Emperius: ἔτι κἀθηνται 21 Ἡρόδοτοι R: προδότηι
Κιναῖθωνες Cobetus: κινέσωνες 24 προσίεμαι W:
προσεῖναι διαβολὰς idem: μεταβολὰς

τοι ποιητικὴν ἐνέπλησεν ἀδοξίας τὸ ἀγυρτικὸν καὶ ἀγοραῖον καὶ περὶ τὰ μητροῦα καὶ Σαραπεῖα βωμολοχοῦν καὶ πλανώμενον γένος, οἱ μὲν αὐτόθεν οἱ δὲ κατὰ κληῖρον ἔκ τινων γραμματείων χρησμοὺς περαίνοντες οἰκέταις καὶ γυναίοις ὑπὸ τῶν μέτρων ὁ ἀγομένοις μάλιστα καὶ τοῦ ποιητικοῦ τῶν ὀνομάτων· ὅθεν οὐχ ἤμισθ' ἡ ποιητικὴ δοκοῦσα κοινὴν ἐμπαρέχειν ἑαυτὴν ἀπατεῶσι καὶ γόησιν ἀνθρώποις καὶ ψευδομάντεσιν ἐξέπεσε τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ τρίποδος.¹

26. 'Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἂν, εἰ διπλόης τινὸς 10
 D ἔδει καὶ περιαγωγῆς καὶ ἀσαφείας ἔστιν ὅτε τοῖς παλαιοῖς. οὐ γὰρ ὁ δεῖνα μὰ Δία κατέβαινε περὶ ὧν ἡς ἀνδραπόδον χρησόμενος οὐδ' ὁ δεῖνα περὶ ἐργασίας, ἀλλὰ πόλεις μέγα δυνάμεναι καὶ βασιλεῖς καὶ τύραννοι μέτριον οὐδὲν φρονοῦντες ἐνετύγχανον 15
 τῷ θεῷ περὶ πραγμάτων· οὕς ἀνιᾶν καὶ παροξύνειν ἀπεχθεία πολλὰ τῶν ἀβουλήτων ἀκούοντας οὐκ ἔλυσι-
 τέλει τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον. οὐ πείθεται γὰρ ὁ θεὸς τῷ Εὐριπίδῃ ὥσπερ νομοθετοῦντι καὶ λέγοντι
 E 'Φοῖβον ἀνθρώποις μόνον 20
 χρῆν θεσπιωδεῖν.'

χρῶμενος δὲ θνητοῖς ὑπηρέταις καὶ προφήταις, ὧν κήδεσθαι προσήκει καὶ φυλάττειν, ὅπως ὑπ' ἀνθρώπων οὐκ ἀπολοῦνται πονηρῶν θεῶν λατρεύοντες, ἀφανίζειν μὲν οὐ θέλει τάληθές, παρατρέπων δὲ 25

1 ποιητικὴν Turnebus: ποιητικῆς 2 Σαραπεῖα *: σε-
 ράπεια 4 γραμματείων *: γραμματίων 7 ἡ R 19 τῷ
 Εὐριπίδῃ ὥσπερ W: ὥσπερ τῷ Εὐριπίδῃ. Cf. Eur. Phoen. 958
 21 χρῆν Euripides: χρῆ 25 τάληθές *: τὸ ἀληθές

τὴν δὴλωσιν αὐτοῦ καθάπερ αὐγὴν ἐν τῇ ποιητικῇ
 πολλὰς ἀνακλάσεις λαμβάνουσιν καὶ πολλαχοῦ περι-
 σχιζομένην, ἀφήρει τὸ ἀντίτυπον αὐτοῦ καὶ σκλη-
 ρόν. ἐχοῖν δ' ἔρα καὶ τυράννους ἀγνοῆσαι καὶ
 5 πολεμίους μὴ προαισθῆσθαι. τούτοις οὖν περιέβα-
 λεν ὑπονοίας καὶ ἀμφιλογίας, αἱ πρὸς ἑτέρους ἀπο- F
 κρύπτουσαι τὸ φραζόμενον, οὐ διεφενυγον αὐτοὺς
 οὐδὲ παρεκρούοντο τοὺς δεομένους καὶ προσέχοντας.
 ὅθεν εὐηθέστατος ἐστὶν ὁ τῶν πραγμάτων ἑτέρων γε-
 10 γονότων, εἰ μὴκέτι τὸν αὐτὸν ἡμῖν τρόπον ἄλλ' ἕτερον
 οἶεται δεῖν βοηθεῖν ὁ θεός, ἐγκαλῶν καὶ συκοφαντῶν.'

27. Ἔτι τοίνυν οὐδὲν ἀπὸ ποιητικῆς λόγῳ χρη-
 σιμώτερον ὑπάρχει τοῦ δεθέντα μέτροις τὰ φραζό-
 μενα καὶ συμπλακέντα μᾶλλον μνημονεύεσθαι καὶ
 15 κρατεῖσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε πολλὴν ἔδει μνήμην
 παρεῖναι· πολλὰ γὰρ ἐφράζετο καὶ τόπων σημεῖα
 καὶ πράξεων καιροὶ καὶ θεῶν ἱερὰ διαποντίων καὶ
 ἡρώων ἀπόρρητοι θῆκαι καὶ δυσεξεύρετοι μακρὰν
 ἀπαίρουσι τῆς Ἑλλάδος. ἴστε γὰρ τὸν Χίον καὶ 408
 20 Κρήτινον καὶ ** Νήσιχον καὶ Φάλανθον, ἄλλους τε
 πολλοὺς ἡγεμόνας στόλων ὅσοις ἔδει τεκμηρίοις ἀνευ-
 ρεῖν τὴν διδομένην ἐκάστῳ καὶ προσήκουσαν ἴδρυσιν·
 ὧν ἔνιοι καὶ διημάρτανον, ὥσπερ Βάττος. ἔδοξε γὰρ
 ἐκπεσεῖν οὐ καταλαβὼν ἐφ' ὃν ἐπέμφθη τόπον· εἶδ'
 25 ἦκε δεύτερον ποτνιώμενος. ὑπειπὼν οὖν ὁ θεός

1 αὐτοῦ] sc. τοῦ ἀληθοῦς   4 ἐχοῖν R: ἦν   15 ἔδει
 Basileensis: ἔτι   18 καὶ R   μακρὰν #: μακρὸν   19 ἴστε
 γὰρ τὸν R: εἰς γὰρ τὸ   20 lacuna (1—2 litt. in E)   Φά-
 λανθον Basileensis: φάλαινθον   23 Βάττος] cf. Aristot.
 Fragn. 611, 16   ἔδοξε R: ἔλεξε

‘αἶ τὸν ἐμεῦ Λιβύαν μαλοτρόφον οἷσθας ἄρειον,
μὴ ἐλθὼν ἐλθόντος, ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σεῦ.’

οὕτω πάλιν αὐτὸν ἐξέπεμψε. Λύσανδρος δὲ καὶ παντά-
πασιν ἀγνοήσας τὸν Ὀρχαλίδην λόφον καὶ Ἀλώπεκον
προσαγορευόμενον καὶ τὸν Ὀπλίτην ποταμὸν 5

‘γῆς τε δράκονθ’ υἷον δόλιον κατόπισθεν ἰόντα,’

B μάχῃ κρατηθεὶς ἔπεσεν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις ὑπὸ
Νεοχώρου Ἀλιαρτίου ἀνδρὸς ἀσπίδα φοροῦντος ἐπί-
σημον ὄφιν ἔχουσαν. ἄλλα δὲ τοιαῦτα πολλὰ δυσκά-
θεκτα καὶ δυσμνημόνευτα τῶν παλαιῶν διεξιέναι 10
πρὸς ὑμᾶς εἰδότας οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστι.’

28. ‘Τὰ δὲ νῦν πράγματα καθεστῶτα, περὶ ὧν
ἔρωτῶσι τὸν θεόν, ἀγαπῶ μὲν ἔγωγε καὶ ἀσπάζο-
μαι· πολλὴ γὰρ εἰρήνη καὶ ἡσυχία, πέπανται δὲ πό-
λεμος, καὶ πλάναι καὶ στάσεις οὐκ εἰσὶν οὐδὲ τυραν- 15
C νίδες, οὐδ’ ἄλλα νοσήματα καὶ κακὰ τῆς Ἑλλάδος
ὥσπερ πολυδυνάμων φαρμάκων χρῆζοντα καὶ περιτ-
τῶν. ὅπου δὲ ποικίλον οὐδὲν οὐδ’ ἀπόρρητον οὐδὲ
δεινόν, ἀλλ’ ἐπὶ πράγμασι μικροῖς καὶ δημοτικοῖς
ἔρωτήσεις οἷον ἐν σχολῇ προτάσεις ‘εἰ γαμητέον’ 20
‘εἰ πλευστέον’ ‘εἰ δανειστέον,’ τὰ δὲ μέγιστα πόλεων
μαντεύματα φορῶς καρπῶν πέρι καὶ βοτῶν ἐπιγονῆς

1 αἶ τὸν ἐμεῦ Λιβύαν W ex Herod. 4, 157: μελιβύαν prae-
missa lac. (7 litt. in E) Λιβύην μηλοτρόφον οἷδας ἄμει-
νον Herodotus 4 Ὀρχαλίδην Vit. Lys. c. 29: ἀρχελίδην
Ἀλώπεκον eadem: ἀλώπηκον 6 δράκονθ’ Duebne-
rus: δράκοντα 7 ὑπὸ Νεοχώρου Ἀλιαρτίου Vit. Lys. l. 1.
ὑφ’ ὧν ὁ χῶρος Ἀλιάρτον 17 πολυδυνάμων φαρμάκων R:
πολυφαρμάκων δυνάμεων

καὶ σωμάτων ὑγείας· ἐνταῦθα περιβάλλειν μέτρα
καὶ πλάττειν περιφράσεις καὶ γλώσσας ἐπάγειν πύ-
σμασιν ἀπλῆς καὶ συντόμου δεομένοις ἀποκρισεως,
ἔργον ἐστὶ φιλοτίμου σοφιστοῦ καλλωπίζοντος ἐπὶ
5 δόξῃ χρηστήριον. ἡ δὲ Πυθία καὶ καθ' αὐτὴν μὲν
ἐστὶ γενναία τὸ ἦθος, ὅταν δ' ἐκεῖ κατέλθῃ καὶ
γέννηται παρὰ τῷ θεῷ, πλεον ἀληθείας ἢ δόξης D
ἐκείνη μέλει καὶ ἀνθρώπων ἐπαινούντων ἢ ψεγόντων·

29. "Εδει δ' ἴσως καὶ ἡμᾶς ἔχειν οὕτως· νῦν
10 δ' ὥσπερ ἀγωνιῶντες καὶ δεδιότες, μὴ τρισχίλων
ἐτῶν ἀποβάλλῃ δόξαν ὁ τόπος καὶ τοῦ χρηστηρίου
καθ' ἅπερ σοφιστοῦ διατριβῆς ἀποφοιτήσασιν ἔνιοι
καταφρονήσαντες, ἀπολογούμεθα καὶ πλάσσομεν αἰ-
τίας καὶ λόγους ὑπὲρ ὧν οὔτ' ἴσμεν οὔτ' εἰδέναι
15 προσῆκον ἡμῖν ἐστὶ· παραμυθούμενοι τὸν ἐγκαλοῦντα
καὶ πείθοντες, οὐ χαίρειν ἐῶντες·

ἄντῳ γάρ οἱ πρῶτον ἀνιηρότερον ἔσται

τοιαύτην ἔχοντι περὶ τοῦ θεοῦ δόξαν· ὥστε ταυτὶ E
μὲν τὰ προγεγραμμένα τῶν σοφῶν τό 'γνώθι σαυ-
20 τόν' καὶ τό 'μηδὲν ἄγαν' ἀποδέχεσθε καὶ θαυμάζετ'
οὐχ ἥκιστα διὰ τὴν βραχυλογίαν ὥς πυκνὸν καὶ
σφυρήλατον νοῦν ἐν ὀλίγῳ περιέχουσαν ὕμῳ, τοὺς
δὲ χρησμοὺς ὅτι συντόμως καὶ ἀπλῶς καὶ δι' εὐ-

1 ὑγείας *: ὑγείας 7 ἀληθείας Exemplum Turnebi.
In codd. lac. 20 litt. in E, 10 in B ἡ δόξης ἐκείνη
μέλει *: ἡ ἐκείνη μέλει δόξης 10 τρισχίλων Basileensis:
τρισχισμὸν 17 γάρ] μὲν Homerus ἀνιηρότερον Homerus
β 190: ἀνιηρότερον 20 ἀποδέχεσθε καὶ θαυμάζετε R:
ἀποδέχεσθαι καὶ θαυμάζειν

θείας τὰ πλεῖστα φράζουσιν αἰτιᾶσθε. καὶ τὰ τοι-
 αῦτα μὲν ἀποφθέγματα τῶν σοφῶν ταὐτὸ τοῖς εἰς
 στενὸν συνθλιβεῖσι πέπονθε ῥεύμασιν· οὐ γὰρ ἔχει
 τοῦ νοῦ δίοψιν οὐδὲ διαύγειαν, ἀλλ' ἐὰν σκοπῆς
 τί γέγραπται καὶ λέλεκται περὶ αὐτῶν τοῖς ὅπως 5
 ἕκαστον ἔχει βουλομένοις καταμαθεῖν, οὐ ῥαδίως
 F τούτων λόγους ἑτέρους εὐρήσεις μακροτέρους. ἡ δὲ
 τῆς Πυθίας διάλεκτος, ὥσπερ οἱ μαθηματικοὶ γραμ-
 μὴν εὐθείαν καλοῦσι τὴν ἐλαχίστην τῶν ταὐτὰ
 πέρατ' ἔχουσῶν, οὕτως οὐ ποιοῦσα καμπήν οὐδὲ 10
 κύκλον οὐδὲ διπλόην οὐδ' ἀμφιβολίαν ἀλλ' εὐθεῖα
 πρὸς τὴν ἀλήθειαν οὔσα πρὸς δὲ πίστιν ἐπισφαλῆς
 καὶ ὑπεύθυνος οὐδένα καθ' αὐτῆς ἔλεγχον ἄχρι νῦν
 παραδέδωκεν, ἀναθημάτων δὲ καὶ δώρων ἐμπέπληκε
 409 βαρβαρικῶν καὶ Ἑλληνικῶν τὸ χρηστήριον, οἰκοδο- 15
 μμάτων δ' ἐκαλλώπισε κάλλεσι καὶ κατασκευαῖς
 Ἀμφικτυονικαῖς. ὁρᾶτε δήπουθεν αὐτοὶ πολλὰ μὲν
 ἐπεκτισμένα τῶν πρότερον οὐκ ὄντων, πολλὰ δ'
 ἀνειλημμένα τῶν συγκεχυμένων καὶ διεφθαρμένων.
 ὥς δὲ τοῖς εὐθαλέσι τῶν δένδρων ἕτερα παραβλα- 20
 στάνει, καὶ τοῖς Δελφοῖς ἡ Πυλαία συνηβᾷ καὶ συν-
 αναβόσκειται, διὰ τὰς ἐντεῦθεν εὐπορίας σχῆμα
 λαμβάνουσα καὶ μορφὴν καὶ κόσμον ἱερῶν καὶ συν-
 εδρίων καὶ ὑδάτων οἷον ἐν χιλίοις ἔτεσι τοῖς πρό-
 B τερον οὐκ ἔλαβεν. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸ Γαλάξιον τῆς 25

4 διαύγειαν supplevit Turnebus lacunam codd. (11 litt.
 in E) 9 ταὐτὰ *: τὰ αὐτὰ 12 ἀνεπισφαλῆς καὶ ἀνυπεύ-
 θυνος Madvigius. Sed cf. p. 484 c 16 δ' ἐκαλλώπισε *:
 δέ 17 ὁρᾶτε] malim ὁρᾶτε δὲ (vel γὰρ) 21 συνανα-
 βώσκειται?

Βοιωτίας κατοικοῦντες ἤσθοντο τοῦ θεοῦ τὴν ἐπι-
φάνειαν ἀφθονίᾳ καὶ περιουσίᾳ γάλακτος·

᾿προβάτων γὰρ ἐκ πάντων κελάρυξεν,
ὥς ἀπὸ κρηνῶν φέρετατον ὕδωρ,
5 θάλασον γάλα· τοὶ δ' ἐπίμπλων ἐσσύμενοι πίθους·
ἀσκὸς δ' οὐδέ τις ἀμφορεὺς ἐλίνυ' ἐν δόμοις,
πέλλαι γὰρ ξύλινοί τε πίθοι πλάσθεν ἅπαντες·

ἡμῖν δὲ λαμπρότερα καὶ κρείττονα καὶ σαφέστερα
σημεῖα τούτων ἀναδίδωσιν, ὥσπερ ἐξ αὐχμοῦ τῆς
10 πρόσθεν ἐρημίας καὶ πενίας εὐπορίαν καὶ λαμπρό-
τητα καὶ τιμὴν πεποιηκώς. καίτοι φιλῶ μὲν ἑμαυ-
τὸν ἐφ' οἷς ἐγενόμην εἰς τὰ πράγματα ταῦτα πρό- C
θυμος καὶ χρήσιμος μετὰ Πολυκράτους καὶ Πετραίου,
φιλῶ δὲ τὸν καθηγεμόνα ταύτης τῆς πολιτείας γενό-
15 μενον ἡμῖν καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐκφροντίζοντα
καὶ παρασκευάζοντα ** ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἄλλως ὅτι
τηλικαύτην καὶ τοσαύτην μεταβολὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ
γενέσθαι δι' ἀνθρωπίνης ἐπιμελείας, μὴ θεοῦ παρόν-
τος ἐνταῦθα καὶ συνεπιθειάζοντος τὸ χρηστήριον·

20 30. ᾿Αλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς τότε χρόνοις ἦσαν οἱ
τὴν λοξότητα τῶν χρησμῶν καὶ ἀσάφειαν αἰτιώμενοι,
καὶ νῦν εἰσὶν οἱ τὸ λίαν ἀπλοῦν συκοφαντοῦντες.
ὦν παιδικὸν ἔστι κομιδῇ καὶ ἀβέλτερον τὸ πάθος·

3 προβάτων nescio quis: προπάντων. Cf. Bergk. 3 p. 719
4 κρηνῶν — — — δόμοις Bergkii: κρηνῶν — θήλειον —
ἐνεπίμπλων — οὔτε τις ἐλίνυε δόμοις 7 γὰρ Bergkii:
δὲ ξύλινοί] λίθινοί idem τε idem πλάσθεν BE 16
lacuna (20 fere litt. in E) ἄλλως ὅτι] corrupta. ἀληθῶς
εἰπείν? 23 παιδικὸν Duebnerus: καὶ ἄδικον

ὥς γὰρ οἱ παῖδες ἱριδας μᾶλλον καὶ ἄλλως καὶ κο-
μήτας ἢ σελήνην καὶ ἥλιον ὁρῶντες γεγῆθασιν καὶ
D ἀγαπῶσιν, καὶ οὗτοι τὰ αἰνίγματα καὶ τὰς ἀλληγο-
ρίας καὶ τὰς μεταφορὰς τῆς μαντικῆς ἀνακλάσεις
οὔσας πρὸς τὸ θνητὸν καὶ φανταστικόν, ἐπιποθοῦσι· 5
κἂν τὴν αἰτίαν μὴ ἱκανῶς πύθωνται τῆς μεταβολῆς,
ἀπίασιν τοῦ θεοῦ καταγνόντες, οὐχ ἡμῶν οὐδ' αὐτῶν
ὥς ἀδυνάτων ὄντων ἐξικνεῖσθαι τῷ λογισμῷ πρὸς
τὴν τοῦ θεοῦ διάνοιαν.⁷

1 ὥς *: καὶ 4 καὶ τὰς μεταφορὰς nescio quis: τῆς
μεταφορᾶς 7 αὐτῶν *: αὐτῶν

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΔΕΛΟΙΠΟΤΩΝ ΧΡΗΣΤΗΡΙΩΝ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

ΛΑΜΠΡΙΑΣ, ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ, ΔΙΑΤΜΟΣ, ΦΙΛΙΠΠΙΟΣ,
5 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΑΜΜΩΝΙΟΣ, ΗΡΑΚΛΕΩΝ.

1. Ἀετοὺς τινὰς ἢ κύκνους, ὧ Τερέντιε Πρίσκε, μυθολογοῦσιν ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς γῆς ἐπὶ τὸ μέ- F
σον φερομένους εἰς ταὐτὸ συμπεσεῖν Πυθοῖ περὶ
τὸν καλούμενον ὀμφαλόν· ὕστερον δὲ χρόνῳ τὸν
10 Φαίστιον Ἐπιμενίδην ἐλέγχοντα τὸν μῦθον ἐπὶ τοῦ
θεοῦ καὶ λαβόντα χρησμὸν ἀσαφῆ καὶ ἀμφίβολον
εἰπεῖν

‘οὔτε γὰρ ἦν γαίης μέσος ὀμφαλὸς οὐδὲ θαλάσσης·
εἰ δέ τις ἔστι, θεοῖς δῆλος θνητοῖσι δ’ ἄφαντος.’
15 ἐκεῖνον μὲν οὖν εἰκότως ὁ θεὸς ἡμύνατο, μῦθον
παλαιοῦ καθάπερ ζωγραφήματος ἀφ᾽ ἧ διαπειρώμενον. 410

2. Ὀλίγον δὲ πρὸ Πυθίων τῶν ἐπὶ Καλλιστρά-
του πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐναντίων τῆς οἰκουμένης
περάτων ἔτυχον ἄνδρες ἱεροὶ δύο συνδραμόντες εἰς
20 Ἀελφούς, Δημήτριος μὲν ὁ γραμματικὸς ἐκ Βρεττα-
νίας εἰς Ταρσὸν ἀνακομιζόμενος οἴκαδε, Κλεόμβρο-

3 ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ — ΗΡΑΚΛΕΩΝ] om. codd. cf. p. 394 d
13 γαίης S: γῆς

τος δ' ὁ Λακεδαιμόνιος, πολλὰ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ
περὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν γῆν πεπλανημένος, πόρρω
δὲ τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης ἀναπεπλευκὼς οὐ κατ'
ἐμπορίαν, ἀλλ' ἀνὴρ φιλοθεάμων καὶ φιλομαθῆς
B οὐσίαν δ' ἔχων ἱκανὴν καὶ τὸ πλείονα τῶν ἱκανῶν 5
ἔχειν οὐκ ἄξιον πολλοῦ ποιούμενος ἐχρῆτο τῇ σχολῇ
πρὸς τὰ τοιαῦτα, καὶ συνῆγεν ἱστορίαν οἷον ὕλην
φιλοσοφίας, θεολογίαν ὥσπερ αὐτὸς ἐκάλει τέλος
ἐχούσης. νεωστὶ δὲ γεροντὼς παρ' Ἀμμωνα, τὰ μὲν
ἄλλα τῶν ἐκεῖ δῆλος ἦν μὴ πάνυ τεθναμακῶς, περὶ 10
δὲ τοῦ λύχνου τοῦ ἀσβέστου διηγεῖτο λόγον ἄξιον
σπουδῆς λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἱερέων. αἰὲ γὰρ ἔλατ-
τον ἀναλίσκειν ἔλαιον ἔτους ἐκάστου, καὶ τοῦτο ποι-
εῖσθαι τεκμήριον ἐκείνους τῆς τῶν ἐνιαυτῶν ἀνω-
C μαλίας, τὸν ἕτερον τοῦ προάγοντος αἰὲ τῷ χρόνῳ 15
βραχύτερον ποιούσης· εἰκὸς γὰρ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ
τὸ δαπανώμενον ἔλαττον εἶναι.

3. Θανμασάντων δὲ τῶν παρόντων, τοῦ δὲ Αἰ-
μητρίου καὶ γελοῖον φήσαντος εἶναι ἀπὸ μικρῶν
πραγμάτων οὕτω μεγάλα θηροῦν, οὐ κατ' Ἀλκαῖον 'ἐξ 20
ὕνυχος τὸν λέοντα' γράφοντας, ἀλλὰ θρυαλλίδι καὶ
λύχνῳ τὸν οὐρανὸν ὁμοῦ τι σύμπαντα μεθιστάντας
καὶ τὴν μαθηματικὴν ἄρδην ἀναιροῦντας· ὁ Κλεόμβρο-
τος 'οὐδέν' ἔφη 'τούτων διαταράξει τοὺς ἀνδρας· ἀλλὰ
τοῖς μαθηματικοῖς οὐχ ὑφίσονται τῆς ἀκριβείας, ὥς 25
μᾶλλον ἂν ἐκείνους διαφυγόντα τὸν χρόνον ἐν κινή-
D σεσι καὶ περιόδοις οὕτω μακρὰν ἀφεστῶσαις, ἢ τὸ

9 malim παρ' Ἀμμωνι
20 Ἀλκαῖον] Bergk. 3 p. 84

19 γελοῖον *: γέλοιον

μέτρον αὐτοὺς τοῦ ἐλαίου προσέχοντας ἀεὶ διὰ τὴν
 ἀτοπίαν τῷ παραλόγῳ καὶ παραφυλάττοντας. τὸ δὲ
 μικρὰ μὴ διδόναι σημεῖα γίνεσθαι μεγάλων, ὃ Δι-
 μήτριε, πολλαῖς ἐστὶ τέχναις ἐμποδῶν· ἐπεὶ καὶ πολ-
 5 λῶν μὲν ἀποδείξεις παραιρεῖσθαι συμβήσεται πολλῶν
 δὲ προαγορεύσεις. καί τοι καὶ ὑμεῖς οὐ μικρὸν ἀπο-
 δείκνυτε πρᾶγμα, λεαίνεσθαι ξυρῶ τὰ σώματα τοὺς
 ἥρωας, ἐντυχόντες παρ' Ὀμήρῳ ξυρὸν ὀνομάσαντι·
 καὶ δανείζειν ἐπὶ τόκοις, ὅτι πού 'χρέος ὀφέλλεσθαι'
 10 φησὶν 'οὔτι νέον οὐδ' ὀλίγον,' ὥς τοῦ ὀφέλλεσθαι
 τὸ αὐξέσθαι δηλοῦντος. αὐτίς δὲ τὴν νύκτα 'θοήν' E
 εἰπόντος, ἀγαπητῶς ἐμψύεσθε τῷ ῥήματι· καὶ τοῦτ'
 ἐκεῖνό φατε, φράξεσθαι τὴν σκιὰν τῆς γῆς ὑπ' αὐτοῦ
 κωνικὴν, οὗσαν ἀπὸ σφαιροειδοῦς. ἱατρικὴν δὲ λοι-
 15 μῶδες θέρους ἀραχνίων πλήθει προδηλοῦν, καὶ θυρίους
 ἐαρινοῖς ὅταν κορώνης ποδὶ ἐκκελα γένηται, τίς
 ἐάσει τῶν ἀξιούντων μικρὰ σημεῖα μὴ γίνεσθαι
 τῶν μεγάλων; τίς δ' ἀνέξεται πρὸς χοῦν καὶ κοτύ-
 λην ὕδατος τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος μετρούμενον, ἢ
 20 τῆς ἐνταῦθα πλινθίδος, ἣν ποιεῖ γωνίαν ὀξεῖαν κε-
 κλιμένην πρὸς τὸ ἐπίπεδον, μέτρον εἶναι λεγομένην
 τοῦ ἐξάρματος, ὃ ἐξῆρται τῶν πόλων ὃ ἀεὶ φανε- F
 ρὸς ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος; ταῦτα γὰρ ἦν ἀκούειν τῶν
 ἐκεῖ προφητῶν. ὥστ' ἄλλο τι λέγωμεν πρὸς αὐτοὺς,

5 συμβήσεται] om. codd. mei 6 ὑμεῖς M: ἡμῖν. Fort.
 ἡμῖν ὑμεῖς ἀποδείκνυτε idem: ἀποδείκνυνται 8 παρ'
 Madvigius: γὰρ Ὀμήρῳ] K 173 9 ὀφέλλεσθαι Homerus
 γ 367: συμβάλλεσθαι 10 idem: ὀφελείσθαι 11 θοήν]
 Homerus K 394. 468 passim 14 κωνικὴν] sc. εἶναι 16
 ποδὶ] ποσὶν Stegmannus 24 λέγωμεν Turnebus: λεγόντων

εἰ βουλόμεθα τῷ ἡλίῳ κατὰ τὰ πάτρια τὴν νενομισμένην τάξιν ἀπαράβατον ποιεῖν.

4. Παρὼν οὖν ἀνεφώνησεν Ἀμμώνιος ὁ φιλόσοφος ὅτι τῷ ἡλίῳ μόνον εἶπεῖν, ἀλλὰ τῷ οὐρανῷ παντί. συστέλλεσθαι γὰρ ἀνάγκη τὴν ἀπὸ τροπῶν 5
 411 ἐπὶ τροπὰς πάροδον αὐτοῦ καὶ μὴ διαμένειν τηλικούτου μέρους οὕσαν τοῦ ὀρίζοντος ἡλίκον οἱ μαθηματικοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ἐλάττονα γίνεσθαι, ἀεὶ πρὸς τὰ βόρεια τῶν νοτίων συναγωγὴν λαμβανόντων, καὶ τὸ θέρους ἡμῖν βραχύτερον καὶ ψυχροτέραν εἶναι 10
 τὴν κρᾶσιν, ἐνδοτέρῳ κάμπτοντος αὐτοῦ καὶ μειζόνων παραλλήλων ἐφαπτομένου τοῖς τροπικοῖς σημείοις· ἔτι δὲ τοὺς μὲν ἐν Συήνῃ γινώμονας ἀσκήλους μηκέτι φαίνεσθαι περὶ τροπὰς θερυνὰς πολλοὺς δὲ ὑποδεδραμηκέναι τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἐνίοις δὲ 15
 ψάυειν καὶ συγκεχύσθαι πρὸς ἀλλήλους, τοῦ δια-
 B στήματος ἐκλειοιπότητος. εἰ δ' αὖ φήσουσι τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐχόντων ἀτακτεῖν ταῖς κινήσεσι τὸν ἥλιον, οὔτε τὴν μόνον τοῦτον ἐκ τοσοῦτων ἐπιταχύνουσιν αἰτίαν εἶπεῖν ἔξουσιν καὶ τὰ πολλὰ τῶν φαινομένων 20
 συνταράξουσιν, τὰ δὲ πρὸς σελήνην καὶ παντάπασιν, ὥστε μὴ δεῖσθαι μέτρων ἐλαίου τὴν διαφορὰν ἐλεγχόντων. αἱ γὰρ ἐκλείψεις ἐλέγξουσιν αὐτοῦ τε τῇ σελήνῃ πλεονάκεις ἐπιβάλλοντος καὶ τῆς σελήνης τῇ τῆς γῆς σκιᾷ, τὰ δ' ἄλλα δῆλα καὶ οὐδὲν δεῖ πε- 25

2 ποιεῖν Leonicus: ποιοῦσι 4 εἶπεῖν χρῆν Herwerdenus; εἰκὸς εἶπεῖν? 8 ἀεὶ] del. Stegmannus 10 ψυχροτέρον idem 19 μόνον Turnebus: μονήν 24 τῇ τῆς γῆς *: τῇ 25 τὰ δ' ἄλλα δῆλα W: τὰ δ' ἄλληλα

ραιτέρω τὴν ἀλαξουεῖαν τοῦ λόγου διελίσσειν.¹ ἄλλα
 μὴν ὁ Κλεόμβροτος ἔφη καὶ τὸ μέτρον αὐτὸς εἶδον·
 πολλὰ γὰρ ἐδείκνυσαν· τὸ δ' ἐπέτειον ἀπέδει τῶν
 παλαιοτάτων οὐκ ὀλίγον.² ὑπολαβὼν δ' αὖθις ὁ C
 5 Ἀμμώνιος εἶτα τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους εἶπεν ἔλαθε
 παρ' οἷς ἄσβεστα θεραπεύεται πυρὰ καὶ σώζεται χρό-
 νον ἔτων ὥς ἔπος εἰπεῖν ἄπειρον; εἰ δ' οὖν ὑπό-
 θοιτό τις ἀληθὲς εἶναι τὸ λεγόμενον, οὐ βέλτιον
 ἐστὶ ψυχρότητας αἰτιᾶσθαι τινας καὶ ὑγρότητας ἀέ-
 10 ρων, ὅφ' ὢν τὸ πῦρ μαραινόμενον εἰκὸς ἐστὶ μὴ
 κρατεῖν πολλῆς μηδὲ δεῖσθαι τροφῆς, ἢ τοῦναντίον
 ξηρότητας καὶ θερμότητας; ἤδη γὰρ ἀκήκοα λεγόν-
 των τινῶν περὶ τοῦ πυρός, ὥς ἐν χειμῶνι κάεται
 βέλτιον ὑπὸ ῥώμης εἰς αὐτὸ συστελλόμενον τῇ ψυ-
 15 χρότητι καὶ πυκνούμενον, ἐν δὲ τοῖς ἀνχοῖς ἔξα- D
 σθενεῖ καὶ γίγνεται μανὸν καὶ ἄτονον, καὶ ἐν ἡλίῳ
 κήνται, χεῖρον ἐργάζεται, καὶ τῆς ὕλης ἄπτεται μα-
 λακῶς καὶ καταναλίσκει βράδιον. μάλιστα δ' ἂν τις
 εἰς αὐτὸ τὴν αἰτίαν ἐπανάγοι τοῦλαιον· οὐ γὰρ ἀπει-
 20 κὸς ἐστὶ πάλαι μὲν ἄτροφον καὶ ὑδατῶδες εἶναι,
 γεννώμενον ἐκ φυτάδος νέας, ὕστερον δὲ πεπτόμενον
 ἐν τελείοις καὶ συνιστάμενον ἀπὸ πλήθους ἴσου μᾶλ-
 λον ἰσχύειν καὶ τρέφειν βέλτιον, εἰ δὲ τοῖς Ἀμμω-
 νίοις ἀνασφῆξιν καίπερ ἄτοπον καὶ ἀλλόκοτον οὖσαν
 25 τὴν ὑπόθεσιν.³

5. Πανσαμένον δὲ τοῦ Ἀμμωνίου μᾶλλον ἔφη E
 ἐγὼ περὶ τοῦ μαντείου δῖεσθαι ἡμῖν, ὃ Κλεόμβροτε·

1 διελίσσειν] διελέγχειν? 5 εἶτα] εἶτα ταῦτα? 7 ὑπό-
 θοιτό *: ὑποθοῖτο 23 εἰ δὲ M: ἔδει Ἀμμωνείοις?

μεγάλη γὰρ ἡ παλαιὰ δόξα τῆς ἐκεῖ θειότητος, τὰ δὲ νῦν ἔοικεν ὑπομαραίνεσθαι. τοῦ δὲ Κλεομβρότου σιωπῶντος καὶ κάτω βλέποντος, ὁ Δημήτριος 'οὐδέν' ἔφη 'δεῖ περὶ τῶν ἐκεῖ πυνθάνεσθαι καὶ διαπορεῖν τὴν ἐνταῦθα τῶν χρηστηρίων ἀμαύρωσιν, 5 μᾶλλον δὲ πλὴν ἐνὸς ἢ δυεῖν ἀπάντων ἐκλειψιν ὀρῶντας· ἀλλ' ἐκείνο σκοπεῖν, δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐξησθένηκε. τὰ γὰρ ἄλλα τί δεῖ λέγειν, ὅπου τὴν Βοιωτίαν ἔνεκα χρηστηρίων πολύφωνον οὖσαν ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις νῦν ἐπιλέλοιπε κομιδῇ κατὰ- 10

F περ νάματα, καὶ πολλὸς ἐπέσχηκε μαντικῆς ἀνχμὸς τὴν χώραν; οὐδαμοῦ γὰρ ἀλλαχόθι νῦν ἢ περὶ Λεβιάδειαν ἢ Βοιωτία παρῆχει τοῖς χρήζουσιν ἀρύσασθαι μαντικῆς, τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν σιγῇ τὰ δὲ παντελῆς ἐρημία κατέσχηκε. καίτοι γε περὶ τὰ Μηδικὰ 15

412 μὲν εὐδοκίμησεν. ** οὐχ ἦττον ἢ τὸ τοῦ Ἀμφιάρεω καὶ ἀπεπειρώθη Μῦς ὡς ἔοικεν ἀμφοτέρων. ὁ μὲν οὖν τοῦ Πτῶου μαντείου προφήτης φωνῇ Αἰολίδι χρώμενος ** τὸ πρὸ τοῦ τότε τῇ τῶν βαρβάρων χρησμὸν ἐξήνεγκεν, ὥστε μηδένα ξυνεῖναι ἀγίων τῶν 20 παρόντων ** ὃν ἐκείνον, ὡς ** τοῦ ἐνθουσιασμοῦ **

12 περὶ Eusebius Pr. Ev. 5, 17 Λεβιάδειαν *: λεβαδία
 13 ἢ Basileensis: ἢ 15 post Μηδικὰ lac. 6 litt. in uno
 V², post εὐδοκίμησεν lac. 8 litt. in eodem (fort. supplendum τὸ Πτῶον) 16 Ἀμφιάρεω. καὶ W: ἀμφιάρεως 17
 ἀπεπειρώθη Μῦς *: ἀπεπειρώθημεν ὁ μὲν W: ὡς ὁ μὲν
 18 Πτῶου W 19 lac. 8 litt. in V² τὸ πρὸ τοῦ W:
 τὸ πρὸς τοὺς τότε τῇ Madvigius 20 χρησμὸν Basileensis:
 χρησίμων τῶν Turnebus 21 prima lac. 15 litt. in V² fort.
 supplenda: [αὐτὸν ἀλλ' ἢ μόν]ον secunda lac. 12 litt.
 in V², tertia 11 litt. Fort. supplendum: ὥσπερ τοῦ Θεοῦ

τι τοῖς βαρβάροις οὐκ ἔστιν οὐδὲ δέδοται φωνήν
 Ἑλληνίδα λαβεῖν τὸ προσταπτόμενον ὑπηρετοῦσαν.
 ὁ δὲ πεμφθεὶς εἰς Ἀμφιάρεω δοῦλος ἔδοξε κατὰ
 τοὺς ὕπνους ὑπηρετήν τοῦ θεοῦ φανέντα, πρῶτον
 5 μὲν ἀπὸ φωνῆς ἐκβάλλειν αὐτόν, ὥς τοῦ θεοῦ μὴ
 παριέντος, ἔπειτα ταῖς χερσὶν ὠθεῖν· ἐπιμένοντος
 δέ, λίθον εὐμεγέθη λαβόντα τὴν κεφαλὴν πατάξει. B
 ταῦτα δ' ἦν ὥσπερ ἀντίφωνα τῶν γενησομένων·
 ἡττήθη γὰρ ὁ Μαρδόνιος, οὐ βασιλέως ἀλλ' ἐπι-
 10 τρόπου καὶ διακόνου βασιλέως ἡγουμένου τῶν Ἑλλή-
 νων, καὶ λίθῳ πληγεὶς ἔπεσεν, ὥσπερ ὁ Αὐδὸς ἔδοξε
 πληγῇναι κατὰ τοὺς ὕπνους. ἤκμαξε δὲ τότε καὶ τὸ
 περὶ τὰς Τεγύρας χρηστήριον, ὅπου καὶ γενέσθαι
 τὸν θεὸν ἱστοροῦσι, καὶ ναμάτων δυεῖν παραρρεόν-
 15 των τὸ μὲν Φοίνικα θάτερον δ' Ἑλαίαν ἄχρι νῦν
 *** ὥς ἔνιοι λέγουσιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς Μηδικοῖς Ἐχε-
 κράτους προφητεύοντος, ἀνεῖλε νίκην καὶ κράτος C
 πολέμου τοῖς Ἑλλησιν ὁ θεός· ἐν δὲ τῷ Πελοποννη-
 σιακῷ πολέμῳ Ἀηλίοις ἐκπεσοῦσι τῆς νήσου φασὶ
 20 χρησμὸν ἐκ Ἀελφῶν κομισθῆναι, προστάττοντα τὸν
 τύπον ἀνευρεῖν, ἐν ᾧ γέγονεν ὁ Ἀπόλλων, καὶ θυ-
 σίας τινὰς ἐκεῖ τελέσαι. θαυμαζόντων δὲ καὶ δια-
 πορούντων, εἰ μὴ παρ' αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀλλ' ἑτέρῳθι
 γερόνοι, τὴν Πυθίαν προσανελεῖν, ὅτι κορώνη φρά-
 25 σει τὸ χωρίον αὐτοῖς. ἀπιόντας οὖν ἐν Χαιρωνείᾳ
 γενέσθαι, καὶ τῆς πανδοκευτρίας ἀκοῦσαι πρὸς τινὰς

διὰ (αὐτ ὥσπερ σαφέστατα) τοῦ ἐνθουσιασμοῦ δηλοῦντος ὅτι
 τοῖς βαρβάροις cett. 1 οὐδὲ R: οὐ 3 δοῦλος] Αὐδὸς W
 6 παριέντος R: παρόντος 16 lac. 4 litt. in V² fort. sup-
 plenda: ἄχρι νῦν [οὐτ]ως ἔνιοι. Cf. Vit. Pel. c. 16

ξένους βαδίζοντας εἰς Τεγύρας περὶ τοῦ χρηστηρίου
 διαλεγομένης· τῶν δὲ ξένων, ὥς ἀπῆεσαν, ἀσπαζο-
 μένων καὶ προσαγορευόντων τὴν ἄνθρωπον, ὅπερ
 ὠνομάζετο, Κορώνην, συνεῖναι τὸ λόγιον, καὶ θύσαν-
 D τας ἐν ταῖς Τεγύραις τυχεῖν καθόδου μετ' ὀλίγον χρό- 5
 νον. γεγόνασι δὲ καὶ νεώτεραι τούτων ἐπιφάνειαι
 περὶ τὰ μαντεῖα ταῦτα, νῦν δ' ἐκλέλοιπεν· ὥστε τὴν
 αἰτίαν ἄξιον εἶναι παρὰ τῷ Πυθίῳ διαπορῆσαι τῆς
 μεταβολῆς.

6. Ἦδη δὲ πως ἀπὸ τοῦ νεῶ προϊόντες ἐπὶ ταῖς 10
 θύραις τῆς Κνιδίων λέσχης ἐγεγόνειμεν· παρελθόντες
 οὖν εἴσω, τοὺς φίλους πρὸς οὓς ἐβαδίζομεν ἐω-
 ρῶμεν καθημένους καὶ περιμένοντας ἡμᾶς· ἦν δὲ
 τῶν ἄλλων ἡσυχία διὰ τὴν ὥραν, ἀλειφομένων ἢ
 θεωμένων τοὺς ἀθλητάς. καὶ ὁ Δημήτριος διαμει- 15
 E διάσας “ψεύσομαι” εἶπεν “ἢ ἔτυμον ἐρέω”; δοκεῖτέ
 μοι μηδὲν ἄξιον σκέμμα διὰ χειρῶν ἔχειν· ὁρῶ γὰρ
 ὑμᾶς ἀνειμένως σφόδρα καθημένους καὶ διακεχυμέ-
 νους τοῖς προσώποις.” ὑπολαβὼν οὖν ὁ Μεγαρεὺς
 “Ἡρακλέων ‘οὐ γὰρ ζητοῦμεν’ ἔφη ‘τὸ βάλλω ῥῆμα 20
 πότερον λάμβδα κατὰ τὸν μέλλοντα χρόνον ἀπόλλυ-
 σιν, οὐδ’ ἀπὸ τίνων ἀπλῶν ὀνομάτων τὸ χεῖρον
 καὶ τὸ βέλτιον καὶ τὸ χείριστον καὶ τὸ βέλτιστον
 F ἐσχημάτισται. ταῦτα γὰρ ἴσως καὶ τὰ τοιαῦτα συν-
 τείνει καὶ συνίστησι τὸ πρόσωπον· τὰ δ’ ἄλλ’ ἔξεστι 25
 τὰς ὁρῶς κατὰ χώραν ἔχοντας φιλοσοφεῖν καὶ ζητεῖν,
 ἀτρέμα μὴ δεινὸν βλέποντας μηδὲ χαλεπαίνοντας

16 ψεύσομαι] Hom. δ 140 21 πότερον *: πότερον τῶν
 δύο τὸ ἐν

τοῖς παροῦσιν.’ ‘δέξασθ’ οὖν’ ὁ Δημήτριος ‘ἡμᾶς’
 ἔφη ‘καὶ μεθ’ ἡμῶν λόγον, ὅς δὴ προσπέπτωκεν
 ἡμῖν οἰκείος ὢν τοῦ τόπου καὶ διὰ τὸν θεὸν ἔπασσι
 προσήκων· καὶ ὅπως οὐ συνάξετε τὰς ὀφρῦς ἐπι-
 5 χειροῦντες.’

7. Ὡς οὖν ἀνεμίχθημεν διακαθεζόμενοι καὶ πρού-
 βαλεν εἰς μέσον ὁ Δημήτριος τὸν λόγον, εὐθὺς 413
 ἀναπηδήσας ὁ κυνικὸς Αἰδύμος, ἐπὶ κλησιν Πλανη-
 τιάδης, καὶ τῇ βακτηρίᾳ δις ἢ τρις πατάξας ἀνε-
 10 βόησεν ‘ἰοὺ ἰοὺ, δύσκριτον πρᾶγμα καὶ ζητήσεως
 δεόμενον πολλῆς ἤκετε κομίζοντες ἡμῖν. θαυμαστὸν
 γὰρ ἔστιν, εἰ τοσαύτης κακίας ὑποκεχυμένης μὴ μό-
 νου, ὥς προεῖπεν Ἑσίοδος, Αἰδῶς καὶ Νέμεσις τὸν
 ἀνθρώπινον βίον ἀπολελοίπασιν, ἀλλὰ καὶ πρόνοια
 15 θεῶν συσκευασαμένη τὰ χρηστήρια πανταχόθεν οἴ-
 χεται. τοῦναντίον δ’ ὑμῖν ἐγὼ προβάλλω διαπορη-
 σαι, πῶς οὐχὶ καὶ τότε’ ἀπείρηκεν οὐδ’ Ἑρακλῆς
 αὐτίς ἢ τις ἄλλος θεῶν ὑπέσπακε τὸν τρίποδα κατα- B
 πιμπλάμενον αἰσχροῶν καὶ ἀθέων ἐρωτημάτων, ἃ τῷ
 20 θεῷ προβάλλουσιν οἱ μὲν ὥς σοφιστοῦ διάπειραν
 λαμβάνοντες οἱ δὲ περὶ θησαυρῶν ἢ κληρονομιῶν
 ἢ γάμων παρὰ νόμων διερωτῶντες· ὥστε κατὰ κρά-
 τος ἐξελέγχεσθαι τὸν Πυθαγόραν εἰπόντα βελτίστους
 ἑαυτῶν γίνεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν πρὸς τοὺς
 25 θεοὺς βαδίζωσιν· οὕτως ἄρ’ ἃ καλῶς εἶχεν, ἀνθρώ-
 που πρεσβυτέρου παρόντος, ἀρνεῖσθαι καὶ ἀποκρύ-
 πτειν νοσήματα τῆς ψυχῆς καὶ πάθη, ταῦτα γυμνὰ

13 ‘Ἑσίοδος] OD 199 17 τότε] τόδε Madvigius 25
 ἄρ’ ἔ *; ἄρα

καὶ περιφανῇ κομίζουσιν ἐπὶ τὸν θεόν.’ ἔτι δ’ αὐτοῦ
 C βουλομένου λέγειν, ὃ θ’ Ἑρακλέων ἐπελάβετο τοῦ
 τριβωνος, καὶ γὰρ σχεδὸν ἀπάντων αὐτῷ συννηθέστα-
 τος ὢν ‘παῦ’ ἔφην ὧ φίλε Πλανητιάδῃ, παροξύ-
 νων τὸν θεόν· εὐόργητος γάρ ἐστι καὶ προῶς 5

ἑκατεκρίθη δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος ἔμμεν’
 ὥς φησιν ὁ Πίνδαρος. καὶ εἰθ’ ἡλῖός ἐστιν εἴτε
 κύριος ἡλίου καὶ πατήρ καὶ ἐπέκεινα τοῦ ὄρατοῦ
 παντός, οὐκ εἰκὸς ἀπαξιοῦν φωνῆς τοὺς νῦν ἀνθρώ-
 πους, οἷς αἰτίας ἐστι γενέσεως καὶ τροφῆς καὶ τοῦ 10
 εἶναι καὶ φρονεῖν· οὐδ’ ἅμα τὴν πρόνοιαν, ὥσπερ
 εὐγνώμονα μητέρα καὶ χρηστήν, πάντα ποιοῦσαν
 ἡμῖν καὶ φυλάττουσαν ἐν μόνῃ μνησίκακον εἶναι τῇ
 D μαντικῇ, καὶ ταύτην ἀφαιρεῖσθαι δοῦσαν ἐξ ἀρχῆς·
 ὥσπερ οὐχὶ καὶ τότε πλειόνων ὄντων ἐν πλείοσιν 15
 ἀνθρώπων πονηρῶν, ὅτε πολλαχόθεν τῆς οἰκουμέ-
 νης χρηστήρια καθειστήκει. δεῦρο δὲ πάλιν καθί-
 σας καὶ πρὸς τὴν κακίαν, ἣν εἰωθας ἀεὶ τῷ λόγῳ
 κολάζειν, Πυθικὰς ἐκχειρίας σπείσάμενος, ἐτέραν
 τινὰ μεθ’ ἡμῶν αἰτίαν ζήτει τῆς λεγομένης ἐκλεί- 20
 ψεως τῶν χρηστηρίων. τὸν δὲ θεὸν εὐμενῇ φύλαττε
 καὶ ἀμύνειτον.’ ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτ’ εἰπὼν τοσοῦτο
 διεπραξάμην, ὅσον ἀπελθεῖν διὰ θυρῶν σιωπῇ τὸν
 Πλανητιάδην. •

8. Ἑσυχίας δὲ γενομένης ἐπ’ ὀλίγον, ὃ Ἀμμώ- 25
 E νιος ἐμὲ προσαγορεύσας ὅρα τί ποιοῦμεν’ εἶπεν ὧ
 Λαμπρία, καὶ πρόσεχε τῷ λόγῳ τὴν διάνοιαν, ὅπως
 μὴ τὸν θεὸν ἀναίτιον ποιῶμεν. ὁ γὰρ ἄλλῳ τινὶ

καὶ μὴ θεοῦ γνώμη τὰ παυσάμενα τῶν χρηστηρίων
ἐκλιπεῖν ἡγούμενος, ὑπόνοιαν δίδωσι τοῦ μὴ γίνε-
σθαι μηδ' εἶναι διὰ τὸν θεὸν ἀλλ' ἐτέρῳ τινὶ τρόπῳ
νομίζειν. οὐ γὰρ ἄλλη γέ τις ἔστι μείζων οὐδὲ
5 κρείττων δύναμις, ὥστ' ἀναιρεῖν καὶ ἀφανίζειν ἔργον
θεοῦ τὴν μαντικὴν οὔσαν. ὁ μὲν οὖν Πλανητιάδου
λόγος οὐκ ἀρεστὸς ἔμοι διὰ τε τᾶλλα καὶ τὴν ἀνω-
μαλίαν, ἣν περὶ τὸν θεὸν ποιεῖ, πῇ μὲν ἀποστρε-
φόμενον καὶ ἀπαξιοῦντα τὴν κακίαν πῇ δὲ πάλιν F
10 αὖ προσιέμενον· ὥσπερ βασιλεύς τις ἢ τύραννος
ἐτέrais ἀποκλείων θυραῖς τοὺς πονηροὺς καθ' ἐτέ-
ρας εἰσδέχοιτο καὶ χρηματίζοι. τοῦ δὲ μετρίου καὶ
ἱκανοῦ καὶ μηδαμοῦ περιττοῦ πανταχῇ δ' αὐτάρκους,
μάλιστα τοῖς θεοῖς πρόποντος ἔργον, εἰ ταύτην ἀρ-
15 χὴν λαβὼν φαίη τις, ὅτι τῆς κοινῆς ὀλιγανδρίας,
ἣν αἱ πρότεραι στάσεις καὶ οἱ πόλεμοι περὶ πᾶσαν
ὁμοῦ τι τὴν οἰκουμένην ἀπειργάσαντο, πλεῖστον μέ-
ρος ἢ Ἑλλὰς μετέσχηκε, καὶ μόλις ἂν νῦν ὅλη πα- 414
ράσχοι τρισχιλίους ὀπλίτας, ὅσους ἢ Μεγαρέων μία
20 πόλις ἐξέπεμψεν εἰς Πλαταιάς (οὐδὲν οὖν ἕτερον
ἦν τὸ πολλὰ καταλιπεῖν χρηστήρια τὸν θεὸν ἢ τῆς
Ἑλλάδος ἐλέγχειν τὴν ἐρημίαν), ἀκριβῶς ἂν αὐτῷ
παράσχοιμι τῆς εὐρησιλογίας. τίνος γὰρ ἦν ἀγαθόν,
εἰ ἐν Τεγύραις ὥς πρότερον ἦν μαντεῖον, ἢ περὶ
25 τὸ Πτεῖον ὅπου μεθ' ἡμέρας ἐντυχεῖν ἔστιν ἀν-

12 μετρίου Emperius: μεγίστου 14 malim τοῖς θεοῖς
πρόποντος ἔργοις (ἔργοις dat. cod. F) ταύτην ἀρχὴν *:
ταύτην 23 παράσχοιμι] μαρτυρίαν παράσχοιμι W. μετά-
σχοιμι? 24 εἰ W 25 μεθ' ἡμέρας Turnebus: μέρος ἡμέρας

θρώπων νέμονται; καὶ γὰρ τοῦτο δὴ τοῦνταῦθα πρε-
 B σβύτατον ὅν ἡρόνφ τε δόξη τε' κλεινύτατον ὑπὸ
 θηρίου χαλεποῦ δρακαίνης πολὺν χρόνον ἔρημον γε-
 νέσθαι καὶ ἀπροσπέλαστον ἱστοροῦσιν, οὐκ ὁρθῶς
 τὴν ἀργίαν ἀλλ' ἀνάπαλιν λαμβάνοντες· ἡ γὰρ ἐρη- 5
 μία τὸ θηρίον ἐπηγάγετο μᾶλλον ἢ τὸ θηρίον ἐποίησε
 τὴν ἐρημίαν. ἐπεὶ δὲ τῷ θεῷ δόξαν οὕτως ἢ θ'
 Ἐλλὰς ἐρρώσθη πόλεσι καὶ τὸ χωρίον ἀνθρώποις
 ἐπλήθυνε, δυσὶν ἐχρῶντο προφητίσιν ἐν μέρει καθιε-
 μέναις, καὶ τρίτῃ δ' ἔφεδρος ἦν ἀποδεδειγμένη. νῦν 10
 δ' ἔστι μία προφητὶς, καὶ οὐκ ἐγκαλοῦμεν· ἔξαρκεῖ
 γὰρ αὐτῇ τοῖς δεομένοις. οὐ τοίνυν αἰτιατέον οὐδὲ
 C τὸν θεόν· ἡ γὰρ οὗσα μαντικὴ καὶ διαμένουσα πᾶ-
 σὶν ἐστὶν ἱκανὴ καὶ πάντας ἀποπέμπει τυγχάνοντας
 ὧν χρῆξουσιν. ὥσπερ οὖν ἐννέα κήρυξιν ὁ Ἀγα- 15
 μέμων ἐχρῆτο, καὶ μόλις κατεῖχε τὴν ἐκκλησίαν
 διὰ πληθους, ἐνταῦθα δ' ὕψεσθε μεθ' ἡμέρας ὀλίγας
 ἐν τῷ θεάτρῳ μίαν φωνὴν ἐξικνουμένην εἰς πάντας·
 οὕτω τότε πλείοσιν ἐχρῆτο φωναῖς πρὸς πλείονας
 ἢ μαντικὴ, νῦν δὲ τοῦναντίον ἔδει θαυμάζειν τὸν 20
 θεόν, εἰ περιεώρα τὴν μαντικὴν ἀχρηστῶς δίκην
 ὕδατος ἀπορρέουσας ἢ καθάπερ αἱ πέτραι ποιμένων
 ἐν ἐρημίᾳ καὶ βοσκημάτων φωναῖς ἀντηχοῦσαν.

9. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Ἀμμωνίου κάμοῦ σιω-
 D πῶντος, ὁ Κλεόμβροτος ἐμὲ προσαγορεύσας ἥδη σὺ 25
 τοῦτο δέδωκας· ἔφη 'τὸ καὶ ποιεῖν ταυτὶ τὰ μαν-
 τεῖα καὶ ἀναιρεῖν τὸν θεόν;' 'οὐκ ἔργω' εἶπον· ἀναι-

1 δὴ τοῦνταῦθα Hauptius: δῆπον ἐνταῦθα
 μέναις X 12 αὕτη Stegmannus

ρεῖσθαι μὲν γὰρ οὐδὲν αἰτία θεοῦ φημι μαντεῖον
 οὐδὲ χρηστήριον· ἀλλ' ὥσπερ ἄλλα πολλὰ ποιοῦντος
 ἡμῖν ἐκείνου καὶ παρασκευάζοντος, ἐπάγει φθορὰν
 ἐνίοις καὶ στέρησιν ἢ φύσις, μᾶλλον δ' ἢ ὕλη στέ-
 5 ρησις οὖσα ἀναφεύγει πολλάκις καὶ ἀναλύει τὸ γιγνώ-
 μενον ὑπὸ τῆς κρείττονος αἰτίας, οὕτω μαντικῶν
 οἶμαι δυνάμεων σκοτώσεις ἐτέρας καὶ ἀναιρέσεις
 εἶναι, πολλὰ καλὰ τοῦ θεοῦ διδόντος ἀνθρώποις
 ἀθάνατον δὲ μηδέν· ὥστε θνήσκειν καὶ τὰ θεῶν E
 10 θεοὺς δ' οὐ κατὰ τὸν Σοφοκλέα. τὴν δ' οὐσίαν
 αὐτῶν καὶ δύναμιν ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ὕλῃ φασὶ
 δεῖν ζητεῖν, τῷ θεῷ τῆς ἀρχῆς ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον
 φυλαττομένης. εὐηθες γὰρ ἐστὶ καὶ παιδικὸν κομιδῇ
 τὸ οἶεσθαι τὸν θεὸν αὐτὸν ὥσπερ τοὺς ἐργαστριμύ-
 15 θους, Εὐρυκλέας πάλαι νυνὶ δὲ Πύθωνας προσαγο-
 ρευομένους, ἐνδυσμένον εἰς τὰ σώματα τῶν προφητῶν
 ὑποφθέγγεσθαι, τοῖς ἐκείνων στόμασι καὶ φωναῖς
 χρῶμενον ὁργάνοις. ὁ γὰρ θεὸν ἐγκαταμιννὺς ἀνθρώ- F
 πίναις χρεῖαις οὐ φεῖδεται τῆς σεμνότητος οὐδὲ τηρεῖ
 20 τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος αὐτοῦ τῆς ἀρετῆς.²

10. Καὶ ὁ Κλεόμβροτος ὁρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἐπεὶ
 τὸ λαβεῖν καὶ διορίσαι, πῶς χρηστέον καὶ μέχρι τί-
 νων τῇ προνοίᾳ, χαλεπόν, οἱ μὲν οὐδενὸς ἀπλῶς
 τὸν θεὸν οἱ δ' ὁμοῦ τι πάντων αἴτιον ποιοῦντες

4 στέρησιν — στέρησις] ἐτεροίωσιν — ἐτεροίωσις? 5 ἀνα-
 φεύγει] ἀνυφαίνει X 10 Σοφοκλέα] Nanck. p. 311 12
 δεῖν *: δεινὸς ὀφείλειν. Interpolationem pepererit δεῖν pro
 δεινὸς acceptum 14 τοὺς] εἰς τοὺς R 18 ὁ γὰρ θεὸν
 ἐγκαταμιννὺς Turnebus: καταμιννὺς praemissa lac. 90 litt.
 in V^a, 48 in E

ἀστοχοῦσι τοῦ μετρίου καὶ πρέποντος. εὖ μὲν οὖν
 λέγουσι καὶ οἱ λέγοντες, ὅτι Πλάτων τὸ ταῖς γεν-
 νωμέναις ποιότησιν ὑποκαίμενον στοιχεῖον ἐξευρών,
 ὃ νῦν ὕλην καὶ φύσιν καλοῦσιν, πολλῶν ἀπῆλλαξε
 415 καὶ μεγάλων ἀποριῶν τοὺς φιλοσόφους· ἐμοὶ δὲ δο- 5
 κοῦσι πλείονας λῦσαι καὶ μεῖζονας ἀπορίας οἱ τὸ
 τῶν δαιμόνων γένος ἐν μέσῳ θέντες θεῶν καὶ ἀν-
 θρώπων καὶ τρόπον τινα τὴν κοινωνίαν ἡμῶν συν-
 ἄγον εἰς ταῦτό καὶ συνάπτον ἐξευρόντες· εἴτε μάρων
 τῶν περὶ Ζωροάστρην ὁ λόγος οὗτός ἐστιν, εἴτε 10
 Θράκιος ἀπ' Ὀρφείως εἴτ' Αἰγύπτιος ἢ Φρύγιος, ὡς
 B τεκμαιρόμεθα ταῖς ἐκατέρωθεν τελεταῖς ἀναμειγμένα
 πολλὰ θνητὰ καὶ πένθιμα τῶν ὀργιαζομένων καὶ
 δρωμένων ἐρῶν ὀρῶντες. Ἑλλήνων δ' Ὅμηρος μὲν
 ἔτι φαίνεται κοινῶς ἀμφοτέροις χρώμενος τοῖς ὀνό- 15
 μασι καὶ τοὺς θεοὺς ἔστιν ὅτε δαίμονας προσαγο-
 ρεύων· Ἡσίοδος δὲ καθαρῶς καὶ διωρισμένως πρῶτος
 ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη, θεοὺς εἴτα δαί-
 μονας εἴθ' ἥρωας, τὸ δ' ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώπους, ἐξ
 ὧν ἔοικε ποιεῖν τὴν μεταβολήν, τοῦ μὲν χρυσοῦ 20
 γένους εἰς δαίμονας πολλοὺς ἀγαθοὺς τῶν δ' ἡμι-
 θεῶν εἰς ἥρωας ἀποκριθέντων. ἕτεροι δὲ μεταβολὴν
 τοῖς τε σώμασιν ὁμοίως ποιοῦσι καὶ ταῖς ψυχαῖς·
 ὥσπερ γὰρ ἐκ γῆς ὕδωρ ἐκ δ' ὕδατος ἀήρ ἐκ δ' ἀέρος
 πῦρ γεννώμενον ὀρᾶται, τῆς οὐσίας ἄνω φερόμέ- 25
 νης· οὕτως ἐκ μὲν ἀνθρώπων εἰς ἥρωας ἐκ δ' ἡρώων

7 θέντες *   13 πολλὰ Eusebius: πρὸς τὰ   19 εἴθ'
 ἥρωας — — γένους εἰς δαίμονας Eusebius; vid. Praefat.
 p. XXVI   24 γὰρ *

εἰς δαίμονας αἱ βελτίονες ψυχὰς τὴν μεταβολὴν λαμβάνουσιν. ἐκ δὲ δαιμόνων ὀλίγαι μὲν ἐν χρόνῳ C πολλῶ δι' ἀρετῆς καθαρθεῖσαι παντάπασι θειότητος μετέσχον· ἐνίαις δὲ συμβαίνει μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν, 5 ἀλλ' ὑφιεμέναις καὶ ἐνδυομέναις πάλιν σώμασι θνητοῖς ἀλαμπῇ καὶ ἀμυδρὰν ζωὴν ὥσπερ ἀναθυμιάσιν ἔσχειν·

11. 'Ο δ' Ἡσίοδος οἶεται καὶ περιόδος τισὶ χρόνων γίγνεσθαι τοῖς δαίμοσι τὰς τελευταί· λέγει γὰρ 10 ἐν τῷ τῆς Ναΐδος προσώπῳ καὶ τὸν χρόνον αἰνιττόμενος

ἔννεά τοι ζῶει γενεὰς λακέρυζα κορώνη, ἀνδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος· τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται· αὐτὰρ ὁ φοῖνιξ 15 ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς φοῖνικας D νύμφαι ἐυπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο·

τοῦτον τὸν χρόνον εἰς πολὺ πλῆθος ἀριθμοῦ συνάγουσιν οἱ μὴ καλῶς δεχόμενοι τὴν γενεάν. ἔστι γὰρ ἐνιαυτός· ὥστε γίγνεσθαι τὸ σύμπαν ἐννακισχίλια 20 ἔτη καὶ ἑπτακόσια καὶ εἴκοσι τῆς τῶν δαιμόνων ζωῆς. ἔλαττον μὲν οὗν νομίζουσιν οἱ πολλοὶ τῶν μαθηματικῶν, πλέον δ' οὐδὲ Πίνδαρος εἰρηκεν εἰπὼν τὰς νύμφας ζῆν

ἰσοδένδρου τέκμαρ αἰῶνος λαχοίσας, 25 διὸ καὶ καλεῖν αὐτὰς ἀμαδρυάδας· ἔτι δ' αὐτοῦ

2 ἐν R: ἔτι 5 ἐνδυομέναις Turnebus: ἀναλνομέναις
12 Rzach. Fr. 183 13 ἡβώντων] γηράντων Bergk. 15
δ' ἡμεῖς τοὺς φοῖνικας] φοῖνικας δέ τοι ἡμεῖς Rzachius
22 δ' οὐδὲ Turnebus: δὲ οὖν Πίνδαρος] Bergk. 1 p. 437
24 τέκμαρ Turnebus: τέκμαρ λαχοίσας*: λαχούσας

Ε λέγοντος, Δημήτριος ὑπολαβὼν 'πῶς' ἔφη 'λέγεις,
 ὦ Κλεόμβροτε, γενεὰν ἀνδρὸς εἰρησθαι τὸν ἐνιαυ-
 τόν; οὔτε γάρ 'ἡβῶντος' οὔτε 'γηρῶντος', ὥς ἀναγι-
 γνώσκουσιν ἔνιοι, χρόνος ἀνθρωπίνου βίου τοσοῦτος
 ἐστίν. ἀλλ' οἱ μὲν 'ἡβῶντος' ἀναγιγνώσκοντες ἔτη 5
 τριάκοντα ποιοῦσι τὴν γενεὰν καθ' Ἡράκλειτον, ἐν
 ᾧ χρόνῳ γεννῶντα παρέχει τὸν ἐξ αὐτοῦ γεγεννημέ-
 νον ὁ γεννήσας. οἱ δὲ 'γηρῶντων' πάλιν οὐχ 'ἡβῶν-
 των' γράφοντες ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν ἔτη νέμουσι τῇ
 γενεᾷ. τὰ γὰρ πεντήκοντα καὶ τέσσαρα μεσοῦσης 10
 ὄρον ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι, συγκαίμενον ἕκ τε τῆς
 F ἀρχῆς καὶ τῶν πρώτων δυεῖν ἐπιπέδων καὶ δυεῖν
 τετραγώνων καὶ δυεῖν κύβων, οὓς καὶ Πλάτων ἀρι-
 θμοὺς ἔλαβεν ἐν τῇ ψυχογονίᾳ. καὶ ὁ λόγος ὅλως ἡνί-
 χθαι δοκεῖ τῷ Ἡσιόδῳ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν, ὁπηνίκα 15
 συνεκλείπειν τοῖς ὕγροῖς εἰκὺς ἐστί τὰς Νύμφας,

'αἶ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται

καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεια ποιήεντα."

12. Καὶ ὁ Κλεόμβροτος 'ἀκούω ταῦτ' ἔφη 'πολ-
 λῶν καὶ ὀρῶ τὴν Στωικὴν ἐκπύρωσιν ὥσπερ τὰ 20
 Ἡρακλείτου καὶ Ὀρφέως ἐπινεμομένην ἔπη οὕτω
 416 καὶ τὰ Ἡσιόδου καὶ συνεξάπτουσιν· ἀλλ' οὔτε τοῦ
 κόσμου τὴν φθορὰν ἀνέχομαι λεγομένην, τὰ τ' ἀμή-

3 ἡβῶντων οὔτε γηρῶντων Anisotus 5 ἡβῶντος] cf. Kinkel, Epic. Fragm. p. 165. ἡβῶντων Stegmannus 6 Ἡρά- κλειτον] Bywater p. 36 17 Hom. T 8 18 πίσεια *: πείσεια 22 συνεξάπτουσιν W: συνεξαπατούσαν 23 τὰ τ' ἀμήχανα κ] corrupta. Fort. τὰ τ' ἄλλ' ἀμήχανα καλῶν ὑπομνήσω σε τὰ τῶν νυμφῶν μάλιστα δὲ τὰ περὶ τὴν κορώνην καὶ τὴν ἑλ. ἐκλύεσθαι κατ' ἐνιαυτοὺς ὑπερβάλλοντας. Alii alia

χανα** καὶ ὧν ὑπόμνησις τῶν φωνῶν μάλιστα περὶ
 τὴν κορώνην καὶ τὴν ἔλαφον ἐκλύεσθαι ἐπὶ τοὺς
 ὑπερβάλλοντας. οὐκ ἐνιαυτὸς ἀρχὴν ἐν αὐτῷ καὶ
 τελευτὴν ὁμοῦ τι πάντων ὧν φέρουσιν ὦραι γῆ δὲ
 5 φύει περιέχων, οὐδ' ἀνθρώπων ἀπὸ τρόπου γενεὰ
 κέκληται. καὶ γὰρ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε δήπου τὸν Ἡσίο-
 δον ἀνθρωπίνην ζωὴν τὴν γενεὰν λέγειν. ἡ γὰρ B
 οὐχ οὕτως; συνέφησεν ὁ Δημήτριος. ἄλλὰ μὴν
 κἀκεῖνο δηλόν' ὁ Κλεόμβροτος εἶπε τὸ πολλάκις
 10 τὸ μετροῦν καὶ τὰ μετρούμενα τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι
 προσαγορεύεσθαι, κοτύλην καὶ χοίνικα καὶ ἀμπορέα
 καὶ μέδιμνον. ὃν τρόπον οὖν τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ
 τὴν μονάδα μέτρον οὔσαν ἐλάχιστον καὶ ἀρχὴν ἀρι-
 θμὸν καλοῦμεν· οὕτω τὸν ἐνιαυτόν, ᾧ πρῶτον με-
 15 τροῦμεν ἀνθρώπου βίον, ὁμωνύμως τῷ μετρομένῳ
 γενεὰν ὀνόμασεν. καὶ γὰρ οὐς μὲν ἐκεῖνοι ποιοῦ-
 σιν ἀριθμοὺς οὐδὲν ἔχουσι τῶν νενομισμένων ἐπι- C
 φανῶν καὶ λαμπρῶν ὥς ἐν ἀριθμοῖς· ὁ δὲ τῶν
 ἐννακισχιλίων ἑπτακοσίων εἴκοσι τὴν γένεσιν ἔσχηκε
 20 συνθέσει μὲν ἐκ τῶν ἀπὸ μονάδος τεσσάρων ἐφεξῆς
 τετράκις γενομένων τεσσάρων· τεσσαράκοντα γὰρ
 ἑκατέρως γίγνεται. ταῦτα δὲ πεντάκις τριγωνισθέντα
 τὸν ἐκκείμενον ἀριθμὸν παρέσχευ. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τούτων οὐκ ἀναγκαῖον ἡμᾶς Δημητρίῳ διαφέρεσθαι.
 25 καὶ γὰρ ἂν πλείων ὁ χρόνος ἢ καὶ ἐλάττων καὶ

1 lacunam indicavit R   2 ἐκλύεσθαι R: ἐκδύεσθαι
 3 οὐκ] οὐκοῦν R   αὐτῷ*: αὐτῷ   4 πάντων ὧν φέρουσιν
 ὦραι] Bywater p. 14.   6 δήπου Turnebus: μήπου   7 τὴν
 ἀνθρωπίνην ζωὴν γενεὰν R   10 τὰ μετροῦντα R   20 συν-
 θέσει μὲν] συντεθειμένος Stegmannus

τεταγμένος καὶ ἄτακτος, ἐν ᾧ μεταλλάττει δαίμονος
 ψυχὴ καὶ ἥρωος βίος, οὐδὲν ἦττον ἐφ' ᾧ βούλεται
 δεδεΐξεται μετὰ μαρτύρων σοφῶν καὶ παλαιῶν, ὅτι
 φύσεις εἰσὶ τινες ὥσπερ ἐν μεθορίῳ θεῶν καὶ ἀν-
 θρώπων, δεχόμεναι πάθη θνητὰ καὶ μεταβολὰς
 ἀναγκαιάς, οὓς δαίμονας ὀρθῶς ἔχει κατὰ νόμον
 πατέρων ἡγουμένους καὶ ὀνομάζοντας σέβεσθαι.'

D 13. 'Παράδειγμα δὲ τῷ λόγῳ Ξενοκράτης μὲν
 ὁ Πλάτωνος ἐταῖρος ἐποίησατο τὸ τῶν τριγώνων,
 θειῶν μὲν ἀπεικάζας τὸ ἰσόπλευρον θνητῷ δὲ τὸ
 σκαληνὸν τὸ δ' ἰσοσκελὲς δαιμονίῳ· τὸ μὲν γὰρ
 ἴσον πάντῃ τὸ δ' ἄνισον πάντῃ, τὸ δὲ πῆ μὲν ἴσον
 πῆ δ' ἄνισον, ὥσπερ ἡ δαιμόνων φύσις ἔχουσα καὶ
 πάθος θνητοῦ καὶ θεοῦ δύναμιν. ἡ δὲ φύσις αἰσθη-
 τὰς εἰκόνας ἐξέθηκε καὶ ὁμοιότητας ὁρωμένας, θεῶν 15
 μὲν ἡλίον καὶ ἄστρα θνητῶν δὲ σέλα καὶ κομήτας
 E καὶ διάττοντας, ὡς Εὐριπίδης εἶκασεν ἐν οἷς εἶπεν

‘ὁ δ’ ἄρτι θάλλων σάρκα, διοπετὴς ὅπως
 ἄστηρ ἀπέσβη, πνεῦμ’ ἄφεις ἐς αἰθέρα.’

μικτὸν δὲ σῶμα καὶ μίμημα δαιμόνιον ὕντως τὴν 20
 σελήνην, τῷ τῇ τούτου τοῦ γένους συνάδειν περι-
 φορεῖ, φθίσεις φαινομένας δεχομένην καὶ αὐξήσεις
 καὶ μεταβολὰς ὁρῶντες, οἱ μὲν ἄστρον γεῶδες οἱ
 δ’ ὀλυμπίαν γῆν οἱ δὲ χθονίαν ὁμοῦ καὶ οὐρανίαν

2 ψυχὴ — βίος Eusebius: ψυχὴν — βίον ἐφ' ᾧ] sc.
 κριτῇ R 15 ὁρωμένας θεῶν μὲν Turnebus: ὁρωμένων θεῶν
 ὡς 16 σέλα] σελήνην R 17 Εὐριπίδης] Nauck p. 674
 18 σαρκὶ p. 1090 c 19 ἐς Nauck: εἰς 20 μικτὸν Turne-
 bus: μικρὸν

κληῖρον Ἑκάτης προσεῖπον. ὥσπερ οὖν εἰ τὸν ἄερα
 τις ἀνέλοι καὶ ὑποσπάσειε τὸν μεταξὺ γῆς καὶ σε-
 λήνης, ἐν μέσῳ κενῆς καὶ ἀσυνδέτου χώρας γενο- F
 μένης τὴν ἐνότητά διαλύσει καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ
 5 παντός, οὕτως οἱ δαιμόνων γένος μὴ ἀπολείποντες,
 ἀνεπίμικτα τὰ τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ποιοῦσι καὶ
 ἀσυνάλλακτα, τὴν ἐρμηνευτικὴν, ὡς Πλάτων ἔλεγεν,
 καὶ διακονικὴν ἀναιροῦντες φύσιν, ἥ πάντα φύρειν
 ἅμα καὶ ταράττειν ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς τοῖς ἀνθρώ-
 10 πίοις πάθεσι καὶ πράγμασι τὸν θεὸν ἐμβιβάζοντας
 καὶ κατασπῶντας ἐπὶ τὰς χρείας, ὥσπερ αἱ Θετταλαὶ
 λέγονται τὴν σελήνην. ἀλλ' ἐκείνων μὲν ἐν γυναιξὶ 417
 τὸ πανοῦργον ἔσχε πίστιν, Ἀγλαονίκης τῆς Ἡγήτο-
 ρος, ὥς φασιν, ἀστρολογικῆς γυναικός, ἐν ἐκλείψει
 15 σελήνης ἀεὶ προσποιουμένης γοητεύειν καὶ καθαιρεῖν
 αὐτήν. ἡμεῖς δὲ μήτε μαντείας τινὰς ἀθειάστους
 εἶναι λέγοντας ἢ τελετὰς καὶ ὀργασμοὺς ἀμελουμέ-
 νους ὑπὸ θεῶν ἀκούωμεν· μήτ' αὖ πάλιν τὸν θεὸν
 ἐν τούτοις ἀναστρέφεσθαι καὶ παρεῖναι καὶ συμπρα-
 20 γματεύεσθαι δοξάζωμεν, ἀλλ' οἷς δίκαιόν ἐστι ταῦτα
 λειτουργοῖς θεῶν ἀνατιθέντες ὥσπερ ὑπηρέταις καὶ
 γραμματεῦσι, δαίμονας νομίζωμεν ἐπισκόπους θεῶν B
 ἱερῶν καὶ μυστηρίων ὀργιαστάς· ἄλλους δὲ τῶν ὑπερη-
 φάνων καὶ μεγάλων τιμωροὺς ἀδίκων περιπολεῖν.
 25 τοῦτε δὲ πάννυ σεμνῶς ὁ Ἡσίοδος 'ἀγνοῦς' προσεῖπε
 'πλουτοδότας, καὶ τοῦτο γέρας βασιλῆιον ἔχοντας',
 ὡς βασιλικοῦ τοῦ εὖ ποιεῖν ὕντος. εἰσὶ γάρ, ὡς
 ἐν ἀνθρώποις, καὶ δαίμοσιν ἀρετῆς διαφοραὶ καὶ τοῦ

παθητικοῦ καὶ ἀλόγου τοῖς μὲν ἀσθενὲς καὶ ἀμαυ-
 ρὸν ἔτι λείψανον ὥσπερ περὶ ττωμα, τοῖς δὲ πολὺ
 καὶ δυσκατάσβεστον ἔνεστιν, ὧν ἔχνη καὶ σύμβολα
 C πολλαχοῦ θυεῖαι καὶ τελεταὶ καὶ μυθολογίαι σφύζουσι
 καὶ διαφυλάττουσιν ἐνδιδεσπαρμένα.' 5

14. 'Περὶ μὲν οὖν τῶν μυστικῶν, ἐν οἷς τὰς με-
 γίστας ἐμφάσεις καὶ διαφάσεις λαβεῖν ἔστι τῆς περὶ
 δαιμόνων ἀληθείας, 'εὖστομά μοι κείσθω' καθ' Ἡρό-
 δοτον· ἐορτὰς δὲ καὶ θυεῖας, ὥσπερ ἡμέρας ἀπο-
 φράδας καὶ σκνθρωπάς, ἐν αἷς ὁμοφαγίαι καὶ δια- 10
 σπασμοὶ νηστεῖαί τε καὶ κοπετοί, πολλαχοῦ δὲ πάλιν
 αἰσχρολογίαι πρὸς ἱεροῖς

'μανεῖαι τ' ἀλαλαί τ' ὀρινόμεναι ῥιψαύχενοι σὺν κλόνῳ',
 θεῶν μὲν οὐδενὶ δαιμόνων δὲ φάυλων ἀποτροπῆς
 ἔνεκα φήσαιμ' ἂν τελεῖσθαι μελίχια καὶ παραμύθια. 15
 καὶ τὰς πάλαι ποιούμενας ἀνθρωποθυεῖας οὔτε θεοὺς
 D ἀπαιτεῖν ἢ προσδέχεσθαι πιθανόν ἐστιν, οὔτε μάτην
 ἂν ἐδέχοντο βασιλεῖς καὶ στρατηγοὶ παῖδας αὐτῶν
 ἐπιδιδόντες καὶ καταρχόμενοι καὶ σφάττοντες, ἀλλὰ
 χαλεπῶν καὶ δυστρόπων ὀργὰς καὶ βαρυνθυμίας ἀφο- 20
 σιούμενοι καὶ ἀποπιμπλάντες ἀλαστόρων· ἐνίων δὲ
 μανικοὺς καὶ τυραννικοὺς ἔρωτας, οὐ δυναμένων
 οὔδ' ἐβουλομένων σώμασι καὶ διὰ σωμάτων ὀμιλεῖν.
 ἀλλ' ὥσπερ Ἡρακλῆς Οἰχαλίαν ἐπολιόρκει διὰ παρ-

8 Ἡρόδοτον] 2, 171 13 ἀλαλαὶ Turnebus: ἄλλα. cf.
 Bergk. 1 p. 450 15 τελεῖσθαι Eusebius: τελεῖν 18 ἂν
 ἐδέχοντο idem: ἀνέχονται 19 καταρχόμενοι idem: ἀρχόμενοι
 σφάττοντες idem: φυλάττοντες 20 ἀφοσιούμενοι idem:
 ἀποσειόμενοι 21 ἐνίων] ἐνίοις? 23 καὶ] del. Stegmannus

θένον, οὕτως ἰσχυροὶ καὶ βίαιοι δαίμονες ἐξαιτού-
 μενοι ψυχὴν ἀνθρωπίνην περιεχομένην σώματι λοι-
 μούς τε πόλεσι καὶ γῆς ἀφορίας ἐπάγουσι καὶ πο-
 λέμους καὶ στάσεις ταραττουσιν, ἄχρι οὗ λάβωσι E
 5 καὶ τύχωσιν οὗ ἐρῶσιν. ἔνιοι δὲ τοῦναντίον ἔπαθον,
 ὥσπερ ἐν Κρήτῃ χρόνον συχνὸν διάγων ἔγνω ἀτο-
 πὸν τινα τελουμένην ἐορτήν, ἐν ἣ καὶ εἰδωλον ἀν-
 δρὸς ἀκέφαλον ἀναδεικνύουσι καὶ λέγουσιν ὡς οὗτος
 ἦν Μόλος ὁ Μηριόνου πατήρ, νύμφῃ δὲ πρὸς βίαν
 10 συγγενόμενος ἀκέφαλος εὐρεθείη.

15. 'Καὶ μὴν ὅσας ἐν τε μύθοις καὶ ὕμνοις λέ-
 γουσι καὶ ᾄδουσι, τοῦτο μὲν ἀρπαγὰς τοῦτο δὲ πλά-
 νας θεῶν κρύψεις τε καὶ φρυγὰς καὶ λατρείας, οὐ F
 θεῶν εἰσιν ἀλλὰ δαιμόνων παθήματα καὶ τύχαι
 15 μνημονευόμεναι δι' ἀρετὴν καὶ δύναμιν αὐτῶν, καὶ
 οὗτ' Αἰσχύλος εἶπεν

ἄγνόν τ' Ἀπόλλω φρυγὰδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν',
 οὗθ' ὁ Σοφοκλέους Ἀδμητος

ἑορτὴν δ' ἀλέκτωρ αὐτὸν ἦγε πρὸς μύλην.
 20 πλείστον δὲ τῆς ἀληθείας διαμαρτάνουσιν οἱ Ἀελφῶν
 θεολόγοι, νομίζοντες ἐνταῦθα ποτε πρὸς ὕφιν τῷ
 θεῷ περὶ τοῦ χρηστηρίου μάχην γενέσθαι, καὶ ταῦτα
 ποιητὰς καὶ λογογράφους ἐν θεάτροις ἀγωνιζομένους
 λέγειν ἑῶντες, ὥσπερ ἐπίτηδες ἀντιμαρτυροῦντας ὧν 418
 25 ἐρῶσιν ἱεροῖς τοῖς ἀγιοτάτοις. θαυμάσαντος δὲ τοῦ

2 σώματι Eusebius: σώματι καὶ διὰ σωμάτων ὁμιλεῖν
 5 ἔπαθον Stegmannus 16 Αἰσχύλος] Suppl. 214. Add. ὁρ-
 θῶς X 18 Σοφοκλέους] Nauck. p. 311 25 ἱεροῖς] ἱερῶν
 Stegmannus

Φιλίππου (παρῆν γὰρ ὁ συγγραφεὺς) καὶ πυθομέ-
 νου, τίσιν ἀντιμαρτυρεῖν θείοις οἴεται τοὺς ἀγωνι-
 ζομένους· 'τούτοις' ἔφη 'τοῖς περὶ τὸ χρηστήριον,
 οἷς ἄρτι τοὺς ἔξω Πυλῶν πάντας Ἑλληνας ἢ πόλις
 κατοργιάζουσα μέχρι Τεμπῶν ἐλήλακεν. ἢ τε γὰρ 5
 ἵσταμένη καλιὰς ἐνταῦθα περὶ τὴν ἄλῳ δι' ἐννέα
 ἐτῶν οὐ φωλεώδης τοῦ δράκοντος χειά, ἀλλὰ μίμημα
 τυραννικῆς ἢ βασιλικῆς ἐστὶν οἰκῆσεως· ἢ τε μετὰ
 σιγῆς ἐπ' αὐτὴν διὰ τῆς ὀνομαζομένης Δολωνίας
 B ἔφοδος, μὴ αἰόλα δὲ τὸν ἀμφιθαλῆ κόρον ἡμμέναις 10
 δασὶν ἄγουσι, καὶ προσβαλόντες τὸ πῦρ τῇ καλιάδι
 καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέψαντες ἀνεπιστρεπτὶ φεύ-
 γουσι διὰ τῶν θυρῶν τοῦ ἱεροῦ· καὶ τελευταῖον αἱ
 τε πλάναι καὶ ἡ λατρεία τοῦ παιδὸς οἷ τε γιγνό-
 μενοι περὶ τὰ Τέμπη καθαρμοὶ μεγάλου τινὸς ἔργου 15
 καὶ τολμῆματος ὑποψίαν ἔχουσι. παγγέλοιον γὰρ
 ἐστὶν, ᾧ ἑταῖρε, τὸν Ἀπόλλωνα κτείναντα θηρίον
 φεύγειν ἐπὶ πέρατα τῆς Ἑλλάδος ἀγνισμοῦ δεόμε-
 νον, εἴτ' ἐκεῖ χοάς τινας χεῖσθαι καὶ δρᾶν ἃ δρῶ-
 σιν ἄνθρωποι μηνύματα δαιμόνων ἀφοσιούμενοι καὶ 20
 C πραῦνοντες, οὓς ἀλάστορας καὶ παλαμναίους ὀνομά-
 ζουσιν, ὡς ἀλήστων τινῶν καὶ παλαιῶν μiasμάτων
 μνήμαις ἐπεξιόντας. ὃν δ' ἤκουσα λόγον ἤδη περὶ
 τῆς φυγῆς ταύτης καὶ τῆς μεταστάσεως, ἄτοπος μὲν
 ἐστὶ δεινῶς καὶ παράδοξος· εἰ δ' ἀληθείας τι μετέχει, 25

1 γὰρ Turnebus 2 θείοις idem: θεοῖς ἀγωνιζομέ-
 νους Herwerdenus: ἡ δὲ ἄλῳ 10
 μὴ αἰόλα δὲ] ἢ Αἰόλα 11 προσβαλόντες *: προσβαλλόντες 17
 τὸν Ἀπόλλω codd. DF 23 ἐπεξιόντας X: ἐπεξιόντες

μη μικρὸν οἰώμεθα μηδὲ κοινὸν εἶναι τὸ πραχθὲν
ἐν τοῖς τότε χρόνοις περὶ τὸ χρηστήριον. ἀλλ' ἵνα
μη τὸ Ἐμπεδόκλειον ποιεῖν δόξω

ἑκοσφῶς ἐτέρας ἐτέρησι

5 προσάπτων μύθων, μήτε λέγειν ἀτραπὸν μίαν',

ἑάσατέ με τοῖς πρώτοις τὸ προσῆκον ἐπιθεῖναι τέλος·
ἤδη γὰρ ἐπ' αὐτῷ γερόναμεν· καὶ τετολμήσθω μετὰ D
πολλοὺς εἰρησθῆναι καὶ ἡμῖν, ὅτι τοῖς περὶ τὰ μαν-
τεῖα καὶ χρηστήρια τεταγμένοις δαιμονίοις ἐκλεί-
10 πουσὶ τε κομιδῇ συνεκλείπει τὰ τοιαῦτα, καὶ φυ-
γόντων ἢ μεταστάντων ἀποβάλλει τὴν δύναμιν, εἴτα
παρόντων αὐτῶν διὰ χρόνου πολλοῦ καθάπερ ὄρ-
γανα φθέγγεται τῶν χρωμένων ἐπιστάντων καὶ
παρόντων.'

15 16. Ταῦτα τοῦ Κλεομβρότου διελθόντος, δ' Ἡρα-
κλέων 'οὐδεις μὲν' ἔφη 'τῶν βεβήλων καὶ ἀμυήτων
καὶ περὶ θεῶν δόξας ἀσυγκράτους ἡμῖν ἐχόντων
πάρεστιν· αὐτοὶ δὲ παραφυλάττωμεν αὐτούς, ὥ
Φίλιππε, μὴ λάθωμεν ἀτόπους ὑποθέσεις καὶ μεγά- E
20 λας τῷ λόγῳ διδόντες. 'εὗ λέγεις' ὁ Φίλιππος εἶπεν
'ἀλλὰ τί μάλιστά σε δυσωπεῖ τῶν ὑπὸ Κλεομβρότου
τιθεμένων;' καὶ ὁ Ἡρακλέων 'τὸ μὲν ἐφεστάναι τοῖς
χρηστηρίοις' εἶπε 'μὴ θεοὺς οἷς ἀπηλλάχθαι τῶν
περὶ γῆν προσήκόν ἐστιν, ἀλλὰ δαίμονας ὑπηρέτας
25 θεῶν, οὐ δοκεῖ μοι κακῶς ἀξιούσθαι· τὸ δὲ τοῖς

3 ἔπειν . . . h. I p. 6 ποιεῖν Emperius:
εἰπεῖν . . . ἐτέραις 5 μήτε λέγειν] μηδὲ
λόγων . . . ρόντων] del. Stegmannus

δαίμοσι τούτοις μονονουχὶ δράγδην λαμβάνοντας ἐκ
 τῶν ἐπῶν τῶν Ἐμπεδοκλέους ἁμαρτίας καὶ ἄτας
 καὶ πλάνας θεηλάτους ἐπιφέρειν, τελευτῶντας δὲ
 καὶ θανάτους ὥσπερ ἀνθρώπων ὑποτίθεσθαι, θρασύ-
 F τερον ἡγοῦμαι καὶ βαρβαρικώτερον.⁵ ἠρώτησεν οὖν
 ὁ Κλεόμβροτος τὸν Φίλιππον, ὅστις εἶη καὶ ὀπό-
 θεν ὁ νεανίας· πυθόμενος δὲ τοῦνομα καὶ τὴν πόλιν
 'οὐδ' αὐτοὺς ἡμᾶς' ἔφη 'λανθάνομεν, ὦ Ἡρακλέων,
 ἐν λόγοις ἀτόποις γεγονότες· ἄλλ' οὐκ ἔστι περὶ
 πραγμάτων μεγάλων μὴ μεγάλας προσχρησάμενον¹⁰
 ἀρχαῖς ἐπὶ τὸ εἰκὸς τῇ-δόξῃ προελθεῖν. σὺ δὲ σεαυ-
 τὸν λέληθας ὃ δίδως ἀφαιρούμενος· ὁμολογεῖς γὰρ
 419 εἶναι δαίμονας, τῷ δὲ μὴ φαύλους ἀξιοῦν εἶναι
 μηδὲ θνητοὺς οὐκέτι δαίμονας φυλάττεας· τίτι γὰρ
 τῶν θεῶν διαφέρουσιν, εἰ καὶ κατ' οὐσίαν τὸ ἄφθαρ-¹⁵
 τον καὶ κατ' ἀρετὴν τὸ ἀπαθὲς καὶ ἀναμάρτητον
 ἔχουσι;

17. Πρὸς ταῦτα τοῦ Ἡρακλέωνος σιωπῇ διανο-
 ουμένον τι πρὸς αὐτόν 'ἀλλὰ φαύλους μὲν' ἔφη
 'δαίμονας οὐκ Ἐμπεδοκλῆς μόνον, ὦ Ἡρακλέων, ἀπέ-²⁰
 λιπεν, ἀλλὰ καὶ Πλάτων καὶ Ξενοκράτης καὶ Χρύ-
 σιππος· ἔτι δὲ Δημόκριτος, εὐχόμενος 'εὐλόγων
 εἰδώλων' τυγχάνειν, δῆλος ἦν ἕτερα δυστροπέλα καὶ
 μοχθηρὰς γινώσκων ἔχοντα προαιρέσεις τινὰς καὶ
 ὀρμάς. περὶ δὲ θανάτου τῶν τοιούτων ἀκήκοα λό-²⁵
 B γον ἀνδρὸς οὐκ ἄφρονος οὐδ' ἀλαζόνος. Αἰμιλιανοῦ

1 δράγδην W: δάγδην 8 οὐδ' ἡμᾶς αὐτοὺς Eusebius
 22 Δημόκριτος] cf. Vit. Timol. c. 1 23 δῆλος W: ἡ δῆλος
 24 μοχθηρὰς] fort. πονηρὰ μοχθηρὰς

- γὰρ τοῦ δῆτορος, οὗ καὶ ὑμῶν ἔνιοι διακηκόασιν,
 Ἐπιθέρης ἦν πατήρ, ἐμὸς πολίτης καὶ διδάσκαλος
 γραμματικῶν. οὗτος ἔφη ποτὲ πλέων εἰς Ἰταλίαν
 ἐπιβῆναι νεῶς, ἐμπορικὰ χρήματα καὶ συχνούς ἐπι-
 5 βάτας ἀγούσης· ἐσπέρας δ' ἤδη περὶ τὰς Ἐχινάδας
 νήσους ἀποσβῆναι τὸ πνεῦμα, καὶ τὴν ναῦν διαφε-
 ρομένην πλησίον γενέσθαι Παξῶν· ἐργηγορέναι δὲ
 τοὺς πλείστους, πολλοὺς δὲ καὶ πίνειν ἔτι δεδει-
 πνηκότας· ἐξαίφνης δὲ φωνὴν ἀπὸ τῆς νήσου τῶν
 10 Παξῶν ἀκουσθῆναι, Θαμοῦν τινος βοῇ καλοῦντος,
 ὥστε θαυμάζειν. ὁ δὲ Θαμοῦς Αἰγύπτιος ἦν κυβερ- C
 νήτης οὐδὲ τῶν ἐμπλεόντων γνώριμος πολλοῖς ἀπ'
 ὀνόματος. δις μὲν οὖν κληθέντα σιωπῆσαι, τὸ δὲ
 τρίτον ὑπακοῦσαι τῷ καλοῦντι· ἀκκέινον ἐπιτείναντα
 15 τὴν φωνὴν εἰπεῖν ὅποταν γένῃ κατὰ τὸ Παλῶδες,
 ἀπάγγελτον ὅτι Πᾶν ὁ μέγας τέθνηκε· τοῦτ' ἀκού-
 σαντας, ὁ Ἐπιθέρης ἔφη, πάντας ἐκπλαγῆναι· καὶ
 διδόντας ἑαυτοῖς λόγον εἶτε ποιῆσαι βέλτιον εἴη
 τὸ προστεταγμένον εἶτε μὴ πολυπραγμονεῖν ἄλλ'
 20 ἔαν, οὕτω γινῶναι τὸν Θαμοῦν, εἰ μὲν εἴη πνεῦμα,
 παραπλεῖν ἡσυχίαν ἔχοντα, νηνεμίας δὲ καὶ γαλήνης D
 περὶ τὸν τόπον γενομένης, ἀνειπεῖν ὃ ἤκουσεν. ὥς
 οὖν ἐγένετο κατὰ τὸ Παλῶδες, οὔτε πνεύματος ὄντος
 οὔτε κλύδωνος, ἐκ πρύμνης βλέποντα τὸν Θαμοῦν
 25 πρὸς τὴν γῆν εἰπεῖν, ὥσπερ ἤκουσεν, ὅτι Ἐπὶ Πᾶν ὁ
 μέγας τέθνηκεν'. οὐ φθῆναι δὲ πανσάμενον αὐτόν,

8 ἔτι] malim ἔρτι 15 ὅποταν scripsi ex Eusebio: ὅτι
 ὅταν 20 εἰ μὲν εἴη ex eodem: ἔαν μὲν ἦν 25 Πᾶν ὁ
 μέγας Eusebius: ὁ μέγας Πᾶν

καὶ γενέσθαι μέγαν οὐχ ἑνὸς ἀλλὰ πολλῶν στεναγμὸν
 ἅμα θαυμασμῷ μειγμένον. οἷα δὲ πολλῶν ἀνθρώ-
 πων παρόντων, ταχὺ τὸν λόγον ἐν Ῥώμῃ σκεδασθῆ-
 ναι, καὶ τὸν Θαμοῦν γενέσθαι μετὰπεμπτον ὑπὸ
 Τιβερίου Καίσαρος. οὕτω δὲ πιστεῦσαι τῷ λόγῳ 5
 τὸν Τιβέριον, ὥστε διαπυνθάνεσθαι καὶ ζητεῖν περὶ
 Ε τοῦ Πανός· εἰκάζειν δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν φιλολό-
 γους συχνοὺς ὄντας τὸν ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Πηνελόπης
 γεγενημένον· ὁ μὲν οὖν Φίλιππος εἶχε καὶ τῶν
 παρόντων ἐνίους μάρτυρας, Αἰμιλιανοῦ τοῦ γέροντος 10
 ἀκηκοότας.

18. Ὁ δὲ Δημήτριος ἔφη τῶν περὶ τὴν Βρεττα-
 νίαν νήσων εἶναι πολλὰς ἐρήμους σποράδας, ὧν
 ἐνίας δαιμόνων καὶ ἡρώων ὀνομάζεσθαι· πλεῦσαι δὲ
 αὐτοὺς ἱστορίας καὶ θέας ἔνεκα πομπῇ τοῦ βασιλέως 15
 εἰς τὴν ἔγγιστα κειμένην τῶν ἐρήμων, ἔχουσιν οὐ
 πολλοὺς ἐποικοῦντας ἱεροὺς δὲ καὶ ἀσύλους πάντας
 ὑπὸ τῶν Βρεττανῶν ὄντας. ἀφικομένου δ' αὐτοῦ
 νειωστί, σύγχυσιν μεγάλην περὶ τὸν ἄερα καὶ διο-
 F σμηΐας πολλὰς γενέσθαι καὶ πνεύματα καταρραγῆναι 20
 καὶ πεσεῖν προηστῆρας· ἐπεὶ δ' ἐλώφησε, λέγειν τοὺς
 νησιώτας ὅτι τῶν κρεισσόνων τινὸς ἔκλειψις γέγονεν.
 ὥς γὰρ λύχνος ἀναπτόμενος φάναι ὅδινον οὐδὲν
 ἔχει σβεन्नύμενος ἀὲ πολλοῖς λυπηρός ἐστίν, οὕτως
 αἱ μεγάλαι ψυχαὶ τὰς μὲν ἀναλάμψεις εὐμενεῖς καὶ 25
 ἀλύπους ἔχουσιν, αἱ δὲ σβέσεις αὐτῶν καὶ φθορὰι
 πολλάκις μὲν, ὥς νυνί, πνεύματα καὶ ζάλας τρέ-

19 διοσημίας Dindorfius: διοσημείας
 sebius: τρέπουσαι. Cf. Praefat. p. LVIII

27 τρέφουσι Eu-

φουσι, πολλάκις δὲ λοιμικοῖς πάθεσι τὸν ἄερα φαρ-
μάττουσιν.' ἐκεῖ μέντοι μίαν εἶναι νῆσον, ἐν ᾗ τὸν 420
Κρόνον καθεῖρχθαι φρουρούμενον ὑπὸ τοῦ Βριάρεω
καθεύδοντα· δεσμὸν γὰρ αὐτῷ τὸν ὕπνον μεμηχα-
5 νῆσθαι, πολλοὺς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι δαίμονας ὁπα-
δούς καὶ θεράποντας.

19. Ὑπολαβὼν δ' ὁ Κλεόμβροτος 'ἔχω μὲν' ἔφη
'καὶ ἐγὼ τοιαῦτα διελθεῖν, ἀρκεῖ δὲ πρὸς τὴν ὑπό-
θεσιν τὸ μηδὲν ἐναντιοῦσθαι μηδὲ κωλύειν ἔχειν
10 οὕτω ταῦτα. καίτοι τοὺς Στωικούς' ἔφη 'γινώ-
σκομεν οὐ μόνον κατὰ δαιμόνων ἢν λέγω δόξαν
ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ θεῶν ὄντων τοσούτων τὸ πλήθος B
ἐνὶ χρωμένους αἰδίῳ καὶ ἀφθάρτῳ· τοὺς δ' ἄλλους
καὶ γεγενῆσθαι καὶ φθαρήσεσθαι νομίζοντας. Ἐπι-
15 κουρείων δὲ χλευασμοὺς καὶ γέλωτας οὐτι φοβητέον,
οἷς τολμῶσι χρῆσθαι καὶ κατὰ τῆς προνοίας μῦθον
αὐτὴν συναποκαλοῦντες. ἡμεῖς δὲ τὴν ἀπειρίαν μῦθον
εἶναι φάμεν ἐν κόσμοις τοσούτοις μηδένα λόγῳ θείῳ
κυβερνώμενον ἔχουσαν, ἀλλὰ πάντας ἐκ ταῦτομάτου
20 καὶ γεγονότας καὶ συνισταμένους. εἰ δὲ χρη γελᾶν
ἐν φιλοσοφίᾳ, τὰ εἰδῶλα γελαστέον τὰ κωφὰ καὶ
τυφλὰ καὶ ἄψυχα, ἃ ποιμαίνουσιν ἀπλέτους ἐτῶν
περιόδους ἐπιφαινόμενα καὶ περινοστοῦντα πάντῃ,
τὰ μὲν ἔτι ζώντων τὰ δὲ πάλαι κατὰκαέντων ἢ κατα- C
25 σαπέντων ἀπορροῦντα, φλεθόντας καὶ σκιὰς ἔλκοντες

1 τὸν Eusebius 9 κωλύειν X: κώλυειν 17 συναποκα-
λοῦντες*: οὐκ ἀποκαλοῦντες 21 τὰ] τοὺς τὰ R, ut τοὺς
ad ἔλκοντας rediret, et deinde τοῖς μένουσιν 'in vita manen-
tibus' cum Amyoto 22 & ποιμαίνουσιν W: ποῖ μένουσιν
μετ' ἀπλέτους R. Malim ἐν ἀπλέτοις — περιόδοις

εἰς φυσιολογίαν, ἂν δὲ φῇ τις εἶναι δαίμονας οὐ φύσει μόνον ἀλλὰ καὶ λόγοις καὶ τὸ σφῶζεσθαι καὶ διαμένειν πολὺν χρόνον ἔχοντας, δυσκολαίνοντες.*

20. 'Ρηθέντων δὲ τούτων 'ὁ Ἀμμώνιος ὁρθῶς' ἔφη 'μοι δοκεῖ Θεόφραστος ἀποφήνασθαι' τί γὰρ 5 κωλύει φωνὴν δέξασθαι σεμνὴν καὶ φιλοσοφωτάτην; καὶ γὰρ ἀθετουμένη πολλὰ τῶν ἐνδεχομένων ἀποδειχθῆναι δὲ μὴ δυναμένων ἀναιρεῖ, καὶ τιθεμένη πολλὰ συνεφέλκεται τῶν ἀδυνάτων καὶ ἀνυπάρκτων.

D ὁ μέντοι μόνον ἀκήκοα τῶν Ἐπικουρείων λεγόντων 10 πρὸς τοὺς εἰσαγομένους ὑπ' Ἐμπεδοκλέους δαίμονας, ὥς οὐ δυνατόν εἶναι φάλους καὶ ἁμαρτητικοὺς ὄντας μακαρίους καὶ μακραίωνας εἶναι, πολλὴν τυφλότητα τῆς κακίας ἐχούσης καὶ τὸ περιπτωτικὸν τοῖς ἀναιρετικοῖς, εὖηθές ἐστιν. οὕτω γὰρ Ἐπικουρός τε 15 χείρων Γοργίου φανεῖται τοῦ σοφιστοῦ καὶ Μητροδώρου Ἀλέξιδος τοῦ κωμωδιοποιοῦ. διπλάσιον γὰρ οὗτος ἔζησε τοῦ Μητροδώρου, Ἐπικουρὸς δ' ἐκεῖ-

E νος πλεόν ἢ ἐπίτριτον. ἄλλως γὰρ ἰσχυρὸν ἀρετὴν 20 καὶ κακίαν ἀσθενὲς λέγομεν, οὐ πρὸς διαμονὴν καὶ διάλυσιν σώματος· ἐπεὶ καὶ τῶν θηρίων πολλὰ μὲν δυσκίνητα καὶ νωθρὰ ταῖς ψυχαῖς ὄντα πολλὰ δ' ἀκόλαστα καὶ ἄτακτα τῶν συνετῶν καὶ πανούργων χρόνους ζῆ μακροτέρους. ὁθεν οὐκ εὔ τῳ θεῷ τὴν αἰδιότητα ποιοῦσιν ἐκ φυλακῆς καὶ διακρούσεως τῶν 25

2 λόγοις] λόγῳ Stegmannus 3 δυσκολαίνοντες Empe-
rius: δυσκολαίνοντας 7 καὶ γὰρ ἀθετουμένη — ἀνυπάρ-
κτων] 'Theophrasti dictum censendum' W 12 ὥς vel po-
tius εἶναι deleverim 17 κωμωδιοποιοῦ *: κωμωδοποιοῦ
21 θηρίων W: θείων μὲν R

ἀναιρετικῶν. ἔδει γὰρ ἐν τῇ φύσει τοῦ μακαρίου
τὸ ἀπαθὲς καὶ ἄφθαρτον εἶναι, μηδεμιᾶς πραγματείας
δεόμενον. ἀλλ' ἴσως τὸ λέγειν πρὸς μὴ παρόντας
οὐκ εὐγνωμον φαίνεται. πάλιν οὖν ὁ Κλεόμβροτος F
5 ἡμῖν ὃν ἄρτι περὶ τῆς μεταστάσεως καὶ φυγῆς τῶν
δαιμονίων ἀφῆκε λόγον ἀναλαβεῖν δίκαιός ἐστι·

21. Καὶ ὁ Κλεόμβροτος 'ἀλλὰ θανμάσαιμ' ἂν'
εἶπεν 'εἰ μὴ πολὺ φαίνεται τῶν εἰρημένων ἡμῖν
ἀτοπώτερος. καίτοι δοκεῖ φυσιολογίας ἔχασθαι, καὶ
10 Πλάτων αὐτῷ παρέσχε τὸ ἐνδύσιμον οὐχ ἀπλῶς
ἀποφηνάμενος ἐκ δόξης δ' ἁμαρῶς καὶ ὑπόνοιαν
ἐμβάλων ἀνιγματοῶδη μετ' εὐλαβείας· ἀλλ' ὅμως
πολλὴ γέγονε ἀκείνου καταβόησις ὑπὸ τῶν ἄλλων
φιλοσόφων. ἐπεὶ δὲ μύθων καὶ λόγων ἀναμειγμέ- 421
15 νων κρατῆρ ἐν μέσῳ πρόκειται (καὶ ποῦ τις ἂν
εὐμενεστέροις ἀκροαταῖς ἐπιτυχὼν ὥσπερ νομίσματα
ξενικὰ τούτους δοκιμάσειε τοὺς λόγους;), οὐκ ὀκνῶ
χαρίζεσθαι βαρβάρου διήγησιν ἀνδρός, ὃν πλάναις
πολλαῖς καὶ μῆνυτρα τελέσας μεγάλα, περὶ τὴν Ἑρ-
20 θρὰν θάλασσαν ἀνθρώποις ἀνὰ πᾶν ἔτος ἅπαξ ἐν-
τυγχάνοντα τᾶλλα δὲ συνόντα νύμφαις νομάσι καὶ
δαίμοσιν, ὡς ἔφασκε, μόλις ἕξανευρὼν ἔτυχον λό-
γου καὶ φιλοφροσύνης. κάλλιστος μὲν ἦν ὧν εἶδον
ἀνθρώπων ὀφθῆναι νόσου τε πάσης ἀπαθῆς διετέλει, B
25 καρπὸν τινα πύας φαρμακώδη καὶ πικρὸν ἐκάστων
μηνὸς ἅπαξ προσφερόμενος· γλώσσαις δὲ πολλαῖς
ἡσκητο χρῆσθαι, πρὸς δ' ἐμὲ τὸ πλεῖστον ἐδώριζεν

15 ποῦ τις ἂν Emperius: που τις ἐν 17 οὐκ ὀκνῶ]
οὐχ ὀρῶ mei codd. 21 συνόντα R: σὺν ταῖς

οὐ πόρρω μελῶν. φθεγγόμενου δέ, τὸν τόπον εὐ-
 ωδία κατεῖχε, τοῦ στόματος ἡδιστον ἀποπνέοντος. ἡ
 μὲν οὖν ἄλλη μάθησις καὶ ἱστορία συνῆν αὐτῷ τὸν
 πάντα χρόνον· εἰς δὲ μαντικὴν ἐνεπνεύετο μίαν ἡμέ-
 ραν ἔτους ἐκάστου καὶ προεθέσπιζε κατιῶν ἐπὶ θά- 5
 λατταν, ἐπεφοίτων δὲ καὶ δυνάσται καὶ γραμματεῖς
 βασιλέων εἴτ' ἀπῆεσαν. ἐκεῖνος οὖν τὴν μαντικὴν
 ἀνῆγεν εἰς δαίμονας· πλεῖστον δὲ Δελφῶν λόγον
 εἶχε, καὶ τῶν λεγομένων περὶ τὸν Διόνυσον ἐνταῦθα
 καὶ δρωμένων λερῶν οὐδενὸς ἀνήκοος ἦν, ἀλλὰ 10
 κἀκεῖνα δαιμόνων ἔφασκεν εἶναι πάθη μεγάλα καὶ
 ταῦτα δὴ τὰ περὶ Πύθωνα. τῷ δ' ἀποκτείναντι
 μήτ' ἐννέα ἐτῶν μήτ' εἰς τὰ Τέμπη γενέσθαι τὴν
 φυγὴν, ἀλλ' ἐκπεσόντ' ἐλθεῖν εἰς ἕτερον κόσμον·
 ὕστερον δ' ἐκεῖθεν ἐνιαυτῶν μεγάλων ἐννέα περιό- 15
 δοις ἀγνὸν γενόμενον καὶ Φοῖβον ἀληθῶς κατελ-
 θόντα τὸ χρηστήριον παραλαβεῖν, τέως ὑπὸ Θέμιδος
 φυλαττόμενον. οὕτω δ' ἔχειν καὶ τὰ Τυφωνικά καὶ
 τὰ Τιτανικά· δαιμόνων μάχας γεγονέναι πρὸς δαί-
 μονας, εἴτα φυγὰς τῶν κρατηθέντων ἢ δίκας ὑπὸ 20
 θεοῦ τῶν ἐξαμαρτόντων, οἷα Τυφῶν λέγεται περὶ
 Ὅσιριν ἐξαμαρτεῖν καὶ Κρόνος περὶ Οὐρανόν, ὧν
 ἀμαυρότεραι γερόνασιν αἱ τιμαὶ ἢ καὶ παντάπασιν
 ἐκκλεοίπασιν, μεταστάντων εἰς ἕτερον κόσμον. ἐπεὶ

5 προεθέσπιζε? 8 πλεῖστον Eusebius: ἡδιστον 9 καὶ
 τῶν idem: καὶ περὶ τῶν 12 τὰ idem Πύθωνα] τὴν Πυ-
 θίαν Eusebius 13 τὴν φυγὴν — κόσμον idem: μετὰ τοῦ
 φυγεῖν αὐτὸν ἐκπεσόντα κόσμον 16 ὥς ἀληθῶς idem κατ-
 ελθόντα idem: καὶ ἐλθόντα 18 ἔχειν idem: ἔχει 20 δέ-
 κας idem: δικώσεις 23 τιμαὶ] τιμαὶ παρ' ἡμῶν idem

καὶ Σολύμους πυνθάνομαι τοὺς Ἀνκίων προσοίκους
ἐν τοῖς μάλιστα τιμᾶν τὸν Κρόνον· ἐπεὶ δ' ἀπο-
κτείνας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν, Ἄρσαλον καὶ Δρύον
καὶ Τρωσοβιόν, ἔφυγε καὶ μετεχώρησεν ὁποιδήποτε
5 (τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν), ἐκείνον μὲν ἀμελη-
θῆναι, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἄρσαλον σκληροὺς θεοὺς E
προσαγορεύεσθαι, καὶ τὰς κατάρας ἐπὶ τούτων ποι-
εῖσθαι δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ Ἀνκίους. τούτοις μὲν οὖν
ὅμοια πολλὰ λαβεῖν ἔστιν ἐκ τῶν θεολογουμένων.
10 εἰ δὲ τοῖς νενομισμένοις τῶν θεῶν ὀνόμασι δαί-
μονάς τινας καλοῦμεν, οὐ θαυμαστόν' εἶπεν ὁ ξέ-
νος· ὃ γὰρ ἕκαστος θεῶ συντέτακται καὶ παρ' οὗ
δυνάμεως καὶ τιμῆς εἴληχεν, ἀπὸ τούτου φιλεῖ κα-
λεῖσθαι. καὶ γὰρ ἡμῶν ὁ μὲν τίς ἐστὶ Δίος ὁ δ'
15 Ἀθηναῖος ὁ δ' Ἀπολλώνιος ἢ Διονύσιος ἢ Ἑρμαῖος·
ἄλλ' ἔνιοι μὲν ὀρθῶς κατὰ τύχην ἐκλήθησαν, οἱ δὲ F
πολλοὶ μηδὲν προσηκούσας ἄλλ' ἐνηλλαγμένας ἐκ-
τήσαντο θεῶν παρωνυμίας."

22. Σιωπήσαντος δὲ τοῦ Κλεομβρότου, πᾶσι μὲν
20 ὁ λόγος ἐφάνη θαυμαστός. τοῦ δ' Ἡρακλέωνος
πυθομένου πῇ ταῦτα προσήκει Πλάτωνα καὶ πῶς
ἐκεῖνος τὸ ἐνδόσιμον τῷ λόγῳ τούτῳ παρέσχεν, ὁ
Κλεόμβροτος 'εὖ μνημονεύεις' εἶπεν 'ὅτι τὴν μὲν
ἀπειρίαν αὐτόθεν ἀπέγνω τῶν κόσμων, περὶ δὲ πλή- 422
25 θους ὠρισμένου διηπόρησε, καὶ μέχρι τῶν πέντε .

3 Δρύον] Ἄρυντον Eusebius 4 Τρωσοβιόν] Τόσιβιν idem
5 ἐκείνον idem: ἐκείνους 7 τούτων idem: τούτῳ 14 Δίος
idem 21 πῇ — προσήκει Turnebus: μὴ — προσήκειν
Πλάτωνα] Tim. p. 55 c. d.

τοῖς ὑποτιθεμένοις κατὰ στοιχεῖον ἓνα κόσμον ἐπι-
 χωρήσας τὸ εἶδος, αὐτοὺς ἑαυτὸν ἐφ' ἑνὸς ἐτήρησεν.
 καὶ δοκεῖ τοῦτο Πλάτωνος ἰδίον εἶναι, τῶν ἄλλων
 σφόδρα φοβηθέντων τὸ πλῆθος, ὥς τοὺς ἐνὶ τῇν
 ὕλῃν μὴ ὀρίσαντας ἀλλ' ἐκβάντας εὐθὺς ἀορίστου 5
 καὶ χαλεπῆς ἀπειρίας ὑπολαμβανούσης. 'ὁ δὲ ξένος'
 ἔφην ἐγὼ 'περὶ πλῆθους κόσμων ὥριξεν ἢ Πλά-
 των ἢ, ὅτε συγγένου τάνδρῃ τούτῳ, οὐδὲ διε-
 πειράθης;' ἀλλ' οὐκ ἔμελλον' εἶπεν ὁ Κλεόμβροτος
 Β' εἰ μὴδὲν ἄλλο, τῶν περὶ ταῦτα λιπαρῆς εἶναι καὶ 10
 πρόθυμος ἀκροατής, ἐνδιδόντος ἑαυτὸν ἴλεων καὶ
 παρέχοντος; ἔλεγε δὲ μήτ' ἀπειρους μήθ' ἓνα μῆτε
 πέντε κόσμους, ἀλλὰ τρεῖς καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκα-
 τὸν εἶναι συντεταγμένους κατὰ σχῆμα τριγωνοει-
 δές, οὗ πλευρὰν ἐκάστην ἐξήκοντα κόσμους ἔχειν· 15
 τριῶν δὲ τῶν λοιπῶν ἕκαστον ἰδρυῖσθαι κατὰ γω-
 νίαν, ἄπτεσθαι δὲ τοὺς ἐφεξῆς ἀλλήλων ἀτρέμα περι-
 ιόντας ὥσπερ ἐν χορείᾳ· τὸ δ' ἐντὸς ἐπίπεδον τοῦ
 τριγώνου κοινὴν ἐστίαν εἶναι πάντων, καλεῖσθαι δὲ
 πεδίον ἀληθείας, ἐν ᾧ τοὺς λόγους καὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ 20
 C παραδείγματα τῶν γεγονότων καὶ τῶν γενησομένων
 ἀκίνητα κεῖσθαι, καὶ περὶ αὐτὰ τοῦ αἰῶνος ὄντος οἶον
 ἀπορροὴν ἐπὶ τοὺς κόσμους φέρεσθαι τὸν χρόνον.
 ὕψιν δὲ τούτων καὶ θέαν ψυχαῖς ἀνθρωπίναις ἄπαξ
 ἐν ἔτεσι μυρίοις ὑπάρχειν, ἅν γ' εὖ βιώσωσι· καὶ 25
 τῶν ἐνταῦθα τελετῶν τὰς ἀρίστας ἐκείνης ὕνειρον

4 ἐνὶ W: ἐπὶ 7 ἢ X: ἢ 8 ἢ ὅτε συγγένου W:
 ὅθεν εὖ ἐγένου 10 τῶν M: τῷ 11 ἴλεων *: ἴλεω 23 .
 κόσμους Turnebus: χρόνους

εἶναι τῆς ἐποπτείας καὶ τελετῆς· καὶ τοὺς λόγους ἀναμνήσεως ἔνεκα τῶν ἐκεῖ φιλοσοφεῖσθαι καλῶν ἢ μᾶττην περαινέσθαι. ταῦτ' ἔφη 'περὶ τούτων μυθολογοῦντος ἤκουον ἀτεχνῶς καθάπερ ἐν τελετῇ καὶ 5 μνήσει, μηδεμίαν ἀπόδειξιν τοῦ λόγου μηδὲ πίστιν ἐπιφέροντος.'

23. Καρῶ τὸν Δημήτριον προσαγορεύσας 'πῶς D ἔχει' ἔφην 'τὰ τῶν μνηστήρων ἔπη, τὸν Ὀδυσσεά θαυμασάντων τὸ τόξον μεταχειριζόμενον;' ὑπομνη- 10 σθέντος δὲ τοῦ Δημητρίου, 'ταῦτ' ἔφην 'ἐπέρχεται κάμοι περὶ τοῦ ξένου εἰπεῖν

'ἢ τις θηητῆρ καὶ ἐπίκλωπος ἔπλετο' δογμάτων τε καὶ λόγων παντοδαπῶν, καὶ πολυπλη- νῆς ἐν γράμμασι καὶ οὐ βάρβαρος ἀλλ' Ἑλλήν γένος 15 ἦν, πολλῆς Ἑλληνίδος μουσῆς ἀνάπλεως. ἐλέγχει δ' αὐτὸν ὁ τῶν κόσμων ἀριθμὸς οὐκ ὢν Αἰγύπτιος οὐδ' Ἰνδὸς ἀλλὰ Δωριεὺς ἀπὸ Σικελίας, ἀνδρὸς Ἱμεραίου τοῦνομα Πέτρωνος· αὐτοῦ μὲν ἐκείνου βιβλίδιον E οὐκ ἀνέγνω οὐδ' οἶδα διασφρόζόμενον. Ἰππυς δ' ὁ 20 Ῥηγῖνος, οὗ μέμνηται Φανίας ὁ Ἐρέσιος, ἱστορεῖ δόξαν εἶναι ταύτην Πέτρωνος καὶ λόγον, ὥς ἐκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς κόσμους ὕτας ἀπτομένους δ' ἀλλήλων κατὰ στοιχεῖον· ὃ τι τοῦτ' ἐστί, κατὰ στοιχεῖον ἄπτεσθαι, μὴ προσδιασφῶν μηδ' ἄλλην 25 τινὰ πιθανότητα προσάπτων.' ὑπολαβὼν δ' ὁ Δημή- τριος 'τίς δ' ἄν' εἶπεν 'ἐν τοιούτοις πράγμασιν εἴη

2 ἀναμνήσεως W: ἀνέμνησεν 3 ἔφη Anonymus: ἔφην
12 ἢ Turnebus: ἢ θηητῆρ X ex Homero q 397: θηρητῆρ
18 αὐτοῦ] malim καὶ αὐτοῦ 20 Ἐρέσιος R: αἰρέσιος
25 δ' ὁ *: δὲ

F πιθανότης, ὅπου καὶ Πλάτων οὐδὲν εἰπὼν εὐλογον
 οὐδ' εἰκὸς οὕτω κατέβαλε τὸν λόγον; καὶ ὁ Ἡρα-
 κλέων 'ἀλλὰ μὴν ὑμῶν' ἔφη 'τῶν γραμματικῶν
 ἀκούομεν εἰς Ὅμηρον ἀναγόντων τὴν δόξαν, ὡς
 ἐκείνου τὸ πᾶν εἰς πέντε κόσμους διανεμόντος, οὐ- 5
 ρανὸν ὕδωρ ἀέρα γῆν ὄλυμπον. ὧν τὰ μὲν δύο
 κοινὰ καταλείπει, γῆν μὲν τοῦ κάτω παντὸς οὔσαν
 Ὀλυμπον δὲ τοῦ ἄνω παντός· οἱ δ' ἐν μέσῳ τρεῖς
 τοῖς τρισι θεοῖς ἀπεδόθησαν. οὕτω δὲ καὶ Πλάτων
 ἔοικε τὰ κάλλιστα καὶ πρῶτα σωμάτων εἶδη καὶ σχή- 10
 423 ματα συννέμων ταῖς τοῦ ὄλου διαφοραῖς πέντε κό-
 σμους καλεῖν, τὸν γῆς τὸν ὕδατος τὸν ἀέρος τὸν
 πυρός· ἔσχατον δὲ τὸν περιέχοντα τούτους, τὸν τοῦ
 δωδεκαέδρου, πολύχυτον καὶ πολύτρεπτον, ᾧ μά-
 λιστα δὴ ταῖς ψυχικαῖς περιόδοις καὶ κινήσεσι πρέ- 15
 πον σχῆμα καὶ συναρμόττον ἀπέδωκε.' καὶ ὁ Δημή-
 τριος 'Ὅμηρον' ἔφη 'τί κινουῦμεν ἐν τῷ παρόντι;
 μύθων γὰρ ἔστις. Πλάτων δὲ πολλοῦ δεῖ τὰς πέντε
 τοῦ κόσμου διαφορὰς πέντε κόσμους προσαγορεύειν·
 ἐν οἷς τε μάχεται τοῖς ἀπείρους κόσμους ὑποτιθε- 20
 μένοις, αὐτῷ δὴ φησι δοκεῖν ἓνα τοῦτον εἶναι μονο-
 B γενῇ τῷ θεῷ καὶ ἀγαπητόν, ἐκ τοῦ σωματοειδοῦς
 παντὸς ὄλον καὶ τέλειον καὶ αὐτάρακην γεγεννημένον.
 ὅθεν ἂν τις καὶ θαυμάσειεν, ὅτι τάληθες εἰπὼν
 αὐτὸς ἑτέροις ἀπιθάνου καὶ λόγον οὐκ ἐχούσης ἀρ- 25
 χὴν παρῆσχε δόξης. τὸ μὲν γὰρ ἓνα μὴ φυλάξαι

4 Ὅμηρον] O 187 ἀναγόντων Stegmannus: ἀγόντων
 9 Πλάτων] Tim. p. 81a sqq. 21 αὐτῷ Vulcobius: αὐτῇ.
 26 δόξης S: δι' αὐτῆς

κόσμον εἶχεν ἀμωσγέπως ὑπόθεσιν τὴν τοῦ παντὸς ἀπειρίαν, τὸ δ' ἀφωρισμένως ποιῆσαι τοσοῦτους καὶ μῆτε πλείους τῶν πέντε μῆτ' ἐλάττους κομιδῇ παράλογον καὶ πάσης πιθανότητος ἀπηρτημένον, εἰ μὴ
 5 τι σὺ λέγεις' ἔφη 'πρὸς ἐμὲ βλέψας.' καὶ γὰρ 'δοκεῖ γὰρ οὕτως' ἔφην' ἀφέντας ἤδη τὸν περὶ χρησθηρίων λόγον ὡς τέλος ἔχοντα, μεταλαμβάνειν ἕτερον τοσοῦτον,' 'οὐκ ἀφέντας' εἶπεν ὁ Δημήτριος 'ἐκείνουν, ἀλλὰ μὴ παρελθόντας τοῦτον ἀντιλαμβάνόμενον ἡμῶν. οὐ
 10 γὰρ ἐνδιατρίβομεν, ἀλλ' ὅσον ἱστορῆσαι τὴν πιθανότητα θιγόντες αὐτοῦ μέτιμεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν.'

24. 'Πρῶτον τοίνυν' ἔφην ἐγὼ 'τὰ κωλύοντα ποιεῖν κόσμους ἀπείρους οὐκ ἀπείργει πλείονας ἐνὸς
 15 ποιεῖν. καὶ γὰρ οἶόν τ' ἐστὶν εἶναι καὶ μαντικὴν καὶ πρόνοιαν ἐν πλείοσι κόσμοις, καὶ τὸ μικροτάτην τύχην παρεμπίπτειν, τὰ δὲ πλεῖστα καὶ μέγιστα τάξιν λαμβάνειν πρὸς γένεσιν καὶ μεταβολήν, ὧν οὐδὲν ἢ ἀπειρία δέχεσθαι πέφυκεν. ἔπειτα τῷ λόγῳ
 20 μᾶλλον ἔπεται τὸ τῷ θεῷ μὴ μονογενῇ μῆδ' ἔρημον εἶναι τὸν κόσμον. ἀγαθὸς γὰρ ὧν τελέως οὐδεμιᾶς ἀρετῆς ἐνδεής ἐστιν, ἥκιστα δὲ τῶν περὶ δικαιοσύνην καὶ φιλίαν· ἀλλίσται γὰρ αὐταὶ καὶ θεοῖς πρέπουσαι. μάτην δ' οὐδὲν ἔχειν οὐδ' ἄχρηστον θεὸς
 25 πέφυκεν. εἰδὼν οὖν ἐκτὸς ἕτεροι θεοὶ καὶ κόσμοι, πρὸς οὓς χρῆται ταῖς κοινωνικαῖς ἀρεταῖς· οὐ γὰρ

15 οἶόν τ' X: ὅσον 16 τὸ μικρότατον τύχη Emperius; sed cf. p. 99 a 18 λαμβάνειν Basileensis: λαμβάνει 20 τὸ τῷ Aldina: τῷ τῷ 22 τῶν W: τῷ 23 αὐταὶ Turnebus: αὐτῷ 26 οὓς idem: οἷς

πρὸς αὐτὸν οὐδὲ μέρος· αὐτοῦ χρησίς ἐστι δικαιο-
 E σύνης ἢ χάριτος ἢ χρηστότητος ἀλλὰ πρὸς ἄλλους.
 ὥστ' οὐκ εἰκὸς ἀφίλον οὐδ' ἀγέλτονα τόνδ' οὐδ'
 ἄμικτον ἐν ἀπειρῷ κενῷ τὸν κόσμον σαλεύειν· ἐπεὶ
 καὶ τὴν φύσιν ὀρῶμεν τὰ καθ' ἕκαστα γένεσιν καὶ 5
 εἶδεσιν οἷον ἀγγελίοις ἢ περικαρπίοις σπέρματος περι-
 έχουσιν. οὐδὲν γὰρ ἐν ἀριθμῷ τῶν ὄντων ἔστιν,
 οὗ γε μὴ λόγος ὑπάρχει κοινός, οὐδὲ τυγχάνει τῆς
 τοιαύτης προσηγορίας δ' μὴ κοινῶς ποιδὼν ἢ ἰδίως
 ἐστίν. ὁ δὲ κόσμος οὐ λέγεται κοινῶς εἶναι ποιδός· 10
 ἰδίως τοίνυν ποιδός ἐστίν ἐκ διαφορᾶς τῆς πρὸς ἄλλα
 συγγενῇ καὶ ὁμοειδῇ γεγονῶς τοιοῦτος. εἰ γὰρ οὕτ'
 F ἄνθρωπος εἰς οὗθ' ἵππος ἐν τῇ φύσει γέγονεν οὕτ'
 ἄστρον οὕτε θεὸς οὕτε δαίμων, τί κωλύει μηδὲ κό-
 σμον ἓνα τὴν φύσιν ἔχειν ἀλλ' ἢ πλείονας; ὁ γὰρ 15
 λέγων, ὅτι καὶ γῆν μίαν ἔχει καὶ θάλατταν, ἐμφανές
 τι παρορᾷ τὸ τῶν ὁμοιομερῶν· τὴν τε γὰρ γῆν εἰς
 ὁμώνυμα μέρη καὶ τὴν θάλατταν ὡσαύτως διαιροῦ-
 μεν· τοῦ δὲ κόσμου μέρος οὐκέτι κόσμος ἀλλ' ἐκ
 διαφορῶν φύσεων συνέστηκε.

20

424 25. 'Καὶ μὴν ὅ γε μάλιστα φοβηθέντες ἔνιοι
 καταναλίσκουσιν τὴν ὕλην εἰς τὸν κόσμον ἄπασαν,
 ὥς μηδὲν ὑπολειπόμενον ἐκτὸς ἐνστάσεσιν ἢ πλη-

5 τὰ add. nescio quis 6 ἀγγελίοις ὥσπερ καρποὺς σπέρ-
 ματι W. Mihi solum σπέρματος suspectum 7 ἔστιν] οὕτε
 τί ἐστίν W 8 οὗ γε μὴ W: οὐδὲ μὴ 9 ποιδὼν R: ποῖον
 ἢ Madvigius 10 κοινῶς εἶναι ποιδός· ἰδίως τοίνυν Em-
 perius: κοινός εἶναι· ποῖος δ' ὡς 11 ποιδός Madvigius:
 ποῖος ἄλλα συγγενῇ καὶ ὁμοειδῇ W: ἄλλας συγγενούς καὶ
 ὁμοειδῆς 22 εἰς τὸν] εἰς ἓνα τὸν Herwerdenus. εἰς τοῦ-
 τον τὸν? 23 ὑπολειπόμενον Turnebus: ὑπολειπομένην

γαῖς διαταράττοι τὴν τοῦδε σύστασιν, οὐκ ὁρθῶς
 ἔδιδσαν. πλειόνων γὰρ ὄντων κόσμων ἰδίᾳ δ' ἐκά-
 στου συνειληχότος οὐσίᾳ καὶ ὕλῃ μέτρον ὠρισμένον
 ἐχούσῃ καὶ πέρας, οὐδὲν ἄτακτον οὐδ' ἀκατακόσμη-
 5 τον οἶον περίττωμα λειψθήσεται προσπίπτον ἔξωθεν.
 ὁ γὰρ περὶ ἕκαστον λόγος ἐγκρατῆς ὢν τῆς συννε-
 νημένης ὕλης οὐδὲν ἔκφορον ἑάσει καὶ πλανώμενον
 ἐμπεσεῖν εἰς ἄλλον οὐδ' εἰς ἑαυτὸν ἔξ ἄλλου διὰ τὸ B
 μήτε πλήθος ἀόριστον καὶ ἀπειρον τὴν φύσιν ἔχειν
 10 μήτε κίνησιν ἄλογον καὶ ἄτακτον. εἰ δὲ καὶ τις ἀπορ-
 ροὴ φέρεται πρὸς ἑτέρους ἀφ' ἑτέρων, ὁμόφυλον εἶναι
 καὶ προσηγῆ καὶ πᾶσιν ἡπίως ἐπιμιγνυμένην ὥσπερ
 αἱ τῶν ἀστέρων αὐγαὶ καὶ συγκράσεις, αὐτοὺς τε
 τέρπεσθαι καθορῶντας ἀλλήλους εὐμενῶς, θεοῖς τε
 15 πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς καθ' ἕκαστον οὗσι παρέχειν
 ἐπιμιξίας καὶ φιλοφροσύνας. ἀδύνατον γὰρ οὐδὲν
 εἶναι τούτων οὔτε μυθῶδες οὔτε παράλογον· εἰ μὴ
 νῆ Δία τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπόπονται τινες ὡς
 φυσικὰς αἰτίας ἔχοντα. τῶν γὰρ σωματῶν ἑκάστου C
 20 τόπον οἰκεῖον ἔχοντος, ὥς φησιν, ἀνάγκη τὴν γῆν
 πανταχόθεν ἐπὶ τὸ μέσον φέρεσθαι καὶ τὸ ὕδωρ
 ἐπ' αὐτῆς διὰ βάρους ὑφιστάμενον τοῖς κουφοτέροις.
 ἂν οὖν πλείονες ᾧσι κόσμοι, συμβήσεται τὴν γῆν
 πολλαχοῦ μὲν ἐπάνω τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ ἀέρος κεί-
 25 σθαι πολλαχοῦ δ' ὑποκάτω· καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὸ
 ὕδωρ ὁμοίως, πῇ μὲν ἐν ταῖς κατὰ φύσιν πῇ δ' ἐν
 ταῖς παρὰ φύσιν χώραις ὑπάρχειν. ὢν ἀδυνάτων

11 εἶναι] εἶναι δεῖ R. Malim εἰκὸς εἶναι 18 τὰ Aldina
 19 αἰτίας] om. codd. mei 26 πῇ δ' ἐν — φύσιν *

όντων, ὥς οἴεται, μήτε δύο μήτε πλείονας εἶναι κόσμους, ἀλλ' ἓνα τοῦτον ἐκ τῆς οὐσίας ἀπάσης συγκειμένον, ἰδρυμένον κατὰ φύσιν, ὥς προσήκει ταῖς τῶν σωμάτων διαφοραῖς.

26. Ἐπεὶ καὶ ταῦτα πιθανῶς μᾶλλον ἢ ἀληθῶς 5
εἴρηται· σκοπεῖ δ' οὕτως ἔφη· ὦ φίλε Δημήτριε.
D τῶν γὰρ σωμάτων τὰ μὲν ἐπὶ τὸ μέσον καὶ κάτω
κινεῖσθαι λέγων τὰ δ' ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ ἄνω τὰ
δὲ περὶ τὸ μέσον καὶ κύκλῳ, πρὸς τί λαμβάνει τὸ
μέσον; οὐ δῆπου πρὸς τὸ κενόν· οὐ γὰρ ἔστι κατ' 10
αὐτόν. καθ' οὗς δ' ἔστιν, οὐκ ἔχει μέσον, ὥσπερ
οὐδὲ πρῶτον οὐδ' ἔσχατον· πέρατα γὰρ ταῦτα, τὸ
δ' ἀπειρον καὶ ἀπεράττωτον. εἰ δὲ καὶ βιάσασθαι τις
αὐτὸν λόγου βία κενοῦ μέσον ἀπείρου νοῆσαι τι,
τίς ἢ πρὸς τοῦτο γιγνομένη τῶν κινήσεων διαφορὰ 15
τοῖς σώμασι; οὔτε γὰρ ἐν τῷ κενῷ δύναμις ἔστι
τῶν σωμάτων οὔτε τὰ σώματα προαίρεσιν ἔχει καὶ
ὁρμήν, ἢ τοῦ μέσου γλίσχεται καὶ πρὸς τοῦτο συν-
E τείνει πανταχόθεν. ἀλλ' ὁμοίως ἄπορόν ἐστιν ἀψύ-
χων σωμάτων πρὸς ἀσώματον χώραν καὶ ἀδιάφορον 20
ἢ πορὰν ἐξ αὐτῶν ἢ ὁλκήν ὑπ' ἐκείνης γιγνομένην
νοῆσαι. λείπεται τοίνυν τὸ μέσον οὐ τοπικῶς ἀλλὰ
σωματικῶς λέγεσθαι. τοῦδε γὰρ τοῦ κόσμου μίαν
ἐκ πλειόνων σωμάτων καὶ ἀνομοίων ἐνότητα καὶ
σύνταξιν ἔχοντος, αἱ διαφοραὶ τὰς κινήσεις ἄλλας 25

6 ἔφη X: ἔφη
μέσον W: κινούμενον
σαι X: τολμήσαι τι *
χώραν M: χωρεῖν

14 λόγον Emperius: λόγῳ κενοῦ
ἀπείρου Emperius: ἀπειρον νοῆ-
19 ὁμοίως Madvigius: ὁμῶς 20

πρὸς ἄλλα ποιοῦσιν ἐξ ἀνάγκης. δῆλον δὲ τῷ μετα-
 κοσμοῦμενα ταῖς οὐσίαις ἕκαστα καὶ τὰς χώρας ἅμα
 συµμεταβάλλειν· αἱ μὲν γὰρ διακρίσεις ἀπὸ τοῦ μέ-
 σου τὴν ὕλην αἰρομένην ἔνω κύκλῳ διανέμουσιν·
 5 αἱ δὲ συγκρίσεις καὶ πυκνώσεις πιέζουσι κάτω πρὸς
 τὸ μέσον καὶ συνελάνουσι·

27. Περὶ ὧν οὐκ ἀναγκαῖον ἐνταῦθα πλείοσι
 λόγοις χρῆσθαι. ἦν γὰρ ἂν τις ὑπόθῃται τῶν πα-
 θῶν τούτων καὶ τῶν μεταβολῶν αἰτίαν εἶναι δημι-
 10 ουργόν, αὕτη συνέξει τῶν κόσμων ἕκαστον ἐν ἑαυτῷ.
 καὶ γὰρ γῆν καὶ θάλατταν ἕκαστος ἔχει κόσμος· 425
 ἔχει γὰρ καὶ μέσον ἕκαστος ἰδιον, καὶ πάθη σωμα-
 των καὶ μεταβολὰς καὶ φύσιν καὶ δύναμιν, ἣ σφίξει
 καὶ φυλάττει κατὰ χώραν ἕκαστον. τὸ μὲν γὰρ ἐκτός,
 15 εἴτ' οὐδὲν ἔστιν εἴτε κενὸν ἄπειρον, οὐ παρέχει
 μέσον, ὥς εἴρηται· πλειόνων δὲ κόσμων ὄντων, καθ'
 ἕκαστον ἔστιν ἰδιον μέσον· ὥστε κίνησις ἰδίᾳ τοῖς
 μὲν ἐπὶ τοῦτο τοῖς δ' ἀπὸ τούτου τοῖς δὲ περὶ τοῦτο,
 καθάπερ αὐτοὶ διαιροῦσιν. ὁ δ' ἀξιῶν, πολλῶν μέ-
 20 σων ὄντων, ἐφ' ἐν μόνον ὠθεῖσθαι τὰ βάρη παντα-
 χόθεν, οὐδὲν διαφέρει τοῦ, πολλῶν ὄντων ἀνθρώ-
 πων, ἀξιοῦντος εἰς μίαν φλέβα τὸ πανταχόθεν αἶμα
 συρρεῖν καὶ μιᾷ μήνιγγι τοὺς πάντων ἐγκεφάλους
 περιέχεσθαι, δεινὸν ἡγούμενος, •εἰ τῶν φυσικῶν B
 25 σωματών οὐ μίαν ἅπαντα τὰ στερεὰ καὶ μίαν τὰ
 μακρὰ χώραν ἐφέξει. καὶ γὰρ οὗτος ἄτοπος ἔσται
 κἀκεῖνος ἀγανακτῶν, εἰ τὰ ὅλα τοῖς αὐτῶν μέρεσι

8 ὑπόθῃται *: ὑποθῆται 10 τῶν κόσμων R: τὸν κόσμον
 13 ἢ M 14 τὸ Turnebus: τοῦ 17 ὥστ' ἔσται?

χρηται, τὴν κατὰ φύσιν θέσιν ἔχουσιν ἐν ἐκάστῳ
καὶ τάξιν. ἐκεῖνο γὰρ ἦν ἄτοπον, εἴ τις ἔλεγε κό-
σμον εἶναι τὸν ἐν αὐτῷ σελήνην ἔχοντα καθάπερ
ἄνθρωπον ἐν ταῖς πτέρυγαις τὸν ἐγκέφαλον φοροῦντα
καὶ τὴν καρδίαν ἐν τοῖς κροτάφοις. τὸ δὲ πλείονας 5
ποιοῦντας χωρὶς ἀλλήλων κόσμους ἅμα τοῖς ὅλοις
τὰ μέρη συναφορίζειν καὶ συνδιαριεῖν οὐκ ἄτοπον.
C ἢ γὰρ ἐν ἐκάστῳ γῆ καὶ θάλασσα καὶ οὐρανὸς κεί-
σεται κατὰ φύσιν ὥς προσήκει, τό τ' ἄνω καὶ κάτω
καὶ κύκλῳ καὶ μέσον οὐ πρὸς ἄλλον οὐδ' ἐκτὸς 10
ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἔχει τῶν κόσμων
ἕκαστος.'

28. "Ὅν μὲν γὰρ ἔξω τοῦ κόσμου λίθον ὑποτί-
θενταί τινες οὔτε μυνῆς εὐπόρως παρέχει νόησιν
οὔτε κινήσεως. πῶς γὰρ ἢ μενεῖ βάρος ἔχων ἢ 15
κινήσεται πρὸς τὸν κόσμον, ὥσπερ τὰ λοιπὰ βάρη,
μήτε μέρος ὦν αὐτοῦ μήτε συντεταγμένος εἰς τὴν
οὐσίαν; γῆν δ' ἐν ἑτέρῳ κόσμῳ περιεχομένην καὶ
συνδεδεμένην οὐκ ἔδει διαπορεῖν ὅπως οὐκ ἐνταῦθα
D μεταχωρεῖ διὰ βάρος ἀπορραγεῖσα τοῦ ὅλου, τὴν 20
φύσιν ὀρῶντας καὶ τὸν τόνον ὅφ' οὗ συνέχεται τῶν
μερῶν ἕκαστον. ἐπεὶ μὴ πρὸς τὸν κόσμον ἀλλ'
ἐκτὸς αὐτοῦ τὸ κάτω καὶ ἄνω λαμβάνοντες, ἐν ταῖς
αὐταῖς ἀπορίαις Ἐπικουρῷ γενησόμεθα κινουῦντι τὰς
ἀτόμους ἀπάσας εἰς τοὺς ὑπὸ πόδας τόπους, ὥσπερ 25
ἢ τοῦ κενοῦ πόδας ἔχοντος ἢ τῆς ἀπειρίας ἐν αὐτῇ

2 ἦν] ἦν ἄν? 3 αὐτῷ] αὐτῷ κάτω? Post ἔχοντα la-
cunam statuit W 4 ἐν ταῖς πτέρυγαις καὶ] cf. [Demosth.]
7, 45 18 γῆν X: τὴν 24 Ἐπικουρῷ] vid. Useneri Epicu-
rea p. 212 26 αὐτῇ *: αὐτῇ

κάτω τε καὶ ἄνω νοῆσαι διδούσης. διὸ καὶ Χρύ-
 σιππον ἔστι θαυμάζειν, μᾶλλον δ' ὅλως διαπορεῖν,
 ὅ τι δὴ παθὼν τὸν κόσμον ἐν μέσῳ φησὶν ἰδρῶ-
 σθαι, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸν μέσον τόπον αἰδίως
 5 κατειληφύϊαν, οὐχ ἥμισυα τούτῳ συνείργεσθαι πρὸς
 τὴν διαμονὴν καὶ οἶονεὶ ἀφθαρσίαν. ταυτὶ γὰρ ἐν E
 τῷ τετάρτῳ περὶ Δυνατῶν λέγει, μέσον τε τοῦ
 ἀπείρου τόπου οὐκ ὀρθῶς ὄνειρώττων ἀτοπωτέραν
 τε τῆς διαμονῆς τοῦ κόσμου τῷ ἀνυπάρκτῳ μέσῳ
 10 τὴν αἰτίαν ὑποτιθεῖς· καὶ ταῦτα πολλάκις εἰρηκῶς
 ἐν ἑτέροις, ὅτι ταῖς εἰς τὸ αὐτῆς μέσον ἢ οὐσία καὶ
 ταῖς ἀπὸ τοῦ αὐτῆς μέσου διοικεῖται καὶ συνέχεται
 κινήσει.

29. 'Καὶ μὴν τά γ' ἄλλα τῶν Στωικῶν τίς ἂν
 15 φοβηθείη, πυνθανομένων πῶς εἰμαρμένη μία μένει
 καὶ πρόνοια, καὶ οὐ πολλοὶ Δίες καὶ Ζῆνες ἔσον-
 ται, πλειόνων ὄντων κόσμων; πρῶτον μὲν γὰρ εἰ
 τὸ πολλοὺς εἶναι Δίας καὶ Ζῆνας ἀτοπὸν ἔστι, πολλῷ F
 δῆπουθεν ἔσται τὰ ἐκείνων ἀτοπώτερα· καὶ γὰρ
 20 ἡλίους καὶ σελήνας καὶ Ἀπόλλωνας καὶ Ἀρτέμιδας
 καὶ Ποσειδῶνας ἐν ἀπείροις κόσμων περιόδοις ἀπεί-
 ρους ποιοῦσιν. ἔπειτα τίς ἀνάγκη πολλοὺς εἶναι
 Δίας, ἂν πλείονες ᾧσι κόσμοι, καὶ μὴ καθ' ἕναστον
 ἄρχοντα πρῶτον καὶ ἡγεμόνα τοῦ ὅλου θεὸν ἔχοντα
 25 καὶ νοῦν καὶ λόγον, οἷος ὁ παρ' ἡμῖν κύριος ἀπάν- 426
 των καὶ πατήρ ἐπονομαζόμενος; ἢ τί κωλύσει τῆς

1 νοῆσαι *: διανοῆσαι ubi δια ex διδούσης orta fuerit
 5 τούτῳ Turnebus: τοῦτον συνειργάσθαι R. συνεργεῖσθαι
 W 12 αὐτῆς *: αὐτῆς 15 malim μενεῖ 23 καθ' ἕνα-
 στον] καθ' ἕνα τὸν W. Sed nihil opus

τοῦ Διὸς εἰμαρμένης καὶ προνοίας ὑπηκόους πάντας εἶναι, καὶ τοῦτον ἐφορᾶν ἐν μέρει καὶ κατευθύνειν, ἐνδιδόντα πᾶσιν ἀρχὰς καὶ σπέρματα καὶ λόγους τῶν περαινομένων; οὐ γὰρ ἐνταῦθα μὲν ἐν συνίσταται σῶμα πολλάκις ἐκ διεστώτων σωματίων, οἷον ⁵ ἐκκλησία καὶ στράτευμα καὶ χορός· ὧν ἕκαστῳ καὶ ζῆν καὶ φρονεῖν καὶ μανθάνειν συμβέβηκεν, ὥς οἴεται Χρύσιππος· ἐν δὲ τῷ παντὶ δέκα κόσμους ἢ
 B πεντήκοντ' ἢ ἑκατὸν ὄντας ἐνὶ χρῆσθαι λόγῳ καὶ πρὸς ἀρχὴν συντετάχθαι μίαν ἀδύνατον ἐστίν. ἀλλὰ ¹⁰ καὶ πάνυ πρόπει θεοῖς ἢ τοιαύτη διάταξις· οὐ γὰρ ὥς σμήνους ἡγεμόνας δεῖ ποιεῖν ἀνεξόδους οὐδὲ φρουρεῖν συγκλείσαντας τῇ ὕλῃ μᾶλλον δὲ συμφράξαντας, ὥσπερ οὗτοι τοὺς θεοὺς ἀέρων ἔξεις
 C ποιοῦντες καὶ ὑδάτων καὶ πυρὸς δυνάμεις ἐγκεκρα- ¹⁵ μένας ἡγούμενοι συγγεννῶσι τῷ κόσμῳ καὶ πάλιν συγκατακάουσιν, οὐκ ἀπολύτους οὐδ' ἐλευθέρους οἷον ἡνιόχους ἢ κυβερνήτας ὄντας ἀλλ', ὥσπερ ἀγάλματα προσηλοῦται καὶ συντήκεται βάσειν, οὕτως ἐγκε-
 C κλειμένους εἰς τὸ σωματικὸν καὶ συγκαταγεγομφω- ²⁰ μένους, κοινωνοῦντας αὐτῷ μέχρι φθορᾶς καὶ διαλύσεως ἀπάσης καὶ μεταβολῆς.'

30. Ἐκείνος δ' οἶμαι σεμνότερος ὁ λόγος καὶ μεγαλοπρεπέστερος, ἀδεσπότους καὶ ἀντοκρατεῖς τοὺς θεοὺς ὄντας, ὥσπερ οἱ Τυνδαρίδαι τοῖς χειμαζομέ- ²⁵ νοις βοηθοῦσιν

4 ἐν συνίσταται] ἐνὶ συνίστασθαι Duebnerus 9 ἢ ἑκατὸν W: καὶ ἑκατὸν 19 ἐγκεκλειμένους *: ἐγκεκλεισμένους

ἔπερχόμενοι τε μαλάσσοντες βία τὸν
πόντον ὠκείας τ' ἀνέμων ῥιπάς'

οὐκ ἐμπλέοντες αὐτοὶ καὶ συγκινδυνεύοντες ἀλλ'
ἔνωθεν ἐπιφαινόμενοι καὶ σφάζοντες· οὕτως ἐπιέναι
5 τῶν κόσμων ἄλλοτ' ἄλλον, ἡδονῇ τε τῆς θείας ἀγο-
μένους καὶ τῇ φύσει συναπευθύνοντας ἕκαστον. ὁ
μὲν γὰρ Ὀμηρικὸς Ζεὺς οὐ πάνυ πρόσω μετέθηκε D
τὴν ὕψιν ἀπὸ Τροίας ἐπὶ τὰ Θωράκια καὶ τοὺς περὶ
τὸν Ἰστρον νομάδας, ὁ δ' ἀληθινὸς ἔχει καλὰς καὶ
10 πρεπούσας ἐν πλείοσι κόσμοις μεταβολάς, οὐχὶ κενὸν
ἄπειρον ἔξω βλέπων οὐδ' ἑαυτὸν ἄλλο δ' οὐδὲν
(ὥς φήθησαν ἔνιοι) νοῶν, ἀλλ' ἔργα τε θεῶν καὶ
ἀνθρώπων πολλὰ κινήσεις τε καὶ φορὰς ἄστρον ἐν
περιόδοις καταθεώμενος. οὐ γὰρ ἀπεχθάνεται μετα-
15 βολαῖς ἀλλὰ καὶ πάνυ χαίρει τὸ θεῖον, εἰ δεῖ τῶν
φαινομένων τεκμαίρεσθαι ταῖς κατ' οὐρανὸν ἑξαμεί-
ψεσι καὶ περιόδοις. ἡ μὲν οὖν ἀπειρία παντάπασις E
ἀγνώμων καὶ ἄλογος καὶ μηδαμῇ προσιεμένη θεόν,
ἀλλὰ χρωμένη πρὸς πάντα τῷ κατὰ τύχην καὶ αὐτο-
20 μάτως· ἡ δ' ἐν ὠρισμένῳ πλήθει καὶ ἀριθμῷ κό-
σμων ἐπιμέλεια καὶ πρόνοια τῆς εἰς ἓν δεδυκυίας
σῶμα καὶ προσηρητημένης ἐνὶ καὶ τοῦτο μετασχηματι-
ζούσης καὶ ἀναπλαττούσης ἀπειράκις ἔμοιγε δοκεῖ
μηδὲν ἔχειν ἀσεμνότερον μηδ' ἐπιπονώτερον.'

25 31. Ἐγὼ μὲν οὖν τοσαῦτ' εἰπὼν ἐπέσχον. ὁ
δὲ Φίλιππος οὐ πολὺν χρόνον διαλιπὼν 'τὸ μὲν
ἀληθές' ἔφη 'περὶ τούτων οὕτως ἔχειν ἢ ἑτέρως οὐκ

1 ἐπερχόμενοι κῆ] Bergk. 3 p. 730   4 ἐπιέναι Turnebus:
ὕπειναι   7 Ὀμηρικὸς] cf. N 3 sqq.   24 μηδ' *: μήτ'

F ἂν ἔγωγε διςχυρισάμην· εἰ δὲ τὸν θεὸν ἐκβιβάξο-
 μεν ἐνὸς κόσμου, διὰ τί πέντε μόνων οὐ πλειόνων
 ποιοῦμεν δημιουργόν, καὶ τίς ἔστι τοῦ ἀριθμοῦ τού-
 του πρὸς τὸ πλῆθος λόγος, ἥδιον ἂν μοι δοκῶ
 μαθεῖν ἢ τῆς ἐνταῦθα τοῦ Εἰ καθιερώσεως τὴν διά- 5
 νοιαν. οὔτε γὰρ τρίγωνος ἢ τετράγωνος οὔτε τέλειος
 ἢ κυβικὸς οὔτ' ἄλλην τινὰ φαίνεται κομψότητα πα-
 ρέχων τοῖς ἀγαπῶσι τὰ τοιαῦτα καὶ θαυμάζουσιν. ἢ
 δ' ἀπὸ τῶν στοιχείων ἔφοδος, ἣν αὐτὸς ὑπηνίξατο,
 πάντῃ δυσληπτὸς ἔστι καὶ μηδὲν ὑποφαίνουσα τῆς 10
 427 ἐκείνου ἐπεσπασμένης πιθανότητος εἰπεῖν, ὥς εἰκὸς
 ἔστι πέντε σωμάτων ἰσογωνίων καὶ ἰσοπλεύρων καὶ
 περιεχομένων ἴσοις ἐπιπέδοις, ἐγγενομένων τῇ ὕλῃ,
 τοσούτους εὐθὺς ἐξ αὐτῶν ἀποτελεσθῆναι κόσμους.'

32. 'Καὶ μὴν' ἔφη ἐγὼ 'δοκεῖ Θεόδωρος ὁ Σο- 15
 λεὺς οὐ φάύλως μετιέναι τὸν λόγον, ἐξηγούμενος
 τὰ μαθηματικὰ τοῦ Πλάτωνος. μέτεσι δ' οὕτως.
 πυραμῖς καὶ ὀκτάεδρον καὶ εἰκοσάεδρον καὶ δωδε-
 κάεδρον, ἃ πρῶτα τίθεται Πλάτων, καλὰ μὲν ἔστι
 πάντα συμμετρίας λόγων καὶ ἰσότησι, καὶ κρεῖσσον 20
 Β οὐδὲν αὐτῶν οὐδ' ὅμοιον ἄλλο συνθεῖναι τῇ φύσει
 καὶ συναρμόσαι λέλειπται. μᾶς γε μὴν πάντα συστά-
 σεως οὐκ εἴληχεν οὐδ' ὁμοίαν ἔχει τὴν γένεσιν,
 ἀλλὰ λεπτότατον μὲν ἔστι καὶ μικρότατον ἢ πυραμῖς,
 μέγιστον δὲ καὶ πολυμερέστατον τὸ δωδεκάεδρον· 25
 τῶν δὲ λειπομένων δυεῖν τοῦ ὀκτάεδρου μείζον ἢ
 διπλάσιον πλήθει τριγώνων τὸ εἰκοσάεδρον. διὸ τὴν

γένεσιν ἅμα πάντα λαμβάνειν ἐκ μιᾶς ὕλης ἀδύνα-
 τόν ἐστι. τὰ γὰρ λεπτὰ καὶ μικρὰ καὶ ταῖς κατα-
 σκευαῖς ἀπλούστερα πρῶτα τῷ κινουῦντι καὶ διαπλάτ-
 τονται τὴν ὕλην ὑπακούειν ἀνάγκῃ καὶ συντελεῖσθαι
 5 καὶ προϋφίστασθαι τῶν ἀδρομερῶν καὶ πολυσωμάτων
 καὶ τὴν σύστασιν ἐργωδεστέραν ἐχόντων, ἐξ ὧν τὸ C
 ὁσδεκάεδρον. ἔπεται δὲ τοῦτο τὸ μόνον εἶναι σῶμα
 πρῶτον τὴν πυραμίδα, τῶν δ' ἄλλων μηδέν, ἀπο-
 λειπομένων τῇ φύσει τῆς γενέσεως. ἔστιν οὖν ἅμα
 10 καὶ ταύτης τῆς ἀτοπίας ἢ τῆς ὕλης εἰς πέντε κόσμους
 διαίρεσις καὶ διάστασις. ὅπου μὲν γὰρ πυραμῖς
 (ὑπέστησε γὰρ πρῶτον), ὅπου δ' ὀκτάεδρον, ὅπου
 δ' εἰκοσάεδρον. ἐκ δὲ τοῦ προϋποστάντος ἐν ἑκάστῳ
 τὰ λοιπὰ τὴν γένεσιν ἔξει, κατὰ σύγκρισιν καὶ διά-
 15 κρισιν μερῶν εἰς πάντα γιγνομένης πᾶσι μεταβολῆς,
 ὥς αὐτὸς ὁ Πλάτων ὑποδείκνυσιν διὰ πάντων σχε-
 δὸν ἐπεξιών· ἡμῖν δὲ βραχέως ἀρκέσει μαθεῖν. ἐπεὶ D
 γὰρ ἄῃρ μὲν σβεννυμένου πυρὸς ὑφίσταται, καὶ
 λεπτυνόμενος αὐθις ἐξ αὐτοῦ πῦρ ἀναδίδωσιν, ἐν
 20 τοῖς ἑκατέροις σπέρμασι τὰ πάθη δεῖ θεᾶσθαι καὶ
 τὰς μεταβολάς. σπέρματα δὲ πυρὸς μὲν ἢ πυραμῖς,
 ἐξ εἰκόσι καὶ τεσσάρων πρώτων τριγώνων· τὸ δ'
 ὀκτάεδρον ἄερος ἐκ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ τῶν
 αὐτῶν γίνεται. γίνεται τοίνυν ἄερος μὲν ἐν στοι-
 25 χεῖον, ἐκ δυεῖν πυρὸς ** συγκραθέντων καὶ συστάν-
 των, τὸ δ' ἄερος αὖ κερματιζόμενον εἰς δύο πυρὸς

12 ὑπέστησε] ὑφέστηκε Emperius 13 ἑκάστῳ Anony-
 mus: ἑκάστη 14 καὶ διάκρισιν Turnebus 16 Πλάτων]
 Tim. p. 56 sqq. 18 γὰρ ἄῃρ *: γὰρ ἦν 19 αὐτοῦ *: αὐτοῦ
 20 ἑκατέρου? 23 ὃν ἄερος? 25 lac. 7 litt. in E

διακρίνεται σώματα, συνθλιβόμενον δ' αὖθις αὐτῷ
 E καὶ συμπύπτον εἰς ὕδατος ιδέαν ἅπεισιν. ὥστε παν-
 ταχοῦ τὸ προϋφιστάμενον ἀεὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις εὐ-
 πόρως παρέχειν τὴν γένεσιν ἐκ τῆς μεταβολῆς· καὶ
 μὴ μόνον ἐν εἶναι πρῶτον, ἑτέρου δ' ἐν ἑτέρῳ 5
 συστήματι κίνησιν ἀρχηγὸν καὶ προληπτικὴν ἐς γέ-
 νεσιν ἔχοντος πᾶσι τηρεῖσθαι τὴν ὁμωνυμίαν.'

33. Καὶ ὁ Ἀμμώνιος ἀνδρικῶς μὲν ἔφη ταῦτα
 τῷ Θεοδώρῳ καὶ φιλοτίμως διαπεπόμεναι· θαυμά-
 σαιμι δ' ἔν, εἰ μὴ δόξειε χρῆσθαι λήμμασιν ἀναι- 10
 ρετικοῖς ἀλλήλων. ἀξιοῖ γὰρ ἕμα πᾶσι τοῖς πέντε
 μὴ γίνεσθαι τὴν σύστασιν, ἀλλὰ τὸ λεπτότατον ἀεὶ
 F καὶ δι' ἐλάττονος πραγματείας συνιστάμενον προ-
 εκπίπτειν εἰς γένεσιν. εἴθ' ὥσπερ ἀκόλουθον οὐ
 μαχόμενον τούτῳ τίθησι τὸ μὴ πᾶσαν ὕλην πρῶτον 15
 εἰσφέρειν τὸ λεπτότατον καὶ ἀπλούστατον, ἀλλ' ἐνι-
 αχῇ τὰ ἐμβριθὴ καὶ πολυμερῇ φθάνειν προανίσχοντα
 ταῖς γενέσεσιν ἐκ τῆς ὕλης. ἄνευ δὲ τούτου, πέντε
 σωμάτων πρώτων ὑποκειμένων καὶ διὰ τοῦτο κόσμων
 λεγομένων εἶναι τοσούτων, πρὸς μόνον τὰ τέσσαρα 20
 τῇ πιθανότητι χρῆται, τὸν δὲ κύβον ὥσπερ ἐν παι-
 διᾷ ψήφων ὑφήρηται, μήτ' αὐτὸν εἰς ἐκεῖνα μετα-
 βάλλειν πεφυκότα μήτ' ἐκείνοις παρέχειν μεταβολὴν
 428 εἰς ἑαυτόν, ἕτε- δὴ τῶν τριγώνων οὐχ ὁμογενῶν
 ὄντων. ἐκείνοις μὲν γὰρ ὑπόκειται κοινὸν ἐν πᾶσι 25
 τὸ ἡμιτρίγωνον, ἐν τούτῳ δ' ἴδιον μόνον τὸ ἰσοσκε-
 λές, οὐ ποιοῦν πρὸς ἐκεῖνο σύννευσιν οὐδὲ σύγκρα-

σιν ἐνωτικὴν. εἶπερ οὖν πέντε σωμαίων ὄντων καὶ
 πέντε κόσμων, ἐν ἑν ἐκάστῳ τὴν ἡγεμονίαν ἔχει
 τῆς γενέσεως, ὅπου γέρονται ὁ κύβος πρῶτος, οὐδὲν
 ἔσται τῶν ἄλλων· εἰς οὐδὲν γὰρ ἐκείνων μεταβάλλ-
 5 λειν πέφυκεν. ἔω γάρ, ὅτι καὶ τὸ τοῦ καλουμένου
 δωδεκαέδρου στοιχεῖον ἄλλο ποιοῦσιν, οὐκ ἐκεῖνο
 τὸ σκαληνόν, ἐξ οὗ τὴν πυραμίδα καὶ τὸ ὀκτάεδρον
 καὶ τὸ εἰκοσάεδρον ὁ Πλάτων συνίστησιν. ὥσθ' ἔμα B
 γελῶν ὁ Ἀμμώνιος εἶπεν ἥ ταῦτά σοι διαλυτέον ἢ
 10 ἰδίον τι λεκτέον περὶ τῆς κοινῆς ἀπορίας.

34. Κἀγὼ πικρανώτερον οὐδὲν ἔχω λέγειν ἐν γε
 τῷ παρόντι· βέλτιον δ' ἴσως ἐστὶν ἰδίας εὐθύνας
 ὑπέχειν δόξης ἢ ἀλλοτριᾶς. λέγω τοίνυν αὐθις ἐξ
 ἀρχῆς, ὅτι δεῦν ὑποκειμένων φύσεων, τῆς μὲν
 15 αἰσθητῆς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ μεταβόλου καὶ φο-
 ρητῆς ἄλλοτ' ἄλλως, ἐτέρως δ' ἐν οὐσίᾳ νοητῆς ἀεὶ
 κατὰ ταῦτά ὡσαύτως ἐχούσης, δεινόν ἐστιν, ὧ ἑταῖρε,
 τὴν μὲν νοητὴν διωρίσθαι καὶ διαφορὰν ἔχειν ἐν
 ἑαυτῇ, τὴν δὲ σωματικὴν καὶ παθητικὴν εἰ μὴ μίαν C
 20 τις ἀπολείπει συμπεφυκυῖαν αὐτῇ καὶ συννεύουσαν
 ἀλλὰ χωρίζει καὶ διίστησιν, ἀγανακτεῖν καὶ δυσχε-
 ραίνειν. τὰ γὰρ μόνιμα καὶ θεῖα δῆπον μᾶλλον
 αὐτῶν ἔχουσιν προσήκει καὶ φεύγειν ὥς ἀνυστόν
 ἔστι τομὴν ἔπασσαν καὶ διάστασιν. ἀλλὰ καὶ τούτων
 25 ἢ τοῦ ἐτέρου δύναμις ἀπτομένη μείξουσας ἐνείργασται
 τῶν κατὰ τόπον διαστάσεων τοῖς νοητοῖς τὰς κατὰ
 λόγον καὶ ιδέαν ἀνομοιότητας. ὅθεν ἐνιστάμενος

2 ἐν ἐν *: ἐν 20 ἀπολείπει *: ἀπολείπει

τοῖς ἐν τὸ πᾶν ἀποφαίνουσιν ὁ Πλάτων, τό τ' ὃν
εἶναί φησι καὶ τὸ ταῦτόν καὶ τὸ ἕτερον, ἐπὶ πᾶσι δὲ
D κίνησιν καὶ στάσιν. ὄντων οὖν πέντε τούτων, οὐ
θαυμαστὸν ἦν, εἰ τῶν πέντε σωματικῶν στοιχείων
ἐκείνων ἕκαστον ἐκάστου μίμημα τῇ φύσει καὶ εἶδω- 5
λόν ἐστι γεγεννημένον οὐκ ἄμικτον οὐδ' εἰλικρινές,
ἀλλὰ τῷ μάλιστα μετέχειν ἕκαστον ἐκάστης δυνά-
μεως. ὁ μὲν γε κύβος ἐμφανῶς στάσεως οἰκεῖον
ἐστὶ σῶμα διὰ τὴν τῶν ἐπιπέδων ἀσφάλειαν καὶ
βεβαιότητα· τῆς δὲ πυραμίδος πᾶς ἂν τις τὸ πυρο- 10
εἶδὲς καὶ κινητικὸν ἐν τῇ λεπτότητι τῶν πλευρῶν
καὶ τῇ τῶν γωνιῶν ὀξύτητι κατανοήσειεν· ἡ δὲ τοῦ
δωδεκαέδρου φύσις, περιληπτικὴ τῶν ἄλλων σχημά-
των οὕσα τοῦ ὄντος εἰκὼν πρὸς πᾶν ἂν τὸ σωματι-
E κὸν γεγυμέναι δόξειε· τῶν δὲ λοιπῶν δυεῖν τὸ μὲν 15
εἰκοσάεδρον τῆς τοῦ ἑτέρου τὸ δ' ὀκτάεδρον μάλ-
ιστα τῆς ταύτοῦ μετείληχεν ιδέας. διὸ τοῦτο μὲν
ἄερα σχετικὸν οὐσίας πάσης ἐν μιᾷ μορφῇ, θάτερον
δ' ὕδωρ ἐπὶ πλεῖστα τῷ κεράννυσθαι γένη ποιοτή-
των τρεπόμενον παρεῖχεν. εἴπερ οὖν ἡ φύσις ἀπαιτεῖ 20
τὴν ἰσονομίαν ἐν πᾶσι, καὶ κόσμους εἰκὼς ἐστὶ μήτε
πλείους γεγονέναι μήτ' ἐλάττους τῶν παραδειγμά-
των, ὅπως ἕκαστον ἐν ἐκάστῳ τάξιν ἡγεμονικὴν ἔχῃ
καὶ δύναμιν, ὥσπερ ἐν ταῖς συστάσεσι τῶν σωμα-
των ἔσχηκεν.

25

35. 'Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔστω παραμυθία

1 Πλάτων] Soph. p. 249 b sqq. 9 σῶμα] σῆμα X. cf.
lin. 14 εἰκὼν 14 ἂν * 20 τρεπόμενον Turnebus: τρεπό-
μενα 23 ἐν Vulcobius

τοῦ θαυμάζοντος, εἰ τὴν ἐν γενέσει καὶ μεταβολῇ F
 φύσιν εἰς γένη τοσαῦτα διαιροῦμεν. ἐκεῖνο δ' ἤδη
 σκοπεῖτε κοινῇ προσέχοντες, ὅτι τῶν ἀνωτάτω ἀρ-
 χῶν, λέγω δὲ τοῦ ἐνὸς καὶ τῆς ἀορίστου δυάδος, ἡ
 5 μὲν ἀμορφίας πάσης στοιχεῖον οὖσα καὶ ἀταξίας
 ἀπειρία κέκληται· ἡ δὲ τοῦ ἐνὸς φύσις ὁρίζουσα καὶ
 καταλαμβάνουσα τῆς ἀπειρίας τὸ κενὸν καὶ ἔλογον
 καὶ ἀόριστον ἑμμορφον παρέχεται, καὶ τὴν ἐπομένην
 περὶ τὰ αἰσθητὰ δεῖξει καταγόμενους ἀμωσγέπως 429
 10 ὑπομένον καὶ δεχόμενον. αὗται δὲ πρῶτον αἱ ἀρχαὶ
 περὶ τὸν ἀριθμὸν ἐπιφαίνονται, μᾶλλον δ' ὅπως
 ἀριθμὸς οὐκ ἔστι τὸ πλήθος, ἀν μὴ καθάπερ εἶδος
 ὕλης τὸ ἐν γενόμενον ἐκ τῆς ἀπειρίας τοῦ ἀορίστου
 πῇ μὲν πλεον πῇ δ' ἔλαττον ἀποτεμνῆται. τότε
 15 γὰρ ἀριθμὸς γίνεσθαι τῶν πληθῶν ἕκαστον ὑπὸ τοῦ
 ἐνὸς ὁριζόμενον· ἐὰν δ' ἀναιρεθῇ τὸ ἐν, πάλιν ἡ
 ἀόριστος δυὰς συγγέασα πᾶν ἄρρητον καὶ ἀπειρον
 καὶ ἄμετρον ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ τὸ εἶδος οὐκ ἀναί-
 ρεσις ἔστι τῆς ὕλης ἀλλὰ μορφή καὶ τάξις ὑποκει-
 20 μένης, ἀνάγκη καὶ τῷ ἀριθμῷ τὰς ἀρχὰς ἐνυπάρχειν B
 ἀμφοτέρως, ὅθεν ἡ πρώτη καὶ μεγίστη διαφορὰ καὶ
 ἀνομοιότης γέγονεν. ἔστι γὰρ ἡ μὲν ἀόριστος ἀρχὴ
 τοῦ ἀρτίου δημιουργὸς ἡ δὲ βελτίων τοῦ περιττοῦ·
 πρῶτος δὲ τῶν ἀρτίων τὰ δύο καὶ τὰ τρία τῶν
 25 περιττῶν, ἕξ ὧν τὰ πέντε τῇ μὲν συνθέσει κοινὸς
 ὧν ἀμφοῖν ἀριθμὸς τῇ δὲ δυνάμει γενοῦς περιτ-

3 τῶν ἀνωτάτων Benselerus 7 κενὸν Turnebus: στε-
 νὸν 13 ἐν γενόμενον Emperius: ἐγγενόμενον 23 τοῦ
 περιττοῦ idem: ὥσπερ ἡ τούτου

τός. ἔδει γάρ, εἰς πλείονα μέρη τοῦ αἰσθητοῦ καὶ
 σωματικοῦ μεριζομένου διὰ τὴν σύμφυτον ἀνάγκην
 τῆς ἑτερότητος, μήτε τὸν πρῶτον ἄρτιον γενέσθαι
 μήτε τὸν πρῶτον περιττόν, ἀλλὰ τὸν τρίτον ἐκ τοῦ-
 των ἀποτελούμενον, ὅπως ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀρχῶν 5
 C γένηται, καὶ τῆς τὸ ἄρτιον δημιουργούσης καὶ τῆς
 τὸ περιττόν· οὐ γὰρ ἦν οἶόν τε τῆς ἑτέρας ἀπαλλα-
 γῆναι τὴν ἑτέραν· ἐκατέρα γὰρ ἀρχῆς φύσιν ἔχει
 καὶ δύναμιν. ἀμφοτέρων οὖν συνδυαζομένων, ἡ βελ-
 τίων κρατήσασα τῆς ἀοριστίας διαιρούσης τὸ σωμα- 10
 τικὸν ἐνέσθη, καὶ τῆς ὕλης ἐν ἀμφοτέροις διστα-
 μένης μέσθην τὴν μονάδα θεμένη δίχα νεμηθῆναι τὸ
 πᾶν οὐκ εἶασεν, ἀλλὰ πληθὺς μὲν γέγονε κόσμων
 ὑπὸ τῆς ἑτερότητος τοῦ ἀορίστου καὶ διαφορᾶς,
 περιττόν δὲ πληθὺς ἡ ταῦτοῦ καὶ ὠρισμένου δύνα- 15
 μιν ἀπείργασται, περιττόν δὲ τοιοῦτον, ὅτι πορρω-
 τέρω τὴν φύσιν ἢ βέλτιον ἔχει προελθεῖν οὐκ εἶασεν.
 D εἰ μὲν γὰρ ἀμιγὲς καὶ καθαρὸν ἦν τὸ ἔν, οὐδ' ἂν
 ὅλως εἶχεν ἡ ὕλη διάστασιν· ἐπεὶ δὲ τῷ διαιρετικῷ
 τῆς δυάδος μέμικται, τομὴν μὲν ἐδέξατο καὶ διαί- 20
 ρεσιν, ἐνταῦθα δ' ἔσθη τῷ περισσω τοῦ ἀρτίου κρα-
 τηθέντος.

36. Διὸ καὶ πεμπάσασθαι τὸ ἀριθμῆσαι τοῖς
 παλαιοῖς ἔθος ἦν καλεῖν. οἶμαι δὲ καὶ τὰ πάντα
 τῶν πέντε παρώνυμα γεγονέναι κατὰ λόγον, ἅτε δὴ 25
 τῆς πεντάδος ἐκ τῶν πρώτων ἀριθμῶν συνεστώσης.
 καὶ γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι πολλαπλασιαζόμενοι πρὸς

2 σύμφυτον ἀνάγκην W: σύμφυσιν ἀνάγκη 3 μήτε *:
 μηδὲ 18 οὐδ' ἂν *: οὐδὲν 26 malim πεμπάδος hic et infra

ἄλλους εἰς ἕτερον αὐτῶν ἀριθμὸν ἐκβαίνουσιν· ἡ
 δὲ πεντάς, ἃν μὲν ἀρτιάνις λαμβάνηται, τὸν δέκα
 ποιεῖ τέλειον· ἐὰν δὲ περισσάκις, ἑαυτὴν πάλιν ἀπο-
 δίδωσιν. ἐὼ δ' ὅτι πρῶτον μὲν ἐκ πρώτων δυεῖν
 5 τετραγώνων συνέστηκε τῆς τε μονάδος καὶ τῆς τετρα- E
 δος ἡ πεντάς, πρώτη δ' ἴσον δυναμένη τοῖς πρὸ
 αὐτῆς δυσὶ τὸ κάλλιστον τῶν ὀρθογωνίων τριγώ-
 νων συνίστησι· πρώτη δὲ ποιεῖ τὸν ἡμιόλιον λόγον.
 οὐ γὰρ ἴσως οἴκεῖα ταῦτα τοῖς ὑποκειμένοις πρῶ-
 10 γμασιν· ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον, τὸ φύσει διαιρετικὸν
 τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὸ πλεῖστα τούτῳ τὴν φύσιν δια-
 νέμειν. ἔνειμε γὰρ ἡμῖν αὐτοῖς αἰσθηθεῖς πέντε καὶ F
 μέρη ψυχῆς, φυτικὸν αἰσθητικὸν ἐπιθυμητικὸν θυ-
 μοειδὲς λογιστικόν· καὶ δακτύλους ἑκατέρας χεῖρας
 15 τοσοῦτους, καὶ τὸ γονιμώτατον σπέρμα πενταχῇ σχι-
 ζόμενον. οὐ γὰρ ἰσχύρηται γυνὴ πλείονα τεκοῦσ'
 ἢ πέντε τέκνα ταῖς αὐταῖς ὠδίῃσι. καὶ τὴν Πέαν
 Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι πέντε θεοὺς τεκεῖν, αἰνιτιό-
 μενοι τὴν ἐκ μιᾶς ὕλης τῶν πέντε κόσμων γένεσιν.
 20 ἐν δὲ τῷ παντὶ πέντε μὲν ζώναις ὁ περὶ γῆν τόπος,
 πέντε δὲ κύκλοις ὁ οὐρανὸς διώρισται, δυσὶν ἀρκτι-
 κοῖς καὶ δυσὶ τροπικοῖς καὶ μέσῳ τῷ ἰσημερινῷ·
 πέντε δ' αἱ τῶν πλανωμένων ἄστρων περιόδοι γε- 430
 γόνασιν, ἡλίου καὶ φωσφόρου καὶ στίλβοντος ὁμο-
 25 δρομούντων. ἐναρμόνιος δὲ καὶ ἡ τοῦ κόσμου σύν-
 ταξις, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸ παρ' ἡμῖν ἡρμοσμένον

3 ἑαυτὴν *: ἑαυτὸν 4 πρῶτον] πρώτη Turnebus 7
 αὐτῆς *: αὐτῆς 11 τούτῳ W: τούτων 12 ἔνειμε *: ἐν
 μὲν 13 φυτικὸν W: φυσικὸν 17 ἢ Emperius τέκνα
 Kaltwasserus: συχνα

ἐν πέντε τετραχόρδων θέσεσιν ὁρᾶται, τῶν ὑπάτων καὶ μέσων καὶ συνημμένων καὶ διεξυγμένων καὶ ὑπερβολαίων· καὶ τὰ μελωδούμενα διαστήματα πέντε, δίεσις καὶ ἡμιτόνιον καὶ τόνος καὶ τριημιτόνιον καὶ δίτονον. οὕτως ἡ φύσις ἔοικε τῷ πέντε ποιεῖν 5 ἅπαντα χαίρειν μᾶλλον ἢ τῷ σφαιροειδῇ, καθάπερ Ἀριστοτέλης ἔλεγε·

37. 'Τί δῆτα, φῆσαι τις ἄν, ὁ Πλάτων ἐπὶ τὰ πέντε σχήματα τὸν τῶν πέντε κόσμων ἀριθμὸν ἀνήνεγκεν, εἰπὼν ὅτι τῇ πέμπτῃ συστάσει 'ὁ θεὸς ἐπὶ 10 τὸ πᾶν κατεχρήσατο ἐκεῖνο διαζωγραφῶν;' εἴτα τὴν B περὶ τοῦ πλήθους τῶν κόσμων ὑποθεῖς ἀπορίαν, πότερον ἔν' ἢ πέντ' αὐτοὺς ἀληθείᾳ πεφνυότας λέγειν προσήκει, ὁ γὰρ ἐστὶν ἐντεῦθεν οἰόμενος ὥρμησθαι τὴν ὑπόνοιαν. εἴπερ οὖν δεῖ πρὸς τὴν 15 ἐκείνου διάνοιαν ἐπάγειν τὸ εἰκός, σκοπῶμεν ὅτι ταῖς τῶν σωμάτων καὶ σχημάτων ἐκείνων διαφοραῖς ἀνάγκη καὶ κινήσεων εὐθὺς ἔπεσθαι διαφοράς, ὥσπερ C αὐτὸς διδάσκει, τὸ διακρινόμενον ἢ συγκρινόμενον ἅμα τῆς οὐσίας τῇ ἑτεροιώσει καὶ τὸν τόπον μεταλ- 20 λάττειν ἀποφαινόμενος. ἂν γὰρ ἐξ ἄερος πῦρ γένηται, λυθέντος τοῦ ὀκταέδρου καὶ κερματισθέντος εἰς πυραμίδας, ἢ πάλιν ἀῆρ ἐκ πυρός, συνωσθέντος καὶ συνθλιβέντος εἰς ὀκταέδρον, οὐ δυνατόν μένειν ὅπου πρότερον ἦν, ἀλλὰ φεύγει καὶ φέρεται πρὸς 25

6 σφαιροειδῇ Turnebus: σφαιροειδεῖ 7 Ἀριστοτέλης] de Coelo 2, 4 8 Πλάτων] Tim. p. 55 c sqq. 11 διαζωγραφῶν Patzigius ex Plat. l. l. et p. 1003 c: διαγράφων. 16 ἐπάγειν — σκοπῶμεν W: ἀπάγειν — σκοπῶν 20 ἅμα Turnebus: ὄνομα

ἑτέραν χώραν ἐκβιαζόμενον καὶ μαχόμενον τοῖς ἐνι-
 σταμένοις καὶ κατεπείγουσιν. ἔτι δὲ μᾶλλον εἰκόνι
 τὸ συμβαῖνον ἐνδείκνυται, τοῖς ὑπὸ τῶν πλοκάων
 καὶ ὀργάνων τῶν περὶ τὴν τοῦ σίτου κάθαρσιν σειο-
 5 μένοις καὶ ἀναλικμωμένοις ὁμοίως λέγων τὰ στοι- D
 χεῖα σείοντα τὴν ὕλην ὑπ' ἐκείνης τε σείόμενα,
 προσχωρεῖν αἰετὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις, ἄλλην τε
 χώραν ἄλλα ἴσχειν πρὶν ἐξ αὐτῶν γενέσθαι τὸ πᾶν
 διακοσμηθῆν. οὕτως οὖν τῆς ὕλης ἐχούσης ὡς ἔχειν
 10 τὸ πᾶν εἰκός, οὗ θεὸς ἔπεστιν, εὐθύς αἰ πρώται
 πέντε ποιότητες ἰδίας ἔχουσαι ῥοπὰς ἐφέροντο χω-
 ρίς, οὐ παντάπασιν οὐδ' εἰλικρινῶς ἀποκρινόμεναι,
 διὰ τὸ πάντων ἀναμειγμένων αἰετὰ κρατούμενα
 τοῖς ἐπικρατοῦσι παρὰ φύσιν ἔπεσθαι. διὸ δὴ τοῖς
 15 τῶν σωμάτων γένεσιν ἄλλων ἀλλαγῇ φερομένων ἰσα-
 ρίθμους μερίδας καὶ διαστάσεις ἐποίησαν, τὴν μὲν
 οὐ καθαρῶς πυρὸς ἀλλὰ πυροειδῆ, τὴν δ' οὐκ ἀμι- E
 γοῦς αἰθέρος ἀλλ' αἰθεροειδῆ, τὴν δ' οὐ γῆς αὐτῆς
 καθ' ἑαυτὴν ἀλλὰ γεοειδῆ· μάλιστα δὲ καὶ τὴν ἀέρος
 20 κοίνωσιν τὴν ὕδατος διὰ τὸ πολλῶν, ὥσπερ εἰρηται,
 τῶν ἄλλων φύλων ἀναπεπλησμέν' ἀπελθεῖν. οὐ γὰρ
 ὁ θεὸς διέστησεν οὐδὲ διώκισε τὴν οὐσίαν, ἀλλ'
 ὑπ' αὐτῆς διεστῶσαν αὐτὴν καὶ φερομένην χωρὶς
 ἐν ἀκοσμίαις τοσανύταις παραλαβών, ἔταξε καὶ συνήρ-

3 ἐνδείκνυται Turnebus: ἐκδείκνυται ὑπὸ τῶν πλοκά-
 νων Plato Tim. p. 52 c: ἐπὶ τῶν ἐπειγόντων 4 τῶν idem
 σειομένοις ex eodem Turnebus: ἐγκειμένοις 8 ἄλλα ἴσχειν
 idem ex eodem: ἄλλας οἱ οὖν] τολύων Duebnerus 10
 οὗ θεός W ex Platone: εὐθέως 14 παρὰ] κατὰ X 21 φύ-
 λων Huttenus: φύλλων ἀναπεπλησμένα Turnebus: ἀναπε-
 πλησμένων

μοσε δι' ἀναλογίας καὶ μεσότητος· εἶθ' ἐκάστη λόγον
 F ἔγκαταστήσας ὥσπερ ἄρμωστήν καὶ φύλακα, κόσμους
 ἐποίησε τοσοῦτους, ὅσα γένη τῶν πρώτων σωμάτων
 ὑπῆρχε. ταῦτα μὲν οὖν τῇ Πλάτωνος ἀνακείσθω
 χάριτι δι' Ἀμμώνιον· ἐγὼ δὲ περὶ μὲν ἀριθμοῦ 5
 κόσμων οὐκ ἂν ποτε δισχυρισαίμην ὅτι τοσοῦτοι,
 τὴν δὲ πλείονας μὲν ἐνὸς οὐ μὴν ἀπείρους ἀλλ'
 ὠρισμένους πλήθει τιθεμένην δόξαν, οὐδετέρας ἐκεί-
 νων ἀλογωτέραν ἡγοῦμαι, τὸ φύσει τῆς ὕλης σκε-
 दाστὸν καὶ μεριστὸν ὁρῶν οὔτ' ἐφ' ἐνὸς μένον οὔτ' 10
 431 εἰς ἄπειρον ὑπὸ τοῦ λόγου βαδίζειν ἐώμενον. εἰ
 δ' ἄλλαχόθι που κἀνταῦθα τῆς Ἀκαδημείας ὑπο-
 μιμνήσκοντες ἑαυτοὺς τὸ ἔγαν τῆς πίστεως ἀφαι-
 ρῶμεν, καὶ τὴν ἀσφάλειαν ὥσπερ ἐν χωρίῳ σφαλερῶ,
 τῷ περὶ τῆς ἀπειρίας λόγῳ, μόνον διασῶζομεν.' 15

38. Ἐμοῦ δὲ ταῦτ' εἰπόντος, ὁ Δημήτριος ὀρ-
 θῶς ἔφη Ἀμπρίας παραινεῖ. 'πολλὰς γὰρ οἱ θεοὶ
 μορφαῖς' οὐ 'σοφισμάτων' ὥς Εὐριπίδης φησίν, ἀλλὰ
 πραγμάτων 'σφάλλουσιν ἡμᾶς', ὅταν ὥς ἐπιστάμενοι
 τολμῶμεν ἀποφαίνεσθαι περὶ τηλικούτων. 'ἀλλ' ἀνοι- 20
 B στέος ὁ λόγος', ὥς ὁ αὐτὸς ἀνὴρ φησιν, ἐπὶ τὴν ἐξ
 ἀρχῆς ὑπόθεσιν. τὸ γὰρ ἀφισταμένων καὶ ἀπολει-
 πόντων τὰ χρηστήρια τῶν δαιμόνων ὥσπερ ὕργανα
 τεχνιτῶν ἀργὰ καὶ ἄναυδα κείσθαι λεχθέν, ἕτερον
 λόγον ἐγείρει τὸν περὶ τῆς αἰτίας μείζονα καὶ δυνά- 25
 μεως, ἣν χρώμενοι ποιοῦσι κατόχους τοῖς ἐνθουσια-

12 κἀνταῦθα X: κἀν Ἀκαδημείας *: ἀκαδημείας 18
 Εὐριπίδης] Nauck p. 674 20 ἀνοιστέος] Nauck p. 674
 21 ὁ M 26 ἣ Turnebus: ᾧ

σμοῖς καὶ φαντασιαστικούς τοὺς προφήτας καὶ τὰς
 προφητίδας. οὐ γὰρ οἶόν τε τὴν ἐκλειψιν αἰτιᾶσθαι
 τοῦ ἀπανδᾶν τὰ μαντεῖα, μὴ πεισθέντας δὴν τρόπον
 ἐφεστῶτες αὐτοῖς καὶ παρόντες ἐνεργὰ καὶ λόγια
 5 ποιοῦσιν οἱ δαίμονες. ὑπολαβὼν δ' ὁ Ἀμμώνιος
 'οἶει γὰρ ἕτερόν τι τοὺς δαίμονας' εἶπεν 'ἢ ψυχὰς
 ὄντας περιπολεῖν καθ' Ἡσίοδον 'ἡέρα ἐσσαμένους;'
 ἐμοὶ μὲν γὰρ, ἦν ἄνθρωπος ἔχει διαφορὰν πρὸς
 ἄνθρωπον ὑποκρινόμενον τραγωδίαν ἢ κωμωδίαν,
 10 ταύτην ἔχειν δοκεῖ ψυχὴ πρὸς ψυχὴν ἐνεσκευασμέ-
 νην σῶμα τῷ παρόντι βίῳ πρόσφορον. οὐδὲν οὖν
 ἄλογον οὐδὲ θαυμαστόν, εἰ ψυχὰς ψυχαῖς ἐντυγχά-
 νουσαι φαντασίας ἐμποιοῦσι τοῦ μέλλοντος, ὥσπερ
 ἡμεῖς ἀλλήλοις οὐ πάντα διὰ φωνῆς ἀλλὰ καὶ γράμ-
 15 μασι καὶ θυγόντες μόνον καὶ προσβλέψαντες πολλὰ
 καὶ μνηνόμεν τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἐσομένων
 προσημάλνομεν. εἰ μὴ τι σὺ λέγεις ἕτερον, ὦ Ἀμ-
 πρία· καὶ γὰρ ἔναγχος ἦκέ τις φωνὴ πρὸς ἡμᾶς,
 ὡς σοῦ πολλὰ περὶ τούτων ἐν Λεβαδείᾳ ξένοις δια-
 20 λεχθέντος, ὧν οὐδὲν ὁ διηγούμενος ἀκριβῶς διεμνη-
 μόνευσε. 'μὴ θαυμάσης' ἔφην ἐγώ, 'πολλὰ γὰρ
 ἅμα πράξεις διὰ μέσου καὶ ἀσχολίαι συντυγχάνουσαι
 διὰ τὸ μαντεῖον εἶναι καὶ θυσίαν, τοὺς λόγους διε-
 σπαρμένους ἡμῖν καὶ σποράδας ἐποίησαν.' 'ἀλλὰ
 25 νῦν' ὁ Ἀμμώνιος ἔφη 'καὶ σχολὴν ἄγοντας ἀκροατὰς
 ἔχεις καὶ προθύμους τὰ μὲν ζητεῖν τὰ δὲ μανθὰ-

6 εἶπεν Turnebus: εἶπεῖν 7 Ἡσίοδον] OD 12; 10
 ψυχὴ πρὸς X 11 τῷ Emperius πρόσφορον R: προσφέ-
 ρειν 19 Λεβαδείᾳ *: λεβαδίᾳ 26 ἔχεις Basileensis: ἔχει
 προθύμους R: πρόθυμοι

νειν, ἔριδος ἐκποδῶν οὔσης καὶ φιλονεικίας ἀπάσης
συγγνώμης δὲ παντὶ λόγῳ καὶ παρρησίας ὡς ὁρᾷς
δεδομένης.

39. Ταῦτα δὴ καὶ τῶν ἄλλων συμπαρακαλούν-
Ε των, μικρὸν ἐγὼ σιωπήσας ἑκαὶ μὴν ἀπὸ τύχης 5
τινός, ὃ Ἀμμώνιε, τοῖς τότε λόγοις αὐτὸς ἀρχήν
τινα καὶ πάροδον ἐνδεδόκας. εἰ γὰρ αἱ διακριθεῖσαι
σώματος ἢ μὴ μετασχοῦσαι τὸ παράπαν ψυχὰς δαί-
μονές εἰσι κατὰ σὲ καὶ τὸν θεῖον Ἡσίοδον

ἄγνοὶ ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων, 10

διὰ τί τὰς ἐν τοῖς σώμασι ψυχὰς ἐκείνης τῆς δυνά-
μεως ἀποστεροῦμεν, ἥ τὰ μέλλοντα καὶ προγινώ-
σκειν πεφύκασι καὶ προδηλοῦν οἱ δαίμονες; οὔτε
γὰρ δύναμιν οὔτε μέρος οὐδὲν ἐπιγίγνεσθαι ταῖς
F ψυχαῖς, ὅταν ἀπολίπωσι τὸ σῶμα, μὴ κεκτημέναις 15
πρότερον εἰκός ἐστίν· ἀλλ' αἰ μὲν ἔχειν ἔχειν δὲ
φανλότερα τῷ σώματι μεμιγμέναις, καὶ τὰ μὲν ὅλως
ἔδηλα καὶ κεκρυμμένα τὰ δ' ἀσθενῆ καὶ ἀμαυρὰ
καὶ τοῖς δι' ὁμίχλης ὁρῶσιν ἢ κινουμένοις ἐν ὑγρῷ
παραπλησίως δύσεργα καὶ βραδέα, καὶ πολλὴν πο- 20
θοῦντα θεραπείαν τοῦ οἰκείου καὶ ἀνάληψιν ἀφαι-
ρεσιν δὲ καὶ κάθαρσιν τοῦ καλύπτοντος. ὥσπερ γὰρ
ὁ ἥλιος οὐχ ὅταν διαφύγῃ τὰ νέφη γίγνεται λαμ-
πρός, ἀλλ' ἔστι μὲν αἰὲ φαίνεται δ' ἡμῖν ἐν ὁμίχλῃ
432 δυσφαῖς καὶ ἀμαυρός· οὕτως ἡ ψυχὴ τὴν μαντικὴν 25
οὐκ ἐπικτᾶται δύναμιν ἐκβάσα τοῦ σώματος ὥσπερ

9 Ἡσίοδον] OD 123, ubi ἐσθλοὶ pro ἄγνοὶ 17 malim
μεμιγμέναις 22 καλύπτοντος Emperius: κλέπτοντος

νέφους, ἀλλ' ἔχουσα καὶ νῦν τυφλοῦται διὰ τὴν
 πρὸς τὸ θνητὸν ἀνάμειξιν αὐτῆς καὶ σύγχυσιν. οὐ
 δεῖ δὲ θαυμάζειν οὐδ' ἀπιστεῖν ὁρῶντας, εἰ μὴδὲν
 ἄλλο, τῆς ψυχῆς τὴν ἀντίστροφον τῇ μαντικῇ δύνα-
 5 μιν, ἣν μνήμην καλοῦμεν, ἡλίκον ἔργον ἀποδείκνυ-
 ται τῷ σφάζειν τὰ παρωχημένα καὶ φυλάττειν, μᾶλλον
 δὲ τὰ μὴδὲ ὕντα· τῶν γὰρ γεγονότων οὐδὲν ἔστιν
 οὐδ' ὑφέστηκεν, ἀλλ' ἅμα γίγνεται πάντα καὶ φθεί-
 ρεται, καὶ πράξεις καὶ λόγοι καὶ παθήματα, τοῦ B
 10 χρόνου καθάπερ ξεύματος ἕκαστα παραφέροντος·
 αὕτη δὲ τῆς ψυχῆς ἡ δύναμις οὐκ οἶδ' ὕτινα τρό-
 πον ἀντιλαμβανομένη τοῖς μὴ παροῦσι φαντασίαν
 καὶ οὐσίαν περιτίθῃσιν. ὁ μὲν γὰρ Θεσσαλοῖς περὶ
 Ἄρνης δοθεὶς χρησμὸς ἐκέλευε φράζειν
 15 'κωφοῦ τ' ἀκοὴν τυφλοῦ τὸ δέρεξιν,'
 ἡ δὲ μνήμη καὶ κωφῶν πραγμάτων ἀκοὴ καὶ τυφλῶν
 ὕψις ἡμῖν ἔστιν. ὅθεν, ὥς ἔφην, οὐκ ἔστι θαυμα-
 στόν, εἰ κρατοῦσα τῶν μηκέτ' ὕντων προλαμβάνει
 20 πολλὰ τῶν μὴδέπω γεγονότων· ταῦτα γὰρ αὐτῇ μᾶλ-
 λον προσήκει καὶ τοῦτοις συμπαθῆς ἔστι· καὶ γὰρ
 ἐπιβάλλεται καὶ προτίθεται πρὸς τὰ μέλλοντα καὶ
 παρωχημένων καὶ τέλος ἔχόντων ἀπήλλακται πλὴν C
 τοῦ μνημονεύειν.

40. 'Ταύτην οὖν ἔχουσαι τῇ δυνάμει αἱ ψυχαὶ
 25 σύμφυτον μὲν ἀλλ' ἀμυδρὰν καὶ δυσφάνταστον, ὅμως

6 τῷ *: τό 7 δὲ τὰ μὴδὲ ὕντα *: δὲ ὕντα 14 Ἄρνης
 Turnebus: ἄρνης 21 πρὸς τὰ] τὰ Stegmannus καὶ τῶν
 παρωχημένων idem 24 αἱ * 25 σύμφυτον C. F. Her-
 mannus. σύγχυτον Madvigius; sed cf. p. 451 c ἀλλ' ἀμυ-
 δρὰν Emperius: καὶ ἀμυδρὸν

ἐξανθοῦσι πολλάκις καὶ ἀναλαμβάνουσιν ἐν τε τοῖς ἐνυπνίοις καὶ περὶ τὰς τελευτὰς ἔνιαι, καθαρῶ γιγνομένου τοῦ σώματος ἢ τινα κρᾶσιν οἰκείαν πρὸς τοῦτο λαμβάνοντος, ἢ τῷ τὸ λογιστικὸν καὶ φροντιστικὸν ἀνίσσθαι καὶ ἀπολύεσθαι τῶν παρόντων ἢ τῷ ἀλόγῳ καὶ φαντασιαστικῷ τοῦ μέλλοντος ἐπιστρέφόμεναι. οὐ γάρ, ὡς ὁ Εὐριπίδης φησί,

‘μάντις δ’ ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς,’

ἀλλ’ οὗτος ἔμφρων μὲν ἀνὴρ καὶ τῷ νοῦν ἔχοντι τῆς ψυχῆς καὶ μετ’ εἰκότος ἡγουμένῳ καθ’ ὁδὸν 10
D ἐπόμενος. τὸ δὲ μαντικὸν ὥσπερ γραμματεῖον ἄγραφον καὶ ἄλογον καὶ ἀόριστον ἐξ αὐτοῦ, δεκτικὸν δὲ φαντασιῶν πάθεσι καὶ προαισθήσεων, ἀσυλλογίστως ἄπτεται τοῦ μέλλοντος, ὅταν ἐκστῇ μάλιστα τοῦ παρόντος. ἐξίσταται δὲ κρᾶσει καὶ διαθήσει τοῦ 15
σώματος, ἐν μεταβολῇ γιγνόμενον, ὃν ἐνθουσιασμὸν καλοῦμεν. αὐτὸ μὲν οὖν ἐξ αὐτοῦ τὸ σῶμα τοιαύτην πολλάκις ἴσχει διάθεσιν· ἢ δὲ γῇ πολλῶν μὲν ἄλλων δυνάμεων πηγὰς ἀνίησιν ἀνθρώποις, τὰς μὲν ἐκστατικὰς καὶ νοσώδεις καὶ θανατηφόρους τὰς δὲ 20
χρηστὰς καὶ προσηνεῖς καὶ ὠφελίμους, ὡς δῆλαι γίγνονται πείρα προστυγχάνουσι. τὸ δὲ μαντικὸν
E ῥεῦμα καὶ πνεῦμα θειότατόν ἐστι καὶ ὀσιώτατον, ἔν τε καθ’ ἑαυτὸ δι’ ἄερος ἔν τε μεθ’ ὑγροῦ νά-

1 ἀναλαμβάνουσιν] ἀναλάμπουσιν Emperius 2 τελευ-
τὰς*: τελετὰς 4 τῷ Emperius 6 τῷ idem ἐπιστρέφόμεναι
W: ἐπιστρεφόμεναι 7 Εὐριπίδης] Nauck p. 674 8 δ’
Euripides 9 ἔμφρων W: ὁμόφρων 13 φαντασιῶν R:
φανταστῶν 21. δῆλαι Turnebus: δῆλα

ματος ἀναφέρεται. καταμιγνύμενον γὰρ εἰς τὸ σῶμα
 κρᾶσιν ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς ἀήθη καὶ ἄτοπον, ἥς
 τὴν ιδιότητα χαλεπὸν εἶπειν σαφῶς, εἰκάσαι δὲ πολ-
 λαχῶς ὁ λόγος δίδωσι. θερμότητι γὰρ καὶ διαχύσει
 5 πόρους τινὰς ἀνοίγειν φανταστικούς τοῦ μέλλοντος
 εἰκός ἐστίν, ὥς οἶνος ἀναθυμιαθεὶς ἕτερα πολλὰ
 κινήματα καὶ λόγους ἀποκειμένους καὶ λανθάνοντας F
 ἀποκαλύπτει·

‘τὸ γὰρ βακχεύσιμον

10 καὶ τὸ μανιῶδες μαντικὴν πολλὴν ἔχει’
 κατ’ Εὐριπίδην, ὅταν ἐνθερμος ἡ ψυχὴ γενομένη
 καὶ πυρώδης ἀπώσεται τὴν εὐλάβειαν, ἣν ἡ θνητὴ
 φρόνησις ἐπάγουσα πολλάκις ἀποστρέφει καὶ κατα-
 σβέννυσι τὸν ἐνθουσιασμόν.’

15 41. ‘Ἄμα δ’ ἂν τις οὐκ ἀλόγως καὶ ξηρότητα
 φαίη μετὰ τῆς θερμότητος ἐγγιγνομένην λεπτύνειν
 τὸ πνεῦμα καὶ ποιεῖν αἰθερῶδες καὶ καθαρόν· ‘αὕτη’
 γὰρ ‘ψυχὴ’ καθ’ Ἡράκλειτον. ὑγρότης δ’ οὐ μόνον
 ὕψιν ἀμβλύνει καὶ ἀκοήν, ἀλλὰ καὶ κατόπτρων θι- 433
 20 γοῦσα καὶ μιχθεῖσα πρὸς ἄερα ἀφαιρεῖ τὴν λαμπρό-
 τητα καὶ τὸ φέγγος. τοῦναντίον πάλιν αὖ περιψύξει
 τινὲ καὶ πυκνώσει τοῦ πνεύματος οἷον βαφῇ σιδήρου
 τὸ προγνωστικὸν μόριον ἐντείνεσθαι καὶ στομοῦσθαι
 τῆς ψυχῆς οὐκ ἀδύνατόν ἐστι. καὶ μὴν ὥς κασσί-
 25 τερος μανὸν ὄντα καὶ πολύπορον τὸν χαλκὸν ἔντα-

1 ἀναφέρεται *; ἀφαιρεῖται 6 ἕτερα] ἐγείρει W 10
 μαντικὴν Euripides (Bacch. v. 298); μαντευτικὴν 17 αὕτη
 γὰρ R: αὕτη γὰρ ξηρὰ 18 Ἡράκλειτον Bywater p. 30
 19 θίγουσα codd. mei 20 μιχθεῖσα Emperius: μίχος καὶ
 ἄερα idem: ἀέρας 23 ἐντείνεσθαι W: ἐγγίνεσθαι

κείς ἅμα μὲν ἔσφριξε καὶ κατεπύκνωσεν ἅμα δὲ
λαμπρότερον ἀπέδειξε καὶ καθαρότερον, οὕτως οὐ-
δὲν ἀπέχει τὴν μαντικὴν ἀναθυμίασιν οἰκεῖόν τι ταῖς
ψυχαῖς καὶ συγγενὲς ἔχουσιν ἀναπληροῦν τὰ μανὰ
B καὶ συνέχειν ἐναρμόττουσαν. ἄλλα γὰρ ἄλλοις οἰκεῖα εἰς
καὶ πρόσφορα, καθάπερ τῆς μὲν πορφύρας ὁ κύα-
μος τῆς δὲ κρόκου τὸ νίτρον δοκεῖ τὴν βαφὴν ἄγειν
μεμιγμένον·

ῥύσσω δὲ γλαυκῇ κρόκου καταμίσγεται
ὥς Ἐμπεδοκλῆς εἶρηκε. περὶ δὲ τοῦ Κύδνου καὶ 10
τῆς ἱερᾶς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ταρσῷ μαχαίρας, ᾧ
φίλε Δημήτριε, σοῦ λέγοντος ἡκούομεν, ὥς ὁ Κύδνος
μᾶλλον ἐκκαθαίρει σίδηρον ἐκεῖνον οὐθ' ὕδωρ ἄλλο
τὴν μάχαιραν ἢ ἐκεῖνο· καθάπερ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὴν
τέφραν προσπλάττουσι τῷ βωμῷ καὶ περιπηγνύουσιν 15
C ἐκ τοῦ Ἀλφειοῦ παραχέοντες ὕδωρ, ἐτέρων δὲ πειρώ-
μενοι ποταμῶν οὐδενὶ δύνανται συναγαγεῖν οὐδὲ
κολλῆσαι τὴν τέφραν·

42. Ὅς θαυμαστὸν οὔν, εἰ πολλὰ τῆς γῆς ἄνω
ρεύματα μεθιείσης, ταῦτα μόνα τὰς ψυχὰς ἐνθου- 20
σιαστικῶς διατίθῃσι καὶ φαντασιαστικῶς τοῦ μέλ-
λοντος. ἀμέλει δὲ καὶ τὰ τῆς φήμης συνάδει τῷ
λόγῳ· καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὴν περὶ τὸν τόπον δύναμιν

7 κρόκου W: κρόκον ἄγειν] αὔξειν W 9 γλαυκῇ
Karstenus: γλαυκῆς κρόκου X: κρόκου καταμίσγεται]
add. ἄνθος X 10 Ἐμπεδοκλῆς] Mullach. 1 p. 10 12 ὥς ὁ
Κύδνος μᾶλλον — ἢ ἐκεῖνο] corrigenda vid. ita: ὥς οὐχ
ὕδωρ ἄλλο (= ὁ Κύδνος) μᾶλλον ἐκκαθαίρει σίδηρον ἐκεῖ-
νου (= τὴν μάχαιραν ἢ ἐκεῖνο), ceteris ut glossematis de-
letis 16 ἐτέρων — ποταμῶν Schellensius: ἐτέρῳ — ποταμῷ
22 ἀμέλει W: ἀμαχεῖ

ἐμφανῆ γενέσθαι πρῶτον ἱστοροῦσιν, νομέως τινὸς ἐμπεσόντος κατὰ τινὰ τύχην, εἴτα φωνὰς ἀναφύροντος ἐνθουσιώδεις, ὧν τὸ μὲν πρῶτον οἱ παραγενόμενοι κατεφρόνουν, ὕστερον δὲ γενομένων ὧν
 5 προεῖπεν ὁ ἄνθρωπος, ἐθαύμασαν. οἱ δὲ λογιώτατοι Δελφῶν καὶ τοῦνομα τοῦ ἀνθρώπου διαμνημονεύοντες Κορήταν λέγουσιν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ μάλιστα τοιαύτην πρὸς τὸ μαντικὸν πνεῦμα λαμβάνειν σύγκρασιν ψυχῇ καὶ σύμπηξιν, οἷαν πρὸς τὸ φῶς ἢ
 10 ὕψις ὁμοιοπαθεῖς γιγνόμενον· ὁφθαλμοῦ τε γὰρ ἔχοντος τὴν ὁρατικὴν δύναμιν οὐδὲν ἄνευ φωτὸς ἔργον ἔστιν, ψυχῆς τε τὸ μαντικὸν ὥσπερ ὕμμα δεῖται τοῦ συνεξάπτοντος οἴκειου καὶ συνεπιθήγοντος. ὅθεν οἱ μὲν πολλοὶ τῶν προγενεστέρων ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν
 15 ἡγοῦντο θεὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον· οἱ δὲ τὴν καλὴν καὶ σοφὴν ἐπιστάμενοι καὶ τιμῶντες ἀναλογίαν, ὅπερ σῶμα πρὸς ψυχὴν ὕψις δὲ πρὸς νοῦν φῶς δὲ πρὸς ἀλήθειάν ἐστι, τοῦτο τὴν ἡλίου δύναμιν εἰλαζον εἶναι πρὸς τὴν Ἀπόλλωνος φύσιν, ἔκγονον ἐκείνου
 20 καὶ τόκον ὄντως ἀεὶ γιγνόμενον ἀεὶ τοῦτον ἀποφαίνοντες. ἐξάπτει γὰρ καὶ προάγεται καὶ συνεξορμαῖ τῆς αἰσθήσεως τὴν ὁρατικὴν δύναμιν οὗτος ὡς τῆς ψυχῆς τὴν μαντικὴν ἐκεῖνος.’

43. ‘Οἱ μέντοι δοξάζοντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν
 25 θεὸν εἶναι, εἰκότως Ἀπόλλωνι καὶ γῇ κοινῶς ἀνέθεσαν τὸ χρηστήριον, οἰόμενοι τὴν διάθεσιν καὶ κρᾶσιν ἐμποιεῖν τῇ γῇ τὸν ἥλιον, ἀφ’ ἧς ἐκφέρεσθαι

2 τινὰ *: τὴν 20 ἀποφαίνοντες M: ἀποφαίνοντος
 26 τὴν] ταύτην τὴν?

Ἐ τὰς μαντικὰς ἀναθυμιάσεις. αὐτὴν μὲν οὖν τὴν γῆν ὥσπερ Ἡσίοδος ἐνίων φιλοσόφων βέλτιον διανοη-
θεῖς 'πάντων ἔδος ἀσφαλές' προσεῖπεν, οὕτω καὶ
ἡμεῖς καὶ αἰδίδιον καὶ ἄφθαρτον νομίζομεν· τῶν δὲ
περὶ αὐτὴν δυνάμεων πῇ μὲν ἐκλείψεις πῇ δὲ γενέ- 5
σεις ἀλλαχοῦ δὲ μεταστάσεις καὶ μεταρροίας ἀλλα-
χόθεν εἰκός ἐστι συμβαίνειν, καὶ κυκλεῖν ἐν αὐτῇ
τὰς τοιαύτας ἐν τῷ χρόνῳ παντὶ πολλάκις περιόδους,
ὥς ἔστι τεκμαίρεσθαι τοῖς φαινομένοις. λιμνῶν τε
γὰρ γεγόνασι καὶ ποταμῶν, ἔτι δὲ πλείονες ναμά- 10
των θερμῶν ὅπου μὲν ἐκλείψεις καὶ φθοραὶ παντά-
434 πασιν, ὅπου δ' οἷον ἀποδράσεις καὶ καταδύσεις·
εἶτα πάλιν ἦκει διὰ χρόνων ἐπιφαινόμενα τοῖς αὐ-
τοῖς τόποις ἢ πλησίον ὑπορρέοντα· καὶ μετὰλλων
ἴσμεν ἐξαμαυρώσεις γεγυμέναι καινὰς, ὥς τῶν περὶ 15
τὴν Ἀττικὴν ἀργυρείων καὶ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ χαλκί-
τιδος ἐξ ἧς ἐδημιουργεῖτο τὰ ψυχρόηλατα τῶν ξιφῶν,
ὥς Αἰσχύλος εἴρηκε

‘λαβὼν γὰρ αὐτόθνηκτον Εὐβοικὸν ξίφος’

τῇ δ' ἐν Καρύστῳ πέτρα χρόνος οὐ πολὺς ἀφ' οὗ 20
πέπανται μνηρόματα λίθων μαλακὰ νηματώδη συν-

2 [Ἡσίοδος] Theog. 117 6 μεταρροίας? 13 ἦκει Em-
perius: ἐκεῖ διὰ χρόνον Turnebus ἐπιφαινόμενα idem:
ἐπιφαινόμενη 14 τόποις * 15 ἴσμεν Turnebus: τὸ μὲν
γεγονυίας? καινὰς Turnebus: κενὰς 18 Αἰσχύλος] Nauck.
p. 107 19 αὐτόθνηκτον X: αὐτόθνηκτον. Criticorum cor-
rectiones ad unam omnes otiosae sunt; ξίφος enim αὐτό-
θνηκτον est τὸ οἰκοθῆναι non ἐκ πυρὸς θηκτόν; atque optime
ipse Aeschylus Sept. Theb. 942 interpretatus est: ἐκ πυρὸς
συνθεῖς θηκτὸς σίδαρος 20 τῇ — πέτρα *: τῆς — πείρας
cf. p. 557 d 21 καὶ νηματώδη Stegmannus

εκφέρουσα. καὶ γὰρ ὑμῶν ἑωρακέναι τινὰς οἶμαι
χειρόμακτρα καὶ δίκτυα καὶ κεκρυφάλους ἐκεῖθεν B
οὔτι περικαομένους· ἀλλ' ὅς' ἂν θυπανθῇ χρωμέ-
νων, ἐμβαλόντες εἰς φλόγα λαμπρὰ καὶ διαφανῇ
5 κομίζονται· νῦν δ' ἡφάνισται καὶ μόλις οἶον ἱνες ἢ
τρίχες ἀραιαὶ διατρέχουσιν ἐν τοῖς μετάλλοις.'

44. 'Καίτοι πάντων τούτων οἱ περὶ Ἀριστοτέλην
δημιουργὸν ἐν τῇ γῇ τὴν ἀναθυμιάσιν ἀποφαίνουσιν,
ἣ καὶ συνεκλείπειν καὶ συμμαθίστασθαι καὶ συνεξαν-
10 θεῖν πάλιν τὰς τοιαύτας φύσεις ἀναγκαῖόν ἐστι.
ταῦτά δ' ἡ περὶ μαντικῶν πνευμάτων διανοητέον, ὥς
οὐκ ἔχοντων αἰδίδιον οὐδ' ἀγήρων τὴν δύναμιν ἀλλ'
ὑποκειμένην μεταβολαῖς. καὶ γὰρ ὄμβρους ὑπερβάλλ-
λοντας εἰκὸς ἐστὶ κατασβεννύναι καὶ κεραυνῶν ἐμπε- C
15 σόντων διαφορεῖσθαι, μάλιστα δὲ τῆς γῆς ὑποσάλου
γίγνομένης καὶ λαμβανούσης ἐξήματα καὶ σύγχωσιν
ἐν βάρει, μαθίστασθαι τὰς ἀναθυμιάσεις ἢ τυφλοῦ-
σθαι τὸ παράπαν, ὥσπερ ἐνταῦθά φασι παραμένειν
τὰ περὶ τὸν μέγαν σεισμόν, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἀνέ-
20 τρεψεν. ἐν δ' Ὁρχομενῷ λέγουσι λοιμοῦ γενομένου
πολλοὺς μὲν ἀνθρώπους διαφθαρῆναι τὸ δὲ τοῦ
Τειρεσίου χρηστήριον ἐκλιπεῖν παντάπασι καὶ μέχρι
τοῦ νῦν ἀργὸν διαμένειν καὶ ἄναυδον. εἰ δὲ καὶ
τοῖς περὶ Κιλικίαν ὅμοια συμβέβηκε παθεῖν, ὥς
25 ἀκούομεν, οὐδεὶς ἂν ἡμῖν, ὦ Δημήτριε, σοῦ φρά-
σεις σαφέστερον.'

3 οὔτι *: οὔτε 7 καίτοι *: καὶ οἱ 11 ταῦτά Turne-
bus: ταῦτα 12 ἀγήρων *: ἀγήρων 15 ὑποσάλου Anony-
mus: ὑπὸ σάλου 16 γίγνομένης|κινουμένης Turnebus σύγ-
χωσιν R: σύγχυσιν 18 παραμένειν] παρ' ἡμῖν ἦν Patzigius

45. Καὶ ὁ Δημήτριος 'οὐκ οἶδ' ἔγωγε τὰ γε νῦν·
 D ἀποδημῶ γάρ, ὥς ἴστε, πάμπολυν ἤδη χρόνον· ἔτι
 δ' ἤκμαζεν ἐμοῦ παρόντος καὶ τὸ Μόψου καὶ τὸ
 Ἀμφιλόχου μαντεῖον. ἔχω δ' εἰπεῖν τῷ Μόψου παρα-
 γενόμενος πρᾶγμα θαυμασιώτατον. ὁ γὰρ ἡγεμὼν 5
 τῆς Κιλικίας αὐτὸς μὲν ἀμφίδοξος ὢν ἔτι πρὸς τὰ
 θεῖα, δι' ἀσθένειαν ἀπιστίας οἶμαι· τᾶλλα γὰρ ἦν
 ὑβριστῆς καὶ φαῦλος· ἔχων δὲ περὶ αὐτὸν Ἐπικου-
 ρεῖους τινὰς τῶν καλῶν δὴ καὶ φυσιολόγων ἐνυβρί-
 ζοντας, ὥς αὐτοὶ λέγουσι, τοῖς τοιούτοις, εἰσέπεμψεν 10
 ἀπελεύθερον οἶον εἰς πολεμίων κατάσκοπον ἐνσκευά-
 σας, ἔχοντα κατεσφραγισμένην δέλτον, ἐν ἣ τὸ ἐρώ-
 E τημ' ἦν ἐγγεγραμμένον, οὐδενὸς εἰδότος. ἐννυχεύσας
 οὖν ὁ ἄνθρωπος ὥσπερ ἔθος ἔστι τῷ σηκῷ, καὶ
 κατακοιμηθεὶς ἀπήγγειλε μεθ' ἡμέραν ἐνύπνιον τοι- 15
 οῦτον. ἄνθρωπον ἔδοξεν αὐτῷ καλὸν ἐπιστάντα
 φθέγγεσθαι τοσοῦτο 'μέλανα' καὶ πλεον οὐδὲν ἄλλ'
 εὐθὺς οἶχεσθαι. τοῦθ' ἡμῖν μὲν ἄτοπον ἐφάνη καὶ
 πολλὴν ἀπορίαν παρέσχεν· ὁ δ' ἡγεμὼν ἐκείνος ἐξ-
 επλάγη καὶ προσεκύνησεν, καὶ τὴν δέλτον ἀνολίξας 20
 F ἐπεδείκνυνεν ἐρώτημα τοιοῦτο γεγραμμένον 'πότερόν
 σοὶ λευκὸν ἢ μέλανα θύσω ταῦρον;' ὥστε καὶ τοὺς
 Ἐπικουρεῖους διατραπήναι, κἀκείνον αὐτὸν τὴν τε
 θυσίαν ἐπιτελεῖν καὶ σέβεσθαι διὰ τέλους τὸν Μόψον.'

46. Ὁ μὲν οὖν Δημήτριος ταῦτ' εἰπὼν ἐσιώπη- 25
 σεν· ἐγὼ δὲ βουλόμενος ὥσπερ τι κεφάλαιον ἐπι-

1 τὰ γε W: τὰδε 9 τῶν καλῶν δὴ καὶ φυσιολόγων *: τὴν καλὴν δὴ καὶ φυσιολόγον 11 εἰς] del. Stegmannus coll. Eur. Rhés. 125 πολεμίων R

θεῖναι τῷ λόγῳ, πρὸς τὸν Φίλιππον αὐθις ἀπέβλεψα
καὶ τὸν Ἀμμώνιον ὁμοῦ καθημένους. ἔδοξαν οὖν
μοι βούλεσθαι τι διαλεχθῆναι καὶ πάλιν ἐπέσχον.
ὁ δ' Ἀμμώνιος ἔχει μὲν ἔφη καὶ Φίλιππος, ὃ
5 Λαμπρία, περὶ τῶν εἰρημένων εἶπεῖν· οἴεται γὰρ
ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ αὐτὸς οὐχ ἕτερον εἶναι τὸν
Ἀπόλλωνα θεὸν ἀλλὰ τῷ ἡλίῳ τὸν αὐτόν. ἡ δ' ἐμὴ 135
μεῖζων ἀπορία καὶ περὶ μεζόνων· ἄρτι γὰρ οὐκ
οἶδ' ὅπως τῷ λόγῳ παρεχωρήσαμεν ἐκ τῶν θεῶν
10 τὴν μαντικὴν ἐς δαίμονας ἀτεχνῶς ἀποδιοπομπου-
μένῳ. νυνὶ δέ μοι δοκοῦμεν αὐτοὺς πάλιν ἐκείνους
ἐξωθεῖν καὶ ἀπελάνειν ἐνθένδε τοῦ χρηστηρίου καὶ
τοῦ τρίποδος, εἰς πνεύματα καὶ ἀτμούς καὶ ἀναθυ-
μιάσεις τὴν τῆς μαντικῆς ἀρχὴν μᾶλλον δὲ τὴν οὐ-
15 σίαν αὐτὴν καὶ τὴν δύναμιν ἀναλύοντες. αἱ γὰρ
εἰρημέναι κράσεις καὶ θερμότητες αὐταὶ καὶ στομώ-
σεις, ὅσῳ μᾶλλον ἀπάγουσι τὴν δόξαν ἀπὸ τῶν B
θεῶν καὶ τινα τοιοῦτον ἐπιβάλλουσι τῆς αἰτίας
ἐπιλογισμὸν, οἷῳ ποιεῖ τὸν Κύκλωπα χρώμενον
20 Εὐριπίδης,

ἡ γῇ δ' ἀνάγκη, καὶν θέλῃ καὶν μὴ θέλῃ,
τίκτουσα ποίαν τὰμὰ πιαίνει βοτά·

πλὴν ἐκεῖνος μὲν οὗ φησι θύειν θεοῖς ἀλλ' ἑαυτῷ
καὶ τῇ μεγίστῃ γαστρὶ δαιμόνων, ἡμεῖς δὲ καὶ
25 θύομεν καὶ προσευχόμεθα τί παθόντες ἐπὶ τοῖς χρη-
στηρίοις, εἰ δύναμιν μὲν ἐν ἑαυταῖς μαντικὴν αἱ

10 ἀποδιοπομπουμένῳ R: ἀποδιοπομπούμενοι 17 ὅσῳ]
ἵσως? 20 Εὐριπίδης] Cycl. 331

ψυχὰς κομίζουσιν, ἥ δὲ κινουῦσα ταύτην ἀέρος τίς
 ἐστὶ κρᾶσις ἢ πνεύματος; αἱ δὲ τῶν ἱερείων κατα-
 C σπείσεις τί βούλονται, καὶ τὸ μὴ θεμιστεύειν, εἰάν
 μὴ τὸ ἱερεῖον ὅλον ἐξ ἄκρων σφυρῶν ὑπότρομον
 γένηται καὶ κραδανθῇ κατασπενδόμενον; οὐ γὰρ ὅ
 ἀρκεῖ τὸ διασεῖσαι τὴν κεφαλὴν ὥσπερ ἐν ταῖς
 ἄλλαις θυσίαις, ἀλλὰ πᾶσι δεῖ τοῖς μέρεσι τὸν σά-
 λον ὁμοῦ καὶ τὸν παλμὸν ἐγγενέσθαι μετὰ ψόφου
 τρομῶδους· εἰάν γὰρ μὴ τοῦτο γένηται, τὸ μαντεῖον
 οὐ φασὶ χρηματίζειν οὐδ' εἰσάγουσι τὴν Πυθίαν. 10
 καίτοι θεῶ μὲν ἢ δαίμονι αἰτίαν τὴν πλείστην ἀνα-
 τιθέντας εἰκὸς ἐστὶ ταῦτα ποιεῖν καὶ νομίζειν· ὥς
 δὲ σὺ λέγεις, οὐκ εἰκὸς· ἥ γὰρ ἀναθυμιάσις, ἃν
 D τε πτοῖται τὸ ἱερεῖον ἅν τε μὴ, παροῦσα ποιήσῃ
 τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ διαθήσῃ τὴν ψυχὴν ὁμοίως οὐ 15
 τῆς Πυθίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ τυχόντος ἄψηται
 σώματος. ὕθην εὐηθὲς ἐστὶ τὸ μιᾷ γυναικὶ πρὸς τὰ
 μαντεῖα χρῆσθαι, καὶ ταύτῃ παρέχειν πράγματα φυ-
 λάττοντας ἀγνὴν διὰ βίου καὶ καθαρεύουσιν. ὁ γὰρ
 Κορήτας ἐκεῖνος, ὃν Ἀελοὶ λέγουσι πρῶτον ἐμπε- 20
 σόντα τῆς περὶ τὸν τόπον δυνάμεως αἰσθησιν παρα-
 σχεῖν, οὐδὲν οἶμαι διέφερε τῶν ἄλλων αἰπύλων καὶ
 ποιμένων· εἴ γε δὴ τοῦτο μὴ μῦθος ἐστὶ μηδὲ πλάσμα
 κενόν, ὥς ἔγωγ' ἡγούμαι. καὶ λογιζόμενος πηλίκων
 ἀγαθῶν τουτὶ τὸ μαντεῖον αἴτιον γέγονε τοῖς Ἑλλη- 25
 E σιν ἔν τε πολέμοις καὶ κτίσεσι πόλεων ἔν τε λοιμοῖς

2 αἱ δὲ τῶν ἱερείων κατασπείσεις R: αἱ δὲ τῶν ἱερίδων
 καταστάσεις 3 εἰάν Stegmannus: εἰ 11 θεῶ μὲν ἢ δαί-
 μονι Turnebus: θεοῦ μὲν ἢ δαίμονος τὴν πλείστην αἰτίαν?
 14 πτοῖται M: ποιῆται

καὶ καρπῶν ἀφορίαις, δεινὸν ἡγοῦμαι μὴ θεῶ καὶ
 προνοίᾳ τὴν εὐρεσιν αὐτοῦ καὶ ἀρχὴν ἀλλὰ τῷ κατὰ
 τύχην καὶ αὐτομάτως ἀνατίθεσθαι. πρὸς δὲ ταῦτ' ⁵
 εἶπε 'τὸν Λαμπρίαν βούλομαι διαλεχθῆναι· περι-
 μένεις δέ;' 'πάννυ μὲν οὖν' ὁ Φίλιππος ἔφη 'καὶ πάν-
 τες οὗτοι· πάντας γὰρ ἡμᾶς ὁ λόγος κεκίνηκε.'

47. Καὶ γὰρ πρὸς αὐτόν 'ἐμὲ δ' ⁵' εἶπον 'οὐ κεκί-
 νηκεν ὁ Φίλιππε μόνον ἀλλὰ καὶ συγγέχυκεν, εἰ
 ἐν τοσούτοις καὶ τηλικούτοις οὖσιν ὑμῖν δοκῶ παρ'
¹⁰ ἡλικίαν τῷ πιθανῷ τοῦ λόγου καλλωπιζόμενος ἀναι-
 ρεῖν τι καὶ κινεῖν τῶν ἀληθῶς καὶ ὁσίως περὶ τοῦ F
 θείου νενομισμένων. ἀπολογήσομαι δὲ μάρτυρα καὶ
 σύνδικον ὁμοῦ Πλάτωνα παραστησάμενος. ἐκεῖνος
 γὰρ ἀνὴρ Ἀναξαγόραν μὲν ἐμέμψατο τὸν παλαιόν,
¹⁵ ὅτι ταῖς φυσικαῖς ἄγαν ἐνδεδεμένος αἰτίαις καὶ τὸ
 κατ' ἀνάγκην τοῖς τῶν σωματῶν ἀποτελούμενον πά-
 θεσι μετιὼν ἀεὶ καὶ διώκων, τὸ οὗ ἕνεκα καὶ ὑφ'
 οὗ, βελτίονας αἰτίας οὔσας καὶ ἀρχάς, ἀφῆκεν· αὐτὸς
 δὲ πρῶτος ἢ μάλιστα τῶν φιλοσόφων ἀμφοτέρως
²⁰ ἐπεξῆλθε, τῷ μὲν θεῷ τὴν ἀρχὴν ἀποδιδούς τῶν 436
 κατὰ λόγον ἔχόντων, οὐκ ἀποστερῶν δὲ τὴν ὕλην τῶν
 ἀναγκαίων πρὸς τὸ γιγνόμενον αἰτιῶν, ἀλλὰ συνο-
 ρῶν, ὅτι τῇδὲ πη καὶ τὸ πᾶν αἰσθητὸν διακεκοσμημέ-
 νον οὐ καθαρὸν δ' οὐδ' ἀμιγές ἐστιν, ἀλλὰ τῆς ὕλης
²⁵ συμπλεκομένης τῷ λόγῳ λαμβάνει τὴν γένεσιν. ὅρα
 δὲ πρῶτον ἐπὶ τῶν τεχνιτῶν· οἷον εὐθύς ἢ περι-

4 τὸν Λαμπρίαν W: ὁ Λαμπρία περιμένεις *: περι-
 μένοις 11 ὁσίως Herwerdenus: θείως 13 Πλάτωνα] Phae-
 don. 97 d sqq. 14 ἀνὴρ Emperius: ἀνὴρ

βόητος ἐνταῦθα τοῦ κρατῆρος ἔδρα καὶ βάσις, ἣν
 Ἑρόδοτος ὑποκρατηρίδιον ὠνόμασεν, αἰτίας μὲν ἔσχε
 τὰς ὑλικάς, πῦρ καὶ σίδηρον καὶ μάλαξιν διὰ πυ-
 ρὸς καὶ δι' ὕδατος βαφὴν, ὧν ἄνευ γενέσθαι τὸ
 B ἔργον οὐδεμία μηχανή· τὴν δὲ κυριωτέραν ἀρχὴν 5
 καὶ ταῦτα κινουῦσαν καὶ διὰ τούτων ἐνεργοῦσαν ἡ
 τέχνη καὶ ὁ λόγος τῷ ἔργῳ παρέσχε. καὶ μὴν τῶν
 γε μιμημάτων τούτων καὶ εἰδώλων ὁ ποιητῆς καὶ
 δημιουργὸς ἐπιγέγραπται·

᾿γράψε Πολύγνωτος, Θάσιος γένος, Ἀγλαοφῶντος 10
 υἱὸς περθομέναν Ἰλίου ἀκρόπολιν·

ὥς ὁρᾶται γράψας· ἄνευ δὲ φαρμάκων συντριβέντων
 καὶ συμφθαρέντων ἀλλήλοις οὐδὲν ἦν οἷόν τε τοιαύ-
 την διάθεσιν λαβεῖν καὶ ὕψιν. ἄρ' οὖν ὁ βουλό-
 μενος ἄπτεσθαι τῆς ὑλικῆς ἀρχῆς, ζητῶν δὲ καὶ 15
 C διδάσκων τὰ παθήματα καὶ τὰς μεταβολάς, ἃς ὥχρα
 μιχθεῖσα σινωπὶς ἴσχει καὶ μέλανι μηλιάς, ἀφαιρεῖται
 τὴν τοῦ τεχνίτου δόξαν· ὁ δὲ τοῦ σιδήρου τὴν στό-
 μωσιν ἐπεξιδῶν καὶ τὴν μάλαξιν, ὅτι τῷ μὲν πυρὶ
 χαλασθεῖς ἐνδίδωσι καὶ ὑπείκει τοῖς ἐλαύνουσι καὶ 20
 πλήττουσιν, ἐμπεσὼν δὲ πάλιν εἰς ὕδωρ ἀκραιφνὲς
 καὶ τῇ ψυχρότητι διὰ τὴν ὑπὸ πυρὸς ἐγγενομένην
 ἀπαλότητα καὶ μαλινότητα πιληθεῖς καὶ καταπυκνω-
 θεῖς, εὐτονίαν ἴσχει καὶ πῆξιν, ἣν Ὅμηρος ᾿σιδήρου

2 Ἑρόδοτος] 1, 25 ὑποκρατηρίδιον Turnebus: ὑποκρι-
 τηρίδιον ἔσχε τὰς Madvigius: ἔχοντας 4 δι' R 10
 Bergk. 8 p. 502 12 ὥς ὁρᾶται] ὥς ἀρετῇ (i. e. δι' οἰκείαν
 ἀρετήν)? 18 τεχνίτου Turnebus: σιδήρου (ex proximo
 ortum) 20 ἐνδίδωσι idem: ἐπιδίδωσι 24 Ὅμηρος] ι 393

- κράτος' εἶπεν, ἥττον τι τῷ τεχνίτῃ τηρεῖ τὴν αἰτίαν
 τῆς τοῦ ἔργου γενέσεως; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶομαι· καὶ
 γὰρ τῶν ἱατρικῶν δυνάμεων ἔνιοι τὰς ποιότητας D
 ἐλέγχουσι, τὴν δ' ἱατρικὴν οὐκ ἀναιροῦσιν. ὥσπερ
 5 ἀμέλει καὶ Πλάτων ὁρᾷ μὲν ἡμᾶς τῇ παρὰ τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐγῇ συγκεραυνυμένη πρὸς τὸ τοῦ ἡλίου
 φῶς, ἀκούειν δὲ τῇ πληγῇ τοῦ ἀέρος ἀποφαινόμε-
 νος, οὐκ ἀνῆρει τὸ κατὰ λόγον καὶ πρόνοιαν ὁρατι-
 κοὺς καὶ ἀκουστικοὺς γεγονέναι.²
- 10 48. 'Καθόλου γάρ, ὥς φημι, δύο πάσης γενέσεως
 αἰτίας ἐχούσης, οἱ μὲν σφύδρα παλαιοὶ θεολόγοι
 καὶ ποιηταὶ τῇ κρείττονι μόνῃ τὸν νοῦν προσέχειν
 εἶλοντο, τοῦτο δὴ τὸ κοινὸν ἐπιφθεγγόμενοι πᾶσι
 πράγμασι
- 15 'Ζεὺς ἀρχὴ Ζεὺς μέσσα, Διὸς δ' ἐκ πάντα πέλονται·'
 ταῖς δ' ἀναγκαίαις καὶ φυσικαῖς οὐκ ἔτι προσήεσαν
 αἰτίαις. οἱ δὲ νεώτεροι τούτων καὶ φυσικοὶ προσ- E
 αγορευόμενοι τοῦναντίον ἐκείνοις τῆς καλῆς καὶ θείας
 ἀποπλανηθέντες ἀρχῆς, ἐν σώμασι καὶ πάθεσι σω-
 20 μάτων πληγαῖς τε καὶ μεταβολαῖς καὶ κράσεσι τίθεν-
 ται τὸ σύμπαν. ὅθεν ἀμφοτέροις ὁ λόγος ἐνδεὴς
 τοῦ προσήκοντός ἐστι, τοῖς μὲν τὸ δι' οὗ καὶ ὅφ'
 οὗ τοῖς δὲ τὸ ἐξ ὧν καὶ δι' ὧν ἀγνοοῦσιν ἢ παρα-
 λείπουσιν. ὁ δὲ πρῶτος ἐκφανῶς ἀψάμενος ἀμφοῖν
 25 καὶ τῷ κατὰ λόγον ποιοῦντι καὶ κινοῦντι προσλαβὼν
 ἀναγκάως τὸ ὑποκείμενον καὶ πάσχον, ἀπολύεται

5 καὶ] om. codd. mei Πλάτων] Rep. p. 507 παρὰ
 Duebnerus: περὶ τῶν ὀφθαλμῶν Aldina: τὸν ὀφθαλμὸν
 15 Mullach. 1 p. 169, 11

Ε καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πᾶσαν ὑποψίαν καὶ διαβολήν. οὐ γὰρ ἔθεον ποιοῦμεν οὐδ' ἄλογον τὴν μαντικὴν, ὕλην μὲν αὐτῇ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τὸ δ' ἐνθουσιαστικὸν πνεῦμα καὶ τὴν ἀναθυμίασιν οἶον ὄργανον ἢ πληκτρον ἀποδιδόντες· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ 5 γεννήσασα γῆ τὰς ἀναθυμιάσεις ὅ τε πᾶσαν ἐνδιδούς κρᾶσεως τῇ γῇ καὶ μεταβολῆς δύναμιν ἥλιος νόμῳ πατέρων θεός ἐστιν ἡμῖν· ἔπειτα δαίμονας ἐπιστάτας καὶ περιπόλους καὶ φύλακας οἶον ἁρμονίας τῆς 10 κρᾶσεως ταύτης τὰ μὲν ἀνιέντας ἐν καιρῷ τὰ δ' ἐπιτείνοντας, καὶ τὸ ἄγαν ἐκστατικὸν αὐτῆς καὶ ταρακτικὸν ἀφαιροῦντας τὸ δὲ κινήτικὸν ἀλύπως καὶ ἀβλαβῶς τοῖς χρωμένοις καταμιγνύντας ἀπολείποντες, οὐδὲν ἄλογον ποιεῖν οὐδ' ἀδύνατον δόξομεν.'

49. 'Οὐδέ γε προθυόμενοι καὶ καταστέφοντες 15 ἱερεῖα καὶ κατασπένδοντες ἐναντία τῷ λόγῳ τούτῳ πράττομεν. οἱ γὰρ ἱερεῖς καὶ ὕσιοι θύειν φασὶ τὸ ἱερεῖον καὶ κατασπένδειν καὶ τὴν κίνησιν αὐτοῦ καὶ τὸν τρόμον ἀποθεωρεῖν, ἑτέρου τίνος τοῦτο σημεῖον ἢ τοῦ θεμιστεύειν τὸν θεὸν λαμβάνοντες; δεῖ γὰρ 20 Β τὸ θύσιμον τῷ τε σώματι καὶ τῇ ψυχῇ καθαρὸν εἶναι καὶ ἄσινες καὶ ἀδιάφθορον. μήνυτρα μὲν οὖν τῶν περὶ τὸ σῶμα κατιδεῖν οὐ πάνυ χαλεπὸν ἐστι· τὴν δὲ ψυχὴν δοκίμάξουσιν, τοῖς μὲν ταύροις ἄλφριτα τοῖς δὲ κάπροις ἑρεβίνθους παρατιθέντες· τὸ γὰρ 25 μὴ γευσάμενον ὑγιαίνειν οὐκ οἶονται. τὴν δ' αἶγα

6 ὅ τε Emperius: ὁ δὲ 11 καὶ τὸ] καὶ τὸ μὲν R
17 ὅσιοι Turnebus: ὅσοι φασιν] εἰώθασιν R 19 τοῦτο ση-
μεῖον Emperius: τοῦθ' ἡμῖν 22 μήνυτρα Turnebus: μέτρα

- διελέγχειν τὸ ψυχρὸν ὕδωρ· οὐ γὰρ εἶναι ψυχῆς
 κατὰ φύσιν ἐχούσης τὸ πρὸς τὴν κατάσπεισιν ἀπα-
 ϑές καὶ ἀκίνητον. ἐγὼ δέ, κἂν ἡ βέβαιον ὅτι ση-
 μεῖόν ἐστι τοῦ θεμιστεύειν τὸ σείσασθαι καὶ τοῦ μὴ
 5 θεμιστεύειν τοῦναντίον, οὐχ ὁρῶ τί συμβαίνει δυσχε-
 ρές ἀπ' αὐτοῦ τοῖς εἰρημένοις. πᾶσα γὰρ δύναμις C
 ὃ πέφυκε σὺν καιρῷ βέλτιον ἢ χειρόν ἀποδίδωσι·
 τοῦ δὲ καιροῦ διαφεύγοντος ἡμᾶς, σημεῖα διδόναι
 τὸν θεὸν εἰκὸς ἐστίν.
 10 . 50. Ὅλομαι μὲν οὖν μήτε τὴν ἀναθυμίασιν ὡσαύ-
 τως ἔχειν ἀεὶ διὰ παντός, ἀνέσεις δέ τινας ἴσχειν
 καὶ πάλιν σφοδρότητας· ὃ δὲ τεκμηρίῳ χρῶμαι,
 μάρτυρας ἔχω καὶ ξένους πολλοὺς καὶ τοὺς θερα-
 πεύοντας τὸ λερὸν ἅπαντας. ὁ γὰρ οἶκος, ἐν ᾧ τοὺς
 15 χρωμένους τῷ θεῷ καθίζουσιν, οὔτε πολλάκις οὔτε
 τεταγμένως ἀλλ' ὥς ἔτυχε διὰ χρόνων εὐωδίας ἀνα-
 πίμπλαται καὶ πνεύματος, οἷας ἂν τὰ ἡδιστα καὶ πο-
 λυτελέστατα τῶν μύρων ἀποφορὰς ὥσπερ ἐκ πηγῆς
 τοῦ ἀδύτου προσβάλλοντος· ἐξανθεῖν γὰρ εἰκὸς ὑπὸ D
 20 θερμούτητος ἢ τινος ἄλλης ἐγγιγνομένης θυνάμεως.
 εἰ δὲ τοῦτο μὴ δοκεῖ πιθανόν, ἀλλὰ γε τὴν Πυθίαν
 αὐτὴν ἐν πάθεσι καὶ διαφοραῖς ἄλλοτ' ἄλλαις ἐνεῖνο
 τὸ μέρος τῆς ψυχῆς ἴσχειν, ὃ πλησιάζει τὸ πνεῦμα,
 καὶ μὴ μίαν ἀεὶ κρᾶσιν ὥσπερ ἁρμυρίαν ἀμετάβολον
 25 ἐν παντὶ καιρῷ διαφυλάττειν, ὁμολογήσετε. πολλὰ
 μὲν γὰρ αἰσθητομένης πλείονες δ' ἄδηλοι τό τε σῶμα

7 ὁ Turnebus: ὃ 18 ἔχω] ἔχει codd. mei 17 πνεύ-
 ματος κἔ] ordo verborum est: πνεύματος προσβάλλοντος ἀπο-
 φορὰς, οἷας ἂν τὰ ἡδιστα καὶ πολυτ. τῶν μύρων (intell.
 προσβάλλοι) 26 αἰσθητομένης] sc. τῆς Πυθίας

καταλαμβάνουσι καὶ τὴν ψυχὴν ὑπορρέουσι δυσχέ-
 ρειαι καὶ κινήσεις· ὧν ἀναπιμπλαμένην οὐκ ἄμεινον
 ἐκεῖ βαδίζειν οὐδὲ παρέχειν ἑαυτὴν τῷ θεῷ μὴ παν-
 τάπασι καθαρὰν οὔσαν ὥσπερ ὄργανον ἐξηρτυμένον
 E καὶ εὐηχέας, ἀλλ' ἐμπαθῇ καὶ ἀκατάστατον. οὔτε γὰρ 5
 ὁ οἶνος ὡσαύτως ἀεὶ τὸν μεθυστικὸν οὔθ' ὁ αὐλὸς
 τὸν ἐνθουσιαστικὸν ὁμοίως διατίθησιν, ἀλλὰ νῦν
 μὲν ἦττον οἱ αὐτοὶ νῦν δὲ μᾶλλον ἐκβακχεύονται
 καὶ παροينوῦσι, τῆς κρᾶσεως ἐν αὐτοῖς ἑτέρας γενο-
 μένης. μάλιστα δὲ τὸ φανταστικὸν ἔοικε τῆς ψυχῆς 10
 ὑπὸ τοῦ σώματος ἀλλοιουμένου κρατεῖσθαι καὶ συμ-
 μεταβάλλειν, ὡς δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τῶν ὀνείρων· ποτὲ
 μὲν γὰρ ἐν πολλαῖς γιγνόμεθα καὶ παντοδαπαῖς ἐνυ-
 F πνίων ὕψει, ποτὲ δ' αὖ πάλιν πᾶσα γίνεται γα-
 λήνη καὶ ἡσυχία τῶν τοιούτων. καὶ Κλέωνα μὲν 15
 ἴσμεν αὐτοὺς τὸν ἐκ Δαυλίας τοῦτον ἐν πολλοῖς
 ἔτεσιν οἷς βεβίωκε φάσκοντα μηδὲν ἰδεῖν πώποτ'
 ἐνύπνιον· τῶν δὲ πρεσβυτέρων ταὐτὸ τοῦτο λέγεται
 περὶ Θρασυμήδους τοῦ Ἡραιέως. αἰτία δ' ἡ κρᾶσις
 τοῦ σώματος, ὥσπερ αὖ πάλιν ἡ τῶν μελαγχολικῶν 20
 πολυόνειρος καὶ πολυφάνταστος, ἥ καὶ δοκεῖ τὸ εὐ-
 438 θυόνειρον αὐτοῖς ὑπάρχειν· ἐπ' ἄλλα γὰρ ἄλλοτε τῷ
 φανταστικῷ τρεπόμενοι, καθάπερ οἱ πολλὰ βάλλον-
 τες, ἐπιτυγχάνουσι πολλάκις.'

51. 'Όταν οὖν ἀρμοστῶς ἔχη πρὸς τὴν τοῦ πνεύ- 25
 ματος ὥσπερ φαρμάκου κρᾶσιν ἡ φανταστικὴ καὶ
 μαντικὴ δύναμις, ἐν τοῖς προφητεύουσιν ἀνάγκη

γίνεσθαι τὸν ἐνθουσιασμόν· ὅταν δὲ μὴ οὕτως, μὴ
 γίνεσθαι, ἢ γίνεσθαι παράφορον καὶ οὐκ ἀκέραιον
 καὶ ταρακτικόν, ὥσπερ ἴσμεν ἐπὶ τῆς ἔναγχος ἀπο-
 5 θανούσης Πυθίας· θεοπρόπων γὰρ ἀπὸ ξένης παρα-
 γενομένων, λέγεται τὰς πρώτας κατασπείσεις ἀκίνητον
 ὑπομεῖναι καὶ ἀπαθὲς τὸ ἱερεῖον· ὑπερβαλλομένων B
 δὲ φιλοτιμίας τῶν ἱερέων καὶ προσλιπαρούντων, μό-
 λης ὑπομβρον γενόμενον καὶ κατακλυσθὲν ἐνδοῦναι.
 τί οὖν συνέβη περὶ τὴν Πυθίαν; κατέβη μὲν εἰς τὸ
 10 μαντεῖον ὥς φασιν ἄκουσα καὶ ἀπρόθυμος, εὐθύς
 δὲ περὶ τὰς πρώτας ἀποκρίσεις ἦν καταφανὴς τῇ
 τραχύτητι τῆς φωνῆς οὐκ ἀναφέρουσα δίκην νεῶς
 ἐπειγομένης, ἀλλάλου καὶ κακοῦ πνεύματος οὔσα πλή-
 ρης· τέλος δὲ παντάπασιν ἐκταραχθεῖσα καὶ μετὰ
 15 κραυγῆς φοβερᾶς φερομένη πρὸς τὴν ἔξοδον ἔρριπεν
 ἑαυτήν, ὥστε φυγεῖν μὴ μόνον τοὺς θεοπρόπους
 ἀλλὰ καὶ τὸν προφήτην Νικανδρον καὶ τοὺς παρόν-
 τας τῶν ὁσίων. ἀνείλυντο μέντοι μετὰ μικρὸν αὐτὴν
 εἰσελθόντες ἔμφρονα καὶ διεβίωσεν ὀλίγας ἡμέρας. C
 20 τούτων ἕνεκα καὶ συνουσίας ἀγνὸν τὸ σῶμα καὶ τὸν
 βίον ὅλως ἀνεπίμικτον ἀλλοδαπαῖς ὁμιλίαις καὶ ἄθι-
 κτον φυλάττουσι τῆς Πυθίας, καὶ πρὸ τοῦ χρηστη-
 ρίου τὰ σημεῖα λαμβάνουσιν, οἰόμενοι τῷ θεῷ κατὰ-
 δηλον εἶναι, πότε τὴν πρόσφορον ἔχουσα κρᾶσιν καὶ
 25 διάθεσιν ἀβλαβῶς ὑπομενεῖ τὸν ἐνθουσιασμόν. οὕτε

3 ταρακτικόν Turnebus: πρακτικόν 4 Πυθίας *: πυθιάδος 8 ὑπομβρον] ὑπότρομον R. Nihil opus ἐνδοῦ-
 ναι Turnebus: ἐνδον ἦν 11 δὲ περὶ idem: δ' ἐπὶ 13
 ἀλλάλου] ἀλλ' ἄλαστο R

γὰρ πάντας οὔτε τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ διατίθησιν ὥσανύ-
 τως ἢ τοῦ πνεύματος δύνამις, ἀλλ' ὑπέκκανυμα παρῆ-
 D χει καὶ ἀρχὴν ὥσπερ εἴρηται τοῖς πρὸς τὸ παθεῖν
 καὶ μεταβαλεῖν οἰκείως ἔχουσιν. ἔστι δὲ θεία μὲν
 ὄντως καὶ δαιμόνιος, οὐ μὴν ἀνέκλειπτος οὐδ' ἄφθαρ- 5
 τος οὐδ' ἀγήρως καὶ διαρκῆς εἰς τὸν ἄπειρον χρό-
 νον ὑφ' οὗ πάντα κάμνει τὰ μεταξὺ γῆς καὶ σελή-
 νης κατὰ τὸν ἡμέτερον λόγον. εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὰ
 ἐπάνω φάσκοντες οὐχ ὑπομένειν, ἀλλ' ἀπαυδῶντα
 πρὸς τὸ αἰδίον καὶ ἄπειρον ὀξέσι χρῆσθαι μεταβο- 10
 λαῖς καὶ παλιγγενεσίαις'

52. 'Ταῦτ' ἔφην ἐγὼ 'πολλάκις ἀνασκέπτεσθαι
 καὶ ὑμᾶς παρακαλῶ καὶ ἑμαυτόν, ὥς ἔχοντα πολλὰς
 ἀντιλήψεις καὶ ὑπονοίας πρὸς τοῦναντίον, ἃς ὁ και-
 E ρὸς οὐ παρέχει πάσας ἐπεξελεθεῖν· ὥστε καὶ ταῦθ' 15
 ὑπερκείσθω καὶ ὁ Φίλιππος διαπορεῖ περὶ ἡλίου καὶ
 'Απόλλωνος.'

10 ὀξέσι] ὀξείαις R. ἑξαισίαις?

Περὶ τῆς ἀρετῆς βουλευόμεθα καὶ διαποροῦμεν,
 εἰ διδασκτόν ἐστι τὸ φρονεῖν τὸ δικαιοπραγεῖν τὸ εὖ
 ζῆν· εἴτ' οὐ θαυμάζομεν, εἰ ῥητόρων μὲν ἔργα καὶ B
 κυβερνητῶν καὶ ἀρμονικῶν καὶ οἰκοδόμων καὶ γεω-
 5 γῶν μυρία γ' ἐστίν· ἀγαθοὶ δ' ἄνδρες ὀνομάζονται
 καὶ λέγονται μόνον, ὥς ἱπποκένταυροι καὶ γίγαντες
 καὶ κύκλωπες, ἔργον δ' ἀμεμφές εἰς ἀρετὴν καὶ
 ἀκέραιον οὐκ ἔστιν εὐρεῖν οὐδὲ πάθους ἀκέραιον
 ἦθος καὶ ἄθικτον αἰσχροῦ βίου· ἀλλ' εἰ καὶ τι κα-
 10 λὸν ἢ φύσις αὐτομάτως ἐκφέρει, τοῦτο πολλῶ τῷ
 ἀλλοτρίῳ, καθάπερ ὕλη καρπὸς ἀγρία καὶ ἀκαθάρτῳ
 μιγνύμενος, ἐξαμαυροῦται. ψάλλειν μανθάνουσιν οἱ
 ἄνθρωποι καὶ ὀρχεῖσθαι καὶ ἀναγιγνώσκειν γράμ-
 15 ματα καὶ γεωργεῖν καὶ ἱππεύειν· ὑποδεῖσθαι μαν-
 θάνουσι περιβάλλεσθαι καὶ ἀλείφεσθαι· οἰνοχοεῖν C
 διδάσκουσιν ὀψοποιεῖν· ταῦτ' ἄνευ τοῦ μαθεῖν οὐκ
 ἔστι χρησίμως ποιεῖν. δι' ὃ δὲ ταῦτα πάντα, τὸ εὖ
 βιοῦν, ἀδίδακτον καὶ ἄλογον καὶ ἄτεχνον καὶ αὐτό-
 ματον.

20 2. Ὡς ἄνθρωποι, τί τὴν ἀρετὴν λέγοντες ἀδί-

3 εἴτ' οὐ R: εἴτα 5 μυρία γ' Stobaeus: μυρία δ' 7 καὶ
 ἀκέραιον] del. W 9 βίου *: βίου καὶ ἀκέραιον 12 μι-
 γνύμενον S

δακτον εἶναι ποιοῦμεν ἀνύπαρκτον; εἰ γὰρ ἡ μάθη-
 σις γένεσις ἐστίν, ἡ τοῦ μαθεῖν κώλυσις ἀναίρεσις.
 καίτοι γ' ὥς φησιν ὁ Πλάτων διὰ τὴν τοῦ ποδὸς
 πρὸς τὴν λύραν καὶ ἀμετρίαν καὶ ἀναρμοστίαν οὗτ'
 ἀδελφὸς ἀδελφῷ πολεμεῖ οὔτε φίλος φίλῳ διαφέρει- 5
 ται, οὔτε πόλεις πόλεσι δι' ἀπεχθείας γιγνόμεναι τὰ
 ἔσχατα δοῶσί τε καὶ πάσχουσιν ὑπ' ἀλλήλων· οὐδὲ
 περὶ προσωδίας ἔχει τις εἰπεῖν στάσιν ἐν πόλει γενο-
 D μένην, πότερον Τελχίνας ἢ Τέλχινας ἀναγνωστέον·
 οὐδ' ἐν οἰκίᾳ διαφορὰν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὑπὲρ 10
 κρόκης ἢ στήμονος. ἀλλ' ὅμως οὗτ' ἂν ἴστων οὔτε
 βιβλίον ἢ λύραν ὁ μὴ μαθὼν μεταχειρίζαιτο, καίπερ
 εἰς οὐδὲν μέγα βλαβησόμενος, ἀλλ' αἰδεῖται γενέσθαι
 καταγέλαστος· 'ἀμαθίην' γὰρ 'Ἡράκλειτος φησι 'κρύ-
 πτειν ἄμεινον·' οἶκον δὲ καὶ γάμον καὶ πολιτείαν 15
 καὶ ἀρχὴν οἶόν τε καλῶς μεταχειρίσασθαι μὴ γυναικὶ
 μὴ θεράποντι μὴ πολίτῃ μὴ ἀρχομένῳ καὶ ἄρχοντι;
 παιδὸς ὀψοφαγοῦντος, ὁ Διογένης τῷ παιδαγωγῷ
 κόνδυλον ἔδωκεν, ὁρθῶς οὐ τοῦ μὴ μαθόντος ἀλλὰ
 τοῦ μὴ διδάξαντος τὸ ἀμάρτημα ποιήσας. εἴτα παρο- 20
 E ψίδος μὲν ἢ κύλικος οὐκ ἔστι κοινωνεῖν ἐπιδεξίως,
 ἂν μὴ μάθῃ τις εὐθὺς ἐκ παίδων ἀρξάμενος, ὥς
 Ἀριστοφάνης

ἢ μὴ κικλίζειν μῆδ' ὀψοφαγεῖν μῆδ' ἴσχειν τὸ πόδ'
 ἐπαλλάξ· 25

3 τοῦ ποδὸς] ἐν τῷ ποδὶ Plato Clitoph. p. 407 c
 7 ἔσχατα Plato: ἔσχατα κακὰ 8 γενομένην Emperius: γινο-
 μένην 9 ἢ Τέλχινας X 14 Ἡράκλειτος] Bywater p. 42
 16 οἶόν τε *: οἶεται 23 Ἀριστοφάνης] Nub. 979. Add.
 φησι W 25 ἐναλλάξ Aristophanes

οἴκου δὲ καὶ πόλεως καὶ γάμου καὶ βίου καὶ ἀρχῆς
 κοινωνίαν ἀνέγκλητον ἐνδέχεται γενέσθαι, μὴ μα-
 θόντων ὕψινα χρηὴ τρόπον ἀλλήλοις συμφέρεσθαι;
 ὁ Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος ἑπανταχοῦ σὺν
 5 ἄρ' εἰς; γελάσας ὀυκοῦν' ἔφη ἑπαναπόλλυμι τὸ ναῦ-
 λον, εἴ γε πανταχοῦ εἰμί'. τί οὖν οὐκ ἂν εἴποις καὶ F
 αὐτός 'εἰ μὴ γίνονται μαθήσει βελτίονες ἄνθρωποι,
 παρὰ πόλλυται ὁ μισθὸς τῶν παιδαγωγῶν;' πρῶτον
 γὰρ οὗτοι λαμβάνοντες ἐκ γάλακτος, ὥσπερ αἱ τίτται
 10 ταῖς χερσὶ τὸ σῶμα πλάττουσιν, οὕτω τὸ ἦθος ῥυθμι-
 ζουσι τοῖς ἔθεσιν, εἰς ἴχνος τι πρῶτον ἀρετῆς καθι-
 στάντες. καὶ ὁ Λάκων ἐρωτηθεὶς τί παρῆχει παιδα-
 γῶν, 'τὰ καλὰ' ἔφη 'τοῖς παισὶν ἡδέα ποιῶ.' καίτοι
 διδάσκουσιν οἱ παιδαγωγοὶ κεκυφότας ἐν ταῖς ὁδοῖς
 15 περιπατεῖν, ἐν δὲ δακτύλῳ τὸ τάριχος ἄρασθαι, δυσὶ 440
 τὸν ἰχθὺν σῖτον κρέας· οὕτω καθῆσθαι, τὸ ἱμάτιον
 οὕτως ἀναλαβεῖν.

3. Τί οὖν; ὁ λέγων λειχῆνος ἱατρικὴν εἶναι καὶ
 παρωνυχίας, πλευρίτιδος δὲ καὶ πυρετοῦ καὶ φρενί-
 20 τιδος μὴ εἶναι, τί διαφέρει τοῦ λέγοντος ὅτι τῶν
 μικρῶν καὶ παιδικῶν καθηκόντων εἰς διδασκαλεῖα
 καὶ λόγοι καὶ ὑποθῆκαι, τῶν δὲ μεγάλων καὶ τε-
 λείων ἄλογος τριβὴ καὶ περίπτωσις ἔστιν; ὥς γὰρ
 ὁ λέγων ὅτι δεῖ κόπην ἐλαύνειν μαθόντα κυβερνᾶν
 25 δὲ καὶ μὴ μαθόντα γελοῖός ἐστιν, οὕτως ὁ μὲν τῶν
 ἄλλων ἀπολείπων τεχνῶν μάθησιν ἀρετῆς δ' ἀναι-

13 καίτοι Emperius: καὶ αὐτοὶ
 ἄψασθαι 17 ἀναβαλεῖν Salmasius
 μὴ μαθόντα Iannotius

15 ἄρασθαι idem:
 24 κυβερνᾶν δὲ καὶ

ρῶν τοῦναντίον ἔοικε τοῖς Σκύθαις ποιεῖν· ἐκεῖνοι
 μὲν γάρ, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, τοὺς οἰκέτας ἐκτυφλοῦ-
 σιν ὅπως παραδῶσιν αὐτοῖς· οὗτος δὲ ταῖς δούλαις
 B καὶ ὑπηρέτεσι τέχναις ὥσπερ ὕμνα τὸν λόγον ἐντι-
 θεῖς τῆς ἀρετῆς ἀφαιρεῖ. καίτοι γ' ὁ στρατηγὸς 5
 Ἰφικράτης πρὸς τὸν Χαβρίου Καλλίαν ἐρωτῶντα καὶ
 λέγοντα 'τίς εἶ; τοξότης; πελταστής; ἱππεύς; ὀπλί-
 τής;' 'οὐδεὶς' ἔφη 'τούτων ἀλλ' ὁ τούτοις πᾶσιν
 ἐπιτάττων.' γελοῖος οὖν ὁ λέγων, ὅτι τοξικὴ καὶ
 ὀπλιτικὴ καὶ τὸ σφενδονᾶν καὶ τὸ ἱππεύειν διδασκόν 10
 ἐστὶ, στρατηγία δὲ καὶ τὸ στρατηγεῖν ὥς ἔτυχε πα-
 ραγίγνεται καὶ οἷς ἔτυχε μὴ μαθοῦσιν. οὐκοῦν ἔτι
 γελοιότερος ὁ μόνην τὴν φρόνησιν μὴ διδασκτὴν
 ἀποφαίνων, ἧς ἔνευ τῶν ἄλλων τεχνῶν ὄφελος οὐ-
 C δὲν οὐδ' ὕνησις ἔστιν. εἰ δ' ἡγεμὼν αὕτη καὶ κόσμος 15
 οὔσα πασῶν καὶ τάξις εἰς τὸ χρήσιμον ἕκαστον καθί-
 στησιν, αὐτίκα τίς δειλῆς χάρις, ἡσκημένων καὶ
 μεμαθηκότων παίδων

'δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτηῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι,'
 εἰ μὴ διδάθεις μὴδὲ τάξις εἴη περὶ τοὺς διακο- 20
 νοῦντας;

2 [Ἡρόδοτος] 4, 2 sqq. 3 [παραδῶσιν] παραμένωσιν αὐτ
 γάλα·δονῶσιν Canterus 6 πρὸς τὸν — λέγοντα] πρὸς τὸν
 ὀχληρῶς ἐν ἐκκλησίᾳ ἐρωτῶντα Sauppe prorsus improba-
 bilia sunt. cf. p. 99 e. 187 b. 11 [στρατηγία] στρατηγική
 W 15 εἰ δ'] εἰ γε S 19 [δαιτρεῦσαι κέ] Hom. o 322
 τε καὶ Homerus: καὶ 20 περὶ W: πρὸς

Περὶ τῆς ἠθικῆς λεγομένης ἀρετῆς καὶ δοκούσης,
 ὧ δὴ μάλιστα τῆς θεωρητικῆς διαφέρει, τῷ τὸ μὲν
 πάθος ὕλην ἔχειν τὸν δὲ λόγον εἶδος, εἰπεῖν πρό-
 κειται τίν' οὐσίαν ἔχει καὶ πῶς ὑφίστασθαι πέφυκε·
 5 καὶ πότερον οἰκείῳ λόγῳ κεκόσμηται τὸ δεδεδυμένον
 μῦθον αὐτὴν τῆς ψυχῆς ἢ μετέσχηκεν ἄλλοτρίου·
 καὶ εἰ μετέσχηκε, πότερον ὥς τὰ μεμιγμένα πρὸς E
 τὸ βέλτιον ἢ μᾶλλον ὥς ἐπιστάσι'α τινὶ χρώμενον
 καὶ ἀρχῇ μετέχειν λέγεται τῆς τοῦ ἄρχοντος δυνά-
 10 μεως. ὅτι μὲν γὰρ δυνατόν καὶ ἀρετὴν γεγενῆσθαι
 καὶ μένειν παντάπασιν ἄνυλον καὶ ἄκρατον, οἷμαι
 δῆλον εἶναι. βέλτιον δὲ βραχέως ἐπιδραμεῖν καὶ τὰ
 τῶν ἑτέρων, οὐχ ἱστορίας ἕνεκα μᾶλλον ἢ τοῦ σα-
 φέστερα γενέσθαι τὰ οἰκεία καὶ βεβαιότερα, προ-
 15 εκτεθέντων ἐκείνων.

2. Μενέδημος μὲν ὁ ἐξ Ἑρετρίας ἀνῆρει τῶν ἀρε-
 τῶν καὶ τὸ πλεῖθος καὶ τὰς διαφοράς, ὥς μί'ας οὐ-
 σης καὶ χρωμένης πολλοῖς ὀνόμασι· τὸ γὰρ αὐτὸ
 σωφροσύνην καὶ ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην λέγεσθαι, F
 20 καθάπερ βροτὸν καὶ ἄνθρωπον. Ἀρίστων δ' ὁ Χίος
 τῇ μὲν οὐσίᾳ μίαν καὶ αὐτὸς ἀρετὴν ἐποίει καὶ

10 δυνατόν] δύναται mei codd.

ὑγίειαν ὠνόμαζε· τῷ δὲ πρὸς τί πως διαφόρους καὶ
 πλείονας, ὥς εἴ τις ἐθέλοι τὴν ὄρασιν ἡμῶν λευκῶν
 μὲν ἀντιλαμβανομένην λευκοθέαν καλεῖν, μελάνων δὲ
 μελανθέαν ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον. καὶ γὰρ ἡ ἀρετὴ
 ποιητέα μὲν ἐπισκοποῦσα καὶ μὴ ποιητέα κέκληται 5
 441 φρόνησις, ἐπιθυμίαν δὲ κοσμοῦσα καὶ τὸ μέτριον
 καὶ τὸ εὐκαιρον ἐν ἡδοναῖς ὀρίζουσα σωφροσύνη,
 κοινωνήμασι δὲ καὶ συμβολαίοις ὁμιλοῦσα τοῖς πρὸς
 ἑτέρους δικαιοσύνη· καθάπερ τὸ μαχαίριον ἐν μὲν
 ἐστὶν ἄλλοτε δ' ἄλλο διαιρεῖ, καὶ τὸ πῦρ ἐνεργεῖ 10
 περὶ ὕλης διαφόρους μῖα φύσει χρώμενον. ἔοικε
 δὲ καὶ Ζήνων εἰς τοῦτό πως ὑποφέρεσθαι ὁ Κιτιεύς,
 ὀριζόμενος τὴν φρόνησιν ἐν μὲν ἀπονεμητέοις δι-
 καιοσύνην ἐν δ' αἰρετέοις σωφροσύνην ἐν δ' ὑπο-
 μενετέοις ἀνδρείαν· ἀπολογούμενοι δ' ἀξιοῦσιν ἐν 15
 B τούτοις τὴν ἐπιστήμην φρόνησιν ὑπὸ τοῦ Ζήνωνος
 ὠνομάσθαι. Χρύσιππος δὲ κατὰ τὸ ποιοῦν ἀρετὴν
 ἰδίαν ποιότητι συνίστασθαι νομίζων, ἔλαθεν ἑαυτὸν
 κατὰ τὸν Πλάτωνα σμῆνος ἀρετῶν οὐ σύνηθες οὐδὲ
 γνῶριμον ἐγείρας· ὥς γὰρ παρὰ τὸν ἀνδρεῖον ἀν- 20
 δρεῖαν καὶ παρὰ τὸν πρᾶον πραότητα καὶ δικαιο-
 σύνην παρὰ τὸν δίκαιον, οὕτω παρὰ τὸν χαρίεντα
 χαριεντότητας καὶ παρὰ τὸν ἐσθλὸν ἐσθλότητας καὶ
 παρὰ τὸν μέγαν μεγαλότητας καὶ παρὰ τὸν καλὸν
 καλότητας, ἑτέρας τε τοιαύτας ἐπιδεξιότητας εὐαπαν- 25
 τησίας εὐτραπελίας ἀρετὰς τιθέμενος, πολλῶν καὶ ἀτό-
 C πων ὀνομάτων οὐδὲν δεομένην ἐμπέπληκε φιλοσοφίαν.

1 ὑγίειαν ¹: ὑγείαν
 Πλάτωνα] Men. p. 72 a

14 αἰρετέοις W: διαιρετέοις 19
 22 δίκαιον] intell. τιθέμεθα

3. Κοινῶς δ' ἅπαντες οὗτοι τὴν ἀρετὴν τοῦ ἡγε-
 μονικοῦ τῆς ψυχῆς διάθεσιν τινα καὶ δύναμιν γε-
 γεννημένην ὑπὸ λόγου, μᾶλλον δὲ λόγον οὔσαν αὐτὴν
 ὁμολογούμενον καὶ βέβαιον καὶ ἀμετάπτωτον ὑποτί-
 5 θενται· καὶ νομίζουσιν οὐκ εἶναι τὸ παθητικὸν καὶ
 ἄλογον διαφορᾶ τινι καὶ φύσει ψυχῆς τοῦ λογικοῦ
 διακεκριμένον, ἀλλὰ ταῦτ' ὅλην τῆς ψυχῆς μέρος, ὃ δὴ
 καλοῦσι διάνοιαν καὶ ἡγεμονικόν, δι' ὅλου τρεπόμε-
 νον καὶ μεταβάλλον ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς καθ'
 10 ἑξίν ἢ διαθέσειν μεταβολαῖς κακίαν τε γίγνεσθαι καὶ
 ἀρετὴν, καὶ μηδὲν ἔχειν ἄλογον ἐν ἑαυτῷ· λέγεσθαι δ'
 δ' ἄλογον, ὅταν τῷ πλεονάζοντι τῆς ὁρμῆς ἰσχυρῶ
 γενομένῳ καὶ κρατήσαντι πρὸς τι τῶν ἀτόπων παρὰ
 τὸν αἰροῦντα λόγον ἐκφέρεται· καὶ γὰρ τὸ πάθος
 15 εἶναι λόγον ποιηρὸν καὶ ἀκόλαστον ἐκ φανύλης καὶ
 διημαρτημένης κρίσεως σφοδρότητα καὶ ῥώμην προσ-
 λαβούσης. ἔοικε δὲ λαθεῖν τούτους ἅπαντας, ἧ διτ-
 τὸς ἡμῶν ὥς ἀληθῶς ἕκαστός ἐστι καὶ σύνθετος·
 τὴν γὰρ ἑτέραν διπλόην οὐ κατεῖδον, ἀλλὰ τὴν
 20 ψυχῆς καὶ σώματος μῖξιν ἐμφανεστέραν οὔσαν· ὅτι
 δ' αὐτῆς ἔστι τῆς ψυχῆς ἐν ἑαυτῇ σύνθετόν τι καὶ Ε
 διφυὲς καὶ ἀνόμοιον, ὥσπερ ἑτέρου σώματος τοῦ
 ἀλόγου πρὸς τὸν λόγον ἀνάγκη τινὲ καὶ φύσει συμμι-
 γέντος καὶ συναρμοσθέντος, εἰκὸς μὲν ἐστὶ μηδὲ Πυ-
 25 θαγόραν ἀγνοῆσαι, τεκμαιρομένοις τῇ περὶ μουσικῆν
 σπουδῇ τοῦ ἀνδρός, ἣν ἐπηγάγετο τῇ ψυχῇ κηλή-
 σεως ἕνεκα καὶ παραμυθίας, ὥς οὐ πᾶν ἐχούσῃ δι-
 δασκαλίας καὶ μαθημάτων ὑπήκοον οὐδὲ λόγῳ μετα-

F βλητὸν ἐκ κακίας, ἀλλὰ τινος ἐτέρως πειθοῦς συν-
 εργοῦ καὶ πλάσεως καὶ τιθασεύσεως δεόμενον, εἰ
 μὴ παντάπασι μέλλοι φιλοσοφία δυσμεταχειρίστον
 εἶναι καὶ ἀπειθές. ἐμφανῶς μέντοι καὶ βεβαίως καὶ
 ἀναμφιδόξως Πλάτων συνεῖδεν, ὅτι τούτου γε τοῦ 5
 κόσμου τὸ ἔμψυχον οὐχ ἀπλοῦν οὐδ' ἁσύνθετον
 οὐδὲ μονοειδές ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῆς ταύτοῦ καὶ τῆς
 τοῦ ἐτέρου μειγμένον δυνάμεως πῇ μὲν αἰεὶ κατὰ
 ταῦτά κοσμεῖται καὶ περιπολεῖ μὲν τάξει κράτος
 ἐχούσῃ χρώμενον, πῇ δ' εἰς τε κινήσεις καὶ κύκλους 10
 σχιζόμενον ὑπεναντίους καὶ πλανητοὺς ἀρχὴν διαφο-
 ρᾶς καὶ μεταβολῆς καὶ ἀνομοιότητος ἐνδίδωσι ταῖς
 περὶ γῆν φθοραῖς καὶ γενέσεσιν· ἢ τ' ἀνθρώπου ψυχῇ
 μέρος ἢ τι μίμημα τῆς τοῦ παντός οὔσα καὶ συνηρ-
 μοσμένη κατὰ λόγους καὶ ἀριθμοὺς εἰκότας ἐκεῖ- 15
 442 νοις οὐχ ἀπλῇ τίς ἐστίν οὐδ' ὁμοιοπαθής, ἀλλ'
 ἕτερον μὲν ἔχει τὸ νοερὸν καὶ λογιστικόν, ᾧ κρατεῖν
 τοῦ ἀνθρώπου κατὰ φύσιν καὶ ἄρχειν προσήκον
 ἐστίν· ἕτερον δὲ τὸ παθητικὸν καὶ ἄλογον καὶ πολυ-
 πλανές καὶ ἄτακτον ἐξ ἑαυτοῦ δεόμενον. οὗ πάλιν 20
 διχῇ μεριζομένου, τὸ μὲν αἰεὶ σώματι βουλόμενον
 συνεῖναι καὶ σῶμα θεραπεύειν πεφυκὸς ἐπιθυμητικὸν
 κέκληται, τὸ δ' ἐστὶ μὲν ἢ τούτῳ προστιθέμενον,
 ἐστὶ δ' ἢ τῷ λογισμῷ παρέχον ἰσχὺν ἐπὶ τοῦτο καὶ
 δύνάμιν, θυμοειδές. ἀποδείκνυσιν δὲ τὴν διαφορὰν 25
 μάλιστα τῇ τοῦ λογιζομένου καὶ φρονοῦντος ἀντι-
 B βάσει πρὸς τὸ ἐπιθυμοῦν καὶ θυμούμενον, ὥς τὸ ἔτε-

5 Πλάτων] cf. Tim. p. 35 sqq. Rep. p. 441 e 20 ἐξ
 ἑαυτοῦ] ἐξάρχων? ἐξουσιαστοῦ? 21 βουλόμενον*: βούλεσθαι

ρον εἶναι πολλάκις ἀπειθοῦν τε καὶ δυσμαχοῦν πρὸς
 τὸ βέλτιστον. ταύταις ἐχρήσατο ταῖς ἀρχαῖς ἐπὶ
 πλέον Ἀριστοτέλης, ὡς δὴ λόγόν ἐστιν ἐξ ὧν ἔγραψεν·
 ὕστερον δὲ τὸ μὲν θυμοειδὲς τῷ ἐπιθυμητικῷ προσ-
 5 ἐνειμεν, ὡς ἐπιθυμίαν τινὰ τὸν θυμὸν ὄντα καὶ
 ὄρεξιν ἀντιλυπήσεως. τῷ μέντοι παθητικῷ καὶ ἀλόγῳ
 μέχρι παντὸς ὡς διαφέρουσι τοῦ λογιστικοῦ χρώμε-
 νος διετέλεσεν, οὐχ ὅτι παντελῶς ἄλογόν ἐστιν ὥσπερ
 τὸ αἰσθητικὸν ἢ τὸ θρεπτικὸν καὶ φυτικὸν τῆς ψυ-
 10 χῆς μέρος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅλως ἀνήκοα λόγου καὶ
 κωφὰ τρόπον τινὰ τῆς σαρκὸς ἐκβεβλάσθηκα καὶ
 περὶ τὸ σῶμα παντελῶς καταπέφυκε· τὸ δὲ παθητι- C
 κὸν οἰκείον λόγου στέρεται καὶ ἄμοιρόν ἐστιν, ἕλλως
 δὲ τοῦ λογιζομένου καὶ φρονούντος εἰσακούειν καὶ
 15 τρέπεσθαι πρὸς ἐκεῖνο καὶ ὑπείκειν καὶ κατασχημα-
 τίζεισθαι πέφυκεν, εἰ μὴ τέλεον ἢ διεφθαρμένον
 ὑφ' ἡδονῆς ἀμαθοῦς καὶ ἀκολάστου διαίτης.

4. Οἱ δὲ θαυμάζοντες ὅπως ἄλογον μὲν ἐστι
 λόγῳ δ' ὑπήκοον, οὗ μοι δοκοῦσι τοῦ λόγου περι-
 20 νοεῖν τὴν δύναμιν

‘ὅση πέφυκε κἄφ’ ὅσον διέρχεται’

τῷ κρατεῖν καὶ ἄγειν οὐ σκληραῖς οὐδ’ ἀντιτύποις
 ἀγωγαῖς ἀλλὰ τυπικαῖς καὶ τὸ ἐνδόσιμον καὶ πει-
 θήνιον ἀπάσης ἀνάγκης καὶ βίᾳς ἐχούσαις ἀνυσι-
 25 μώτερον. ἐπεὶ καὶ πνεῦμα δήπου καὶ νεῦρα καὶ D

1 ἀπειθοῦν τε καὶ δυσμαχοῦν *: ἀπειθοῦντα καὶ δυσμα-
 χοῦντα 3 Ἀριστοτέλης] cf. de Anima I 1. III 9 12 περὶ
 τὸ σῶμα — καταπέφυκε] cf. p. 584 d 21 κἄφ’ Duebnerus:
 καὶ ἐφ’. cf. Nauck. p. 648

ὅστ' αὖ καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος ἄλογ' ἐστίν, ἀλλ' ὅταν ὁρμὴ γένηται, σείσαντος ὥσπερ ἡνίας τοῦ λογισμοῦ, πάντα τέταται καὶ συνήκται καὶ ὑπακούει· καὶ πόδες τε θεῖν διανοηθέντος εὐτονοὶ καὶ χεῖρες εἰς ἔργον καθίστανται βαλεῖν ἢ λαβεῖν ὁρμήσαντος. 5 ἄριστα δ' ὁ ποιητῆς τὸ συμπαθεῖν καὶ συγκατα- σχηματιζόμενον τῷ λόγῳ τοῦ ἀλόγου παρίστησι διὰ τούτων

ἄς τῆς τήκετο καλὰ παρήια δάκρυ χεούσης,
E κλαιούσης ἐὼν ἄνδρα παρήμενον· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς 10
θυμῷ μὲν γοόωσαν ἐὴν ἐλέαιρε γυναιῖκα,
ὄφθαλμοὶ δ' ὥς εἰ κέρα ἔστασαν ἢ σίδηρος
ἀτρεμάς ἐν βλεφάροισι, δόλῳ δ' ὃ γε δάκρυ'
ἔκευθεν.'

οὕτω κατήκοον εἶχε τῆς κρίσεως καὶ τὸ πνεῦμα καὶ 15
τὸ αἶμα καὶ τὸ δάκρυον. δηλοῦσι δὲ καὶ παρὰ κα-
λαῖς καὶ καλοῖς, ὧν οὐκ ἔῃ λόγος οὐδὲ νόμος θιγεῖν,
αἰδοίων φυγαὶ καὶ ἀναχωρήσεις ἡσυχίαν ἀγόντων
καὶ ἀτρεμούντων. ὃ μάλιστα συμβαίνει τοῖς ἐρωσιν,
εἴτ' ἀκούσασιν ὥς ἀδελφῆς ἐρωῶντες ἢ θυγατρὸς 20
F ἡγνοήκασιν· ἅμα γὰρ ἔπηξε τὸ ἐπιθυμοῦν ἀψαμένου
τοῦ λόγου καὶ τὸ σῶμα τὰ μέρη συννευσχημονοῦντα
τῇ κρίσει παρέσχε. σιτίοις γε μὴν πολλάκις καὶ
ὑποῖς μάλ' ἡδέως προσενεχθέντες ἂν αἰσθάνονται καὶ
μάθωσιν αὐτοὺς τῶν μὴ καθαρῶν τι μὴδὲ νομίμων 25
ἐδηδοκότας, οὐ τῇ κρίσει μόνον ἐπιτίθεται τὸ λυ-

9 Hom. τ 208 δάκρυ χεούσης *: δακρυχεούσης 13
δ' ὃ γε *: δέ γε δάκρυ' ἔκευθεν *: δάκρυα κεῦθεν 21 ἅμα
R: ἀλλὰ 22 τὰ μέλη? 26 ἐπιτίθεται R: ἐπιτίθενται

ποῦν καὶ δάκνον, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα τῇ δόξῃ συν-
 διατρεπόμενον καὶ ἀναπιμπλάμενον ἔμετοι καὶ ἀνα-
 τροπαὶ ναυτιώδεις ἴσχουσι. δέδοικα δὲ μὴ δόξαιμι
 παντάπασιν ἐπαγωγὰ καὶ νεαρὰ τῷ λόγῳ περαίνειν,
 5 ψαλτήρια διεξιὼν καὶ λύρας καὶ πηκτίδας καὶ αὐ- 443
 λούς, καὶ ὅσα μουσικῆς προσφδὰ καὶ προσήγορα
 μηχανησαμένης ἀνθρωπίνους πάθουσιν ἔψυχα συνή-
 δεται καὶ συνεπιθρογνεῖ καὶ συνᾶδει καὶ συνακολα-
 σταίνει, τὰς κρίσεις ἀναφέροντα καὶ τὰ πάθη καὶ
 10 τὰ ἔθη τῶν χρωμένων. καίτοι καὶ Ζήνωνά φασιν
 εἰς θέατρον ἀνιόντα κιθαρωδοῦντος Ἀμοιβέως πρὸς
 τοὺς μαθητάς 'ἴωμεν' εἰπεῖν 'ὅπως καταμάθωμεν
 οἷαν ἔντερα καὶ νεῦρα καὶ ξύλα καὶ ὅσα λόγον καὶ
 15 ἀριθμοῦ μετασχόντα καὶ τάξεως ἐμμέλειαν καὶ φω-
 νὴν ἀφίησιν.' ἀλλὰ ταῦτ' ἐάσας, ἡδέως ἂν αὐτῶν B
 πυθοίμην, εἰ κύνας καὶ ἵππους καὶ ὕρνιας οἰκου-
 ροὺς ὀρῶντες ἔθει καὶ τροφῇ καὶ διδασκαλίᾳ φωνάς
 τε συνετάς καὶ πρὸς λόγον ὑπηκόους κινήσεις καὶ
 σχέσεις ἀποδιδόντας καὶ πράξεις τὸ μέτριον καὶ τὸ
 20 χρήσιμον ἡμῖν ἐχούσας, Ὀμήρου τ' ἀκούοντες τὸν
 Ἀχιλλέα λέγοντος 'ὀτρύνειν ἵππους τε καὶ ἀνέρας'
 ἐπὶ τὴν μάχην, ἔτι θαυμάζουσιν καὶ διαποροῦσιν εἰ
 τὸ θυμούμενον ἐν ἡμῖν καὶ ἐπιθυμοῦν καὶ λυπού-
 μενον καὶ ἡδόμενον ὑπακούειν τε τῷ φρονουῦντι καὶ
 25 πᾶσχειν ὑπ' αὐτοῦ καὶ συνδιατίθεσθαι πέφυκεν, οὐκ
 ἀποικοῦν οὐδ' ἀπεσχοινισμένον οὐδὲ πλασσόμενον C
 ἔξωθεν οὐδὲ τυπούμενον ἀνάγκαις τισὶν ἢ πληγαῖς,

3 δόξαιμι] δόξω μοι? 7 συνήδεται R: συνήλθε 20
 Ὀμήρου] Π 167 τ' R: δ'

ἀλλὰ φύσει μὲν ἐξηρητημένον ἀεὶ δ' ὁμιλοῦν καὶ
 συντρεφόμενον καὶ ἀναπιμπλάμενον ὑπὸ συνηθείας.
 διὸ καὶ καλῶς ὠνόμασται τὸ ἥθος· ἔστι μὲν γὰρ,
 ὥς τύπῳ εἰπεῖν, ποιότης τοῦ ἀλόγου τὸ ἥθος· ὠνό-
 μασται δ' ὅτι τὴν ποιότητα ταύτην καὶ τὴν διαφο- 5
 ρὰν ἔθει λαμβάνει τὸ ἄλογον ὑπὸ τοῦ λόγου πλατ-
 τόμενον, οὐ βουλομένου τὸ πάθος ἐξαιρεῖν παντά-
 πασιν (οὔτε γὰρ δυνατόν οὔτ' ἄμεινον), ἀλλ' ὅρον
 τινὰ καὶ τάξιν ἐπιτιθέντος αὐτῷ καὶ τὰς ἡθικὰς
 ἀρετάς, οὐκ ἀπαθείας οὔσας ἀλλὰ συμμετρίας παθῶν 10
 καὶ μεσότητας, ἐμποιοῦντος· ἐμποιεῖ δὲ τῇ φρονήσει
 D τὴν τοῦ παθητικοῦ δύναμιν εἰς ἕξιν ἀστείαν καθι-
 στάς. τρία γὰρ δὴ ταῦτά φασι περὶ τὴν ψυχὴν
 ὑπάρχειν, δύναμιν πάθος ἔξιν. ἡ μὲν οὖν δύναμις
 ἀρχὴ καὶ ὕλη τοῦ πάθους, οἷον ὀργιλότης αἰσχυν- 15
 τηλία θαρραλεότης· τὸ δὲ πάθος κίνησις τις ἥδη
 τῆς δυνάμεως, οἷον ὀργὴ αἰδῶς θάρσος· ἡ δ' ἔξις
 ἰσχὺς καὶ κατασκευὴ τῆς περὶ τὸ ἄλογον δυνάμεως
 ἐξ ἔθους ἐγγιγνομένη, κακία μὲν ἂν φανύλως ἀρετὴ
 δ' ἂν καλῶς ὑπὸ τοῦ λόγου παιδαγωγηθῇ τὸ πάθος. 20
 5. Ἐπεὶ δ' οὐ πᾶσαν ἀρετὴν μεσότητα ποιοῦσιν
 οὐδ' ἡθικὴν καλοῦσι, λεκτέον ἂν εἴη περὶ τῆς δια-
 φορᾶς ἀρξάμενοις ἄνωθεν. ἔστι τοίνυν τῶν πραγμά-
 E των τὰ μὲν ἀπλῶς ἔχοντα τὰ δὲ πως ἔχοντα πρὸς
 ἡμᾶς· ἀπλῶς μὲν οὖν ἔχοντα, γῆ οὐρανὸς ἄστρα 25
 θάλασσα· πῶς δ' ἔχοντα πρὸς ἡμᾶς, ἀγαθὸν κακόν,
 αἰρετὸν φευκτόν, ἡδὺ ἀλγεινόν· ἀμφοῖν δὲ τοῦ λό-

5 ὅτι] οὕτως ὅτι? 17 αἰδῶς*: θράσος αἰδῶς 24 ἀπλῶς
 Stobaeus: ὅπως δέ πως*: δέ πῶς 26 malim πῶς

γου θεωρητικοῦ ὄντος, τὸ μὲν περὶ τὰ ἀπλῶς ἔχοντα
 μόνον ἐπιστημονικὸν καὶ θεωρητικὸν ἐστὶ· τὸ δ' ἐν
 τοῖς πως ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς βουλευτικὸν καὶ πρακτι-
 κόν· ἀρετὴ δὲ τούτου μὲν ἡ φρόνησις ἐκείνου δ' ἡ
 5 σοφία. διαφέρει δὲ σοφίας φρόνησις, ἥ τοῦ θεω- F
 ρητικοῦ πρὸς τὸ πρακτικὸν καὶ παθητικὸν ὑποστρο-
 φῆς καὶ σχέσεώς τινος γενομένης ὑφίσταται κατὰ
 λόγον ἢ φρόνησις. διὸ φρόνησις μὲν τύχης δεῖται,
 σοφία δ' οὐ δεῖται πρὸς τὸ οἰκέειν τέλος οὐδὲ βου-
 10 λῆς· ἐστὶ γὰρ περὶ τὰ ἀεὶ κατὰ ταῦτά καὶ ὡσανύτως
 ἔχοντα. καὶ καθάπερ ὁ γεωμέτρης οὐ βουλεύεται 444
 περὶ τοῦ τριγώνου, εἰ δυεῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς
 ἐντὸς γωνίας ἀλλ' οἶδεν (αἱ γὰρ βουλαὶ περὶ τῶν
 ἄλλοτ' ἄλλως ἔχόντων οὐ περὶ τῶν βεβαίων καὶ
 15 ἀμεταπτώτων)· οὕτως ὁ θεωρητικὸς νοῦς περὶ τὰ
 πρῶτα καὶ μόνιμα καὶ μίαν ἀεὶ φύσιν ἔχοντα μὴ
 δεχομένην μεταβολὰς ἐνεργῶν, ἀπήλλακται τοῦ βου-
 λεύεσθαι. τὴν δὲ φρόνησιν εἰς πράγματα πλάνης
 μεστὰ καὶ ταραχῆς καθιελίσαν ἐπιμίγνυσθαι τοῖς τυ-
 20 χηροῖς πολλάκις ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ τῷ βουλευτικῷ
 χρῆσθαι περὶ τῶν ἀδηλοτέρων, τῷ δὲ πρακτικῷ τὸ
 βουλευτικὸν ἐκδεχομένην ἐνεργεῖν ἤδη καὶ τοῦ ἀλό- B
 γου συμπαρόντος καὶ συνεφελκόμενου ταῖς κρίσεσιν·
 ὁρμῆς γὰρ δέονται. τὴν δ' ὁρμὴν τῷ πάθει ποιεῖ
 25 τὸ ἥθος, λόγον δεομένην ὁρίζοντος, ὅπως μετρία
 παρῇ καὶ μήθ' ὑπερβάλλῃ μήτ' ἐγκαταλείπῃ τὸν και-

1 ὄντος θεωρητικοῦ τοῦ λόγου? ἀπλῶς Stobaeus: πῶς

3 πῶς *: πῶς 10 κατὰ ταῦτά scripsi cum W: καὶ τὰ
 αὐτά καὶ W 12 ὀρθαῖν R

ρόν. τὸ γὰρ δὴ παθητικὸν καὶ ἄλογον κινήσεσι
 χρῆται, ταῖς μὲν ἄγαν σφοδραῖς καὶ ὀξεύαις ταῖς δὲ
 μαλακωτέραις ἢ προσήκει καὶ ἀργότεραις. ὅθεν ἕκα-
 στον ὧν πράττομεν αἰὲν μοναχῶς μὲν κατορθοῦται
 πλεοναχῶς δ' ἀμαρτάνεται· τὸ γὰρ βαλεῖν τὸν σκο- 5
 πὸν ἐν ἑστί καὶ ἀπλοῦν, ἀστοχοῦσι δ' ἄλλοι' ἄλλως,
 C ὑπερβάλλοντες τὸ μέτριον ἢ ἀπολείποντες. τοῦτ' οὖν
 τοῦ πρακτικοῦ λόγου κατὰ φύσιν ἔργον ἐστί, τὸ
 ἐξαιρεῖν τὰς ἀμετρίας τῶν παθῶν καὶ πλημμελείας·
 ὅπου μὲν γὰρ ὑπ' ἀρρωστίας καὶ μαλακίας ἢ δέους 10
 καὶ ὕκνου προενδίδωσιν ἡ ὁρμὴ καὶ προαπολείπει τὸ
 καλόν, ἐνταῦθα πάρεστιν ἐξεγείρων καὶ ἀναρριπίζων·
 ὅπου δὲ πάλιν ἐκφέρεται θυεῖσα πολλὴ καὶ ἔτακτος,
 ἐκεῖ τὸ σφοδρὸν ἀφαιρεῖ καὶ ἴστησιν. οὕτω δ' ὁρί-
 ζων τὴν παθητικὴν κίνησιν, ἐμποιεῖ τὰς ἡθικὰς ἀρε- 15
 τὰς περὶ τὸ ἄλογον, ἐλλείψεως καὶ ὑπερβολῆς με-
 σότητας οὔσας. οὐ γὰρ ἔπασαν ἀρετὴν μεσότητι
 γίνεσθαι ῥητέον· ἀλλ' ἡ μὲν ἀπροσδεῆς τοῦ ἀλό-
 D γου καὶ περὶ τὸν εἰλικρινῆ καὶ ἀπαθῆ νοῦν συνιστα-
 μένη σοφία καὶ φρόνησις αὐτοτελεῆς τίς ἐστίν ἀκρότης 20
 τοῦ λόγου καὶ δύνამις, ἥ τὸ θειότατον ἐγγίγνεται
 τῆς ἐπιστήμης καὶ μακαριώτατον· ἡ δ' ἀναγκαία διὰ
 τὸ σῶμα καὶ δεομένη νῆ Δία τῆς παθητικῆς ὥσπερ
 ὁργανικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τὸ πρακτικόν, οὐκ οὔσα
 φθορὰ τοῦ ἀλόγου τῆς ψυχῆς οὐδ' ἀναίρεσις ἀλλὰ 25
 τάξεις καὶ διακόσμησις, ἀκρότης μὲν ἐστὶ τῇ δυνάμει

ὁ ἀμαρτάνεται Emperius: ἀμαρτάνει 11 προενδίδωσιν
 Turnebus: προενδίδωσιν 19 νοῦν — φρόνησις] συνιστα-
 μένη νοῦν ceteris deletis Patzigius 23 νῆ Δία R: διὰ

καὶ τῇ ποιότητι, τῷ ποσῷ δὲ μεσότης γίγνεται τὸ ὑπερβάλλον ἐξαιρουῦσα καὶ τὸ ἐλλείπον.

6. Ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς τὸ μέσον (καὶ γὰρ τὸ κεκρα-
 μένον τῶν ἀκράτων μέσον, ὡς λευκοῦ καὶ μέλανος
 5 τὸ φαιόν· καὶ τὸ περιέχον καὶ περιεχόμενον τοῦ E
 περιεχομένου καὶ περιέχοντος, ὡς τῶν δώδεκα καὶ
 τεττάρων τὰ ὀκτώ· καὶ τὸ μηδετέρου τῶν ἔκρων
 μετέχον, ὡς ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ τὸ ἀδιάφορον), τού-
 των μὲν οὐδενὶ τῶν τρόπων ἡ ἀρετὴ προσρητέα
 10 μεσότης. οὕτε γὰρ μίγμα τῶν κακιῶν ἐστὶν οὕτ'
 ἐμπεριέχουσα τοῦλαττον ἐμπεριέχεται τῷ πλεονάζοντι
 τοῦ προσήκοντος· οὕτ' ἀπήλλακται παντάπασιν τῶν
 παθητικῶν ὁρμῶν, ἐν αἷς τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον
 ἔστι. γίγνεται δὲ μεσότης καὶ λέγεται μάλιστα τῇ F
 15 περὶ φθόγγους καὶ ἁρμονίας ὁμοίως· ἐκείνη τε γὰρ
 ἐμμελὴς οὖσα φωνὴ καθάπερ ἡ νῆτη καὶ ὑπάτη, τῆς
 μὲν τὴν ὀξύτητα τῆς δὲ τὴν βαρύτητα τὴν ἄγαν
 διαπέφευγεν· αὕτη τε κίνησις οὖσα καὶ δύνამις περὶ
 τὸ ἄλογον, τὰς ἐκλύσεις καὶ τὰς ἐπιτάσεις καὶ ὅλως
 20 τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐξαιρεῖ τῆς ὁρμῆς, εἰς τὸ 445
 μέτριον καὶ ἀναμάρτητον καθιστᾷσα τῶν παθῶν ἕκα-
 στον. αὐτίκα τὴν μὲν ἀνδρείαν μεσότητά φασιν
 εἶναι δειλίας καὶ θρασύτητος, ὧν ἡ μὲν ἔλλειψις
 ἡ δ' ὑπερβολὴ τοῦ θυμοειδοῦς ἐστὶ· τὴν δ' ἔλευ-
 25 θεριότητα μικρολογίας καὶ ἀσωτίας, πραότητα δ'
 ἀναλγησίας καὶ ὁμότητος· αὐτὴν τε σωφροσύνην καὶ
 δικαιοσύνην, τὴν μὲν περὶ τὰ συμβόλαια μήτε πλεόν
 νέμουςαν αὐτῇ τοῦ προσήκοντος μήτ' ἔλαττον, τὴν

Β δ' εἰς τὸ μέσον ἀπαθείας καὶ ἀναισθησίας καὶ ἀκολασίας. αἰετὰς ἐπιθυμίας καθιστάσαν. ἐν ᾧ δὴ καὶ μάλιστα δοκεῖ τὸ ἄλογον τῆς πρὸς τὸ λογικὸν διαφορᾶς αὐτοῦ παρέχειν κατανόησιν, καὶ δεικνύειν τὸ πάθος ὡς ἕτερόν τι κομιδῇ τοῦ λόγου ἐστίν. οὐ γὰρ 5 ἂν διέφερε σωφροσύνης ἐγκράτεια, καὶ ἀκολασίας ἀκρασία περὶ τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς ἐπιθυμίας, εἰ ταῦτόν ἦν τῆς ψυχῆς ᾧ ἐπιθυμεῖν ᾧ τε κρίνειν πέφυκε. νῦν δὲ σωφροσύνη μὲν ἐστίν, οὗ τὸ παθητικὸν ὥσπερ εὐήριον θρόμμα καὶ πρᾶον ὁ λογισμὸς ἡνιοχεῖ καὶ 10 μεταχειρίζεται, περὶ τὰς ἐπιθυμίας χρώμενος ὑπέκοντι καὶ δεχομένῳ τὸ μέτριον καὶ τὸ εὐσχημον ἐκουσίως· ὁ δ' ἐγκρατὴς ἄγει μὲν ἐρρωμένῳ τῷ λογισμῷ καὶ κρατοῦντι τὴν ἐπιθυμίαν, ἄγει δ' οὐκ 15 ὀκλύπως οὐδὲ πειθομένην ἀλλὰ πλαγίαν καὶ ἀντιτείνουσιν, οἷον ὑπὸ πληγῆς καὶ χαλινοῦ καταβιάζόμενος καὶ ἀνακρούων, ἀγῶνος ὢν ἐν ἑαυτῷ καὶ θυροῦβου μεστός· οἷον ὁ Πλάτων ἐξεικονίζει περὶ τὰ τῆς ψυχῆς ὑποζύγια, τοῦ χειρόνος πρὸς τὸ βέλτιον 20 ξυγομαχοῦντος ἅμα καὶ τὸν ἡνίοχον διαταράττοντος, ἀντέχειν ὀπίσω καὶ κατατείνειν ὑπὸ σπουδῆς ἀναγκασόμενον αἰετῶν

‘μὴ βάλλῃ φοίνικας ἐκ χειρῶν ἱμάντας’ κατὰ Σιμωνίδην. ὅθεν οὐδ' ἀρετὴν αὐτοτελεῖ ἀξιοῦσι τὴν ἐγκράτειαν ἀλλ' ἔλαττον ἀρετῆς εἶναι· μεστότης 25

1 καὶ prius Iannotius 4 αὐτοῦ Duebnerus: αὐτοῦ 11
 χρώμενος κέ] vid. Praefat. p. XXXIV 18 Πλάτων] cf.
 Phaedr. p. 254 sqq. 24 Σιμωνίδην] Bergk. 3 p. 394
 25 ἔλαττον τι Faehsius coll. p. 159 lin. 12

γὰρ οὐ γέγονεν ἐκ συμφωνίας τοῦ χείρονος πρὸς τὸ
βέλτιον οὐδ' ἀνῆρηται τοῦ πάθους τὸ ὑπερβάλλον,
οὐδὲ πειθόμενον οὐδ' ὁμολογοῦν τῷ φρονοῦντι τῆς D
ψυχῆς τὸ ἐπιθυμοῦν ἀλλὰ λυποῦν καὶ λυπούμενον
5 καὶ καθειρογόμενον ὑπ' ἀνάγκης ὥσπερ ἐν στασει
δυσμενῆς καὶ πολέμιον συνοικεῖ·

ἴσχυς δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων·

ἡ τοῦ ἐγκρατοῦς ψυχὴ διὰ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὴν
10 διαφορὰν. κατὰ ταῦτα δ' οἴονται καὶ τὴν ἀκρασίαν
ἐλαττόν τι κακίας εἶναι παντελεῖ δὲ κακίαν τὴν ἀκο-
λασίαν. αὕτη μὲν γὰρ ἔχουσα καὶ πάθος φαῦλον
καὶ λόγον, ὑφ' οὗ μὲν ἐξάγεται τῷ ἐπιθυμεῖν πρὸς
τὸ αἰσχροῦν, ὑφ' οὗ δὲ τῷ κακῶς κρίνειν προστιθε- E
15 μένου ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ τὴν αἰσθησιν ἀποβάλλει
τῶν ἁμαρτανομένων. ἡ δ' ἀκρασία τῷ μὲν λόγῳ
σφῆζει τὴν κρίσιν ὁρθὴν οὖσαν, τῷ δὲ πάθει φέρεται
παρὰ τὴν κρίσιν ἰσχύοντι τοῦ λόγου μᾶλλον. ὅθεν
διαφέρει τῆς ἀκολασίας· ὅπου μὲν γὰρ ἡττᾶται τοῦ
20 πάθους ὁ λογισμὸς ὅπου δ' οὐδὲ μάχεται, καὶ ὅπου
μὲν ἀντιλέγων ἔπεται ταῖς ἐπιθυμίαις ὅπου δ' ὑφη-
γεῖται συναγορεύων, καὶ ὅπου μὲν ἡδομένῳ κοινω-
νεῖν ὑπάρχει τῶν ἁμαρτανομένων ὅπου δ' ἀχθομένῳ, F
καὶ ὅπου μὲν ἐκὼν φέρεται πρὸς τὸ αἰσχροῦν ὅπου
25 δὲ προδίδωσιν ἄκων τὸ καλόν· ὥς τοῖς πραττομέ-
νοις ὑπ' αὐτῶν οὐχ ἦττον δὲ καὶ τοῖς λεγομένοις
ἔνεστιν ἡ διαφορὰ κατὰδηλος· ἀκολάστων μὲν γὰρ
αἶδε φωναί

ἴς δὲ χάρις, τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφρο-
δίτης;

τεθναίνην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι·

καὶ ἕτερος

τὸ φαγεῖν τὸ πιεῖν τὸ τῆς Ἀφροδίτης τυγχάνειν, 5
τὰ δ' ἄλλα προσθήκας ἔπαντ' ἐγὼ καλῶ

446 φησίν, ὥσπερ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς συνεπινεύων ταῖς
ἡδοναῖς καὶ ὑπερειπόμενος. οὐχ ἦττον δὲ τούτων
ὁ εἰπών

ἔα μ' ἀπολέσθαι τοῦτο γάρ μοι συμφέρει· 10

τὴν κρίσιν ἔχει τῷ πάθει συννοσοῦσαν. αἱ δὲ τῆς
ἀκρασίας ἕτεραι καὶ διαφέρουσαι

ἡ γνώμην ἔχοντά μ' ἡ φύσις βιάζεται·

καί

ἄλκι, τόδ' ἤδη θείον ἀνθρώποις κακόν, 15
ὅταν τις εἰδῇ τάγαθὸν χρῆται δὲ μῆ·

καί

εἰκει γὰρ ἤδη θυμὸς οὐδ' ἔτ' ἀντέχει,
θινῶδες ὥς ἄγκιστρον ἀγκύρας σάλλει·

θινῶδες ἄγκιστρον οὐ φαύλως λέγων τὸ μὴ κάτο- 20
χον τοῦ λογισμοῦ μηδ' ἀραρός, ἀλλὰ μανότητι τῆς
ψυχῆς καὶ μαλακῆς προέμενον τὴν κρίσιν. οὐ πόρρω
B δὲ τῆς εἰκόνης ταύτης ἀκκεῖνα εἴρηται

1 ἄτερ Stobaeus 63, 16: ἄνευ 3 μέλοι idem: μέλει
10 Kock 3 p. 450 13 Nauck p. 840 15 Nauck p. 635
τόδ' ἤδη p. 33 e: τὸ δὲ 18 Nauck p. 911 εἰκει F. G.
Schmidtus: ἔλκει. cf. p. 782 d

ἡναυς ὥς τις ἐκ μὲν γῆς ἀνήρτηται βρόχοις,
πνεῖ δ' οὐρος, ἡμῖν δ' οὐ κρατεῖ τὰ πείσματα·

πείσματα γὰρ λέγει τὰς ἀντεχούσας κρίσεις πρὸς τὸ
αἰσχρὸν, εἰδ' ὥσπερ ὑπὸ πνεύματος πολλοῦ ῥηγνυ-
5 μένας τοῦ πάθους. τῷ γὰρ ὄντι πλησίστιος μὲν
ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὁ ἀκόλαστος ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν φέ-
ρεται καὶ δίδωσιν ἑαυτὸν καὶ συγκατευθύνει· πλά-
γιος δ' ὁ ἀκρατής, οἷον ἐξαναφέρειν γλιχόμενος καὶ
διωθεῖσθαι τὸ πάθος, ὑποσύρεται καὶ περιπίπτει περὶ
10 τὸ αἰσχρὸν· ὡς Ἀναξάρχον ἐσίλλαινε Τίμων

ἔν δὲ τὸ θαρσαλέον τε καὶ ἐμμανὲς ὕππη ὁρούσαι
φαίνεται Ἀναξάρχου κύνεον μένος· ὃς ῥα καὶ εἰδώς, ὁ
ὡς φάσαν, ἄθλιος ἔσκε, φύσις δέ μιν ἔμπαλιν ἦγεν
ἡδονοπλήξ, ἣν πλεῖστοι ὑποτρέουσι σοφιστῶν.

15 οὔτε γὰρ ὁ σοφὸς ἐγκρατής ἀλλὰ σώφρων, οὐθ' ὁ
ἀμαθής ἀκρατής ἀλλ' ἀκόλαστος· ὁ μὲν γὰρ ἡδεται
τοῖς καλοῖς ὁ δ' οὐκ ἄχθεται τοῖς αἰσχροῖς. σοφι-
στικῆς οὖν ψυχῆς ἡ ἀκρασία, λόγον ἐχούσης οἷς
ἐγνωκεν ὀρθῶς ἐμμένειν μὴ δυνάμενον.

20 7. Ἡ μὲν οὖν ἀκρασία τοιαύτας ἔχει διαφορὰς
πρὸς τὴν ἀκολασίαν, ἣ δ' ἐγκράτεια πρὸς τὴν σω-
φροσύνην αὐθις αὐτὰς ἀντιστρόφους ἀναλόγως. τὸ
γὰρ δάκνου καὶ τὸ λυποῦν καὶ τὸ ἀγανακτοῦν οὕπω
τὴν ἐγκράτειαν ἀπολέλοιπε· τῆς δὲ σώφρονος ψυχῆς D
25 τὸ πανταχόθεν ὁμαλὲς καὶ ἄσφυκτον καὶ ὕγιαῖνον,
ὃ συνήρμοσται καὶ συγκέκραται τὸ ἄλογον πρὸς τὸν

1 Nauck. p. 782 d 2 δ' οὐ Turnebus: δ' εἶ 9 ὑποσύ-
ρεται R: ὑποσύρει 12 ὃς X: ὃν 13 ὥς φασιν Mullach. 1
p. 87

λογισμὸν εὐπειθείᾳ καὶ πραότητι θαυμαστῇ κεκο-
σμημένον, εἰποῖς ἂν ἐπιβλέψας

‘δὴ τότε’ ἔπειτ’ ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἡ δὲ γαλήνη
ἔπλετο νηνεμίῃ, κοίμισσε δὲ κύματα θαίμων.’

τὰ σφοδρὰ καὶ περιμανῇ καὶ οἰστρώδῃ κινήματα τῶν 5
ἐπιθυμιῶν τοῦ λόγου κατασβέσαντος, ὧν δ’ ἡ φύσις
ἀναγκαιῶς δεῖται, ταῦθ’ ὁμοιοπαθῇ καὶ ὑπήκοα καὶ
φίλα καὶ συνεργὰ πεποιημένου ταῖς πρακτικαῖς προ-
αιρέσεσιν· ὥστε μὴ προεκθεῖν τοῦ λογισμοῦ μηδ’
E ὑπενδιδόναι μηδ’ ἀτακτεῖν μηδ’ ἀπειθεῖν, ἀλλὰ πᾶ- 10
σαν ὁρμὴν εὐάγῳγον οὔσαν

‘ἄθῆλον ἵππῳ πῶλον ὡς ἄμα τρέχειν,’

ἐπιβεβαιοῦσαν τὸν Ξενοκράτους λόγον, ὃν ἐκεῖνος
εἶπε περὶ τῶν ἀληθῶς φιλοσοφούντων, ὅτι μόνοι
ποιοῦσιν ἐκουσίως ἢ ποιοῦσιν ἄκοντες οἱ λοιποὶ διὰ 15
τὸν νόμον, ὥσπερ ὑπὸ πληγῆς κύνες ἢ γαλαῖ ψόφῳ
τῶν ἡδονῶν ἀποτρεπόμενοι καὶ πρὸς τὸ δεινὸν ἀπο-
F βλέποντες. ὅτι μὲν οὖν γίνεταί τις ἐν τῇ ψυχῇ
τοιαύτης ἑτερότητας αἰσθησις καὶ διαφορᾶς περὶ τὰς
ἐπιθυμίας, ὡς τινος μαχομένου καὶ τάναντία λέγον- 20
τος αὐταῖς, οὐκ ἔδηλόν ἐστιν. ἐνιοὶ δὲ φασιν οὐχ
ἕτερον εἶναι τοῦ λόγου τὸ πάθος οὐδὲ δυεῖν δια-
φορὰν καὶ στάσιν, ἀλλ’ ἐνὸς λόγου τροπὴν ἐπ’ ἄμ-
447 φύτερα, λανθάνουσιν ἡμᾶς ὀξύτητι καὶ τάχει μετα-
βολῆς, οὐ συνόρῳντας ὅτι ταῦτόν ἐστι τῆς ψυχῆς 25

3 Hom. μ 168 δὴ τότε] αὐτὴν Homerus 4 κοίμισε
idem 12 Bergk. 2 p. 445 16 κύνες ἢ γαλαῖ *: κυνὸς
ἢ γαλῆς 19 ἑτερότητας W: στερεότητος διαφορᾶς R:
διαφορὰ

ὃ πέφυκεν ἐπιθυμεῖν καὶ μετανοεῖν, ὀργίζεσθαι καὶ
 δεδιέναι, φέρεσθαι πρὸς τὸ αἰσχροὺν ὑφ' ἡδονῆς καὶ
 φερομένης πάλιν αὐτῆς ἐπιλαμβάνεσθαι· καὶ γὰρ
 ἐπιθυμίαν καὶ ὀργὴν καὶ φόβον καὶ τὰ τοιαῦτα
 5 πάντα δόξας εἶναι καὶ κρίσεις πονηράς, οὐ περὶ ἓν
 τι γιγνομένης τῆς ψυχῆς μέρος, ἀλλ' ὅλου τοῦ ἡγε-
 μονικοῦ ὅπας καὶ εἴξεις καὶ συγκαταθέσεις καὶ ὀρ-
 μάς, καὶ ὅλως ἐνεργείας τινὰς οὔσας ἐν ὀλίγῳ μετα-
 πτωτάς, ὥσπερ αἱ τῶν παίδων ἐπιδρομαὶ τὸ βραγδαῖον
 10 καὶ τὸ σφοδρὸν ἐπισφαλές ὑπ' ἀσθενείας καὶ ἀβέ-
 βαιον ἔχουσι. ταῦτα δὲ πρῶτον μὲν παρὰ τὴν ἐνάρ- B
 γειάν ἐστι καὶ τὴν αἰσθησιν· οὐδεὶς γὰρ ἐν ἑαυτῷ
 τοῦ ἐπιθυμοῦντος αἰσθάνεται μεταβολὴν εἰς τὸ κρι-
 νον οὐδὲ τοῦ κρίνοντος αὖ πάλιν εἰς τὸ ἐπιθυμοῦν,
 15 οὐδὲ παύεται μὲν ἔρῳν ὅτε λογίζεται καθεκτέον εἶναι
 τὸν ἔρωτα καὶ διαμαχετέον πρὸς αὐτόν, ἐξίσταται
 δὲ πάλιν τοῦ λογίζεσθαι καὶ κρίνειν, ὅταν ἐνδιδῷ
 μαλασσόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας· ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ
 πρὸς τὸ πάθος ἀντιβαίνων ἐν τῷ πάθει ἐστὶν ἔτι,
 20 καὶ πάλιν κρατούμενος ὑπὸ τοῦ πάθους διορᾷ τῷ
 λογισμῷ τὸ ἁμαρτανόμενον· καὶ οὔτε τῷ πάθει τὸν
 λόγον ἀνῆρηκεν οὔτε τῷ λογίζεσθαι τοῦ πάθους C
 ἀπήλλακται, φερόμενος δ' ἐκατέρωσε μέσος ἀμφοῖν
 καὶ κοινός ἐστιν. οἱ δὲ νῦν μὲν ἐπιθυμίαν γίγνε-
 25 σθαι τὸ ἡγεμονικόν, νῦν δὲ τὸν ἀντιταττόμενον τῇ
 ἐπιθυμίᾳ λογισμὸν ὑπολαμβάνοντες, οὐδὲν ἀπέχουσι
 τῶν μὴ δύο τὸν κυνηγὸν εἶναι καὶ τὸ θηρίον ὑπο-
 λαμβανόντων, ἀλλὰ ταὐτὸ σῶμα χρώμενον μεταβολῇ
 νῦν μὲν εἶναι θηρίον νῦν δὲ γίγνεσθαι κυνηγόν.

ἐκεῖνοί τε γὰρ ἐμφανές τι παρορῶσιν οὗτοί τε πρὸς
 τὴν αἰσθησιν ἀντιμαρτυροῦσιν, οὐχ ἑνός τινος μετα-
 βολῆς ἀλλὰ δυεῖν ἅμα μάχης καὶ διαφορᾶς ἐν ἑαυ-
 τοῖς αἰσθανόμενοι. 'τί οὖν;' φασίν, 'οὐχὶ καὶ τὸ
 D βουλευόμενον τοῦ ἀνθρώπου πολλάκις διχοφορεῖ καὶ 5
 πρὸς ἐναντίας ἀνθίσταται δόξας περὶ τοῦ συμφέ-
 ροντος ἀλλ' ἐν ἑστί'; 'πάννυ μὲν οὖν' φησομεν,
 'ἀλλὰ τὸ συμβαῖνον οὐχ ὅμοιον.' οὐ γὰρ μάχεται
 πρὸς ἑαυτὸ τῆς ψυχῆς τὸ φρονοῦν, ἀλλὰ μιᾷ χρώ-
 μενον δυνάμει διαφόρων ἐφάπτεται λογισμῶν· μᾶλ- 10
 λον δ' εἰς λογισμὸς ἔστιν ἐν πράγμασι γιγνόμενος ἑτέ-
 ροις ὥσπερ ὕλαις διαφερούσαις. ὅθεν οὔτε λύπη τοῖς
 ἄνευ πάθους λογισμοῖς ἔνεστιν, οὔθ' ὥσπερ ἐκβια-
 ζόμενοι παρὰ γνώμην αἰροῦνται θάτερον, ἂν μὴ νῆ
 Δία λαυθάνῃ πάθος τι προσηρητημένον ὥσπερ ἐπὶ ζυ- 15
 E γοῦ. καὶ γὰρ τοῦτο συμβαίνει πολλάκις, οὐ λογισμοῦ
 τινος πρὸς λογισμὸν ἀλλὰ φιλοτιμίας ἢ φιλονεικίας
 ἢ χάριτος ἢ ζηλοτυπίας ἢ δέους ἀντιβαίνοντος, οἷε-
 σθαι λόγων εἶναι δυεῖν διαφοράν· ὥσπερ ἐν τούτοις
 'αἰδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι.' 20
 καί

'τὸ μὲν σφαγῆναι δεινὸν εὐκλειαν δ' ἔχει,
 τὸ μὴ θανεῖν δὲ δειλὸν ἡδονὴ δ' ἐνι.'
 καὶ περὶ τὰς κρίσεις δὲ τῶν συμβολαίων ὑποτρέ-
 χοντα τὰ πάθη τὴν πλείστην ἐμποιεῖ διατριβήν· καὶ 25
 περὶ τὰ συμβούλια τῶν βασιλέων οἱ πρὸς χάριν

λέγοντες οὐ δύειν κρίσεων τῇ ἐτέρᾳ συναγορεύου- F
 σιν, ἀλλὰ πάθει τινὶ προστίθενται παρὰ τὸν τοῦ
 συμφέροντος λογισμόν· διὸ τοὺς ῥήτορας ἐν ταῖς
 ἀριστοκρατίαις οἱ ἄρχοντες οὐκ ἔωσι παθαίνεσθαι·
 5 ῥέπει γὰρ εὐθεΐαν ῥοπὴν ὁ ἀπαθῆς λογισμὸς ἐπὶ τὸ
 δίκαιον· ἂν δὲ πάθος ἐγγένηται, μάχην ποιεῖ καὶ
 διαφορὰν τὸ ἠδόμενον καὶ τὸ ἀλγοῦν πρὸς τὸ κρῖ-
 νον καὶ τὸ βουλευόμενον. ἐπεὶ διὰ τί τοῖς ἐν φιλο-
 σοφίᾳ σκέμμασιν οὐ πρόσεστι τὸ μετὰ λύπης ὑπὸ
 10 τῶν ἐτέρων ἄγεσθαι καὶ μετατίθεσθαι πολλάκις, ἀλλ' 448
 αὐτὸς τ' Ἀριστοτέλης Δημόκριτός τε καὶ Χρύσιππος
 ἔνια τῶν πρόσθεν αὐτοῖς ἀρεσκόντων ἀπορρύβως καὶ
 ἀδῆκτως καὶ μεθ' ἡδονῆς ἀφείδαν; ὅτι τῷ θεωρητικῷ
 καὶ μαθηματικῷ τῆς ψυχῆς πάθος οὐδὲν ἀντιέστη-
 15 κεν ἀλλ' ἄτρεμεῖ καὶ οὐ πολυπραγμονεῖ τὸ ἄλογον
 ἐν τούτοις. διὸ πρὸς τὰ ληθῆς ὁ λογισμὸς, ὅταν
 φανῇ, προέμενος τὸ ψεῦδος ἀσμένως ἀπέκλινεν· ἐν
 αὐτῷ γὰρ ἔστιν οὐκ ἐν ἐτέρῳ τὸ πειθόμενον καὶ
 μεταπειθόμενον. αἱ δὲ πραγματικαὶ βουλαὶ καὶ κρί-
 20 σεις καὶ δίκαιται τῶν πολλῶν ἐμπαθεῖς οὔσαι δυσο-
 δίαν τῷ λόγῳ παρέχουσι καὶ δυσκολίαν, ἐνισχομένῳ B
 καὶ ταραττομένῳ περὶ τὸ ἄλογον, ἀνταῖρον αὐτῷ
 μεθ' ἡδονῆς τινος ἢ δέους ἢ λύπης ἢ ἐπιθυμίας.
 καὶ τούτων κριτήριον ἢ αἰσθησίς ἐστιν ἀμφοτέρων
 25 ἐφαπτομένη· καὶ γὰρ ἂν περιγένηται θάτερον, οὐκ
 ἀνῆρηκε θάτερον, ἀλλ' ἐφέλκεται καταβιαζόμενον
 καὶ ἀντιτεῖνον. ὁ γὰρ νοουθετῶν αὐτὸν ἐρῶντα χρῆ-
 ται τῷ λογισμῷ πρὸς τὸ πάθος, ὥς ἀμφοτέρων ἐνόν-

των ἅμα τῇ ψυχῇ, καθάπερ χειρὶ φλεγμαῖνον ἕτερον μέρος πιέξων καὶ δυεῖν ὄντων καὶ διαφερόντων
 C ἐπαισθανόμενος. ἐν μέντοι ταῖς ἀπαθείσι βουλαῖς καὶ σκέψεσιν, οἷας ἔχει μάλιστα τὸ θεωρητικόν, ἂν μὲν ἴσαι μένωσιν, οὐ γέρονε κρίσις ἀλλ' ἀπορία, 5
 στάσις οὔσα καὶ μονῇ διανοίας ὑπ' ἐναντίων λόγων· ἂν δὲ ῥοπή γένηται πρὸς θάτερον, ἡ κρατήσασα τὴν ἑτέραν λέλυκεν, ὥστε μὴ λυπεῖν μηδ' ὑπεναντιοῦσθαι πρὸς τὴν δόξαν. ὅλως δὲ λογισμοῦ μὲν ἀντικείμεθα λογισμῷ δοκοῦντος, οὐ γίνεται 10
 δυεῖν καὶ ἑτέρων αἰσθησις ἀλλ' ἑνός τινος ἐν διαφοροῖς γιγνομένου φαντασίαις· ὅταν δὲ τὸ ἄλογον
 D μάχεται τῷ λογισμῷ, μήτε κρατεῖν ἁλύπως μήτε κρατεῖσθαι πεφυκὸς εὐθύς εἰς δύο διίστησι τῇ μάχῃ τὴν ψυχὴν καὶ ποιεῖ τὴν διαφορὰν πρόδηλον. 15

8. Οὐ μόνον τοίνυν ἀπὸ τῆς μάχης ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἀπὸ τῆς ἀκολουθίας κατῴδοι τις ἂν τὴν παθητικὴν ἀρχὴν τῆς λογικῆς οὔσαν ἑτέραν. ἐπεὶ γὰρ ἔστι μὲν ἑρᾶν εὐφυοῦς πρὸς ἀρετὴν καὶ γενναῖον παιδὸς ἔστι δὲ φάυλου καὶ ἀκολάστου, συμβαίνει δὲ 20
 θυμῷ χρῆσθαι μὲν ἀλόγως πρὸς παῖδας αὐτοῦ καὶ γονεῖς χρῆσθαι δ' ὑπὲρ γονέων καὶ παιδων δικαίως πρὸς πολεμίους καὶ τυράννους· ὥσπερ ἔκεῖ μάχης καὶ διαφορᾶς τοῦ πάθους πρὸς τὸν λογισμὸν αἰσθησις ἔστιν, οὕτως ἐνταῦθα πειθοῦς καὶ ἀκολουθίας, 25
 E οἷον ἐπιρρέποντος καὶ συνεπιδιδόντος. ἔτι τοίνυν

6 μονῇ Basileensis: μόνῃ λόγων Anonymus: παθῶν
 14 εἰς δύο R: ὡς δύο 18 ἐπεὶ καὶ cf. Praefat. p. LVI
 26 ἐπιρρέποντος W: ἐπιρρέοντος ἔτι R: ἐπεὶ

καὶ γυναῖκα γήμας κατὰ νόμους ἀνὴρ ἐπιεικὴς διανοεῖται περιέπειν καὶ συνεῖναι δικαίως καὶ σωφρόνως, χρόνῳ δὲ τῆς συνηθείας ἐντεκούσης πάθος αἰσθάνεται τῷ λογισμῷ τὸ φιλεῖν καὶ τὸ ἀγαπᾶν ἐπιτεινόμενον·
 5 ὥσπερ αὖ καὶ νέοι διδασκάλοις ἐπιτυγχόντες ἀστείοις ὑπὸ χρείας τὸ πρῶτον ἔπονται καὶ ζηλοῦσιν, ὅσπερ οὖν καὶ φιλοῦσιν ἀντὶ γνωρίμων καὶ μαθητῶν ἐρασταὶ καλούμενοι καὶ ὄντες. τὸ δ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ πρὸς ἄρχοντας ἐν πόλεσι χρηστοὺς καὶ γέλτονας F
 10 καὶ κηδεστάς· ἀρξάμενοι γὰρ ὑπὸ χρείας τινὸς καθηκόντως ἀλλήλοις ὀμιλεῖν, ἔπειτα λανθάνουσιν εἰς τὸ φιλεῖν ὑποφερόμενοι, συνεπισπασαμένου τοῦ λογισμοῦ καὶ συναναπείσαντος τὸ παθητικόν. ὁ δ' εἰπὼν

αἰδῶς τε· δισσαὶ δ' εἰσὶν, ἡ μὲν οὐ κακὴ
 15 ἡ δ' ἄχθος οἴκων·

ἄρ' οὐ δῆλός ἐστι συνησθημένος ἐν ἑαυτῷ τοῦτο τὸ πάθος πολλάκις μὲν ἀκολουθοῦν τῷ λόγῳ καὶ συγκατακοσμούμενον, πολλάκις δὲ παρὰ τὸν λόγον ὄκνοις 449 καὶ μελλήσεσι καιροὺς καὶ πράγματα λυμαινόμενον;
 20 9. Οἷς καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ διὰ τὴν ἐνάργειαν ὑπεῖκοντες, αἰδεῖσθαι τὸ αἰσχύνεσθαι καλοῦσι καὶ τὸ ἡδεσθαι χαίρειν καὶ τοὺς φόβους εὐλαβείας· ταύτην μὲν οὐδενὸς ἂν αἰτιασαμένον τὴν εὐφημίαν, εἰ ταῦτά πάθη προστιθέμενα μὲν τῷ λογισμῷ τούτοις 25 καλοῦσι τοῖς ὀνόμασι, μαχόμενα δὲ καὶ βιαζόμενα τὸν λογισμὸν ἐκείνοις. ὅταν δὲ δακρύοις ἔλεγ-

14 Eurip. Hipp. 384 17 ἀκολουθοῦν *: ἀκολουθεῖ

20 οἷς καὶ αὐτοὶ Turnebus: οἷ καὶ αὐτοῖς 24 ταῦτά *: τὰ αὐτά

- χόμενοι καὶ τρόμοις καὶ χροᾶς μεταβολαῖς, ἀντὶ
 λύπης καὶ φόβου δηγμούς τινας καὶ συνθροήσεις
 λέγωσι καὶ προθυμίας τὰς ἐπιθυμίας ὑποκορίζονται,
 B σοφιστικὰς δοκοῦσιν οὐ φιλοσόφους δικαιώσεις καὶ
 ἀποδράσεις ἐκ τῶν πραγμάτων μηχανᾶσθαι διὰ τῶν 5
 ὀνομάτων. καίτοι πάλιν αὐτοὶ τὰς τε χαρὰς ἐκεί-
 νας καὶ τὰς βουλήσεις καὶ τὰς εὐλαβείας εὐπαθείας
 καλοῦσιν οὐκ ἀπαθείας, ὁρθῶς ἐνταῦθα χρώμενοι
 τοῖς ὀνόμασι· γίγνεται γὰρ εὐπάθεια τοῦ λογισμοῦ
 τὸ πάθος οὐκ ἀναιροῦντος ἀλλὰ κοσμοῦντος καὶ 10
 τάττοντος ἐν τοῖς σωφρονοῦσιν. οἱ δὲ φαῦλοι καὶ
 ἀκρατεῖς τί πάσχουσιν, ὅταν τὸν πατέρα καὶ τὴν
 μητέρα κρίναντες φιλεῖν ἀντὶ τοῦ ἐρωμένου καὶ τῆς
 ἐρωμένης μὴ δύνωνται, τὴν δ' ἐταίραν καὶ τὸν κό-
 λακα κρίναντες, εὐθὺς καὶ φιλῶσιν; εἰ γὰρ τὸ πᾶ- 15
 C θος ἦν κρίσις, ἔδει τῇ τοῦ φιλεῖν χοῆναι καὶ μισεῖν
 κρίσει· τὸ φιλεῖν ἔπρεσθαι καὶ τὸ μισεῖν· νυνὶ δὲ
 συμβαίνει τάναντία, ταῖς μὲν προστιθεμένου τοῦ
 πάθους κρίσει ταῖς δ' ἀπειθοῦντος. ἥ καὶ φασιν
 αὐτοί, τῶν πραγμάτων ἐκβιαζομένων, οὐ πᾶσαν εἶναι 20
 κρίσιν πάθος ἀλλὰ τὴν κινητικὴν ὁρμῆς βιαίου καὶ
 πλεοναξούσης, ὁμολογοῦντες ἕτερον εἶναι τὸ κρίνον
 καὶ τὸ πάσχον ἐν ἡμῖν ὥσπερ τὸ κινεῖν καὶ τὸ
 κινούμενον. αὐτός τε Χρύσιππος ἐν πολλοῖς ὀριζό-
 μενος τὴν καρτερίαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἔξεις ἀκο- 25
 λουθητικὰς τῷ αἰροῦντι λόγῳ, δῆλός ἐστιν ὑπὸ τῶν
 D πραγμάτων ὁμολογεῖν ἀναγκαζόμενος, ὥς ἕτερόν ἐστι

2 συνθροήσεις scripsi cum Hauptio: συνεθροσεις 4 δι-
 καιώσεις X: διακαύσεις 15 κρίναντες] intell. φιλεῖν

τὸ ἀκολουθοῦν ἐν ἡμῖν τοῦ ᾧ ἀκολουθεῖ πειθόμε-
νον ἢ πάλιν μάχεται μὴ πειθόμενον.

10. Ἰσα τοίνυν τὰ ἀμαρτήματα πάντα καὶ πά-
σας τιθέμενοι τὰς ἀμαρτίας, εἰ μὲν ἄλλη πη παρο-
5 ρῶσι τάληθές, οὐκ ἔστι καιρὸς ἐν τῷ παρόντι διε-
λέγχειν· ἐν δὲ τοῖς πάθεσι φαίνονται κομιδῇ παρὰ
τὴν ἐνάργειαν ἐνιστάμενοι τῷ λόγῳ. πᾶν μὲν γὰρ
πάθος ἀμαρτία κατ' αὐτούς ἐστι, καὶ πᾶς ὁ λυπού-
μενος ἢ φοβούμενος ἢ ἐπιθυμῶν ἀμαρτάνει. μεγάλαι
10 δὲ τῶν παθῶν διαφοραὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ
ἥττον ὁρῶνται· τίς γὰρ ἂν φαίη τὸν Δόλωνος φό-
βον ἴσον εἶναι τῷ Αἰαντος 'ἐντροπαλιζομένου' καὶ Ε-
βάδην ἀπρόντος ἐκ τῶν πολεμίων 'ὀλίγον γόνυ γου-
νὸς, ἀμείβοντος;' ἢ τῇ Πλάτωνος ἐπὶ Σωκράτει τελευ-
15 τήσαντι λύπη τὴν Ἀλεξάνδρου διὰ Κλεῖτον, αὐτὸν
ἀνελεῖν ὁρμήσαντος; ἐπιτείνονται γὰρ οὐ μετρίως
καὶ τῷ παρὰ λόγον αἰ λῦπαι, καὶ τὸ παρ' ἐλπίδα
σύμπτωμα τοῦ κατὰ λόγον ὀδυνηρότερον· εἰ προσ-
δοκῶν εὐημεροῦντα καὶ θαυμαζόμενον ὕψεσθαι πύ-
20 θοιτο κατεστρεβλωμένον, ὥς Φιλώταν Παρμενίων.
θυμῷ δὲ τίς ἂν εἴποι πρὸς Ἀνάξαρχον ἴσθι κεχρη-
σθαι Νικοκρέοντα καὶ πρὸς Φιλήμονα Μάγαν, ἀμ-
φοτέρους λαιδορηθέντας ὑπ' αὐτῶν; ὁ μὲν γὰρ ὑπέ- F
ροις σιδηροῖς κατέπτισσε καὶ κατέκοπτεν ἐκεῖνον·
25 ὁ δὲ τῷ Φιλήμονι τὸν δῆμιον ἐκέλευσεν ἐπὶ τὸν
τράχηλον ἐπιθεῖναι γυμνὴν τὴν μάχαιραν εἴτ' ἀφεί-

2 ἢ] εἰ? 5 τάληθές *: τὸ ἀληθές 6 πάθεσι R:
πλεῖοσι . . . . . Hom. A 547 19 καί]

τὸν παῖδα

ναι. διὸ καὶ νεῦρα τῆς ψυχῆς τὸν θυμὸν ὁ Πλάτων
 προσεῖπεν ὥς ἐπιτεινόμενόν τε πικρία καὶ πραότητι
 χαλῶμενον. ταῦτα τοίνυν καὶ τὰ τοιαῦτα διακρουό-
 μενοι τὰς ἐπιτάσεις τῶν παθῶν καὶ τὰς σφοδρότητας
 450 οὗ φασι γίνεσθαι κατὰ τὴν κρίσιν ἐν ᾗ τὸ ἅμαρ- 5
 τητικόν, ἀλλὰ τὰς δῆξεις καὶ τὰς συστολάς καὶ τὰς
 διαχύσεις εἶναι τὰς τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον τῷ
 ἀλόγῳ δεχομένας. καίτοι καὶ περὶ τὰς κρίσεις φαί-
 νονται γιγνόμεναι διαφοραί· τὴν τε γὰρ πενίαν οἱ
 μὲν οὐ κακὸν οἱ δὲ καὶ μέγα κρίνουσι κακόν, οἱ 10
 δὲ γε καὶ μέγιστον, ὥστε καὶ κατὰ τῶν πετρῶν καὶ
 κατὰ τῆς θαλάττης· ὠθεῖν ἑαυτούς· τὸν τε θάνατον
 οἱ μὲν ἀγαθῶν στερήσει μόνον οἱ δὲ καὶ τιμωρίαις
 αἰωνίοις ὑπὸ γῆν καὶ κολασμοῖς φρικώδεσι κακὸν
 εἶναι νομίζουσιν· ἢ τε τοῦ σώματος ὑγίεια τοῖς μὲν 15
 B ὥς κατὰ φύσιν καὶ χρήσιμον ἀγαπᾶται, τοῖς δὲ τῶν
 ὄντων δοκεῖ μέγιστον ἀγαθόν· οὔτε γὰρ

‘πλούτου χάριν ἢ τεκέων’

οὔτε

‘τὰς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς’, 20
 τελευτῶντες δὲ καὶ τὴν ἀρετὴν ἀνωφελῆ καὶ ἀνό-
 νητον ἡγοῦνται, τοῦ ὑγιαίνειν μὴ παρόντος· ὥστε
 φαίνεσθαι καὶ περὶ τὰς κρίσεις αὐτὰς τοὺς μὲν μᾶλ-
 λον τοὺς δ’ ἥττον ἁμαρτάνοντας. ἀλλ’ οὐ τοῦτο
 νῦν διελεγκτέον, ἐκεῖνο δ’ ἐκ τούτου ληπτέον, ὅτι 25

1 Πλάτων] Rep. p. 411 b   6 δῆξεις Amyotus: λήξεις
 8 ἀλόγῳ M: λόγῳ   11 malim κατὰ πετρῶν καὶ κατὰ θα-
 λάττης. cf. p. 165 a   15 ὑγίεια *: ὕγεια   18 πλούτου κέ]
 Bergk. 3 p. 597   20 τὰς — ἀρχᾶς Aldina: τὰς — ἀρχάς

συγχωροῦσι καὶ αὐτοὶ τῆς κρίσεως ἕτερον εἶναι τὸ
 ἄλογον, καθ' ὃ φασι γίνεσθαι τὸ πάθος σφοδρό-
 τερον καὶ μείζον, ἐρίζοντες πρὸς τοῦνομα καὶ τὸ
 ῥῆμα, τὰ δὲ πράγματα διδόντες τοῖς διαφέρειν τὸ C
 5 παθητικὸν καὶ ἄλογον τοῦ λογιζομένου καὶ κρίνον-
 τος ἀποφαινομένοις. ἐν δὲ τοῖς περὶ Ἀνωμαλίας ὁ
 Χρύσιππος εἰπὼν, ὅτι τυφλὸν ἐστὶν ἡ ὁργὴ καὶ πολ-
 λάκις μὲν οὐκ ἐξ ὁρᾶν τὰ ἐκφανῆ πολλάκις δὲ τοῖς
 καταλαμβανομένοις ἐπιπροσθεῖ, μικρὸν προελθὼν
 10 'τὰ γὰρ ἐπιγινόμενα' φησί 'πάθη ἐκκρούει τοὺς
 λογισμούς, καὶ τὰ ὥς ἐτέρως φαινόμενα βιαίως προω-
 θοῦντα ἐπὶ τὰς ἐναντίας πράξεις.' εἴτα χρῆται μάρ-
 τυρι τῷ Μενάνδρῳ λέγοντι

οἷμοι τάλας ἔγωγε, ποῦ ποτε φρένες
 15 ἡμῶν ἐκείνον ἦσαν ἐν τῷ σώματι
 τὸν χρόνον, ὅτ' οὐ ταῦτ' ἀλλ' ἐκεῖν' ἠροῦμεθα; D
 καὶ πάλιν ὁ Χρύσιππος προελθὼν 'τοῦ λογικοῦ'
 φησί 'ζῶον φύσιν ἔχοντος προσχρησθαι εἰς ἕκαστα
 τῷ λόγῳ καὶ ὑπὸ τούτου κυβερνεῖσθαι, πολλάκις ἀπο-
 20 στρέφεσθαι αὐτὸν ἡμᾶς ἄλλη βιαιοτέρα φορὰ χρω-
 μένους.' ὁμολογῶν τὸ συμβαῖνον ἐκ τῆς πρὸς τὸν
 λόγον τοῦ πάθους διαφορᾶς. ἐπεὶ καὶ γελοῖόν ἐστιν,
 ἥ φησι Πλάτων, αὐτόν τινα λέγειν αὐτοῦ κρείττονα
 καὶ πάλιν χείρονα, καὶ τὸν μὲν 'κρατοῦνθ' ἑαυτοῦ
 25 τὸν δὲ μὴ κρατοῦντα.

11. Πῶς γὰρ οἶόν τε τὸν αὐτὸν αὐτοῦ κρείττον'

6 Ἀνωμαλίας R: ἀνομολογίας 13 Μενάνδρῳ] Kock. 3
 p. 173 16 ὅτ' X ἐκεῖν' ἠροῦμεθα X: ἐκεῖνα αἰροῦμεθα
 23 Πλάτων] Rep. p. 430 e αὐτόν *: αὐτόν 24, 25 τὸν]
 τὸν αὐτόν?

εἶναι καὶ χείρονα ἢ κρατεῖν ἅμα καὶ κρατεῖσθαι,
 E μὴ τρόπον τινὰ διττοῦ πεφυκότος ἐκάστου καὶ τὸ
 μὲν χεῖρον ἐν ἑαυτῷ τὸ δὲ βέλτιον ἔχοντας· οὕτω γὰρ
 ὁ μὲν τοῦ βελτιόνος ὑπηκόω τῷ χείρονι χρώμενος
 ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ καὶ κρείττων ἐστίν, ὁ δὲ τῷ ἀκο- 5
 λάστῳ καὶ ἀλόγῳ τῆς ψυχῆς ἐπόμενον περιορῶν καὶ
 ὑπηρετοῦν τὸ κρείττον ἥττων ἑαυτοῦ καὶ ἀκρατὴς
 λέγεται καὶ παρὰ φύσιν διακείμενος. φύσει γὰρ
 προσήκει θεῖον ὄντα τὸν λογισμὸν ἡγεῖσθαι καὶ ἄρ-
 χεῖν τοῦ ἀλόγου, τοῦ τὴν γένεσιν αὐτόθεν ἔχοντας 10
 F ἐκ τοῦ σώματος· ὃ καὶ συνεξομοιοῦσθαι καὶ κοινω-
 νεῖν παθῶν καὶ ἀναπίμπλασθαι πέφυκεν, ἐνδεδυνκός
 αὐτῷ καὶ καταμεμιγμένον, ὥς δηλοῦσιν. αἱ ὁρμαὶ
 πρὸς τὰ σωματικὰ κινούμεναι καὶ ἰστάμεναι καὶ σφο-
 δρότητας ἐν ταῖς τοῦ σώματος μεταβολαῖς καὶ ἀνέ- 15
 σεις λαμβάνουσιν. διὸ νέοι μὲν καὶ ὀξεῖς καὶ ἰταμοὶ
 περὶ τε τὰς ὀρεῖξεις διάπυροι καὶ οἰστρώδεις αἵματος
 πλήθει καὶ θερμότητι, τῶν δὲ πρεσβυτῶν ἡ περὶ
 τὸ ἥπαρ ἀρχὴ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ κατασβέννυται καὶ
 γίννεται μικρὰ καὶ ἀσθενής· ἰσχύει δὲ μᾶλλον ὁ λό- 20
 γος τοῦ παθητικοῦ τῷ σώματι συναπομαραινόμενου.
 τοῦτο δ' ἀμέλει καὶ τὰς τῶν θηρίων ἡθοιοποιεῖ πρὸς
 451 τὰ πάθη φύσεις· οὐ γὰρ ὁρθότητι δοξῶν οὐδὲ φανλό-
 τητι δῆπου τοῖς μὲν ἀλκαὶ καὶ ὁρμαὶ πρὸς τὰ φαι-
 νόμενα δεινὰ παρίστανται, τοῖς δ' ἀμήχανοι πτοῖται 25
 καὶ φόβοι τῆς ψυχῆς· ἀλλ' αἱ περὶ τὸ αἷμα καὶ τὸ
 πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα δυνάμεις τὰς τῶν παθῶν δια-
 φορὰς ποιοῦσιν, ὥσπερ ἐκ ῥίξης τοῦ παθητικοῦ τῆς

σαρκὸς ἀναβλαστάνοντος καὶ συναναφέροντος τὴν ποιότητα καὶ τὴν κρᾶσιν. τοῦ δ' ἀνθρώπου ταῖς μὲν παθητικαῖς ὁρμαῖς τὸ σῶμα συμπαθεῖν καὶ συγκινούμενον ἐλέγχουσιν ὠχρότητες ἐρυθήματα τρόμοι B
 5 πηδήσεις καρδίας, διαχύσεις αὖ πάλιν ἐν ἐλπίσιν ἡδονῶν καὶ προσδοκίαις· ὅταν δὲ μὴ μετὰ πάθους ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ κινῆται τὸ διανοητικόν, ἡσυχίαν ἄγει τὸ σῶμα καὶ καθέστηκεν οὔτε κοινωνοῦν οὔτε μετέχον αὐτὸ τῆς ἐνεργείας τοῦ φρονοῦντος,
 10 εἰ τοῦ παθητικοῦ μὴ συνεφάπτοιτο μηδὲ συμπαρалаμβάνοι τὸ ἄλογον· ὥστε καὶ τούτῳ δύ' ὄντα καὶ διαφέροντα δηλοῦσθαι ταῖς δυνάμεσιν ἀλλήλων.

12. Καθόλου δὲ τῶν ὄντων αὐτοὶ τέ φασι καὶ δῆλόν ἐστιν, ὅτι τὰ μὲν ἔξει διδικεῖται τὰ δὲ φύσει
 15 τὰ δ' ἄλογῳ ψυχῇ, τὰ δὲ καὶ λόγον ἐχούσῃ καὶ διάνοιαν· ὧν ὁμοῦ τι πάντων ὁ ἄνθρωπος μετέσχηκε καὶ γέγονεν ἐν πάσαις ταῖς εἰρημέναις διαφοραῖς· καὶ γὰρ ἔξει συνέχεται καὶ φύσει τρέφεται καὶ λόγῳ C
 χρηῖται καὶ διανοίᾳ. μέτεστιν οὖν αὐτῷ καὶ τοῦ
 20 ἁλόγου, καὶ σύμφυτον ἔχει τὴν τοῦ πάθους ἀρχήν, οὐκ ἐπεισόδιον ἀλλ' ἀναγκαίαν οὕσαν, οὐδ' ἀναιρετέαν παντάπασιν ἀλλὰ θεραπείας καὶ παιδαγωγίας δεομένην. ὅθεν οὐ Θράκιον οὐδὲ Λυκούργειον τοῦ λόγου τὸ ἔργον ἐστὶ, συνεκκόπτειν καὶ συνδιαφθεί-
 25 ρειν τὰ ὠφέλιμα τοῖς βλαβεροῖς τοῦ πάθους, ἀλλ' ἥπερ ὁ φυτάλμιος θεὸς καὶ ἡμερίδης, τὸ ἄγριον κολοῦσαι καὶ ἀφελεῖν τὴν ἀμετρίαν, εἴτα τιθασεύειν

D καὶ περιίστασθαι τὸ χρήσιμον. οὔτε γὰρ οἶνον οἱ φοβούμενοι τὸ μεθύειν ἐκχέουσιν οὔτε πάθος οἱ δεδιότες τὸ ταρακτικὸν ἀναιροῦσιν ἀλλὰ κεραννύουσι. καὶ γὰρ καὶ βοῶν καὶ ἵππων τὰ πηδήματα καὶ τοὺς ἀφηνιασμοὺς οὐ τὰς κινήσεις οὐδὲ τὰς ἐνεργείας ἀφαιροῦσι· καὶ τοῖς πάθεσι δεδαμασμένοις χρήται καὶ χειροῦθεσιν ὁ λογισμὸς, οὐκ ἐκνευρίσας οὐδ' ἐκτεμὼν παντάπασι τῆς ψυχῆς τὸ ὑπηρετικόν·

‘ὅφ’ ἄρμασι γὰρ ἵππος’

ὥς φησι Πίνδαρος

10

‘ἐν δ’ ἀρότρῳ βοῦς·

E κάπρῳ δὲ βουλεύοντα φόνον κύνᾳ χρὴ τλάθυμον ἐξευρεῖν·

ὧν πολὺν χρησιμώτερα τὰ τῶν παθῶν θρόεματα τῷ λογισμῷ συμπαρόντα καὶ συνεπιτείνοντα ταῖς ἀρεταῖς· ὁ θυμὸς τῇ ἀνδρείᾳ μέτριος ὧν, ἡ μισοπονηρία τῇ δικαιοσύνῃ, καὶ ἡ νέμεσις ἐπὶ τοὺς παρ’ ἀξίαν εὐτυχοῦντας, ὅταν ἡμ’ ἀνοίᾳ καὶ ὕβρει φλεγόμενοι τὴν ψυχὴν ἐπισχέσεως δέωνται. φιλίας δὲ φιλοστοργίαν ἢ φιλανθρωπίαν ἔλεον ἢ τὸ συγκαίρειν καὶ συναλγεῖν εὐνοίας ἀληθινῆς οὐδὲ βουλόμενος ἂν τις F ἀποσπάσειεν οὐδ’ ἀποτήξειεν. εἰ δ’ οἱ τὸν ἔρωτα τῇ ἔρωτομανίᾳ συνεκβάλλοντες ἁμαρτάνουσιν, οὐδ’ οἱ τὴν ἐπιθυμίαν διὰ τὴν φιλαργυρίαν ψέγοντες κατορθοῦσιν· ἀλλ’ ὅμοιον τι πράττουσι τοῖς τὸ τρέχειν διὰ τὸ προσπταίνειν καὶ τὸ βάλλειν διὰ τὸ ὑπερ-

1 περιίστασθαι] sanum videtur 10 Πίνδαρος] Bergk. 1 p. 457 18 ἡμ’ ἀνοίᾳ κέ] cf. Plat. de Legg. p. 716 a 22 ἀποτήξειεν] ἀπορρήξειεν R. non opus

βάλλειν ἀναιροῦσι, καὶ πρὸς τὸ ἄδειν τὸ παράπαν
 διὰ τὸ ἀπᾶδειν ἀπεχθῶς ἔχουσιν. οἷον γὰρ ἐν φθόγ-
 γοις μουσικῇ τὸ ἐμμελὲς οὐκ ἀναιρέσει βαρύτητος
 καὶ ὀξύτητος, ἐν δὲ σώμασιν ἰατρικῇ τὸ ὑγιεινὸν
 5 οὐ φθορᾷ θερμότητος καὶ ψυχρότητος, ἀλλὰ συμμε-
 τρίαις καὶ ποσότησι κραθεισῶν ἀπεργάζεται, τοιοῦ-
 τον ἐν ψυχῇ τὸ νικῶν, ἐγγενομένης ὑπὸ λόγου ταῖς
 παθητικαῖς δυνάμεσι καὶ κινήσεσιν ἐπιεικείας καὶ
 μετριότητος. οἰδοῦντι γὰρ ἔοικε καὶ φλεγμαίνοντι 452
 10 σώματι τὸ περιαλοῦν καὶ περιχαρὲς καὶ περὶφοβον
 τῆς ψυχῆς, οὐ τὸ χαῖρον οὐδὲ τὸ λυπούμενον οὐδὲ
 τὸ φοβούμενον. καὶ καλῶς Ὅμηρος εἰπών

‘τοῦ δ’ ἀγαθοῦ οὔτ’ ἄρ’ τρέπεται χρῶς οὔτε τι λήην
 ταρβεῖ’.

15 τὸν φόβον οὐκ ἀφείλεν ἀλλὰ τὸν ἄγαν φόβον, ὅπως
 ἀνδρεία μὴ ἀπόνοια καὶ θαρραλεότης μὴ θρασύτης
 γένηται. διὸ καὶ περὶ τὰς ἡδονὰς τὴν ἄγαν ἀφαι-
 ρετέον ἐπιθυμίαν καὶ περὶ τὰς ἀμύνας τὴν ἄγαν
 μισοπονηρίαν· οὕτω γὰρ ὁ μὲν οὐκ ἀνάλγητος ἀλλὰ
 20 σώφρων, ὁ δὲ δίκαιος οὐκ ὤμδος οὐδὲ πικρὸς ἔσται. B
 τῶν δὲ παθῶν παντάπασιν ἀναιρεθέντων, εἰ καὶ
 δυνατὸν ἔστιν, ἐν πολλοῖς ἀργότερος· ὁ λόγος καὶ
 ἀμβλύτερος, ὥσπερ κυβερνήτης, πνεύματος ἐπιλι-
 πόντος. ταῦτα δ’ ἀμέλει καὶ οἱ νομοθέται συνι-

7 τὸ νικῶν] τὸ οἰκεῖον W. sed cf. p. 336 b 9 οἰδοῦντι *: οἰδάντι. vid. Praefat. p. LXXXIII. 10 περὶφοβον Turnebus: περιλοιπον 12 Ὅμηρος] N 284 13 οὔτε Homerus: οὐδέ 20 οὐκ] ἀλλ’ οὐκ R 21 εἴ γε δυνατὸν, ἔσται ἐν πολλοῖς W. sed verba hiant

δόντες ἐμβάλλουσιν εἰς τὰς πολιτείας καὶ φιλοτιμίαν
καὶ ξῆλον πρὸς ἀλλήλους· πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους
καὶ σάλπιγξι καὶ αὐλοῖς ἐπεγείρουσι καὶ αὖξουσιν τὸ
θυμοειδὲς καὶ μάχιμον. οὐ γὰρ μόνον ἐν ποιήμα-
σιν, ἢ φησιν ὁ Πλάτων, τὸν τεχνίτην καὶ διηκρι- 5
βωμένον ὁ μουσόληπτος καὶ κατὰσχετος ἀποδείκνυσι
C γελοῖον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς μάχας τὸ παθητικὸν καὶ
τὸ ἐνθουσιῶδες ἀνυπόστατόν ἐστι καὶ ἀήττητον· ὃ καὶ
τοὺς θεοὺς Ὅμηρος ἐμποιεῖν φησὶ τοῖς ἀνθρώποις,
‘ὥς εἰπὼν ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν.’ 10
καί

οὐχ ὅ γ’ ἄνευθε θεοῦ τάδε μάλνεται·
καθάπερ ὄρημα τῷ λογισμῷ καὶ ὄχημα τὸ πάθος
προστιθέντας. αὐτοὺς γε μὴν τούτους ὁρᾶν ἔστι
πολλὰκις μὲν ἐπαίνοις τοὺς νέους παρορμῶντας πολ- 15
λάκις δὲ νουθεσίαις κολάζοντας· ὦν τῷ μὲν ἔπεται
τὸ ἡδεσθαι τῷ δὲ τὸ λυπεῖσθαι· καὶ γὰρ ἡ νουθε-
σία καὶ ὁ ψόγος ἐμποιεῖ μετάνοιαν καὶ αἰσχύνην,
ὦν τὸ μὲν λύπη τῷ γένει τὸ δὲ φόβος ἐστὶ· καὶ
D τούτοις μάλιστα χρῶνται πρὸς τὰς ἐπανορθώσεις. ἢ 20
καὶ Διογένης, ἐπαινουμένου Πλάτωνος, ‘τί δ’ ἐκεῖ-
νος’ εἶπεν ‘ἔχει σεμνόν, ὃς τοσοῦτον χρόνον φιλο-
σοφῶν οὐδένα λελύπηκεν;’. οὐ γὰρ οὕτω τὰ μαθήματα
φαίη τις ἂν, ὥς ἔλεγε Ξενοκράτης, λαβὰς εἶναι φιλο-
σοφίας, ὥς τὰ πάθη τῶν νέων, αἰσχύνην ἐπιθυμίαν 25
μετάνοιαν ἡδονὴν λύπην φιλοτιμίαν· ὦν ἐμμελῇ καὶ

σωτήριον ἀφὴν ἀπτόμενος ὁ λόγος καὶ ὁ νόμος εἰς
 τὴν προσήκουσαν ὁδὸν ἀνυσίμως καθίστησι τὸν νέον.
 ὥστε μὴ κακῶς εἶπεῖν τὸν Λάκωνα παιδαγωγόν, ὅτι
 ποιήσει τὸν παῖδα τοῖς καλοῖς ἡδεσθαι καὶ ἄχθεσθαι
 5 τοῖς αἰσχροῖς, οὗ μείζον οὐδέν ἐστιν οὐδὲ κάλλιον
 ἀποφῆναι τέλος ἐλευθέρῳ προσηκούσης παιδείας. E

ΠΕΡΙ ΑΟΡΓΗΣΙΑΣ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

ΣΥΛΛΑΣ, ΦΟΤΝΔΑΝΟΣ.

ΣΥΛΛΑΣ. Καλῶς μοι δοκοῦσιν, ὦ Φουνδᾶνε, ποιεῖν οἱ ξωγράφοι διὰ χρόνου τὰ ἔργα πρὶν ἢ συντελεῖν ἐπισκοποῦντες· ὅτι τὴν ὕψιν αὐτῶν ἀφίστάντες τῇ πολλάκις κρίσει ποιοῦσι καινὴν καὶ μᾶλλον ἀπτομένην τῆς παρὰ μικρὸν διαφορᾶς, ἣν ἀπο- 5
453 κρύπτει τὸ συνεχές καὶ τὸ σύνηθες. ἐπεὶ τοίνυν οὐκ ἔστιν αὐτὸν αὐτῷ διὰ χρόνου προσελθεῖν χωρὶς γενόμενον καὶ διαστήσαντα τῆς συνεχείας τὴν αἴσθησιν, ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶ τὸ μάλιστα ποιοῦν ἕκαστον αὐτοῦ φαυλότερον κριτὴν ἢ ἐτέρων· δεύτερον ἂν 10
εἴη τὸ τοὺς φίλους ἐφορᾶν διὰ χρόνου καὶ παρέχειν ὁμοίως ἐκείνοις ἑαυτόν, οὐκ εἰ γέρων γέγρονε ταχὺ καὶ τὸ σῶμα βέλτιον ἢ χειρόν ἐσχηκεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον καὶ τὸ ἥθος ἐπισκοπεῖν, εἴ τι χρηστὸν ὁ χρόνος προστέθεικεν ἢ τῶν φαύλων ἀφῆρηκεν. 15
ἐγὼ γοῦν ἐνιαυτῷ μὲν ἀφιγμένος εἰς Ῥώμην δευ-
B τέρω, συνὼν δέ σοι μῆνα τουτονὶ πέμπτον, τὸ μὲν ἐξ ὑπαρχόντων δι' εὐφυΐαν ἀγαθῶν ἐπίδοσιν γε-
νέναι τοσαύτην καὶ αὐξήσειν οὐ πάνυ θαυμαστὸν ἡγοῦμαι· τὸ δὲ σφοδρὸν ἐκείνο καὶ διάπυρον πρὸς 20

ὀργὴν ὀρώωντί μοι προῶν οὕτω καὶ χειρόηθες τῷ λο-
γισμῷ γεγεννημένον ἐπέρχεται πρὸς τὸν θυμὸν εἰπεῖν

‘ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ μαλακώτερος.’

αὕτη δ’ ἡ μαλακότης οὐκ ἀργίαν οὐδ’ ἔκλυσιν, ἀλλ’
ὥσπερ ἡ κατειργασμένη γῆ λειότητα καὶ βάθος ἐνε-
ργὸν ἐπὶ τὰς πράξεις ἐσχηκεν ἀντὶ τῆς φορᾶς ἐκείνης
καὶ τῆς ὀξύτητος. διὸ καὶ δῆλόν ἐστιν οὐ παρακμῇ
τινὶ δι’ ἡλικίαν τὸ θυμοειδὲς οὐδ’ αὐτομάτως ἀπο-
μαραινόμενον, ἀλλ’ ὑπὸ λόγων τινῶν χρηστῶν θερα-
πευόμενον. καίτοι (τὸ γὰρ ἀληθὲς εἰρήσεται πρὸς
σέ) ταῦθ’ ἡμῖν Ἔρως ὁ ἐταῖρος ἀπαγγέλλων ὑπο-
πιτος ἦν τὰ μὴ προσόντα πρέποντα δὲ προσεῖναι
τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς δι’ εὐνοίαν ἐπιμαρτυρεῖν· καί-
περ, ὡς οἴσθα, οὐδαμῇ πιθανὸς ὢν τῷ πρὸς χάριν
ὑφίεσθαι τοῦ δοκοῦντος. ἀλλὰ νῦν ἐκεῖνός τε τῶν
ψευδομαρτυριῶν ἀφείται, καὶ σύ, τῆς ὁδοιπορίας
σχολὴν διδούσης, δέλεθ’ ἡμῖν ὥσπερ ἰατρείαν τινὰ
σεαυτοῦ, ἣ χρησάμενος οὕτως εὐήνιον καὶ ἀπλοῦν
καὶ τῷ λόγῳ προῶν καὶ ὑπήκοον ἐποιήσω τὸν θυμόν.

ΦΟΥΝΔΑΝΟΣ. Εἰτ’ οὐ σκοπεῖς, ὦ προθυμότατε
Σύλλα, μὴ καὶ αὐτὸς εὐνοίᾳ καὶ φιλίᾳ τῇ πρὸς ἡμᾶς
παρορᾷς τι τῶν ἡμετέρων; Ἔρωτι μὲν γὰρ οὐδ’ αὐτῷ
πολλάκις ἔχοντι κατὰ χώραν ἐν τῇ Ὀμηρικῇ πείσῃ
μένοντα τὸν θυμόν, ἀλλὰ τραχύτερον ὑπὸ μισοπονη-
ρίας, εἰκὸς ἐστὶ πραοτέρους ἡμᾶς φανῆναι, καθάπερ
ἐν διαγραμμαμάτων μεταβολαῖς νῆταί τινες πρὸς ἐτέ-
ρας νήτας τάξιν ὑπάτων λαμβάνουσιν.

3 Hom. X 373 23 κατὰ χώραν] del. Huttenus Ὀμη-
ρικῇ] cf. Hom. v 23

ΣΤΑΔ. Οὐδέτερον τούτων ἔστιν, ὃ Φουνδᾶνε· ποιεῖ δ' ὥς λέγω, χαριζόμενος ἡμῖν.

2. ΦΟΥΝΔ. Καὶ μὴν ὧν γε μεμνήμεθα Μουσωνίου καλῶν ἓν ἔστιν, ὃ Σύλλα, τὸ δεῖν αἰεὶ θεραπευομένους βιοῦν τοὺς σφῶζεσθαι μέλλοντας. οὐ γὰρ ὥς ἐλλέβορον, οἶμαι, δεῖ θεραπεύσαντα συνεκφέρειν
 Ε τῷ νοσήματι τὸν λόγον, ἀλλ' ἐμμένοντα τῇ ψυχῇ συνέχειν τὰς κρίσεις καὶ φυλάσσειν. φαρμάκοις γὰρ οὐκ ἔοικεν ἀλλὰ σιτίοις ὑγιεινοῖς ἢ δύναμιν αὐτοῦ, μεθ' ὑγείας ἔξιν ἐμποιοῦσα χρηστὴν οἷς ἂν γένηται
 10 συνήθης· αἱ δὲ πρὸς ἀκμάζοντα τὰ πάθη καὶ οἰδοῦντα παραινέσεις καὶ νουθεσίαι σχολῇ μὲν ἀνύτουσι καὶ μόλις, οὐδὲν δὲ τῶν ὁσφραντῶν διαφέρουσιν, ἃ τοὺς ἐπιληπτικοὺς ἐγείροντα καταπίπτοντας οὐκ ἀπαλλάττει τοῦ νοσήματος. ὅμως δὲ τὰ μὲν ἄλλα καὶ
 15 παρ' ὃν ἀκμάζει καιρὸν ἀμωσγέπως ὑπείκει καὶ παρ' ὅτε βοηθοῦντα λόγον ἔξωθεν εἰς τὴν ψυχὴν, ὃ δὲ θυμὸς οὐχ ἢ φησιν ὁ Μελάνθιος

ἑτὰ δεινὰ πράσσει τὰς φρένας μετοικίσας,
 ἀλλ' ἐξοικίσας τελείως καὶ ἀποκλείσας, ὥσπερ οἱ συν-
 20 ἐμπιπράντες ἑαυτοὺς ταῖς οἰκίαις, πάντα ταραχῆς καὶ καπνοῦ καὶ ψόφου μεστὰ ποιεῖ τὰ ἐντός, ὥστε μήτ' ἰδεῖν μήτ' ἀκοῦσαι τῶν ὠφελούντων. διὸ καὶ μᾶλλον ἐν χειμῶνι καὶ πελάγει ναῦς ἔρημος ἀναλή-
 454 ψεται κυβερνήτην ἔξωθεν ἢ προσδεῖται λόγον ἀλ-
 25 λότριον ἄνθρωπος ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ σαλεύων, ἂν μὴ παρεσκευασμένον ἔχη τὸν οἰκεῖον λογισμόν. ἀλλ'

ὥσπερ οἱ πολιορκίαν προσδεχόμενοι συνάγουσι καὶ
 παρατίθενται τὰπιτήδεια τὰς ἔξωθεν ἐλπίδας ἀπε-
 γνωκότες, οὕτω μάλιστα δεῖ τὰ πρὸς τὸν θυμὸν
 βοηθήματα πόρρωθεν λαμβάνοντας ἐκ φιλοσοφίας
 5 κατακομίζειν εἰς τὴν ψυχὴν, ὥς, ὅταν ὁ τῆς χρείας
 ἀφίκηται καιρὸς, μὴ ῥαδίως παρεισάγειν δυνησομέ-
 νους· οὐδὲ γὰρ ἀκούει τῶν ἐκτὸς ἡ ψυχὴ διὰ τὸν
 θόρυβον, ἐὰν μὴ καθάπερ κελευστὴν ἔνδοθεν ἔχη B
 τὸν αὐτῆς λόγον ὀξέως δεχόμενον καὶ συνιέντα τῶν
 10 παραγγελλομένων ἕκαστον· ἀκούσασα δὲ τῶν μὲν
 ἡρέμα καὶ πρῶως λεγομένων καταφρονεῖ, πρὸς δὲ
 τοὺς ἐνισταμένους τραχύτερον ἐρεθίζεται. καὶ γὰρ
 ὑπερήφανος καὶ αὐθάδης καὶ ὅλως ὑφ' ἐτέρου ὁ
 θυμὸς δυσκίνητος ὢν, ὥσπερ ὀχυρὰ τυραννὶς ἐξ
 15 ἑαυτῆς ἔχειν ὀφείλει σύνοικον καὶ συγγενὲς τὸ
 καταλῶν.

3. Ἡ μὲν οὖν συνέχεια τῆς ὀργῆς καὶ τὸ προσ-
 κρούειν πολλάκις ἔξιν ἐμποιεῖ πονηρὰν τῇ ψυχῇ, ἣν
 ὀργιλότητα καλοῦσιν, εἰς ἀκραχολίαν καὶ πικρίαν
 20 καὶ δυσκολίαν τελευτῶσαν, ὅταν ἐλκώδης καὶ μικρό-
 λυπος ὁ θυμὸς γένηται καὶ φιλαίτιος ὑπὸ τῶν τυ- C
 χόντων ὥς σίδηρος ἀσθενῆς καὶ λεπτὸς ἀναχαρασ-
 σόμενος· ἡ δὲ παραχρῆμα ταῖς ὀργαῖς ἐνισταμένη
 καὶ πιέζουσα κρίσις οὐ τὸ παρὸν ἰᾶται μόνον, ἀλλὰ
 25 καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν εὐτόνον ποιεῖ καὶ δυσπαθῇ τὴν
 ψυχὴν. ἐμοὶ γοῦν συνέβη δις ἢ τρις ἐνστάντι πρὸς
 ὀργὴν τὸ τῶν Θηβαίων παθεῖν, οἷ τὸ πρῶτον ὡσά-

μενοι Λακεδαιμονίους ἀηττήτους εἶναι δοκοῦντας,
οὐδεμίαν ὕστερον ἡττήθησαν ὑπ' αὐτῶν μάχην· φρό-
D νημα γὰρ ἔσχον ὥς κρατεῖν ἔστι τῷ λογισμῷ. ἐώρων
δ' οὐ μόνον ψυχροῦ κατασκεδαννυμένου λήγουσαν
ὀργήν ὥς Ἀριστοτέλης ιστόρησεν, ἀλλὰ καὶ φόβου 5
προσαχθέντος ἀποσβεννυμένην· καὶ νῆ Δία χαρᾶς
ἐπιγενομένης ἄφνω καθ' Ὅμηρον ἰάνθη· καὶ διε-
χύθη πολλοῖς ὁ θυμός. ὥστε μοι παρίστατο μὴ
παντελῶς ἀβοήθητον εἶναι τοῖς γε βουλομένοις τὸ
πάθος. οὐδὲ γὰρ ἀρχὰς ἔχει μεγάλας αἰὲ καὶ ἰσχυ- 10
ράς, ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ παιδιὰ καὶ τὸ γελάσαι
τινὰ καὶ τὸ διανεῦσαι καὶ πολλὰ τοιαῦτα πολλοὺς
εἰς ὀργήν καθίστησιν, ὥσπερ ἡ Ἑλένη τὴν ἀδελφι-
δὴν προσαγορεύσασα

E 'παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος Ἡλέκτρα χρόνου,' 15
παρῶξυνεν εἰπεῖν

ἡψέ γε φρονεῖς εὔ, τότε λιποῦς' αἰσχυρῶς δόμους·'
καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Καλλισθένης εἰπὼν, τῆς με-
γάλης κύλικος περιφερομένης, 'οὐ βούλομαι πιῶν
Ἀλεξάνδρου Ἀσκληπιοῦ δεῖσθαι.' 20

4. Καθάπερ οὖν τὴν φλόγα θριξὶ λαγῶαῖς ἀνα-
πτομένην καὶ θρυαλλίσαι καὶ συρφετῷ ῥᾶδιόν ἐστιν
ἐπισχεῖν· ἐὰν δ' ἐπιλάβηται τῶν στερεῶν καὶ βάρους
ἐχόντων, ταχὺ διέφθειρε καὶ συνείλεν ὑψηλὸν ἡβά-
σασα τεκτόνων πόνον· ὥς φησιν Αἰσχύλος· οὕτως 25

5 Ἀριστοτέλης] de Part. Animal. 2, 4. Problem. 10, 60.
27, 1 ιστόρηκεν? 7 Ὅμηρον] Ψ 598 15. 17 Eurip. Or.
72. 99 24 ἡβάσασα] ἡβήσασα Salmasius. Bene habet. cf.
Nauck. p. 107

ὁ τῷ θυμῷ προσέχων ἐν ἀρχῇ καὶ κατὰ μικρὸν ἔκ-
 τινος λαλιᾶς καὶ βωμολοχίας συρφετώδους ὀρθῶν
 καπνίζοντα καὶ διακαόμενον οὐ μεγάλης δεῖται προ- F
 γματείας, ἀλλὰ πολλάκις αὐτῷ τῷ σιωπῆσαι καὶ κατα-
 5 μελῆσαι κατέπαυσε. καὶ γὰρ τὸ πῦρ ὃ μὴ παρασχὼν
 ὕλην ἔσβεσε, καὶ ὀργὴν ὃ μὴ θρέψας ἐν ἀρχῇ καὶ
 μὴ φυσήσας ἑαυτὸν ἐφυλάξατο καὶ καθεῖλεν. οὐκ
 ἤρεσκεν οὖν μοι, καίπερ ἄλλα χρήσιμα λέγων καὶ
 παραινῶν ὁ Ἱερώνυμος, ἐν οἷς οὗ φησι γιγνομένης
 10 ἀλλὰ γεγεννημένης καὶ οὔσης αἰσθησιν ὀργῆς εἶναι
 διὰ τὸ τάχος. οὐδὲν γὰρ οὕτω τῶν παθῶν συλλε-
 γόμενον καὶ διακινούμενον ἔχει τὴν γένεσιν ἐμφανῆ
 καὶ τὴν αὔξησιν· ὥς δὴ καὶ Ὅμηρος ἐμπείρως δι- 455
 δάσκει, λυπηθέντα μὲν εὐθύς ἐξαίφνης ποιῶν τὸν
 15 Ἀχιλλέα τοῦ λόγου προσπεσόντος, ἐν οἷς λέγει

‘ὥς φάτο· τὸν δ’ ἄχεος νεφέλῃ ἐκάλυψε μέλαινα·’

θυμούμενον δὲ βραδέως τῷ Ἀγαμέμνονι καὶ διὰ
 λόγων πολλῶν ἐκκαόμενον· οὗς εἰ τις ὕφεῖλεν αὐτῶν
 ἐν ἀρχῇ καὶ διεκώλυσεν, οὐκ ἂν ἔσχεν αὔξησιν ἢ
 20 διαφορὰ τηλικαύτην καὶ μέγεθος. ὅθεν ὁ Σωκράτης
 δσάκις αἰσθόιτο κινουμένου τραχύτερον αὐτοῦ πρὸς
 τινα τῶν φίλων,

‘πρὸ χείματος ὦστ’ ἀνὰ ποντίαν ἔκραν στελλό- B
 μενος’

25 ἐνεδίδου τε τῇ φωνῇ καὶ διεμειδία τῷ προσώπῳ καὶ

13 Ὅμηρος] Σ 22 18 αὐτῶν] i. e. Agamemnonis et
 Achillis 23 Bergk. 3 p. 721 χείματος p. 129 a. 503 a:
 κύματος ὦστ’ ἀνὰ paginae eadem: ὥς τινα

τὸ βλέμμα πραότερον παρείχε, τῷ ῥέπειν ἐπὶ θάτερα καὶ πρὸς τοῦναντίον ἀντικινεῖσθαι τῷ πάθει διαφυλάττων ἑαυτὸν ἀπτῶτα καὶ ἀήτητον.

5. Ἔστι γάρ τις, ᾧ ἐταῖρε, πρώτη καθάπερ τυράννου κατάλυσις τοῦ θυμοῦ, μὴ πείθεσθαι μηδ' ὅς ὑπακούειν προστάττοντος αὐτοῦ μέγα βοᾶν καὶ δεινὸν βλέπειν καὶ κόπτειν ἑαυτόν, ἀλλ' ἡσυχάζειν καὶ μὴ συνεπιτείνειν ὥσπερ νόσημα ῥιπτασμῷ καὶ διαβοήσει τὸ πάθος. αἱ μὲν γὰρ ἐρωτικαὶ πράξεις, οἷον
C ἐπικωμάσαι καὶ ἄσαι καὶ στεφανῶσαι θύραν, ἔχουσιν ἄμωσγέπως κουφισμόν οὐκ ἄχαριν οὐδ' ἄμουσον. 10

ἔλθων δ' οὐκ ἐβόησα τίς ἢ τίνος, ἀλλ' ἐφίλησα τὴν φιλίην. εἰ τοῦτ' ἔστ' ἀδίκημ', ἀδικῶ.

αἶ τε τοῖς πενθοῦσιν ἐφέσεις τοῦ ἀποκλαῦσαι καὶ ἀποδύρασθαι πολὺ τι τῆς λύπης ἅμα τῷ δακρύῳ 15
συνεξάγουσιν. ὁ δὲ θυμὸς ἐκριπίζεται μᾶλλον οἷς πράττουσι καὶ λέγουσιν οἱ ἐν αὐτῷ καθεστῶτες. ἀτρεμεῖν οὖν κράτιστον ἢ φεύγειν καὶ ἀποκρύπτειν καὶ καθορμίζειν ἑαυτὸν εἰς ἡσυχίαν, ὥσπερ ἐπιληψίας ἀρχομένης συναισθανομένους, ἵνα μὴ πέσωμεν 20
D μᾶλλον δ' ἐπιπέσωμεν. ἐπιπίπτομεν δέ γε τοῖς φίλοις μάλιστα τε καὶ πλειστάκις. οὐ γὰρ πάντων ἐρῶμεν οὐδὲ πᾶσι φθονοῦμεν οὐδὲ πάντας φοβούμεθα, θυμῷ δ' ἀδικτον οὐδὲν οὐδ' ἀνεπιχειρήτον· ἀλλ' ὀργιζόμεθα καὶ πολεμίους καὶ φίλους καὶ τέκνους 25
καὶ γονεῦσι καὶ θεοῖς νῆ Δία καὶ θηρίοις καὶ ἀψύχοις σκεύεσιν, ὡς ὁ Θάμυρις

ῥηγνὺς χρυσόδετον κέρας,
ῥηγνὺς ἁρμονίαν χορδοτόνου λύρας·⁷

καὶ ὁ Πάνδαρος αὐτῷ καταρῶμενος, εἰ μὴ τὰ τόξα
καταπρήσειε ῥεῖσι διακλάσσας· ὁ δὲ Ξέρξης καὶ τῇ
⁵ θαλάττῃ στίγματα καὶ πληγὰς ἐνέβαλλε καὶ πρὸς τὸ
ὄρος ἐξέπεμπεν ἐπιστολάς· "Ἄθω δαιμόνιε οὐρανό- E
μηκες, μὴ ποιεῖν ἐν ἐμοῖς ἔργοις λίθους μεγάλους
καὶ δυσκατεργάστους· εἰ δὲ μή, τεμὼν ῥίψω σ' εἰς
θάλασσαν." πολλὰ γάρ ἐστι τοῦ θυμοῦ φοβερά,
¹⁰ πολλὰ δὲ καὶ γελοῖα· διὸ καὶ μισεῖται καὶ καταφρο-
νεῖται μάλιστα τῶν παθῶν. ἀμφοτέρω δ' ἐσκέφθαι
χρήσιμον.

6. Ἐγὼ γοῦν, εἰ μὲν ὀρθῶς οὐκ οἶδα, ταύτην
δὲ τῆς λατρείας ἀρχὴν ποιησάμενος, ὥσπερ οἱ Ἀά-
¹⁵ κωνες ἐν τοῖς εἰλώσι τὸ μεθύειν οἶόν ἐστι, κατε-
μάνθανον τὴν ὀργὴν ἐν ἑτέροις. καὶ πρῶτον μὲν,
ἢ φησιν Ἰπποκράτης χαλεπωτάτην εἶναι νόσον ἐν
ἢ τοῦ νοσοῦντος ἀνομοιότατον αὐτῷ γίνεται τὸ πρόσ- F
ωπον, οὕτως ὀρῶν ὑπ' ὀργῆς ἐξισταμένους μάλιστα
²⁰ καὶ μεταβάλλοντας ὕψιν χρόαν βάδισμα φωνήν, οἶον
εἰκόνα τοῦ πάθους ἀπεματτόμενην ἐμαυτῷ πάνυ δυσχε-
ραίνων, εἰ φοβερός οὕτω καὶ παρακεκινήκως ὀρῶ-
μαί ποτε τοῖς φίλοις καὶ τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς θυγα-
τρῶις, οὐ μόνον ἰδεῖν ἄγριος καὶ ἀσυνήθης ἀλλὰ
²⁵ καὶ φωνὴν ἀπηνῆ καὶ τραχεῖαν ἀφιείς· ὥσπερ ἑτέ-
ροις τῶν συνήθων ἐνετύγχανον, οὐκ ἦθος οὐ μορφὴν

1 Nauck. p. 183   2 ῥηγνὺς] ῥηγνὺς δ' Herwerdenus
4 cf. Hom. E 216   6 οὐρανόμηκες Emperius: οὐρανομήκη
14 τῆς λατρείας R: τὴν λατρίαν   25 ἑτέροις] ἐνίοις W

οὐ λόγου χάριν οὐ τὸ πιθανὸν καὶ προσηνὲς ἐν ὁμι-
 456 λία δυναμένοις ὑπ' ὀργῆς διαφυλάττειν. Γαῖῳ μὲν
 οὖν Γράκκῳ τῷ ῥήτορι καὶ τὸν τρόπον ὄντι χαλεπῶ
 καὶ περιπαθέστερον λέγουσι διηρμοσμένον ἦν συρίγ-
 γιον, ᾧ τὴν φωνὴν οἱ ἁρμονικοὶ σχέδην ἐπ' ἄμφο- 5
 τερα διὰ τῶν τόνων ἄγουσι· καὶ τοῦτ' ἔχων οἰκέτης
 αὐτοῦ λέγοντος ὕπισθεν ἐστῶς ἐνεδίδου τόνον ἐπι-
 εικῇ καὶ πρᾶον, ᾧ τὴν κραυγὴν ἀνεκαλείτο καὶ τὸ
 τραχὺ καὶ τὸ θυμικὸν ἀφήρει τῆς φωνῆς, ὥσπερ ὁ
 τῶν βουκόλων

10

ῥητορὸς ὁτοβεῖ

δόναξ ἀχέτας ὑπνοδόταν νόμον

ἐπιθέλων καὶ καθιστὰς τὴν ὀργὴν τοῦ ῥήτορος.
 ἔμοι δ' εἴ τις ἐμμελὴς καὶ κομψὸς ἀκόλουθος ἦν,
 οὐκ ἂν ἡχθόμην αὐτοῦ προσφέροντος ἐπὶ ταῖς ὀργαῖς 15
 B ἔσοπτον, ὥσπερ ἐνίοις προσφέρουσι λουσαμένοις
 ἐπ' οὐδενὶ χρησίμῳ. τὸ δ' αὐτὸν ἰδεῖν παρὰ φύσιν
 ἔχοντα καὶ συντεταραγμένον οὐ μικρὸν ἐστὶν εἰς
 διαβολὴν τοῦ πάθους. καὶ γὰρ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν
 λέγουσιν οἱ παίζοντες ἀυλοῦσαν ὑπὸ τοῦ σατύρου 20
 νουθετεῖσθαι καὶ μὴ προσέχειν.

οὐ τοι πρέπει τὸ σχῆμα· τοὺς αὐλοὺς μέθες
 καὶ θῶπλα λάξεν καὶ γνάθους εὐθημόναι·

θεασαμένην δὲ τοῦ προσώπου τὴν ὕψιν ἐν ποταμῷ
 τινι δυσχερᾶναι καὶ προέσθαι τοὺς αὐλοὺς· καίτοι 25

5 σχέδην Canterus: σχολὴν
 of] οἱ ποιηταὶ R τοῦ] του?
 θῶπλα Meinekian: καὶ θ' ὄπλα

11 Aesch. Prom. 575 20
 22 Nauck, p. 911 23 καὶ

παραμυθίαν ἢ τέχνη τῆς ἀμορφίας ἔχει τὴν εὐμέ-
 λειαν. καὶ ὁ Μαρσύας, ὥς ἔοικε, φορβειᾷ τινι καὶ
 περιστομίῳ τοῦ πνεύματος τὸ δαγδαῖον ἐγκαθεῖρξε C
 καὶ τοῦ προσώπου κατεκόσμησε καὶ ἀπέκρυψε τὴν
 5 ἀνωμαλίαν,

‘χρυσῷ δ’ αἰγλήεντι συνήρμωσεν ἀμφιδασείας
 κόρσας, καὶ στόμα λάβρον ὀπισθοδέτοισιν ἱμᾶσιν.’

ἢ δ’ ὀργῇ φυσῶσα καὶ διατείνουσα τὸ πρόσωπον
 ἀπρεπῶς, ἔτι μᾶλλον αἰσχρὰν ἀφίησι καὶ ἀτερπῇ
 10 φωνῇν

‘κινουῖσα χορδὰς τὰς ἀκινήτους φρενῶν.’

τὴν μὲν γὰρ θάλασσαν, ὅταν ἐκταραχθεῖσα τοῖς
 πνεύμασι τὰ βρύα καὶ τὸ φῦκος ἀναβάλλῃ, καθαι-
 ρεσθαι λέγουσιν· ἃ δ’ ὁ θυμὸς ἐκβράσσει τῆς ψυχῆς
 15 περιτρεπομένης ἀκόλαστα καὶ πικρὰ καὶ σπερμολόγα D
 ῥήματα, τοὺς λέγοντας πρῶτους καταρρυπαίνει καὶ
 καταπίμπλησιν ἀδοξίας, ὥς αἰ μὲν ἔχοντας ἐν αὐτοῖς
 ταῦτα καὶ πλήρεις ὄντας ὑπὸ δὲ τῆς ὀργῆς ἀνακα-
 λυπτομένους. διὸ κουφοτάτου πράγματος, ὥς φησιν
 20 ὁ Πλάτων, λόγου βαρυτάτην ζημίαν τίνουσιν, ἐχθροὶ
 καὶ κακολόγοι καὶ κακοήθεις δοκοῦντες εἶναι.

7. Ταῦτ’ οὖν ὁρῶντί μοι καὶ παραφυλάττοντι
 συμβαίνει τίθεσθαι καὶ διαμνημονεύειν ἐπιεικῶς
 πρὸς ἑμαυτόν, ὥς ἀγαθὸν μὲν ἐστὶν ἐν πυρετῷ
 25 κρεῖττον δ’ ἐν ὀργῇ τὴν γλῶτταν ἀπαλὴν ἔχειν καὶ

8 τοῦ scripsi cum Duebnero: βίᾱ (ortum ex φορβειᾷ)
 τοῦ 6 Simonidi tribuit versus Tzetzes 11 Nauck. p. 907
 20 Πλάτων] Legg. p. 717 d

Ε λείαν. ἡ μὲν γὰρ τῶν πυρεττόντων ἐὰν μὴ κατὰ φύσιν ἔχῃ, σημείον ἐστὶ πονηρὸν οὐκ αἴτιον· ἡ δὲ τῶν θυμουμένων τραχεῖα καὶ ῥυπαρὰ γενομένη καὶ ῥυεῖσα πρὸς λόγους ἀτόπους ἔχθρας ἀνηκέστου δημιουργὸν ὕβριν ἐκφέρει καὶ δυσμενείας ὑπούλου 5 κατήγορον. οὐδὲν γὰρ ὁ ἄκρατος ἀκόλαστον οὕτω καὶ δυσχερές, ὥς ὁ θυμός, ἀναδείκνυσι· ἀκκεῖνα μὲν γέλωτι καὶ παιδιᾷ μέλει, ταῦτα δὲ χολῇ κέκρται· καὶ παρὰ πότον μὲν ὁ σιωπῶν ἐπαχθῆς τοῖς συνοῦσι καὶ φορτικός, ἐν ὀργῇ δὲ σεμνότερον οὐδὲν ἦσυχίας, ὥς ἡ Σαπφὼ παραινεῖ

᾿σκιδναμένας ἐν στήθεσιν ὕργας
πεφύλαχθαι γλῶσσαν μαψυλάκαν·

F 8. Οὐ ταῦτα δὲ μόνον ἐπιλογίζεσθαι δίδωσι τὸ προσέχειν αὐτοῖς ἀλισκομένοις ὑπ' ὀργῆς, ἀλλὰ καὶ 15 τὴν ἄλλην τοῦ θυμοῦ κατανοεῖν φύσιν, ὥς οὐκ εὐγενῆς οὐδ' ἀνδρώδης οὐδ' ἔχουσα φρόνημα καὶ μέγεθος ἐστίν, ἀλλὰ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς τὸ ταρακτικὸν αὐτοῦ πρακτικὸν καὶ τὸ ἀπειλητικὸν εὐθαρσές εἶναι καὶ τὸ ἀπειθὲς ἰσχυρόν. ἔνιοι δὲ καὶ τὴν ὠμότητα 20 μεγαλουργίαν καὶ τὸ δυσπαραίτητον εὐτονίαν καὶ μισοπονηρίαν τὸ δύσκολον οὐκ ὀρθῶς τίθενται· τὰ 457 γὰρ ἔργα καὶ τὰ κινήματα καὶ τὰ σχήματα μικρότητα πολλὴν καὶ ἀσθένειαν κατηγορεῖ, οὐ μόνον ἐν

8 παιδιᾷ μέλει] παιδιᾷ καὶ μέλει Madvigius. παιδιαῖς ἀμέλει? cf. p. 554 d 12 σκιδναμένας — ὕργας Bergk. 3 p. 98: σκιδναμένης — ὀργῆς 13 μαψυλάκαν γλῶσσαν πεφύλαχθαι idem, sed ut poetria πεφύλαχθε aut πεφύλαχθι scripserit 24 οὐ] οὐ γὰρ R

οἷς παιδάρια σπαράττουσι καὶ πρὸς γύναια διαπι-
 κραίνονται καὶ κύνας καὶ ἵππους καὶ ἡμίονους οἶον-
 ται δεῖν κολάζειν, ὥς Κτησιφῶν ὁ παγκρατιαστής
 ἀντιλακτίσαι τὴν ἡμίονον ἀξιῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς
 5 τυραννικὰς μιαιφονίας τῷ πικρῷ τὸ μικρόψυχον αὐ-
 τῶν καὶ τῷ δρῶντι τὸ πεπονθὸς ἐνορώμενον ἔοικε
 τοῖς δῆγμασι τῶν ἐρπετῶν, ὅταν διακαῇ καὶ περιώ-
 δυνα γένηται, τὴν φλεγμονὴν ἀπερειδομένων σφο-
 δρὰν τοῖς λελυπηκόσιν. ὥς γὰρ οἶδημα μεγάλης
 10 ἐστὶν ἐν σαρκὶ πληγῆς πάθος, οὕτως ἐν ταῖς μαλα-
 κωτάταις ψυχαῖς ἢ πρὸς τὸ λυπῆσαι ἔνδοσις ἐκφέρει
 μείζονα θυμὸν ἀπὸ μείζονος ἀσθενείας. διὸ καὶ γυ-
 ναικες ἀνδρῶν ὀργιλώτεραι, καὶ νοσοῦντες ὕγραι-
 νόντων καὶ γέροντες ἀκμαζόντων καὶ κακῶς πράτ-
 15 τόντες εὐτυχοῦντων· ὀργιλώτατος γὰρ ὁ φιλόργυρος
 πρὸς τὸν οἰκονόμον, ὁ γαστρίμαργος πρὸς τὸν ὀψο-
 ποιὸν ὁ ζηλότυπος πρὸς τὸ γύναιον ὁ κενόδοξος
 κακῶς ἀκούσας· χαλεπώτατοι δ' ἄγαν φιλοτιμίαν
 μνῶμενοι ἐν πόλεσιν ἄνδρες ἢ στάσιν, ἄλλος ἐμ-
 20 φανές· κατὰ Πίνδαρον. οὕτως ἐκ τοῦ λυπούμενου
 μάλιστα τῆς ψυχῆς καὶ πάσχοντος ἀνίσταται μάλιστα ὁ
 δι' ἀσθένειαν ὁ θυμός, οὐχὶ νεύροις, ὥς τις εἶπε,
 τῆς ψυχῆς ἑοικώς, ἀλλ' ἐπιτάμασι καὶ σπάσμασιν ἐν
 ταῖς ἀμυντικαῖς ὁρμαῖς σφοδρότερον ἐξανισταμένης.

25 9. Τὰ μὲν οὖν φαῦλα παραδείγματα τὴν θῆαν
 οὐκ εὐχαριν ἀλλ' ἀναγκαίαν μόνον εἶχε· τοὺς δ'

8 σφοδρὰν] σφόδρ' ἐν R 19 πόλεσιν] πολέσσιν
 Ahrensnius ἢ στάσιν] ἔστασαν Schneidewinus 20 Πίν-
 δαρον] Bergk. 1 p. 451

ἡπίως καὶ λείως ὁμιλοῦντας ὁργαῖς κάλλιστα μὲν ἀκούσματα κάλλιστα δὲ θεάματα ποιούμενος, ἄρχομαι καταφρονεῖν τῶν λεγόντων·

‘ἄνδρ’ ἡδίκησας· ἄνδρ’ ἀνεκτέον τόδε;’

καί

5

‘βαῖνε λάξ, ἐπὶ τραχήλου βαῖνε, καὶ πέλα χθονί,’
 D καὶ τᾶλλα παροξυντικά, δι’ ὧν ἔνιοι τὸν θυμὸν ἐκ
 τῆς γυναικωνίτιδος εἰς τὴν ἀνδρωνίτιν οὐκ εὖ μετοι-
 κίζουσιν. ἡ γὰρ ἀνδρεία κατὰ τᾶλλα τῇ δικαιοσύνῃ
 συμφερομένη περὶ μόνῃς μοι δοκεῖ διαμάχεσθαι τῆς 10
 πραότητος, ὥς αὐτῇ μᾶλλον προσηκούσης. ἀνθρώπων
 μὲν γὰρ κρατῆσαι καὶ χεῖροσι βελτιόνων ὑπῆρξε,
 τὸ δ’ ἐν ψυχῇ στήσαι κατὰ θυμοῦ τρόπαιον (ὃ χα-
 λεπὸν εἶναι διαμάχεσθαι’ φησὶν Ἡράκλειτος· ‘ὅ τι
 γὰρ ἂν θέλῃ, ψυχῆς ὠνεῖται’) μεγάλης ἐστὶ καὶ νι- 15
 κητικῆς ἰσχύος, ὥσπερ νεῦρα καὶ τόνους ἀληθῶς
 ἐπὶ τὰ πάθη τὰς κρίσεις ἐχούσης. διὸ καὶ συνάγειν
 E ἀεὶ πειρᾶμαι καὶ ἀναγιγνώσκειν οὐ ταῦτα δὴ μόνον
 τὰ τῶν φιλοσόφων, οὕς φασι χολὴν οὐκ ἔχειν οἱ
 νοῦν οὐκ ἔχοντες, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ τῶν βασιλέων 20
 καὶ τυράννων· οἷον Ἀντιγόνη τοὺς πρὸς τοὺς στρα-
 τιώτας τοὺς παρὰ τὴν σκηνὴν λοιδοροῦντας αὐτὸν
 ὥς οὐκ ἀκούοντα· τὴν βακτηρίαν γὰρ ὑποβαλὼν ἔξω
 ‘παπαί’ εἶπεν ‘οὐ πορρωτέρω ποι τραπεζόμενοι κακῶς
 ἐρεῖθ’ ἡμᾶς;’ Ἀρχαδίωνος δὲ τοῦ Ἀχαιοῦ τὸν Φίλιπ- 25
 πον ἀεὶ κακῶς λέγοντος καὶ φεύγειν παραινούντος

4 Nauck. p. 912   6 Bergk. 3 p. 694   πέλα] πύλνα
 Lobeckius   9 γὰρ R: μὲν   14 Ἡράκλειτος] Bywater. p. 41
 20 οὐκ R

'εἰσόκε τοὺς ἀφίκηται οἷ οὐκ ἔσασι Φίλιππον'
 εἰτά πως ἐν Μακεδονίᾳ φανέντος, ῥοντο δεῖν οἱ
 φίλοι κολάσαι καὶ μὴ περιδεῖν· ὁ δὲ Φίλιππος ἐν- F
 τυχὼν αὐτῷ φιλανθρώπως καὶ ξένια καὶ δῶρα πέμ-
 5 ψας ἐκέλευσεν ὕστερον πυνθάνεσθαι, τίνες λόγους
 ἀπαγγέλλοι πρὸς τοὺς Ἑλληνας· ὡς δὲ πάντες ἑμαρ-
 τύρουν ἐπαινέτην αὐτοῦ γεγονέναι τὸν ἄνδρα θαυ-
 μάσιον, 'ἐγὼ τοίνυν' ἔφη 'βελτίων ἰατρὸς ὑμῶν.'
 ἐν Ὀλυμπίοις δὲ βλασφημίας περὶ αὐτοῦ γενομένης
 10 καὶ τινων λεγόντων, ὡς οἰμῶξαι προσήκει τοὺς
 Ἑλληνας, ὅτι εὖ πάσχοντες ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κα-
 κῶς αὐτὸν λέγουσι· 'τί οὖν' ἔφη 'ποιήσουσιν, ἂν
 κακῶς πάθωσι;' καλὰ δὲ καὶ Πεισιστράτου τὰ πρὸς
 Θρασύβουλον καὶ Πορσῆνα τὰ πρὸς Μούκιον καὶ 458
 15 Μάγα τὰ πρὸς Φιλήμουνα· δημοσίᾳ γὰρ ὑπ' αὐτοῦ
 κωμωδηθεὶς ἐν θεάτρῳ

'παρὰ τοῦ βασιλέως γράμμαθ' ἤκει σοι, Μάγα.'

'Μάγα κακὸδαιμον, γράμματ' οὐκ ἐπίστασαι·'

λαβὼν ὑπὸ χειμῶνος εἰς Παραιτόνιον ἐξενεχθέντα,
 20 στρατιώτην μὲν ἐκέλευσε γυμνῇ τῇ μαχαίρᾳ θιγεῖν
 τοῦ τραχήλου μόνον εἰτα κοσμίως ἀπελθεῖν· ἀστρα-
 γάλους δὲ καὶ σφαῖραν ὡς παιδαρίῳ νοῦν οὐκ ἔχοντι
 προσπέμψας ἀφῆκε. Πτολεμαῖος δὲ γραμματικὸν εἰς
 ἀμαθίαν ἐπισκώπτων ἠρώτησε τίς ὁ τοῦ Πηλέως
 25 πατήρ ἦν· ἀκκείνος 'ἂν σὺ πρότερον εἴπης' ἔφη 'τίς B

1 cf. Hom. 2 122   13 καὶ Πεισιστράτου — Μούκιον]
 del. Stegmannus   17 Kock. 2 p. 522   18 Μάγας — ἐπί-
 σταται Clericus   20 στρατιώτην Stegmannus; στρατιώτη

ὁ τοῦ Λάγρου· τὸ δὲ σκῶμμα τῆς δυσγενείας ἤπτετο τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες ἡγανάκησαν ὥς οὐκ ἐπιτήδειον ὕντα φέρειν· καὶ ὁ Πτολεμαῖος 'εἰ μὴ τὸ φέρειν' ἔφη 'σκωπτόμενον, οὐδὲ τὸ σκώπτειν βασιλικόν ἐστιν.' Ἀλέξανδρος δὲ πικρότερος αὐτοῦ γέ- 5 γονεν ἐν τοῖς περὶ Καλλισθένη καὶ Κλεῖτον. ἥ καὶ Πῶρος ἀλοὺς παρεκάλει χρῆσασθαι βασιλικῶς αὐτῷ· καὶ πυθομένου 'μή τι πλέον;' 'ἐν τῷ βασιλικῶς' ἔφη 'πάντ' ἔνεστι.' διὸ καὶ τῶν θεῶν τὸν βασιλέα C 'μειλίχιον' Ἀθηναῖοι δέ 'μαιμάκτην' οἶμαι καλοῦσι· 10 τὸ δὲ κολαστικὸν ἐρινυῶδες καὶ δαιμονικόν, οὐ θεῖον οὐδ' ὀλύμπιον.

10. Ὡς περ οὖν ἐπὶ τοῦ Φιλίππου τις εἶπε κατασκάψαντος Ὀλυνθον 'ἀλλ' οὐκ ἂν ἀνοικίσαι γε πόλιν ἐκεῖνος δύναιτο τηλικαύτην,' οὕτως ἔστιν εἰπεῖν 15 πρὸς τὸν θυμὸν 'ἀνατρέψαι μὲν δύνασαι καὶ διαφθεῖραι καὶ καταβαλεῖν, ἀναστῆσαι δὲ καὶ σῶσαι καὶ φείσασθαι καὶ καρτερεῖναι πραότητός ἐστι καὶ συγγνώμης καὶ μετριοπαθείας, καὶ Καμίλλου καὶ Μετέλλου καὶ Ἀριστείδου καὶ Σωκράτους· τὸ δ' ἐμφῶναι 20 καὶ δακεῖν μυρμηκῶδες καὶ μυῶδες. οὐ μὴν ἀλλὰ D καὶ πρὸς ἄμυναν ἅμα σκοπῶν τὸν δι' ὀργῆς τρόπον ἄπρακτον εὐρίσκω τὰ πολλά, δῆγμασι χειλῶν καὶ πρίσεσιν ὀδόντων καὶ κεναῖς ἐπιδρομαῖς καὶ βλασφημίαις ἀπειλὰς ἀνοήτους ἐχούσαις καταναλισκόμενον, 25 εἰδ' ὥς περ ἐν τοῖς δρόμοις τὰ παιδία τῷ μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν προκαταπίπτοντα τοῦ τέλους ἐφ' ὃ σπεύδει γελοίως. ὅθεν οὐ φανύλως ὁ Ῥόδιος πρὸς

14 ἀνοικίσαι R: οἰκίσαι

ὑπηρέτην τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ βοῶντα καὶ θρασυνόμενον· οὐ μέλει μοι τί σὺ λέγεις ἀλλὰ τί τῆ-
νος σιγῇ· καὶ τὸν Νεοπτόλεμον ὁ Σοφοκλῆς καὶ
τὸν Εὐρύπυλον ὀπλίσας

5 ἑκόμπας ἀλοιδόρητα·
φησὶν

E

ἔρρηξάτην ἐς κύκλα χαλκῆων ὄπλων·

τὸν μὲν γὰρ σίδηρον ἔνιοι τῶν βαρβάρων φαρμάσ-
σουσιν, ἡ δ' ἀνδρεία χολῆς οὐ δεῖται· βέβαπται γὰρ
10 ὑπὸ τοῦ λόγου· τὸ δὲ θυμικὸν καὶ μανικὸν εὐπερί-
θραυστόν ἐστι καὶ σαθρόν. ἀφαιροῦσι γοῦν αὐλοῖς
τὸν θυμὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν μαχομένων, καὶ
Μούσαις πρὸ πολέμου θύουσιν ὅπως ὁ λόγος ἐμμένῃ·
καὶ τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους οὐ διώκουσιν, ἀλλ'
15 ἀνακαλοῦνται τὸν θυμὸν, ὥσπερ τὰ σύμμετρα τῶν
ἐγχειριδίων εὐανακόμιστον ὄντα καὶ ῥάδιον. ὀργή
δὲ μυρίους προανεῖλε τῆς ἀμύνης, ὥς Κῦρον καὶ F
Πελοπίδαν τὸν Θηβαῖον. Ἀγαθοκλῆς δὲ πρῶτος ἔφερε
λοιδορούμενος ὑπὸ τῶν πολιορκουμένων· καὶ τινος
20 εἰπόντος ἑκραμεῦ, πόθεν ἀποδώσεις τοῖς ξένοις τὸν
μισθόν; ἐπιγελάσας· αἶκα ταύταν ἐξέλω· καὶ τὸν Ἀντί-
γονον ἀπὸ τοῦ τείχους τινὲς εἰς ἀμορφίαν ἔσκωπτον·
ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ μὴν ἐδόκουν εὐπρόσωπος
εἶναι· λαβὼν δὲ τὴν πόλιν ἐπίπρασκε τοὺς σκώ-
25 πτοντας, μαρτυράμενος ὅτι πρὸς τοὺς δεσπότας ἔξει
τὸν λόγον, ἂν πάλιν αὐτὸν λοιδορῶσιν. ὁρῶ δὲ

5 Nauck. p. 311 ἑκόμπας ἀλοιδόρητα] ἄκομπ' ἀλοι-
δόρητά τε Badhamus 26 ὁρῶ δὲ — ῥήτορας] om. Dueb-
nerus cum cod. E, fortasse recte

καὶ κυνηγοὺς σφαλλομένους ὑπ' ὀργῆς μεγάλα καὶ
 ῥήτορας. Ἀριστοτέλης δ' ἱστορεῖ Σατύρου τοὺς φί-
 459 λους ἐμφράξαι τὰ ὦτα κηρῷ δίκην ἔχοντος, ὅπως
 μὴ συγγέῃ τὸ πρᾶγμα διὰ θυμὸν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
 λαιδορούμενος. αὐτοὺς δ' ἡμᾶς οὐ πολλάκις ἐκφεύγει
 τὸ κολάσαι πλημμελήσαντα δοῦλον; ἀποδιδράσκουσι
 γὰρ τὰς ἀπειλὰς καὶ τοὺς λόγους δείσαντες. ὅπερ
 οὖν αἰ τίτθαι πρὸς τὰ παιδία λέγουσι 'μὴ κλαῖε
 καὶ λήψη,' τοῦτο πρὸς τὸν θυμὸν οὐκ ἀχρήστως
 λεκτέον 'μὴ σπεῦδε μηδὲ βόα μηδ' ἐπείγου, καὶ μᾶλ- 10
 λον ἢ θέλεις γενήσεται καὶ βέλτιον.' καὶ γὰρ παῖδ'
 ἰδὼν πατήρ ἐπιχειροῦντά τι σιδηρίῳ διελεῖν ἢ τε-
 μεῖν, αὐτὸς λαβὼν τὸ σιδηρίον ἐποίησε· καὶ τοῦ
 B θυμοῦ τὴν τιμωρίαν παρελόμενος αὐτὸς ἀσφαλῶς
 καὶ ἀβλαβῶς καὶ ὠφελίμως ἐκόλασε τὸν ἄξιον οὐχ 15
 ἑαυτὸν ὥσπερ ὁ θυμούμενος ἀντ' ἐκείνου πολλάκις.

11. Πάντων δὲ τῶν παθῶν ἐθισμού δεομένων,
 οἷον δαμάζοντος καὶ καταθλοῦντος ἀσκήσει τὸ ἄλο-
 γον καὶ δυσπειθές, οὐ πρὸς ἄλλο μᾶλλον ἔστιν ἐγ-
 γυμνάσασθαι τοῖς οἰκέταις ἢ πρὸς τὸν θυμόν. οὔτε 20
 γὰρ φθόνος οὔτε φόβος οὔτε φιλοτιμία τις ἐγγίγνε-
 ται πρὸς αὐτούς· ὀργαὶ δὲ συνεχεῖς πολλὰ ποιοῦσαι
 προσκρούματα καὶ σφάλματα διὰ τὴν ἐξουσίαν ὥσπερ
 ἐν ὀλισθηρῷ χωρῖν, μηδενὸς ἐνισταμένου μηδὲ κω-
 C λύνοντος, ὑποφέρουσιν. οὐ γὰρ ἔστιν ἀναμάρτητον 25

1 κυνηγοὺς] συνηγόρους Kaltwasserus. aliud latet
 2 Ἀριστοτέλης] Probl. 3, 27 Σατύρου] Σατύρου τοῦ Σαμίον
 Stob. 20, 58 6 πλημμελήσαντας δούλους R 14 παρελό-
 μενος] add. ὁ λόγος Stegmannus. itaque Amyotus 25 ὑπο-
 φέρουσιν R: ὑποφέρουσαι

ἐν πάθει τὸ ἀνυπεύθυνον κατασχεῖν, μὴ πολλῇ τὴν
 ἐξουσίαν ἐμπεριλαβόντα πραότητι μηδὲ πολλὰς ὑπο-
 μέναντα φωνὰς γυναικὸς καὶ φίλων ἐγκαλούντων
 ἀτουίαν καὶ ῥαθυμίαν. οἷς μάλιστα παρωξυνόμην
 5 καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοὺς οἰκέτας ὥς τῷ μὴ κολάζεσθαι
 διαφθειρομένους. ὁψὲ μέντοι συνεῖδον, ὅτι πρῶτον
 μὲν ἐκείνους ἀνεξικακία χείρυνας ποιεῖν βέλτιόν ἐστιν
 ἢ πικρία καὶ θυμῷ διαστρέφειν ἑαυτὸν εἰς ἑτέρων
 ἐπανόρθωσιν· ἔπειτα πολλοὺς ὁρῶν αὐτῷ τῷ μὴ
 10 κολάζεσθαι πολλάκις αἰδουμένους κακοὺς εἶναι καὶ
 μεταβολῆς ἀρχὴν τὴν συγγνώμην μᾶλλον ἢ τὴν τι-
 μωρίαν λαμβάνοντας, καὶ νῆ Δία δουλεύοντας ἐτέ-
 ροις ἀπὸ νεύματος καὶ σιωπῇ καὶ προθυμότερον ἢ D
 μετὰ πληγῶν καὶ στιγμαμάτων ἑτέροις, ἐπειθόμην ἡγε-
 15 μονικώτερον εἶναι τοῦ θυμοῦ τὸν λογισμόν. οὐ γάρ,
 ὥς ὁ ποιητὴς εἶπεν

ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς·

ἀλλὰ τοῦναντίον αἰδουμένοις ὁ σωφρονίζων ἐγγίγνε-
 ται φόβος. ἡ δὲ συνεχὴς πληγὴ καὶ ἀπαραίτητος
 20 οὐ μετάνοιαν ἐμποιεῖ τοῦ κακουργεῖν ἀλλὰ τοῦ λαν-
 θάνειν πρόνοιαν μᾶλλον. τρίτον ἀεὶ μνημονεύων
 καὶ διανοούμενος πρὸς ἑμαυτόν, ὥς οὗθ' ὁ τοξεύειν
 ἡμᾶς διδάξας ἐκώλυσε βάλλειν ἀλλὰ μὴ διαμαρτά-
 νειν, οὔτε τῷ κολάζειν ἐμποδὼν ἔσται τὸ διδάσκειν
 25 εὐκαίρως τοῦτο ποιεῖν καὶ μετρίως καὶ ὠφελίμως E
 καὶ πρεπόντως· πειρᾶμαι τὴν ὁργὴν ἀφαιρεῖν μά-

17 cf. Lorenz. Epich. fr. 58

26 πρεπόντως πειρᾶμαι, τὴν ὁργὴν

... ? '... ? '... ?

λιστα τῷ μὴ παραιρεῖσθαι τῶν κολαζομένων τὴν
 δικαιολογίαν ἀλλ' ἀκούειν. ὃ τε γὰρ χρόνος ἐμποιεῖ
 τῷ πάθει διατριβὴν καὶ μέλλησιν ἐκλύουσιν ἢ τε
 κρίσις εὐρίσκει καὶ τρόπον πρέποντα καὶ μέγεθος
 ἀρμόττον κολάσεως· ἔτι δ' οὐχ ὑπολείπεται πρόφα- 5
 σις τῷ διδόντι δίκην ἀντιτείνειν πρὸς τὴν ἐπανόρ-
 θωσιν, ἂν μὴ κατ' ὀργὴν ἀλλ' ἐξελεγχθεὶς κολάζεται·
 τό τ' αἰσχιστον οὐ πρόσσεστι, φαίνεσθαι δικαιότερα
 τοῦ δεσπότου λέγοντα τὸν οἰκέτην. ὥσπερ οὖν ὁ
 F Φωκίων μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν οὐκ ἔων 10
 προεξανίστασθαι τοὺς Ἀθηναίους οὐδὲ ταχὺ πιστεύ-
 ει, 'εἰ σήμερον' εἶπεν· 'ἄνδρες Ἀθηναῖοι τέθνηκε,
 καὶ αὖριον ἔσται καὶ εἰς τρίτην τεθνηκώς·' οὕτως
 οἶμαι δεῖν ὑποβάλλειν ἑαυτῷ τὸν σπεύδοντα δι' ὀρ-
 γὴν ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, 'εἰ σήμερον οὗτος ἡδίκηκε, 15
 καὶ αὖριον ἔσται καὶ εἰς τρίτην ἡδικηκώς·' καὶ δε-
 νὸν οὐδέν, εἰ δώσει δίκην βράδιον, ἀλλ' εἰ ταχὺ
 παθὼν ἀεὶ φανεῖται μὴ ἀδικῶν· ὅπερ ἤδη συμβέβηκε
 πολλάκις. τίς γὰρ ἡμῶν οὕτω δεινός ἐστιν, ὥστε
 460 μαστιγοῦν καὶ κολάζειν δοῦλον, ὅτι πέμπτην ἢ δε- 20
 κάτην ἡμέραν προσέκαυσε τοῦψον ἢ κατέβαλε τὴν
 τράπεζαν ἢ βράδιον ὑπήκουσε; καὶ μὴν ταῦτ' ἐστὶν
 ἐφ' οἷς εὐθὺς γενομένοις καὶ προσφάτοις οὔσι ταρατ-
 τόμεθα καὶ πικρῶς καὶ ἀπαραιτήτως ἔχομεν. ὥς γὰρ
 δι' ὁμίχλης τὰ σώματα, καὶ δι' ὀργῆς τὰ πράγματα 25
 μείζονα φαίνεται. διὸ δεῖ ταχὺ συμμνημονεύειν τῶν
 ὁμοίων, καὶ τοῦ πάθους ἔξωθεν ὄντας ἀνυπόπτως,

18 ἀεὶ φανεῖται] ἀναφανεῖται Madvigius. εἴτα φανεῖ-
 ται? 27 ὄντας Benselerus: ὄντα

ἂν καθαρῶ τῷ λογισμῷ καὶ καθεστῶτι φαίνεται μο-
 χθηρόν, ἐπιστραφεῖναι, καὶ μὴ προσέσθαι τότε μὴδ' B
 ἀφεῖναι τὴν κόλασιν ὥσπερ σιτίον ἀνθρώπους γεγο-
 νότας. οὐδὲν γὰρ οὕτως αἰτιόν ἐστι τοῦ παρούσης
 5 ὀργῆς κολάζειν, ὥς τὸ παυσσαμένης μὴ κολάζειν ἀλλ'
 ἐκκελεύσθαι, καὶ ταὐτὸ πεπονθέναι τοῖς ἀργοῖς κω-
 πηλάταις, οἳ γαλήνης ὁρμουῖσιν εἴτα κινδυνεύουσιν
 ἀνέμῳ πλέοντες. καὶ γὰρ ἡμεῖς τοῦ λογισμοῦ κατε-
 γνωκότες ἀτονίαν καὶ μαλακίαν ἐν τῷ κολάζειν,
 10 σπεύδομεν παρόντι τῷ θυμῷ καθάπερ πνεύματι
 παραβόλως. τροφῇ μὲν γὰρ ὁ πεινῶν κατὰ φύσιν
 χρῆται τιμωρίᾳ δ' ὁ μὴ πεινῶν μὴδὲ διψῶν αὐτῆς,
 μὴδ' ὥσπερ ὕψου πρὸς τὸ κολάσαι τοῦ θυμοῦ δεό-
 μενος, ἀλλ' ὅταν πορρωτάτω τοῦ ὀρέγεσθαι γένη- C
 15 ται προσάγων τὸν λογισμὸν ἀναγκαιῶς. οὐ γάρ, ὥς
 Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ κατ' αὐτὸν ἐν Τυρρηνίᾳ μαστι-
 γοῦσθαι τοὺς οἰκέτας πρὸς αὐλόν, οὕτω πρὸς ἡδο-
 νὴν δεῖ καθάπερ ἀπολαύσματος ὀρέξει τῆς τιμωρίας
 ἐμπορεῖσθαι καὶ χαίρειν κολάζοντας εἴτα μετανοεῖν.
 20 ὦν τὸ μὲν θηριῶδες τὸ δὲ γυναικῶδες· ἀλλὰ καὶ
 λύπης καὶ ἡδονῆς χωρὶς ἐν τῷ τοῦ λογισμοῦ χρόνῳ
 τὴν δίκην κομίζεσθαι μὴ ὑπολείποντας τῷ θυμῷ
 πρόφασιν.

12. Αὕτη μὲν οὖν ἔσως οὐκ ὀργῆς ἰατρεία φα-
 νεῖται, διάκρουσις δὲ καὶ φυλακὴ τῶν ἐν ὀργῇ τινος
 25 ἁμαρτημάτων. καίτοι καὶ σπληνὸς οἰδημα σύμπτωμα D
 μὲν ἐστὶ πυρετοῦ πρᾶννόμενον δὲ κουφίζει τὸν

16 Ἀριστοτέλης] Fragm. 608   22 κομίζεσθαι R: κολά-
 ξεσθαι   ὑπολείποντας *: ὑπολείποντα

πυρετόν, ὥς φησιν Ἰερώνυμος. ἀλλ' αὐτῆς γε τῆς ὀργῆς ἀναθισσάμενον τὴν γένεσιν ἄλλους ὑπ' ἄλλων αἰτιῶν ἐμπιπτόντας εἰς αὐτὴν ἑώρων, οἷς ἐπιεικῶς ἅπασι δόξα τοῦ καταφρονεῖσθαι καὶ ἀμελεῖσθαι παρα-
γίγνεται. διὸ καὶ τοῖς παραιτουμένοις ὀργὴν δεῖ⁵
βοηθεῖν πορρωτάτω τὴν προᾶξιν ὀλιγορίας ἀπάγοντας
καὶ θρασύτητος, εἰς ἄγνοιαν ἢ ἀνάγκην ἢ πάθος ἢ
δυστυχίαν τιθεμένους· ὥς Σοφοκλῆς

E 'ἀλλ' οὐ γάρ, ὦ "ναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάβῃ μένει
νοῦς τοῖς κακῶς πράξασιν, ἀλλ' ἐξίσταται.' 10

καὶ τῆς Βρισηίδος τὴν ἀφαίρεσιν εἰς τὴν Ἄτην ἀνα-
φέρων ὁ Ἀγαμέμνων, ὅμως

ἄψ ἐθέλει ἀρέσαι, δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἅποινα.'

καὶ γὰρ τὸ δεῖσθαι τοῦ μὴ καταφρονοῦντός ἐστι,
καὶ ταπεινὸς φανεῖς ὁ ἀδικήσας ἔλυσεν τὴν τῆς ὀλι-
γορίας δόξαν. οὐ δεῖ δὲ ταῦτα περιμένειν τὸν ὀργι-
ζόμενον, ἀλλὰ τὸ τοῦ Διογένους 'οὔτοί σου κατα-
γελῶσιν ὦ Διόγενες.' 'ἐγὼ δ' οὐ καταγελῶμαι' λαμ-
βάνειν ἐν ἑαυτῷ, καὶ καταφρονεῖσθαι μὴ νομίζειν

F βάνειν ἐν ἑαυτῷ, καὶ καταφρονεῖσθαι μὴ νομίζειν
ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνου καταφρονεῖν, ὥς δι' ἀσθένειαν²⁰
ἢ πλημμέλειαν ἢ προπέτειαν ἢ ῥαθυμίαν ἢ ἀνελευ-
θερίαν ἢ γῆρας ἢ νεότητα πλημμελοῦντος. οἰκείται
δὲ καὶ φίλοις ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ τοιοῦτο παντάπασιν. οὐ
γὰρ ὥς ἀδυνάτων οὐδ' ὥς ἀπράκτων, ἀλλὰ δι' ἐπιεί-
κειαν ἢ δι' εὐνοίαν οἱ μὲν ὥς χρηστῶν οἱ δ' ὥς²⁵
φιλοῦντων καταφρονοῦσι· νυνὶ δ' οὐ μόνον πρὸς

7 ἄγνοιαν R: ἄνοιαν 8 Σοφοκλῆς] Antig. 563 13 Hom.
T 138 21 ἢ πλημμέλειαν] del. Stegmannus

γυναῖκα καὶ δούλους καὶ φίλους ὥς καταφρονούμενοι. τραχέως ἔχομεν, ἀλλὰ καὶ πανδοκεῦσι καὶ ναύταις καὶ ὀρεωκόμοις μεθύουσι πολλάκις ὑπ' ὀργῆς συμπίπτομεν οἰόμενοι καταφρονεῖσθαι, καὶ κυ-
 5 σὶν ὑλακτοῦσι καὶ ὕνοις ἐμβάλλουσι χαλεπαίνομεν· 461
 ὥς ἐκεῖνος ὁ βουλόμενος τύπτειν τὸν ὀνηλάτην, εἴτ' ἀνακραγόντος ὅτι 'Ἀθηναῖός εἰμι,' 'σὺ δὲ μὲν οὐκ εἶ Ἀθηναῖος' τὸν ὕνον λέγων ἔτυπτε καὶ πολλὰς ἐνεφόρει πληγὰς.

10 13. Καὶ μὴν τάς γε συνεχεῖς καὶ πυκνάς καὶ κατὰ μικρὸν ἐν τῇ ψυχῇ συλλεγομένας ὀργὰς μάλιστα φιλαυτία καὶ δυσκολία μετὰ τρυφῆς καὶ μαλακίας οἷον σμῆνος ἢ σφηκιὰν ἡμῖν ἐντίκτουσι. διὸ μεῖζον οὐδὲν εὐκολίας καὶ ἀφελείας ἐφόδιον εἰς πραότητα
 15 πρὸς οἰκέτας καὶ γυναῖκα καὶ φίλους τῷ δυναμένῳ συμφέρεσθαι τοῖς παροῦσι καὶ μὴ δεομένῳ πολλῶν καὶ περιττῶν·

‘ὁ δ’ οὐτ’ ἄγαν ὀπτοῖσιν οὐθ’ ἐφθοῖς ἄγαν, B
 οὐθ’ ἦττον οὔτε μᾶλλον οὔτε διὰ μέσου

20 ἡρτυμένοισι χαίρων ὥστ’ ἐπαινέσαι,
 χιόνος δὲ μὴ παρούσης οὐκ ἂν πιῶν, οὐδ’ ἄρτον ἐξ ἀγορᾶς φάγων οὐδ’ ὄψου γευσάμενος ἐν λιτοῖς ἢ κεραμεοῖς σκεύεσιν, οὐδὲ κοιμηθεὶς ἐπὶ στρωμνῆς μὴ οἰδούσης μηδ’ ὥσπερ θαλάττης διὰ βάρους κει-
 25 νημένης, ῥάβδοις δὲ καὶ πληγαῖς τοὺς περὶ τράπεζαν ὑπηρέτας ἐπιταχύνων μετὰ δρόμου καὶ βοῆς καὶ

7 δὲ μὲν] γε μὴν? 18 Kock. 3 p. 472 19 οὔτε διὰ]
 οὐδὲ διὰ? 21 οὐδ’ Stegmannus: οὔτε • 24 διὰ] ἐκ
 Abreschius

ἰδρωτός, ὥσπερ φλεγμοναῖς καταπλάσματα κομίζον-
 C τας, ἀσθενεῖ καὶ φιλαιτίῳ καὶ μεμψιμοίῳ δουλεύον
 διαίτῃ, καθάπερ ὑπὸ βηχὸς ἐνδελεχοῦς προσκρου-
 μάτων πολλῶν ἔλαθεν ἑλκώδη καὶ καταρροϊκὴν διά-
 θεσιν περὶ τὸ θυμοειδὲς ἀπεργασάμενος. ἐθιστέον 5
 οὖν τὸ σῶμα δι' εὐτελείας πρὸς εὐκολίαν αὐταρκεῖς
 ἑαυτῷ γιγνόμενον· οἱ γὰρ ὀλίγων δεόμενοι πολλῶν
 οὐκ ἀποτυγχάνουσι. καὶ δεινὸν οὐδὲν ἀρξάμενους
 ἀπὸ τῆς τροφῆς σιωπῇ χρῆσασθαι τοῖς παρατυγχά-
 νουσι, καὶ μὴ πολλὰ χολουμένους καὶ δυσκολαίνον- 10
 τας ἀτερπέστατον ὄψον ἐμβαλεῖν ἑαυτοῖς καὶ φίλοις
 τὴν ὀργήν·

ῥόρον δ' οὐκ ἂν πως ἀχαρίστερον ἕλλο γένοιτο·
 διὰ πρόσκαιυσιν ἢ καπνὸν ἢ ἄλῶν ἐνδειαν ἢ ψυχρό-
 D τερον ἄρτον οἰκετῶν τυπτομένων καὶ λοιδορουμένης 15
 γυναικός. Ἀρκεσιλάου δὲ μετὰ ξένων τινῶν ἐστιῶν-
 τος τοὺς φίλους παρετέθη τὸ δεῖπνον, ἄρτοι δ' οὐκ
 ἦσαν ἀμελησάντων πρίασθαι τῶν παίδων. ἐφ' ᾧ τίς
 οὐκ ἂν ἡμῶν διέστησε τοὺς τοίχους κεκραγώς; ὁ δὲ
 μειδιάσας 'οἶόν ἐστιν' ἔφη 'τὸ συμποτικὸν εἶναι τὸν 20
 σοφόν.' τοῦ δὲ Σωκράτους ἐκ παλαιστρας παραλα-
 βόντος τὸν Εὐθύδημον, ἢ Ξανθίππῃ μετ' ὀργῆς
 ἐπιστᾶσα καὶ λοιδορηθεῖσα τέλος ἀνέτρεψε τὴν τρά-
 E πεξαν, ὁ δ' Εὐθύδημος ἐξαναστὰς ἀπῆει περίλυ-
 πος γενόμενος· καὶ ὁ Σωκράτης 'παρὰ σοι δ'·' εἶπεν 25

3 προσκρουμάτων Salmasius: ἢ προσκρουσμάτων 8 ἀρ-
 ξάμενους R: ἀρξάμενον 10 πολλὰ χολουμένους] πόλλ'
 ἀχθομένους? Cf. p. 468 e; sed nunc praefero vulgatam
 13 Hom. v 392

'οὐ πρόφην ὅρνις τις εἰσπιᾶσα ταὐτὸ τοῦτ' ἐποίησεν,
 ἡμεῖς δ' οὐκ ἡγανακτήσαμεν'; δεῖ γὰρ σὺν εὐκολίᾳ
 καὶ γέλωτι καὶ φιλοφροσύνῃ τοὺς φίλους δέχεσθαι,
 μὴ τὰς ὁφρῦς συνάγοντας μηδὲ φρίκην καὶ τρόμον
 5 ἐμβάλλοντας τοῖς ὑπηρετοῦσιν. ἐθιστέον δὲ καὶ
 σκεύεσιν εὐκόλως ὁμιλεῖν ἅπασι καὶ μὴ τῷδε μᾶλ-
 λον ἢ τῷδε χρῆσθαι· καθάπερ ἔνιοι πολλῶν παρόν-
 των ἐν ἐξελόμενοι κανθάριον, ὥς Μάριον ἱστοροῦ-
 σιν, ἢ ὅντων οὐκ ἂν ἑτέρῳ πίοιεν. οὕτω δὲ καὶ πρὸς
 10 ληκύνθους ἔχουσιν καὶ πρὸς στλεγγίδας, ἀγαπῶντες
 ἐκ πασῶν μίαν· εἴθ' ὅταν συντριβῇ τι τούτων ἢ F
 ἀπόληται, βαρέως φέρουσι καὶ κολάζουσι. ἀφεντέον
 οὖν τῷ πρὸς ὀργὴν φάυλως ἔχοντι τῶν σπανίων
 καὶ περιττῶν, οἷον ἐκπωμάτων καὶ σφραγίδων καὶ
 15 λίθων πολυτελῶν· ἐξίστησι γὰρ ἀπολλύμενα μᾶλλον
 τῶν εὐπορίστων καὶ συνήθων. διὸ καὶ τοῦ Νέρωνος
 ὀκτάγωνόν τινα σκηνὴν ὑπερφυῖς κάλλει καὶ πολυ-
 τελείᾳ θέαμα κατασκευάσαντος, 'ἡλεγκας' ἔφη ὁ Σε-
 νέκας 'πένητα σεαυτόν· ἐὰν γὰρ ταύτην ἀπολέσῃς,
 20 ἑτέραν οὐ κτήσῃ τοιαύτην.' καὶ μέντοι καὶ συνέ- 462
 πεσε τοῦ πλοίου καταδύντος ἀπολέσθαι τὴν σκηνὴν·
 ὁ δὲ Νέρων ἀναμνησθεὶς τοῦ Σενέκα μετριώτερον
 ἤνεγκεν. ἡ δὲ πρὸς τὰ πράγματ' εὐκολία καὶ πρὸς
 οἰκέτας εὐκόλον ποιεῖ καὶ πρᾶον· εἰ δὲ πρὸς οἰκέ-
 25 τας, δῆλον ὅτι καὶ πρὸς φίλους καὶ πρὸς ἀρχομέ-
 νους. ὁρῶμεν δὲ καὶ δούλους νεωνήτους περὶ τοῦ
 πριαμένου πυνθανομένους, οὐκ εἰ δεισιδαίμων οὐδ'
 εἰ φθονερός ἀλλ' εἰ θυμώδης· καὶ ὅλως σὺν ὀργῇ
 μηδὲ σωφροσύνην ἄνδρας γυναικῶν μηδ' ἑρωτα γυ-

Β ναῖκας ἀνδρῶν ὑπομένειν δυναμένας μηδὲ συνή-
 θειαν ἀλλήλων φίλους. οὕτως οὔτε γάμος οὔτε φιλία
 μετ' ὀργῆς ἀνεκτόν, ἀλλὰ χωρὶς ὀργῆς καὶ μέθῃ
 κοῦφόν ἐστίν· ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ νάρθηξ ἱκανὸς κο- 5
 λαστῆς τοῦ μεθύοντος, ἂν μὴ προσγενόμενος ὁ θυ-
 μὸς ὠμηστὴν καὶ μαινόλην ἀντὶ λυαίου καὶ χορείου
 ποιήσῃ τὸν ἄκρατον. καὶ τὴν μανίαν αὐτὴν καθ'
 αὐτὴν ἢ Ἀντίκυρα θεραπεύει, μιχθεῖσα δ' ὀργῇ τρα-
 γωδίας ποιεῖ καὶ μύθους.

14. Δεῖ δὲ μήτε παίζοντας αὐτῇ διδόναι τόπον, 10
 ἔχθραν γὰρ ἐπάγει τῇ φιλοφροσύνῃ· μήτε κοινολο-
 γουμένους, φιλονεικίαν γὰρ ἐκ φιλολογίας ἀπεργά-
 ζεται· μήτε δικάζοντας, ὕβριν γὰρ τῇ ἐξουσίᾳ προσ-
 C τίθησι· μήτε παιδεύοντας, ἄθυμίαν γὰρ ἐμποιεῖ καὶ
 μισολογίαν· μήτ' εὐτυχοῦντας, αὔξει γὰρ τὸν φθό- 15
 νον· μήτε δυστυχοῦντας, ἀφαιρεῖ γὰρ τὸν ἔλεον,
 ὅταν δυσκολαίνωσι καὶ μάχωνται τοῖς συναχθεμένοις·
 ὥς ὁ Πρίαμος

ἔρρετε, λωβητῆρες, ἐλεγχέες· οὐ νυ καὶ ὑμῖν
 ἔστι γόος, ὅτι μ' ἥλθετε κηδήσοντες;

20

ἢ δ' εὐκολία τοῖς μὲν βοηθεῖ τὰ δ' ἐπικοσμεῖ τὰ δὲ
 συνηθύνει, περιγίγνεται δὲ τῇ πραότητι καὶ θυμοῦ
 καὶ δυσκολίας ἀπάσης· ὥσπερ Εὐκλείδης, τοῦ ἀδελ-
 φοῦ πρὸς αὐτὸν ἐκ διαφορᾶς εἰπόντος ἄπολοιμην,
 εἰ μὴ σε τιμωρησαίμην· ἔγὼ δέ' φήσας ἄπολοι- 25
 D μην, εἰ μὴ σε πείσαιμι· διέτρεψε παραχρῆμα καὶ
 μετέθηκε. Πολέμων δέ, λοιδοροῦντος αὐτὸν ἀνθρώ-

που φιλολίθου καὶ περὶ σφραγίδια πολυτελῆ νο-
 σοῦντος, ἀπεκρίνατο μὲν οὐδὲν τῶν σφραγιδίων δ'
 ἐνὶ προσεῖχε τὸν νοῦν καὶ κατεμάνθανεν· ἡσθις οὖν
 ὁ ἄνθρωπος 'μὴ οὕτως' εἶπεν 'ὦ Πολέμων, ἀλλ' ὑπ'
 5 αὐγὰς θεῶ, καὶ πολὺ σοι βέλτιον φανεῖται.' ὁ δ'
 Ἀρίστιππος, ὀργῆς αὐτῷ πρὸς Αἰσχίνην γενομένης
 καὶ τινος εἰπόντος 'ὦ Ἀρίστιππε, ποῦ ὁμῶν ἡ φιλία;
 'καθεύδει' φησὶν 'ἐγὼ δ' αὐτὴν ἐγερῶ.' καὶ τῷ
 Αἰσχίνῃ προσελθὼν εἶπεν 'οὔτω σοι δοκῶ παντά-
 10 πασιν ἀτυχῆς τις εἶναι καὶ ἀνήμεστος, ὥστε μὴ
 νοουθεσίας τυχεῖν;' ὁ δ' Αἰσχίνης 'οὐδέν' ἔφη 'θαυ- E
 μαστόν, εἰ πρὸς πάντα μου τῇ φύσει διαφέρων κἀν-
 ταῦθα τὸ δεῖον πρότερος συνείδεις.'

'καὶ γὰρ κἄπρον φριξάχυν' οὐ μόνον γυνή,
 15 παῖς δ' ἂν νεογνὸς χειρὶ προσκνήθων νέα
 κλίνει παλαιστοῦ παντὸς εὐμαρέστερον.'

ἀλλ' ἡμεῖς ἀγριαίνοντα τιθασεύομεν ζῷα καὶ πρᾶν-
 νομεν, λυκιδεῖς καὶ σκύμνους λεόντων ἐν ταῖς ἀγκά-
 λαις περιφέροντες, εἴτα τέκνα καὶ φίλους καὶ συνή- F
 20 θεις ἐκβάλλομεν ὑπ' ὀργῆς· οἰκέταις δὲ καὶ πολίταις
 τὸν θυμὸν ὥσπερ θηρίον ἐφίμεν· οὐ καλῶς ὑπο-
 κοριζόμενοι μισοπονηρίαν, ἀλλ' ὥσπερ, οἶμαι, τῶν
 ἄλλων παθῶν τῆς ψυχῆς καὶ νοσημάτων τὸ μὲν
 πρόνοϊαν τὸ δ' ἐλευθεριότητα τὸ δ' εὐσέβειαν κα-
 25 λοῦντες οὐδενὸς ἀπαλλαγῆναι δυνάμεθα.

15. Καίτοι, καθάπερ ὁ Ζήνων ἔλεγε τὸ σπέρμα
 σύμμιγμα καὶ κέρασμα τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων

ὑπάρχειν ἀπεσπασμένον, οὕτως ἔοικε τῶν παθῶν
 468 πανσπερμία τις ὁ θυμὸς εἶναι· καὶ γὰρ λύπης ἀπέ-
 σπασται καὶ ἡδονῆς καὶ ὕβρεως· καὶ φθόνου μὲν
 ἔχει τὴν ἐπιχαιρεκακίαν, φθόνου δὲ καὶ χεῖρων ἐστίν·
 ἀγωνίζεται γὰρ οὐχὶ μὴ παθεῖν αὐτὸς ἀλλὰ παθεῖν 5
 κακῶς ἐπιτρίψας ἕτερον· ἐπιθυμίας δ' αὐτῷ τὸ ἀτερ-
 πέστατον ἐμπέφυκεν, εἰ γε δὴ τοῦ λυπεῖν ἕτερον
 ὕρεξις ἐστι. διὸ τῶν μὲν ἀσώτων ταῖς οἰκίαις προσ-
 ιόντες αὐλητριδος ἀκούομεν ἑωθινῆς, καὶ 'πηλόν' ὥς
 τις εἶπεν 'οἴνου καὶ σπαράγματα στεφάνων' καὶ κραι- 10
 παλῶντας ὀρῶμεν ἐπὶ θύραις ἀκολούθους· τὰ δὲ
 τῶν πικρῶν ἐκκαλύμματα καὶ δυσκόλων ἐν τοῖς
 B προσώποις τῶν οἰκετῶν ὄψει καὶ τοῖς στίγμασι καὶ
 ταῖς πέδαις·

ἄελ' δ' ἀοιδῶν μοῦνος ἐν στέγαις'

15

ὀργίλου ἀνδρός

ἄκωκυτὸς ἐμπέπτωκε,'

μαστιγουμένων ἐνδον οἰκονόμων καὶ στρεβλουμένων
 θεραπευνίδων, ὥστε τοῦ θυμοῦ τὰς λύπας ἐν ταῖς
 ἐπιθυμίαις καὶ ταῖς ἡδοναῖς οἰκτίζειν ὀρῶντας. 20

16. Οὐ μὴν ἀλλ' ὅσοις γε συμβαίνει διὰ μισο-
 πονηρίαν ἀληθῶς ἀλίσκεσθαι πολλάκις ὑπ' ὀργῆς,
 τὸ ἄγαν ἀφαιρετέρον αὐτῆς καὶ τὸ ἄκρατον ἅμα τῇ
 σφοδρᾷ πίστει περὶ τῶν συνόντων. αὕτη γὰρ αὐξεί
 μάλιστα τῶν αἰτιῶν τὸν θυμόν, ὅταν ἢ χρηστὸς 25
 ὑποληφθεὶς ἀναφανῇ μοχθηρὸς ἢ φιλεῖν δόξας ἐν

2 malim ἀπέσπασται τι 15 Nauck. p. 913 16 ἀνδρός
 ὀργίλου Benselerus 26 ὑποληφθεὶς τις?

διαφορᾷ τινι καὶ μέμψει γένηται. τὸ δ' ἑμὸν ἦθος C
οἷσθα δῆπουθεν ἡλικαῖς ῥοπαῖς φέρεται πρὸς εὐνοίαν
ἀνθρώπων καὶ πίστιν· ὥσπερ οὖν οἱ κατὰ κενοῦ
βαίνοντες, ὅσῳ μᾶλλον ἐπερείδω τῷ φιλεῖν ἑμαυτόν,
5 ἁμαρτάνω μᾶλλον καὶ σφαλλόμενος ἀνιῶμαι· καὶ τοῦ
μὲν φιλεῖν ἀπαρύσαι τὸ ἐμπαθεῖς ἄγαν καὶ πρόθυ-
μον οὐκ ἂν ἔτι δυνηθεῖην· τοῦ δὲ πιστεύειν σφόδρα
χρησαίμην ἂν ἴσως χαλινῷ τῇ Πλάτωνος εὐλαβείᾳ.
καὶ γὰρ Ἑλλήκωνα τὸν μαθηματικὸν οὕτως ἐπαινεῖν
10 φησιν, ὥς φύσει εὐμετάβολον ζῶον, καὶ τοὺς τεθραμ- D
μένους ἐν τῇ πόλει καλῶς δεδιέναι, μὴ ἀνθρωποι
καὶ σπέρματα ἀνθρώπων ὄντες ἐκφήνωσί που τῆς
φύσεως τὴν ἀσθένειαν. ὁ δὲ Σοφοκλῆς λέγων ὅτι
‘τὰ πλεῖστα φωρῶν αἰσχροῖα φωράσεις βροτῶν’

15 ἄγαν ἔοικεν ἡμῖν ἐπεμβαίνειν καὶ κολούειν. οὐ μὴν
ἀλλὰ τὸ δύσκολον τοῦτο τῆς κρίσεως καὶ φιλαίτιον
εὐκολωτέρους ποιεῖ ταῖς ὁργαῖς· ἐκστατικὸν γάρ ἐστι
τὸ ἄφνω καὶ ἀπροσδόκητον· δεῖ δ', ὥς που καὶ Πα-
ναίτιος ἔφη, χρῆσθαι τῷ Ἀναξαγόρᾳ, καὶ καθάπερ
20 ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ παιδὸς εἶπεν ‘ἦδειν ὅτι
θυνητὸν ἐγέννησα,’ τοῦτο τοῖς παροξύνουσιν ἕκαστον E
ἐπιφωνεῖν ἁμαρτήμασιν ‘ἦδειν ὅτι σοφὸν οὐκ ἐπριά-
μην δοῦλον’ ‘ἦδειν ὅτι ἀπαθῇ τὸν φίλον οὐκ ἐκτη-
σάμην’ ‘ἦδειν ὅτι τὴν γυναικὰ γυναικ’ εἶχον.’ ἂν
25 δὲ κάκενός τις ἐπιφθεγγόμενος αἰετὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος
‘μήπου ἄρ’ ἐγὼ τοιοῦτος;’ ἔξωθεν εἴσω τὸν логи-

4 ὅσῳ R: ὅπου 8 Πλάτωνος] Epist. 13 p. 360 d 13 Σο-
φοκλῆς] Nauck, p. 311 21 ἕκαστον] ἑκάστω Stegmannus
26 μήπου *: ἦπου

σμὸν ἀναστρέφῃ καὶ παρεμβάλλῃ ταῖς μέμψεσι τὴν
 εὐλάβειαν, οὐ πολλῇ χρῆσεται μισοπονηρίᾳ πρὸς
 ἑτέρους πολλῆς ὁρῶν ἑαυτὸν συγγνώμης δεόμενον.
 νῦν δ' ἕκαστος ἡμῶν ὀργιζόμενος καὶ κολάζων Ἀρι-
 στείδου φωνὰς ἐπιφέρει καὶ Κάτωνος 'μὴ κλέπτε' 5
 'μὴ ψεύδου,' 'διὰ τί ῥαθυμεῖς;' καὶ ὃ δὴ πάντων
 F αἰσχιστόν ἐστιν, ὀργιζομένοις ἐπιτιμῶμεν μετ' ὀργῆς
 καὶ τὰ διὰ θυμὸν ἡμαρτημένα θυμῷ κολάζομεν, οὐχ
 ὥσπερ οἱ ἱατροί

'πικρῷ πικρὰν κλύζουσιν φαρμάκῳ χολήν', 10
 ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιτείνοντες καὶ προσεκταράττοντες.
 464 ὅταν οὖν ἐν τούτοις γένωμαι τοῖς ἐπιλογισμοῖς, ἅμα
 τι πειρῶμαι καὶ τοῦ πολυπράγμονος ἀφαιρεῖν. τὸ
 γὰρ ἐξακριβοῦν ἅπαντα καὶ φωρᾶν καὶ πᾶσαν ἔλκειν
 εἰς μέσον ἀσχολίαν οἰκέτου καὶ πρᾶξιν φίλου καὶ 15
 διατριβὴν υἱοῦ καὶ ψιθυρισμὸν γυναικός, ὁργὰς
 φέρει πολλὰς καὶ συνεχεῖς καὶ καθημερινάς, ὧν δυσ-
 κολία τρόπου καὶ χαλεπότης τὸ κεφάλαιόν ἐστι. ὁ
 μὲν οὖν θεός, ὡς Εὐριπίδης φησί,

'τῶν ἄγαν ἄπτεται, 20

τὰ μικρὰ δ' εἰς τύχην ἀφείλῃ·'
 ἐγὼ δὲ τῇ τύχῃ μὲν οὐδὲν οἶμαι δεῖν ἐπιτρέπειν
 οὐδὲ παρορᾶν τὸν νοῦν ἔχοντα, πιστεύειν δὲ καὶ
 χρῆσθαι τὰ μὲν γυναικί τὰ δ' οἰκέταις τὰ δὲ φί-
 B λοις οἷον ἄρχοντ' ἐπιτρόποις τισὶ καὶ λογισταῖς καὶ 25
 διοικηταῖς, αὐτὸν ἐπὶ τῶν κυριωτάτων ὄντα τῷ λο-

10 Nauck p. 312 πικρὰν πικρῷ idem ex p. 923 f.
 19 Εὐριπίδης] Nauck. p. 675 21 ἀφείλῃ] ἀνείλῃ p. 811 d
 25 ἄρχοντα Emperius: ἄρχοντα ἀρχόντων

ρισμῷ καὶ μεγίστων. ὥς γὰρ τὰ λεπτὰ γράμματα
 τὴν ὕψιν, οὕτω τὰ μικρὰ πράγματα μᾶλλον ἐντείν-
 οντα νύττει καὶ ταράττει τὴν ὀργήν, ἔθως πονηρὸν
 ἐπὶ τὰ μείζονα λαμβάνουσιν. ἐπὶ πᾶσι τοίνυν τὸ
 5 μὲν τοῦ Ἐμπεδοκλέους μέγα καὶ θεῖον ἠγούμην, τὸ
 ἕνθευσαι κακότητος· ἐπήνουν δὲ ἀκείνας ὥς οὐκ
 ἀχαρίστους οὐδ' ἀφιλοσόφους τὰς ἐν εὐχαῖς ὁμολο-
 γίας, ὁμιλίας ἀφροδισίων ἐνιαυτὸν ἀγνεῦσαι καὶ
 ῥήνου, τιμῶντας ἐγκρατεῖα τὸν θεόν· ἢ ψευδολογίας
 10 πάλιν ἀπέχεσθαι χρόνον ὠρισμένον, αὐτοῖς προσέ-
 χοντας πῶς ἀληθεύσομεν ἐν τε παιδιᾷ καὶ μετὰ
 σπουδῆς ἀπάσης. εἴτα ταύταις τὴν ἐμαυτοῦ παρῆβαλ-
 λον εὐχήν ὥς οὐχ ἥττον θεοφιλεῖ καὶ ἱερὰν· ἡμέρας
 πρῶτον ὀλίγας ἀοργήτους ἔργων οἶον ἀμεθύστους
 15 καὶ αἰόλους διαγαγεῖν ὥσπερ νηφάλια καὶ μελίσπονδα
 θύων· εἴτα μὴν ἕνα καὶ δύο πειρώμενος ἐμαυτοῦ
 κατὰ μικρόν, οὕτω τῷ χρόνῳ προύβαινον εἰς τὸ
 πρόσθεν τῆς ἀνεξικακίας, ἐγκρατῶς προσέχων καὶ
 διαφυλάττων μετ' εὐφημίας ἵλεων καὶ ἀμήνιτον ἐμαυ-
 20 τόν, ἀγνεύοντα καὶ λόγων πονηρῶν καὶ πράξεων
 ἀτόπων καὶ πάθους ἐφ' ἥδονῃ μικρᾷ καὶ ἀχαρίστῳ
 ταραχᾷ τε μεγάλῃ καὶ μεταμέλειαν αἰσχίστην φέ-
 ροντος. ὕθην, οἶμαι, καὶ θεοῦ τι συλλαμβάνοντος,
 ἐσαφήνισεν ἢ πείρα τὴν κρίσιν ἐκεῖνην, ὅτι τὸ ἵλεων
 25 τοῦτο καὶ πρᾶον καὶ φιλάνθρωπον οὐδενὶ τῶν συν-
 όντων εὐμενές ἐστιν οὕτω καὶ φίλον καὶ ἄλυπον
 ὥς αὐτοῖς τοῖς ἔχουσιν.

5 Ἐμπεδοκλέους] Mullach. 1 p. 13 vs. 454   13 εὐχήν
 W: ψυχὴν   16 ἕνα Herwerdenus

Πλούταρχος Πακκίῳ εὖ πράττειν.

Ὅψέ σου τὴν ἐπιστολὴν ἐκομισάμην, ἐν ᾗ παρε-
 F κάλεις περὶ εὐθυμίας σοί τι γραφῆναι καὶ περὶ τῶν
 ἐν Τιμαίῳ δεομένων ἐπιμελεστέρας ἐξηγήσεως. ἅμα
 δέ πως τὸν ἐταῖρον ἡμῶν Ἑρωτα κατελάμβανεν αἰτία 5
 τοῦ πλεῖν εὐθύς εἰς Ῥώμην, παρὰ Φουνδάνου τοῦ
 κρατίστου γράμματα δεδεγμένον, οἷος ἐκεῖνος, ἐπι-
 ταχύνοντα. μήτε δὲ χρόνον ἔχων, ὥς προηροῦμην,
 γενέσθαι πρὸς οἷς ἐβούλου μήθ' ὑπομένων κεναῖς
 παντάπασι τὸν ἄνδρα χερσὶν ὀφθῆναι σοι παρ' ἡμῶν 10
 ἀφιγμένον, ἀνελεξάμην περὶ εὐθυμίας ἐκ τῶν ὑπο-
 μνημάτων ὧν ἐμαντῶ πεποιημένος ἐτύγχανον· ἡγού-
 μενος καὶ σὲ τὸν λόγον τοῦτον οὐκ ἀκροάσεως
 465 ἕνεκα θηρωμένης καλλιγραφίαν ἀλλὰ χρείας βιωτι-
 κῆς ἐπιζητεῖν, καὶ συνηθόμενος, ὅτι καὶ φιλίας ἔχων 15
 ἡγεμονικᾶς καὶ δόξαν οὐδενὸς ἐλάττονα τῶν ἐν ἀγορᾷ
 λεγόντων τὸ τοῦ τραγικοῦ Μέροπος οὐ πέπονθας,
 οὐδ' ὥς ἐκεῖνον ,

εὐδαιμονίζων ὄχλος ἐξέπληξέ σε
 τῶν φυσικῶν παθῶν· ἀλλὰ πολλάκις ἀκηκοὺς μνη- 20
 μονεύεις ὥς οὔτε ποδάγρας ἀπαλλάττει πατρίκιος

19 versum effecit Meinek. ὄχλος idem: ὁ ὄχλος. cf.
 Nauck. p. 606 21 πατρίκιος] κάλτιος X

οὔτε δακτύλιος πολυτελὴς παρωνυχίας οὔτε διάδημα
κεφαλαλγίας. πόθεν γε δὴ πρὸς ἀλυσίαν ψυχῆς καὶ
βίον ἀκύνονα χρημάτων ὕφελος ἢ δόξης ἢ δυνά-
μεως ἐν ἀνθρώποις, ἂν μὴ τὸ χρώμενον εὐχάριστον ἦ B
5 τοῖς ἔχουσι καὶ τὸ τῶν ἀπόντων μὴ δεόμενον ἀεὶ
παρὰ κολουθῇ; τί δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἄλλο ἢ λόγος εἰδι-
σμένος καὶ μεμελετηκὸς τοῦ παθητικοῦ καὶ ἀλόγου
τῆς ψυχῆς ἐξισταμένου πολλάκις ἐπιλαμβάνεσθαι
ταχὺ καὶ μὴ περιορᾶν ἀπορρέον καὶ καταφερόμενον
10 ὑπὸ τῶν παρόντων; ὥσπερ οὖν ὁ Ξενοφῶν παρήναι
τῶν θιῶν εὐτυχοῦντας μάλιστα μεμνησθαι καὶ τιμᾶν,
ὅπως, ὅταν ἐν χρεῖα γενώμεθα, θαρροῦντες αὐτοὺς
παρκαλώμεν ὥς εὐμενεῖς ὄντας ἤδη καὶ φίλους·
οὔτω καὶ τῶν λόγων, ὅσοι πρὸς τὰ πάθη βοηθοῦσι,
15 δεῖ πρὸ τῶν παθῶν ἐπιμέλεσθαι τοὺς νοῦν ἔχοντας, C
ἵν' ἐκ πολλοῦ παρεσκευασμένοι μᾶλλον ὠφεληθῶσιν· ὥς
γὰρ οἱ χαλεποὶ κύνες πρὸς πᾶσαν ἐκταραττόμενοι
βοῇν ὑπὸ μόνῃς καταπραΰνονται τῆς συνήθους, οὔτω
καὶ τὰ πάθη τὰ τῆς ψυχῆς διαγραινόμενα καταπαύ-
20 σαι ῥαδίως οὐκ ἔστιν, ἂν μὴ λόγοι παρόντες οἰκτεῖοι
καὶ συνήθεις ἐπιλαμβάνωνται τῶν ταραττομένων.

2. Ὁ μὲν οὖν εἰπὼν ὅτι 'δεῖ τὸν εὐθυμεῖσθαι
μέλλοντα μὴ πολλὰ πρήσσειν μήτε ἰδίῃ μήτε ξυνῇ',
πρωτον μὲν ἡμῖν πολυτελῆ τὴν εὐθυμίαν καθίστησι,
25 γιγνομένην ὥνιον ἀπραξίας· οἷον ἀρρώστῳ παραι-
νῶν ἐκάστω

1 οὔτε (posterior) *: οὐδὲ 4 εὐχάριστον ἦ] sana sunt.
Vid. Symb. meas 10 Ξενοφῶν] Cyrop. 1, 6, 3 15 ἐπι-
μέλεσθαι *: ἐπιμελεῖσθαι 23 δεῖ καὶ] Mullach. 1 p. 346

D 'μέν', ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις.'

καίτοι κακὸν μὲν ἀναισθησίας σώματι φάρμακον
ἀπουσία· οὐδὲν δὲ βελτίων ψυχῆς ἰατρὸς ὁ θάθυμιά
καὶ μαλακία καὶ προδοσία φίλων καὶ οἰκείων καὶ
πατρίδος ἔξαιρῶν τὸ ταραχῶδες αὐτῆς καὶ λυπηρόν. 5
ἔπειτα καὶ ψευδὸς ἐστὶ τὸ εὐθυμεῖν τοὺς μὴ πολλὰ
πράσσοντας· ἔδει γὰρ εὐθυμοτέρως εἶναι γυναῖκας
ἀνδρῶν οἰκουρίᾳ τὰ πολλὰ συννούσας· νυνὶ δ' ὁ μὲν
βορέας

'διὰ παρθενικῆς ἀπαλόχροος οὐ διάησιν'

10

ὥς φησιν Ἡσίοδος, λῦπαι δὲ καὶ ταραχαὶ καὶ κακο-
θυμίαι διὰ ζηλοτυπίας καὶ δεισιδαιμονίας καὶ φιλο-
E τιμίας καὶ κενῶν δοξῶν, ὅσας οὐκ ἂν εἴποι τις, εἰς
τὴν γυναικωνῆτιν ὑπορρέουσιν· ὁ δὲ Λαέρτης εἰκο-
σιν ἔτη καθ' αὐτὸν ἐν ἀγρῷ διαιτῶμενος

15

'γρηὶ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρωσὶν τε πόσιν τε'
παρετίθει, τὴν μὲν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον καὶ τὴν
βασιλείαν ἔφυγε, τὴν δὲ λύπην μετ' ἀπραξίας καὶ
κατηφείας ἀεὶ συνοικοῦσαν εἶχεν. ἐνίους δὲ καὶ τὸ
μὴ πράσσειν αὐτὸ πολλάκις εἰς ἀθυμίαν καθίστη- 20
σιν, ὥς τοῦτον·

'αὐτὰρ ὁ μήνιε νηυσὶ παρήμενος ὠκυπόροισι
Διογενῆς Πηλέως υἱός, πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

F οὔτε ποτ' εἰς ἀγορὴν πωλέσκετο κυδιάνειραν,
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον, ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ 25
αὔθι μένων, ποθέεσκε δ' αὐτὴν τε πτόλεμόν τε.'

1 Eurip. Orest. 258   11 Ἡσίοδος] OD 519   16 Hom.
α 191   17 παρετίθει Cobetus   22 Hom. A 488

καὶ λέγει περιπαθῶν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀσχάλλων αὐτός
 ‘ἀλλ’ ἤμαι παρὰ νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης.’

ὅθεν οὐδ’ Ἐπίκουρος οἶεται δεῖν ἡσυχάζειν, ἀλλὰ
 τῇ φύσει χρῆσθαι πολιτευομένους καὶ πράσσοντας
 5 τὰ κοινὰ τοὺς φιλοτίμους καὶ φιλοδόξους, ὡς μᾶλλον
 ὑπ’ ἀπραγμοσύνης ταράττεσθαι καὶ κακοῦσθαι πε- 466
 φρυκότητας, ἢν ὧν ὀρέγονται μὴ τυγχάνωσιν. ἀλλ’
 ἐκεῖνος μὲν ἄτοπος οὐ τοὺς δυναμένους τὰ κοινὰ
 πράσσειν προτρεπόμενος ἀλλὰ τοὺς ἡσυχίαν ἄγειν
 10 μὴ δυναμένους. δεῖ δὲ μὴ πλήθει μηδ’ ὀλιγότῃτι
 πραγμάτων, ἀλλὰ τῷ καλῷ καὶ τῷ αἰσχροῷ τὸ εὖθυμον
 ὀρίζειν καὶ τὸ δύσθυμον· τῶν γὰρ καλῶν ἢ παρὰ-
 λειψις οὐχ ἦτον ἢ τῶν φαύλων ἢ πρᾶξις ἀνισαρόν
 ἐστι καὶ ταραχῶδες, ὡς εἴρηται.

15 3. Τοὺς μὲν γὰρ ἀφωρισμένως ἓνα βίον ἄλ-
 πον νομίζοντας, ὡς ἔνιοι τὸν τῶν γεωργῶν ἢ τὸν
 τῶν ἡιθέων ἢ τὸν τῶν βασιλέων, ἱκανῶς ὁ Μέναν-
 δρος ὑπομιμνήσκει λέγων

‘ᾧμην ἐγὼ τοὺς πλουσίους, ὧ Φανία, B
 20 οἷς μὴ τὸ δανείζεσθαι πρόσεστιν, οὐ στένειν
 τὰς νύκτας οὐδὲ στρεφομένους ἄνω κάτω
 οἴμοι λέγειν, ἡδὺν δὲ καὶ πρᾶόν τινα
 ὕπνον καθεύδειν.’

εἴτα προσδιελθὼν, ὡς καὶ τοὺς πλουσίους ἐώρα ταῦτά
 25 πάσχοντας τοῖς πένησιν,

2 Hom. Σ 104 3 Ἐπίκουρος] Usener. p. 928 18
 φαύλων] βλαβερῶν Stob. 29, 79 17 Μένανδρος] Kock. 3
 p. 79

‘ἄρ’ ἐστὶ’ φησί ‘συγγενές τι λύπη καὶ βίος;
 τρουφεῶν βίῳ σύνεστιν, ἐνδόξῳ βίῳ
 πάρεστιν, ἀπόρῳ συγκαταγερᾷσκει βίῳ.’

ἀλλ’ ὥσπερ οἱ δειλοὶ καὶ ναυτιῶντες ἐν τῷ πλεῖν,
 C εἴτα ῥᾶον οἰόμενοι διάξιν, ἐὰν εἰς γαῦλον ἐξ ἀνά- 5
 του καὶ πάλιν ἐὰν εἰς τριήρη μεταβῶσιν, οὐδὲν
 περαίνουσι, τὴν χολὴν καὶ τὴν δειλίαν συμμετα-
 φέροντες ἑαυτοῖς· οὕτως αἱ τῶν βίων ἀντιμεταλήψεις
 οὐκ ἐξαιροῦσι τῆς ψυχῆς τὰ λυποῦντα καὶ ταράτ-
 τουντα· ταῦτα δ’ ἐστὶν ἀπειρία πραγμάτων, ἀλογιστία, 10
 τὸ μὴ δύνασθαι μηδ’ ἐπίστασθαι χρῆσθαι τοῖς πα-
 ροῦσιν ὀρθῶς· ταῦτα καὶ πλουσίους χειμάζει καὶ πέ-
 νητας, ταῦτα καὶ γεγαμηκότας ἀνιᾶ καὶ ἀγάμους· διὰ
 ταῦτα φεύγουσι τὴν ἀγορὰν εἴτα τὴν ἡσυχίαν οὐ
 φέρουσι, διὰ ταῦτα προαγωγὰς ἐν αὐλαῖς διώκουσι, 15
 καὶ παρελθόντες εὐθὺς βαρύνονται.

‘δυσάρεστον οἱ νοσοῦντες ἀπορίας ὕπο·’

καὶ γὰρ ἡ γυνὴ λυπεῖ καὶ τὸν ἱατρὸν αἰτιῶνται καὶ
 δυσχεραίνουσι τὸ κλινίδιον,

D ‘φίλων δ’ ὅ τ’ ἐλθὼν λυπρὸς ὅ τ’ ἀπιδὼν βαρὺς’ 20
 ὥς ὁ Ἴων φησὶν. εἴτα τῆς νόσου διαλυθείσης καὶ
 κράσεως ἐτέρας ἐγγενομένης, ἤλθεν ἡ ὑγίεια φίλα
 πάντα ποιοῦσα καὶ προσηνῇ. ὁ γὰρ ἐχθὲς πᾶ καὶ
 ἀμύλια καὶ σητάνειον ἄρτον διαπτύων, τήμερον αὐτό-
 πυρον ἐπ’ ἐλαίαις ἢ καρδαμίδι σιτεῖται προσφιλῶς 25
 καὶ προθυμῶς.

17 Eurip. Or. 232 20 Nauck. p. 743 λυπρὸς Gro-
 tius: λυπηρὸς 22 ὑγίεια *: ὑγεία

4. Τοιαύτην ὁ λογισμὸς εὐκολίαν καὶ μεταβολὴν ἐγγενόμενος ποιεῖ πρὸς ἕκαστον βίον. Ἀλέξανδρος Ἀναξάρχου περὶ κόσμων ἀπειρίας ἀκούων ἐδάκρυε, καὶ τῶν φίλων ἐρωτῶντων ὅ τι πέπονθεν, 'οὐκ ἄξιον' 5 ἔφη 'δακρύνειν, εἰ κόσμων ὄντων ἀπειρῶν ἐνὸς οὐδέπω κύριοι γεγόναμεν;' Κρότης δὲ πῆραν ἔχων καὶ Εὐτρίβωνα παίζων καὶ γελῶν ὥσπερ ἐν ἑορτῇ τὸν βίον διετέλεσε. καὶ μὴν καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα τὸ πολλῶν βασιλεύειν ἐλύπει,
- 10 'γνώσεται Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα, τὸν περὶ πάντων Ζεὺς ἐνέηκε πόνοισι διαμπερές.'

Διογένης δὲ πωλούμενος ἔσκαπτε τὸν κήρυκα κατακείμενος· ἀναστῆναι δ' οὐκ ἐβούλετο κελεύοντος, ἀλλὰ παίζων καὶ καταγελῶν ἔλεγεν 'εἰ δ' ἰχθὺν ἐπίπρα· F 15 σκες;' καὶ Σωκράτης μὲν ἐν δεσμωτηρίῳ φιλοσοφῶν διελέγετο τοῖς ἐταίροις· ὁ δὲ Φαέθων ἀναβάς εἰς τὸν οὐρανὸν ἔκλαιεν, εἰ μηδεὶς αὐτῷ τοὺς τοῦ πατρὸς ἵππους καὶ τὸ ἄρμα παραδίδωσιν. ὥσπερ οὖν τὸ ὑπόδημα τῷ ποδὶ συνδιαστρέφεται καὶ οὐ τοῦ- 20 ναντίον, οὕτω τοὺς βίους αἱ διαθέσεις συνεξομοιοῦσιν αὐταῖς. οὐ γὰρ ἡ συνήθεια ποιεῖ τοῖς ἐλομένοις τὸν ἄριστον βίον ἢ δὴν ὥς τις εἶπεν, ἀλλὰ τὸ φρονεῖν ἅμα τὸν αὐτὸν βίον ποιεῖ καὶ ἄριστον καὶ ἡδιστον. διὸ τὴν πηγὴν τῆς εὐθυμίας ἐν αὐτοῖς 467 25 οὔσαν ἡμῖν ἐκκαθαίρωμεν, ἵνα καὶ τὰ ἐκτὸς ὡς οἰκεῖα καὶ φίλα μὴ χαλεπῶς χρωμένοις συμφέρηται.

‘τοῖς πράγμασιν γὰρ οὐχὶ θυμοῦσθαι χρεών·
μέλει γὰρ αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ’ οὐντυγχάνων
τὰ πράγματ’ ὁρθῶς ἂν τιθῇ, πράσσει καλῶς.’

5. Κυβεία γὰρ ὁ Πλάτων τὸν βίον ἀπείκασεν,
ἐν ᾧ καὶ βάλλειν δεῖ τὰ πρόσφορα, καὶ βαλόντα 5
χρησθαι καλῶς τοῖς πεσοῦσι. τούτων δὲ τὸ μὲν
B βάλλειν οὐκ ἐφ’ ἡμῖν, τὸ δὲ προσηκόντως δέχεσθαι
τὰ γιγνόμενα παρὰ τῆς τύχης καὶ νέμειν ἐκάστω
τόπον, ἐν ᾧ καὶ τὸ οἰκεῖον ὠφελήσει μάλιστα καὶ
τὸ ἀβούλητον ἥκιστα λυπήσει τοὺς ἐπιτυγχάνοντας, 10
ἡμέτερον ἔργον ἐστίν, ἂν εὖ φρονῶμεν. τοὺς μὲν
γὰρ ἀτέχνους καὶ ἀνοήτους περὶ τὸν βίον, ὥσπερ
τοὺς νοσώδεις τοῖς σώμασι μήτε καῦμα φέρειν μήτε
κρύας δυναμένους ἐξίστησι μὲν εὐτυχία συστέλλει
δὲ δυστυχία· ταράττονται δ’ ὑπ’ ἀμφοτέρων, μᾶλλον 15
δ’ ὑφ’ αὐτῶν ἐν ἀμφοτέροις καὶ οὐχ ἥττον ἐν τοῖς
λεγομένοις ἀγαθοῖς. Θεόδωρος μὲν γὰρ ὁ κληθεὶς
ἄθεος ἔλεγε, τῇ δεξιᾷ τοὺς λόγους ὁρέγοντος αὐτοῦ,
C τῇ ἀριστερᾷ δέχεσθαι τοὺς ἀκροωμένους· οἱ δ’ ἀπαί-
δευτοι πολλάκις τὴν τύχην δεξιὰν παρισταμένην ἐπα- 20
ριστέρως λαμβάνοντες ἀσχημονοῦσιν· οἱ δὲ φρόνιμοι,
καθάπερ ταῖς μελίτταις φέρει μέλι τὸ δριμύτατον
καὶ ξηρότατον ὁ θυμός, οὕτως ἀπὸ τῶν δυσχερε-
στάτων πολλάκις πραγμάτων οἰκεῖόν τι καὶ χρησί-
μον αὐτοῖς λαμβάνουσι.

25

6. Τοῦτ’ οὖν δεῖ πρῶτον ἀσκεῖν καὶ μελετᾶν,

1 Nauck. p. 446 2 οὐντυγχάνων Valckenarius: ὁ τυγ-
χάνων 3 ἂν] ἦν Stob. 54, 14 πράσσει idem: πράξει
4 Πλάτων] Rep. p. 604 c

ὥσπερ ὁ τῆς κυνὸς ἁμαρτῶν τῷ λίθῳ καὶ τὴν μη-
 τρυιὰν πατάξας 'οὐδ' οὕτως' ἔφη 'κακῶς·' ἔξεστι
 γὰρ μεθιστάναι τὴν τύχην ἐκ τῶν ἀβουλήτων. ἐφν-
 γαδευῆθη Διογένης, οὐδ' οὕτω κακῶς· ἤρξατο γὰρ
 5 φιλοσοφεῖν μετὰ τὴν φυγὴν. Ζήνωνι τῷ Κιτιεῖ μία
 ναῦς περιῆν φορτηγός· πυθόμενος δὲ ταύτην αὐτό- D
 φορτον ἀπολωλέναι συγκλυσθεῖσαν 'εὖγ·' εἶπεν 'ὦ
 τύχη ποιεῖς, εἰς τὸν τρίβωνα καὶ τὴν στοὰν συνε-
 λαύνουσι' ἡμᾶς· τί οὖν κωλύει μιμεῖσθαι τούτους;
 10 ἀρχὴν παραγγέλλων διήμαρτες; ἐν ἀργῷ διάξεις ἐπι-
 μελόμενος τῶν ἰδίων. ἀλλὰ φιλίαν μνώμενος ἡγε-
 μόνος ἀπώσθης; ἀκινδύνως καὶ ἀπραγμύνως βιώσῃ.
 πάλιν ἐν πράγμασιν ἀσχολίας ἔχουσι καὶ φροντίδας
 γέγονας;

15 'οὐδὲ θερμοὺν ὕδωρ τοσόνδε τέρξει μαλθακὰ γυῖα'
 κατὰ Πίνδαρον, ὥς δόξα ποιεῖ καὶ τὸ τιμᾶσθαι μετὰ
 τινος δυνάμεως

'πόνον ἡδὺν κάματόν τ' εὐ-
 κάματον.'

20 ἀλλὰ τις ἀπῆντησεν ἐκ διαβολῆς ἢ φθόνου δυσημερία E
 καὶ σκορακισμός; ἐπὶ τὰς Μούσας οὖριον τὸ πνεῦμα
 καὶ τὴν Ἀκαδήμειαν, ὥσπερ Πλάτωνι χειμασθέντι
 περὶ τὴν Διονυσίου φιλίαν. διδ. καὶ τοῦτο πρὸς
 εὐθυμίαν μέγα, τὸ τοὺς ἐνδόξους ἀποθεωρεῖν, εἰ
 25 μηδὲν ὑπὸ τῶν αὐτῶν πεπόνθασιν. οἷον ἀπαιδία τὸ
 λυποῦν ἐστι; τοὺς Ῥωμαίων ὄρα βασιλεῖς, ὧν οὐδεὶς

6 δὲ] δὲ καὶ R 10 παραγγέλλων R: τινα τελῶν 15 τό-
 στον γε μαλθακὰ τεύχει γυῖα Pindarus Nem. 4, 6 18 Eurip.
 Bacch. 66 22 Ἀκαδήμειαν *: ἀκαδημία

νίῃ τὴν ἀρχὴν ἀπέλιπε. πενία δυσφορεῖς παρούση;
 F καὶ τίς ἂν ἐβούλον μᾶλλον εἶναι Βοιωτῶν ἢ Ἑπα-
 μεινώνδας; τίς δὲ Ῥωμαίων ἢ Φαβρίκιος; ἀλλὰ διέ-
 φθαρταί σου τὸ γύναιον; οὐκ ἀνέγνωκας οὖν τού-
 πύγραμμα τὸ ἐν Δελφοῖς

5

ἑυγράς καὶ τραφεράς βασιλεὺς Ἄγίς μ' ἀνέθηκεν·
 οὐδ' ἀκήκοας, ὅτι τούτου τὴν γυναιῖκα Τιμαίαν Ἀλ-
 κιβιάδης διέφθειρε, καὶ τὸ γεννηθὲν Ἀλκιβιάδην
 ἐκάλει ψιθυρίζουσα πρὸς τὰς θεραπαινίδας; ἀλλὰ
 τοῦτ' Ἄγιν οὐκ ἐκώλυσεν ἐνδοξότατον Ἑλλήνων εἶναι 10
 468 καὶ μέγιστον· ὥσπερ οὐδὲ Στίλπωνα τῶν κατ' αὐτὸν
 φιλοσόφων ἐλαρώτατα ζῆν ἀκόλαστος οὖσ' ἢ θυγά-
 τηρ· ἀλλὰ καὶ Μητροκλέους οὐνειδίσαντος ἑμὸν οὖν
 ἔφη ἁμαρτήματα τοῦτ' ἐστὶν ἢ ἐκείνης; εἰπόντος δὲ
 τοῦ Μητροκλέους ἐκείνης μὲν ἁμαρτήματα σὸν δ' ἀτύ- 15
 χημα· ἥτις λέγεις; εἶπεν οὐχὶ τὰ ἁμαρτήματα καὶ
 διαπτώματ' ἐστί; πάνυ μὲν οὖν ἔφη. τὰ δὲ δια-
 πτώματ' οὐχ ὧν διαπτώματα καὶ ἀποτεύγματα;
 συνωμολόγησε καὶ ὁ Μητροκλῆς. τὰ δ' ἀποτεύγματ'
 οὐχ ὧν ἀποτεύγματα καὶ ἀτυχήματα; πρῶτον λόγῳ 20
 B καὶ φιλοσόφῳ κενὸν ἀποδείξας ὕλαγμα τὴν τοῦ κυ-
 νικοῦ βλασφημίαν.

7. Τοὺς δὲ πολλοὺς οὐ μόνον τὰ τῶν φίλων καὶ
 οἰκείων ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν ἀνιᾶ καὶ παροξύ-
 νει κακὰ. βλασφημίαι γὰρ καὶ ὀργαὶ καὶ φθόνοι καὶ 25
 κακοήθειαι καὶ ζηλοτυπίαι μετὰ δυσμενείας αὐτῶν
 μὲν εἰσι τῶν ἐχόντων κῆρες, ἐνοχλοῦσι δὲ καὶ παρο-

ξύνουσι τοὺς ἀνοήτους· ὥσπερ ἀμέλει καὶ γειτόνων
ἀκραχολίαι καὶ συνήθων δυσκολίαι καὶ τῶν περὶ
τὰς πράξεις ὑπουργῶν μοχθηρίαι τινές. ὅφ' ὧν οὐχ
ἥμιστά μοι δοκεῖς καὶ αὐτὸς ἐπιταραττόμενος, ὥσπερ
5 οἱ Σοφοκλέους ἱατροί

ἑπικρὰν χολήν κλύξουσιν φαρμάκῳ πικρῷ,

οὕτως ἀντιχαλεπαίνειν καὶ συνεκπικραίνεσθαι τοῖς C
ἐκείνων πάθεσι καὶ νοσήμασιν, οὐκ εὐλόγως. ἃ γὰρ
πράττεις πράγματα πεπιστευμένος, οὐχ ἀπλοῖς ἤθε-
10 σιν οὐδὲ χρηστοῖς ὥσπερ εὐφρέσιν ὀργάνοις ἀλλὰ
καρχάροις τὰ πολλὰ καὶ σκολιοῖς διακονεῖται. τὸ
μὲν οὖν ἀπευθύνειν ταῦτα μὴ νόμιζε σὸν ἔργον
εἶναι μῆδ' ἄλλως ῥάδιον· ἂν δ' ὥς τοιούτοις αὐτοῖς
πεφυκῶσι χρώμενος, ὥσπερ ἱατρὸς ὀδοντάγραις καὶ
15 ἀγκυτῆρσιν, ἥπιος φαίνη καὶ μέτριος ἐκ τῶν ἐνδε-
χομένων, εὐφρανῇ τῇ σῇ διαθέσει μᾶλλον ἢ λυπήσῃ
ταῖς ἐτέρων ἀηδίαις καὶ μοχθηρίαις· καὶ ὥσπερ κύ- D
νας ἂν ὑλακτῶσι, τὸ προσῆκον αὐτοῖς ἐκείνους οἴο-
μενος περαίνειν, ἐπιλήσῃ πολλὰ λυπηρὰ συνάγων,
20 ὥσπερ εἰς χωρίον κοῖλον καὶ ταπεινὸν ἐπιρρέοντα,
τὴν μικροψυχίαν ταύτην καὶ τὴν ἀσθένειαν, ἄλλο-
τρίων ἀναπιμπλαμένην κακῶν. ὅπου γὰρ ἔνιοι τῶν
φιλοσόφων καὶ τὸν ἔλεον ψέγουσι πρὸς ἀτυχοῦντας
ἀνθρώπους γιγνόμενον, ὡς καλοῦ τοῦ βοηθεῖν οὐ
25 τοῦ συναλγεῖν καὶ συνενδιδόναι τοῖς πλησίον ὄντος·
ὃ δὲ μεῖζόν ἐστιν, οὐδ' αὐτῶν ἀμαρτανόντων καὶ

6 cf. p. 463 f 16 εὐφρανεῖ Duebnerus 17 κύνας S:
κύνες 18 ἐκείνους R: ἐκείνοις 19 malim συνάγειν, aut
quidem legendum παύσῃ pro ἐπιλήσῃ 26 αὐτῶν R: αὐτῶν

Ε διακειμένων φανύλως τὸ ἥθος αἰσθανομένους ἀθυμεῖν
καὶ δυσφορεῖν ἔωσιν, ἀλλὰ θεραπεύειν· ἄνευ λύπης
τὴν κακίαν ἣ δεῖ· σκόπει πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι περι-
ορᾶν αὐτούς, ὅτι μὴ πάντες εἰσὶν οἱ χρώμενοι καὶ
προσιόντες ἡμῖν ἐπεικεῖς καὶ χαρίεντες, ἀχθομένους 5
καὶ δυσκολαίνοντας. ἀλλ' ὅρα, φίλε Πάκκιε, μὴ λαν-
θάνομεν ἑαυτούς οὐ τὸ καθόλου τῆς μοχθηρίας τῶν
ἐντυγχανόντων ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ φιλαντίας
τινὸς οὐ μισοπονηρίας προβαλλόμενοι καὶ δεδοικότες.
αἱ γὰρ σφοδραὶ περὶ τὰ πράγματα πτοῖαι καὶ παρ' 10
ἀξίαν ἐφέσεις καὶ διώξεις ἢ πάλιν ἀποστροφαὶ καὶ

Ε διαβολαὶ τὰς πρὸς ἀνθρώπους ἐγγενυῶσιν ὑποψίας
καὶ δυσκολίας, ὑφ' ὧν τὰ μὲν ἀποστερεῖσθαι τοῖς
δὲ περιπίπτειν δοκοῦμεν. ὁ δὲ τοῖς πράγμασιν ἐπι-
σθεῖς ἐλαφρῶς συμπεριφέρεσθαι καὶ μετρίως εὐνο- 15
λώτατος ἀνθρώποις ὁμιλεῖν γίγνεται καὶ πραότατος.

8. Ὅθεν ἐκείνους αὖθις τὸν περὶ τῶν πραγμάτων
λόγον ἀναλάβωμεν. ὥς γὰρ ἐν τῷ πυρέττειν πικρὰ
πάντα καὶ ἀηδῆ φαίνεται γενομένοις, ἀλλ' ὅταν ἴδω-
μεν ἑτέρους ταῦτ' ἀποσφερομένους καὶ μὴ δυσχε- 20
ραίνοντας, οὐκέτι τὸ σιτίον οὐδὲ τὸ ποτὸν ἀλλ'
469 αὐτούς αἰτιώμεσθα καὶ τὴν νόσον· οὕτω καὶ τοῖς
πράγμασι παυσόμεσθα μεμφόμενοι καὶ δυσχεραίνον-
τες, ἂν ἑτέρους τὰῦτ' ἀποσδεχομένους ἀλύπως καὶ
ἱλαρῶς ὀρῶμεν. ἀγαθὸν τοίνυν ἐν τοῖς ἀβουλήτοις 25
συμπτώμασι πρὸς εὐθυμίαν καὶ τὸ μὴ παρορᾶν ὅσα
προσφιλή καὶ ἀστεῖα πάρεστιν ἡμῖν, ἀλλὰ μιγνύντας

6 λανθάνομεν *: λανθάνωμεν 9 προβαλλόμενοι κέ]
vid. Praefat. p. LVII 20. 24 ταῦτ' *: τὰ αὐτὰ

ἔξαμανροῦν τὰ χεῖρονα τοῖς βελτίοσι. νῦν δὲ τὰς
 μὲν ὄψεις ὑπὸ τῶν ἄγαν λαμπρῶν τιτρωσκομένας
 ἀποστρέφοντες, ταῖς ἀνθηραῖς καὶ ποώδεσι χροαῖς
 παρηγοροῦμεν· τὴν δὲ διάνοιαν ἐντείνομεν εἰς τὰ
 5 λυπηρὰ καὶ προσβιαζόμεθα τοῖς τῶν ἀνιαρῶν ἐνδια- B
 τρίζειν ἀναλογισμοῖς, μονονοῦ βίᾳ τῶν βελτιόνων
 ἀποσπᾶσαντες. καίτοι τό γε πρὸς τὸν πολυπράγμονα
 λελεγμένον οὐκ ἀηδῶς δεῦρ' ἔστι μετενεγκεῖν

τί τὰλλότριον, ἄνθρωπε βασκανώτατε,
 10 κακὸν ὀξυδορκεῖς, τὸ δ' ἴδιον παραβλέπεις;
 τί τὸ σεαυτοῦ κακόν, ὃ μακάριε, λίαν καταβλέπεις
 καὶ ποιεῖς ἐναργῆς ἀεὶ καὶ πρόσφατον ἀγαθοῖς δὲ
 παροῦσιν οὐ προσάγεις τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ὥσπερ
 αἱ σικύαι τὸ χεῖριστον ἐκ τῆς σαρκὸς ἔλκουσιν, οὕτω
 15 τὰ κακίστα τῶν ἰδίων συνάγεις ἐπὶ σεαυτόν, οὐδὲν
 τι τοῦ Χρίου βελτίων γενόμενος ὃς πολλὴν καὶ χρη- C
 στὸν οἶνον ἐτέροις πιπράσκων ἑαυτῷ πρὸς τὸ ἄριστον
 ὀξύνην ἐξήτει διαγευόμενος, οἰκέτης δέ τις ἐρωτη-
 θεὶς ὑφ' ἐτέρου τί ποιοῦντα τὸν δεσπότην κατα-
 20 λέλοιπεν ἄγαθων' ἔφη ἑπαρόντων, κακὸν ζητοῦντα;
 καὶ γὰρ οἱ πολλοὶ τὰ χρηστὰ καὶ πότιμα τῶν ἰδίων
 ὑπερβαίνοντες ἐπὶ τὰ μοχθηρὰ καὶ δυσχερῆ τρέχου-
 σιν. ὁ δ' Ἀρίστιππος οὐ τοιοῦτος, ἀλλ' ἀγαθὸς
 ὥσπερ ἐπὶ ζυγοῦ πρὸς τὰ βελτίονα τῶν ὑποκειμένων
 25 ἐξαναφέρειν καὶ ἀνακουφίζειν αὐτόν· χωρίον γοῦν
 ἀπολέσας καλὸν ἠρώτησεν ἕνα τῶν πάντων προσποιου-

D μένων συνάχθεσθαι καὶ συναγανακτεῖν 'οὐχὶ σοὶ μὲν χωρίδιον ἔν ἐστιν, ἐμοὶ δὲ τρεῖς ἀγροὶ καταλείπονται;' συνομολογήσαντος δ' ἐκείνου, 'τί οὖν' εἶπεν 'οὐ σοὶ μᾶλλον ἡμεῖς συναχθόμεθα;' μανικὸν γὰρ ἔστι τοῖς ἀπολλυμένοις ἀνιᾶσθαι μὴ χαίρειν δὲ τοῖς 5 σφωζομένοις, ἀλλ' ὥσπερ τὰ μικρὰ παιδάρια, ἀπὸ πολλῶν παιγνίων ἂν ἔν τις ἀφέληται τι, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα προσρρίψαντα κλαίει καὶ βοᾷ, τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμᾶς περὶ ἔν ὀχληθέντας ὑπὸ τῆς τύχης, καὶ τᾶλλα πάντα ποιεῖν ἀνόνητα ἑαυτοῖς ὀδυρομένους 10 καὶ δυσφοροῦντας.

E 9. Καὶ τί, φῆσαι τις ἂν, ἔχομεν; τί δ' οὐκ ἔχομεν; ὁ μὲν δόξαν ὁ δ' οἶκον ὁ δὲ γάμον, τῷ δὲ φίλος ἀγαθὸς ἔστιν. Ἀντίπατρος δ' ὁ Ταρσεὺς πρὸς τῷ τελευτᾷ ἀναλογιζόμενος ὧν ἔτυχεν ἀγαθῶν, 15 οὐδὲ τὴν εὐπλοίαν παρέλιπε τὴν ἐκ Κιλικίας αὐτῷ γενομένην εἰς Ἀθήνας. δεῖ δὲ καὶ τὰ κοινὰ μὴ παρορᾶν ἀλλ' ἔν τινι λόγῳ τίθεσθαι καὶ χαίρειν, ὅτι ζῶμεν ὑγιαίνομεν τὸν ἥλιον ὁρῶμεν· οὔτε πόλεμος οὔτε στάσις ἔστιν· ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ παρέχει γεωργεῖν 20 καὶ θάλασσα πλεῖν ἁδεῶς τοῖς βουλομένοις· καὶ λέ-

F γειν ἔξεστι καὶ πράττειν καὶ σιωπᾶν καὶ σχολάζειν. εὐθυμήσομεν δὲ τούτοις μᾶλλον παροῦσιν, ἂν μὴ παρόντων αὐτῶν φαντασίαν λαμβάνωμεν· ἀναμιμνήσκοντες αὐτοὺς πολλάκις, ὥς ποθεινόν ἔστιν ὑγίεια 25 νοσοῦσι καὶ πολεμουμένοις εἰρήνῃ, καὶ κτήσασθαι δόξαν ἐν πόλει τηλικαύτῃ καὶ φίλους ἀγνώτι καὶ

8 προσρρίψαντα Herwerdenus, sed nihil opus 21 καὶ ἡ θάλασσα? 25 ὑγίεια *: ὑγεία 27 τηλικαύτῃ R: τηλικαύτην

ξένω· καὶ τὸ στέρεσθαι γενομένων ὡς ἀνιαρόν. οὐ
 γὰρ τότε γίνεται μέγα καὶ τίμιον ἕκαστον ἡμῖν,
 ὅταν ἀπόληται, σφωζόμενον δὲ τὸ μηδέν ἐστίν· οὐ-
 δὲν γὰρ ἀξίαν τὸ μὴ εἶναι προστίθῃσιν. οὐδὲ δεῖ
 5 κτᾶσθαι μὲν ὡς μεγάλα καὶ τρέμειν ἀεὶ δεδιότας
 ὡς ὑπὲρ μεγάλων μὴ στερηθῶμεν, ἔχοντας δὲ παρο- 470
 ρᾶν καὶ καταφρονεῖν ὡς μηδενὸς ἀξίων· ἀλλὰ χρῆ-
 σθαι μάλιστα ἐπὶ τῷ χαίρειν καὶ ἀπολαύειν αὐτῶν,
 ἵνα καὶ τὰς ἀποβολάς, ἂν συντυγχάνωσι, προότερον
 10 φέρωμεν. οἱ δὲ πολλοὶ ποιήματα μὲν, ὡς ἔλεγεν
 Ἀρκεσίλαος, ἀλλότρια καὶ γραφὰς καὶ ἀνδριάντας
 οἶονται δεῖν ἀκριβῶς καὶ κατὰ μέρος ἕκαστον ἐπι-
 πορευόμενοι τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ ὕψει θεωρεῖν, τὸν
 δ' ἑαυτῶν βίον ἔχοντα πολλὰς οὐκ ἀτερπεῖς ἀνα-
 15 θεωρήσεις ἔδωκιν, ἔξω βλέποντες ἀεὶ καὶ θαυμάζοντες
 ἀλλοτρίας δόξας καὶ τύχας, ὥσπερ μοιχοὶ τὰς ἐτέ-
 ρων γυναικας αὐτῶν δὲ καὶ τῶν ἰδίων καταφρο-
 νοῦντες.

10. Καίτοι καὶ τοῦτο μέγα πρὸς εὐθυμίαν ἐστί, B
 20 τὸ μάλιστα μὲν αὐτὸν ἐπισκοπεῖν καὶ τὰ καθ' αὐτόν,
 εἰ δὲ μὴ, τοὺς ὑποδεστέρους ἀποθεωρεῖν καὶ μὴ,
 καθάπερ οἱ πολλοί, πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας ἀντιπαρε-
 ξάγουσιν. οἶον εὐθύς, οἱ δεδεμένοι εὐδαιμονίζουσι
 τοὺς λελυμένους, ἐκεῖνοι δὲ τοὺς ἔλευθέρους οἱ δ'
 25 ἐλεύθεροι τοὺς πολίτας, οὗτοι δὲ πάλιν αὖ τοὺς
 πλουσίους, οἱ δὲ πλούσιοι τοὺς σατράπας οἱ δὲ σα-
 τράπαι τοὺς βασιλεῖς, οἱ δὲ βασιλεῖς τοὺς θεοὺς,
 μονονοὺ βροντᾶν καὶ ἀστράπτειν θέλοντες. εἶθ'

17 καὶ] delendum vid.

22 ἀντιπαρεξάγειν W

οὕτως ἀεὶ τῶν ὑπὲρ ἑαυτοῦς ἐνδεεῖς ὄντες οὐδέποτε
τοῖς καθ' ἑαυτοῦς χάριν ἔχουσιν.

C 'οὐ μοι τὰ Γύγει τοῦ πολυχρύσου μέλει·
καί

'οὐδ' εἰλέ πῶ με ζῆλος, οὐδ' ἀγαίομαι
θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρέω τυραννίδος·
ἀπόπροθεν γὰρ ἔστιν ὀφθαλμῶν ἑμῶν.'

Θάσιος γὰρ ἦν ἐκεῖνος· ἄλλος δέ τις Χίος, ἄλλος
δὲ Γαλάτης ἢ Βιθυνὸς οὐκ ἀγαπῶν, εἴ τινος μερί-
δος ἦν ἢ δόξαν ἢ δύναμιν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις 10
εἴληχεν, ἀλλὰ κλαίων ὅτι μὴ φορεῖ πατρικίους· ἐὰν
δὲ καὶ φορῇ, ὅτι μηδέπω στρατηγεῖ 'Ρωμαίων· ἐὰν
D δὲ καὶ στρατηγῇ, ὅτι μὴ ὑπατεύει· καὶ ὑπατεύων,
ὅτι μὴ πρῶτος· ἀλλ' ὕστερος ἀνηγορεύθη. τοῦτο δ'
ἔστι τί ἄλλο ἢ συλλέγοντα προφάσεις ἀχαριστίας 15
ἐπὶ τὴν τύχην αὐτὸν ὅφ' αὐτοῦ κολάζεσθαι καὶ δι-
δόναι δίκην; ἀλλ' ὅ γε νοῦν ἔχων σωτήρια φρο-
νοῦντα τοῦ ἡλίου μυριάδας ἀνθρώπων ἐφορῶντος
'εὐρυεδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθινοῦς,'
οὐκ εἴ τινων ἦττον ἐνδοξὸς ἔστι καὶ πλούσιος, ὁδυ- 20
ρόμενος κἀθίηται καὶ ταπεινούμενος, ἀλλ' ὅτι μυριάων
μυριάκις ἐν τοσοῦτοις εὐσχημονέστερον ζῇ καὶ βέλ-
τιον, ὁμνῶν τὸν ἑαυτοῦ δαίμονα καὶ τὸν βίον ὁδῶ
πρόεισιν. ἐν Ὀλυμπίᾳ μὲν γὰρ οὐκ ἔστι νικᾶν ἐκ-

3. 5 Bergk. 2 p. 390 4 καὶ] del. idem 5 πῶ] κῶ
Schneidewinus 6 ἐρέω Schol. Aesch. Prom. 224: ἐρεῶ
10 ἦν ἢ *: ἢ 11 πατρικίους] καλτίους Madvigius 19 εὐ-
ρυεδοῦς Plato Protag. p. 345 c: εὐρετέδους 23 ὁδῶ Cobetus:
ἐν ὁδῶ

λεγόμενον ἀντιπάλους· ἐν δὲ τῷ βίῳ τὰ πράγματα Ε
 δίδωσι περιόντα πολλῶν μέγα φρονεῖν, καὶ ζηλωτὸν
 εἶναι μᾶλλον ἢ ζηλοῦν ἑτέρους· ἄν γε δὴ μὴ τοῦ
 Βριάρεω μὴδὲ τοῦ Ἡρακλέους ποιήσης σεαυτὸν ἀν-
 5 ταγωνιστήν. ὅταν οὖν πᾶν θυαυμάσης ὡς κρείττονα
 τὸν ἐν τῷ φορεῖν κομιζόμενον, ὑποκύψας θάσσαι
 καὶ τοὺς βασιτάζοντας· καὶ ὅταν διαβαίνοντα τὴν
 σχεδίαν μακαρίσης τὸν Ξέρξην ἐκείνον, ὡς ὁ Ἑλλη-
 σπόντιος, ἴδε καὶ τοὺς ὑπὸ μάστιγι διορύττοντας
 10 τὸν Ἀθῶ καὶ τοὺς περικοπτομένους ὄτα καὶ ῥίνας
 ἐπὶ τῷ διαλυθῆναι τὴν γέφυραν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος,
 ἅμα καὶ τὴν ἐκείνων ἀποθεωρῶν διάνοιαν ὅτι τὸν
 σὸν βίον καὶ τὰ σὰ πράγματα μακαρίζουσιν. ὁ Σω- F
 κράτης ἀκούσας τινὸς τῶν φίλων λέγοντος ὡς πολυ-
 15 τελής ἡ πόλις· μὲν δὲ ὁ Χῖος οἶνος, ἡ πορφύρα τριῶν
 μνῶν, τοῦ μέλιτος ἡ κοτύλη πέντε δραχμῶν· λαβὼν
 αὐτὸν προσήγαγε τοῖς ἀλφίτοις· ὁ βολοῦ τὸ ἡμίεκτον,
 εὐτελής ἡ πόλις· εἶτα ταῖς ἐλαίαις· δυεῖν χαλκοῦν
 ἢ χοῖνιξ, εὐτελής ἡ πόλις· εἶτα ταῖς ἐξωμίσι· δέκα
 20 δραχμῶν, εὐτελής ἡ πόλις· οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς, ὅταν
 ἀκούσωμεν ἑτέρου λέγοντος, ὡς μικρὰ τὰ καθ' ἡμᾶς
 πράγματα καὶ λυπρὰ δεινῶς, μὴ ὑπατευνόντων μὴδ' 471
 ἐπιτροπευόντων, ἔξεστιν εἰπεῖν· λαμπρὰ τὰ καθ'
 ἡμᾶς πράγματα καὶ ζηλωτὸς ἡμῶν ὁ βίος, οὐ προσ-
 25 αιτοῦμεν οὐκ ἀχθοφοροῦμεν οὐ κολακεύομεν.

11. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ πρὸς ἑτέρους· μᾶλλον ἢ
 πρὸς αὐτοὺς ὑπ' ἀβελτερίας εἰθισμεθὰ ζῆν, καὶ πολὺ
 τὸ δῦσζηλον ἢ φύσις ἔχουσα καὶ τὸ βάσκανον, οὐ
 χαίρει τοσοῦτον τοῖς ἰδίοις, ὅσον ἀνιᾶται τοῖς ἄλλο-

τρείοις ἀγαθοῖς· μὴ μόνον ὄρα τὰ λαμπρὰ καὶ τὰ
 περιβόητα τῶν ξηλουμένων ὑπὸ σοῦ καὶ θαυμαζο-
 μένων, ἀλλ' ἀνακαλύψας καὶ διαστείλας ὥσπερ ἀν-
 θηρὸν παραπέτασμα τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπι-
 B φάνειαν, ἐντὸς γενοῦ καὶ κατόψει πολλὰ δυσχερῆ 5
 καὶ πολλὰς ἀηδίας ἐνούσας αὐτοῖς. ὁ γοῦν Πιττακὸς
 ἐκεῖνος, οὗ μέγα μὲν ἀνδρείας μέγα δὲ σοφίας καὶ
 δικαιοσύνης κλέος, εἰστία ξένους· ἐπελθοῦσα δ' ἡ
 γυνὴ μετ' ὀργῆς ἀνέτρεψε τὴν τράπεζαν· τῶν δὲ
 ξένων διατραπέντων 'ἐκάστω τι' ἔφη 'ἡμῶν κακὸν 10
 ἔστιν· ὃ δὲ τοῦμόν, ἄριστα πράττει.'

'οὗτος μακάριος ἐν ἀγορᾷ νομίζεται,
 ἐπὰν δ' ἀνοίξῃ τὴν θύραν, τρισάθλιος·
 γυνὴ κρατεῖ πάντων, ἐπιτάσσει, μάχετ' αἰ.
 ἀπὸ πλειόνων ὀδυνᾷτ', ἐγὼ δ' ἀπ' οὐδενός.' 15

τοιαῦτα πολλὰ καὶ πλούτῳ καὶ δόξῃ καὶ βασιλείᾳ
 C πρόσσεστιν ἄδηλα τοῖς πολλοῖς· ἐπιπροσθεῖ γὰρ ὁ
 τύφος.

'ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδῃ, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον·'
 ἔξωθεν οὗτος ὁ μακαρισμός, ὕπλων καὶ ἱππων καὶ 20
 στρατιᾶς περιεχυμένης· αἱ δὲ τῶν παθῶν φωναὶ
 πρὸς τὴν κενὴν δόξαν ἐνδοθεν ἀντιμαρτυροῦσι
 'Ζεὺς με μέγα Κρονίδης ἄτῃ ἐνέδησε βαρεΐῃ.'
 καί

11 τοῦμόν] bene habet, vid. Symbolas 12 Kock. 3
 p. 86 13 ἐπὰν p. 100 e: ὅταν τὴν θύραν] τὰς θύρας
 eadem pagina 14 ἐπιτάττει eadem 19 Hom. Γ' 182
 23 id. I 18

‘ξηλῶ σε, γέρον,
 ξηλῶ δ’ ἀνδρῶν ὅς ἀκίνδυνον
 βίον ἐξεπέρασ’ ἀγνώς, ἀκλεής.’

ἔξεστιν οὖν καὶ τούτοις τοῖς ἐπιλογισμοῖς ἀπαρύτειν
 5 τοῦ πρὸς τὴν τύχην μεμψιμοίρου καὶ διὰ τὸ θαυ-
 μάξειν τὰ τῶν πλησίον ἐκταπεινοῦντος τὰ οἰκεία D
 καὶ καταβάλλοντος.

12. Οὐχ ἥκιστα τοίνυν εὐθυμίαν κολούει τὸ μὴ
 συμμέτροις χρῆσθαι πρὸς τὴν ὑποκειμένην δύναμιν
 10 ὁρμαῖς ὥσπερ ἰστίοις, ἀλλὰ μειζόνων ἐφιεμένους
 ταῖς ἐλπίσιν εἶτ’ ἀποτυγχάνοντας αἰτιᾶσθαι δαίμονα
 καὶ τύχην ἀλλὰ μὴ τὴν αὐτῶν ἀβελτερίαν. οὐδὲ
 γὰρ ὁ τοξεύειν τῷ ἀρότρῳ βούλομενος καὶ τῷ βοῖ
 τὸν λαγῶν κυνηγετεῖν δυστυχήs ἐστιν οὐδ’ ὁ γρι-
 15 φοις καὶ σαγήναις ἐλάφους μὴ λαμβάνων οὐδ’ οἷς
 δαίμων οὐκ ἐναντιοῦται μοχθηρός, ἀλλ’ ἀβελτερία
 καὶ μωρία τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειροῦσα. αἷτιον δ’ ἡ E
 φιλαντία μάλιστα, φιλοπρώτους ποιοῦσα καὶ φιλονί-
 κους ἐν πᾶσι καὶ πάντων ἐπιδραττομένους ἀπλήστως.
 20 οὐ γὰρ πλούσιοι μόνον ὁμοῦ καὶ λόγιοι καὶ ἰσχυροὶ
 καὶ συμποτικοὶ καὶ ἡδεῖς εἶναι καὶ φίλοι βασιλέων
 καὶ πόλεων ἄρχοντες ἀξιοῦσιν, ἀλλ’ εἰ μὴ καὶ κύ-
 νας ἔξουσιν πρωτεύοντας ἀρετῇ καὶ ἵππους καὶ ὄρνυ-
 γας καὶ ἀλεκτρούνας ἀθυμοῦσι. Διονύσιος ὁ πρε-
 25 σβύτερος οὐκ ἡγάπα μέγιστος ὢν τῶν τότε τυράννων,
 ἀλλ’ ὅτι Φιλοξένου τοῦ ποιητοῦ μὴ βέλτιον ἤδε

1 Eurip. Iphig. A 16   16 ἀβελτερία *: ἀβελτερία
 17 ἐπιχειροῦσα R: ἐπιχειροῦσιν   18 φιλονίκους Duebnerus:
 φιλονεικούς

F μηδὲ περιῆν ἐν τῷ διαλέγεσθαι Πλάτωνος, ὀργισθεὶς καὶ παροξυνθεὶς τὸν μὲν εἰς τὰς λατομίας ἐνέβαλε τὸν δ' ἀπέδοτο πέμψας εἰς Ἀἴγιναν. οὐ τοιοῦτος δ' ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐπεὶ Κρίσων ὁ σταδιοδρόμος ἀμιλλώμενος αὐτῷ περὶ τάχους ἔδοξεν ἐκὼν παρ- 5 εῖναι, σφόδρα διηγανάκτησεν. εὖ δὲ καὶ ὁ ποιητικὸς Ἀχιλλεὺς ὑπειπὼν

‘τοῖος ἐὼν οἷος οὐ τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων’
ἐπήνεγκεν

‘ἐν πολέμῳ· ἀγορῇ δέ τ’ ἀμείνονές εἰσι καὶ ἄλλοι.’ 10

Μεγάβυζον δὲ τὸν Πέρσην εἰς τὸ ζωγραφεῖον ἀνα-
472 βάντ᾽ αὐτὸ Ἀπελλοῦ καὶ λαλεῖν ἐπιχειρήσαντα περὶ
τῆς τέχνης ἐπεστόμισε· ὁ Ἀπελλῆς εἰπὼν ‘ὥς μὲν
ἡσυχίαν ἦγες, ἐδόκεις τις εἶναι διὰ τὰ χρυσία καὶ
τὴν πορφύραν, νυνὶ δὲ καὶ ταυτὶ τὰ τρίβοντα τὴν 15
ῥαυρὰν παιδάρια καταγελάσσει σου φλυαροῦντος.’ ἀλλ’
ἐνιοὶ τοὺς μὲν Στωικοὺς οἶοντα παίζειν, ὅταν ἀκού-
σωσι τὸν σοφὸν παρ’ αὐτοῖς μὴ μόνον φρόνιμον
καὶ δίκαιον καὶ ἀνδρεῖον, ἀλλὰ καὶ ῥήτορα καὶ ποιη-
τὴν καὶ στρατηγὸν καὶ πλούσιον καὶ βασιλέα προσ- 20
αγορευόμενον· αὐτοὺς δὲ πάντων ἀξιοῦσι τούτων,
B καὶ μὴ τυγχάνωσιν, ἀνιῶνται. καίτοι καὶ τῶν θεῶν
ἄλλος ἄλλην ἔχων δύναμιν, ὁ μὲν ἐννάλιος ὁ δὲ
μαντεῖος ὁ δὲ κερδῶς ἐπονομάζεται· καὶ τὴν Ἀφρο-
δίτην ὁ Ζεὺς, ὥς οὐ μετὸν αὐτῇ πολεμικῶν ἔργων, 25
ἐπὶ γάμους ἀποστέλλει καὶ θαλάμους.

13. Τινὰ γὰρ οὐδὲ συνυπάρχειν ἀλλὰ μᾶλλον
 ὑπεναντιοῦσθαι πέφυκεν ἀλλήλοις τῶν σπουδαζομέ-
 νων, οἷον ἄσκησις λόγων καὶ μαθημάτων ἀνάληψις
 ἀπραγμοσύνης δεῖται καὶ σχολῆς· δυναμεις δὲ πολι-
 5 τικαὶ καὶ φιλικαὶ βασιλέων οὐκ ἄνευ πραγμάτων οὐδ'
 ἀσχολιῶν περιγίγνονται. καὶ μὴν οἶνοί τε καὶ σαρ-
 κῶν ἐμφορήσεις σῶμα μὲν ἰσχυρὸν ποιοῦσι καὶ ὥ-
 μαλέον, ψυχὴν δ' ἀσθενῇ· καὶ χρημάτων ἐπιμέλεια C
 μὲν συνεχῆς καὶ τήρησις αὖξει πλοῦτον, ὑπεροψία
 10 δὲ καὶ περιφρόνησις μέγα πρὸς φιλοσοφίαν ἐφόδιον.
 ὁθεν οὐ πάντα πάντων ἐστίν, ἀλλὰ δεῖ τῷ Πυθικῷ
 γράμματι πειθόμενον αὐτὸν καταμαθεῖν· εἴτα χρῆ-
 σθαι πρὸς ἓν ὃ πέφυκε, καὶ μὴ πρὸς ἄλλον ἄλλοτε
 βίου ζῆλον ἔλκειν καὶ παραβιάζεσθαι τὴν φύσιν·

15 'ἐν ἄρμασιν ἵππος, ἐν δ' ἀρότρῳ βοῦς,
 παρὰ ναῦν δ' ἰθύει τάχιστα δελφίς,
 κάπρῳ δὲ βουλεύοντα φόνον
 κύνα χρὴ τλάθυμον ἐξευρεῖν.'

ὁ δ' ἀσχάλλων καὶ λυπούμενος ὅτι μὴ καὶ λέων ἐστίν

20 'ὄρεσίτροφος ἀλκὴ πεποιθώς'

D

ἄμα καὶ κυνίδιον Μελιταῖον ἐν κόλπῳ χήρας γυναι-
 κὸς τιθηνούμενον, ἀπόπληκτός ἐστι. τούτου δ' οὐ-
 δὲν βελτίων ὁ βουλόμενος ἄμα μὲν Ἐμπεδοκλῆς ἢ
 Πλάτων ἢ Δημόκριτος εἶναι περὶ κόσμου γράφων
 25 καὶ τῆς τῶν ὄντων ἀληθείας, ἄμα δὲ πλουσίᾳ γραῖ

6 οἶνοί — ἐμφορήσεις Stobaeus 21, 16: οἶνός — ἐμφο-
 ρησις. cf. Clem. Alex. p. 850 Pott. 9 ὑπεροψία δὲ καὶ περι-
 φρόνησις] ἀνυπεροψία δὲ καὶ σωφροσύνη Stobaeus 15 vid.
 p. 451 d 20 Hom. ζ 130

συγκαθεύδειν ὡς Εὐφορίων, ἢ ἰὼν ἐπὶ κῶμον Ἀλε-
 ξάνδρῳ συμπίνειν ὡς Μήδιος· ἀγανακτῶν δὲ καὶ
 λυπούμενος, εἰ μὴ θαυμάζεται διὰ πλοῦτον ὡς Ἴσμη-
 νίας καὶ δι' ἀρετὴν ὡς Ἐπαμεινώνδας. οὐδὲ γὰρ
 οἱ ὁρομεῖς, ὅτι μὴ τοὺς τῶν παλαιστῶν φέρονται 5
 στεφάνους, ἀθυμοῦσιν ἀλλὰ τοῖς αὐτῶν ἀγάλλονται
 E καὶ χαίρουσι· 'Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει.' καὶ
 γὰρ ὁ Σόλων

ἄλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμειψόμεθα

τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἰεὶ, 10
 χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.'

καὶ Στράτων ὁ φυσικός, ἀκούσας ὅτι πολλαπλασίους
 ἔχει Μενέδημος μαθητάς, 'τί οὖν' ἔφη 'θαυμαστόν,
 εἰ πλείονές εἰσιν οἱ λούεσθαι θέλοντες τῶν ἀλεί-
 φεσθαι βουλομένων;' Ἀριστοτέλης δὲ πρὸς Ἀντίπα- 15
 τρον γράφων 'οὐκ Ἀλεξάνδρῳ μόνον' ἔφη 'προσθήκει
 F μέγα φρονεῖν, ὅτι κρατεῖ πολλῶν ἀνθρώπων, ἄλλ'
 οὐχ ἥττον οἷς ὑπάρχει περὶ θεῶν ἢ δεῖ δοξάζειν.'
 τοὺς γὰρ οὕτω τὰ οἰκεῖα σεμνύνοντας οὐκ ἐνοχλήσει
 τὰ τῶν πλησίον. νῦν δὲ τὴν ἔμπελον σῦκα φέρειν 20
 οὐκ ἀξιοῦμεν οὐδὲ τὴν ἐλαίαν βότρυς· αὐτοὶ δ' ἐαν-
 τούς, ἐὰν μὴ καὶ τὰ τῶν πλουσίων ἕμα καὶ τὰ τῶν
 λογίων καὶ τὰ τῶν στρατευομένων καὶ τὰ τῶν φιλο-
 σοφούντων καὶ τὰ τῶν κολακευόντων καὶ τὰ τῶν παρ-
 ρησιαζομένων καὶ τὰ τῶν φειδομένων καὶ τὰ τῶν δα- 25
 πανώντων ἔχωμεν προτερήματα, συκοφαντοῦμεν καὶ
 ἀχαριστοῦμεν αὐτοῖς καὶ καταφρονοῦμεν ὡς ἐνδεῶς

1 ἰὼν R: τῶν 7 Σπάρταν κῆ] Leutsch. 2 p. 772 9
 Bergk. 2 p. 47 10 αἰεὶ p. 78 c: ἔστι 27 αὐτοῖς *: αὐτοῖς

καὶ εὐτελῶς βιούντων. πρὸς δὲ τούτῳ καὶ τὴν φύ- 473
σιν ὀρῶμεν ὑπομιμνήσκουσιν ἡμᾶς. ὥς γὰρ τῶν
θηρίων ἑτέροις ἂν ἑτέρων παρεσκεύασε τὴν τροφήν
εἶναι καὶ οὐ πάντα σαρκοφαγεῖν ἢ σπερμολογεῖν ἢ
5 ῥιζορρυχεῖν ἐποίησεν, οὕτω τοῖς ἀνθρώποις ποικίλας
πρὸς τὸν βίον ἀφορμὰς ἔδωκε,

‘μηλοβότα τ’ ἀρότα τ’ ὀρνιχολόχῳ τε’

καὶ ὃν πόντος τρέφει. δεῖ δὲ τὸ πρόσφορον ἑαυτοῖς
ἐλομένους καὶ διαπονοῦντας ἔαν τὰ τῶν ἄλλων, καὶ
10 μὴ τὸν Ἡσίοδον ἐλέγχειν ἐνδεέστερον εἰπόντα

‘καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων.’

οὐ γὰρ μόνον τοὺς ὁμοτέχνους καὶ τοὺς ὁμοτρόπους
ξηλοῦντες, ἀλλὰ καὶ λογίους πλούσιοι καὶ πλουσίους B
ἐνδοξοὶ καὶ δικολόγοι σοφιστᾶς, καὶ ναὶ μὰ Δία
15 κωμῳδοὺς εὐήμεροῦντας ἐν θεάτροις καὶ ὀρχηστὰς
καὶ θεράποντας ἐν αὐλαῖς βασιλέων ἐλεύθεροὶ καὶ
εὐπατρίδαι κατατεθαμβημένοι καὶ μακαρίζοντες, οὐ
μετρίως λυποῦσιν αὐτοὺς καὶ ταράττουσιν.

14. Ὅτι δ’ ἕκαστος ἐν ἑαυτῷ τὰ τῆς εὐθυμίας
20 καὶ τῆς δυσθυμίας ἔχει ταμιεῖα, καὶ τοὺς τῶν ἀγα-
θῶν καὶ κακῶν πίθους οὐκ ‘ἐν Διὶ οὐδεὶ’ κατακει-
μένους ἀλλ’ ἐν τῇ ψυχῇ κειμένους, αἱ διαφοραὶ τῶν
παθῶν δηλοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ ἀνόητοι καὶ παρόντα C
τὰ χρηστὰ παρορῶσι καὶ ἀμελοῦσιν ὑπὸ τοῦ συντε-
25 τάσθαι πρὸς τὸ μέλλον ἀεὶ ταῖς φροντίσιν, οἱ δὲ
φρόνιμοι καὶ τὰ μηκέτ’ ὄντα τῷ μνημονεύειν ἐναρ-

1 εὐτελῶς R: ἀτελῶς 7 ὀρνιχολόχῳ Pindarus Isthm.
1, 48: ὀρνιθολόχῳ 10 [Ἡσίοδον] OD 25 22 κειμένους]
del. Herwerdenus. cf. Hom. Ω 527

γῶς ὄντα ποιοῦσιν ἑαυτοῖς· τὸ γὰρ παρὸν τῷ ἑλα-
 χίστῳ τοῦ χρόνου μορίῳ διγεῖν παρὰσχὸν εἴτα τὴν
 αἰσθησιν ἐκφυγόν, οὐκέτι δοκεῖ πρὸς ἡμᾶς οὐδ'
 ἡμέτερον εἶναι τοῖς ἀνοήτοις· ἀλλ' ὥσπερ ὁ ἐν "Αἰδου
 ζωγραφούμενος σχοινοστρόφος ὄνῳ τινὶ παρίσκειν
 ἐπιβοσκομένῳ καταναλίσκειν τὸ πλεκόμενον, οὕτω
 τῶν πολλῶν ἀναίσθητος καὶ ἀχάριστος ὑπολαμβάν-
 νουσα λήθη καὶ κατανεμομένη προᾶξίν τε πᾶσαν ἀφρα-
 D νλίζουσα καὶ κατόρθωμα καὶ σχολὴν ἐπίχαριν καὶ
 συμπεριφορὰν καὶ ἀπόλαυσιν, οὐκ ἔῃ τὸν βίον ἕνα 10.
 γενέσθαι, συμπλεκομένων τοῖς παροῦσι τῶν παρω-
 χημένων· ἀλλ' ὥσπερ ἕτερον τὸν ἐχθὲς ὄντα τοῦ
 σήμερον καὶ τὸν αὔριον ὁμοίως οὐ τὸν αὐτὸν τῷ
 σήμερον διαιροῦσα, πᾶν τὸ γιγνόμενον εὐθύς εἰς τὸ
 ἀγέννητον τῷ ἀμνημονεύτῳ καθίστησιν. οἱ μὲν γὰρ 15
 ἐν ταῖς σχολαῖς τὰς ἀνέξήσεις ἀναιροῦντες ὥς τῆς
 οὐσίας ἐνδελεχῶς ῥεοῦσης, λόγῳ ποιοῦσιν ἡμῶν ἑκα-
 στον ἄλλον ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον· οἱ δὲ τῇ μνήμῃ τὰ
 πρότερον μὴ στέγοντες μηδ' ἀναλαμβάνοντες ἀλλ'
 E ὑπεκρεῖν ἐὼντες, ἔργῳ ποιοῦσιν ἑαυτοὺς καθ' ἡμέ- 20
 ραν ἀποδεεῖς καὶ κενοὺς καὶ τῆς αὔριον ἐκκρεμαμέ-
 νους, ὥς τῶν πέρουσι καὶ πρῶην καὶ χθὲς οὐ πρὸς
 αὐτοὺς ὄντων οὐδ' ὅλως αὐτοῖς γενομένων.

15. Καὶ τοῦτ' οὖν τὴν εὐθυμίαν ἐπιταράσσει·
 κἀκείνο μᾶλλον, ὅταν, ὥσπερ αἱ μυῖαι τῶν λείων 25
 τόπων ἐν τοῖς κατόπτροις ἀπολισθάνουσι ταῖς δὲ
 τραχύτησι προσέχονται καὶ ταῖς ἀμυχαῖς, οὕτως ἄν-

5 ὄνῳ τινὶ] vid. Praefat. p. XXII ac Paus. 10, 29 22
 καὶ χθὲς] κἀχθὲς? 23 αὐτοὺς X: αὐτῶν

θρωποι τῶν ἱλαρῶν καὶ προσηγνῶν ἀπορρέοντες ἐμ-
 πλέκωνται ταῖς τῶν ἀηδῶν ἀναμνήσεσι· μᾶλλον δ'
 ὥσπερ ἐν Ὀλύνθῳ τοὺς κανθάρους λέγουσιν, εἰς τι
 χωρίον ἐμβάλλοντας ὃ καλεῖται 'κανθαρώλεθρον', F
 5 ἐκβῆναι μὴ δυναμένους ἀλλ' ἐκεῖ στρεφομένους καὶ
 κυκλοῦντας ἐναποθνήσκειν, οὕτως εἰς τὴν τῶν κα-
 κῶν μνήμην ὑπορρύντες ἀνενεγκεῖν μὴ θείλωσι μὴδ'
 ἀναπνεῦσαι. δεῖ δ' ὥσπερ ἐν πινακίῳ χρωμάτων ἐν
 τῇ ψυχῇ τῶν πραγμάτων τὰ φαιδρὰ καὶ λαμπρὰ προ-
 10 βάλλοντας, ἀποκρῦπτειν τὰ σκυθρωπὰ καὶ πιέζειν·
 ἐξαλείψαι γὰρ οὐκ ἔστι παντάπασιν οὐδ' ἀπαλλαγῆναι.
 'παλίντονος γὰρ ἀρμονίη κόσμου, ὅκωσπερ λύρης καὶ
 τόξου·' καὶ τῶν ἀνθρωπίνων καθαρὸν οὐδὲν οὐδ' 474
 ἀμιγές. ἀλλ' ὥσπερ ἐν μουσικῇ βαρεῖς φθόγγοι καὶ
 15 ὀξεῖς ἐν δὲ γραμματικῇ φωνήεντα καὶ ἄφωνα γράμματα,
 μουσικὸς δὲ καὶ γραμματικὸς οὐχ ὁ θάτερος δυσχερα-
 νων καὶ ὑποφεύγων ἀλλ' ὁ πᾶσι χρῆσθαι καὶ μιγνύναι
 πρὸς τὸ οἰκεῖον ἐπιστάμενος· οὕτω καὶ τῶν πραγμά-
 των ἀντιστοιχίας ἐχόντων (ἐπεὶ κατὰ τὸν Εὐριπίδην
 20 'οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά,
 ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις, ὥστ' ἔχειν καλῶς'),
 οὐ δεῖ τοῖς ἑτέροις ἐξαθυμεῖν οὐδ' ἀπαγορεύειν· ἀλλ' B
 ὥσπερ ἀρμονικοὺς ἀμβλύνοντας ἀεὶ τοῖς κρείττοσι
 τὰ φαῦλα καὶ τὰ χείρονα τοῖς χρηστοῖς ἐμπεριλαμ-
 25 βάνοντας, ἐμμελὲς τὸ τοῦ βίου μίγμα ποιεῖν καὶ
 οἰκεῖον αὐτοῖς. οὐ γάρ, ὥς ὁ Μένανδρός φησιν,

4 malim ἐμβαλόντας 12 παλίντονος κέ] Bywater. p. 22
 19 Εὐριπίδην] Nauck. p. 369 26 αὐτοῖς *: αὐτοῖς Μέ-
 νανδρος] Kock. 3 p. 167, ubi συμπαρίσταιται

ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαράσταται
 εὐθὺς γενομένῳ, μυσταγωγὸς τοῦ βίου
 ἀγαθός,

ἀλλὰ μᾶλλον, ὥς Ἐμπεδοκλῆς, διτταί τινες ἕκαστον
 ἡμῶν γιγνόμενον παραλαμβάνουσι καὶ κατέρχονται
 μοῖραι καὶ δαίμονες.

ἔνθ' ἦσαν Χθονίη τε καὶ Ἡλιόπη ταναῶπις,
 Δῆρὶς θ' αἱματόεσσα καὶ Ἀρμονίη θεμερῶπις,
 C Καλλιστώ τ' Αἴσχροη τε Θόωσά τε Διηναίη τε,
 Νημερτής τ' ἐρόεσσα μελάγκαρπός τ' Ἀσάφεια. 10

16. Ὡστε τούτων ἑκάστου σπέρματα τῶν παθῶν
 ἀνακεκραμένα δεδεδυμένης ἡμῶν τῆς γενέσεως καὶ
 διὰ τοῦτο πολλὴν ἀνωμαλίαν ἐχούσης, εὐχεται μὲν
 ὁ νοῦν ἔχων τὰ βελτίονα προσδοκᾷ δὲ καὶ θάτερα,
 χρῆται δ' ἀμφοτέροις τὸ ἅγαν ἀφαιρῶν. οὐ γὰρ μό- 15
 νον ὁ τῆς αὖριον ἦκιστα δεόμενος ὥς φησιν Ἐπί-
 κουρος ἡδιστα πρόσσεισι πρὸς τὴν αὖριον. ἀλλὰ καὶ
 πλοῦτος εὐφραίνει καὶ δόξα καὶ δύναμις καὶ ἀρχή,
 καὶ μάλιστα τοὺς ἦκιστα τάναντία ταρβοῦντας. ἡ
 D γὰρ σφοδρὰ περὶ ἕκαστον ἐπιθυμία σφοδρότατον 20
 φόβον ἐμποιοῦσα τοῦ μὴ παραμενεῖν, ἀσθενῇ τὴν
 χάριν ποιεῖ καὶ ἀβέβαιον ὥσπερ φλόγα καταπνεο-
 μένην. ᾧ δὲ δίδωσι πρὸς τὴν τύχην ἀδεῶς καὶ
 ἀτρόμως εἰπεῖν ὁ λογισμὸς

ἥδὺ μὲν ἂν τι φέρῃς, ὀλίγον δ' ἄχος ἂν ἀπολείπῃς, 25

5 κατέρχουσι Mullachius 7 idem 1 p. 1 10 μελάγ-
 καρπός] μελάγκουρός Tzetzes 11 ὥστε] ὥς δὲ W 16 Ἐπί-
 κουρος] Usener. p. 307 25 ἀπολείπῃς] intell. με. Callimacho
 tribuit Schneiderus

τοῦτον ἥδιστα ποιεῖ χρῆσθαι τοῖς παροῦσι τὸ θαρρα-
 λέον καὶ μὴ δεδιδὸς αὐτῶν τὴν ἀποβολὴν ὡς ἀφό-
 ρητον. ἔξεστι γὰρ τὴν Ἀναξαγόρου διάθεσιν, ἀφ'
 ἧς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ παιδὸς ἀνεφώνησεν ἥδειν
 5 θνητὸν γεννήσας, μὴ θαναμάζοντας μόνον ἀλλὰ καὶ
 μιμουμένους ἐπιλέγειν ἐκάστῳ τῶν τυχηρῶν 'οἶδα
 τὸν πλοῦτον ἐφήμερον ἔχων καὶ οὐ βέβαιον.' 'οἶδα Ἐ
 τὴν ἀρχὴν ἀφελέσθαι δυναμένους τοὺς δεδωκότας.'
 'οἶδα τὴν γυναικα χρηστὴν γυναικα δ' οὐσαν· καὶ
 10 τὸν φίλον ἀνθρώπου ὄντα, φύσει εὐμετάβολον ζῶον'
 ὡς ὁ Πλάτων εἶπεν. αἱ γὰρ τοιαῦται παρασκευαί
 καὶ διαθέσεις, ἐάν τι συμβῇ τῶν ἀβουλήτων μὲν
 οὐκ ἀπροσδοκήτων δέ, μὴ δεχόμεναι τό 'οὐκ ἂν
 ᾤμην' καὶ τό 'ἄλλ' ἤλπιζον' καὶ τό 'ταῦτ' οὐ προσ-
 15 ἐδόκων,' οἷον πηδήματα καρδίας καὶ σφυγμοὺς ἀφαι-
 ροῦσι καὶ ταχὺ πάλιν τὸ μανιῶδες καὶ ταραττόμενον F
 ἰδρύνουσιν. ὁ μὲν οὖν Καρνεάδης ἐπὶ πραγμάτων
 μεγάλων ὑπεμίμνησκεν, ὅτι πᾶν καὶ ὅλον ἐστὶν εἰς
 λύπην καὶ ἀθυμίαν τὸ ἀπροσδόκητον. ἡ γὰρ Μακε-
 20 δόνων βασιλεία τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας πολλοστη-
 μόριον ἦν· ἀλλὰ Περσεὺς μὲν ἀποβαλὼν Μακεδονίαν
 αὐτὸς τε κατεθρήνησε τὸν ἑαυτοῦ δαίμονα καὶ πᾶσιν
 ἐδόκει δυστυχέστατος ἀνθρώπων γεγονέναι καὶ βαρυ-
 ποτμότατος· ὁ δὲ τούτου κρατήσας Αἰμίλιος ἑτέρῳ 475
 25 παραδιδούς τὴν ὁμοῦ τι γῆς καὶ θαλάττης ἄρχου-
 σαν δύναμιν ἐστεφανοῦτο καὶ ἔθυσεν, εὐδαιμονιζό-
 μενος εἰκότως. οὗτος μὲν γὰρ ἥδει λαμβάνων ἀρχὴν

11 Πλάτων] Epist. 13 p. 360 d   14 τὸ ἄλλα M: πολλὰ
 17 ἐνιδρύνουσιν?   26 καὶ ἔθυσεν] κἄθυσεν?

ἀποδοθησομένην, ἐκεῖνος δ' ἀπέβαλε μὴ προσδοκή-
 σας. εὖ δὲ καὶ ὁ ποιητῆς οἶόν ἐστι τὸ παρὰ προσ-
 δοκίαν ἐδίδαξεν· ὁ γὰρ Ὀδυσσεὺς τοῦ μὲν κυνὸς
 θανόντος ἐξεδάκρυσε, τῇ δὲ γυναικὶ κλαιούσῃ παρα-
 κατήμενος οὐδὲν ἔπαθε τοιοῦτον· ἐνταῦθα μὲν γὰρ 5
 ἀφ᾽ ἑκτο τοῦ λογισμοῦ τὸ πάθος ὑποχείριον ἔχων καὶ
 προκατειλημμένον, εἰς δ' ἐκεῖνο μὴ προσδοκήσας
 ἀλλ' ἐξαίφνης διὰ τὸ παράδοξον ἐνέπεσε.

B 17. Καθόλου δ' ἐπεὶ τῶν ἀβουλήτων τὰ μὲν
 φύσει τὸ λυποῦν καὶ βαρῦνον ἐπιφέρει, τὰ δὲ πλεῖστα 10
 δόξῃ δυσχεραίνειν ἐπιζόμεθα καὶ μανθάνομεν, οὐκ
 ἄχρηστόν ἐστι πρὸς ταῦτα μὲν ἔχειν ἀεὶ τὸ τοῦ
 Μενάνδρου πρόχειρον

‘οὐδὲν πέπονθας δεινὸν ἂν μὴ προσποιῇ.’

τί γὰρ πρὸς σέ ἐστι, φησὶν, ἂν μήτε σαρκὸς ἄπτηται 15
 μήτε ψυχῆς, οἶόν ἐστι δυσγένεια πατρὸς ἢ μοιχεία
 γυναικὸς ἢ στεφάνου τινὸς ἢ προεδρίας ἀφαιρέσις,
 ὧν οὐ κωλύεται καὶ μὴ παρόντων ἄνθρωπος καὶ
 τὸ σῶμα βέλτιστα διακείμενον ἔχειν καὶ τὴν ψυχὴν;
 πρὸς δὲ τὰ φύσει δοκοῦντα λυπεῖν, οἷα νόσοι καὶ 20
 C πόνοι καὶ θάνατοι φίλων καὶ τέκνων, ἐκεῖνο τὸ
 Εὐριπίδειον

‘οἷμοι· τί δ' σῖμοι; θνητά τοι πεπόνθαμεν.’

2 ὁ ποιητῆς] Hom. ρ 304. τ 209 7 ἐκεῖνο R: ἐκεῖνον
 8 διὰ τὸ παράδοξον] ‘aut ut glossa delendum aut aliud
 latet vitium’ W 11 οὐκ Huttenus: καὶ οὐκ 13 Μενάν-
 δρου] Kock. 3 p. 52 15 φησὶν] sc. Menander, sed Frag-
 mentorum collectores non curant 22 Εὐριπίδειον] Nauck
 p. 449. intell. οὐκ ἄχρηστόν ἐστιν ἔχειν πρόχειρον

οὐδείς γὰρ οὕτω τοῦ παθητικοῦ καταφερομένου καὶ
ὀλισθάνοντος ἀντιλαμβάνεται λόγος, ὥς ὁ τῆς κοινῆς
καὶ φυσικῆς ἀνάμνησιν ποιῶν ἀνάγκης, ἥ διὰ τὸ
σῶμα μεμιγμένος ὁ ἄνθρωπος μόνην ταύτην τῇ τύχῃ
λαβὴν δίδωσιν, ἐν δὲ τοῖς κυριωτάτοις καὶ μεγίστοις
ἀσφαλῆς ἔσθηκεν. ὁ Δημήτριος τὴν Μεγαρέων πόλιν
καταλαβὼν ἠρώτησε τὸν Στίλπωνα, μή τι τῶν ἐκεί-
νου διήρπασται καὶ ὁ Στίλπων ἔφη μηδέν' ἰδεῖν
'τὰμά' φέροντα. καὶ τοίνυν τῆς τύχης πάντα τᾶλλα
λεηλατούσης καὶ περιαιρουμένης, ἔχομέν τι τοιοῦτον
ἐν ἑαυτοῖς

οἷόν κ' οὔτε φέροιεν Ἀχαιοὶ οὔτ' ἂν ἄγοιεν.'

ὅθεν οὐ δεῖ παντάπασιν ἐκταπεινοῦν οὐδὲ καταβάλ-
λειν τὴν φύσιν, ὥς μηδὲν ἰσχυρὸν μηδὲ μόνιμον
μηδ' ὑπὲρ τὴν τύχην ἔχουσιν· ἀλλὰ τοῦναντίον εἰδό-
τας, ὅτι μικρὸν ἔστι μέρος τοῦ ἀνθρώπου τὸ σαθρὸν
καὶ τὸ ἐπίκηρον, ὃ δέχεται τὴν τύχην, τῆς δὲ βελ-
τίονος μερίδος αὐτοὶ κρατοῦμεν, ἐν ἣ τὰ μέγιστα
τῶν ἀγαθῶν ἰδρυθέντα, δόξαι τε χρησταὶ καὶ μαθή-
ματα καὶ λόγοι τελευτῶντες εἰς ἀρετὴν, ἀναφαίρετον
ἔχουσι τὴν οὐσίαν καὶ ἀδιάφθορον, ἀηττήτους πρὸς
τὸ μέλλον εἶναι καὶ θαρραλέους, πρὸς τὴν τύχην
λέγοντας, ἃ Σωκράτης δοκῶν πρὸς τοὺς κατηγόρους

9 τὰμά] sc. τὰν ἐμὴν ἐπιστάμαν. Duebnerus etiam ἐπι-
στάμαν reposuit 12 Hom. E 484 κ' οὔτε] κ' ἢ Homerus
οὔτ' ἂν] ἢ κεν idem 13 ταπεινοῦν Stobaeus Ecl. Eth. 2
p. 161 ed. C. Wachsmuth. cf. p. 471 d 16 τὸ σαθρὸν καὶ]
σαθρὸν τε καὶ idem 17 ὃ Leonicius: ὅ 19 ἰδρυθέντα
codd. 21 ἀηττήτους] ἀνεκπλήκτους Stobaeus. ἀπτοήτους?
23 κατηγόρους Stobaeus: κατηγόρους ἄντων καὶ μέλητων

λέγειν πρὸς τοὺς δικαστὰς ἔλεγεν, ὥς ἀποκτεῖναι
 μὲν Ἄνυτος καὶ Μέλητος δύνανται, βλάψαι δ' οὐ
 δύνανται. καὶ γὰρ ἡ τύχη δύνανται νόσῳ περιβαλεῖν,
 ἀφελέσθαι χρήματα, διαβαλεῖν πρὸς δῆμον ἢ τύραν-
 νον· κακὸν δὲ καὶ δειλὸν καὶ ταπεινόφρονα καὶ 5
 ἀγεννῆ καὶ φθονερόν οὐ δύνανται ποιῆσαι τὸν ἀγα-
 F θὸν καὶ ἀνδρώδη καὶ μεγαλόψυχον καὶ γενναῖον καὶ
 ἐλευθέριον οὐδὲ παρελέσθαι τὴν διάθεσιν, ἥς αἰ
 παρούσης, πλέον ἢ κυβερνήτου πρὸς θάλατταν ὕφε-
 λός ἐστι πρὸς τὸν βίον. κυβερνήτῃ γὰρ οὔτε κῦμα 10
 πρᾶνναι τραχὺ καὶ πνεῦμα δυνατὸν ἐστίν, οὔθ' ὅποι
 βούλεται δεομένῳ λιμένος τυχεῖν οὔτε θαρραλέως
 καὶ ἀτρόμως ὑπομεῖναι τὸ συμβαῖνον· ἀλλ' ἕως οὐκ
 ἀπέγνωκε τῇ τέχνῃ χρώμενος 'φεύγει μέγα λαῖφος
 ὑποστολίσας,' ἕως 'ἐνέρτερον ἱστὸν ἐρεβώδεος ἐκ θα- 15
 λάσσης ὑπέρσχη', τρέμων κάθηται καὶ παλλόμενος.
 476 ἡ δὲ τοῦ φρονίμου διάθεσις τοῖς τε σωματικοῖς πα-
 ρέχει γαλήνην, ἐπὶ πλεῖστον ἐκλύουσα τὰς τῶν νό-
 σων κατασκευὰς ἐγκρατεία καὶ διαίτη σώφροσι καὶ
 μετρίοις πόνοις· κἂν τις ἔξωθεν ἀρχὴ πάθους ὥσπερ 20
 διαδρομὴ γένηται σπιλάδος, 'εὐσταλεῖ καὶ κούφῃ
 κεραία παρήνεγκεν' ὥς φησιν Ἀσκληπιάδης· παρα-
 λόγου δὲ τιнос καὶ μεγάλου καταλαβόντος καὶ κρα-
 τήσαντος, ἐγγὺς δ' λιμὴν καὶ πάρεστιν ἀπονήξασθαι
 τοῦ σώματος ὥσπερ ἐφορκίον μὴ στέγοντος. 25

18. Τὸν μὲν γὰρ ἀνόητον ὁ τοῦ θανάτου φόβος

7 καὶ γενναῖον καὶ ἐλευθέριον C. Wachsmuth. cf.
 p. 485 a 14 Nauck. p. 911. Bergk. 3 p. 730 15 ἕως] εὔτε
 δ' Bergk. ἕως δ' ἂν? 22 Ἀσκληπιάδης] poeta ignotus

οὐχ ὁ τοῦ ζῆν πόθος ἐκκρέμασθαι τοῦ σώματος ποιεῖ, B
 περιπεπλεγμένον ὥσπερ τὸν Ὀδυσσεά τῷ ἐρινεῷ, δε-
 δοικότα τὴν Χάρυβδιν ὑποκειμένην

‘ἐνθ’ οὔτε μίμνειν ἄνεμος οὔτε πλεῖν ἐᾷ,’

5 καὶ πρὸς ταῦτα δυσαρέστως καὶ πρὸς ἐκείνα περι-
 δεῶς ἔχοντα. ὁ δὲ τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀμωσγέπως
 ἐπινοῶν καὶ τὴν εἰς τὸ βέλτιον αὐτῆς ἢ μηδὲν
 κίκιον ἐν τῇ τελευτῇ μεταβολὴν ἐπιλογιζόμενος, οὐ
 μικρὸν ἔχει τῆς πρὸς τὸν βίον εὐθυμίας ἐφόδιον
 10 τὴν πρὸς τὸν θάνατον ἀφοβίαν. ᾧ γὰρ ἔξεστι τῆς
 μὲν ἀρεστῆς καὶ οἰκείας μερίδος ἐπικρατούσης ἡδέως
 ζῆν, τῶν δ’ ἄλλοτρίων καὶ παρὰ φύσιν ὑπερβαλλόν- C
 των ἀδεῶς ἀπελθεῖν εἰπόντα

‘λύσει μ’ ὁ δαίμων αὐτός, ὅταν ἐγὼ θέλω.’

15 τί ἂν τούτῳ χαλεπὸν ἢ δύσκολον ἢ ταραχῶδες ἐμ-
 πίπτον ἐπινοήσαιμεν; ὁ γὰρ εἰπὼν ‘προκατελέημμαι
 σ’, ᾧ τύχη, καὶ πᾶσαν τὴν σὴν ἀφήρημαι παρεῖσδυ-
 σιν’ οὐ μοχλοῖς οὐδὲ κλεισὶν οὐδὲ τεύχεσιν ἐθάρρυ-
 νεν ἑαυτόν, ἀλλὰ δόγμασι καὶ λόγοις ᾧ πᾶσι μέτεστι
 20 τοῖς βουλομένοις. καὶ δεῖ μηδὲν ἀπογινώσκειν μηδ’
 ἀπιστεῖν τῶν οὕτω λεγομένων, ἀλλὰ θαυμάζοντα καὶ
 ζηλοῦντα καὶ συνενθουσιῶντα πείραν ἅμα λαμβά-
 νειν ἑαυτοῦ καὶ κατανόησιν ἐν τοῖς ἐλάττοσι πρὸς
 τὰ μείζονα, μὴ φεύγοντα μηδ’ ἀπωθοῦντα τῆς ψυχῆς
 25 τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν μηδὲ διαδιδράσκοντ’ εἰς τό D
 ‘τάχα δ’ οὐδὲν ἔσται δυσχερέστερον.’ ἀτουλίαν γὰρ

4 Nauck p. 81 11 ἀρεστῆς R: ἀρετῆς 14 Eur. Bacch.
 498 25 εἰς τὸ M 26 ἀτουλίαν R: ἀνίαν. cf. p. 460 b

ἐμποιεῖ καὶ μαλακίαν ἀγύμναστον ἢ περὶ τὸ ῥᾶστον
 ἀεὶ διατρίβουσα καὶ πρὸς τὸ ἡδιστον ἐκ τῶν ἀβου-
 λήτων ἀναχωροῦσα γλυκυθυμία τῆς ψυχῆς. ἡ δὲ
 καὶ νόσου καὶ πόνου καὶ φυγῆς μελετῶσα φαντασίαν
 ὑφίστασθαι καὶ προσβιαζομένη τῷ λογισμῷ πρὸς ἑ-
 ἕκαστον εὐρήσει πολὺ τὸ κατεψευσμένον καὶ διάκενον
 καὶ σαθρὸν ἐν τοῖς δοκοῦσι χαλεποῖς καὶ φοβεροῖς,
 ὥς ὁ καθ' ἑκάστον ἀποδείκνυσι λόγος.

19. Καίτοι πολλοὶ καὶ τὸ τοῦ Μενάνδρου πεφρί-
 κασιν

10

‘οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα Τοῦτ’ οὐ πείσομαι,’
 ἄγνοοῦντες ὅσον ἐστὶ πρὸς ἀλυπίαν ἀγαθὸν τὸ με-
 E λετᾶν καὶ δύνασθαι πρὸς τὴν τύχην ἀνεργόσι τοῖς
 ὅμμασιν ἀντιβλέπειν, καὶ μὴ ποιεῖν ἐν αὐτῷ τὰς
 φαντασίας ἀτρίπτους καὶ ἀπαλὰς ὥσπερ ἐνσκιατρα- 15
 φούμενον πολλαῖς ἐλπίσιν ὑπαικούσαις ἀεὶ καὶ πρὸς
 μηδὲν ἀντιτεινούσαις. ἐκεῖνο μέντοι καὶ πρὸς τὸν
 Μένανδρον ἔχομεν εἰπεῖν

‘οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα Τοῦτ’ οὐ πείσομαι,’
 ἀλλ’ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα ‘τοῦτ’ οὐ ποιήσω, οὐ ψεύσο- 20
 F μαι, οὐ ῥαδιουργήσω, οὐκ ἀποστερήσω, οὐκ ἐπιβου-
 λεύσω.’ τοῦτο γὰρ ἐφ’ ἡμῖν κείμενον οὐ μικρὸν ἀλλὰ
 μέγα πρὸς εὐθυμίαν πάρεστιν. ὥσπερ αὖ τὸ ὑναντίον
 ‘ἡ σύνεσις, ὅτι σύννοια δαίμων’ εἰργασμένος,
 οἷον ἔλκος ἐν σαρκὶ τῇ ψυχῇ τὴν μεταμέλειαν αἱμάσ- 25
 σουσαν ἀεὶ καὶ νύσσουσαν ἐναπολείπει. τὰς μὲν
 γὰρ ἄλλας ἀναιρεῖ λύπας ὁ λόγος, τὴν δὲ μετάνοιαν

αὐτὸς ἐνεργάζεται δακνομένης σὺν αἰσχύνη τῆς ψυχῆς καὶ κολαζομένης ὑφ' αὐτῆς. ὥς γὰρ οἱ ῥιγοῦν-
 5 τες ἡπιάλοις καὶ πυρετοῖς διακαόμενοι τῶν ταῦτὰ 477
 πασχόντων ἔξωθεν ὑπὸ καύματος ἢ κρύους μᾶλλον
 ἐνοχλοῦνται καὶ κάκιον ἔχουσιν, οὕτως ἐλαφροτέρας
 ἔχει τὰ τυχηρὰ τὰς λύπας ὥσπερ ἔξωθεν ἐπιφερο-
 μένας· τὸ δέ

‘οὐ τις ἐμοὶ τῶν ἄλλος ἐπαίτιος, ἀλλ’ ἐγὼ αὐτός’
 ἐπιθροηνούμενον τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐνδοθεν ἐξ αὐ-
 10 τοῦ, βαρύτερον ποιεῖ τῷ αἰσχυρῷ τὸ ἀλγεινόν. ὅθεν
 οὐτ’ οἰκία πολυτελὴς οὔτε χρυσίου πλῆθος οὐτ’
 ἀξίωμα γένους οὔτε μέγεθος ἀρχῆς οὐ λόγου χάρις
 οὐ δεινότης εὐδίαν παρέχει βίῳ καὶ γαλήνην τοσαύ-
 15 την, ὅσην ψυχὴ καθαρεύουσα πραγμάτων καὶ βου- B
 λευμάτων πονηρῶν καὶ τὴν τοῦ βίου πηγὴν τὸ ἦθος
 ἀτάραχον ἔχουσα καὶ ἀμίαντον· ἀφ’ ἧς αἱ καλαὶ πρά-
 ξεις ῥέουσai καὶ τὴν ἐνέργειαν ἐνθουσιώδη καὶ ἰλα-
 ρὰν μετὰ τοῦ μέγα φρονεῖν ἔχουσι καὶ τὴν μνήμην
 ἡδίονα καὶ βεβαιότεραν τῆς Πινδαρικῆς γηροτροφου
 20 ἐλπίδος. οὐ γάρ ‘αἱ μὲν λιβανωτρίδες’ ὥς ἔλεγε
 Καρνεάδης ‘κὰν ἀποκενωθῶσι, τὴν εὐωδίαν ἐπὶ πο-
 λὺν χρόνον ἀναφέρουσιν.’ ἐν δὲ τῇ ψυχῇ τοῦ νοῦν
 ἔχοντος αἱ καλαὶ πράξεις οὐκ ἀεὶ γεχαρισμένην καὶ
 πρόσφατον ἐναπολείπουσι τὴν ἐπίνοιαν, ὑφ’ ἧς τὸ
 25 χαῖρον ἄρδεται καὶ τέθηλε καὶ καταφρονεῖ τῶν ὀδυ-

1 ἐνεργάζεται Madvigius: ἐργάζεται 3 ταῦτὰ Stobaeus
 25, 15: ταῦτα 8 cf. Hom. A 335. Soph. OR 379 τῶν]
 τῶνδ’ Schneiderus Callimacho versum vindicans 19 Πιν-
 δαρκικῆς] Bergk. 1 p. 462

C ρομένων καὶ λοιδορούντων τὸν βίον, ὥς τινα κακῶν
 χώραν ἢ φυγαδικὸν τόπον ἐνταῦθα ταῖς ψυχαῖς ἀπο-
 δεδειγμένον.

20. Ἀγαμαι δὲ καὶ τοῦ Διογένους, ὃς τὸν ἐν
 Λακεδαιμόνι ξένον ὄρων παρασκευαζόμενον εἰς ἑορ- 5
 τήν τινα καὶ φιλοτιμυρύμενον ἄνθρωπος εἶπεν ἄγα-
 θὸς οὐ πᾶσαν ἡμέραν ἑορτήν ἡγεῖται; καὶ πάνν γε
 λαμπράν, εἰ σωφρονοῦμεν. ἱερὸν γὰρ ἁγιώτατον ὁ
 κόσμος ἐστὶ καὶ θεοπρεπέστατον· εἰς δὲ τοῦτον ὁ
 ἄνθρωπος εἰσάγεται διὰ τῆς γενέσεως οὐ χειρόκμη- 10
 D των οὐδ' ἀκινήτων ἀγαλμάτων θεατῆς, ἀλλ' οἷα
 νοῦς θεῖος αἰσθητὰ νοητῶν μιμήματα, φησὶν ὁ Πλά-
 των, ἔμφυτον ἀρχὴν ζωῆς ἔχοντα καὶ κινήσεως ἔφη-
 νεν, ἥλιον καὶ σελήνην καὶ ἄστρα καὶ ποταμοὺς νέον
 ὕδωρ ἐξιέντας ἀεὶ καὶ γῆν φυτοῖς τε καὶ ζώοις τρο- 15
 φὰς ἀναπέμπουσιν. ὦν τὸν βίον μύησιν ὄντα καὶ
 τελετὴν τελειοτάτην εὐθυμίας δεῖ μεστὸν εἶναι καὶ
 γήθους· οὐχ ὥσπερ οἱ πολλοὶ Κρόνια καὶ Διάσια
 καὶ Παναθήναια καὶ τοιαύτας ἄλλας ἡμέρας περι- 20
 μένουσιν, ἵν' ἡσθῶσι καὶ ἀναπέμψωσιν ὦνητὸν γέ-
 λωτα, μίμοις καὶ ὀρχησταῖς μισθοὺς τελέσαντες. εἴτ'
 E ἐκεῖ μὲν εὐφρημοὶ καθήμεθα κοσμίως· οὐδεὶς γὰρ
 ὀδύρεται μνούμενος οὐδὲ θρηγνέει Πύθια θεώμενος
 ἢ πίνων ἐν Κρονίοις· ἃς δ' ὁ θεὸς ἡμῖν ἑορτὰς
 χορηγεῖ καὶ μυσταγωγεῖ καταισχύνουσιν, ἐν ὀδυρ- 25
 μοῖς τὰ πολλὰ καὶ βαρυθυμίαις καὶ μερίμναις ἐπι-
 πόνοις διατρέβοντες. καὶ τῶν μὲν ὀργάνων χαίρουσι

4 τοῦ] τὸ R. τὸ τοῦ? 12 Πλάτων] fort. respicitur ad
 Tim. p. 92 b

τοῖς ἐπιτερεπῆς ἡχοῦσι καὶ τῶν ὀρνέων τοῖς ἄδουσι,
καὶ τὰ παίζοντα καὶ σκιρτῶντα τῶν ζώων ἡδέως
ὀρῶσι, καὶ τούναντίον ὠρυομένοις καὶ βρυχομένοις
καὶ σκυθροπάζουσιν ἀνιῶνται· τὸν δ' ἑαυτῶν βίον
5 ἀμειδῆ καὶ κατηγῆ καὶ τοῖς ἀτερπεστάτοις καὶ πά- F
θεσι καὶ πράγμασι καὶ φροντίσι μηδὲν πέρας ἐχού-
σαις πιεζόμενον ἀεὶ καὶ συνθλιβόμενον ὀρῶντες, οὐχ
ὅπως αὐτοὶ μὲν ἑαυτοῖς ἀναπνοήν τινα καὶ ῥαστώνην
πορίζουσί ποθεν, ἀλλ' οὐδ' ἐτέρων παρακαλούντων
10 προσδέχονται λόγον, ᾧ χρώμενοι καὶ τοῖς παροῦσιν
ἀμέμπτως συνοίσονται καὶ τῶν γεγονότων εὐχαρίστως
μνημονεύσουσι, καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν ἵλεων τὴν ἐλ-
πίδα καὶ φαιδρὰν ἔχοντες ἀδεῶς καὶ ἀνυπόπτως
προσάξουσιν.

9 ποθεν ⁹: πόθεν;

1. Τὰ παλαιὰ τῶν Διοσκόρων ἀφιδρύματα Σπαρ-
 τιᾶται 'δόκανα' καλοῦσι· ἔστι δὲ δύο ξύλα παράλ-
 B ληλα δυσὶ πλαγίοις ἐπεξευγμένα, καὶ δοκεῖ τῷ φιλα-
 δέλφῳ τῶν θεῶν οἰκεῖον εἶναι τοῦ ἀναθήματος τὸ
 κοινὸν καὶ ἀδιαίρετον. οὕτω δὴ καὶ αὐτοὺς ὑμῖν, ὧ 5
 Νιγροῖνε καὶ Κύντε, τὸ σύγγραμμα τοῦτο περὶ φιλα-
 δελφίας ἀνατίθημι, κοινὸν ἀξίοις οὖσι δῶρον. ἐφ'
 ἃ γὰρ προτρέπεται, ταῦτα πράττοντες ἤδη μαρτυ-
 ρεῖσθαι μᾶλλον ἢ παρακαλεῖσθαι δόξετε. καὶ τὸ χαῖ-
 ρον ὑμῶν ἐφ' οἷς κατορθοῦτε ποιήσει τῇ κρίσει τὴν 10
 ἐπιμονὴν βεβαιότεραν, ὥσπερ ἐν χρηστοῖς καὶ φιλο-
 C κάλοις θεαταῖς εὐημερούντων. Ἀρίσταρχος μὲν οὖν
 ὁ Θεοδέκτου πατήρ, ἐπισκώπτων τὸ πλῆθος τῶν
 σοφιστῶν, ἔλεγε πάλαι μὲν ἑπτὰ σοφοὺς μόλις γενέ-
 σθαι, τότε δὲ μὴ ῥαδίως ἂν ἰδιώτας τοσούτους εὕρε- 15
 θῆναι. ἐγὼ δ' ὁρῶ καθ' ἡμᾶς τὴν φιλαδελφίαν οὕτω
 σπάνιον οὔσαν, ὥς τὴν μισαδελφίαν ἐπὶ τῶν παλαιῶν,
 ἧς γε τὰ φανέντα παραδείγματα τραγωδίαις καὶ θεά-
 τροις ὁ βίος ἐξέδωκε διὰ τὸ παράδοξον· οἱ δὲ νῦν
 ἄνθρωποι πάντες, ὅταν ἐντυγχάνωσι χρηστοῖς ἀδελ- 20
 φοῖς, θαυμάξουσιν οὐδὲν ἥττον ἢ τοὺς Μολιωνίδας
 ἐκείνους, συμφυεῖς τοῖς σώμασι γερονένοι δοκοῦν-
 τας· καὶ τὸ χρῆσθαι κοινῶς τοῖς πατρείοις χρήμασι

1 Διοσκόρων *: διοσκούρων

καὶ φίλοις καὶ δούλοις οὕτως ἄπιστον ἡγοῦνται καὶ
τερατῶδες, ὥς τὸ χρῆσθαι μίαν ψυχὴν δυεῖν σω- D
μάτων χερσὶ καὶ ποσὶ καὶ ὀφθαλμοῖς.

2. Καίτοι τὸ παράδειγμα τῆς χρήσεως τῶν ἀδελ-
5 φῶν ἢ φύσις οὐ μακρὰν ἔθηκεν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ
σώματι τὰ πλεῖστα τῶν ἀναγκαίων διττὰ καὶ ἀδελφὰ
καὶ δίδυμα μηχανησαμένη, χεῖρας πόδας ὕμματα ὧτα
ῥῖνας, ἐδίδαξεν ὅτι ταῦτα πάντα σωτηρίας ἕνεκα
καὶ συμπράξεως κοινῆς οὐ διαφορᾶς καὶ μάχης οὕτω
10 διέστησεν· αὐτὰς τε τὰς χεῖρας εἰς πολλοὺς καὶ ἀνί-
στους δακτύλους σχίσασα πάντων ὀργάνων ἐμμελέ-
στατα καὶ τεχνικώτατα παρέσχεν, ὥστ' Ἀναξαγόραν
τὸν παλαιὸν ἐν ταῖς χερσὶ τὴν αἰτίαν τίθεσθαι τῆς E
ἀνθρωπίνης σοφίας καὶ συνέσεως. ἀλλὰ τούτου μὲν
15 ἔοικεν ἀληθὲς εἶναι τοῦναντίον· οὐ γὰρ ὅτι χεῖρας
ἔσχεν ἄνθρωπος, σοφώτατον· ἀλλ' ὅτι φύσει λογι-
κὸν ἦν καὶ τεχνικόν, ὀργάνων φύσει τοιούτων ἔτυχεν.
ἐκεῖνο δὲ παντὶ δῆλον, ὥς ἀπὸ σπέρματος ἑνὸς καὶ
μιας ἀρχῆς ἢ φύσις ἀδελφοὺς δύο καὶ τρεῖς καὶ
20 πλείονας ἐποίησεν οὐ πρὸς διαφορὰν καὶ ἀντίταξιν, F
ἀλλ' ὅπως χωρὶς ὄντες ἀλλήλοις μᾶλλον συνεργῶσιν.
οἱ γὰρ δὴ τρισώματοι καὶ ἑκατόγχειρες, εἴπερ ἐγέ-
νοντο, συμφυεῖς ὄντες πᾶσι τοῖς μέρεσιν, οὐδὲν
ἑκτὸς αὐτῶν οὐδὲ χωρὶς ἐδύναντο ποιεῖν· ὃ τοῖς
25 ἀδελφοῖς ὑπάρχει, καὶ μένειν καὶ ἀποδημεῖν ἅμα
καὶ πολιτεύεσθαι καὶ γεωργεῖν δυναμένοις δι' ἀλλή-
λων, ἄνπερ ἦν ἢ φύσις ἐδωκεν εὐνοίας καὶ συμφω-
νίας ἀρχὴν φυλάττωσιν· εἰ δὲ μή, ποδῶν οὐδέν,

17 φύσει] del. Stegmannus   24 αὐτῶν *: αὐτῶν

οἶμαι, διοίσουσιν ἀλλήλους ὑποσκελιζόντων καὶ δα-
κτύλων ἐμπλεκομένων καὶ διαστρεφομένων παρὰ φύ-
σιν ὑπ' ἀλλήλων. μᾶλλον δ' ὥσπερ ἐν ταύτῳ σώματι
μᾶς κοινωνοῦντα φύσεως καὶ τροφῆς τὰ ὑγρά καὶ
479 ξηρὰ καὶ ψυχρὰ καὶ θερμὰ, τῇ ὁμονοίᾳ καὶ συμ- 5
φωνίᾳ τὴν ἀρίστην καὶ ἡδίστην κρᾶσιν ἐμποιεῖ καὶ
ἁρμονίαν, ἥς χωρὶς οὔτε

'πλούτου'

φασὶν οὔτε

'τᾶς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς' 10
εἶναι τινα χάριν καὶ ὕνησιν· ἂν δὲ πλεονεξία καὶ
στάσις αὐτοῖς ἐγγένηται, διέφθειρεν αἰσχίστα καὶ
συνέχεε τὸ ξῶν· οὕτως ἀδελφῶν ὁμοφροσύνη καὶ
γένος καὶ οἶκος ὑγιαίνει καὶ τέθηλε, καὶ φίλοι καὶ
συνήθεις ὥσπερ ἐμμελῆς χορὸς οὐδὲν οὔτε πράσσου- 15
σιν ἐναντίον οὔτε λέγουσιν οὔτε φρονοῦσιν·

'ἐν δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πάγκακος ἔμμορε τιμῆς,'
οἰκέτης διάβολος ἢ κύλαξ παρενδὺς θυραῖος ἢ πολί-
B της βάσκανος. ὥς γὰρ αἱ νόσοι τοῖς σώμασι μὴ
προσιεμένοις τὸ οἰκεῖον πολλῶν ἐμποιοῦσιν ἀτόπων 20
καὶ βλαβερῶν ὀρεῖξεις, οὕτως ἡ πρὸς τὸ συγγενὲς
διαβολὴ καὶ ὑπόβρασις ὁμιλίας ἐπάγεται φάυλας καὶ
πονηρὰς εἰς τὸ ἐλλιπὲς ἔξωθεν ἐπιρροεούσας.

3. Ὁ μὲν οὖν Ἀρκαδικὸς μάντις ἀναγκαίως πόδα
ξύλινον προσεποιήσατο καθ' Ἡρόδοτον, τοῦ οἰκείου 25
στερηθεὶς· ἀδελφὸς δὲ πολεμῶν ἀδελφῷ καὶ κτώμε-

8 Bergk. 3 p. 597
vindicat Schneiderus
(vol. IV p. 229 Mein.)

17 versum proverbialem Callimacho
24 ἀναγκαίως] δικαίως Stobaeus
25 Ἡρόδοτον] 9, 37

νος ὁθνεῖον ἐξ ἀγορᾶς ἢ παλαίστρας ἐταῖρον οὐδὲν
 ἔοικεν ἄλλο ποιεῖν ἢ σάρκινον καὶ συμφυῆς ἔκον-
 σίως ἀποκόψας μέλος ἄλλότριον προστρίβεσθαι καὶ
 προσαρμόττειν. αὐτὴ γὰρ ἡ προσδεχομένη καὶ ζη-
 5 τοῦσα φιλίαν καὶ ὁμιλίαν χρεῖα διδάσκει τὸ συγγενὲς
 τιμᾶν καὶ περιέπειν καὶ διαφυλάττειν, ὥς ἀφίλους
 καὶ ἀμίκτους καὶ μονοτρόπους ζῆν μὴ δυναμένους
 μηδὲ πεφυκότας. ὅθεν ὁ Μένανδρος ὁρθῶς

‘οὐκ ἐκ πότων καὶ τῆς καθ’ ἡμέραν τρυφῆς
 10 ζητοῦμεν ᾧ πιστεύσομεν τὰ τοῦ βίου (φησί),
 πάτερ; οὐ περιττὸν οἶετ’ ἐξευρηκέναι
 ἀγαθὸν ἕκαστος, ἂν ἐχῇ φίλου σκιάν;’

σκιαὶ γὰρ εἰσιν ὅντως αἱ πολλαὶ φιλίαι καὶ μιμή-
 ματα καὶ εἰδῶλα τῆς πρώτης ἐκείνης, ἣν παισί τε
 15 πρὸς γονεῖς ἢ φύσις ἀδελφοῖς τε πρὸς ἀδελφοὺς
 ἐμπεποίηκε, κακέλευν ὁ μὴ σεβόμενος μηδὲ τιμῶν
 ἄρᾳ τινα πίστιν εὐνοίας τοῖς ἄλλοτρίοις δίδωσιν;
 ἢ ποῖός τίς ἐστίν ὁ τὸν ἐταῖρον ἐν φιλοφροσύναις
 καὶ γράμμασιν ἀδελφὸν προσαγορεύων, τῷ δ’ ἀδελφῷ
 20 μηδὲ τὴν αὐτὴν ὁδὸν οἰόμενος δεῖν βαδίζειν; ὥς
 γὰρ εἰκόνα κοσμεῖν ἀδελφοῦ τὸ δὲ σῶμα τύπτειν
 καὶ ἀκρωτηριάζειν μανικόν, οὕτω τοῦνομα σέβεσθαι
 καὶ τιμᾶν ἐν ἑτέροις αὐτὸν δὲ μισεῖν καὶ φεύγειν
 οὐχ ὑγιαίνοντός ἐστιν, οὐδ’ ἐν νῷ πώποτε τὴν φύ-
 25 σιν ὥς ἀγιώτατον καὶ μέγιστον ἱερὸν λαβόντος. E

4. Οἶδα γοῦν ἑμαυτὸν ἐν Ῥώμῃ δυεῖν ἀδελφῶν

3 προστρίβεσθαι Stobaeus; προστίθεσθαι 8 Μέναν-
 δρος] Kock. 3 p. 169 11 πάτερ; Madvigius; πάτερ 12
 σκιάν; idem: σκιάν 17 τινα Duebnerus; τίνα

ἀναδεξάμενον δίαιταν, ὃν ἄτερος ἐδόκει φιλοσοφεῖν·
 ἦν δ' ὥς ἔοικεν οὐ μόνον ἀδελφὸς ἀλλὰ καὶ φιλό-
 σοφος ψευδελπίγραφος καὶ ψευδώνυμος· ἐμοῦ γὰρ
 ἀξιούντος αὐτὸν ὥς ἀδελφῷ καὶ ἰδιώτῃ φιλόσοφον
 προσφέρεσθαι, 'ταῦτ' εἶπεν ὥς πρὸς ἰδιώτην ἀλη- 5
 θῶς, ἐγὼ δ' οὐ σεμνὸν οὐδὲ μέγα ποιοῦμαι τὸ ἐκ
 τῶν αὐτῶν μορίων γεγενῆναι.' 'σὺ μὲν' ἔφην ἐγὼ
 F 'δῆλος εἶ μηδὲ τὸ ἐκ μορίων γεγενῆναι μέγα καὶ
 σεμνὸν ἡγούμενος. ἀλλ' οἷ γε ἄλλοι πάντες, εἰ καὶ
 μὴ φρονοῦσιν οὕτω, λέγουσι γοῦν καὶ ἄδουσιν, ὥς 10
 γονεῦσι τιμὴν μετὰ θεοῦς πρῶτην καὶ μεγίστην ἢ
 τε φύσις ὅ τε τὴν φύσιν σφῶν νόμος ἀπέδωκε· καὶ
 οὐκ ἔστιν ὅ τι μᾶλλον ἄνθρωποι κεχαρισμένον θεοῖς
 δοῶσιν, ἢ τοκεῦσιν αὐτῶν καὶ τροφεῦσι 'παλαιὰς
 ἐπὶ νέαις δανεισθείσας' χάριτας εὐμενῶς καὶ προθύ- 15
 μως ἐκτίνοντες. οὐδ' αὖ πάλιν μείζων ἐπίδειξις
 ἀθροῦ γέγονε τῆς περὶ γονεῖς ὀλιγορίας καὶ πλημ-
 μελείας· διὸ τοὺς μὲν ἄλλους κακῶς ποιεῖν ἀπε-
 480 ρηται, μητρὶ δ' αὐτοῦ καὶ πατρὶ τὸ μὴ παρέχειν
 ἑαυτοὺς δοῶντας ἀεὶ καὶ λέγοντας ἅφ' ὧν εὐφρα- 20
 νοῦνται, καὶ μὴ προσῆ τὸ λυποῦν, ἀνόσιον ἡγοῦνται
 καὶ ἄθεσμον. τίς οὖν ἔστι παρὰ παίδων γονεῦσιν ἢ
 πρᾶξις ἢ χάρις ἢ διάθεσις μᾶλλον εὐφραίνειν δυνα-
 μένη τῆς πρὸς ἀδελφὸν εὐνοίας βεβαίου καὶ φιλίας;

5. Ἡ τοῦτο γε ῥᾷδίον ἔστιν ἀπὸ τῶν ἐναντίων 25
 καταμαθεῖν. ὅπου γὰρ οἰκότριβα τιμώμενον ὑπὸ

4 ἀδελφῷ] ἀδελφὸν ἀδελφῷ Stegmannus 15 ἐπὶ
 νέαις] ἐπὶ νέοις Madvigius coll. Plat. de Legg. p. 717 c
 19 αὐτοῦ] fort. αὐτοῦς, delete proximo ἑαυτοῦς

πατρὸς ἢ μητρὸς υἱοὶ προπηλακίζοντες καὶ φυτῶν
 καὶ χωρίων οἷς ἔχαιρον ἀμελοῦντες ἀνιῶσιν αὐτούς,
 καὶ κύων τις οἰκογενῆς παρορώμενος καὶ ἵππος ἄπτε- B
 ται φιλοστόργων καὶ φιλοτίμων γερόντων, ἄχθονται
 5 δὲ καὶ παισὶν ἀκροάματα καὶ θεάματα καὶ ἀθλητάς,
 οὓς ἐθαύμαζον αὐτοί, διασύρουσι καὶ καταφρονοῦ-
 σιν· ἥπου μετρίως ἔχουσιν υἱοῖς διαφερομένοις καὶ
 μισοῦσιν ἀλλήλους καὶ κακῶς λέγουσι καὶ πρὸς ἔργα
 καὶ πράξεις ἀντιταττομένοις ἀεὶ καὶ καταλυομένοις
 10 ὑπ' ἀλλήλων; οὐκ ἂν εἴποι τις· οὐκοῦν τούναντι
 ἐρῶντες ἀλλήλων καὶ φιλοῦντες ἀδελφοί, καὶ ὅσον
 ἡ φύσις τοῖς σώμασι διέστησεν, ἐπὶ ταὐτὸ τοῖς πά-
 θεσι καὶ τοῖς πράγμασιν ἀποδιδόντες, καὶ λόγους C
 κοινοὺς καὶ διατριβὰς ἕμα καὶ παιδιὰς μετ' ἀλλήλων
 15 ἔχοντες, ἡδεῖαν καὶ μακαρίαν παρεσκευάκασι γηρο-
 τρόφον τοῖς γονεῦσι τὴν φιλαδελφίαν. οὔτε γὰρ
 φιλόλογος πατήρ οὕτως οὔτε φιλότιμος οὔτε φιλο-
 χρήματος γέγονεν ὥς φιλότεκνος· διὸ τοὺς υἱοὺς
 οὔτε λέγοντας οὔτε πλουτοῦντας οὔτ' ἄρχοντας ἡδέως
 20 οὔτως ὥς φιλοῦντας ἀλλήλους ὀρῶσιν. Ἀπολλωνίδα
 γοῦν τὴν Κυζικηνήν, Εὐμένους δὲ τοῦ βασιλέως
 μητέρα καὶ τριῶν ἑλλων, Ἀττάλου καὶ Φιλεταίρου
 καὶ Ἀθηναίου, λέγουσι μακαρίζειν ἑαυτήν ἀεὶ καὶ
 τοῖς θεοῖς χάριν ἔχειν οὐ διὰ τὸν πλοῦτον οὐδὲ διὰ
 25 τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλ' ὅτι τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἐώρα τὸν
 πρεσβύτατον δορυφοροῦντας ἀκκεῖνον ἐν μέσοις αὐ-
 τοῖς δόρατα καὶ ξίφη φοροῦσιν ἀδεῶς διαιτώμενον. D

6 οὓς R: ὅσους 15 γηροτρόφον] cf. Bergk. 1 p. 452
 20 Ἀπολλωνίδα Polyb. 23, 18

ὥσπερ αὖ τοῦναντίον, Ἀρτοξέρξης αἰσθόμενος ὦχον
τὸν υἱὸν ἐπιβεβουλευκότα τοῖς ἀδελφοῖς ἀθυμήσας
ἀπέθανε·

᾿χαλεποὶ πόλεμοι γὰρ ἀδελφῶν·

ὥς Εὐριπίδης εἰρηκεν ὄντες, χαλεπώτατοι τοῖς γο- 5
νεῦσιν αὐτοῖς εἰσιν· ὁ γὰρ μισθὸν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ καὶ βαρυνόμενος οὐ δύναται μὴ τὸν γεννή-
σαντα μέμφεσθαι καὶ τὴν τεκοῦσαν.

6. Ὁ μὲν οὖν Πεισίστρατος ἐπιγαμῶν ἐνηλίκους
οὔσι τοῖς υἱοῖς, ἔφη, καλοὺς ἐκείνους κἀγαθοὺς 10
ἡγούμενος, ἔτι πλειόνων ἐθέλειν τοιούτων πατήρ
γενέσθαι. χρηστοὶ δὲ καὶ δίκαιοι παῖδες οὐ μόνον
διὰ τοὺς γονεῖς ἀγαπήσουσι μᾶλλον ἀλλήλους, ἀλλὰ
καὶ τοὺς γονεῖς δι' ἀλλήλους· οὕτως αἰὲ καὶ φρο-
νοῦντες καὶ λέγοντες, ὅτι τοῖς γονεῦσιν ἀντὶ πολλῶν 15
χάριν ὀφείλοντες μάλιστα διὰ τοὺς ἀδελφοὺς ὀφεί-
λουσιν, ὥς τοῦτο δὴ κτημάτων ἀπάντων τιμιώτατον
καὶ ἡδιστον ἔχοντες παρ' αὐτῶν. εὔ γέ τοι καὶ
Ὅμηρος πεποίηκε Τηλέμαχον ἐν συμφορᾷ τὸ ἀνά-
δελφον τιθέμενον·

20

᾿ὦδε γὰρ ἡμετέραν γενεὴν μούνωσε Κρονίων·

F ὁ δ' Ἡσίοδος οὐκ εὔ παραινεῖ ᾿μουνογενῇ παῖδα·
τῶν πατρῶων ἐπὶ κληρὸν εἶναι, καὶ ταῦτα τῶν Μουσῶν
γεγονὼς μαθητής, ἄς ὁμοῦ δι' εὐνοίαν αἰὲ καὶ φιλα-
δελφίαν οὔσας οὕτως ὠνόμαζον. πρὸς μὲν οὖν γο- 25

1 Ἀρτοξέρξης scripsi cum Palmerio: ξέρξης 5 Εὐρι-
πίδης] Nauck. p. 675 7 cf. Stob. 84, 10 10 κἀγαθοὺς
Doehnerus: καὶ ἀγαθοὺς 12 cf. Stob. 84, 11 19 Ὅμηρος]
π 117 22 Ἡσίοδος] OD 376 25 ὠνόμαζον Herwerdenus:
ὠνόμαζον μούσας

νεῖς ἢ φιλαδελφία τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστε τὸ φιλεῖν
 ἀδελφὸν εὐθὺς ἀπόδειξιν εἶναι τοῦ καὶ τὴν μητέρα
 φιλεῖν καὶ τὸν πατέρα· πρὸς δὲ παῖδας αὐτοῦ δι-
 δαγμα καὶ παραδείγμα φιλαδελφίας, οἷον οὐδὲν ἄλλο·
 5 καὶ τὸνναντίον αὐτὸν πονηρὸν ὥσπερ ἐξ ἀντιγράφου
 πατρὸς τὴν μίσαδελφίαν ἀναλαμβάνουσιν. ὁ γὰρ 481
 ἐν δίκαις καὶ στάσεσι καὶ ἀγῶσι πρὸς ἀδελφούς
 ἐγγεγηρακῶς εἶτα τοὺς υἱοὺς ὁμονοεῖν παρακαλῶν
 ‘ἄλλων ἰατρός, αὐτὸς ἔλκεσιν βρούων,’
 10 ἀσθενῇ ποιεῖ τοῖς ἔργοις τὸν λόγον. εἰ γοῦν ὁ Θη-
 βάτος Ἑτεοκλῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν εἰρηκῶς
 ‘ἄστρον ἂν ἔλθοιμ’ ἡλίου πρὸς ἀντολὰς
 καὶ γῆς ἔνερθε δυνατὸς ὢν δρᾶσαι τάδε,
 τὴν θεῶν μεγίστην ὥστ’ ἔχειν τυραννίδα.’
 15 τοῖς αὐτοῦ πάλιν παρεκελεύετο τέκνοις
 ‘ἰσότητα τιμᾶν, ἢ φίλους ἀεὶ φίλοις
 πόλεις τε πόλεσι συμμάχους τε συμμάχοις
 συνδεῖ· τὸ γὰρ ἶσον νόμιμον ἀνθρώποις ἔφν,’
 τίς οὐκ ἂν αὐτοῦ κατεφρόνησε; ποῖος δ’ ἂν ἦν ὁ Β
 20 Ἀτρεΐδης, εἰ τοιαῦτα δειπνίσας τὸν ἀδελφὸν ἐγνωμο-
 λόγει πρὸς τοὺς παῖδας
 ‘φίλων γε μέντοι χρῆσις ἢ πρὸς αἵματος
 μὲν κακοῦ ῥέοντος ὠφελεῖν φιλεῖ;’

7. Διὸ καὶ γονέων κακὴν γηροτροφὸν οὖσαν καὶ
 25 κακίονα παιδοτροφὸν τέκνων ἐκκαθαίρειν προσήκει

9 Nauck p. 703   ἔλκεσιν p. 71 f.: ἔλκεσι   12 Eur.
 Phoen. 505   14 θεῶν idem: τῶν θεῶν   16 id. ibid. 537
 22 Nauck. p. 912   23 ῥέοντος] παρόντος Nauckius

τὴν μισαδελφίαν. ἔστι δὲ καὶ πρὸς πολίτας διάβολος καὶ κατήγορος· οἴονται γὰρ οὐκ ἂν ἐκ τοσῆσδε συντροφίας καὶ συνηθείας καὶ οἰκειότητος ἐχθροὺς C καὶ πολεμίους γενέσθαι, μὴ πολλὰ καὶ πονηρὰ συνειδότας ἀλλήλοις. μεγάλαι γὰρ αἰτίαι μεγάλην δια- 5 λύουσιν εὐνοίαν καὶ φιλίαν· ὅθεν οὐδὲ ῥαδίως αὐτοὶς ἐνδέχονται διαλύσεις. ὥσπερ γὰρ τὰ συμπαγέντα, κἂν χαλάσῃ τὸ ἐχέκολλον, ἐνδέχεται πάλιν δεσθῆναι καὶ συνελθεῖν, συμφυοῦς δὲ σώματος ῥαγέντος ἢ σχισθέντος ἔργον ἔστι κόλλησιν εὐρεῖν καὶ σύμφυσιν· 10 οὕτως αἱ μὲν ὑπὸ χρείας συνημμέναι φιλίαι κἂν διαστῶσιν οὐ χαλεπῶς αὐτοὶς ἀναλαμβάνουσιν· ἀδελφοὶ δὲ τοῦ κατὰ φύσιν ἐκπεσόντες οὔτε ῥαδίως συνέρχονται, κἂν συνέλθωσι, ῥυπαρὰν καὶ ὑποπτον οὐλήν αἱ D διαλύσεις ἐφέλκονται. πᾶσα μὲν οὖν ἔχθρα πρὸς 15 ἄνθρωπον ἀνθρώπῳ μετὰ τῶν μάλιστα λυπούντων ἐνδυομένη παθῶν, φιλονεικίας ὀργῆς φθόνου μνησικακίας, ὀδυνηρόν ἐστι καὶ ταραχῶδες· ἡ δὲ πρὸς ἀδελφόν, ᾧ θυσιῶν τε κοινωνεῖν ἀνάγκη καὶ ἱερῶν πατρῶων δμοτάφον τε γενέσθαι καὶ πον σύνοικον ἢ 20 γείτονα χωρίων, ἐν ὕμῃσιν ἔχει τὸ λυπηρόν, ὑπομιμνήσκουσα καθ' ἡμέραν τῆς ἀνοίας καὶ παραφροσύνης, δι' ἣν τὸ ἥδιστον καὶ συγγενέστατον πρόσωπον E βλέπεται σκυθρωπότατον, ἢ τε προσφιλεῖς ἐκ νέων 25 φωνῇ καὶ συνήθῃς ἀκοῦσαι φοβερωτάτῃ γέγρονε. πολλοὺς δὲ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ὀρῶντες οἰκία τε μιᾷ χρωμένους καὶ τραπέξῃ καὶ χωρίοις ἀνεμήτοις καὶ ἀνδραπόδοις, αὐτοὶ καὶ φίλους διήρηνται καὶ ξένους, ἐχθρὰ πάντα τὰ προσφιλεῖ τοῖς ἀδελφοῖς νέμοντες·

καὶ ταῦτα, πᾶσιν ἐν μέσῳ λογίζεσθαι παρόντος, ὅτι
 'ληιστοί' μὲν τε φίλοι καὶ συμπόται 'κτητοί' δὲ κη-
 δεσται καὶ συνήθεις, τῶν πρώτων ὥσπερ ὕπλων ἢ
 ὀργάνων διαφθαρέντων· ἀδελφοῦ δ' ἀντίκτησις οὐκ
 ἔστιν, ὥσπερ οὐδὲ χειρὸς ἀφαιρεθείσης οὐδ' ὕψους
 ἐκκοπέσης· ἀλλ' ὁρθῶς ἡ Περσὶς εἶπεν, ἀντὶ τῶν
 τέκνων ἐλομένη σφῶσαι τὸν ἀδελφόν, ὅτι παῖδας μὲν
 ἑτέρους κτήσασθαι δύναιτ' ἄν, ἀδελφὸς δ' ἄλλος
 αὐτῇ, γονέων μὴ ὄντων, οὐκ ἂν γένοιτο.

10 8. Τί δῆτα χρὴ ποιεῖν, φαίη τις ἄν, ὅτῳ φαῦ-
 λος ἀδελφὸς γένοιτο; πρῶτον ἐκεῖνο μνημονεύειν,
 ὅτι παντὸς ἅπτεται γένους φιλίας ἢ φανλότης, καὶ
 κατὰ τὸν Σοφοκλέα

ἑτὰ πλεῖστα φωρῶν αἰσχρὰ φωράσεις βροτῶν.'

15 οὔτε γὰρ τὸ συγγενικὸν οὔτε τὸ ἐταιρικὸν οὔτε τὸ
 ἐρωτικὸν εἰλικρινὲς καὶ ἀπαθὲς καὶ καθαρὸν ἔστιν
 εὐρεῖν κακίας. ὁ μὲν οὖν Λάκων μικρὰν γυναῖκα 482
 γήμας ἔφη τὰ ἐλάχιστα δεῖν αἰρεῖσθαι τῶν κακῶν,
 ἀδελφῷ δὲ σωφρόνως παραινέσειεν ἄν τις τὰ οἰκειό-
 20 τατα τῶν κακῶν ὑπομένειν μᾶλλον ἢ πειρᾶσθαι τῶν
 ἄλλοτρίων· τοῦτο γὰρ ἀνέγκλητον ὡς ἀναγκαῖον,
 ἐκεῖνο δὲ ψεκτὸν ὡς αὐθαίρετον. οὐ γὰρ ὁ συμ-
 πότης οὐδ' ὁ συνέφηβος οὐδ' ὁ ξένος

ἑαῖδοῦς ἀχαλκεύτοισιν ἔξενκται πέδαις,'

25 ἀλλ' ὁ σύναιμος καὶ σύντροφος καὶ ὁμοπάτωρ καὶ

2 ληιστοί] cf. Hom. I 406   6 Περσὶς] Herod. 3, 119
 13 Σοφοκλέα] Nauck. p. 311   14 φωρῶν] δ' ἐφορῶν aut
 αἰσχρ' ἐφευρήσεις F. G. Schmidtius   24 Nauck. p. 549
 ἀχαλκεύτοισιν ἔξενκται] recte habere monuit idem

δμομήτωρ, ὃ καὶ τῶν ἁμαρτημάτων εἰκὸς ἐστὶν ἐπι-
χωρεῖν ἕναι, καὶ παρδείκειν λέγοντα πρὸς ἀδελφὸν
ἐξαμαρτάνοντα

- ‘τοῦνεκά σ’ οὐ δύναμαι προλιπεῖν δύστηνον ἐόντα’
καὶ φραῦλον καὶ ἀνόητον, μὴ καὶ λάθω τι πατρῷον 5
B ἢ μητρῷον ἐνεσταγμένον ἀπὸ σπέρματος νόσημα χα-
λεπῶς καὶ πικρῶς τῷ μισεῖν ἐν σοὶ κολάζων. τοὺς
μὲν γὰρ ἄλλοτρίους, ὥς ἔλεγε Θεόφραστος, οὐ φι-
λοῦντα δεῖ κρίνειν ἀλλὰ κρίναντα φιλεῖν· ὅπου δ’
ἢ φύσις ἡγεμονίαν τῇ κρίσει πρὸς εὖνοιαν οὐ δι- 10
δωσιν οὐδ’ ἀναμένει τὸν θρολούμενον τῶν ἄλῶν
μέδιμνον ἀλλὰ συγγεγέννηκε τὴν ἀρχὴν τῆς φιλίας,
ἐνταῦθα δεῖ μὴ πικροὺς εἶναι μηδ’ ἀκριβεῖς τῶν
ἁμαρτημάτων ἐξεταστάς. νυνὶ δὲ τί ἂν λέγοις, εἰ
ξένων ἀνθρώπων καὶ ἄλλοτρίων ἐκ πότου τινὸς ἢ 15
C παιδιᾶς ἢ παλαιστρας προσφθαρέντων ἁμαρτήματα
ῥαδίως ἔνιοι φέροντες καὶ ἡδόμενοι, δύσκολοι καὶ
ἀπαραίτητοι πρὸς τοὺς ἀδελφούς εἰσιν; ὅπου καὶ
κύνας χαλεποὺς καὶ ἵππους, πολλοὶ δὲ καὶ λύγκας
αἰλούρους πιθήκους λέοντας τρέφοντες καὶ ἀγαπῶν- 20
τες, ἀδελφῶν οὐχ ὑπομένουσιν ὀργὰς ἢ ἀγνοίας ἢ
φιλοτιμίας; ἕτεροι δὲ παλλακίσιν καὶ πόρναις οἰκίας
καὶ ἀγροὺς καταγράφοντες ὑπὲρ οἰκοπέδου καὶ γω-
νίας πρὸς ἀδελφοὺς διαμονομαχοῦσιν; εἴτα τῷ μισα-
δέλφῳ μισοπονηρίαν ὕνομα θέμενοι, περινοστοῦσιν 25
D ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τὴν κακίαν προβαλλόμενοι καὶ λοι-

2 πρὸς ἀδελφὸν ἐξαμαρτάνοντα] insiticia videntur W
4 Hom. ν 331 τοῦνεκά σ’] τῷ σε καὶ οὐ Homerus 19
λύγκας *: λύγγας 26 ἐν] ἐν μὲν?

δοροῦντες, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μὴ δυσχεραίνοντες ἀλλὰ χρώμενοι πολλῇ καὶ συνόντες.

9. Ταυτὶ μὲν οὖν ἔστω προοίμια τοῦ λόγου παν-
 τός. ἀρχὴν δὲ τῆς διδασκαλίας μὴ τὴν νέμῃσιν τῶν
 5 πατρῶων, ὥσπερ ἕτεροι, λάβωμεν, ἀλλὰ τὴν ἔτι ζών-
 των ἀμαρτανομένην τῶν γονέων ἄμιλλαν καὶ ζηλο-
 τυπίαν. οἱ μὲν γὰρ ἔφοροι, τοῦ Ἀγησιλάου τῶν
 ἀποδεικνυμένων ἀεὶ γερόντων ἐκάστω βοῦν ἀριστεῖον
 10 πρέμποντος, ἐξημίωσαν αὐτὸν αἰτίαν ὑπειπόντες, ὅτι
 τοὺς κοινοὺς ἰδίους κτᾶται δημαγωγῶν καὶ χαριζό-
 μενος· ὡς δ' ἂν τις παραινέσειε θηρευεῖν γονεῖς
 μὴ κτώμενον ἑαυτῷ μόνῳ μηδ' εἰς ἑαυτὸν ἀποστρέ- E
 φοντα τὴν εὐνοίαν· ὃ τρόπον πολλοὶ καταδημαγω-
 γοῦσι τοὺς ἀδελφούς, εὐπρεπῇ πρόφασιν οὐ δικαίαν
 15 δὲ τῆς πλεονεξίας ταύτης ἔχοντες. τὸ γὰρ μέγιστον
 τῶν πατρῶων καὶ κάλλιστον ἀποστεροῦσιν αὐτούς,
 τὴν εὐνοίαν, ἀνελευθερώς καὶ πανούργως ὑποτρέ-
 χοντες, ἐν καιρῷ ταῖς ἐκείνων ἀσχολίαις καὶ ἀγνοίαις
 ἐπιτιθέμενοι καὶ μάλιστα παρῆχοντες εὐτάκτους καὶ
 20 κατηκούς αὐτοὺς καὶ σώφρονας, ἐν οἷς ἐκείνους
 ἀμαρτάνοντας ἢ δοκοῦντας ὀρῶσι. δεῖ δὲ τοῦναν-
 τίον, ὅπου μὲν ὀργή, συνεκδέχεσθαι καὶ συνυπο-
 δύεσθαι καθάπερ τῷ συνεργεῖν ποιοῦντα κουφοτέραν,
 ὑπουργίαις δὲ καὶ χάρισι συνεισπνοεῖν ἀμωσγέντως F
 25 τὸν ἀδελφόν· ἐλλείποντος δέ που, καιρὸν ἢ προᾶξιν
 ἑτέραν ἢ τὴν φύσιν αἰτιᾶσθαι, ὥς μᾶλλον πρὸς ἄλλα
 χρησιμωτέραν καὶ σεμνοτέραν οὔσαν. εὖ δ' ἔχει καὶ
 τὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὥς

‘οὐτ’ ὅκνῳ εἰκὼν οὐτ’ ἀφραδίῃσι νόοιο,

ἀλλ’ ἐμέ τ’ εἰσορόων καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν’
 483 ἀμολ τοῦτο παραδοῦς τὸ καθήκον. ἡδέως δὲ καὶ
 τῶν ὀνομάτων τὰς μεταθέσεις οἱ πατέρες προσδέ-
 χονται καὶ πιστεύουσι τοῖς υἱοῖς, ἀπλότητα μὲν τὴν
 ὀρθομίαν τῶν ἀδελφῶν ὀνομάζουσιν ὀρθότητα δὲ
 τὴν σκαιότητα, τὸ δὲ φιλόνηκον ἀκαταφρόνητον·
 ὥστε τῷ διαλλάσσοντι περὶέσσι τὴν πρὸς τὸν ἀδελ-
 φὸν ὀργὴν ἐλαττοῦν ἅμα καὶ τὴν πρὸς ἑαυτὸν εὐνοίαν
 αὖξιν τοῦ πατρός.

10

10. Οὕτω δ’ ἀπολογησάμενον ἤδη πρὸς ἐκείνους
 δεῖ τρέπεσθαι καὶ καθάπτεσθαι σφοδρότερον, τὸ
 ἀμάρτημα καὶ τὸ ἔλλειμμα μετὰ παρρησίας ἐνδεικνύ-
 B μενον. οὕτε γὰρ ἐφίεναι δεῖ τοῖς ἀδελφοῖς οὐτ’ αὖ
 πάλιν ἐπεμβαίνειν ἀμαρτάνουσιν αὐτοῖς (τὸ μὲν γὰρ 15
 ἐπιχαίροντός ἐστιν ἐκεῖνο δὲ συνεξαμαρτάνοντος),
 ἀλλὰ κηδομένῳ καὶ συναχθομένῳ χρῆσθαι τῷ νο-
 θετοῦντι. γίνεσθαι δὲ κατήγορος ἀδελφοῦ σφοδρό-
 ττος πρὸς αὐτὸν ὁ προθυμότητος ὑπὲρ αὐτοῦ συνή-
 γορος πρὸς τοὺς γονεῖς γενόμενος. ἂν δὲ μηδὲν 20
 ἀμαρτάνων ἀδελφὸς ἐν αἰτίᾳ γένηται, τᾶλλα μὲν
 ὑπουργεῖν γονεῦσι καὶ φέρειν ὀργὴν τε πᾶσαν αὐτῶν
 καὶ δυσχέρειαν ἐπιεικές· αἱ δ’ ὑπὲρ ἀδελφοῦ παρ’
 ἀξίαν κακῶς ἀκούοντος ἢ πάσχοντος ἀντιδικαίαι καὶ
 δικαιολογίαι πρὸς αὐτοὺς ἄμεμπτοι καὶ καλαί· καὶ 25
 οὐ φοβητέον ἀκοῦσαι τὸ Σοφόκλειον

C ‘ὦ παῖ κάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί,’

1 Hom. K 122 26 Σοφόκλειον] Antig. 742 27 παῖ
 κάκιστε] παγκάκιστε Sophocles

παρρησιαζόμενον ὑπὲρ ἀδελφοῦ δοκοῦντος ἀγνωμονεῖσθαι· καὶ γὰρ αὐτοῖς ἡ τοιαύτη δίκη τοῖς ἐλεγχομένοις ποιεῖ τὴν ἥτταν ἥδιώ τῆς νίκης.

11. Ἀποθανόντος γε μὴν πατρὸς ἐμφύεσθαι μᾶλλον ἢ πρότερον ὀρθῶς ἔχει τῇ εὐνοίᾳ τοὺς ἀδελφούς, εὐθύς μὲν ἐν τῷ συνδακρύειν καὶ συνάχθεσθαι κοινουμένους τὸ φιλόστοργον, ὑπονοίας δὲ θεραπόντων καὶ διαβολὰς ἐταίρων ἑτέροις αὐτοὺς προσνεμόντων ἀπωθουμένους, καὶ πιστεύοντας τοῖς τ' ἄλλοις ἃ 10 μυθολογοῦσι περὶ τῶν Διοσκύρων τῆς φιλαδελφίας, καὶ ὅτι ὁ Πολυδεύκης τὸν καταψιθυρίζοντα τᾶδελφοῦ πρὸς αὐτὸν κονδύλῳ παίσας ἀπέκτεινεν. ἐπὶ δὲ τὴν νέμῃσιν τῶν πατρῶων, μὴ καταγγείλαν- D τας ἀλλήλοις πόλεμον ὥσπερ οἱ πολλοί

15 'κλυθ', 'Ἀλαλὰ Πολέμου θύγατερ', ἐκ παρασκευῆς ἀπαντᾷν· ἀλλὰ μάλιστα δεῖ τὴν ἡμέραν ἐκείνην φυλαττομένους, ὥς τοῖς μὲν ἐχθρας ἀνηκέστου καὶ διαφορᾶς τοῖς δὲ φιλίας καὶ ὁμονοίας οὔσαν ἀρχήν, μάλιστα μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτούς, εἰ 20 δὲ μή, φίλου κοινοῦ παρόντος ἀμφοτέροις μάρτυρος εὐγνώμονος 'δίκης κλήροις', ἣ φησιν ὁ Πλάτων, τὰ φίλα καὶ προσήκοντα λαμβάνοντας καὶ διδόντας οἰεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν νέμεσθαι καὶ τὴν οἰκονομίαν, χρῆσιν δὲ καὶ κτῆσιν ἐν μέσῳ κεῖσθαι κοινήν καὶ E 25 ἀνέμητον ἀπάντων. οἱ δὲ καὶ τίτθας ἀποσπῶντες ἀλλήλων· καὶ συντρόφους καὶ συνήθεις παῖδας ὑπερ-

8 ἐταίρων R: ἑτέρων αὐτοὺς *: αὐτοὺς 10 Διοσκύρων *: Διοσκούρων 15 Bergk. 1 p. 397 21 Πλάτων] Criti. p. 109 b

βαλλόμενοι τοῖς διωγμοῖς, ἀπίασιν ἀνδραπόδου τιμὴν πλέον ἔχοντες, τὸ δὲ μέγιστον καὶ τιμιώτατον τῶν πατρῶων, φιλίαν ἀδελφοῦ καὶ πίστιν, ἀπολωλεκότες. ἐνίους δὲ καὶ ἀκερδῶς φιλονεικίας ἔνεκα χρησαμέ-
F νους τοῖς πατρῷοις οὐδὲν ἐπιεικέστερον ἢ λαφύροις 5
ἴσμεν. ὧν καὶ Χαρικλῆς καὶ Ἀντίοχος ἦσαν οἱ
Ὀπούντιοι· καὶ γὰρ ἔκπωμα διακόψαντες ἀργυροῦν
καὶ ἱμάτιον διατεμόντες ἀπῆεσαν, ὥσπερ ἐκ τραγι-
κῆς τινος κατάρας

᾿θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχόντες·

10

οἱ δὲ καὶ διηγοῦνται πρὸς ἑτέρους γαυριῶντες, ὅτι
τῶν ἀδελφῶν πανούργια καὶ δριμύτητι καὶ παρα-
λογισμῷ πλέον ἔσχον ἐν τῷ νέμεσθαι, δέον ἀγάλ-
λεσθαι καὶ μέγα φρονεῖν ἐπιεικείᾳ καὶ χάριτι καὶ
484 ὑπεῖξει περιγενομένους. ὅθεν ἄξιον Ἀθηνοδώρου 15
μεμνησθαι, καὶ μέμνηται γε πάντες παρ' ἡμῖν. ἦν
γὰρ ἀδελφὸς πρεσβύτερος αὐτῷ ὄνομα Ξένων, καὶ
πολλὰ τῆς οὐσίας ἐπιτροπεύων διεφύρῃσε· τέλος δ'
ἀρπάσας γυναῖκα καὶ καταδικασθεὶς ἀπώλεσε τὴν
οὐσίαν, εἰς τὸ Καίσαρος ταμιεῖον ἀναληφθεῖσαν. ὁ 20
δ' Ἀθηνόδωρος ἦν μὲν ἔτι μειράκιον οὐδέπω γε-
νειῶν· ἀποδοθέντος δὲ τοῦ μέρους αὐτῷ τῶν χρη-
μάτων, οὐ περίειδε τὸν ἀδελφὸν ἀλλ' εἰς μέσον
ἅπαντα καταθεὶς ἐνείματο, καὶ πολλὰ περὶ τὴν νέμη-
B σιν ἀγνωμονούμενος οὐκ ἡγανάκτησεν οὐδὲ μετενόη- 25

1 διωγμοῖς] διαλογισμοῖς Emperius. malim διωσμοῖς =
διαθισμοῖς 10 Eur. Phoen. 68 17 τοῦνομα? 25 ἀγνω-
μονούμενος W: ἀγνωμονεούμενος

σεν, ἀλλὰ πρῶως καὶ ἱλαρῶς ἤνεγκε τὰδελφοῦ τὴν ἄνοιαν, περιβόητον ἐν τῇ Ἑλλάδι γενομένην.

12. Ὁ μὲν οὖν Σόλων ἀποφηνάμενος περὶ πολι-
τείας, ὥς ἰσότης στάσιν οὐ ποιεῖ, λίαν ἔδοξεν ὀχλικός,
5 ἀριθμητικὴν καὶ δημοκρατικὴν ἐπεισάγων ἀναλογίαν
ἀντὶ τῆς καλῆς γεωμετρικῆς· ὁ δ' ἐν οἰκίᾳ παραι-
νῶν ἀδελφοῖς μάλιστα μὲν ὥς ὁ Πλάτων παρήνει
τοῖς πολίταις, 'τὸ ἐμόν' ἐξαίρειν 'καὶ τὸ οὐκ ἐμόν,'
εἰ δὲ μή, τὴν ἴσῃν ἀγαπᾶν καὶ τῆς ἴσης περιέχεσθαι,
10 καλὴν κρηπίδα καὶ μόνιμον ὁμονοίας καὶ εἰρήνης
καταβαλλόμενός ἐστι. χρήσθω δὲ καὶ παραδείγμα-
σιν ἐνδόξοις οἷόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ Πιπτακοῦ πρὸς C
τὸν βασιλέα Λυδῶν πυνθανόμενον εἰ χρήματ' ἐστὶν
αὐτῷ, 'διπλάσι' εἶπεν 'ἢ ἐβουλόμην, τὰδελφοῦ
15 τὲδνηκότος.' ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἐν χρημάτων κτήσει
καὶ μειώσῃ τῷ πλείονι πολέμιον καθίσταται τοῦ-
λασσον ἀλλ' ἀπλῶς, ἣ φησιw ὁ Πλάτων ἐν μὲν
ἀνωμαλίᾳ κίνησιν ἐν δ' ὁμαλότητι στάσιν ἐγγίγνε-
σθαι καὶ μονήν, οὕτω πᾶσα μὲν ἀνισότης ἐπισφαλῆς
20 ἐστὶ πρὸς διαφορὰν ἀδελφῶν, ἐν πᾶσι δ' ἴσους γε-
νέσθαι καὶ ὁμαλοὺς ἀδύνατον· τὰ μὲν γὰρ αἱ φύ-
σεις εὐθύς ἀνίσως νέμονται, τὰ δ' ὕστερον αἱ τύχαι
φθόνους ἐμποιοῦσαι καὶ ζηλοτυπίας, αἰσχιστα νοσή- D
ματα καὶ κῆρας οὐκ οἰκίαις μόνον ἀλλὰ καὶ πόλεσιν
25 ὀλεθροὺς· δεῖ καὶ ταῦτα φυλάττεσθαι καὶ θερα-
πεύειν, ἂν ἐγγένηται. τῷ μὲν οὖν ὑπερέχοντι παραι-

1 ἱλαρῶς] ῥαδίως F. Schmidt. Non opus τὰδελφοῦ *
hic et infra: τοῦ ἀδελφοῦ 7 Πλάτων] Rep. p. 462 c 14 ἢ
Amyotus: εἰ. 16 πλείονι *: πλέονι 17 ἦ] del. R Πλά-
των] Rep. p. 547 a

νέσειεν ἄν τις, πρῶτον μὲν οἷς δοκεῖ διαφέρειν, ταῦτα κοινὰ ποιεῖν τοῖς ἀδελφοῖς, συνεπικοσμοῦντα τῇ δόξῃ καὶ συνεισποιοῦντα ταῖς φιλλίαις· καὶ λέγειν δεινότερος ἢ, χρῆσθαι παρέχοντα τὴν δύναμιν, ὥς ἐκείνου μηδὲν ἤττον οὔσαν· ἔπειτα μήτ' ὄγκον ἐμ-
 φαίνειν τινὰ μήθ' ὑπεροψίαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνδιδόντα καὶ συγκαθιέντα τῷ ἡθελί τὴν ὑπεροχὴν ἀνεπίφθονον ποιεῖν, καὶ τὴν τῆς τύχης ἀνωμαλίαν ἐπανισοῦν, Εὖς ἀνυστόν ἐστι, τῇ μετριότητι τοῦ φρονήματος. ὁ γοῦν Λεύκολλος οὐκ ἠξίωσε πρότερος τὰδελφοῦ¹⁰ τὴν ἀρχὴν λαβεῖν πρεσβύτερος ὢν, ἀλλὰ τὸν αὐτοῦ παρεῖς καιρὸν τὸν ἐκείνου περιέμενεν. ὁ δὲ Πολυδεύκης οὐδὲ θεὸς ἠθέλησε μόνος ἀλλὰ μᾶλλον ἡμίθεος σὺν τὰδελφῷ γενέσθαι καὶ τῆς θνητῶν μερίδος μετασχεῖν ἐπὶ τῷ μεταδοῦναι τῆς ἀθανα-¹⁵ σίας ἐκείνῳ. σοὶ δέ, φαίη τις ἄν, ὃ μακάριε, μηδὲν ἐλαττοῦντι τῶν προσόντων ἀγαθῶν ὑπάρχει συνεξομοιοῦν καὶ συνεπικοσμεῖν τὸν ἀδελφόν, ὥσπερ αὐτῆς ἀπολαύοντα τῆς περὶ σὲ δόξης ἢ ἀρετῆς ἢ εὐτυχίας· Εὖσπερ Πλάτων τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὰ κάλλιστα τῶν²⁰ αὐτοῦ συγγραμμάτων θέμενος ὀνομαστοὺς ἐποίησε, Γλαῦκωνα μὲν καὶ Ἀδείμαντον εἰς τὴν Πολιτείαν, Ἀντιφῶντα δὲ τὸν νεώτατον εἰς τὸν Παρμενίδην.

13. Ἔτι τοίνυν ὥσπερ ἐγγίγνονται ταῖς φύσεσι καὶ ταῖς τύχαις τῶν ἀδελφῶν ἀνισότητες, οὕτως ἐν²⁵ πᾶσι καὶ πάντως ὑπερέχειν τὸν ἔτερον ἀδύνατόν ἐστι. τὰ μὲν γὰρ στοιχεῖα φασιν ἐκ μιᾶς ὕλης γερονέναι, 485 τὰς ἐναντιωτάτας ἔχοντα δυνάμεις· δυεῖν δ' ἀδελ-
 14 τὰδελφῷ *: τῷ ἀδελφῷ 18 αὐτῆς Emperius: αὐτῆς

φῶν ἐκ μιᾶς μητρὸς καὶ πατρὸς ταῦτοῦ γεγονότων,
οὐδεὶς εἰώρακε τὸν μὲν ὡς τὸν ἐκ τῆς Στοᾶς σοφόν,
ὁμοῦ καλὸν εὖχαριν ἐλευθέριον ἔντιμον πλούσιον δει-
νὸν εἰπεῖν πολυμαθῇ φιλόανθρωπον· τὸν δ' ἕτερον
5 αἰσχρὸν ἄχαριν ἀνελεύθερον ἄτιμον ἄπορον ἀσθενῇ
περὶ λόγον ἀμαθῇ μισάνθρωπον· ἀλλ' ἔνεστιν ἀμωσ-
γέπως καὶ τοῖς ἀδοξοτέροις καὶ ταπεινότεροις μοῖρά
τις χάριτος ἢ δυνάμεως ἢ πρὸς τι καλὸν εὐφυΐας,

- ᾧ ἄν' ἐχινόποδας καὶ ἄνὰ τρηχεῖαν ὄνωνιν
10 φύονται μαλακῶν ἄνθεα λευκοῖων.²
ταῦτα τοίνυν ὁ δοκῶν πλέον ἔχειν ἐν ἄλλοις, ἂν
μὴ κολούῃ μῆδ' ἐπικρύπτῃ μῆδὲ πάντων ὥσπερ ἐν B
ἀγῶνι τὸν ἀδελφὸν ἐξωθῇ τῶν πρωτείων, ἀλλ' ἀν-
θυπεῖκῃ καὶ ἀποφαίνει πρὸς πολλὰ βελτίω καὶ χρη-
15 σιμώτερον ἐκείνου, ὑφαιρῶν ἀεὶ τοῦ φθόνου τὴν
πρόφασιν ὥσπερ ὕλην τοῦ πυρὸς ἀποσβέσει, μᾶλλον
δ' ὅλως οὐκ ἐάσει λαβεῖν γένεσιν οὐδὲ σύστασιν. ὁ
δὲ καὶ συνεργόν, ἐν οἷς δοκεῖ κρείττων αὐτὸς εἶναι,
ποιούμενος τὸν ἀδελφὸν ἀεὶ καὶ σύμβουλον, οἷον ἐν
20 δίκαις ῥητορικὸς ὢν, ἐν ἀρχαῖς πολιτευόμενος, ἐν
πράξεσι φιλικαῖς· συνελόντι δ' εἰπεῖν, μηδενοὶς ἀξιο-
λόγου καὶ τιμῇ φέροντος ἔργου περιορῶν ἀπολει- C
πόμενον, ἀλλὰ τῶν καλῶν πάντων κοινωνὸν ἀπο-
φαίνων καὶ χρῶμενος παρόντι καὶ περιμένων ἀπὸντα,
25 καὶ ὅλως συνεμφαίνων ὅτι πρακτικὸς μὲν οὐχ ἦττον
αὐτοῦ παραχωρητικὸς δὲ μᾶλλον ἐστὶ δόξης καὶ

2 τὸν μὲν ὡς τὸν R: τὸν μὲν 4 πολυμαθῇ Polus:
φιλομαθῇ 9 Bergk. 3 p. 689 21 φιλικαῖς] φιλικαῖς
φιλικός?

δυνάμεως, οὐδὲν ἑαυτοῦ παραιρούμενος ἐκείνῳ με-
γάλα προστίθῃσι.

14. Τῷ μὲν οὖν ὑπερέχοντι τοιαῦτά τις ἂν παραι-
νέσειε· τῷ δὲ λειπομένῳ πάλιν ἐνθυμητέον, ὥς οὐχ
εἷς οὐδὲ μόνος αὐτοῦ πλουσιώτερος ἢ λογιώτερος ἢ 5
λαμπρότερος εἷς δόξαν ὁ ἀδελφός ἐστίν, ἀλλὰ πολ-
λάκις πολλῶν ἀπολείπεται καὶ μυριάκις μυρίων

‘εὐφροδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθινός.’

Δ εἴτε δὲ πᾶσι περινοστέῃ φθονῶν εἴτε μόνος αὐτὸν
ἐν τοσούτοις εὐτυχοῦσιν ὁ φίλτατος ἀνιᾶ καὶ ὁ συγ- 10
γενέστατος, ὑπερβολὴν ἐτέρῳ κακοδαιμονίας οὐ λέ-
λοιπεν. ὥς οὖν ὁ Μέτελλος ᾤετο δεῖν Ῥωμαίους
τοῖς θεοῖς χάριν ἔχειν, ὅτι Σκιπίων ἐν ἐτέρῳ πόλει
τοιοῦτος ὢν οὐκ ἐγεννήθη· οὕτως ἕκαστος εὐχέσθω
μάλιστα μὲν αὐτὸς εὐπραξία διαφέρειν, εἰ δὲ μή, 15
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὴν ζηλουμένην ἔχειν ὑπεροχὴν
καὶ δύναμιν. οἱ δ’ οὕτω πεφύκασιν ἀτυχεῖς πρὸς
τὸ καλόν, ὥστε φίλοις μὲν ἐνδόξοις ἀγάλλεσθαι καὶ
Ε μέγα φρονεῖν ἂν ξένους ἡγεμονικοὺς καὶ πλουσίους
ἔχωσι, τὰς δὲ τῶν ἀδελφῶν λαμπρότητας αὐτῶν 20
ἀμυνώσεις νομίζειν· καὶ πατέρων μὲν εὐτυχίαις
ἐπαίρεσθαι καὶ στρατηγίαις προπάππων λεγομέναις,
ὧν οὐδὲν ἀπέλαύσαν οὐδὲ μετέσχον, ἀδελφῶν δὲ
κληρονομίαις καὶ ἀρχαῖς καὶ γάμοις ἐνδόξοις ἀθυ-
μεῖν καὶ ταπεινοῦσθαι. καίτοι μάλιστα μὲν ἔδει μὴδ’ 25
ἄλλῳ φθονεῖν, εἰ δὲ μή, τρέπειν ἔξω καὶ πρὸς ἐτέ-

8 εὐφροδοῦς Plato Prot. p. 345 c: εὐφροδῶν 17 οἱ δ’]
ἐγνοιοι δ’?

ρους ἀποχετεύειν τὸ βάσκανον, ὥσπερ οἱ τὰς στάσεις θύραζε τοῖς πολεμίοις περιστάντες.

‘πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες κλειτοὶ τ’ ἐπίκουροι· πολλοὶ δ’ αὖ σοὶ Ἀχαιοί’

5 φθονεῖν πεφύκασι καὶ ξηλοτυπεῖν.

15. Ἀδελφῷ δὲ χρῆ μὴ καθάπερ πλάστιγγα ῥέ- F
πειν ἐπὶ τοῦναντίον, ὑψουμένου ταπεινούμενον αὐ-
τόν, ἀλλ’ ὥσπερ τῶν ἀριθμῶν οἱ ἐλάττονες τοὺς
μείζονας πολλαπλασιάζοντες καὶ πολλαπλασιαζόμενοι
10 συναύξειν ἅμα καὶ συναύξεσθαι τοῖς ἀγαθοῖς. οὐδὲ
γὰρ τῶν δακτύλων ἔλαττον. ἔχει τοῦ γράφοντος ἢ
ψάλλοντος ὁ μὴ δυνάμενος τοῦτο ποιεῖν μηδὲ πε-
φνυκώς, ἀλλὰ συγκινοῦνται καὶ συνεργοῦσιν ἅπαντες
ἀμωσγέπως ἀλλήλοις, ὥσπερ ἐπίτηδες ἄνισοι γεγο- 486
15 νότες καὶ τὸ συλληπτικὸν ἐξ ἀντιθέσεως πρὸς τὸν
μέγιστον καὶ ῥωμαλεώτατον ἔχοντες. οὕτω καὶ Κρα-
τερὸς Ἀντιγόνου βασιλεύοντος ἀδελφὸς ὢν καὶ Κα-
σάνδρου Περίλαος ἐπὶ τὸ στρατηγεῖν καὶ οἰκουρεῖν
ἔταττον αὐτούς· Ἀντίοχοι δὲ καὶ Σέλευκοι καὶ πάλιν
20 Γρυποὶ καὶ Κυζικηνοὶ τὰ δεύτερα φέρειν οὐ μαθόντες.
ἀδελφοῖς ἀλλὰ πορφύρας καὶ διαδήματος ὀρεγόμενοι,
πολλῶν μὲν αὐτοὺς κακῶν καὶ ἀλλήλους πολλῶν δὲ
τὴν Ἀσίαν ἐνέπλησαν. ἐπεὶ δὲ τοῖς φιλοτίμοις μα- B
λιστα τῶν ἡθῶν ἐμφύονται φθόνοι καὶ ξηλοτυπία
25 πρὸς τοὺς πλεόν ἔχοντας ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ, χρησι-

2 περιστάντες *: περιστῶντες 3 Hom. Z 227. 229
7 ὑψουμένῳ? 16 ῥωμαλεώτατον R: ῥωμαλεώτερον 17 Ἀντι-
γόνου] [Craterus non Antigoni sed Antipatri frater fuit] R
18 στρατηγεῖν] οὐραγεῖν?

μώτατόν ἐστι πρὸς τοῦτο τοῖς ἀδελφοῖς τὸ μὴ κτᾶ-
σθαι μήτε τὰς τιμὰς μήτε τὰς δυνάμεις ἀπὸ τῶν
αὐτῶν, ἀλλ' ἕτερον ἀφ' ἑτέρου. καὶ γὰρ τῶν θηρίων
πόλεμός ἐστι πρὸς ἄλληλα τοῖς ἀπὸ τῶν αὐτῶν τρε-
φομένοις, καὶ τῶν ἀθλητῶν οἱ πρὸς ἕν ἄθλημα 5
κἀμνοντες ἀνταγωνισταί· πύκται δὲ παγκρατιασταῖς
φίλιοι καὶ δολιχοδρόμοι παλαισταῖς εὐμενεῖς εἰσι
καὶ συναγωνιῶσι καὶ σπουδάζουσιν ὑπὲρ ἀλλήλων·
διὸ καὶ τῶν Τυνδαριδῶν πῦξ μὲν ὁ Πολυδεύκης
C ἐνίκα δρόμον δ' ὁ Κέστωρ. εὖ δὲ καὶ τὸν Τεῦκρον 10
Ὅμηρος πεποίηκεν ἀπὸ τῆς τοξικῆς εὐδοκιμοῦντα,
τὰδελφοῦ πρωτεύοντος ἐν τοῖς ὀπλίταις·

· ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φασινῶ·

καὶ τῶν πολιτευομένων οἱ στρατηγοῦντες τοῖς δημα-
γωγοῦσιν οὐ πάνυ φθονοῦσιν, οὐδέ γε τῶν ῥητόρων 15
οἱ δικολόγοι τοῖς σοφιστεύουσιν οὐδὲ τῶν ἰατρῶν
οἱ περὶ δῖαιταν τοῖς χειρουργοῖς ἀλλὰ καὶ συμπαρα-
λαμβάνουσι καὶ συνεπιμαρτυροῦσι. τὸ δ' ἀπὸ τῆς
αὐτῆς τέχνης ἢ δυνάμεως ζητεῖν ἐνδοξον εἶναι καὶ
περίβλεπτον οὐδὲν ἐν φάυλοις διαφέρει τοῦ μίᾳς 20
ἐρῶντας ἀμφοτέρους βούλεσθαι πλέον ἔχειν καὶ μᾶλ-
D λον εὐδοκιμεῖν τοῦ ἑτέρου τὸν ἕτερον. οἱ μὲν οὖν
καθ' ἑτέρας ὁδοὺς βαδίζοντες οὐδὲν ἀλλήλους ὠφε-
λοῦσιν, οἱ δὲ βίῳ χρώμενοι διαφόροις τὸν τε φθό-
νον ἐκτρέπονται καὶ συνεργοῦσιν ἀλλήλοις μᾶλλον, 25
ὥς Δημοσθένης καὶ Χάρης καὶ πάλιν Αἰσχίνης καὶ
Εὐβουλος καὶ Ὑπερείδης καὶ Λεωσθένης, οἱ μὲν

λέγοντες ἐν τῷ δήμῳ καὶ γράφοντες οἱ δὲ στρατη-
γοῦντες καὶ πράττοντες. ὅθεν ἀπωτάτω δεῖ ταῖς
ἐπιθυμίαις τρέπεσθαι καὶ ταῖς φιλοτιμίαις τῶν ἀδελ-
φῶν τοὺς ἀφθόνης δόξης καὶ δυνάμεως κοινωνεῖν
5 μὴ πεφυκότας, ὅπως εὐφραίνωσιν εὐήμεροῦντες ἀλλή-
λους ἀλλὰ μὴ λυπῶσι.

16. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα φυλακτέον ἐστὶ κη-
δεστῶν καὶ οἰκείων καὶ γυναικὸς ἔστιν ὅτε τῇ φιλο- E
δοξίᾳ συνεπιτιθεμένης λόγους πονηροῦς, 'ὁ ἀδελφὸς
10 ἄγει καὶ φέρει πάντα καὶ θαυμάζεται καὶ θεραπεύε-
ται, σοὶ δ' οὐδεὶς πρόσσεισιν οὐδ' ἔχεις σεμνὸν οὐδέν.'
'ἔχω μὲν οὖν' ἂν φαίη τις εὖ φρονῶν 'ἀδελφὸν εὐ-
δοκιμοῦντα καὶ μέτεστί μοι τῆς ἐκείνου δυνάμεως
τὸ πλεῖστον.' ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης ἔλεγε βούλεσθαι
15 Δαρεῖον ἔχειν μᾶλλον φίλον ἢ τὸ δαρεικόν, ἀδελφῷ
δὲ νοῦν ἔχοντι καὶ πλούτῳ καὶ ἀρχῇ καὶ λογίῳ F
τητος οὐκ ἔλαττον ἀγαθόν ἐστὶν ἄρχων ἀδελφὸς ἢ
πλουτῶν ἢ λόγου δυνάμει προήκων εἰς δόξαν. ἀλλὰ
ταύτας μὲν οὕτω μάλιστα τὰς ἀνώμαλίας παρηγορη-
20 τέον· ἕτεραι δ' εὐθὺς ἐγγίγνονται διαφοραὶ περὶ
τὰς ἡλικίας ἀπαιδεύτοις ἀδελφοῖς. ἐπεικῶς γὰρ οἱ
τε πρεσβύτεροι τῶν νεωτέρων ἄρχειν ἀξιοῦντες ἀεὶ
καὶ προϊστασθαι καὶ πλεόν ἔχειν ἐν παντὶ δόξης
καὶ δυνάμεως βαρεῖς εἰσι καὶ ἀηδεῖς· οἱ τε νεώτεροι
25 πάλιν ἀφηνιάζοντες καὶ θρασυνόμενοι καταφρονεῖν
καὶ ὀλιγωρεῖν ἀσκοῦσιν. ἐκ δὲ τούτων οἱ μὲν ὥς
φθονοῦμενοι καὶ κολουόμενοι φεύγουσι καὶ δυσχε- 487

12 ἂν Madvigius
σίον an τὸν δαρεικόν?

15 τὸ δαρεικόν] τὸ δαρεικὸν χρυ-

ραίνουσι τὰς νουθεσίας· οἱ δ' αἰ τῆς ὑπεροχῆς
 γλιχόμενοι φοβοῦνται τὴν ἐκείνων αὔξησιν ὥς αὐτῶν
 κατάλυσιν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῆς χάριτος ἀξιοῦσι μεί-
 ζονα τοὺς λαμβάνοντας ἡγεῖσθαι. μικροτέραν δὲ τοὺς
 διδόντας· οὕτως ἂν τις, τὸν χρόνον παραινῶν τῷ 5
 μὲν πρεσβυτέρῳ μὴ μέγα νομίζειν τῷ δὲ νεωτέρῳ
 μὴ μικρόν, ὑπεροψίας καὶ ἀμελείας καὶ τοῦ κατα-
 φρονεῖσθαι καὶ καταφρονεῖν ἀμφοτέρους ἀπαλλάξειεν.
 ἐπεὶ δὲ τῷ μὲν πρεσβυτέρῳ τὸ κήδεσθαι καὶ καθη-
 γεῖσθαι καὶ νουθετεῖν προσήκόν ἐστι τῷ δὲ νεωτέρῳ 10
 τὸ τιμᾶν καὶ ζηλοῦν καὶ ἀκολουθεῖν, ἡ μὲν ἐκείνου
 B κηδεμονία τὸ ἐταιρικὸν μᾶλλον ἢ τὸ πατρικὸν ἐχέτω
 καὶ τὸ πεῖθον ἢ τὸ ἐπιτάττον καὶ τὸ χαῖρον ἐπὶ
 τοῖς κατορθώμασι καὶ κατευφημοῦν τοῦ ψέγοντος
 ἂν ἀμάρτη καὶ κολούοντος μὴ μόνον προθυμότερον 15
 ἀλλὰ καὶ φιλανθρωπότερον· τῷ δὲ τοῦ νεωτέρου
 ζήλῳ τὸ μιμούμενον ἐνέστω μὴ τὸ ἀμιλλώμενον.
 θαυμάζοντος γὰρ ἡ μίμησις ἢ δ' ἄμιλλα φθονοῦν-
 τός ἐστι. διὸ τοὺς μὲν ἐξομοιοῦσθαι βουλομένους
 ἀγαπῶσι τοὺς δ' ἐξισοῦσθαι πιάξουσιν καὶ χαλέπτου- 20
 σιν. ἐν πολλαῖς δὲ τιμαῖς ὅς πρέπει παρὰ τῶν νέων
 C ἀποδίδοσθαι τοῖς πρεσβυτέροις, τὸ πειθαρχεῖν εὐδο-
 κιμεῖ μάλιστα καὶ κατεργάζεται μετ' αἰδοῦς εὐνοίαν
 ἰσχυρὰν καὶ χάρεν ἀνθυπείκουσαν. ἥ καὶ Κάτων
 τὸν Καιπίωνα πρεσβύτερον ὄντα θεραπεύων εὐθύς 25
 ἐκ παίδων εὐπειθείᾳ καὶ πραότητι καὶ σιωπῇ, τέλος
 οὕτως ἐπ' ἀνδράσιν ἐχειρώσατο καὶ τοσαύτης ἐνέ-
 πλησεν αἰδοῦς πρὸς ἑαυτόν, ὥς μήτε πρᾶξαι τι μήτ'
 εἰπεῖν ἀγνοοῦντος ἐκείνου. μνημονεύεται γοῦν, ὅτι

μαρτυρίας ποτὲ γραμματεῖον ἐπισφραγισαμένου τοῦ
 Καιπίωνος ὁ Κάτων ὕστερος ἐπελθὼν οὐκ ἠθέλη-
 σεν ἐπισφραγίσασθαι· καὶ ὁ Καιπίων ἀπαιτήσας τὸ
 γραμματεῖον ἀρεῖλε τὴν αὐτοῦ σφραγίδα πρὶν ἢ πυ- D
 5 θέσθαι τί παθὼν ὁ ἀδελφὸς οὐκ ἐπίστευσεν ἀλλ'
 ὑπείδετο τὴν μαρτυρίαν. φαίνεται δὲ πολλή καὶ
 πρὸς Ἐπίκουρον ἢ αἰδῶς τῶν ἀδελφῶν δι' εὐνοίαν
 αὐτοῦ καὶ κηδεμονίαν, εἰς τε τᾶλλα καὶ φιλοσο-
 φίαν τὴν ἐκείνου συνενθουσιῶντων· καὶ γὰρ εἰ διη-
 10 μάρτανον δόξης εὐθὺς ἐκ παίδων πεπεισμένοι καὶ
 λέγοντες ὥς οὐδεὶς γέγονεν Ἐπικούρου σοφώτερος,
 ἄξιόν ἐστι θαυμάζειν καὶ τοῦ διαθέντος οὕτως καὶ
 τῶν διατεθέντων. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν νεωτέρων
 φιλοσόφων Ἀπολλώνιος ὁ περιπατητικὸς ἤλεγξε τὸν
 15 εἰπόντα δόξαν ἀκοινώνητον εἶναι, Σωτίωνα νεώ- E
 τερον ἀδελφὸν αὐτοῦ ποιήσας ἐνδοξότερον. ἐμοὶ
 μὲν γὰρ ὅτι πολλῶν ἀξίων χάριτος παρὰ τῆς τύ-
 χης γεγονότων, ἢ Τίμωνος εὐνοία τὰδελφοῦ πρὸς
 ἅπαντα τᾶλλα καὶ γέγονε καὶ ἔστιν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ
 20 τῶν ὁπωσοῦν ἐντετυχηκότων ἡμῖν, ἥκιστα δ' οἱ
 συνήθεις ὑμεῖς.

17. Ἐτερα τοίνυν ταῖς παραλλήλοις καὶ σύνεγγυς
 ἡλικίαις τῶν ἀδελφῶν φυλακτέον ἐστὶ πάθῃ, μικρὰ
 μὲν συνεχῇ δὲ καὶ πολλὰ καὶ πονηρὰν ποιοῦντα τοῦ
 25 λυπεῖν καὶ παροξύνειν ἑαυτοὺς ἐπὶ πᾶσι μελέτην,
 τελευτῶσαν εἰς ἀνῆκεστα μίση καὶ κακοθυμίᾳς. ἀρξά-
 μενοι γὰρ ἐπὶ παιδιαῖς διαφέρεσθαι, περὶ τροφὰς F
 ζῶων καὶ ἀγῶνας οἶον ὀρτύγων ἢ ἀλεκτρούνων,

2 Καιπίωνος R: καπίωνος

3 Καιπίων idem: καπίων

εἶτα παίδων ἐν παλαιστροῖς καὶ κυνῶν ἐν θήραις
 καὶ ἵππων ἐν ἀμίλλαις, οὐκέτι κρατεῖν ἐν τοῖς μεί-
 ξοσιν οὐδὲ καταπαύειν τὸ φιλόνικον δύνανται καὶ
 φιλότιμον. ὥσπερ Ἑλλήνων οἱ καθ' ἡμᾶς δυνατώ-
 τατοι περὶ σπουδᾶς ὀρχηστῶν εἶτα κιθαρωδῶν δια- 5
 ναστάντες, ἐκ τούτου τὰς ἐν Αἰδηψῷ κολυμβήθρας
 καὶ παστάδας καὶ ἀνδρῶνας ἀντιπαραβάλλοντες ἀεὶ
 καὶ τοπομαχοῦντες καὶ ἀποκόπτοντες ὄχετους καὶ
 488 ἀποστρέφοντες, οὕτως ἐξηγριώθησαν καὶ διεφθάρη-
 σαν, ὥστε πάντων ἀφαιρεθέντες ὑπὸ τοῦ τυράννου, 10
 καὶ φυγάδες καὶ πένητες καὶ (ὀλίγου δέω λέγειν)
 ἕτεροι τῶν πρότερον γενόμενοι, μόνον διέμειναν οἱ
 αὐτοὶ τῷ μισεῖν ἀλλήλους. ὅθεν οὐχ ἥμισυ δεῖ
 περὶ τὰ μικρὰ καὶ πρῶτα παραδυομένη τῇ πρὸς τοὺς
 ἀδελφοὺς φιλονικίᾳ καὶ ζηλοτυπίᾳ διαμάχεσθαι, μελε- 15
 τῶντας ἀνθυπεῖκιν καὶ ἡττᾶσθαι καὶ χαίρειν τῷ
 χαρίζεσθαι μᾶλλον αὐτοῖς ἢ τῷ νικᾶν. οὐ γὰρ ἐτέ-
 ραν οἱ παλαιοὶ Καδμείαν νίκην ἀλλὰ τὴν περὶ Θήβας
 τῶν ἀδελφῶν ὡς αἰσχίστην καὶ κακίστην προσηγό-
 ρευσαν. τί οὖν; οὐχὶ πολλὰς τὰ πράγματα καὶ τοῖς 20
 Β ἐπιεικῶς ἔχειν δοκοῦσι καὶ πρῶως φέρει προφάσεις
 ἀντιλογιῶν καὶ διαφορῶν; καὶ μάλα· ἀλλὰ κάκει
 φυλακτέον, ὅπως τὰ πράγματα μάχεται καθ' αὐτὰ,
 μηδὲν ἐκ φιλονικίας μηδ' ὀργῆς πάθος οἶον ἄγκι-
 στρον προστιθέντας, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ ζυγοῦ τοῦ δι- 25
 καίου τὴν ῥοπὴν κοινῶς ἀποθεωροῦντας, καὶ τάχιστα

3 φιλόνικον *: φιλόνεικον   6 Αἰδηψῷ M: αἰδυψῷ   15
 φιλονικία *: φιλονεικία   23 μαχεῖται?   24 φιλονικίας *:
 φιλονεικίας

ταῖς κρίσεσι καὶ ταῖς διαίταις τὴν ἀμφιλογίαν παρα-
 διδόντας ἀποκαθαίρειν, πρὶν ἐνδύσαν ὥσπερ βαφὴν
 ἢ κηλῖδα δευσοποιὸν γενέσθαι καὶ δυσέκπλυτον· εἴτα
 μιμεῖσθαι τοὺς Πυθαγορικούς, οἳ γένει μὴδὲν προσή- C
 5 κοντες ἀλλὰ κοινοῦ λόγου μετέχοντες, εἴ ποτε προα-
 χθεῖεν εἰς λοιδορίαν ὑπ' ὀργῆς, πρὶν ἢ τὸν ἥλιον δῦ-
 ναι, τὰς δεξιὰς ἐμβαλόντες ἀλλήλοισι καὶ ἀσπασάμενοι
 διαλύοντο. καθάπερ γὰρ ἐπὶ βουβῶνι πυρετοῦ γενο-
 μένου, δεινὸν οὐδὲν ἔστιν, ἂν δὲ πανσαμένου παρα-
 10 μένῃ, νόσος εἶναι δοκεῖ καὶ βαθυτέραν ἔχειν ἀρχήν·
 οὕτως. ἀδελφῶν ἢ μετὰ τὸ πρᾶγμα πανομένη δια-
 φορὰ τοῦ πράγματός ἐστι, τῆς δ' ἐπιμενούσης πρό-
 φασις ἦν τὸ πρᾶγμα μοχθηρὰν τε καὶ ὑπόσθλον
 αἰτίαν ἔχον.

15 18. Ἄξιον δὲ πυνθέσθαι βαρβάρων ἀδελφῶν δια- D
 δικασίαν, οὐ περὶ γηδίου μερίδος οὐδ' ἐπ' ἀνδρα-
 πόδοις ἢ προβατίοις γενομένην ἀλλὰ περὶ τῆς
 Περσῶν ἡγεμονίας. Δαρείου γὰρ ἀποθανόντος, οἱ
 μὲν ἡξίουν Ἀριαμένη βασιλεύειν, πρεσβύτατον ὄντα
 20 τῆς γενεᾶς, οἱ δὲ Ξέρξην, Ἀτόσσης τε μητρὸς ὄντα
 τῆς Κύρου θυγατρὸς ἐκ τε Δαρείου βασιλεύοντος
 ἤδη γεγεννημένον. Ἀριαμένης μὲν οὖν κατέβαιναν
 ἐκ Μήδων οὐ πολεμικῶς ἀλλ' ὥς ἐπὶ δίκην ἡσύχως.
 Ξέρξης δὲ παρὼν ἔπραττεν ἅπερ ἦν βασιλεῖ προσ-
 25 ἦκοντα· ἐλθόντος δὲ τᾶδελφοῦ, θεῖς τὸ διάδημα
 καὶ καταβαλὼν τὴν τιάραν, ἦν φοροῦσιν ὀρθὴν οἱ E
 βασιλεύοντες, ἀπήντησεν αὐτῷ καὶ ἡσπάσατο, καὶ

δῶρα πέμπων ἐκέλευσεν εἰπεῖν τοὺς κομίζοντας· τοῦ-
 τοις σε νῦν τιμᾷ Ξέρξης ὁ ἀδελφός· ἂν δὲ βασιλεὺς
 κρίσει καὶ ψήφῳ Περσῶν ἀναγορευθῇ, δίδωσί σοι
 δευτέρῳ μεθ' ἑαυτὸν εἶναι· καὶ ὁ Ἀριαμένης ἔγωγ
 δ' ἔφη· τὰ μὲν δῶρα δέχομαι, βασιλείαν δὲ τὴν 5
 Περσῶν ἑμαυτῷ νομίζω προσήκειν· τιμὴν δὲ τὴν
 μετ' ἐμὲ τοῖς ἀδελφοῖς φυλάξω, Ξέρξη δὲ πρώτῳ
 τῶν ἀδελφῶν· ἐπεὶ δ' ἡ κρίσις ἐνέσται, Πέρσαι μὲν
 F Ἀρτάβανον, ἀδελφὸν ὄντα Δαρείου, δικαστὴν ἀπέ-
 φηναν δόξαν αὐτοῖς, Ξέρξης δ' ἔφηνεν ἐπ' ἐκείνου 10
 κριθῆναι τῷ πλήθει πεποιθώς. Ἄτοσσα δ' ἡ μήτηρ
 ἐπέπληξεν αὐτῷ, τί φεύγεις Ἀρτάβανον, ὃ παῖ,
 θεῖόν ὄντα καὶ Περσῶν ἄριστον; τί δ' οὕτω τὸν
 ἄγωνά δέδοικας, ἐν ᾧ καλὰ καὶ τὰ δευτερεῖα, Περ-
 σῶν βασιλέως ἀδελφὸν κριθῆναι; πεισθέντος οὖν 15
 Ξέρξου καὶ γενομένων λόγων, Ἀρτάβανος μὲν ἀπε-
 φήνατο Ξέρξη τὴν βασιλείαν προσήκειν, Ἀριαμένης
 δ' εὐθύς ἀναπηδήσας προσεκύνησε τὸν ἀδελφὸν καὶ
 λαβόμενος τῆς δεξιᾶς εἰς τὸν θρόνον ἐκάθισε τὸν
 βασιλεῖον. ἐκ τούτου μέγιστος ἦν παρ' αὐτῷ καὶ 20
 παρῆχεν ἔνθου ἑαυτόν, ὥστ' ἀριστεύων ἐν τῇ περὶ
 Σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ πεσεῖν ὑπὲρ τῆς ἐκείνου δόξης.
 489 τοῦτο μὲν οὖν ὥσπερ ἀρχέτυπον ἐκκείσθω καθαρὸν
 καὶ ἀμώμητον εὐμβενείας καὶ μεγαλοφροσύνης. Ἀντιό-
 χου δὲ τὴν μὲν φιλαρχίαν ψέξειεν ἂν τις, ὅτι δ' οὐ 25
 παντάπασιν αὐτῇ τὸ φιλάδελφον ἐνηφανίσθη, θαν-
 μάσειεν. ἐπολέμει μὲν γὰρ ὑπὲρ τῆς βασιλείας Σε-
 λεύκῳ νεώτερος ὢν ἀδελφὸς καὶ τὴν μητέρα συλ-
 λαμβάνουσιν εἶχεν· ἀκμάζοντος δὲ τοῦ πολέμου,

Γαλάταις μάχην δ' Σέλευκος συνάψας καὶ ἡττηθεὶς, οὐδαμοῦ φανερός ἦν ἀλλ' ἔδοξε τεθνάναι, πάσης δμοῦ τι τῆς στρατιᾶς ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατακοπεύ- B
σης. πυθόμενος οὖν δ' Ἀντίλοχος τὴν πορφύραν ἔθηκε
5 καὶ φαιδὸν ἱμάτιον ἔλαβε, καὶ τὰ βασίλεια κλείσας ἐπένθει τὸν ἀδελφόν· ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἀκούσας, ὅτι σφάζεται καὶ δύνανται αὐτοῖς ἑτέραν ἀθροίζει, τοῖς τε θεοῖς ἔθυσσε προελθὼν καὶ ταῖς πόλεσιν ὧν ἦρχε. θύειν καὶ στεφανηφορεῖν ἐπήγγειλεν. Ἀθηναῖοι δὲ
10 τὸν περὶ τῆς ἔριδος τῶν θεῶν μῦθον ἀτόπως πλάσαντες ἐπανόρθωμα τῆς ἀτοπίας οὐ φαῦλον ἐνέμιξαν αὐτῷ· τὴν γὰρ δευτέραν ἐξαιροῦσιν ἀεὶ τοῦ Βοηδρομιῶνος, ὥς ἐν ἐκείνῃ τῷ Ποσειδῶνι πρὸς τὴν Ἀθηναῖν γενομένης τῆς διαφορᾶς. τί οὖν κωλύει
15 καὶ ἡμᾶς διαφορᾶς ποτε πρὸς οἰκείους καὶ συγγενεῖς γενομένης ἐν ἀμνηστία τὴν ἡμέραν ἐκείνην τίθεσθαι καὶ μίαν τῶν ἀποφράδων νομίζειν, ἀλλὰ μὴ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ἐν αἷς συνετράφημεν καὶ συνεβιώσαμεν ἡμερῶν διὰ μίαν ἐπιλανθάνεσθαι; ἢ
20 γὰρ μάτην καὶ πρὸς οὐδὲν ἢ φύσις ἡμῖν ἔδωκε πράττειν καὶ μετριοπαθείας ἔκγονον ἀνεξικακίαν, ἢ μάλιστα χρηστέον τούτοις πρὸς συγγενεῖς καὶ οἰκείους. οὐχ ἥττον δὲ τοῦ διδόναι συγγνώμην ἁμαρτοῦσι τὸ αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν αὐτοὺς ἁμαρτόντας εὖνοιαν
25 ἐμφαίνει καὶ φιλοστοργίαν. ὅθεν ὀργιζομένων τε δεῖ μὴ ἀμελεῖν καὶ παραιτουμένοις μὴ ἀντιτείνειν, D
ἀλλὰ καὶ φθάνειν πολλάκις ἁμαρτόντας αὐτοὺς τῇ παραιτήσει τὴν ὀργὴν ἀδικηθέντας τε πάλιν αὖ τῇ συγγνώμῃ τὴν παρὰ τῆς.

Εὐκλείδης ἐν ταῖς σχολαῖς περιβόητός ἐστιν, ὅτι
 φωνὴν ἀκούσας ἀγνώμονα καὶ θηριώδη τὰδελφοῦ
 πρὸς αὐτὸν εἰπόντος ἄπολοιμην, εἰ μὴ σε τιμωρη-
 σαίμην· ἔγω δ' εἶπεν εἰ μὴ σε πείσαιμι παύσα-
 σθαι τῆς ὀργῆς καὶ φιλεῖν ἡμᾶς ὥς πρότερον ἐφίλεις. 5
 Ε τὸ δ' Εὐμένους τοῦ βασιλέως ἔργον οὐ λόγος ὑπερ-
 βολὴν οὐδεμίαν πραότητος ἀπολέλοιπε. Περσεὺς γάρ
 ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς ἐχθρὸς ὢν αὐτῷ παρε-
 σκεύασε τοὺς ἀποκτενοῦντας· οἱ δὲ περὶ Δελφούς
 ἐνήδρευον αἰσθόμενοι βαδίζοντα πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ 10
 θαλάσσης. γενόμενοι δ' ὑπισθεν αὐτοῦ λίθους με-
 γάλους ἐμβάλλουσιν εἰς τε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν
 τράχηλον, ὅφ' ὢν σκοτωθεὶς καὶ πεσὼν ἔδοξε τε-
 θνᾶναι· καὶ περιῆλθεν ἡ φήμη πανταχόσε, καὶ φίλοι
 τινὲς ἀφίκοντο καὶ θεράποντες εἰς Πέργαμον αὐτάγ- 15
 γελοι τοῦ πάθους ἦκειν δοκοῦντες. Ἄτταλος οὖν ὁ
 F πρεσβύτατος αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν, ἀνὴρ ἐπιεικής καὶ
 περὶ τὸν Εὐμένη πάντων ἄριστος, οὐ μόνον βασι-
 λεὺς ἀνηγορεύθη διαδησάμενος, ἀλλὰ καὶ τὴν γυ-
 ναῖκα τὰδελφοῦ Στρατονίκην ἔγημε καὶ συνῆρχεν· 20
 ἐπεὶ δ' ἀπηγγέλη ζῶν ὁ Εὐμένης καὶ προσῆει, θεὶς
 τὸ διάδημα καὶ λαβὼν ὥσπερ εἰώθει τὰ δοράτια
 μετὰ τῶν ἄλλων ἀπῆντησεν αὐτῷ δορυφόρων. ὁ δὲ
 κάκεινον εὐμενῶς ἐδεξιώσατο καὶ τὴν βασίλισσαν
 ἡσπάσατο μετὰ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης· καὶ χρόνον 25
 οὐκ ὀλίγον ἐπιβιάσας ἀμέμπτως καὶ ἀνυπόπτως ἀπέ-

6 Εὐμένους hic et infra Duebnerus: εὐμενοῦς ὑπερ-
 βολὴν οὐδεμίαν idem: ὑπερβολὴν οὐδὲν οὐδὲ 20 συνῆρχεν *:
 συνῆλθεν

θανε, τῷ Ἀττάλῳ τὴν τε βασιλείαν καὶ τὴν γυναῖκα
 παρεγγυήσας. τί οὖν ἐκεῖνος; ἀποθανόντος αὐτοῦ,
 παιδίον οὐδὲ ἐν ἡθέλῃσεν ἐκ τῆς γυναικὸς ἀνελέσθαι
 τεκούσης πολλάκις, ἀλλὰ τὸν ἐκείνου παῖδα θρέψας 490
 5 καὶ ἀνδρώσας ἔτι ζῶν ἐπέθηκε τὸ διάδημα καὶ βασι-
 λέα προσηγόρευσεν. ἀλλὰ Καμβύσης ἐξ ἐνυπνίου
 φοβηθεὶς ὡς βασιλεύσονται τῆς Ἀσίας τὸν ἀδελφόν,
 οὐδεμίαν ἀπόδειξιν οὐδ' ἔλεγχον ἀναμείνας ἀπέκτει-
 νεν. ὅθεν ἐξέπεσε τῆς Κύρου διαδοχῆς ἡ ἀρχή, τελευ-
 10 τήσαντος αὐτοῦ, καὶ τὸ Δαρείου γένος ἐβασίλευσεν,
 ἀνδρὸς οὐ μόνον ἀδελφοῖς ἀλλὰ καὶ φίλοις ἐπιστα-
 μένου κοινωνεῖν πραγμάτων καὶ δυνάμεως.

19. Ἐτι τοίνυν ἐκεῖνο δεῖ μνημονεύειν ἐν ταῖς
 πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς διαφοραῖς καὶ φυλάττειν, τὸ B
 15 τοῖς φίλοις αὐτῶν ὀμιλεῖν καὶ πλησιάζειν τότε μά-
 λιστα· φεύγειν δὲ τοὺς ἐχθροὺς καὶ μὴ προσδέχεσθαι,
 μιμούμενον αὐτὸ γοῦν τοῦτο τὸ Κρητῶν, οἳ πολλὰ-
 κίς στασιάζοντες ἀλλήλοις καὶ πολεμοῦντες, ἔξωθεν
 ἐπιόντων πολεμίων διελύοντο καὶ συνίσταντο· καὶ
 20 τοῦτ' ἦν ὁ καλούμενος ὑπ' αὐτῶν 'συγκρητισμός'.
 ἔνιοι γὰρ ὥσπερ ὕδαρ τοῖς χαλῶσι καὶ διισταμένοις
 ὑπορρέοντες ἀνατρέπουσιν οἰκειότητος καὶ φιλίας,
 μισοῦντες μὲν ἀμφοτέρους ἐπιτιθέμενοι δὲ τῷ μᾶλ-
 λον ὑπ' ἀσθενείας ἐνδιδόντι. τῷ μὲν γὰρ ἐρῶντι
 25 συνερῶσιν οἱ νεαροὶ καὶ ἔκακοι τῶν φίλων, τῷ δ' C
 ὀργιζομένῳ καὶ διαφερομένῳ πρὸς ἀδελφὸν οἱ κακοη-
 θέστατοι τῶν ἐχθρῶν συναγανακτεῖν καὶ συνοργί-
 ζεσθαι δοκοῦσι. καθάπερ οὖν ἡ Αἰσώπειος ἀλεκτορὶς
 πρὸς τὴν αἰλουρον, ὡς δὴ κατ' εὐνοίαν αὐτῆς νο-

σούσης ὅπως ἔχει πυνθανομένην, 'καλῶς' εἶπεν 'ἂν
 σὺ ἀποστῇς·' οὕτω καὶ πρὸς τοιοῦτον ἄνθρωπον,
 ἐμβάλλοντα λόγον ὑπὲρ τῆς διαφορᾶς καὶ πυνθανό-
 μενον καὶ ὑπορύττοντα τῶν ἀπορρήτων ἔνια, χρὴ
 λέγειν 'ἀλλ' ἔμοιγε πρᾶγμα πρὸς τὸν ἀδελφὸν οὐδὲν 5
 ἔστιν, ἂν μὴτ' ἐγὼ τοῖς διαβάλλουσι προσέχω μὴτ'
 ἐκεῖνος.' νυνὶ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ὀφθαλμιῶντες μὲν
 οἰόμεθα δεῖν ἀποστρέφειν ἐπὶ τὰ μὴ ποιοῦντα πλη-
 D γῇν μὴδ' ἀντιτυπίαν χρώματα καὶ σώματα τὴν ὕψιν,
 ἐν δὲ μέμψεσι καὶ ὀργαῖς καὶ ὑπονολαῖς πρὸς ἀδελ- 10
 φοὺς γενόμενοι χαίρομεν καὶ προσαναχρῶννύμεθα
 τοῖς ἐκταράττουσιν, ὅτε καλῶς εἶχε τοὺς μὲν ἐχθροὺς
 καὶ δυσμενεῖς ἀποδιδράσκειν καὶ λανθάνειν, συνεῖναι
 δὲ καὶ συνδιημερεῦειν. μάλιστα κηδεσταῖς ἐκείνων
 καὶ οἰκείοις καὶ φίλοις, καὶ πρὸς γυναῖκας αὐτῶν 15
 εἰσιόντας αἰτιᾶσθαι καὶ παρρησιάζεσθαι. καίτοι λί-
 θον οὗ φασι χρῆναι μέσον ἀδελφοὺς λαμβάνειν
 ὁδὸν βαδίζοντας, ἄχθονται δὲ καὶ κυνὸς διεκδρα-
 E μόντος, καὶ πολλὰ τοιαῦτα δεδίασιν ὧν οὐδὲν ὁμό-
 νοιαν ἀδελφῶν διέστησεν, ἀνθρώπους δὲ κυνικοὺς 20
 καὶ διαβόλους ἐν μέσῳ λαμβάνοντες αὐτῶν καὶ περι-
 πταίοντες οὐ συνορῶσι.

20. Διὸ τοῦ λόγου τὸ συνεχὲς ὑπαγορεύοντος,
 εἴ μὲν εἶπε Θεόφραστος ὡς 'εἰ κοινὰ τὰ φίλων
 ἐστί, μάλιστα δεῖ κοινοὺς τῶν φίλων εἶναι τοὺς φί- 25
 λους·' οὐχ ἥκιστα δ' ἂν τις ἀδελφοῖς τοῦτο παραι-
 νέσειεν. αἱ γὰρ ἰδίαι καὶ χωρὶς ὁμιλίας καὶ συνήθειας
 πρὸς ἄλλους ἀποστρέφουσι καὶ ἀπάγουσιν ἀπ' ἀλλή-

2 τοιοῦτον] τὸν τοιοῦτον Duebnerus

λων· τῷ γὰρ φιλεῖν ἑτέρους εὐθὺς ἔπεται τὸ χαίρειν
 ἑτέροις καὶ ζηλοῦν ἑτέρους καὶ ἄγεσθαι ὑφ' ἑτέρων. F
 ἡθοιοιοῦσι γὰρ αἱ φιλίαι, καὶ μεῖζον οὐδέν ἐστι
 διαφορᾶς ἡθῶν σημείον ἢ φίλων αἰρέσεις διαφορὸν-
 5 των. ὅθεν οὔτε τὸ συνεσθίειν ἀδελφοὺς καὶ συμ-
 πίνειν οὔτε τὸ συμπαίζειν καὶ συνδιημερεύειν οὕτω
 συνεκτικόν ἐστιν ὁμοιοῦς, ὥς τὸ συμφιλεῖν καὶ
 συνεχθραίνειν ἡδεσθαί τε τοῖς αὐτοῖς συνόντα καὶ
 τοὺς αὐτοὺς βδελύσσεσθαι καὶ φεύγειν. οὐδὲ γὰρ
 10 διαβολὰς αἱ κοινὰι φιλίαι φέρουσιν οὐδὲ συγκρού-
 σεις· ἀλλὰ κἄν γένηται τις ὀργὴ καὶ μέμψις, ἐκλύεται
 διὰ μέσων τῶν φίλων, ἐκδεχομένων καὶ διασκεδαν-
 νύντων, ἅνπερ ἀμφοτέροις οἰκείως ἔχωσι καὶ πρὸς
 ἀμφοτέρους ὁμοῦ τῇ εὐνοίᾳ συννεύωσιν. ὥς γὰρ 491
 15 ὁ κασσίτερος ῥαγέντα τὸν χαλκὸν συναρμόττει καὶ
 συγκεράννυσιν τῷ ψάθειν ἑκατέρου πέρατος οἰκείως
 ὁμοπαθῆς γιγνόμενος, οὕτω δεῖ τὸν φίλον εὐάρμο-
 στον ὄντα καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις τοῖς ἀδελφοῖς προσ-
 καταπνικνοῦν τὴν εὐνοίαν. οἱ δ' ἄνισοι καὶ ἄμικτοι
 20 καθάπερ ἐν διαγράμματι μουσικῷ φθόγγοι, διάξενξιν
 οὐ συναφὴν ποιοῦσιν. ἔστιν οὖν διαπορῆσαι πότε-
 ρον ὀρθῶς ἢ τοῦναντίον ὁ Ἡσίοδος εἶπε

ἴμῃ δὲ κασιγνήτῳ ἴσον ποιεῖσθαι ἐταῖρον·

ὁ μὲν γὰρ εὐγνώμων καὶ κοινός, ὥσπερ εἴρηται,
 25 μᾶλλον ἐγκραθεὶς δι' ἀμφοτέρων σύνδεσμος ἔσται τῆς B
 φιλαδελφίας· ὁ δ' Ἡσίοδος ὥς ἔοικεν ἐφοβήθη τοὺς
 πολλοὺς καὶ φαύλους διὰ τὸ δύσζηλον καὶ φίλαντον.

ὁ δὴ καλῶς ἔχει φυλαττομένους, καὶ εὖνοϊαν ἴσῃν
 φίλῳ νέμῃ τις, αἰεὶ τὰ πρωτεῖα τᾶδελφῷ φυλάττειν
 ἐν ἀρχαῖς καὶ πολιτείαις ἐν κλήσεσι καὶ γνωρίσεσιν
 ἡγεμόνων καὶ ὅσα τοῖς πολλοῖς ἐπιφανῇ καὶ πρὸς
 δόξαν ἐστί, τὸ προσῆκον ἀξίωμα τῇ φύσει καὶ γέρας
 ἀποδιδόντας. οὐ γὰρ οὕτω τῷ φίλῳ τὸ πλεόν ἐν
 τούτοις σεμνόν, ὥς ἀδελφῷ τοῦλαττον αἰσχροὺν γίγνε-
 ται καὶ ἄδοξον. ἀλλὰ περὶ ταύτης μὲν ἐτέρωθι τῆς
 C γνώμης γέγραπται τὰ δοκοῦντα διὰ πλειόνων. τὸ
 δὲ Μενάνδρειον ὁρθῶς ἔχον, ὥς

10

‘οὐδεὶς ἀγαπῶν αὐτὸς ἀμελεῖθ’ ἡδέως,’

ὑπομιμνήσκει καὶ διδάσκει τῶν ἀδελφῶν ἐπιμελεῖ-
 σθαι καὶ μὴ τῇ φύσει πιστεύοντας ὀλιγωρεῖν. καὶ
 γὰρ ἵππος τῇ φύσει φιλόανθρωπον καὶ κύων φιλο-
 δέσποτον, ἀλλὰ μὴ τυγχάνοντα θεραπείας μηδ’ ἐπι-
 μελείας ἀπόστοργα γίνεται καὶ ἀλλότρια· καὶ τὸ
 σῶμα τῆς ψυχῆς συγγενέστατόν ἐστιν, ἀμελούμενον
 δὲ καὶ παρορῶμενον ὑπ’ αὐτῆς οὐκ ἐθέλει συνεργεῖν
 ἀλλὰ λυμαίνεται καὶ προλείπει τὰς πράξεις.

D 21. Ἐπιμέλεια δὲ καλὴ μὲν αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν, 20
 ἔτι δὲ καλλίων πενθεροῖς καὶ γαμβροῖς τοῖς ἐκείνων
 εὖνουν αἰεὶ παρέχειν εἰς ἅπαντα καὶ πρόθυμον ἑαν-
 τόν, οἰκέτας τε φιλοδεσπότους ἀσπάζεσθαι καὶ φιλο-
 φρονεῖσθαι, καὶ χάριν ἔχειν ἰατροῖς θεραπεύεσθαι
 αὐτοὺς καὶ φίλοις πιστοῖς προθύμως καὶ χρησίμως 25
 συνδιενεγκοῦσιν ἀποδημίαν ἢ στρατείαν· γυναικα
 δ’ ἀδελφοῦ γαμετὴν ὥς ἀπάντων ἱερῶν ἀγιώτατον

προσορῶντα καὶ σεβόμενον, τιμᾶν διὰ τὸν ἄνδρα
 καὶ εὐφημεῖν, ἀμελουμένην δὲ συναγανακτεῖν χαλε-
 παίνουσιν δὲ πρᾶννεν· ἂν δ' ἁμάρτη τι τῶν με- E
 τρώων, συνδιαλλάττειν καὶ συμπαρακαλεῖν τὸν ἄνδρα·
 5 καὶ αὐτῷ τις ἰδίᾳ γένηται διαφορὰ πρὸς τὸν ἀδελ-
 φόν, αἰτιᾶσθαι παρ' ἐκείνην καὶ διαλύεσθαι τὴν μέμ-
 ψιν. ἀγαμίαν δ' ἀδελφοῦ καὶ ἀπαιδίαν μάλιστα
 δυσχεραίνειν, καὶ παρακαλοῦντα καὶ λοιδοροῦντα
 συνελάνειν πανταχόθεν εἰς γάμον καὶ συνειργνύναι
 10 νομίμοις κηδεύμασι· κτησαμένου δὲ παῖδας, ἐμφα-
 νέστερον χρῆσθαι τῇ τε πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ καὶ τῇ
 πρὸς τὴν γυναικα τιμῇ. τοῖς δὲ παισὶν εὖνουν μὲν
 ὥσπερ ἰδίῳις ἥπιον δὲ μᾶλλον εἶναι καὶ μειλίχιον,
 ὅπως ἁμαρτάνοντες οἷα νέοι μὴ δραπετεύωσι μηδὲ F
 15 καταδύονται διὰ φόβον πατρὸς ἢ μητρὸς εἰς ὁμι-
 λίας φαύλας καὶ ὀλιγώρους, ἀλλ' ἀποστροφὴν καὶ
 καταφυγὴν ἅμα νοουθετοῦσαν εὐνοίᾳ καὶ παραιτου-
 μένην ἔχωσιν. οὕτω καὶ Πλάτων ἀδελφιδοῦν ὄντα
 Σπεύσιππον ἐκ πολλῆς ἀνέσεως καὶ ἀκολασίας ἐπέ-
 20 στρεψεν, οὐδὲν οὔτ' εἰπὼν ἀνιαρὸν οὔτε ποιήσας
 πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ φεύγουντι τοὺς γονεῖς ἐλέγχοντας
 αὐτὸν αἰεὶ καὶ λοιδοροῦντας ἐνδιδοὺς ἑαυτὸν εὐμενῇ 492
 καὶ ἀμῆνιτον, αἰδῶ τε πολλὴν ἐνειργάσατο καὶ ζῆ-
 λον ἑαυτοῦ καὶ φιλοσοφίας. καίτοι πολλοὶ τῶν φι-
 25 λων ἐνεκάλουν ὥς μὴ νοουθετοῦντι τὸ μειράκιον· ὁ
 δὲ καὶ πάννυ νοουθετεῖν ἔλεγε, τῷ βίῳ καὶ τῇ διαίτῃ
 τῆς πρὸς τὰ αἰσχροῦ τῶν καλῶν διαφορᾶς παρέχων

1 τιμῶντα τὸν ἄνδρα κατενφημεῖν Madvigius διὰ] om. mei codd.

κατανόησιν. Ἀλεύαν δὲ τὸν Θεσσαλὸν ὁ μὲν πατὴρ ἀγέρωχον ὄντα καὶ ὑβριστὴν ἐκόλουε καὶ χαλεπὸς ἦν, ὁ δὲ θεὸς ἀνελάμβανε καὶ προσήγετο· πεμπόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν φρυκτοὺς περὶ βασιλείῳς πρὸς τὸν θεὸν εἰς Δελφούς, ἐνέβαλε κρύφα τοῦ πατρὸς 5
 B ὁ θεὸς ὑπὲρ τοῦ Ἀλεύα· καὶ τῆς Πυθίας τοῦτον ἀνελούσης, ὃ τε πατὴρ ἀπέφησεν ἐμβεβληκέναι τὸν φρυκτὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ πᾶσιν ἐδόκει πλάνη τις ἐν ταῖς καταγραφαῖς τῶν ὀνομάτων γεγονέναι. διὸ καὶ πέμψαντες αὐτοὺς ἐπανήρουντο τὸν θεόν· ἡ δὲ 10
 Πυθία καθάπερ ἐκβεβαιουμένη τὴν προτέραν ἀναγόμευσιν εἶπε

‘τὸν Πυρρόν τοί φημι, τὸν Ἀρχεδίκη τέκε παῖδα.’ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ Ἀλεύας ὑπὸ τοῦ θεοῦ βασιλεὺς διὰ τὸν τοῦ πατρὸς ἀδελφὸν ἀποδειχθεὶς, 15
 αὐτός τε πολὺ πάντων ἐπρώτευσσε τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔθνος εἰς δόξαν προήγαγε μεγάλην καὶ δύναν-
 C μιν. ἀλλὰ μὴν εὐπραξίαις τε καὶ τιμαῖς καὶ ἀρχαῖς παίδων ἀδελφοῦ χαίροντα καὶ σεμνυνόμενον αὖξιν προσήκει καὶ συνεξορμαῖν πρὸς τὰ καλὰ καὶ κατορ- 20
 θοῦντας ἀφειδῶς ἐπαινεῖν· αὐτοῦ γὰρ υἱὸν ἐπαχθεὺς ἴσως ἐγκωμιάζειν, ἀδελφοῦ δὲ σεμνὸν καὶ οὐ φίλαντον ἀλλὰ φιλόκαλον καὶ θεῖον ὥς ἀληθῶς. δοκεῖ γὰρ μοι καὶ τοῦνομα καλῶς ὑφηγεῖσθαι πρὸς εὐνοίαν ἀδελφιδῶν καὶ ἀγάπησιν. δεῖ δὲ καὶ τὰ τῶν κρειτ- 25
 τόνων ζηλοῦν· Ἡρακλῆς τε γὰρ θυεῖν δέοντας ἐβδο-

13 τὸν Πυρρόν] corrigendum vid. τὸν Πύρρον. cf. Harpocrat. s. v. τετραρχία 16 αὐτοῦ *: αὐτοῦ 25 ἀδελφιδῶν Anonymus: ἀδελφῶν

μήκοντα γεννήσας παῖδας, οὐδενὸς ἦττον αὐτῶν τὸν
 ἀδελφιδοῦν ἠγάπησεν· ἀλλὰ καὶ νῦν πολλαχοῦ σύμ- D
 βωμός ἐστιν Ἰόλαος αὐτῷ, καὶ συγκατεύχονται παρα-
 στάτην Ἡρακλέους ὀνομάζοντες. Ἰφικλέους δὲ τοῦ
 5 ἀδελφοῦ πεσόντος ἐν τῇ περὶ Λακεδαίμονα μάχῃ,
 περίλυπος γενόμενος πᾶσαν ἐξέλιπε Πελοπόννησον.
 ἡ δὲ Λευκοθέα τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης ἔθρεψε
 τὸ βρέφος καὶ συνεξεθείασεν· ὅθεν αἱ Ῥωμαίων γυ-
 ναῖκες ἐν ταῖς τῆς Λευκοθέας ἑορταῖς, ἣν Ματοῦταν
 10 ὀνομάζουσιν, οὐ τοὺς ἑαυτῶν παῖδας ἀλλὰ τοὺς τῶν
 ἀδελφῶν ἐναγκαλίζονται καὶ τιμῶσιν.

7 ἡ δὲ] ἡ τε?

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΚΤΟΝΑ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑΣ.

1. Ἐκκλητοὶ κρίσεις καὶ ξενικῶν δικαστηρίων ἀγωγαὶ τοῖς Ἑλλησι τὸ πρῶτον ἀπιστία τῇ πρὸς
 B ἀλλήλους ἐπενόηθησαν, ἀλλοτρίας δικαιοσύνης ὥσπερ
 ἑτέρου τινὸς τῶν ἀναγκαίων μὴ φυομένου παρ' αὐ-
 τοῖς δεηθεῖσιν. ἄρ' οὖν καὶ οἱ φιλόσοφοι τῶν προ- 5
 βλημάτων ἕνια διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς ἐπὶ
 τὴν τῶν ἀλόγων φύσιν ζῶων ὥσπερ ἀλλοδαπὴν πό-
 λιν ἐκκαλοῦνται, καὶ τοῖς ἐκείνων πάθεσι καὶ ἡθυσιν
 ὡς ἀνευτεύκτοις καὶ ἀδεκάστοις ἐφιαῖσι τὴν κρίσιν;
 ἢ καὶ τοῦτο τῆς ἀνθρωπίνης κακίας ἔγκλημα κοι- 10
 νὸν ἐστὶ, τὸ περὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ μεγίστων
 C ἀμφοδοξοῦντας ἡμᾶς ζητεῖν ἐν ἵπποις καὶ κυσὶ καὶ
 ὄρνυσι, πῶς γαμοῦμεν αὐτοὶ καὶ γεννώμεν καὶ τεκνο-
 τροφοῦμεν, ὡς μὴδὲν ἐν ἑαυτοῖς δῆλωμα τῆς φύσεως
 ὅν τὰ τῶν θηρίων ἡθὴ καὶ πάθη προσαγορεῦσαι 15
 καὶ καταμαρτυρῆσαι τοῦ βίου ἡμῶν πολλὴν τοῦ κατὰ
 φύσιν ἐκδιαίτησιν καὶ παράβασιν, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ
 καὶ περὶ τὰ πρῶτα συγχεομένων καὶ ταραττομένων.
 ἄκρατον γὰρ ἐν ἐκείνοις ἡ φύσις καὶ ἀμιγὲς καὶ
 ἀπλοῦν φυλάττει τὸ ἴδιον· ἐν δ' ἀνθρώποις ὑπὸ τοῦ 20
 λόγου καὶ τῆς συνηθείας, ὃ τοῦλαιον ὑπὸ τῶν μυ-

ρεψῶν πέπονθε, πρὸς πολλὰ μινυμένη δόγματα καὶ
 κρίσεις ἐπιθέτους ποικίλῃ γέγονε καὶ ἰδία, τὸ δ'
 οἰκεῖον οὐ τετήρηκε. καὶ μὴ θαναμάζωμεν, εἰ τὰ ἔλογα D
 ζῶα τῶν λογικῶν μᾶλλον ἔπεται τῇ φύσει· καὶ γὰρ
 5 τὰ φυτὰ τῶν ζώων, οἷς οὔτε φαντασίαν οὔθ' ὀρμὴν
 ἔδωκεν ἑτέρων ὄρεξιν τοῦ κατὰ φύσιν ἀποσαλεύου-
 σαν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν δεσμῷ συνειργμένα μένει καὶ
 κεκράτῃται, μίαν ἀεὶ πορείαν ἦν ἡ φύσις ἄγει πο-
 ρευόμενα. τοῖς δὲ θηρίοις τὸ μὲν πρᾶυτροπον τοῦ
 10 λόγου καὶ περιττὸν καὶ φιλελεύθερον ἄγαν οὐκ ἔστιν,
 ἀλόγους δ' ὀρμὰς καὶ ὀρέξεις ἔχοντα καὶ χρώμενα
 πλάναις καὶ περιδρομαῖς, πολλάκις οὐ μακρὰν ἀλλ'
 ὥς ἐπ' ἀγκύρας τῆς φύσεως σαλεύει· καθάπερ οὖν
 ὀδὸν ὑφ' ἡνία καὶ χαλινῷ βαδίζοντα δείκνυσιν εὐ- E
 15 θεῖαν. ὁ δὲ δεσπότης ἐν ἀνθρώπῳ καὶ αὐτοκρατῆς
 λόγος ἄλλας ἄλλοτε παρεκβάσεις καὶ καινοτομίας
 ἀνευρίσκων οὐδὲν ἔχνος ἐμφανὲς οὐδ' ἐναργὲς ἀπο-
 λέλοιπε τῆς φύσεως.

2. Ὅρα περὶ τοὺς γάμους ὅσον ἐστὶν ἐν τοῖς
 20 ζώοις τὸ κατὰ φύσιν. πρῶτον οὐκ ἀναμένει νόμους
 ἀγαμίου καὶ ὀψιγαμίου, καθάπερ οἱ Λυκούργου πο-
 λῖται καὶ Σόλωνος· οὐδ' ἀτιμίας ἀτέκνων δέδοικεν,
 οὐδὲ τιμὰς διώκει τριπαιδας, ὥς Ῥωμαίων πολλοί

2 ἰδία] i. e. ἰδιάζουσα ἐνάστῳ 5 τὰ φυτὰ τῶν ζώων]
 intell. μᾶλλον ἔπεται τῇ φύσει (R) 6 ἑτέρων] ἐνεργὸν Em-
 perius. malim ἢ ἑτέρων 13 καὶ καθάπερ W καθάπερ κέ]
 corrupta. X ex cod. vetere scripsit: καθάπερ οὖν ὄνον ὑφ'
 ἡνία καὶ χ. βαδ. δείκν. εὐθεῖαν ὁ δεσπότης ὀδὸν· οὕτως ἐν
 ἀνθρώπῳ καὶ ὁ αὐτοκρατῆς cett. 14 ὀδὸν] del. Steg-
 mannus 21 ἀγαμίου καὶ ὀψιγαμίου Doehnerus: ἀγάμου καὶ
 ὀψιγάμου 22 καὶ Σόλωνος] del. idem 23 τριπαιδίας idem

γαμοῦσι καὶ γεννῶσιν, οὐχ ἵνα κληρονόμους ἔχωσιν
 F ἀλλ' ἵνα κληρονομεῖν δύνωνται. ἔπειτα μίγνυνται
 τῷ θήλει τὸ ἄρρεν οὐχ ἅπαντα χρόνον· ἡδονὴν γὰρ
 οὐκ ἔχει τέλος ἀλλὰ γέννησιν καὶ τέκνωσιν. διὰ
 τοῦτ' ἔτους ὥρα, ἣ πνοάς τε γονίμους ἔχει καὶ πρόσ- 5
 φορον λοχευομένοις κοῤῥᾶσιν, συνῆλθεν εἰς ταῦτὸ τῷ
 ἄρρενι τὸ θήλυ χειρόηθες καὶ ποθεινόν, ἡδεῖα μὲν
 ὁσμῇ χρωτὸς ἰδίῳ δὲ κόσμῳ σώματος ἀγαλλόμενον,
 δρόσου καὶ βοτάνης ἀνάπλεων καθαράς· αἰσθόμενον
 494 δ' ὅτι κύει καὶ πεπλήρωται, κοσμίως ἅπεισι καὶ 10
 προνοεῖ περὶ τὴν κύησιν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἀποτε-
 χθέντος. ἀξίως δ' οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τὰ δρώμενα,
 πλὴν ὅτι γίγνεται ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ φιλοστόργῳ,
 ταῖς προνοαῖς, ταῖς καρτερίαις, ταῖς ἐγκρατεῖαις. ἀλλὰ
 τὴν μέλιτταν ἡμεῖς σοφὴν καλοῦμεν καὶ νομίζομεν 15
 'ξανθὸν μέλι μηδομέναν'

κολακεύοντες τὸ ἡδὺ καὶ γαργαλίζον ἡμᾶς τῆς γλυ-
 κύτητος· τὴν δὲ τῶν ἄλλων περὶ τὰς λοχείας καὶ
 τὰς ἀνατροφὰς σοφίαν καὶ τέχνην παρορῶμεν. οἶον
 εὐθύς, ἣ ἀλκυὼν κύουσα τὴν νεοττιὰν συντίθησι, 20
 συλλαμβάνουσα τὰς ἀκάνθας τῆς θαλαττίας βελόνης
 καὶ ταύτας δι' ἀλλήλων ἐγκαταπλέκουσα καὶ συνεί-
 B ρουσα, τὸ μὲν σχῆμα περιαγὲς ὥς ἀλιευτικοῦ κύρτου
 καὶ πρόμηκες ἀπεργάζεται· τῇ δ' ἁρμονίᾳ καὶ πυκνό-
 τητι συμφράξασα τὰς ἀκάνθας ἀκριβῶς ὑπέθηκε τῷ 25

6 συνῆλθεν εἰς ταῦτὸ Doehnerus: ἦλθεν εἰς τὸ αὐτὸ
 13 ἐν] ἐν Emperius 16 Bergk. 3 p. 411 24 τῇ] ἡ
 Doehnerus 25 τὰς ἀκάνθας R: τῆς ἀκάνθης ἐπίθηκε
 Doehnerus

κλύσματι τοῦ κύματος, ὥς τυπτόμενον ἡσυχῇ καὶ
 πηγνύμενον τὸ πῖλημα τῆς ἐπιφανείας στεγανὸν γέ-
 νηται· γίνεται δὲ σιδήρῳ καὶ λίθῳ δυσδιαίρετον.
 ὃ δ' ἐστὶ θαυμασιώτερον, οὕτω τὸ στόμα τῆς νεοτ-
 5 τιᾶς συμμέτρως πέπλασται πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὸ
 μέτρον τῆς ἀλκυόνης, ὥστε μήτε μεῖζον ἄλλο μήτε
 μικρότερον ἐνδύεσθαι ζῶον, ὥς δέ φασι, μηδὲ θά-
 λατταν παραδέχεσθαι μηδὲ τὰ ἐλάχιστα. μάλιστα C
 δ' οἱ γαλεοὶ ζωογονοῦσι μὲν ἐν ἑαυτοῖς, ἐκβαίνειν
 10 δὲ παρέχουσιν ἐκτὸς καὶ νέμεσθαι τοῖς σκυμνίοις,
 εἴτα πάλιν ἀναλαμβάνουσι καὶ περιπτύσσουσιν ἐγ-
 κοιμώμενα τοῖς σπλάγχχνοις. ἡ δ' ἄρκτος, ἀγριώτα-
 τον καὶ σκυθρωπότατον θηρίον, ἄμορφα καὶ ἀναρθρα
 τίκτει· τῇ δὲ γλώττῃ καθάπερ ἐργαλείῳ διατυποῦσα
 15 τοὺς ὑμένας οὐ δοκεῖ γεννᾶν μόνον ἀλλὰ καὶ δη-
 μιουργεῖν τὸ τέκνον. ὃ δ' Ὀμηρικὸς λέων,

‘ὦ ῥά τε νήπι’ ἄγοντι συναντήσονται ἐν ὕλῃ
 ἄνδρες ἐπακτῆρες, ὃ δέ τε σθένει βλεμεαίνει,
 πᾶν δέ τ’ ἐπισκύνιον κάτω ἔλκεται ὅσσε καλύπτων,’ D

20 ἄρ’ οὐχ ὅμοιός ἐστι διανοοῦμένῳ πρὸς τοὺς κυνη-
 γοὺς σπένδεσθαι περὶ τῶν τέκνων; καθόλου γὰρ ἡ
 πρὸς τὰ ἔκγονα φιλοστοργία καὶ τολμηρὰ τὰ δειλὰ
 ποιεῖ, καὶ φιλόπονα τὰ ῥάθυμα καὶ φειδωλὰ τὰ

1 ὥς] ὅπως R. 5 πέπλασται X: πεπλάσθαι 8 malim
 παρεισδέχεσθαι 15 ὑμένας] σκύμνους Doehnerus. cf.
 Theocr. XI, 41 17 Hom. P 134 ὦ ῥά τε νήπια ἄγοντι
 συναντήσονται Homerus: ὃν ῥά τε νήπια τέκνα ἄγοντα
 συναντήσονται 22 ἔκγονα *: ἔγγονα τολμηρὰ τὰ δειλὰ
 Emperius: τὰ τολμηρὰ δειλὰ

γαστροίμαργα. καὶ ὥσπερ ἡ Ὀμηρικὴ ὄρνις προσφέ-
ρουσα τοῖς νεοττοῖς

‘μάστακ’, ἐπεὶ κε λάβῃσι, κακῶς δέ τε οἱ πέλει
αὐτῇ·’

τῷ γὰρ αὐτῆς τρέφει λιμῷ τὰ ἔκγονα, καὶ τὴν τρο- 5
φὴν τῆς γαστροῦς ἀπτομένην ἀποκρατεῖ καὶ πιέζει
τῷ στόματι, μὴ λάθῃ καταπιοῦσα·

E ‘ὥς δὲ κύων ἀμαλῆσι περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα
ἄνδρ’ ἀγνοήσας’ ὑλάει μέμονέν τε μάχεσθαι’

τὸν περὶ τῶν τέκνων φόβον ὥς. δεύτερον προσλα- 10
βοῦσα θυμόν. αἱ δὲ πέρδικες ὅταν διώκονται μετὰ
τῶν τέκνων, ἐκεῖνα μὲν ἑῷσι προπέτεσθαι καὶ φεύ-
γειν, αὐταῖς δὲ μηχανώμεναι προσέχειν τοὺς θηρεύ-
οντας ἐγγυὲς κυλινδούμεναι καὶ καταλαμβανόμεναι,
μικρὸν ὑπεκθέουσιν, εἴτα πάλιν ἴστανται καὶ παρῆ- 15
χουσιν ἐν ἐφικτῷ τῆς ἐλπίδος ἑαυτάς, ἄχρι ἂν οὕτω
προκινδυνεύουσai τῶν νεοττῶν τῆς ἀσφαλείας προα-

F γάγονται πόρρω τοὺς διώκοντας. τὰς δ’ ἀλεκτο-
ρίδας ἐν τοῖς ὕμνασι καθ’ ἡμέραν ἔχομεν, ὃν τρόπον
τὰ νεόττια περιέπουσι, τοῖς μὲν ἐνδύναι χαλῶσαι 20
τὰς πτέρυγας, τὰ δ’ ἐπιβαίνοντα τῶν νώτων καὶ
προσέρποντα πανταχόθεν ἀναδεχόμεναι μετὰ τοῦ γε-
γηθός τι καὶ πρὸς φιλῆς ἐπιφθέγγεσθαι· κύνας δὲ
καὶ δράκοντας, ἂν περὶ αὐτῶν φοβηθῶσι, φεύγουσιν,

1 καὶ ὥσπερ] ὥσπερ Stegmannus ut cum pracedenti-
bus iungatur 3 Hom. I 324 5 ἔκγονα*: ἔγγονα 8 Hom.
v 14 22 προσέρποντα (προστρέχοντα Doehnerus) W: προσ-
έρονται 23 τι R: ἢ κύνας δὲ καὶ δράκοντας X: κυ-
νέας δὲ καὶ δρακοντίας

ἂν δὲ περὶ τῶν τέκνων, ἀμύνονται καὶ διαμάχονται
 παρὰ δύνάμιν. εἴτα ταῦτ' οἰόμεθα τὰ πάθη τούτοις
 ἐνειργάσθαι τὴν φύσιν, ἀλεκτορίδων ἐπιγονῆς καὶ
 κυνῶν καὶ ἄρκτων προνοοῦσαν, ἀλλ' οὐχ ἡμᾶς δυσ-
 5 ποῦσαν καὶ τιτρώσκουσαν ἐπιλογιζομένους, ὅτι ταῦτα 495
 παραδείγματα τοῖς ἐπομένοις, τοῖς δ' ἀναλγήτοις
 ὀνειδίη περίεστι τῆς ἀπαθείας, δι' ὧν κατηγοροῦσι
 τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μόνης 'μὴ προῖκα τὸ στέρ-
 γειν ἐχούσης μὴδ' ἐπισταμένης φιλεῖν ἄνευ χρείας.'
 10 θαυμάζεται γὰρ ἐν τοῖς θεάτροις ὁ εἰπών

'μισθοῦ γὰρ ἀνθρώπων τις ἀνθρώπον φιλεῖ,
 κατ' Ἐπίκουρον ὁ πατήρ τὸν υἱόν, ἢ μήτηρ τὸ τέκ-
 νον, οἱ παῖδες τοὺς τεκόντας. ἀλλ' εἰ λόγου γένοιτο
 τοῖς θηρίοις σύνεσις, καὶ τοῦτό τις εἰς κοινὸν θέα-
 15 τρον συναγαγὼν ἵππους καὶ βόας καὶ κύνας καὶ
 ὄρνιθας ἀναφθέγγαιτο μεταγράψας, ὥς οὔτε κύνες B
 ἐπὶ μισθῷ σκύλακας φιλοῦσιν οὔθ' ἵπποι πώλους
 οὔτ' ὄρνιθες νεοττοὺς ἀλλὰ προῖκα καὶ φυσικῶς,
 ἐπιγνωσθήσεται τοῖς ἀπάντων πάθεσιν ὥς εὔ καὶ
 20 ἀληθῶς λεγόμενον. αἰσχροὺς γὰρ, ὧ Ζεῦ, τὰς θη-
 ρίων γενέσεις καὶ λοχείας καὶ ὠδῖνας καὶ τεκνοτρο-
 φίας φύσιν εἶναι καὶ χάριν, τὰς δ' ἀνθρώπων δάνεια
 καὶ μισθοὺς καὶ ἀρραβῶνας ἐπὶ χρεῖαις διδομένους.

3. 'Ἀλλ' οὔτ' ἀληθὴς ὁ λόγος οὔτ' ἄξιος ἀκούειν.
 25 ἢ γὰρ φύσις ὥσπερ ἐν φυτοῖς ἀγρίοις, οἷον οἰνάν-
 θαις ἐρινεοῖς κοτίνιοις, ἀρχὰς ἀπέπτους καὶ ἀτελεῖς

2 τὰ Doehnerus 4 κυνῶν| ἀλκυόνων idem 11 Kock, 3
 p. 450 12 κατ'] καὶ κατ' ? vid. Usener, p 320 ἢ R 17 πώ-
 λους] add. οὔτε βόες μόσχους Doehnerus 24 ἄξιος R: ἄξιον

ἡμέρων καρπῶν ἐνέφυσεν· οὕτω τοῖς μὲν ἀλόγοις
 C τὸ πρὸς τὰ ἔκγονα φιλόστοργον ἀτελὲς καὶ οὐ διαρ-
 κές πρὸς δικαιοσύνην οὐδὲ τῆς χρείας προσωτέρω
 προερχόμενον ἔδωκεν· ἄνθρωπον δέ, λογικὸν καὶ
 πολιτικὸν ζῶον, ἐπὶ δίκην καὶ νόμον εἰσάγουσα καὶ 5
 θεῶν τιμὰς καὶ πόλεων ἰδρύσεις καὶ φιλοφροσύνην,
 γενναῖα καὶ καλὰ καὶ φερέακα τούτων σπέρματα
 παρέσχε τὴν πρὸς τὰ ἔκγονα χάριν καὶ ἀγάπησιν,
 ἀκολουθοῦσα ταῖς πρώταις ἀρχαῖς· αὗται δ' ἦσαν
 ἐν ταῖς τῶν σωματίων κατασκευαῖς. πανταχοῦ μὲν 10
 γὰρ ἡ φύσις ἀκριβῆς καὶ φιλότεχνος καὶ ἀνελλιπής
 D καὶ ἀπερίτμητος 'οὐδέν' ὥς ἔφησεν Ἑρασίστρατος
 'ἔχουσα ῥωπικόν·' τὰ δὲ περὶ τὴν γένεσιν ἀξίως οὐκ
 ἔστιν εἰπεῖν οὐδ' εὐπρεπὲς ἴσως λίαν ἀκριβῶς τῶν
 ἀπορρήτων ἐφάπτεσθαι τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμα- 15
 σιν, ἀλλ' ἀποκειμένων καὶ κεκρυμμένων ἐπινοεῖν
 τὴν πρὸς τὸ γεννᾶν καὶ λοχεύεσθαι τῶν μορίων
 ἐκείνων εὐφυΐαν. ἀρκεῖ δ' ἡ τοῦ γάλακτος ἐργασία
 καὶ οἰκονομία τὴν πρόνοιαν αὐτῆς ἐμφῆναι καὶ ἐπι-
 μέλειαν. τοῦ γὰρ αἵματος ὅσον περὶ ττωμα τῆς χρείας 20
 ἐν ταῖς γυναιξὶ δι' ἀμβλύτητα καὶ μικρότητα τοῦ
 E πνεύματος ἐπιπολάζον ἐμπλανᾶται καὶ βαρύνει, τὸν
 μὲν ἄλλον χρόνον εἴθισται καὶ μεμελέτηκεν ἐμμή-
 νοις ἡμερῶν περιόδοις ὀχετοὺς καὶ πόρους αὐτῷ τῆς
 φύσεως ἀναστομούσης ἀποχεόμενον· τὸ μὲν ἄλλο 25
 σῶμα κουφίζειν καὶ καθαίρειν, τὴν δ' ὑστέρα οἶον

1 ἐνέφυσεν R: εἶναι φύσιν   2, 8 ἔκγονα *: ἔγγονα
 11 φιλότεχνος X: φιλότεκνος   12 ἀπερίτμητος] ἀνεπιτίμη-
 τος?   16 ἀλλ' ἀποκειμένων καὶ κεκρυμμένων] καὶ Steg-
 mannus   23 ἐμμήνοις] add. κη' Doehnerus

ἀρότῳ καὶ σπόρῳ γῆν ἐν φυτοῖς ὀργῶσαν ἐν καιρῷ
 παρέχειν. ὅταν δὲ τὴν γονὴν ἀναλάβῃ προσπεσοῦ-
 σαν ἢ ὑστέρα καὶ περιστείλῃ ῥιζώσεως γενομένης·
 ὁ γὰρ ὀμφαλὸς πρῶτον ἐν μήτρῃσιν ὥς φησι Δημό-
 5 κριτος ἄγκυρηβόλιον σάλου καὶ πλάνης ἐμφύεται,
 πείσμα καὶ κλήμα τῷ γεννωμένῳ καρπῷ καὶ μέλ-
 λοντι· τοὺς μὲν ἐμμήνους καὶ καθαρσίους ἐκλείσεν F
 ὀχετοὺς ἢ φύσις, τοῦ δ' αἵματος ἀντιλαμβανομένη
 φερομένου τροφῇ χρῆται καὶ κατάρδει τὸ βρέφος
 10 ἤδη συνιστάμενον καὶ διαπλαττόμενον, ἄχρι οὗ τοὺς
 προσήκοντας ἀριθμοὺς τῇ ἐντὸς αὐξήσει κυηθὲν ἐτέ-
 ρας ἀνατροφῆς καὶ χώρας δέηται. τότε οὖν τὸ αἶμα
 παντὸς ἐμμελέστερον φυτουργοῦ καὶ ὀχετηγοῦ πρὸς
 ἐτέραν ἀφ' ἐτέρας ἐκτρέπουσα καὶ μεταλαμβάνουσα
 15 χρεῖαν, ἔχει παρεσκευασμένας οἶον ἐγγείους ἢ τινὰς
 κρήνας νάματος ἐπιρρέοντος, οὐκ ἀργῶς οὐδ' ἀπα- 496
 θῶς ὑποδεχομένας ἀλλὰ καὶ πνεύματος ἡπίῳ θερ-
 μότητι καὶ μαλακῇ θηλότητι ἐκπέψαι καὶ λεῖναι καὶ
 μεταβαλεῖν δυναμένας· τοιαύτην γὰρ ὁ μαστὸς ἔχει
 20 ἐντὸς διάθεσιν καὶ κρᾶσιν. ἐκροαὶ δὲ τοῦ γάλακτος
 οὐκ εἰσὶν οὐδὲ κρουνοὶ μεθιέντες ἀθρόως, εἰς δὲ
 σάρκα πιδάκωδη καὶ πόροις ἀτρέμα λεπτοῖς διηθού-
 σαν ἀπολήγων, εὐμενὲς τῷ τοῦ νηπίου στόματι καὶ
 προσφιλεῖς ψαῦσαι καὶ περιλαβεῖν ἐνδίδωσι ταμιεῖον.

1 ἀρότῳ R: ἀρότρῳ ἐν φυτοῖς] i. e. ἐπὶ τῶν φυτῶν.
 frustra tentatur 2 προσπεσοῦσαν W: προσπεσοῦσα 4 Δη-
 μόκριτος] Mullach. 1 p. 359 7 τοὺς μὲν Basileensis: καὶ
 τοὺς μὲν 11 κυηθὲν X: κυνηθὲν 15 ἢ τινὰς] τινὰς R
 qui recte nunc mihi emendasse vid. cf. Symb. meas 20 ἐν-
 τὸς ἔχει Benselerus 24 ταμιεῖον *: ταμιεῖον

ἀλλὰ τούτων γε τῶν τοσούτων ἐπὶ τὴν γένεσιν ἐργα-
λείων καὶ τοιούτων οἰκονομιῶν καὶ φιλοτιμίας καὶ
προνοίας οὐδὲν ἦν ὕφελος, εἰ μὴ τὸ φιλόστοργον ἢ
φύσις καὶ κηδεμονικὸν ἐνείργασατο ταῖς τεκούσαις.

B 'οὐ μὲν γάρ τί που ἐστὶν διζυρώτερον ἀνδρός, 5
πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἔρπει.'

τοῦτ' οὐ ψεύδεται ὁ λέγων ἐπὶ νηπίου καὶ ἀρτιγε-
νοῦς. οὐδὲν γάρ ἐστὶν οὕτως ἀτελὲς οὐδ' ἄπορον οὐδὲ
γυμνὸν οὐδ' ἄμορφον οὐδὲ μιαιρόν, ὥς ἄνθρωπος
ἐν γοναῖς ὁρώμενος· ὃ μόνω σχεδὸν οὐδὲ καθαρὰν 10
ἔδωκεν εἰς φῶς ὁδὸν ἢ φύσις, ἀλλ' αἵματι πεφυρ-
μένος καὶ λύθρου περιπλεως καὶ φονευομένῳ μᾶλλον
ἢ γεννωμένῳ ἐοικὼς οὐδενός ἐστὶν ἔψασθαι καὶ ἀνε-
C λέσθαι καὶ ἀσπάσασθαι καὶ περιλαβεῖν ἢ τοῦ φύσει 15
φιλοῦντος. διὸ τῶν μὲν ἄλλων ζώων ὑπὸ τὴν γα-
στέρα τὰ οὔθατα χαλᾷ τοὺς μαστοὺς, ταῖς δὲ γυναι-
ξιν ἄνω γερόνασιν περὶ τὸ στέρνον ἐν ἐφικτῷ τοῦ
φιλησῆαι καὶ περιπτύξαι καὶ κατασπάσασθαι τὸ νή-
πιον, ὥς τοῦ τεκεῖν καὶ θρέψαι τέλος οὐ χρειαν
ἀλλὰ φιλίαν ἔχοντος. 20

4. Ἐπὶ τοὺς παλαιοὺς ἀνάγαγε τὸν λόγον, ὃν
ταῖς μὲν τεκεῖν πρώταις, τοῖς δ' ἰδεῖν συνέβη τικτό-
μενον βρέφος· οὔτε νόμος ἦν ἐκείνοις τεκνοτροφεῖν
προστάτων οὔτε προσδοκία χάριτος ἢ τροφείων 'ἐπὶ

5 Hom. P 446 6 ἐπιπνείει Homerus: ἐπιπνείει 7 ὁ
R καὶ] del. Doehnerus 14 περιλαβεῖν] περιβαλεῖν? 16
χαλᾷ τοὺς μαστοὺς] χαλᾷ Herwerdenus. de vocum distinc-
tione cf. Reiskius 17 γερόνασιν] del. idem 24 ἐπὶ νέοις
δανειζομένων] cf. p. 479 f.

νέοις δανειζομένων· χαλεπὰς δὲ μᾶλλον εἴποιμ' ἄν
εἶναι καὶ μνησικάκους τὰς τεκούσας τοῖς βρέφεσι,
κινδύνων τε μεγάλων καὶ πόνων αὐταῖς γιγνομένων·

ὥς δ' ὅταν ὠδίνουσαν ἔχη βέλος ὀξὺ γυναιῖκα D
5 δριμύ, τό τε προΐεῖσι μογοστόκοι Εἰλείθυιαι,
Ἥρης θυγατέρες, πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι·

ταῦτ' οὐχ Ὅμηρον αἰ γυναιῖκες ἀλλ' Ὀμηρίδα γρά-
ψαι λέγουσι τεκοῦσαν ἢ τίκτουςαν ἔτι καὶ τὸ μῆγμα
τῆς ἀλγηδόνης ὁμοῦ πικρὸν καὶ ὀξὺ γιγνόμενον ἐν
10 τοῖς σπλάγχνοις ἔχουσαν. ἀλλὰ τὸ φύσει φιλόστορ-
γον ἔκαμπτε καὶ ἤγεν· ἔτι θερμὴ καὶ διαλγῆς καὶ
κραδαινομένη τοῖς πόνοις οὐχ ὑπερέβη τὸ νήπιον
οὐδ' ἔφυγεν, ἀλλ' ἐπεστράφη καὶ προσεμειδιάσας καὶ E
ἀνείλετο καὶ ἡσπάσατο, μηδὲν ἡδὺ καρπούμενη μηδὲ
15 χρήσιμον ἀλλ' ἐπιπόνως καὶ ταλαιπώρως ἀναδεχο-
μένη τῶν σπαργάνων

ἔρειπίοις

θάλλουσα καὶ ψύχουσα, καὶ πόνῳ πόνον
ἐκ νυκτὸς ἀλλάσσοῦσα τὸν μεθ' ἡμέραν·

20 τίνων ταῦτα μισθῶν ἢ χρεῶν ἐκείνοις; ἀλλ' οὐδὲ
τοῖς νῦν· αἱ γὰρ ἐλπίδες ἄδηλοι καὶ μακραί. ἔμπε-
λον ἰσημερίας ἐαρινῆς σκάψας μετοπωρινῆς ἐτρούγησε,
πυρὸν ἔσπειρε δυομένης Πλειάδος εἴτ' ἀνατελλούσης
θερίζει, βόες καὶ ἵπποι καὶ ὄρνιθες ἔτοιμα τίκτου-
25 σιν ἐπὶ τὰς χρεῖας· ἀνθρώπου δ' ἢ μὲν ἐκτροφή F
πολύπους ἢ δ' αὖξῆσις βραδεῖα, τῆς δ' ἀρετῆς

4 Hom. A 269 8 μῆγμα] νόγμα R 11 ἤγεν] ἤγχευ?
15 ἐπιπόνως καὶ ταλαιπώρως] ἔτι πόνους καὶ ταλαιπωρίας
Doehnerus 17 Nauck. p. 839 19 μεθ' Cobetus: καθ'

μακρὰν οὔσης προαποθνήσκουσιν οἱ πλείστοι πατέ-
ρες. οὐκ ἐπέιδε τὴν Σαλαμῖνα Νεοκλῆς τὴν Θεμι-
στοκλέους οὐδὲ τὸν Εὐρυμέδοντα Μιλτιάδης τὸν
Κίμωνος οὐδ' ἤκουσε Περικλέους Ξάνθιππος διμη-
γοροῦντος οὐδ' Ἀρίστων Πλάτωνος φιλοσοφοῦντος, 5
οὐδ' Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους νίκας οἱ πατέρες
ἔγνωσαν· ψελλιζόντων καὶ συλλαβιζόντων ἡκροῶντο
καὶ κώμους καὶ πότους καὶ ἔρωτας αὐτῶν οἷα νέοι
497 πλημμελοῦντων ἐπέιδον· ὥστ' ἐπαινέσθαι καὶ μνη-
μονεύεσθαι τοῦ Εὐήνου τοῦτο μόνον, ὃν ἐπέγραψεν, 10

ἡ δέος ἡ λύπη παῖς πατρὶ πάντα χρόνον·

ἀλλ' ὅμως οὐ παύονται παῖδας τρέφοντες μάλιστα
δ' οἱ παίδων ἥκιστα δεόμενοι. γελοῖον γάρ, εἴ τις
οἴεται τοὺς πλουσίους θύειν καὶ χαίρειν γενομένων
αὐτοῖς τέκνων, ὅτι τοὺς θρέψοντας ἔξουσι καὶ τοὺς 15
θάψοντας· εἰ μὴ νῆ Δία κληρονόμων ἀπορία παῖδας
τρέφουσιν· οὐ γὰρ ἔστιν εὐρεῖν οὐδ' ἐπιτυχεῖν τοῦ
τάλλοτριά βουλομένου λαμβάνειν.

ῥάμμος ἡ κόνις ἡ πτερὰ ποικιλοθρόων οἰωνῶν
τόσσον οὐκ ἂν χεύαιτ' ἀριθμόν,

20

ὅσος ἐστὶν ὁ τῶν κληρονομοῦντων.

B Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ

εἰ ἄτεκνος ἦν, πλείονας ἂν εἶχε κληρονομοῦντας,
καὶ οὐχ ὁμοίως. οἱ μὲν γὰρ παῖδες χάριν οὐδεμίαν

8 οἷα νέοι *: οἱ ἄνθρωποι. cf. p. 491 f. 10 ὃν *: ὡς
11 ἡ δέος ἡ Artemidorus 1, 6; ἴδε ὅση. cf. Bergk. 2 p. 270
19 Bergk. 3 p. 719 20 ἂν χεύαιτ' p. 1067 e: ἀχλυσταί.
cf. Praefat. p. XLVIII 22 Nauck. p. 427 23 εἰ Dueb-
nerus: εἰ δὲ 24 ὁμοίως] ὁμοίως ἀχαρίστους R

ἔχουσιν οὐδ' ἔνεκα τούτου θεραπεύουσιν οὐδὲ τιμῶ-
σιν, ὥς ὀφείλημα τὸν κληῖρον ἐκδεχόμενοι· τῶν δ'
ἀλλοτριῶν περὶ τὸν ἄτεκνον φωνὰς ἀκούεις ταῖς
κωμικαῖς ἐκείναις ὁμοίαις,

5 ὦ Δῆμε, λοῦσαι πρῶτον ἐκδικάσας μίαν,
ἔνθου, ρόφησον, ἔντραγ', ἔχε τριώβολον·

τὸ δ' ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου λεγόμενον

‘τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὐρίσκειν φίλους’
‘δύναμιν τε πλείστην τῶν ἐν ἀθρόοις ἔχειν,’

10 οὐχ ἀπλῶς ἀληθεῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀτέκνων· τούτους C
οἱ πλούσιοι δειπνίζουσιν, οἱ ἡγεμόνες θεραπεύουσιν,
οἱ δῆτορες μόνοις τούτοις προῖκα συνηγοροῦσιν.

‘ἰσχυρόν ἐστι πλούσιος ἀγνοούμενον
ἔχων κληρονόμον.’

15 πολλοὺς γοῦν πολυφίλους καὶ πολυτιμήτους ὄντας
ἐν παιδίῳ γενόμενον ἀφίλους καὶ ἀδυνάτους ἐποίη-
σεν. ὅθεν οὐδὲ πρὸς δύναμιν οὐδὲν ἐστὶν ὠφέλιμον
ἀπὸ τῶν τέκνων, ἀλλὰ τῆς φύσεως τὸ πᾶν κράτος
οὐχ ἦττον ἐν ἀνθρώποις ἢ θηρίοις.

20 5. Ἐξαμαυροῦται γὰρ καὶ ταῦτα καὶ πολλὰ τῶν
ἄλλων ὑπὸ τῆς κακίας, ὥσπερ λόχμης ἡμέροις σπέρ-
μασι παραβλαστανούσης. ἢ μηδ' εἰντὸν φύσει στέρ-

5 Aristoph. Equ. 50 ὦ Δῆμε, λοῦσαι Iunius: ὠδὴ μέ-
λουσαι 6 ἔχε idem: ἔχει 8 vid. Nauck. p. 149 adnot. ad
hunc l. et Eur. Phoen. 439 εὐρίσκει R 10 corrigenda
vid. ita: τούτους, εἰ πλούσιοι, δειπν. οἱ ἡγεμόνες, θερ. οἱ
δῆτορες, μόνοις τούτοις cett. 13 Kock. 3 p. 484 20 γὰρ |
δὲ Amyotus

D γειν τὸν ἄνθρωπον λέγωμεν, ὅτι πολλοὶ σφάττουσιν
 ἑαυτοὺς καὶ κατακρημνίζουσιν; ὁ δ' Οἰδίπους

ἥρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνιαι δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον.'

Ἥγησίας δὲ διαλεγόμενος πολλοὺς ἐπεισεν ἀποκαρ- 5
 τερεῖσθαι τῶν ἀκροαμένων·

ἔπολλαι μορφαὶ τῶν δαιμονίων.'

ταῦτα δ' ἐστὶν ὥσπερ ἐκεῖνα νοσήματα καὶ πάθη
 ψυχῆς τοῦ κατὰ φύσιν ἐξιστάντα τὸν ἄνθρωπον, ὥς
 αὐτοὶ καταμαρτυροῦσιν ἑαυτῶν· ἂν γὰρ ὅς τεκοῦσα 10
 δελφάκιον ἢ κύων διασπαράξῃ σκυλάκιον, ἀθυμοῦσι
 καὶ ταράττονται, καὶ θεοῖς ἀποτρόπαια θύουσιν καὶ
 τέρας νομίζουσιν, ὥς πᾶσι κατὰ φύσιν στέργειν τὰ

E τικόμενα καὶ τρέφειν οὐκ ἀναιρεῖν προσήκον. οὐ
 μὴν ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς μετέλλοις πολλῇ συμπεφυρ- 15
 μένον γῇ καὶ κατακεχωσμένον ὅμως διαστίλλει τὸ
 χρυσίον, οὕτως ἡ φύσις ἐν αὐτοῖς τοῖς ἡμαρτημέ-
 νοις ἡθεσιν καὶ πάθεσιν ἐκφαίνει τὸ πρὸς τὰ ἐκγονα
 φιλόστοργον. οἱ μὲν γὰρ πένητες οὐ τρέφουσι τέκνα,
 φοβούμενοι μὴ χεῖρον ἢ προσήκει τραφέντα δουλο- 20
 πρεπῆ καὶ ἀπαίδευτα καὶ τῶν καλῶν πάντων ἐνδεᾶ
 γένηται· τὴν γὰρ πενίαν ἔσχατον ἡγούμενοι κακὸν
 οὐχ ὑπομένουσι μεταδοῦναι τέκνοις ὥσπερ τινὸς χα-
 λεποῦ καὶ μεγάλου νοσήματος **

1 λέγωμεν M: λέγομεν 3 Soph. OR 1275 φοίνιαι —
 ἔτεγγον Sophocles: φοίνιαι δόμον cum lacuna 18 litt. Urbinas
 5 δὲ Duebnerus. 7 Eur. Alc. 1159, passim 13 κατὰ
 φύσιν R: καὶ κατὰ φύσιν 24 lacunam post νοσήματος add. X

Η ΚΑΚΙΑ ΠΡΟΣ ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑΝ.

*** ὑπομένει

‘πεπραμένον τὸ σῶμα τῆς φερνῆς ἔχων’

ὥς Εὐριπίδης φησίν, βραχέα δεδήλωται καὶ ἀβέβαια·
 τῷ δ’ οὐ πολλῆς διὰ τέφρας, ἀλλὰ πυρκαϊᾶς τινος
 5 βασιλικῆς πορευομένῳ καὶ περιφλεγομένῳ, ἄσθματος Β
 καὶ φόβου μεστῷ καὶ ἰδρωτός διαποντίου, πλουτόν
 τινα προσθεῖσα Ταυτάλειον ἀπολαῦσαι δι’ ἀσχολίας
 οὐ δυναμένῳ. ὁ μὲν γὰρ Σικυνώνιος ἐκεῖνος ἵππο-
 τρόφος εὖ φρονῶν ἔδωκε τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀχαιῶν
 10 θήλειαν ἵππον δρομάδα δῶρον,

‘ἵνα μὴ οἱ ἔποιθ’ ὑπὸ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν

ἀλλ’ αὐτοῦ τέρποιτο μένων’

εἰς βαθεῖαν εὐπορίαν καὶ σχολὴν ἄλυπον ἀνακλίνας
 ἑαυτόν· οἱ δὲ νῦν ἄλυποι καὶ πρακτικοὶ δοκοῦντες
 15 εἶναι, μηδενὸς καλοῦντος ὠθοῦνται δι’ αὐτῶν ἐπὶ
 τράχηλον εἰς αὐλὰς καὶ προπομπὰς καὶ θυραυλίας C
 ἐπιπόνους, ἵν’ ἵππου τινὸς ἢ πόρῃης ἢ τοιαύτης
 τινὸς εὐημερίας τύχῳσι.

1 lac. ante ὑπομένει signavit Amyotus 2 πεπραμένον
 τὸ σῶμα Nauck. p. 606: τὸ σῶμα πεπραμένον 7 προσθεῖσα]
 προστίθῃσι W 8 Σικυνώνιος] Hom Ψ 297 12 ἀλλ’ αὐτοῦ
 Homerus: ἀλλὰ 14 ἄλυποι] ex praegresso ἄλυπον ortum;
 quid lateat incertum. ἀόλικος Amyotus

τοῦ δὲ καὶ ἀμφιδροφῆς ἄλογος Φυλάκη ἐλέλειπτο,
καὶ δόμος ἡμιτελής·

σύρεται δὲ καὶ πλανᾶται τριβόμενος ἐν τισιν ἐλπί-
σιν καὶ προπηλακίζόμενος· ἂν δὲ καὶ τύχη τινὸς ὧν
ποθεῖ, περιενεχθεὶς καὶ σκοτοδινιάσας πρὸς τὸν τῆς
τύχης πεταυρισμὸν ἀπόβασιν ζητεῖ καὶ μακαρίζει
τοὺς ἀδόξους καὶ ἀσφαλῶς ζῶντας· οἱ δ' ἐκείνον
πάλιν ἄνω βλέποντες ὑπὲρ αὐτοὺς φερόμενον.

- D 2. Παντοίως ἡ κακία διατίθῃσι πάντας ἀνθρώ-
πους, αὐτοτελής τις οὖσα τῆς κακοδαιμονίας δημι- 10
ουργός· οὔτε γὰρ ὀργάνων οὔθ' ὑπηρετῶν ἔχει χρεῖαν.
ἄλλοι δὲ τύραννοι σπουδάζοντες οὕς ἂν κολάζωσιν
ἀθλίους ποιεῖν δημίους τρέφουσι καὶ βασανιστάς, ἢ
καυτήρια καὶ σφῆνας ἐπιμηχάνωνται, ἀλόγου ψυχῆς·
ἢ δὲ κακία δίχα πάσης παρασκευῆς τῇ ψυχῇ συνελ- 15
θοῦσα συνέτριψε καὶ κατέβαλε, λύπης ἐνέπλησε
θρήνων βαρυθυμίας μεταμελείας τὸν ἀνθρώπον.
τεκμήριον δέ· τεμνόμενοι πολλοὶ σιωπῶσι καὶ μαστι-
E γούμενοι καρτεροῦσι, καὶ σφηνούμενοι ὑπὸ δεσπο-
τῶν ἢ τυράννων φωνῇν οὐκ ἀφῆκαν, ὅταν ἡ ψυχὴ 20
μύσασα τῷ λόγῳ τὸν πόνον ὥσπερ χειρὶ πιέσῃ καὶ
κατάσχη· θυμῷ δ' οὐκ ἂν ἐπιτάξειας ἡσυχίαν οὐδὲ
πένθει σιωπῇ· οὔτε φοβούμενον στήναι πείσεως,
οὔτε δυσφοροῦντα μετανοίᾳ μὴ βοῆσαι μηδὲ τῶν
τριχῶν λαβέσθαι ἢ τὸν μηρὸν κροῦσαι. οὕτω καὶ 25
πυρός ἐστιν ἡ κακία καὶ σιδήρου βιαιοτέρα.

1 Hom. B 700 3 ἐν τισιν] ἐντευξιν W ἐλπίσιν R:
ἐλπίζων 9 παντοίως W: πάντως 12 ἄλλοι δὲ] ἀλλ' οἳ γε
W 14 ἀλόγου ψυχῆς] insiticia mihi videntur 21 πόνον
R: τόνον

3. Αἱ πόλεις δὴπουθεν, ὅταν ἐκδοσιν ναῶν ἢ
 κολοσσῶν προγράψωσιν, ἀκροῶνται τῶν τεχνιτῶν
 ἀμιλλωμένων περὶ τῆς ἐργολαβίας καὶ λόγους καὶ
 παραδείγματα κομιζόντων· εἴθ' αἰροῦνται τὸν ἀπ'
 5 ἐλάττωτος δαπάνης ταῦτ' ποιοῦντα καὶ βέλτιον καὶ F
 τάχιον. φέρε δὴ καὶ ἡμᾶς ἐκδοσὶν τινα βίου καὶ
 ἀνθρώπου κακοδαίμονος προκηρύσσειν, εἴτα προσιέ-
 ναι τῇ ἐργολαβίᾳ τὴν Τύχην καὶ τὴν Κακίαν διαφερο-
 μένας· τὴν μὲν ὀργάνων τε παντοδαπῶν κατάπλεων
 10 καὶ παρασκευῆς πολυτελοῦς εἰς ἀπεργασίαν κακο-
 daίμονος ζωῆς καὶ οἰκτρᾶς, ληστήριά τινα καὶ πο-
 λέμους καὶ τυράννων μαιφονίας καὶ χειμῶνας ἐκ
 θαλάττης καὶ κεραυνὸν ἐξ ἁέρος ἐφελκομένην καὶ
 κώνεια τρίβουσιν καὶ ξίφη φέρουσιν καὶ συκοφάν- 499
 15 τας ξενολογοῦσιν καὶ πυρετοὺς ἐξάπτουσιν καὶ πέ-
 δας περικρούουσιν καὶ περιοικοδομοῦσιν εἰρητιάς·
 καίτοι τούτων τὰ πλεῖστα τῆς Κακίας μᾶλλον ἢ τῆς
 Τύχης ἐστίν· ἀλλὰ πάντ' ἔστω τῆς Τύχης. ἡ δὲ Κακία
 παρεστῶσα γυμνὴ καὶ μηδενὸς δεομένη τῶν ἔξωθεν
 20 ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐρωτάτω καὶ τὴν Τύχην, πῶς
 ποιήσει κακοδαίμονα καὶ ἄθυμον τὸν ἄνθρωπον.
 'Τύχη, πενίαν ἀπειλεῖς; καταγελᾷ σου Μητροκλῆς,
 ὃς χειμῶνος ἐν τοῖς προβάτοις καθεύδων καὶ θέρους
 ἐν τοῖς προπυλαίοις τῶν ἱερῶν τὸν ἐν Βαβυλῶνι
 25 χειμάζοντα καὶ περὶ Μηδίαν θερίζοντα Περσῶν βα- B
 σιλέα περὶ εὐδαιμονίας εἰς ἀγῶνα προκαλεῖτο. δου-
 λείαν καὶ δεσμὰ καὶ πρᾶσιν ἐπάγεις; καταφρονεῖ σου

3 λόγους] λογισμοὺς Herwerdenus 5 ταῦτ' *: τὸ αὐτὸ
 23 ἐν τοῖς περιβάτοις i. e. in balneis privatis Usenerus

Διογένης, ὃς ὑπὸ τῶν ληστῶν πωλούμενος ἐκήρυττε
 'τίς ἀνήσασθαι βούλεται κύριον;' κύλινκα φαρμάκου
 ταραττεύεις; οὐχὶ καὶ Σωκράτει ταύτην προούπιες, ὁ
 δ' ἴλεως καὶ πρᾶος, οὐ τρέσας οὐδὲ διαφθείρας
 οὔτε χρώματος οὐδὲν οὔτε σχήματος μάλ' εὐκόλως
 ἐξέπιεν; ἀποθνήσκοντα δ' αὐτὸν ἐμακάριζον οἱ ξῶν.
 C τες, ὥς οὐδ' ἐν Αἰδου θείας ἄνευ μοίρας ἐσόμενον.
 καὶ μὴν τὸ πῦρ σου Δέκιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς
 προέλαβεν, ὅτε τῶν στρατοπέδων ἐν μέσῳ πυρὰν
 νήσας τῷ Κρόνῳ κατ' εὐχὴν αὐτὸς ἑαυτὸν ἐκαλλιέ- 10
 ρησεν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας. Ἰνδῶν δὲ φίλανδροι καὶ
 σώφρονες γυναικες ὑπὲρ τοῦ πυρὸς ἐρίζουσι καὶ
 μάχονται πρὸς ἀλλήλας, τὴν δὲ νικήσασαν τεθνηκυτί
 τῷ ἀνδρὶ συγκαταφλεγῆναι μακαρίαν ᾔδουσιν αἱ
 λοιπαί. τῶν δ' ἐκεῖ σοφῶν οὐδεὶς ζηλωτὸς οὐδὲ 15
 μακαριστός ἐστιν, ἂν μὴ ξῶν ἔτι καὶ φρονῶν καὶ
 ὑγιαίνων τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν πυρὶ διαστήσῃ,
 καὶ καθαρὸς ἐκβῇ τῆς σαρκὸς ἐκνιψάμενος τὸ θνη-
 τόν. ἀλλ' ἐξ οὐσίας λαμπρᾶς καὶ οἴκου καὶ τρα-
 D πέξης καὶ πολυτελείας εἰς τρίβωνα καὶ πήραν καὶ 20
 προσαίτησιν ἐφημέρου τροφῆς κατάρξεις; ταῦτ' εὐδαι-
 μονίας ἀρχαὶ Διογένει, ταῦτ' ἐλευθερίας Κράτῃτι
 καὶ δόξης. ἀλλ', εἰς σταυρὸν καθηλώσεις ἢ σκόλοπι
 πήξεις; καὶ τί Θεοδώρῳ μέλει, πότερον ὑπὲρ γῆς ἢ
 ὑπὸ γῆς σήπεται; Σκυθῶν εὐδαίμονες ταφαὶ αὗται. 25
 Ὑρκανῶν δὲ κύνες Βακτριανῶν δ' ὄρνιθες νεκροὺς

2 κύριον ego addidi quod exciderit propter κύλινκα
 9 προούλαβεν? πυρὰν νήσας X: τυραννήσας 18 ἐκτριψά-
 μενος?

ἐσθίουσι κατὰ νόμους; ὅταν μακαρίου τέλους τυγ-
χάνωσιν.³

4. Τίνας οὖν ταῦτα κακοδαίμονας ποιεῖ; τοὺς
ἀνάνδρους καὶ ἀλογίστους, τοὺς ἀτρίπτους καὶ ἀγυ-
5 μνάστους, τοὺς ἐκ νηπίων ἄς ἔχουσι δόξας φυλάτ-
τοντας. οὐκοῦν οὐκ ἔστιν ἡ τύχη κακοδαιμονίας
τελεσιουργός, ἂν μὴ κακίαν ἔχη συνεργοῦσαν. ὥς E
γὰρ ἡ κρόκη τὸ ὁστέον πρίει τέφρα καὶ ὕξει διά-
βροχον γενόμενον, καὶ τὸν ἐλέφαντα τῷ ζύθει μα-
10 λακὸν γενόμενον καὶ χαλῶντα κάμπτουσι καὶ δια-
σχηματίζουσιν, ἄλλως δ' οὐ δύνανται· οὕτως ἡ τύχη
τὸ πεπονθὸς ἐξ αὐτοῦ καὶ μαλακὸν ὑπὸ κακίας προσ-
πεσοῦσα κοιλαίνει καὶ τιτρώσκει. καὶ καθάπερ ὁ
παρθικὸς ὁπὸς τῶν ἄλλων οὐδενὶ βλαβερός ὢν οὐδὲ
15 λυπῶν ἀπτομένους καὶ περιφέροντας, ἐὰν τετρωμέ-
νοις ἐπεισενεχθῇ μόνον, εὐθὺς ἀπόλλυσι τῷ προσ-
πεπονθότι καὶ τὴν ἀπορροὴν δεχομένῳ· οὕτω τὸν F
ὑπὸ τῆς τύχης συντριβήσεσθαι μέλλοντα τὴν ψυχὴν
ἰδιον ἔλκος ἐν ἑαυτῷ καὶ κακὸν ἔχειν δεῖ ἐντὸς
20 σαρκός, ὅπως τὰ προσπίπτοντα ἔξωθεν οἰκτρὰ καὶ
ὀδυρτὰ ποιήσῃ.

5. Ἄρ' οὖν ἡ κακία τοιοῦτον ὥστε τῆς τύχης
δεῖσθαι πρὸς κακοδαιμονίας ἀπεργασίαν; πόθεν; οὐ
τραχὺ καὶ δυσχεύμερον ἐπαίρεται πέλαγος, οὐ ληστῶν
25 ἐνοδίοις διαζώννυσιν ἐνέδραις ἐρήμους ὑπωρείας,
οὐ νέφη χαλαροβόλα πεδίους περιρρήγνυσιν καρπο-

4 ἀτρίπτους W: ἀθρέπτους 12 ὑπὸ * 14 παρθικὸς
ὁπὸς Dusoulius: πάροικος 15 τετρωμένοις R: τετρωμένος
19 ἐντὸς σαρκός] glossa vid. ad ἐν ἑαυτῷ

φόροις, οὐ Μέλητον οὐδ' Ἄνυτον οὐδὲ Καλλίξενον
 500 ἐπείγει συκοφάντην, οὐκ ἀφαιρεῖται πλοῦτον, οὐκ
 ἀπείργει στρατηγίας, ἵνα ποιήσῃ κακοδαίμονας· ἀλλὰ
 ποιεῖ πλουτοῦντας, εὐφοροῦντας, κληρονομοῦντας
 ἐν γῇ, διὰ θαλάττης ἐνδέδυκε, προσπέφυκεν, ἐκ-
 τήκουσα ταῖς ἐπιθυμίαις, διακάνουσα τοῖς θυμοῖς,
 συντρίβουσα ταῖς δεισιδαιμονίαις, διασύρουσα τοῖς
 ὀφθαλμοῖς.

2 ἐπείγει *: ἐπεὶ τι 4 ποιεῖ] πτοεῖ X εὐφοροῦντας]
 corruptum 8 ὀφθαλμοῖς] φθόνοις M

ΠΟΤΕΡΟΝ ΤΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ Ἡ ΤΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΠΑΘΗ ΧΕΙΡΟΝΑ.

Ὅμηρος μὲν ἐπιβλέψας τὰ θνητὰ τῶν ζώων γένη
καὶ πρὸς ἄλληλα συγκρίνας κατὰ τοὺς βίους καὶ τὰς
διαιτήσεις, ἐξεφώνησεν ὥς οὐδέν ἐστιν

᾿διζυρότερον ἄνδρός,

5 πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπι πνεῖει τε-καὶ ἔρπει·¹

πρωτεῖον οὐκ εὐτυχὲς εἰς κακῶν ὑπεροχὴν ἀποδι- O
δοὺς τῷ ἄνθρωπῳ. ἡμεῖς δ' ὥσπερ ἤδη νικῶντα
κακοδαιμονίᾳ τὸν ἄνθρωπον καὶ τῶν ἄλλων ἀθλιώ-
τατον ζώων ἀνηγορευμένον, αὐτὸν αὐτῷ συγκρίνω-
10 μεν, εἰς ἰδίων κακῶν ἀγῶνα σῶμα καὶ ψυχὴν διαί-
ροῦντες οὐκ ἀχρήστως ἀλλὰ καὶ πάνυ δεόντως, ἵνα
μάθωμεν πότερον διὰ τὴν τύχην ἢ δι' ἑαυτοὺς
ἀθλιώτερον ζῶμεν. νόσος μὲν γὰρ ἐν σώματι φύεται
διὰ φύσιν, κακία δὲ καὶ μοχθηρία περὶ ψυχὴν ἔργον
15 ἐστὶ πρῶτον εἴτα πάθος αὐτῆς. οὐ μικρὸν δὲ πρὸς
εὐθυμίαν ὕφελος, ἂν ἰάσιμον ἢ τὸ χεῖρον καὶ κου-
φότερον καὶ ἔσφυκτον.

2. Ἡ μὲν οὖν Αἰσώπειος ἀλώπηξ περὶ ποικιλίας
δικαζομένη πρὸς τὴν πάρδαλιν, ὥς ἐκέλευε τὸ σῶμα
20 καὶ τὴν ἐπιφάνειαν εὐάνθῃ καὶ κατὰστικτον ἐπεδεί- D

1 Ὅμηρος] P 446   9 συγκρίνωμεν R: συγκρίνομεν
15 αὐτῆς R: αὐτῇ

ξατο, τῇ δ' ἦν τὸ ξανθὸν ἀνχμηρὸν καὶ οὐχ ἡδὺ
 προσιδεῖν· ἄλλ' ἐμοῦ τοι τὸ ἐντός' ἔφη ἔσκοπῶν,
 ὃ δικαστά, ποικιλωτέραν με τῆσδ' ὕψει' δηλοῦσα
 τὴν περὶ τὸ ἦθος εὐτροπίαν ἐπὶ πολλὰ ταῖς χρεῖαις
 ἀμειβομένην. λέγωμεν οὖν ἐν ἡμῖν, ὅτι πολλὰ μὲν, ⁵
 ὃ ἄνθρωπε, σοὶ καὶ τὸ σῶμα νοσήματα καὶ πάθη
 φύσει τ' ἀνίσχιν ἐξ ἑαυτοῦ καὶ προσπίπτοντα δέ-
 χεται θύραθεν· ἄν·δὲ σπαντὸν ἐνδοθεν ἀνοίξεης, ποι-
 κίλον τι καὶ πολυπαθὲς κακῶν ταμειῶν εὐρήσεις
 καὶ θησαύρισμα, ὥς φησι Δημόκριτος, οὐκ ἔξωθεν ¹⁰
 E ἐπιρρεόντων, ἀλλ' ὥσπερ ἐγγεῖους καὶ ἀντόχθονας
 πηγὰς ἐχόντων, ἃς ἀνίσχιν ἢ κακία πολύχυτος καὶ
 δαψιλῆς οὔσα τοῖς πάθεσιν. εἰ δὲ τὰ μὲν ἐν σαρκὶ
 νοσήματα σφυγμοῖς καὶ ὥχραις ἐρυσθαινώμενα φωρᾶ-
 ται, καὶ θερμότητες αὐτὰ καὶ πόνοι προπετεῖς ἐλέγ- ¹⁵
 χουσι, τὰ δ' ἐν ψυχῇ λανθάνει τοὺς πολλοὺς κακὰ
 ὄντα, διὰ τοῦτ' ἐστὶ κακίω, προσσφαιρούμενα τὴν
 ἐπ' αὐτοῖς τοῦ πάσχοντος αἰσθησιν. τῶν μὲν γὰρ
 F περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων ἐρρωμένος ὁ λογισμὸς
 αἰσθάνεται· τοῖς δὲ τῆς ψυχῆς συννοσῶν αὐτὸς οὐκ ²⁰
 ἔχει κρίσιν ἐν οἷς πάσχει, πάσχει γὰρ ὃ κρίνει· καὶ
 δεῖ τῶν ψυχικῶν πρῶτον καὶ μέγιστον ἀριθμεῖν τὴν
 ἄνοιαν, δι' ἧς ἀνῆκεστος ἢ κακία τοῖς πολλοῖς συν-
 οικεῖ καὶ συγκатаβιοῖ καὶ συναποθνήσκει. ἀρχὴ γὰρ
 ἀπαλλαγῆς νόσου μὲν αἰσθησις εἰς χρεῖαν ἔχουσα ²⁵
 τοῦ βοηθοῦντος τὸ πάσχον· ὁ δ' ἀπιστία τοῦ νοσεῖν
 οὐκ εἰδὼς ὧν δεῖται, καὶν παρῇ τὸ θεραπεῦον, ἀρ-

4 εὐστροφίαν R   10 Δημόκριτος] Mullach, 1 p. 346
 14 ὥχραις] χροαῖς?   23 ἄνοιαν] ἄγνωιαν W

νεῖται. καὶ γὰρ τῶν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων τὰ 501
μετ' ἀναισθησίας χείρονα, λήθαργοι κεφαλαλγίαι
ἐπιληψίαι ἀποπληξίαι· αὐτοὶ τε πυρετοὶ συντείναντες
εἰς παρακοπὴν τὸ φλεγμαῖνον καὶ τὴν αἰσθησιν
5 ὥσπερ ἐν ὀργάνῳ διαταράξαντες

‘κινουῖσι χορδὰς τὰς ἀκινήτους φρενῶν.’

3. Διὸ παῖδες ἰατρῶν βούλονται μὲν μὴ νοσεῖν
τὸν ἄνθρωπον, νοσοῦντα δὲ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι νοσεῖ·
ὃ τοῖς ψυχικοῖς πάθεσι πᾶσι συμβέβηκεν. οὔτε γὰρ
10 ἀφραίνοντες οὔτ' ἀσελγαίνοντες οὔτ' ἀδικοπραγοῦν-
τες ἀμαρτάνειν δοκοῦσιν, ἀλλ' ἐνιοὶ καὶ κατορθοῦν.
πυρετὸν μὲν γὰρ οὐδεὶς ὑγίειαν ὠνόμασεν οὐδὲ φθί- B
σιν εὐεξίαν οὐδὲ ποδάγραν ποδώκειαν οὐδ' ὥχριάσιν
ἐρύθημα, θυμὸν δὲ πολλοὶ καλοῦσιν ἀνδρείαν καὶ
15 ἔρωτᾶ φιλίαν καὶ φθόνον ἄμιλλαν καὶ δειλίαν ἀσφά-
λειαν. εἰθ' οἱ μὲν καλοῦσι τοὺς ἰατρούς, αἰσθάνονται
γὰρ ὧν δέονται πρὸς ἃ νοσοῦσιν· οἱ δὲ φεύγουσι
τοὺς φιλοσόφους, οἶονται γὰρ ἐπιτυγχάνειν ἐν οἷς
διαμαρτάνουσιν. ἐπεὶ τούτῳ γε τῷ λόγῳ χρώμενοι
20 λέγομεν, ὅτι κουφότερόν ἐστιν ὀφθαλμία μανίας καὶ
ποδάγρα φρενίτιδος. ὁ μὲν γὰρ αἰσθάνεται καὶ καλεῖ
τὸν ἰατρὸν κεκραγώς· καὶ παρόντι τὴν ὕψιν ἀλείψαι
παρέχει, τὴν φλέβα τεμεῖν, τὴν κεφαλὴν θεραπεῦσαι
παραδίδωσιν· τῆς δὲ μαινομένης Ἀγούης ἀκούεις C
25 ὑπὸ τοῦ πάθους τὰ φίλτατ' ἡγνοηκίας,

‘ἄγομεν ἐξ ὄρεος

ἔλικά νεότομον ἐπὶ μέλαθρα,
μακάριον θήραμα.'

καὶ γὰρ ὁ μὲν τῷ σώματι νοσῶν εὐθὺς ἐνδοὺς καὶ
καθεὶς εἰς τὸ κλινίδιον ἑαυτὸν ἡσυχίαν ἄγει θερα-
πευόμενος· ἂν δέ που μικρὸν ἐξάξῃ καὶ διασκιρ- 5
τήσῃ τὸ σῶμα φλεγμονῆς προσπεσούσης, εἰπὼν τις
τῶν παρακαθημένων πράως

‘μὲν’, ὦ ταλαίπωρ’, ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις’

ἐπέστησε καὶ κατέσχευ. οἱ δ’ ἐν τοῖς ψυχικοῖς πά-
θεισιν ὄντες, τότε μάλιστα πράττουσι, τόθ’ ἥμιστα 10
ἡσυχάζουσιν· αἱ γὰρ ὁρμαὶ τῶν πράξεων ἀσκή, τὰ
D δὲ πάθη σφοδρότητες ὁρμῶν. διὸ τὴν ψυχὴν ἡρε-
μεῖν οὐκ ἔωσιν, ἀλλ’ ὅτε μάλιστα δεῖται μονῆς καὶ
σιωπῆς καὶ ὑποστολῆς ὁ ἄνθρωπος, τότ’ αὐτὸν εἰς
ὑπαιθρον ἔλκουσι, τότ’ ἀποκαλύπτουσιν οἱ θυμοὶ 15
αἱ φιλονεικίαι οἱ ἔρωτες αἱ λῦπαι, πολλὰ καὶ ὀρεῶν
ἄνομα καὶ λαλεῖν ἀνάρμοστα τοῖς καιροῖς ἀναγκα-
ζόμενον.

4. Ὡσπερ γὰρ ἐπισφαλέστερος χειμῶν τοῦ πλεῖν
οὐκ ἔωντος ὁ κωλύων καθορμίσασθαι· οὕτως οἱ κατὰ 20
ψυχὴν χειμῶνες βαρύτεροι στείλασθαι τὸν ἄνθρω-
πον οὐκ ἔωντες οὐδ’ ἐπιστῆσαι τεταραγμένον τὸν
λογισμὸν· ἀλλ’ ἀκυβέρνητος καὶ ἀνερματίστος ἐν
ταραχῇ καὶ πλάνῃ δρόμοις ὁλεθροῖς καὶ παραφόροις
E διατραχηλιζόμενος εἰς τι ναυάγιον φοβερόν ἐξέπεσε 25

2 μακαρίαν θήραν Vita Crass. c. 33 et Euripides
5 ἐξάξῃ Duebnerus: ἐξάξῃ 8 Eur. Or. 258 10 τότε] ὅτε?
21 οἱ στείλασθαι R 24 ὁλεθροῖς] ἐναντίοις Duebnerus

καὶ συνέτριψε τὸν ἑαυτοῦ βίον. ὥστε καὶ διὰ ταῦτα καὶ τοῦτοις χεῖρον νοσεῖν ταῖς ψυχαῖς ἢ τοῖς σώμασιν· τοῖς μὲν γὰρ πᾶσχειν μόνον τοῖς δὲ καὶ πᾶσχειν καὶ ποιεῖν κακῶς συμβέβηκε. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν τῶν παθῶν, ὧν αὐτὸς ὁ καιρὸς ὑπόμνησίς ἐστιν; ὁρᾶτε τὸν πολλὸν καὶ παμμιγῇ τοῦτον τὸν ἑνταῦθα συνηραγμένον καὶ κυκώμενον ὄχλον περὶ τὸ βῆμα καὶ τὴν ἀγορὰν; οὐ θύσοντες οὔτοι συνεληλύθασι πατρίοις θεοῖς οὐδ' ὁμογενῶν μεθέ- 5 ξοντες ἱερῶν ἀλλήλοισι, οὐκ Ἀσκραίῳ Διὶ Ἀυδίων καρπῶν ἀπαρχὰς φέροντες οὐδὲ Διονύσῳ βεβακχευμένον θύσθλον ἱεραῖς νυξὶ καὶ κοινοῖς ὀργιάζοντες κώμοις· ἀλλ' ὥσπερ ἐτησίοις περιόδοις ἀκμὴ νοσήματος ἐκτραχύνασα τὴν Ἀσίαν ἐπὶ δίκας καὶ ἀγῶνας 15 ἐμπροθέσμως ἤκουσαν ἑνταῦθα συμβάλλει· καὶ πλῆ- 502 θος ὥσπερ ῥευμάτων ἀθρόων εἰς μίαν ἐμπέπτωκεν ἀγορὰν καὶ φλεγμαίνει καὶ σνέρωγεν ὁλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων· ποίων ταῦτα πυρετῶν ἔργα ποίων δ' ἠπιάλων; τίνες ἐνστάσεις ἢ παρεμπτώσεις 20 ἢ δυσκρασίας θερμοῶν ἢ ὑπέρχυσις ὑγρῶν; ἢ ἐκαστην δίκην ὥσπερ ἄνθρωπον ἀνακρίνης πόθιν πέφυκε πόθιν ἤκει, τὴν μὲν θυμὸς αὐθάδης γεγέννηκε τὴν δὲ μανιώδης φιλονεικία τὴν δ' ἄδικος ἐπιθυμία **

1 καὶ διὰ ταῦτα] dubito an non glossema sit sive hoc
sive καὶ τοῦτοις : * ὀργιζόμεντες 15 sup-
plendumne καὶ : an ἀθρόων πραγμάτων?
dubium 17 Hom. 461

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ.

1. Δύσκολον μὲν ἀναλαμβάνει θεράπευμα καὶ χαλεπὸν ἢ φιλοσοφία τὴν ἀδόλεσχίαν. τὸ γὰρ φάρμακον αὐτῆς, ὁ λόγος, ἀκουόντων ἐστίν· οἱ δ' ἀδόλεσχοι οὐδενὸς ἀκούουσιν, αἰεὶ γὰρ λαλοῦσι. καὶ τοῦτ' ἔχει πρῶτον κακὸν ἢ ἀσιγησίαν, τὴν ἀνηκοΐαν. κω-⁵ φύτης γὰρ αὐθαίρετός ἐστιν, ἀνθρώπων ὄϊμαι μεμφομένων τὴν φύσιν, ὅτι μίαν μὲν γλῶτταν δύο δ' ὦτ' ἔχουσιν. εἶπερ οὖν ὁ Εὐριπίδης καλῶς εἶπε πρὸς τὸν ἀσύνητον ἀκροατὴν

‘οὐκ ἂν δυναίμην μὴ στέγοντα πιμπλάναι, 10
σοφοὺς ἐπαντλῶν ἀνδρὶ μὴ σοφῷ λόγους.’

δικαιότερον ἂν τις εἴποι πρὸς τὸν ἀδόλεσχον

‘οὐκ ἂν δυναίμην μὴ δεχόμενον πιμπλάναι,
σοφοὺς ἐπαντλῶν ἀνδρὶ μὴ σοφῷ λόγους.’

μᾶλλον δὲ περιαντλῶν λόγους ἀνθρώπῳ λαλοῦντι ¹⁵
D μὲν πρὸς τοὺς οὐκ ἀκούοντας, μὴ ἀκούοντι δὲ τῶν λαλούντων. καὶ ἥα ἂν ἀκούσῃ τι βραχύ, τῆς ἀδόλεσχίας ὥσπερ ἄμπωτιν λαβούσης, τοῦτο παραχορῆμα πολλαπλάσιον ἀνταποδίδωσι. τὴν μὲν γὰρ ἐν Ὀλυμπίᾳ στοὰν ἀπὸ μιᾶς φωνῆς πολλὰς ἀντανεκλάσεις ²⁰

8 Εὐριπίδης] Nauck. p. 649 12 ἀδόλεσχον Stegmannus:
ἀδόλεσχον μᾶλλον δὲ περὶ τοῦ ἀδόλεσχου

ποιοῦσαν ἐπτάφωνον καλοῦσι· τῆς δ' ἀδολεσχίας ἂν
ἐλάχιστος ἄφηται λόγος, εὐθὺς ἀντιπεριηχεῖ

‘κινουσα χορδὰς τὰς ἀκινήτους φρενῶν.’

μήποτε γὰρ αὐτοῖς οὐκ εἰς τὴν ψυχὴν ἀλλ' εἰς τὴν
5 γλῶτταν ἡ ἀκοὴ συντέτρηται. διὸ τοῖς μὲν ἄλλοις
ἐμμένουσιν οἱ λόγοι, τῶν δ' ἀδολέσχων διαρρέου- E
σιν· εἴθ' ὥσπερ ἀγγεῖα κενοὶ φρενῶν ἤχου δὲ μεστοὶ
περιίασιν.

2. Εἰ δ' οὖν δοκεῖ πείρας μηδὲν ἐλλελεῖφθαι,
10 εἴπωμεν πρὸς τὸν ἀδόλεσχον

‘ὦ παῖ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγὴ καλὰ.’

δύο δὲ τὰ πρῶτα καὶ μέγιστα, τὸ ἀκοῦσαι καὶ ἀκου-
σθῆναι· ὧν οὐδ' ἑτέρου τυχεῖν ἐγγίγνεται τοῖς ἀδο-
λέσχοις, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν ἀπο-
15 δυσπετοῦσι. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις νοσήμασι τῆς ψυχῆς,
οἷον φιλαργυρίᾳ φιλοδοξίᾳ φιληδονίᾳ, τὸ γοῦν τυγ- F
χάνειν ὧν ἐφίενται περιέστι· τοῖς δ' ἀδολέσχοις τοῦτο
συμβαίνει χαλεπώτατον, ἐπιθυμοῦντες γὰρ ἀκροατῶν
οὐ τυγχάνουσιν, ἀλλὰ πᾶς φεύγει προτροπάδην·
20 κἂν ἐν ἡμικυκλίῳ τινὶ καθεζόμενοι, κἂν περιπατοῦν-
τες ἐν ταύτῃ θεάσωνται προσφοιτῶντα, ταχέως ἀνά-
ξενξιν αὐτοῖς παρεγγυῶσι. καὶ καθάπερ ὅταν ἐν
συνλόγῳ τινὶ σιωπὴ γένηται, τὸν Ἑρμῆν ἐπεισελη-
λυθέναι λέγουσιν, οὕτως ὅταν εἰς συμπόσιον ἢ συν-
25 ἐδριον γνωρίμων λάλος εἰσέλθῃ, πάντες ἀποσιωπῶσι 503
μὴ βουλόμενοι λαβὴν παρὰσχεῖν· ἂν δ' αὐτὸς ἄρξηται
διαίρειν τὸ στόμα

‘πρὸ χείματος ὥστ’ ἀνὰ ποντίαν ἄκραν
βορέου πνέοντος’

ὑφορώμενοι σάλον καὶ ναυτίαν ἐξανέστησαν. ὅθεν
αὐτοῖς συμβαίνει μήτε παρὰ δεῖπνον συγκλιτῶν
μήτε συσκήνων τυγχάνειν προθύμων, ὅταν ὁδοιπο- 5
ρῶσιν ἢ πλέωσιν, ἀλλ’ ἀναγκαστῶν· πρόσκειται γὰρ
ἀπανταχοῦ, τῶν ἱματίων ἀντιλαμβανόμενος, τοῦ
γενείου, τὴν πλευρὰν θυροκοπῶν τῇ χειρί·

‘πόδες δὲ κεῖθι τιμιώτατοι,’

κατὰ τὸν Ἀρχιλόχον, καὶ νῆ Δία κατὰ τὸν σοφὸν 10
Ἀριστοτέλην. καὶ γὰρ αὐτὸς ἐνοχλούμενος ὑπ’ ἀδο-
B λέσχου καὶ κοπτόμενος ἀτόποις τισὶ διηγήμασι, πολ-
λάκις αὐτοῦ λέγοντος ‘οὐ θαυμαστόν, Ἀριστότελες;
‘οὐ τοῦτο’ φησί ‘θαυμαστόν, ἀλλ’ εἴ τις πόδας ἔχων
σὲ ὑπομένει.’ ἑτέρῳ δέ τινι τοιούτῳ μετὰ πολλοὺς 15
λόγους εἰπόντι ‘κατηδολέσχηκά σου, φιλόσοφε.’ ‘μὰ
Δί’” εἶπεν ‘οὐ γὰρ προσεῖχον.’ καὶ γὰρ ἂν βιά-
σωνται λαλεῖν οἱ ἀδόλεσχοι, παρέδωκεν αὐτοῖς ἡ
ψυχὴ τὰ ὧτα περιαντλεῖν ἕξωθεν, αὐτὴ δ’ ἐντὸς
ἑτέρας τινὰς ἀναπτύσσει καὶ διέξεισι πρὸς αὐτήν 20
C φροντίδας· ὅθεν οὔτε προσεχόντων οὔτε πιστευόν-
των ἀκροατῶν εὐποροῦσι. τῶν μὲν γὰρ πρὸς τὰς
συνουσίας εὐκαταφόρων ἄγονον εἶναι τὸ σπέρμα
λέγουσι, τῶν δ’ ἀδολέσχων ὁ λόγος ἀτελής καὶ
ἄκαρπός ἐστι. .

1 Bergk. 3 p. 721 2 βορέου] βορέα Bergk. 4 συγ-
κλιτῶν Huttenus: συγκλίτων 7 τοῦ γενείου] ἀπτόμενος τοῦ
γενείου Stegmannus 9 Bergk. 2 p. 425

3. Καίτοι γ' οὐδὲν οὕτως ἢ φύσις εὐερκῶς κεχα-
 ράκωκε τῶν ἐν ἡμῖν ὥς τὴν γλῶτταν, βαλομένη
 φρουρὰν πρὸ αὐτῆς τοὺς ὀδόντας, ἔν', ἐὰν ἐντὸς
 κατατείνοντος ἥνια σιγαλόεντα' τοῦ λογισμοῦ μὴ
 5 ὑπακούῃ μηδ' ἀνελῇται, δῆγμασιν αὐτῆς κατέχωμεν
 τὴν ἀκρασίαν αἰμάττοντες. ἄχαλλῶν γὰρ οὐ τα-
 μείων οὐδ' οἰκημάτων ἀλλὰ ἑστομάτων τὸ τέλος
 δυστυχίαν' ὁ Εὐριπίδης φησίν. οἱ δ' οἰκημάτων
 μὲν ἀθύρων καὶ βαλλαντίων ἀδέσμων μηδὲν ὕφε-
 10 λος οἰόμενοι τοῖς κεκτημένοις εἶναι, στόμασι δ'
 ἀκλειστοῖς καὶ ἀθύροις ὥσπερ τὸ τοῦ Πόντου διὰ D
 παντὸς ἔξω ῥέουσι χρώμενοι, πάντων ἀτιμότατον
 ἡγεῖσθαι τὸν λόγον εἰκόμασιν. ὅθεν οὐδὲ πίστιν
 ἔχουσιν ἥς πᾶς λόγος ἐφίεται· τὸ γὰρ οἰκεῖον αὐ-
 15 τοῦ τέλος τοῦτ' ἐστὶ, πίστιν ἐνεργάσασθαι τοῖς
 ἀκούουσιν· ἀπιστοῦνται δ' οἱ λάλοι, κἂν ἀληθεύω-
 σιν. ὥσπερ γὰρ ὁ πυρὸς εἰς ἀγγεῖον κατακλεισθῆς
 τῷ μὲν μέτρῳ πλείων εὐρίσκεται τῇ δὲ χρεῖα μοχθη-
 ρότερος, οὕτω λόγος εἰς ἀδόλεσχον ἐμπεσὼν ἄνθρω-
 20 πον πολὺ ποιεῖ τοῦ ψεύδους ἐπίμετρον, ᾧ διαφθείρει
 τὴν πίστιν.

4. Ἐπεὶ τοίνυν τὸ μεθύειν πᾶς ἄνθρωπος αἰδή-
 μων καὶ κόσμιος φυλάξαιτ' ἄν· μανία γὰρ ὁμότοι-
 χος μὲν ἢ ὀργή κατ' ἐνίους ἢ δὲ μέθη σύνοικος· E
 25 μᾶλλον δὲ μανία τῷ μὲν χρόνῳ ἦττων, τῇ δ' αἰτία
 μείζων, ὅτι τὸ αὐθαίρετον αὐτῇ πρόσεστι. τῆς δὲ

4 Hom. E 226. 328 passim 8 Εὐριπίδης] Bacch. 386
 11 ὥσπερ] καὶ ὥσπερ Stegmannus 23 ὁμότοιχος Stobaeus
 99, 27: ὁμόστοιχος. Locus est sanus. cf. Kock. 2 p. 128
 25 μανία] i. e. ἡ μέθη ἐστὶ μανία

μέθης οὐδὲν οὕτω κατηγοροῦσιν ὥς τὸ περὶ τοὺς λόγους ἀκρατέες καὶ ἀόριστον·

‘οἶνος γάρ τ’ ἐφέηκε πολὺφρονά περ μάλ’ αἰεῖσαι, καὶ θ’ ἀπαλὸν γελάσαι καὶ τ’ ὀρχήσασθαι ἀνῆκε.’ καίτοι τὸ δεινότατον, ᾧδὴ καὶ γέλως καὶ ὄρχησις, 5 οὐδὲν ἄχρη τούτων.

F ‘καὶ τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ’ ἄρρητον ἄμεινον,’ τοῦτ’ ἤδη δεινὸν καὶ ἐπικίνδυνον· καὶ μὴ ποτε τὸ ζητούμενον παρὰ τοῖς φιλοσόφοις λύων ὁ ποιητῆς οἰνώσεως καὶ μέθης διαφορὰν εἰρηκεν, οἰνώσεως 10 μὲν ἄνεσιν μέθης δὲ φλυαρίαν. τὸ γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ νήφοντος ἐπὶ τῆς γλώττης ἐστὶ τοῦ μεθύοντος, ὥς οἱ παροιμιαζόμενοι φασιν. ὅθεν ὁ μὲν Βίας ἐν τινι πότῳ σιωπῶν καὶ σκωπτόμενος εἰς ἀβελτερίαν ὑπὸ τινος ἀδολέσχου, ‘καὶ τίς ἄν’ ἔφη ‘δύναιτο μω- 15 504 ρὸς ὦν ἐν οἴνῳ σιωπᾶν;’ Ἀθήνησι δέ τις ἐστιῶν πρέσβεις βασιλικοὺς ἐφιλοτιμήθη σπουδάζουσιν αὐτοῖς συναγαγεῖν εἰς ταὐτὸ τοὺς φιλοσόφους· χρωμέων δὲ τῶν ἄλλων κοινολογία καὶ τὰς συμβολὰς ἀποδιδόντων, τοῦ δὲ Ζήνωνος ἡσυχίαν ἄγοντος, 20 φιλοφρονησάμενοι καὶ προπιόντες οἱ ξένοι ‘περὶ σοῦ δὲ τί χρὴ λέγειν’ ἔφασαν ‘ὦ Ζήνων τῷ βασιλεῖ;’ κἀκεῖνος ‘ἄλλο μηδέν’ εἶπεν ‘ἢ ὅτι πρεσβύτης ἐστὶν ἐν Ἀθήναις παρὰ πότον σιωπᾶν δυνάμενος.’ οὕτω τι βαθὺ καὶ μυστηριώδες ἢ σιγὴ καὶ νη- 25 B φάλιον, ἣ δὲ μέθη λάλον· ἄνουν γὰρ καὶ ὀλιγόφρον,

3 Hom. ξ 463 οἶνος γάρ τ’] οἶνος γὰρ ἀνάγει | ἡλεός
 ὅς τ’ Homerus 5 καίτοι] καὶ τί mei codd. καὶ τί τὸ δει-
 νὸν W. Nihil opus 6 οὐδὲν ἄχρη τούτων] i. e. οὐδὲν ἐστι
 παραβαλλόμενον τοῖς ἐφεξῆς

διὰ τοῦτο καὶ πολύφωνον. οἱ δὲ φιλόσοφοι καὶ
 ὀριζόμενοι τὴν μέθην λέγουσιν εἶναι λήρησιν πάρ-
 οινον· οὕτως οὐ ψέγεται τὸ πίνειν, εἰ προσείη τῷ
 πίνειν τὸ σιωπᾶν· ἀλλ' ἡ μωρολογία μέθην ποιεῖ
 5 τὴν οἴνωσιν. ὁ μὲν οὖν μεθύων ληρεῖ παρ' οἶνον,
 ὁ δ' ἀδόλεσχος πανταχοῦ ληρεῖ, ἐν ἀγορᾷ ἐν θεάτρῳ
 ἐν περιπάτῳ ἐν μέθῃ μεθ' ἡμέραν νύκτωρ· ἔστι δὲ
 θεραπεύων τῆς νόσου βαρύτερος, συμπλέων τῆς ναυ-
 τίας ἀηδέστερος, ἐπαινῶν τοῦ ψέγοντος ἐπαχθέστε-
 10 ρος. ἥδιον γέ τοι πονηροῖς ὀμιλοῦσιν ἐπιδεξίοις ἢ
 χρηστοῖς ἀδολέσχαις. ὁ μὲν γὰρ Σοφοκλέους Νέστωρ
 τὸν Αἴαντα τραχυνόμενον τῷ λόγῳ πραῦνων ἠθικῶς Ὁ
 τοῦτ' εἴρηκεν

‘οὐ μέμφομαί σε· δρῶν γὰρ εὖ κακῶς λέγεις·’
 15 πρὸς δὲ τὸν ἀδολέσχην οὐχ οὕτως ἔχομεν, ἀλλὰ πᾶ-
 σαν ἔργου χάριν ἢ τῶν λόγων ἀκαιρία διαφθείρει
 καὶ ἀπόλλυσι.

5. *Λυσίας* τινὲ δίκην ἔχοντι λόγον συγγράψας
 ἔδωκεν· ὁ δὲ πολλάκις ἀναγνοὺς ἦκε πρὸς τὸν *Λυσίαν*
 20 ἀθρυμῶν καὶ λέγων τὸ μὲν πρῶτον αὐτῷ διεξιόντι
 θαυμαστὸν φανῆναι τὸν λόγον, αὐθις δὲ καὶ τρίτον
 ἀναλαμβάνοντι παντελῶς ἀμβλὸν καὶ ἄπρακτον· ὁ
 δὲ *Λυσίας* γελάσας ‘τί οὖν’ εἶπεν ‘οὐχ ἄπαξ μέλ-
 λεις λέγειν αὐτὸν ἐπὶ τῶν δικαστῶν;’ καὶ σκοπεῖ Ὁ
 25 τὴν *Λυσίου* πειθῶ καὶ χάριν· κἀκεῖνον γάρ
 ‘ἐγὼ φαμι ἰοπλοκάμων *Μοισᾶν* εὖ λαχεῖν.’

14 Nauck. p. 312   26 Bergk. 8 p. 703 qui Sapphoni
 verba tribuens conicit: ἔγω φαμι ἰοπλόκων | Μοισᾶν εὖ λα-
 χέμεν. cf. Pindar. Pyth. 1, 1

τῶν δὲ περὶ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων ἀληθέστατόν ἐστιν, ὅτι μόνος Ὀμηρος τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀψυκορίας περιέργονεν, ἀεὶ καινὸς ὢν καὶ πρὸς χάριν ἀκμάζων· ἀλλ' ὅμως εἰπὼν καὶ ἀναφωνήσας ἐκείνο περὶ αὐτοῦ, τό

5

ἔχθρὸν δέ μοι ἐστίν

αὐτίς ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν,

φεύγει καὶ φοβεῖται τὸν ἐφεδρεύοντα παντὶ λόγῳ κόρον, εἰς ἄλλα ἐξ ἄλλων διηγήματα τὴν ἀκοὴν ἄγων καὶ τῇ καινότητι τὴν πλησμονὴν αὐτῆς παρα- 10 μυθούμενος. οἱ δ' ἀποκναίουσιν δῆπου τὰ ὦτα ταῖς ταυτολογίαις ὥσπερ παλίμψηστα διαμολύνοντες.

- E 6. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον ὑπομιμνήσκωμεν αὐτούς, ὅτι, καθάπερ τὸν οἶνον ἡδονῆς ἕνεκα καὶ φιλοφροσύνης εὐρημένον οἱ προσβιαζόμενοι πολλὴν πίνειν 15 καὶ ἄκρατον ἐπίους εἰς ἀηδίαν καὶ παροινίαν τρέπουσιν, οὕτω τὸν λόγον ἡδιστον ὄντα καὶ φιλανθρωπότατον συμβόλαιον οἱ χρώμενοι κακῶς καὶ προχείρως ἀπάνθρωπον ποιοῦσι καὶ ἄμικτον, οἷς οἴονται χαρίζεσθαι λυποῦντες καὶ ἀφ' ὧν θαυμά- 20 ζεσθαι καταγελῶμενοι καὶ δι' ὧν φιλεῖσθαι δυσχε-
F ραινόμενοι. ὥσπερ οὖν ὁ τῷ κεστῷ τοὺς ὁμιλοῦντας ἀποστρέφων καὶ ἀπελάνων ἀναφροδίτος, οὕτως ὁ τῷ λόγῳ λυπῶν καὶ ἀπεχθανόμενος ἄμουςός τις καὶ ἄτεχνός ἐστι.

25

7. Τῶν δ' ἄλλων παθῶν καὶ νοσημάτων τὰ μὲν ἐστὶν ἐπικινδύνα τὰ δὲ μισητὰ τὰ δὲ καταγέλαστα,

4 εἰπὼν καὶ] del. Stegmannus 6 Hom. μ 452 7 αὐ-
τις idem: αὐτίς 20 ἀφ' ὧν] cf. Symbolas meas

τῇ δ' ἀδολεσχία πάντα συμβέβηκε. χλευάζονται μὲν
 γὰρ ἐν ταῖς κοιναῖς διηγήσεσι, μισοῦνται δὲ διὰ
 τὰς τῶν κακῶν προσαγγελίας, κινδυνεύουσι δὲ τῶν
 ἀπορρητῶν μὴ κρατοῦντες. ὅθεν Ἀνάχαρσις ἐστία- 505
 5 θεῖς παρὰ Σόλωνι καὶ κοιμώμενος, ὥφθη τὴν μὲν
 ἀριστερὰν χεῖρα τοῖς μορλοῖς τὴν δὲ δεξιὰν τῷ στό-
 ματι προσκειμένην ἔχων· ἐγκρατεστέρου γὰρ ᾤετο
 χαλινοῦ δεῖσθαι τὴν γλῶτταν, ὁρθῶς οἰόμενος. οὐ
 γὰρ ἂν τις ἐξαριθμῆσαιτο ῥαδίως ἄνδρας τοσοῦτους
 10 ἀφροδισίων ἀκρασία πεπτωκότας, ὅσας πόλεις καὶ
 ἡγεμονίας λόγος ἐξενεχθεὶς ἀπόρρητος ἀναστάτους
 ἐποίησε. Σύλλας ἐπολιόρκει τὰς Ἀθήνας, οὐκ ἔχων
 σχολὴν ἐνδιατρῆσαι χρόνον πολὺν· ἐπεὶ πόνος ἄλλος
 ἐπείγειν, ἥρπакότος μὲν Ἀσίαν Μιθριδάτου τῶν
 15 δὲ περὶ Μάριον αὐθις ἐν Ῥώμῃ κρατούντων· ἀλλὰ B
 πρεσβυτῶν τινῶν ἐπὶ κουρείου διαλεγομένων ὥς οὐ
 φυλάττεται τὸ Ἐπτάχαλκον καὶ κινδυνεύει τὸ ἄστυ
 κατ' ἐκεῖνο ληφθῆναι τὸ μέρος, ἀκούσαντες οἱ κατὰ-
 σκοποι πρὸς τὸν Σύλλαν ἐξηγγείλαν. ὁ δ' εὐθὺς
 20 τὴν δύναμιν προσαγαγὼν περὶ μέσας νύκτας εἰσῆ-
 γαγε τὸ στράτευμα, καὶ μικροῦ μὲν κατέσκαψε τὴν
 πόλιν ἐνέπλησε δὲ φόβου καὶ νεκρῶν, ὥστε τὸν
 Κεραμεικὸν αἶματι θυῆναι. χαλεπῶς δὲ πρὸς τοὺς
 Ἀθηναίους ἔσχε διὰ τοὺς λόγους μᾶλλον ἢ τὰ ἔργα·
 25 κακῶς γὰρ αὐτὸν ἔλεγον καὶ τὴν Μετέλλαν, ἀνα-
 πηδῶντες ἐπὶ τὰ τεύχη καὶ σκώπτοντες
 'συνάμινον ἔσθ' ὁ Σύλλας ἀλφίτῳ πεπασμένον,' C

13 Hom. 1 54 21 τὴν πόλιν] om. mei codd. 27 cf.
 Vit. Sull. c. 2

καὶ τοιαῦτα πολλὰ φλυαροῦντες ἐπεσπάσαντο κου-
φοτάτου πράγματος 'λόγων' ὥς φησιν ὁ Πλάτων
'βαρυτάτην ζημίαν.' τὴν δὲ Ῥωμαίων πόλιν ἐκώλυ-
σεν ἐλευθέραν γενέσθαι, Νέρωνος ἀπαλλαγεῖσαν,
ἐνὸς ἀνδρὸς ἀδολεσχία. μία γὰρ ἦν νύξ, μεθ' ἣν 5
ἔδει τὸν τύραννον ἀπολωλέναι, παρεσκευασμένων
ἀπάντων· ὁ δὲ μέλλων αὐτὸν ἀποκτινύναι, πορευό-
μενος εἰς θέατρον ἰδὼν τινα τῶν δεδεμένων ἐπὶ
θύραις μέλλοντα προσάγεσθαι τῷ Νέρωνι καὶ τὴν
αὐτοῦ τύχην ἀποδυσρόμενον, ἐγγὺς προσῆλθεν αὐτῷ 10
καὶ προσψιθυρίσας 'εὖχον' φησὶν 'ὦ ἄνθρωπε, τὴν
D σήμερον ἡμέραν παρελθεῖν μόνον, αὔριον δέ μοι
εὐχαριστήσεις.' ἀρπάσας οὖν τὸ αἰνιχθὲν ἐκεῖνος
καὶ νοήσας, οἶμαι, ὅτι

'νήπιος, ὃς τὰ ἔτοιμα λιπὼν ἀνέτοιμα διώκει,' 15
τὴν βεβαιοτέραν εἴλετο σωτηρίαν πρὸ τῆς δικαιότε-
ρας. ἐμήνυσε γὰρ τῷ Νέρωνι τὴν φωνὴν τάνθρω-
που· κακεῖνος εὐθὺς ἀνῆρπαστο, καὶ βάσανοι καὶ
πῦρ καὶ μάστιγες ἐπ' αὐτόν, ἀρνούμενον πρὸς τὴν
ἀνάγκην ἢ χωρὶς ἀνάγκης ἐμήνυσε. 20

8. Ζήνων δ' ὁ φιλόσοφος, ἵνα μηδ' ἄκοντος αὐτοῦ
πρόηται τι τῶν ἀπορρήτων ἐκβιαζόμενον τὸ σῶμα
ταῖς ἀνάγκαις, διαφαγὼν τὴν γλῶτταν προσέπτυσσε
τῷ τυράννῳ. καλὸν δὲ καὶ Λέαινα τῆς ἐγκρατείας
E ἔχει γέρας· ἐταίρα τῶν περὶ Ἀρμόδιον ἦν καὶ Ἀρι- 25
στογείτουα καὶ τῆς ἐπὶ τοὺς τυράννους συνωμοσίας

2 Πλάτων] de Legg. p. 717 c 15 Hesiodo tribuitur;
cf. fr. 245 ed. Rzach. 17 τάνθρώπου*: τοῦ ἀνθρώπου
22 σῶμα] στόμα P. Papageorgiu

ἐκοινώνει ταῖς ἐλπίσιν ὥς γυνή· καὶ γὰρ αὕτη περὶ
 τὸν καλὸν ἐκείνον ἐβάκχευσε κρατῆρα τοῦ ἔρωτος,
 καὶ κατωργίαστο διὰ τοῦ θεοῦ τοῖς ἀπορρήτοις. ὥς
 οὖν ἐκεῖνοι πταίσαντες ἀνηρέθησαν, ἀνακρινομένη
 5 καὶ κελευομένη φράσαι τοὺς ἔτι λανθάνοντας οὐκ
 ἔφρασεν, ἀλλ' ἐνεκαρτέρησεν, ἐπιδείξασα τοὺς ἄν- F
 δρας οὐδὲν ἀνάξιον ἑαυτῶν παθόντας, εἰ τοιαύτην
 ἡγάπησαν. Ἀθηναῖοι δὲ χαλκῆν ποιησάμενοι λέαιναν
 ἄγλωσσον ἐν πύλαις τῆς ἀκροπόλεως ἀνέθηκαν, τῷ
 10 μὲν θυμοειδεῖ τοῦ ζώου τὸ ἀήττητον αὐτῆς τῷ δ'
 ἄγλωσσω τὸ σιωπηρὸν καὶ μυστηριῶδες ἐμφαίνοντες.
 οὐδεὶς γὰρ οὕτω λόγος ὠφέλησε ῥηθεις ὥς πολλοὶ
 σιωπηθέντες· ἔστι γὰρ εἰπεῖν ποτε τὸ σιγηθῆν, οὐ
 μὴν σιωπῆσαι γε τὸ λεχθῆν, ἀλλ' ἐκκέχυται καὶ δια-
 15 πεφοίτηκεν. ὅθεν οἶμαι τοῦ μὲν λέγειν ἀνθρώπους
 τοῦ δὲ σιωπᾶν θεοὺς διδασκάλους ἔχομεν, ἐν τελε-
 ταῖς καὶ μυστηρίοις σιωπῇν παραλαμβάνοντες. ὁ δὲ 506
 ποιητῆς τὸν λογιώτατον Ὀδυσσεά σιωπηλότατον πε-
 ποίηκε, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὴν γυναικα καὶ
 20 τὴν τροφόν· ἀκούεις γὰρ λεγούσης

‘ἔξω δ’ ἡύτε περ κρατερῇ δρῶς ἢ σίδηρος.’

αὐτὸς δὲ τῇ Πηνελόπῃ παρακαθήμενος

‘θυμῷ μὲν γοώσας ἔην ἐλέαιρε γυναῖκα,

ὀφθαλμοὶ δ’ ὥς εἰ κέρα ἔστασαν ἢ σίδηρος,

25 ἀτρεμάς ἐν βλεφάροισιν.’

οὕτω τὸ σῶμα μεστὸν ἦν αὐτῷ πανταχόθεν ἐγκρα-

5 κελευομένη] κολαζομένη codex D 21 Hom. τ 494
 ἡύτε — δρῶς] ὥς ὅτε τις στερεῇ λίθος Homerus 23 idem
 τ 210

Β τείας, καὶ πάντ' ἔχων ὁ λόγος εὐπειθῇ καὶ ὑποχεί-
ρια προσέταττε τοῖς ὕμνασι μὴ δακρύνειν, τῇ γλώττῃ
μὴ φθέργεσθαι, τῇ καρδίᾳ μὴ τρέμειν μηδ' ὕλακτεῖν.

ἑτῷ δ' αὖτ' ἐν πείσῃ κραδίῃ μένε τετληνῖα'

μέχρι τῶν ἀλόγων κινήμάτων διήκοντος τοῦ λογι- 5
σμοῦ καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ αἷμα πεποιημένου κατή-
κοον ἑαυτῷ καὶ χειρόηθες. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ πολλοὶ
τῶν ἐταίρων· τὸ γὰρ ἔλκομένους καὶ προσουδιζομέ-
νους ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος μὴ καταιπεῖν τοῦ Ὀδυσσέως
μηδὲ δεῖξαι τὸ πεφυρακτωμένον ἐκεῖνο καὶ παρεσ- 10
C κευασμένον ὄργανον ἐπὶ τὸν ὀφθαλμόν, ἀλλ' ὤμοις
ἐσθίεσθαι μᾶλλον ἢ φράσαι τι τῶν ἀπορρήτων,
ὑπερβολὴν ἐγκρατείας καὶ πίστεως οὐκ ἀπολέλοιπεν.
ὅθεν ὁ Πιπτακὸς οὐ κακῶς, τοῦ Αἰγυπτίων βασι-
λέως πέμψαντος ἱερεῖον αὐτῷ καὶ κελεύσαντος τὸ 15
κάλλιστον καὶ χεῖριστον ἐξελεῖν κρέας, ἐξέπεμψεν
ἐξελὼν τὴν γλώτταν ὥς ὄργανον μὲν ἀγαθῶν ὄργα-
νον δὲ κακῶν τῶν μεγίστων οὖσαν.

9. Ἡ δ' Εὐριπίδεις Ἰνὸ παρρησίαν ἄγουσα περὶ
αὐτῆς εἰδέναι φησὶ

20

ἑσιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἴν' ἀσφαλές·

οἱ γὰρ εὐγενοῦς καὶ βασιλικῆς τῷ ὄντι παιδείας
τυχόντες πρῶτον· σιγᾶν εἶτα λαλεῖν μανθάνουσιν.

D Ἀντίγονος γοῦν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος, ἐρωτήσαντος
αὐτὸν τοῦ υἱοῦ πηνίκα μέλλουσιν ἀναξευγνύειν, τί 25
δέδοικας; εἶπε μὴ μόνος οὐκ ἀκούσης τῆς σάλπινγ-

4 Hom. v 23 δ' αὖτ'] δὲ μάλ' idem 13 ἀπολέλοι-
πεν R: ἐκλέλοιπεν 21 Nauck. p. 486 ὅπου Stobaeus
89, 9: ὅποι

- γος; οὐκ ἄρα φωνήν ἐπίστευεν ἀπόρρητον ὃ τὴν
 βασιλείαν ἀπολείπειν ἔμελλεν; ἐδίδασκε μὲν οὖν
 αὐτὸν ἐγκρατῶς ἔχειν πρὸς τὰ τοιαῦτα καὶ πεφυ-
 λαγμένως. Μέτελλος δ' ὁ γέρων ἕτερόν τι τοιοῦτον
 5 ἐπερωτώμενος ἐπὶ στρατείας 'εἰ' φησὶν ἄμην τὸν
 χιτῶνά μοι συνειδέναι τοῦτο τὰπόρρητον, ἀποδυσά-
 μενος ἂν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πῦρ ἔθηκα.' Εὐμένης δ' ἀκού-
 σας ἐπέρχεσθαι Κρατερόν οὐδενὶ τῶν φίλων ἔφρασεν,
 ἀλλ' ἐψεύσατο Νεοπτόλεμον εἶναι· τούτου γὰρ οἱ E
 10 στρατιῶται κατεφρόνουν, ἐκείνου δὲ καὶ τὴν δόξαν
 ἐθαύμαζον καὶ τὴν ἀρετὴν ἠγάπων. ἔγνω δ' οὐδεὶς
 ἄλλος, ἀλλὰ συμβαλόντες ἐκράτησαν καὶ ἀπέκτει-
 ναν αὐτὸν ἀγνοοῦντες καὶ νεκρὸν ἐπέγνωνσαν. οὕτως
 ἐστρατήγησεν ἡ σιωπὴ τὸν ἀγῶνα καὶ τηλικοῦτον
 15 ἀνταγωνιστὴν ἀπέκρυψεν· ὥστ' αὐτὸν τοὺς φίλους
 μὴ προειπόντα θαυμάζειν μᾶλλον ἢ μέμφεσθαι· κἂν
 μέμφηται δέ τις, ἐγκαλεῖσθαι βέλτιόν ἐστι σω-
 θέντα δι' ἀπιστίαν ἢ κατηγορεῖν ἀπολλύμενον διὰ
 τὸ πιστεῦσαι.
 20 10. Τίς δ' ὅλως ἑαυτῷ παρρησίαν ἀπολέλοιπε
 κατὰ τοῦ μὴ σιωπήσαντος; εἰ γὰρ ἀγνοεῖσθαι τὸν F
 λόγον ἔδει, κακῶς ἐλέχθη πρὸς ἄλλον· εἰ δ' ἀφεί-
 ἐκ σεαυτοῦ κατέχεις ἐν ἑτέρῳ τὰπόρρητον, εἰς ἄλ-
 λοτρίαν πίστιν καταπέφευγας τὴν σεαυτοῦ προέμε-
 25 νος. κἂν μὲν ἐκεῖνος ὁμοίος σοι γένηται, δικαίως
 ἀπόλωλας· ἂν δὲ βελτίων, σφῶζη παραλόγως ἕτερον
 εὐρὼν ὑπὲρ σεαυτὸν πιστότερον. ἄλλὰ φίλος οὗτος

4 τοιοῦτον *: τοιοῦτο   6 τὰπόρρητον * hic et infra:
 τὸ ἀπόρρητον   7 τὸ p. 202 a

ἐμοί.' τούτῳ δ' ἕτερός τις, ᾧ πιστεύσει καὶ οὗτος
ὥς ἐγὼ τούτῳ· καὶ κεῖνος. ἄλλῳ πάλιν· εἴθ' οὕτως
ἐπιγυνήν λαμβάνει καὶ πολλαπλασιασμόν, εἰρομέ-
νης τῆς ἀκρασίας, ὁ λόγος. ὥς γὰρ ἡ μονὰς οὐκ
507 ἐκβαίνει τὸν ἑαυτῆς ὄρον ἀλλ' ἅπαξ τὸ ἐν μένει, 5
διὸ κέκληται μονὰς· ἡ δὲ δυὰς ἀρχὴ διαφορᾶς ἀορι-
στος· εὐθύς γὰρ ἑαυτὴν ἐξίστησι τῷ διπλασιασμῷ
εἰς τὸ πλῆθος τρεπομένη· οὕτω λόγος ἐν τῷ πρώτῳ
καταμένων ἀπόρρητος ὥς ἀληθῶς ἐστίν· ἂν δ' εἰς
ἕτερον ἐκβῇ φήμης ἔσχε τάξιν. 'ἔπεα' γὰρ 'πετρού- 10
εντα' φησὶν ὁ ποιητής· οὔτε γὰρ πτηνὸν ἐκ τῶν
χειρῶν ἀφέντα ῥάδιόν ἐστιν αὐτίς κατασχεῖν, οὔτε
λόγον ἐκ τοῦ στόματος προέμενον κρατῆσαι καὶ
συλλαβεῖν δυνατόν, ἀλλὰ φέρεται

'λαίψηρὰ κυκλώσας πετρά'

15

δι' ἄλλων ἐπ' ἄλλους σκιδνάμενος. νεὼς μὲν γὰρ
ἀρπαγείσης ὑπὸ πνεύματος ἐπιλαμβάνονται, σπείραις
B καὶ ἀγκύραις τὸ τάχος ἀμβλύνοντες· τοῦ λόγου δ'
ὥσπερ ἐκ λιμένων ἐκδραμόντος οὐκ ἔστιν ὄρμος οὐδ'
ἀγκυροβόλιον, ἀλλὰ ψόφῳ πολλῷ καὶ ἤχῳ φερόμενος 20
προσέρορξε καὶ κατέδυσεν εἰς μέγαν τινὰ καὶ δεινὸν
τὸν φθιγγάμενον κίνδυνον.

'μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτήρος Ἰδαίου λέπας
πρήσειεν ἂν τις· καὶ πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἕνα,
πύθονται' ἂν ἄστοι πάντες.'

25

11. 'Ἡ Ῥωμαίων σύγκλητος ἀπόρρητόν τινα βου-

10 Hom. B 7. Φ 73. passim 11 οὔτε γὰρ πτηνὸν κέ] cf. Nauck. p. 691 15 cf. p. 750 b 16 δι' ἄλλων] δι' ἄμε-
νων codex D, unde fort. δι' ἀνέμων corrigendum 23
Nauck. p. 486

λήν ἐβουλεύετο καθ' αὐτήν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας·
 ἀσάφειαν δὲ πολλήν καὶ ὑπόνοιαν ἔχοντας τοῦ πρά- C
 γματος, γυνὴ τᾶλλα σώφρων, γυνὴ δέ, προσέκειτο
 τῷ ἑαυτῆς ἀνδρί, λιπαρῶς δεομένη πνυθῆσθαι τᾶ-
 5 πόρρητον· ὄρκοι δὲ καὶ κατάραι περὶ σιωπῆς ἐγί-
 γνοντο καὶ δάκρυα ποτνιωμένης αὐτῆς, ὥς πίστιν
 οὐκ ἐχούσης. ὁ δὲ Ῥωμαῖος ἐξελέγξαι βουλόμενος
 αὐτῆς τὴν ἀβελτερίαν ῥικᾶς, ὃ γύναι' εἶπεν ἄλλ'
 ἄκουε φοβερόν πράγμα καὶ τεράστιον· προσήγγελλται
 10 γὰρ ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἱερέων κόρυδον ὤφθαι πετόμενον
 κρᾶνος ἔχοντα χρυσοῦν καὶ δόρυ· σκεπτόμεθα δὴ τὸ
 τέρας εἴτε χρηστὸν εἴτε φαῦλόν ἐστι, καὶ συνδια-
 ποροῦμεν τοῖς μάντεσιν· ἀλλὰ σιώπα.' ταῦτ' εἰπὼν
 ᾤχετ' εἰς τὴν ἀγορὰν· ἡ δὲ τῶν θεραπευαίνιδων εὐθύς D
 15 ἐφελκυσταμένη τὴν πρώτην εἰσελθοῦσαν, ἔπαιε τὸ
 στῆθος αὐτῆς καὶ τὰς τρίχας ἐσπάραττεν ὀϊμοί'
 λέγουσα ἑαυτῇ καὶ τῆς πατρίδος· τί πεισόμεθα;
 βουλομένη καὶ διδάσκουσα τὴν θεραπευαίναν εἰπεῖν
 ἑαυτῇ καὶ τῆς πατρίδος· τί γὰρ γέγονεν; ὥς δ' οὖν πνυθομένης διηγῆσατο
 20 καὶ προσέειπε τὸν κοινὸν ἀπάσης ἀδολεσχίας ἐπω-
 δόν, τό ταῦτα μηδενὶ φράσῃς ἀλλὰ σιώπα', οὐ
 φθάνει τὸ θεραπευαίνιδιον ἀποχωρῆσαν αὐτῆς, καὶ
 τῶν ὁμοδούλων εὐθύς ἦν μάλιστ' εἶδε σχολάζουσιν E
 ἐμβάλλει τὸν λόγον· ἐκείνη δὲ τῷ ἑραστῇ παραγενο-
 25 μένῃ πρὸς αὐτὴν ἔφρασεν. οὕτω δ' εἰς ἀγορὰν τοῦ
 διηγῆματος ἐκκυλισθέντος ὥστε προλαβεῖν τὸν πλα-
 σάμενον τὴν φήμην, ἀπαντήσας τις αὐτῷ τῶν γνωρί-
 μων ἄρτιως· εἶπεν ὀϊκοθεν εἰς ἀγορὰν καταβαίνεις;

17 τάνδρὸς *: τοῦ ἀνδρὸς

'ἀρτίως' ἔφη ἐκεῖνος. 'οὐκοῦν οὐδὲν ἀκήκοας;' 'γέ-
 γονε γάρ τι καινόν;' 'ἀλλὰ κόρυδος ὥπται πετόμενος
 κράνος ἔχων χρυσοῦν καὶ δόρυ, καὶ μέλλουσι περὶ
 τούτου σύγκλητον ἔχειν οἱ ἄρχοντες.' καὶ ἐκεῖνος γε-
 λάσας 'φεῦ τοῦ τάχους' εἶπεν 'ὦ γύναι, τὸ καὶ 5
 φθᾶσαι με τὸν λόγον εἰς ἀγορὰν προελθόντα.' τοὺς
 μὲν οὖν ἄρχοντας ἐντυχὼν ἀπήλλαξε τῆς ταραχῆς.
 F τὴν δὲ γυναικὰ τιμωρούμενος, ὡς οἴκαδ' εἰσῆλθεν,
 'ἀπώλεσάς μ' ' εἶπεν 'ὦ γύναι. τὸ γὰρ ἀπόρρητον
 ἐκ τῆς ἐμῆς οἰκίας πεφώραται δεδημοσιωμένον. ὥστε 10
 μοι φευκτέον ἐστὶ τὴν πατρίδα διὰ τὴν σὴν ἀκρα-
 σίαν.' τρεπομένης δὲ πρὸς ἄρρησιν αὐτῆς καὶ λε-
 γούσης 'οὐ γὰρ ταῦτα μετὰ τριακοσίων ἤκουσας;
 'ποίῳν' ἔφη 'τριακοσίων; σοῦ βιασαμένης, ἐπλασά-
 μην ἀποπειρώμενος.' οὗτος μὲν οὖν ἀσφαλῶς πάννυ 15
 καὶ μετ' εὐλαβείας, ὥσπερ εἰς ἀγγεῖον σαθρὸν οὐκ
 508 οἶνον οὐκ ἔλαιον ἀλλ' ὕδωρ ἐγχέας, ἐπείρασε τὴν
 γυναικὰ. Φούλβιος δ' ὁ Καίσαρος ἐταῖρος τοῦ Σε-
 βαστοῦ, γέροντος ἤδη γεγονότος ἀκούσας ὀδυρομέ-
 νου τὴν περὶ τὸν οἶκον ἐρημίαν, καὶ ὅτι, τῶν μὲν 20
 δυεῖν αὐτῷ θυγατριδῶν ἀπολωλότων Ποστούμιου
 δ' ὅς ἐτι λοιπὸς ἐστὶν ἐκ διαβολῆς τινος ἐν φυγῇ
 ὄντος, ἀναγκάζεται τὸν τῆς γυναικὸς υἱὸν ἐπεισά-
 γειν τῇ διαδοχῇ τῆς ἡγεμονίας, καίπερ οἰκίρων καὶ
 βουλευόμενος ἐκ τῆς ὑπεροχῆς ἀνακαλεῖσθαι τὸν 25
 θυγατρίδου. ταῦτ' ὁ Φούλβιος ἀκούσας ἐξήνεγκε

2 καινόν; ἀλλὰ R: καινὸν ἔλλο 5 φεῦ Cobetus: εἶ
 17 ἐπείρασε] ἐφώρασε Stegmannus 18 Φούλβιος] Φάβιος
 M. 22 ἐν φυγῇ ὄντος] verba unam notionem efficiunt

πρὸς τὴν γυναῖκα, πρὸς δὲ Λιβίαν ἐκείνη, Λιβία
 δὲ καθήψατο πικρῶς Καίσαρος, εἰ πάλοι ταῦτ' ἐγνω-
 κῶς οὐ μεταπέμπεται τὸν θυγατρίδοῦν, ἀλλ' εἰς B
 ἔχθραν καὶ πόλεμον αὐτὴν τῷ διαδόχῳ τῆς ἀρχῆς
 5 καθίστησιν. ἐλθόντος οὖν ἔωθεν, ὡς εἰώθει, τοῦ
 Φουλβίου πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντος 'χαῖρε, Καῖσαρ'
 'ὕγλαιν' εἶπε 'Φούλβιε.' κἀκεῖνος νοήσας ᾤχετ'
 εὐθύς ἀπὸ τῶν οἴκαδε, καὶ τὴν γυναῖκα μεταπεμψά-
 μενος 'ἐγνώκεν' ἔφη 'Καῖσαρ, ὅτι τὰ πόρρητον οὐκ
 10 ἐσιώπησα· καὶ διὰ τοῦτο μέλλω ἀναιρεῖν ἑμαυτόν.'
 ἡ δὲ γυνή 'δικαίως' εἶπεν 'ὅτι μοι τοσοῦτον συν-
 οικῶν χρόνον οὐκ ἐγnows οὐδ' ἐφυλάξω τὴν ἀκρα- C
 σίαν· ἀλλ' ἔασον ἐμὲ προτέραν.' καὶ λαβοῦσα τὸ
 ξίφος ἑαυτὴν προανεῖλε τάνδρως.

15 12. Ὅρθως οὖν Φιλιππίδης ὁ κωμωδιοποιὸς φι-
 λοφρονουμένου τοῦ βασιλέως αὐτὸν Λυσιμάχου καὶ
 λέγοντος 'τίνος σοι μεταδῶ τῶν ἐμῶν;' 'οὐ βούλει'
 φησὶ 'βασιλεῦ, πλὴν τῶν ἀπορρήτων.' τῇ δ' ἀδο-
 λεσχίᾳ καὶ ἡ περιεργία κακὸν οὐκ ἔλαττον πρόσσεστι·
 20 πολλὰ γὰρ ἀκούειν θέλουσιν, ἵνα πολλὰ λέγειν ἔχωσι.
 καὶ μάλιστα τοὺς ἀπορρήτους καὶ κεκρυμμένους τῶν
 λόγων περιμόντες ἐξιχνεύουσι καὶ ἀνερευνῶσιν, ὥσπερ
 ὕλην πυλαίαν τινα φορυτῶν τῇ φλυαρίᾳ παρατιθέ-
 μενοι, εἰθ' ὥσπερ οἱ παῖδες τὸν κρύσταλλον οὔτε D
 25 κατέχειν οὔτ' ἀφιέναι θέλουσι· μᾶλλον δ' ὥσπερ
 ἔρπετὰ τοὺς ἀπορρήτους λόγους ἐγκολπισάμενοι καὶ

14 τάνδρως *: τοῦ ἀνδρός 15 κωμωδιοποιὸς *: κωμω-
 δοποιὸς 23 πυλαίαν *: παλαιάν φορυτῶν W: φορτίων
 25 κατέχειν] add. δύνανται R ἀφιέναι *: ἀφείναι

συλλαβόντες οὐ συγκρατοῦσιν ἀλλὰ διαβιβρώσκονται
 ὑπ' αὐτῶν. τὰς μὲν γὰρ βελόνας φασὶ δῆγνυσθαι
 τικτούσας καὶ τὰς ἐχίδνας, οἱ δ' ἀπόρρητοι λόγοι
 τοὺς μὴ στέγοντας ἐκπύπτοντες ἀπολλύουσι καὶ δια-
 φθείρουσι. Σέλευκος ὁ Καλλίνικος ἐν τῇ πρὸς Γα- 5
 λάτας μάχῃ πᾶν ἀποβαλὼν τὸ στράτευμα καὶ τὴν
 δύναμιν, αὐτὸς περισπάσας τὸ διάδημα καὶ φρυγὼν
 ἵππῳ μετὰ τριῶν ἢ τεττάρων ἀνοδῖαις καὶ πλάναις
 πολλὴν δρομόν, ἤδη δι' ἔνδειαν ἀπαγορεύων ἐπαυλίσ-
 E τινι προσῆλθε, καὶ τὸν δεσπότην αὐτὸν εὖρων κατὰ 10
 τύχην ἄρτον καὶ ὕδωρ ἤτησεν. ὁ δὲ καὶ ταῦτα καὶ
 τῶν ἄλλων ὅσα παρῆν ἐν τῷ ἀγρῷ δαψιλῶς ἐπιδι-
 δοὺς καὶ φιλοφρονούμενος ἐγνώρισε τὸ πρόσωπον
 τοῦ βασιλέως, καὶ περιχαρὴς γενόμενος τῇ συντυχίᾳ
 τῆς χρείας οὐ κατέσχευεν οὐδὲ συνεψεύσατο βουλομένῳ 15
 λανθάνειν, ἀλλ' ἄχρι τῆς ὁδοῦ προπέμψας καὶ ἀπο-
 λυόμενος 'ὕγριαιν' εἶπεν 'ὦ βασιλεῦ Σέλευκε.' κἀκεῖ-
 νος ἐκτείνας τὴν δεξιὰν αὐτῷ καὶ προσελκόμενος
 ὥς φιλήσων, ἔνευσεν ἐν τῶν μετ' αὐτοῦ ξίφει τὸν
 τράχηλον ἀποκόψαι τοῦ ἀνθρώπου.

20

'φθεγγομένου δ' ἄρα τοῦ γε κάρη κονίησιν ἐμίχθη.'
 F εἰ δ' ἐσίγησε τότε καρτερήσας ὀλίγον χρόνον, εὐτυχή-
 σαντος ὕστερον τοῦ βασιλέως καὶ μεγάλου γενομένου
 μελίζονας ἂν οἶμαι χάριτας ἐκομίσατο ἀντὶ τῆς σιω-
 πῆς ἢ τῆς φιλοξενίας. οὗτος μὲν οὖν ἀμωσγέπως 25
 ἔσχε πρόφασιν τῆς ἀκρασίας τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν
 φιλοφροσύνην.

13. Οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν ἀδολέσχων οὐδ' αἰτίαν
 ἔχοντες ἀπολλύουσιν αὐτούς. οἷον ἐν κουρείῳ τινὶ
 λόγων γιγνομένων περὶ τῆς Διονυσίου τυραννίδος,
 ὡς ἀδαμαντίνη καὶ ἄρρηκτός ἐστι, γελᾶσας ὁ κου-
 5 ρεύς 'ταῦτ' ὑμᾶς' ἔφη 'περὶ Διονυσίου δεῖ λέγειν,
 οὗ ἐγὼ παρ' ἡμέρας ὀλίγας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τὸ ξυρὸν
 ἔχω;' ταῦτ' ἀκούσας ὁ Διονύσιος ἀνεσταύρωσεν αὐ- 509
 τόν. ἐπιεικῶς δὲ λάλον ἐστὶ τὸ τῶν κουρέων γένος·
 οἱ γὰρ ἀδολεσχότατοι προσρέουσι καὶ προσκαθίζου-
 10 σιν, ὥστ' αὐτοὺς ἀναπίμπλασθαι τῆς συνηθείας.
 'χαριέντως γοῦν ὁ βασιλεὺς Ἀρχέλαος, ἀδολέσχου
 κουρέως περιβαλόντος αὐτῷ τὸ ὠμόλινον καὶ πυθο-
 μένου 'πῶς σε κείρω, βασιλεῦ;' 'σιωπῶν' ἔφη. κου-
 ρεύς δὲ καὶ τὴν ἐν Σικελίᾳ τῶν Ἀθηναίων μεγάλην
 15 κακοπραγίαν ἀπήγγειλε, πρῶτος ἐν Πειραιεῖ πυθό-
 μένος οἰκέτου τινὸς τῶν ἀποδεδρακότων ἐκεῖθεν. εἶτ' Β
 ἀφελὺς τὸ ἐργαστήριον εἰς ἔστυ συντέτεινε δρόμῳ

'μή τις κῦδος ἄροιτο'

τὸν λόγον εἰς τὴν πόλιν ἐμβαλὼν,

20 'ὁ δὲ δεύτερος ἔλθοι.'

γενομένης δὲ ταραχῆς οἷον εἰκός, εἰς ἐκκλησίαν
 ἀθροισθεὶς ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐβάδιξε τῆς φή-
 μης. ἦγετ' οὖν ὁ κουρεύς καὶ ἀνέκρινετο, μηδὲ
 τοῦνομα τοῦ φράσαντος εἰδὼς ἀλλ' εἰς ἀνώνυμον
 25 καὶ ἄγνωστον ἀναφέρων τὴν ἀρχὴν πρόσωπον. ὁργῇ
 δ' οὖν καὶ βοῇ τοῦ θιέατρου· 'βασάνιζε καὶ στρέβλου
 τὸν ἀλάστορα· πέπλασται ταῦτα καὶ συντέθεται· τίς

δ' ἄλλος ἤκουσε; τίς δ' ἐπίστευσεν; ἐκομίσθη τρο-
 C χός, κατετάθη ὁ ἄνθρωπος. ἐν τούτῳ παρήσαν οἱ
 τὴν συμφορὰν ἀπαγγέλλοντες, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου
 διαπεφευγότες. ἐσκεδάσθησαν οὖν πάντες ἐπὶ τὰ
 οἴκεια πένθη, καταλιπόντες ἐν τῷ τροχῷ τὸν ἄθλιον 5
 ἐνδεδεμένον. ὅψε δὲ λυθεῖς ἤδη πρὸς ἐσπέραν ἡρώτα
 τὸν δημόσιον, εἰ καὶ περὶ Νικίου τοῦ στρατηγοῦ,
 ὃν τρόπον ἀπόλωλεν, ἀκηκόασιν. οὕτως ἄμαχόν τι
 κακὸν καὶ ἀνουθέτητον ἢ συνήθεια ποιεῖ τὴν ἀδο-
 λεσχίαν.

10

14. Καίτοι γ' ὥσπερ οἱ τὰ πικρὰ καὶ τὰ δυσώδη
 φάρμακα πίνοντες δυσχεραίνουνσι καὶ τὰς κύλικας,
 οὕτως οἱ τὰ κακὰ προσαγγέλλοντες ὑπὸ τῶν ἀκουόν-
 των δυσχεραίνονται καὶ μισοῦνται. ὅθεν χαριέντως
 ὁ Σοφοκλῆς διηπόρηκεν,

15

‘ἐν τοῖσιν ὥσιν ἢ ’πὶ τῇ ψυχῇ δάκνη;’

D ‘τί δὲ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου;’

‘ὁ δρῶν σ' ἀνιᾷ τὰς φρένας, τὰ δ' ὥτ' ἐγώ.’

λυποῦσι δ' οὖν ὥσπερ οἱ δρῶντες καὶ οἱ λέγοντες,
 ἀλλ' ὅμως οὐκ ἔστι γλώσσης ῥεούσης ἐπίσχεσις οὐδὲ 20
 κολασμός. ἐν Λακεδαιμόνι τῆς Χαλκιοίκου τὸ ἱερὸν
 ὥφθη σεσυλημένον, καὶ κειμένη ξνδον κενὴ λάγν-
 νος. ἦν οὖν ἀπόρρεια πολλῶν συνδεδραμηκότων, καὶ
 τις τῶν παρόντων ‘εἰ βούλεσθ’ ἐῖπεν ‘ἐγὼ φράσω
 ὑμῖν ὃ μοι παρίσταται περὶ τῆς λαγύνου· νομίζω 25
 γάρ’ ἔφη ‘τοὺς ἱεροσύλους ἐπὶ τηλικοῦτον ἐλθεῖν
 κίνδυνον, κώνειον ἐμπιόντας καὶ κομίζοντας οἶνον’

ἴν' εἰ μὲν αὐτοῖς λαθεῖν ἐγγένοιτο, τῷ ἀκράτῳ πο- E
 θέντι σβέσαντες καὶ διαλύσαντες τὸ φάρμακον ἀπέλ-
 θοιεν ἀσφαλῶς· εἰ δ' ἀλίσκοιντο, πρὸ τῶν βασάνων
 ὑπὸ τοῦ φαρμάκου ῥαδίως καὶ ἀνωδύνως ἀποθά-
 5 νοιεν.' ταῦτ' εἰπόντος αὐτοῦ, τὸ πρᾶγμα πλοκὴν
 ἔχον καὶ περινόησιν τοσαύτην οὐχ ὑπονοοῦντος ἀλλ'
 εἰδότος ἐφαίνετο. καὶ περιστάντες αὐτὸν ἀνέκριναν
 ἄλλοθεν ἄλλος 'τίς εἶ;' καὶ 'τίς σ' οἶδε;' καὶ 'πόθεν F
 ἐπίστασαι ταῦτα;' καὶ τὸ πέρας ἐλεγχόμενος οὕτως
 10 ὁμολόγησεν εἶς εἶναι τῶν ἱεροσύλων. οἱ δ' Ἴβυκον
 ἀποκτείναντες οὐχ οὕτως ἐάλωσαν ἐν θεάτρῳ καθήμε-
 νοι, καὶ γεράνων παραφανεισῶν πρὸς ἀλλήλους ἅμα
 γέλῳτι ψιθυρίζοντες, ὥς αἱ Ἰβύκου ἐκδικοὶ πάρει-
 σιν; ἀκούσαντες γὰρ οἱ καθεζόμενοι πλησίον, ἤδη
 15 πολὺν χρόνον τοῦ Ἰβύκου ὄντος ἀφανοῦς καὶ ζητου-
 μένου, ἐπελάβοντο τῆς φωνῆς καὶ προσήγγειλαν τοῖς
 ἄρχουσιν. ἐλεγχθέντες δ' οὕτως ἀπήχθησαν, οὐχ
 ὑπὸ τῶν γεράνων κολασθέντες ἀλλ' ὑπὸ τῆς αὐτῶν
 γλωσσαλγίας ὥσπερ ἐρινύος ἢ ποινῆς βιασθέντες 510
 20 ἐξαγορευῆσαι τὸν φόνον. ὥς γὰρ ἐν τῷ σώματι πρὸς
 τὰ πεπονθότα μέρη καὶ ἀλγοῦντα γίννεται φορὰ καὶ
 ὀλκὴ τῶν πλησίον, οὕτως ἡ γλῶττα τῶν ἀδολέσχων
 αἰὲ φλεγμονὴν ἔχουσα καὶ σφυγμὸν ἔλκει τι καὶ
 συνάγει τῶν ἀπορρήτων καὶ κεκρυμμένων ἐφ' ἑαυ-
 25 τήν. διὸ δεῖ πεφράχθαι, καὶ τὸν λογισμὸν ὥς πρό-
 βολον ἐμποδῶν αἰὲ τῇ γλώττῃ κείμενον ἐπέχειν τὸ
 ρεῦμα καὶ τὸν ὄλισθον αὐτῆς, ἵνα μὴ τῶν χηνῶν
 ἀφρονέστεροι εἶναι δοκῶμεν, οὓς φασιν, ὅταν ὑπερ- B

23 ἔλκει] cf. Kock. p. 612

βάλλωσιν ἐκ Κιλικίας τὸν Ταῦρον ἀετῶν ὄντα με-
στόν, εἰς τὸ στόμα λαμβάνειν. εὐμεγέθη λίθον ὥσπερ
κλειῖθρον ἢ χαλινὸν ἐμβάλλοντας τῇ φωνῇ, καὶ νυκτὸς
οὕτως ὑπερφέρεσθαι λανθάνοντας.

15. Εἰ τοίνυν ἔροιτό τις

5

‘τὸν κάκιστον ὅστις ἐστὶ καὶ τὸν ἐξωλέστατον’,
οὐδεὶς ἂν ἄλλον εἴποι τὸν προδότην παρελθόν. Εὐθυ-
κράτης μὲν οὖν ‘ἤρεψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ Μακεδο-
νίας ξύλοις’ ὥς φησι Δημοσθένης. Φιλοκράτης δὲ
χρυσίον πολὺ λαβὼν ‘πόρνας καὶ ἰχθῦς ἡγόραξεν.’
Εὐφώρβω δὲ καὶ Φιλάργω τοῖς Ἐρέτρίαν προδοῦσι
χώραν ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν. ὁ δ’ ἀδόλεσχος ἄμισθός
C ἐστὶ προδότης καὶ αὐτεπάγγελτος, οὐχ ἵππους οὐδὲ
τείχη προδιδούς, ἀλλὰ λόγους ἐκφέρων ἀπορρήτους
ἐν δίκαις ἐν στάσεσιν ἐν διαπολιτείαις, μηδενὸς
αὐτῷ χάριν ἔχοντος. ἀλλ’ ἂν αὐτὸς ἀκούηται, προσ-
οφείλων χάριν. ὥστε τὸ λελεγμένον πρὸς τὸν εἰκῇ
καὶ ἀκρίτως ἐκχέοντα τὰ ἑαυτοῦ καὶ καταχαριζόμενον
‘οὐ φιλάνθρωπος σύ γ’ ἐσς’· ἔχεις νόσον, χαίρεις
διδούς’

20

ἐναρμόττει καὶ πρὸς τὸν φλύαρον· οὐ φίλος εἶ σύ
ταῦτα μηνύων οὐδ’ εὖνους· ἔχεις νόσον, χαίρεις
λαλῶν καὶ φλυαρῶν.

16. Ταῦτα δ’ οὐ κατηγορίαν ἡγητέον ἀλλ’ ἰα-
D τρείαν τῆς ἀδόλεσχίας· τῶν γὰρ παθῶν κρίσει καὶ
ἀσκήσει περιγιγνόμεθα, προτέρα δ’ ἢ κρίσις ἐστίν.

6 Kock. 3 p. 544 7 Εὐθυκράτης] Δημοσθένης Demosth.
19, 265. cf. p. 97 d 9 idem ib. 229 19 Mullach. 1 p. 144.
Lorenz. p. 263 σύ γ] τὸ γ’ Vit. Publ. c. 15 ἐσς’ Ian-
notius: ἐσσι

οὐδείς γὰρ ἐθίζεται φεύγειν καὶ ἀποτρίβεσθαι τῆς
 ψυχῆς ὃ μὴ δυσχεραίνει. δυσχεραίνομεν δὲ τὰ πάθη,
 ὅταν τὰς βλάβας καὶ τὰς αἰσχύνας τὰς ἀπ' αὐτῶν τῷ
 λόγῳ κατανοήσωμεν· ὥσπερ νῦν κατανοοῦμεν ἐπὶ
 5 τῶν ἀδολέσχων, ὅτι φιλεῖσθαι βουλόμενοι μισοῦν-
 ται, χαρίζεσθαι θέλοντες ἐνοχλοῦσι, θαυμάζεσθαι
 δοκοῦντες καταγελῶνται, κερδαίνοντες οὐδὲν ἀνα-
 λίσκουσιν· ἀδικοῦσι τοὺς φίλους, ὠφελοῦσι τοὺς
 ἐχθρούς, ἑαυτοὺς ἀπολλύουσιν. ὥστε τοῦτο πρῶτον
 10 ἴαμα καὶ φάρμακόν ἐστι τοῦ πάθους, ὃ τῶν ἀπ' αὐτοῦ
 γιγνομένων αἰσχυρῶν καὶ ὀδυνηρῶν ἐπιλογισμός.

17. Δευτέρῳ δὲ χρηστέον ἐπιλογισμῷ τῷ τῶν
 ἐναντίων, ἀκούοντας αἰεὶ καὶ μεμνημένους καὶ πρό-
 χειρ' ἔχοντας τὰ τῆς ἐχεμυθίας ἐγκώμια, καὶ τὸ σε-
 15 μνὸν καὶ τὸ ἔγριον καὶ τὸ μυστηριῶδες τῆς σιωπῆς,
 καὶ ὅτι θαυμάζονται μᾶλλον καὶ ἀγαπῶνται καὶ σο-
 φώτεροι δοκοῦσι τῶν ἐξηγνίων τούτων καὶ φερομένων
 οἱ στρογγύλοι καὶ βραχυλόγοι, καὶ ὧν πολλὸς νοῦς
 ἐν ὀλίγῃ λέξει συνέσταλται. καὶ γὰρ Πλάτων τοὺς
 20 τοιούτους ἐπαινεῖ, δεινοῖς ἀκοντισταῖς εἰοικέναι λέ-
 γων, οὐλα καὶ πυκνὰ καὶ συνεστραμμένα φθεγγομέ-
 νους. καὶ ὁ Λυκοῦργος εἰς ταύτην τὴν δεινότητα
 τοὺς πολίτας εὐθὺς ἐκ παίδων τῇ σιωπῇ πιέζων
 συνῆγε καὶ κατεπύκνου. καθάπερ γὰρ οἱ Κελτί-
 25 βηρες ἐκ τοῦ σιδήρου τὸ στόμαμα παιοῦσιν, ὅταν
 κατορύξαντες εἰς τὴν γῆν τὸ πολὺ καὶ γεῶδες ἀπο-
 καθήρωςιν, οὕτως ὁ Λακωνικὸς λόγος οὐκ ἔχει

19 Πλάτων] Protag. p. 342 e   25 ἐκ] del. W   26 ἀπο-
 καθήρωςιν *: ἀποκαθάρωςιν

φλοιόν, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ δραστήριον ἀφαιρέσει τοῦ
 περιπτοῦ διωκόμενος στομοῦται· τὸ γὰρ ἀποφθεγμα-
 τικὸν αὐτοῖς τοῦτο καὶ τὸ μετ' εὐστροφίας ὁξὺ πρὸς
 511 τὰς ἀπαντήσεις ἐκ τῆς πολλῆς περιγίγνεται σιωπῆς.
 καὶ δεῖ τὰ τοιαῦτα μάλιστα τοῖς ἀδολέσχοις προ- 5
 βάλλειν ὅσῃν χάριν ἔχει καὶ δύναμιν, οἷόν ἐστι τό
 'Λακεδαιμόνιοι Φιλίππῳ' 'Λιονύσιος ἐν Κορίνθῳ'.
 καὶ πάλιν γράψαντος αὐτοῖς τοῦ Φιλίππου 'ὅν ἐμ-
 βάλω εἰς τὴν Λακωνικὴν, ἀναστάτους ὑμᾶς ποιήσω',
 ἀντέγραψαν 'αἴκα.' Δημητρίου δὲ τοῦ βασιλέως ἀγα- 10
 νακτοῦντος καὶ βοῶντος 'ἕνα πρὸς ἐμὲ Λακεδαιμό-
 νιοι πρεσβευτὴν ἔπεμψαν,' οὐ καταπλαγεῖς ὁ πρεσ-
 βευτῆς 'ἕν' εἶπε 'ποτὶ ἕνα.' θαυμάζονται δὲ καὶ
 Β τῶν παλαιῶν οἱ βραχυλόγοι. καὶ τῷ ἱερῷ τοῦ Πυθίου
 'Απόλλωνος οὐ τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν οὐδὲ 15
 τοὺς Πινδάρου παιᾶνας ἐπέγραψαν οἱ Ἀμφικτύονες,
 ἀλλὰ τό 'γυνῶθι σαντόν' καὶ τό 'μηδὲν ἄγαν' καὶ
 τό 'ἐγγυᾶ πάρα δ' ἔτα,' θαυμάσαντες τῆς λέξεως
 τὸ εὖογκον καὶ τὸ λιτόν, ἐν βραχεῖ σφυρήλατον νοῦν
 περιεχούσης. αὐτὸς δ' ὁ θεὸς οὐ φιλοσύνητομός ἐστι 20
 καὶ βραχυλόγος ἐν τοῖς χρησμοῖς, καὶ Λοξίας κα-
 λεῖται διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἀδολεσχίαν μᾶλλον ἢ τὴν
 ἀσάφειαν; οἱ δὲ συμβολικῶς ἔνευ φωνῆς ἃ δεῖ φρά-
 ζοντες οὐκ ἐπαινῶνται καὶ θαυμάζονται διαφερόν-
 C τως; ὥς Ἡράκλειτος, ἀξιούντων αὐτὸν τῶν πολιτῶν 25
 γνώμην τιν' εἶπεῖν περὶ ὁμονοίας, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ
 βῆμα καὶ λαβὼν ψυχροῦ κύλικα καὶ τῶν ἀλφίτων
 ἐπιπάσας καὶ τῷ γλήχωνι κινήσας, ἐκπιὼν ἀπῆλθεν·
 ἐπιδειξάμενος αὐτοῖς, ὅτι τὸ τοῖς τυχοῦσιν ἀρκεῖσθαι

- καὶ μὴ δεῖσθαι τῶν πολυτελῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμο-
 νοίᾳ διατηρεῖ τὰς πόλεις. Σκίλουρος δὲ καταλιπὼν
 ὀγδοήκοντα παῖδας, ὁ Σκυθῶν βασιλεύς, ἤτησε
 δέσμην δορατίων, ὅτ' ἀπέθνησκε, καὶ λαβόντας ἐκέ-
 5 λευσε καταθραῦσαι καὶ κατεάξαι συνδεδεμένην καὶ
 ἀθρόαν· ὥς δ' ἀπεῖπον, αὐτὸς ἐν καθ' ἐν ἔλκων
 πάντα ῥαδίως διέκλασε· τὴν συμφωνίαν αὐτῶν καὶ
 τὴν ὁμόνοιαν ἰσχυρὸν ἀποφαίνων καὶ δυσκαθαίρε- D
 τον, ἀσθενεῖς δὲ τὴν διάλυσιν καὶ οὐ μόνιμον.
- 10 18. Εἰ δὴ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα συνεχῶς τις
 σκοποῖ καὶ ἀναλαμβάνει, παύσαιτ' ἂν ἴσως ἡδόμενος
 τῷ φλυαρεῖν. ἐμὲ δὲ κἀκεῖνος ὁ οἰκέτης εὖ μάλα
 δυσωπεῖ, τὸ προσέχειν τῷ λόγῳ καὶ κρατεῖν προαι-
 15 ρέσεως ἡλίκον ἐστὶν ἐνθυμούμενον. Πούπιος Πείσων
 ὁ ῥήτωρ μὴ βουλόμενος ἐνοχλεῖσθαι προσέταξε τοῖς
 οἰκέταις πρὸς τὰ ἐρωτώμενα λαλεῖν καὶ μηδὲν πλέον.
 εἴτα Κλώδιον ἄρχοντα δεξιῶσασθαι βουλόμενος ἐκέ-
 λευσε κληθῆναι, καὶ παρεσκευάσατο λαμπρὰν ὥς
 εἰκὸς ἐστίασιν. ἐνστάσης δὲ τῆς ὥρας, οἱ μὲν ἄλλοι E
 20 παρῆσαν ὁ δὲ Κλώδιος προσεδοκάτω· καὶ πολλάκις
 ἔπεμψε τὸν εἰωθότα καλεῖν οἰκέτην, ἐποψόμενον εἰ
 πρόσεισιν. ὥς δ' ἦν ἐσπέρα καὶ ἀπέγνωστο 'τί δ';'
 ἔφη πρὸς τὸν οἰκέτην 'ἐκάλεσας αὐτόν;' 'ἔγωγ'
 εἶπε. 'διὰ τί οὖν οὐκ ἀφίκται;' κἀκεῖνος 'ὅτι ἡρνή-
 25 σατο.' 'πῶς οὖν οὐκ εὐθύς ἔφρασας;' 'ὅτι τοῦτό
 μ' οὐκ ἡρώτησας.' οὕτω μὲν Ῥωμαϊκὸς οἰκέτης, ὁ
 δ' Ἀττικὸς ἐρεῖ τῷ δεσπότῃ σκάπτων
 'ἐφ' οἷς γεγόνασιν αἱ διαλύσεις.'

οὕτω μέγα πρὸς πάνθ' ὁ ἐθισμός ἐστι, καὶ περὶ
 τούτου γ' ἤδη λέγωμεν.

F 19. Οὐ γὰρ ἔστιν ὥς χαλινῶν ἐφαψαμένους ἐπι-
 σχεῖν τὸν ἀδολέσχην, ἀλλ' ἔθει δεῖ κρατῆσαι τοῦ
 νοσήματος. πρῶτον μὲν οὖν ἐν ταῖς τῶν πέλας 5
 ἐρωτήσεσι σπαντὸν ἐθίζε σιωπᾶν, μέχρι οὗ πάντες
 ἀπείπωνται τὴν ἀπόκρισιν·

‘οὐ γὰρ τι βουλῆς ταῦτὸ καὶ δρόμου τέλος’
 ὥς φησι Σοφοκλῆς, οὐδέ γε φωνῆς καὶ ἀποκρίσεως·
 ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἡ νίκη τοῦ φθιάσαντός ἐστιν, ἐνταῦθα 10
 δέ, ἐὰν μὲν ἱκανῶς ἕτερος ἀποκρίνηται, καλῶς ἔχει
 συνεπαινέσαντα καὶ συνεπιπρήσαντα δόξαν εὐμενοῦς
 512 ἀνθρώπου λαβεῖν· ἐὰν δὲ μὴ, τότε καὶ διδάξαι τὸ
 ἡγνοημένον καὶ ἀναπληρῶσαι τὸ ἐλλεῖπον, ἀνεπίφθο-
 νον καὶ οὐκ ἄκαιρόν ἐστι. μάλιστα δὲ φυλάττωμεν 15
 ἑαυτούς, ὅπως μὴ ἑτέρου τινὸς ἐρωτηθέντος αὐτοὶ
 προλαμβάνωμεν ὑποφθάνοντες τὴν ἀπόκρισιν. ἴσως
 μὲν γὰρ οὐδ' ἄλλο τι καλῶς ἔχον ἐστίν, αἰτηθέντος
 ἑτέρου, παρωσαμένους ἐκεῖνον αὐτοὺς ἐπαγγέλλε-
 σθαι· δόξομεν γὰρ ἅμα καὶ τοῦτον ὥς παρασχεῖν 20
 ὃ αἰτεῖται μὴ δυνάμενον, κἀκεῖνον ὥς αἰτεῖν παρ'
 ὧν δύναται λαβεῖν οὐκ ἐπιστάμενον, δνειδίζειν· μάλ-
 ιστα δ' ὕβριν φέρει περὶ τὰς ἀποκρίσεις ἢ τοιαύτη
 B προπέτεια καὶ θρασύτης· συνεμφαίνει γὰρ ὁ φθάνων
 ἐν τῷ ἀποκρίνεσθαι τὸν ἐρωτώμενον τό ‘τί τούτου 25
 δέη;’ καὶ ‘τί οὗτος οἶδε;’ ‘κἀμοῦ παρόντος, περὶ
 τούτων οὐδὲνα δεῖ ἄλλον ἐρωτᾶν.’ καίτοι πολλάκις

τινας ἐρωτῶμεν οὐ τοῦ λόγου δεόμενοι, φωνὴν δέ
 τινα καὶ φιλοφροσύνην ἐκκαλούμενοι παρ' αὐτῶν,
 καὶ προαγαγεῖν εἰς ὁμιλίαν ἐθέλοντες, ὡς Σακράτης
 Θεαίτητον καὶ Χαρμίδην. ὅμοιον οὖν τῷ τὸν ὕφ'
 5 ἑτέρου βουλόμενον φιληθῆναι προδραμόντα φιλεῖν
 αὐτὸν ἢ τὸν ἑτέρῳ προσβλέποντα μεταστρέφειν εἰς
 ἑαυτὸν τὸ προλαμβάνειν τὰς ἀποκρίσεις καὶ τὰ ὦτα
 μετάργειν, καὶ τὴν διάνοιαν ἔλκειν καὶ ἀποστρέφειν
 πρὸς ἑαυτόν· ὅπου, κἂν ἀπείληται τὸν λόγον ὁ αἰτη- C
 10 θείς, ἐπισχόντα καλῶς ἔχει καὶ πρὸς τὸ βουλόμενον
 τοῦ ἐρωτῶντος ἄρμοσάμενον ὡς ἐπὶ κλῆσιν ἄλλο-
 τρίαν τὴν ἀπόκρισιν, αἰδημόνως καὶ κοσμίως ἀπαν-
 τᾷν. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἐρωτηθέντες, ἂν σφαλῶσιν ἐν
 τῷ ἀποκρίνεσθαι, συγγνώμης δικαίως τυγχάνουσιν·
 15 ὁ δ' αὐθαιρέτως ὑφιστάμενος καὶ προλαμβάνων τὸν
 λόγον ἀηδέης μὲν ἐστὶ καὶ κατορθῶν, διαμαρτάνων
 δὲ παντάπασιν ἐπὶ χάρτος γίνεται καὶ καταγέλαστος.

20 20. Δεύτερον τοίνυν ἄσκημα πρὸς τὰς ἰδίας ἀπο-
 κρίσεις ἐστίν, αἷς οὐχ ἥκιστα δεῖ προσέχειν τὸν ἀδό-
 20 λεσχόν· πρῶτον μὲν, ἵνα μὴ λάθῃ τοῖς ἐπὶ γέλῳτι
 καὶ ὕβρει προκαλουμένοις εἰς λόγους αὐτὸν ἀποκρι- D
 νόμενος μετὰ σπουδῆς. ἔνιοι γὰρ οὐδὲν δεόμενοι
 διατριβῆς δὲ καὶ παιδιᾶς ἔνεκα συνθέντες τινας
 ἐρωτήσεις προβάλλουσιν τοῖς τοιούτοις καὶ ἀνακινου-
 25 σιν αὐτῶν τὸν λῆρον· ὃ δεῖ φυλάττεσθαι, καὶ μὴ
 ταχὺ τῷ λόγῳ μηδ' ὥσπερ χάριν ἔχοντας ἐπιπηδᾷν,
 ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τοῦ πυνθανομένου σκοπεῖν καὶ
 τὴν χρεῖαν. ὅταν δὲ φαίνεται τῷ ὄντι βουλόμενος

5 προσδραμόντα R praeter necessitatem

μαθεῖν, ἐθιστέον ἐφιστάναι καὶ ποιεῖν τι διάλειμμα
 μεταξὺ τῆς ἐρωτήσεως καὶ τῆς ἀποκρίσεως· ἐν ᾧ
 προσθεῖναι μὲν ὁ ἐρωτῶν, εἴ τι βούλεται, δύναται,
 E σκέψασθαι δ' αὐτὸς περὶ ὧν ἀποκρινεῖται, καὶ μὴ
 κατατρέχειν μηδὲ καταχωννύναι τὴν ἐρώτησιν, ἔτι 5
 πυνθανομένοις πολλάκις ὑπὸ σπουδῆς ἄλλας ἀντ'
 ἄλλων ἀποκρίσεις διδόντα. ἡ μὲν γὰρ Πυθία καὶ
 πρὸ ἐρωτήσεως αὐθωρὶ χρησμούς εἰωθῆ τινας ἐκφέ-
 ρειν· ὁ γὰρ θεός, ᾧ λατρεύει,

‘καὶ κωφοῦ ξυνίησι καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούει.’ 10
 τὸν δὲ βουλόμενον ἐμμελῶς ἀποκρίνασθαι δεῖ τὴν
 διάνοιαν ἀναμεῖναι καὶ τὴν προαίρεσιν ἀκριβῶς κατα-
 F μαθεῖν τοῦ πυνθανομένου, μὴ γένηται τὸ κατὰ τὴν
 παροιμίαν

‘ἄμας ἀπήτουν, οἱ δ' ἀπηρνοῦντο σκάφας.’ 15
 ἄλλως δὲ τὸ λάβρον τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς λόγους
 ὀξύπεινον ἀνακρουστέον, ἵνα μὴ δοκῇ καθάπερ ρεῦμα
 τῇ γλώττῃ πάλαι προσιστάμενον ἀσμένως ὑπὸ τῆς
 ἐρωτήσεως ἐξερᾶσθαι. καὶ γὰρ ὁ Σωκράτης οὕτως
 ἐκόλουε τὴν δίψαν, οὐκ ἐφιεῖς ἑαυτῷ πιεῖν μετὰ γυ- 20
 μνάσιον, εἰ μὴ τὸν πρῶτον ἐκχείοι κἀδον ἀνιμήσας,
 ὅπως ἐθίξεται τὸν τοῦ λόγου καιρὸν ἀναμένειν τὸ
 ἄλογον.

513 21. Ἔστι τοίνυν τρία γένη τῶν πρὸς τὰς ἐρω-
 τήσεις ἀποκρίσεων, τὸ μὲν ἀναγκαῖον τὸ δὲ φιλάν- 25
 θρωπον τὸ δὲ περισσόν. οἷον πυνθομένου τινὸς εἰ

7 διδόντα R: διδόντας 10 λαλέοντος] φωνεῦντος Herodotus 1, 47 15 Kock. 3 p. 494 19 ἐξερᾶσθαι Emperius: ἐξορᾶσθαι

Σωκράτης ἔνδον, ὁ μὲν ἀπροθύμως καὶ ὥσπερ ἄκων
 ἀποκρίνεται τό 'οὐκ ἔνδον'. ἐὰν δὲ βούληται λακω-
 νίζειν, καὶ τό 'ἔνδον' ἀφελὼν αὐτὴν μόνην φθέγγεται
 τὴν ἀπόφασιν· ὥς ἐκεῖνοι, Φιλίππου γράψαντος εἰ
 5 δέχονται τῇ πόλει αὐτόν, εἰς χάρτην ΟΥ μέγα γρά-
 ψαντες ἀπέστειλαν. ὁ δὲ φιλανθρωπότερον ἀποκρί-
 νεται 'οὐκ ἔνδον ἀλλ' ἐπὶ ταῖς τραπέζαις'. κἂν
 βούληται προσεπιμετροῦσαι, 'ξένους τινὰς ἐκεῖ περι-
 μένων.' ὁ δὲ περιττὸς καὶ ἀδολέσχης, ἅν γε δὴ B
 10 τύχη καὶ τὸν Κολοφώνιον ἀνεγνωκὼς Ἀντίμαχον,
 'οὐκ ἔνδον' φησὶν 'ἀλλ' ἐπὶ ταῖς τραπέζαις, ξένους
 ἀναμένων Ἰωνας, ὑπὲρ ὧν αὐτῷ γέγραφευ Ἀλκι-
 βιάδης περὶ Μίλητον ὦν, καὶ παρὰ Τισσαφέρνει
 διατρίβων, τῷ τοῦ μεγάλου σατράπῃ βασιλέως, ὃς
 15 πάλαι μὲν ἐβοήθει Λακεδαιμονίοις, νῦν δὲ προστί-
 θεται δι' Ἀλκιβιάδην Ἀθηναίοις· ὁ γὰρ Ἀλκιβιάδης
 ἐπιθυμῶν κατελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα τὸν Τισσαφέρ-
 νην μετατίθησι.' καὶ ὅλως τὴν ὀγδόην Θουκυδίδου
 κατατεινόμενος ἐρεῖ καὶ κατακλύσει τὸν ἄνθρωπον,
 20 ἕως φθάσῃ καὶ Μίλητος ἐκπολεμωθεῖσα καὶ φυγα- C
 δευθεῖς τὸ δεύτερον Ἀλκιβιάδης. μάλιστα δὴ περὶ
 τοῦτο δεῖ τὴν ἀδολεσχίαν συνέχειν ὥσπερ εἰς ἔχνος
 ἐμβιβάζοντα τὴν ἐρώτησιν καὶ ὥς κέντρῳ καὶ διαστή-
 ματι τῇ χρεῖα τοῦ πνυθανομένου περιγράφοντα τὴν
 25 ἀπόκρισιν. Καρνεάδην μὲν γὰρ οὕτω μεγάλην ἔχοντα
 δόξαν, ἐν τῷ γυμνασίῳ διαλεγόμενον πέμψας ὁ
 γυμνασίαρχος ἐκέλευσεν ὑφείναι τὸ μέγεθος τῆς φω-
 νῆς (ἦν γὰρ μεγαλοφωνότατος)· εἰπόντος δ' ἐκείνου

‘δός μοι μέτρον φωνῆς,’ οὐ φάυλως ὑπέτυχε ‘δί-
D δωμι τὸν προσδιαλεγόμενον.’ τῷ δ’ ἀποκρινομένῳ
μέτρον ἔστω ἢ τοῦ ἐρωτῶντος βούλησις.

22. Καὶ μὴν ὥσπερ ὁ Σωκράτης ἐκέλευε φυλάτ-
τεσθαι τῶν σιτίων ὅσα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν ἀνα- 5
πεΐθει καὶ τῶν πομάτων ὅσα πίνειν μὴ διψῶντας,
οὕτω χρὴ καὶ τῶν λόγων τὸν ἀδολέσχην, οἷς ἤδεται
μάλιστα καὶ κέχρηται κατακόρως, τούτους φοβεῖσθαι
καὶ πρὸς τούτους ἐπιρρέοντας ἀντιβαίνειν. οἷον οἱ
στρατιωτικοὶ πολέμων εἰς διηγηματικοί· καὶ τὸν 10
Νέστορα τοιοῦτον ὁ ποιητῆς εἰσάγει, τὰς αὐτοῦ
πολλάκις ἀριστείας καὶ πράξεις διηγούμενον. ἐπαικῶς
δὲ καὶ τοῖς περὶ δίκας εὐστοχήσασιν ἢ παρ’ ἡγεμόσι
E καὶ βασιλεῦσιν ἀπροσδοκῆτως εὐημερήσασιν ὥσπερ
νόσημά τι προσπίπτει καὶ παρακολουθεῖ τὸ μεμνη- 15
σθαι καὶ διηγεῖσθαι πολλάκις, ὃν τρόπον εἰσῆλθον
προσῆχθησαν ἡγωνίσαντο διελέχθησαν, ἐξήλεγκαν
ἀντιδίκους τινὰς ἢ κατηγοροὺς, ἐπηνέβησαν. πολλῶ
γὰρ ἐστίν ἡ χαρὰ τῆς κωμικῆς ἐκείνης ἀγρυπνίας
λαλίστερον, ἀναρριπίζουσα πολλάκις ἑαυτὴν καὶ πρός- 20
φατον ποιοῦσα τοῖς διηγήμασιν. ὅθεν ὀλισθηροὶ πρὸς
τοὺς τοιούτους τῶν λόγων εἰσὶν ἐκ πάσης προφά-
σεως· οὐ γὰρ μόνον

‘ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖθι καὶ τὴν χεῖρ’ ἔχει,’
ἀλλὰ καὶ τὸ ἡδόμενον ἔλκει τὴν φωνὴν ἐφ’ ἑαυτὸ 25
F καὶ περιάγει τὴν γλῶτταν, ἐπερείδειν ἀεὶ τῇ μνήμῃ

1 δίδωμί σοι? 5 p. 521 f. 661 f.: ἀναπεΐθει ἐσθίειν
6 πομάτων *: πομάτων 19 κωμικῆς ἐκείνης ἀγρυπνίας]
cf. Kock. 3 p. 48 25 ἔλκει] cf. Kock. 3 p. 612 ἑαυτὸ]
malim αὐτὸ

βουλόμενον. οὕτω καὶ τοῖς ἐρωτικοῖς ἢ πλείστη
διατριβὴ περὶ λόγους μνήμην τινὰ τῶν ἐρωμένων
ἀναδιδόντας· οἳ γε καὶ μὴ πρὸς ἀνθρώπους, πρὸς
ἄψυχά περὶ αὐτῶν διαλέγονται

5   ὦ φιλότῳ κλίνῃ

καὶ

Ἐκκλῆς θεόν σ' ἐνόμισεν, εὐδαιμον λύχνη·
καὶ τῶν θεῶν μέγιστος ἐν ταύτῃ δοκεῖς.

ἔστι μὲν οὖν ἀτεχνῶς ἢ λευκῇ στάθμῃ πρὸς τοὺς
10 λόγους ὁ ἀδόλεσχος· οὐ μὴν ἀλλ' ὁ μᾶλλον ἑτέρων 514
ἑτέροις προσπεπονθὼς ὀφείλει τούτους φυλάττεσθαι
καὶ ἀνέχειν ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων καὶ ἀνακρούειν, ὥς
πορρωτάτω προάγειν καὶ ἀπομηκύνειν ἀεὶ δι' ἡδονὴν
δυναμένων. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς λόγους
15 ἐκείνους πεπόνθασι, ἐν οἷς κατ' ἐμπειρίαν ἢ ἔξιν
τινὰ τῶν ἄλλων διαφέρειν νομίζουσι. φίλαντος γὰρ
ᾧ καὶ φιλόδοξος ὁ τοιοῦτος

ἔνέμει τὸ πλεῖστον ἡμέρας τοῦτῳ μέρος,
ἵν' αὐτὸς αὐτοῦ τυγχάνει κράτιστος ᾧ,

20 ἐν ἱστορίαις ὁ ἀναγνωστικός, ἐν τεχνολογίαις ὁ γραμ-
ματικός, ἐν διηγήμασι ξενικοῖς ὁ πολλὴν χώραν ἐπε- B
ληλυθὼς καὶ πεπλανημένος. ὥστε καὶ ταῦτα δεῖ
φυλάττεσθαι· δελεαζομένη γὰρ ὅτι αὐτῶν ἢ ἀδόλε-
σχία καθάπερ ζῶον ἐπὶ νομᾶς συνήθεις πρόεισι.
25 θαυμαστὸς δ' ὁ Κῦρος, ὅτι καὶ τὰς ἀμίλλας ἐποιεῖτο

5 Kock. 3 p. 438   7 εὐδαιμον idem: εὐδαῖμον   8 ἐν *:
εἰ. cf Soph. Ai. 1136. Antig. 925. OC 1214. Eur. Hipp. 1320.
Kock. 2 p. 242   10 ἀλλ' ὁ R: ἀλλὰ   18 Nauck. p. 413
25 Κῦρος] Xen. Cyrop. 1, 4, 4

πρὸς τοὺς ἡλικίᾳς, οὐκ ἐν οἷς κρείττων ἀλλ' ἐν οἷς ἀπειρότερος ἦν ἐκείνων, εἰς ταῦτα προκαλούμενος· ἵνα μήτε λυπῇ παρευδοκιμῶν καὶ μανθάνων ὥφελῇται. ὁ δ' ἀδολέσχης τοῦναντίον, ἂν μὲν τις ἐμπέσῃ λόγος, ἐξ οὗ μαθεῖν τι δύναται καὶ πυνθέσθαι 5
 C τῶν ἀγνοουμένων, τοῦτον ἐξωθεῖ καὶ ἐκκρούει, μισθὸν οὕτω δοῦναι βραχὺν τῷ σιωπῆσαι μὴ δυνάμενος· εἰς δὲ τὰς ἐώλους καὶ πολυπατήτους κύκλῳ περιῶν εἰσελαύνει ῥαψωδίας τὸν λόγον· ὥς τῶν παρ' ἡμῖν τις κατὰ τύχην ἀνεγνωκὼς δύο τῶν Ἐφό- 10
 ρου βιβλίων ἢ τρία, πάντας ἀνθρώπους κατέτριβε καὶ πᾶν ἀνάστατον ἐποίει συμπόσιον, αἰετὴν ἐν Λεύκτροις μάχην καὶ τὰ συνεχῇ διηγούμενος· ὅθεν Ἐπαμεινώνδας παρωνύμιον ἔσχευ.

23. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτό γε τῶν κακῶν ἐλάχιστόν 15
 ἐστὶ, καὶ δεῖ παρατρέπειν εἰς ταῦτα τὴν ἀδολεσχίαν·
 D ἦττον γὰρ ἀηδὲς ἔσται τὸ λάλον ἐν τῷ φιλολόγῳ πλεονάζον. ἐθιστέον δὲ καὶ γράφειν τι τοὺς τοιούτους καὶ διαλέγεσθαι κατ' ἰδίαν. ὁ μὲν γὰρ Στωικὸς Ἀντίπατρος, ὥς ἔοικε, μὴ δυνάμενος μηδὲ βουλό- 20
 μενος ὁμόσε χωρεῖν τῷ Καρνεάδῃ μετὰ πολλοῦ ῥεύματος εἰς τὴν Στοᾶν φερομένῳ, γράφων δὲ καὶ πληρῶν τὰ βιβλία τῶν πρὸς αὐτὸν ἀντιλογιῶν ἡλαμοβόας ἐπεκλήθη· τὸν δ' ἀδολέσχην ἴσως ἂν ἡ πρὸς τὸ γράφειν σκιαμαχία καὶ ἡ βοή τοῦ πλήθους 25
 ἀπερύκουσα καθ' ἡμέραν ἐλαφρότερον παρασκευάσειε τοῖς συνοῦσιν, ὥσπερ οἱ κύνες εἰς λίθους καὶ ξύλα
 E τὸν θυμὸν ἀφέντες ἦττόν εἰσι χαλεποὶ τοῖς ἀνθρώ-
 7 τῷ] τὸ Emperius. τοῦ?

ποις. ἀρμόσει δ' αὐτοῖς σφόδρα καὶ τὸ μετὰ κρει-
 τόνων ἀεὶ καὶ πρεσβυτέρων ὁμιλεῖν· αἰσχυνόμενοι
 γὰρ αὐτῶν τὴν δόξαν ἐν ἔθει γενήσονται τοῦ σιω-
 πᾶν. τούτοις δ' ἀεὶ δεῖ καταμεμεῖχθαι καὶ συμπεπλέ-
 5 χθαι τοῖς ἐθισμοῖς τὴν προσοχὴν ἐκείνην καὶ τὸν
 ἐπιλογισμὸν, ὅταν τι μέλλωμεν λαλεῖν καὶ τὰ ῥήματα
 τῷ στόματι προστρέχει, τίς οὗτος ὁ λόγος ὁ ἐφεστὼς
 καὶ καταβιαζόμενος; ἐπὶ τί δ' ἢ γλωσσ' ἀσπαίρει; τί
 δ' εἰπὺντι περιγίγνεται καλὸν ἢ τί σιωπήσαντι δυσ-
 10 χερεές; οὐ γὰρ ὥς βάρος τι δεῖ πιέζοντ' ἀποθέσθαι
 τὸν λόγον, ἐπεὶ παρὰ μένει γε καὶ ῥηθεὶς ὁμοίως· F
 ἀλλ' ἢ δι' αὐτοὺς ἄνθρωποι δεόμενοι τινος λαλοῦ-
 σιν ἢ τοὺς ἀκούοντας ὠφελοῦντες ἢ χάριν τινὰ
 παρὰ σκευάζοντες ἀλλήλοις ὥσπερ ἄλλοι τοῖς λόγοις
 15 ἐφηδύνουσι τὴν διατριβὴν καὶ τὴν πρᾶξιν, ἐν ἣ
 τυγχάνουσιν ὄντες. εἰ δὲ μήτε τῷ λέγοντι χρήσιμον
 μήτ' ἀναγκαῖον τοῖς ἀκούουσι τὸ λεγόμενον ἡδονή
 τε καὶ χάρις οὐ πρόσεστι, διὰ τί λέγεται; τὸ γὰρ
 μᾶτην καὶ διακενῆς οὐχ ἦττον ἐν τοῖς λόγοις ἢ τοῖς
 20 ἔργοις ἔστιν. ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ παρὰ ταῦτα πάντα
 δεῖ πρόχειρον ἔχειν καὶ μνημονεύειν τὸ Σιμωνίδειον
 ὅτι λαλήσας μὲν πολλάκις μετενόησε, σιωπήσας δ' 515
 οὐδέποτε· καὶ τὴν ἄσκησιν, ὅτι πάντων ἐπικρατεῖ
 καὶ ἰσχυρόν ἐστιν· ὅπου καὶ λυγμὸν καὶ βῆχ' ἄν-
 25 θρωποι τῷ προσέχειν ἀποβιαζόμενοι, μετὰ πόνου καὶ
 ἀλγηδόνος ἐξεκρούσαντο. σιγὴ δ' οὐ μόνον ἄδιψον,
 ὥς φησιν Ἰπποκράτης, ἀλλὰ καὶ ἄλυπον καὶ ἀνώ-
 δυνον.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΣΥΝΕΣ.

Ἄπνουν ἢ σκοτεινὴν ἢ δυσχελόμερον οἰκίαν ἢ
 νοσώδη φυγεῖν μὲν ἴσως ἄριστον· ἂν δὲ φιλοχωρῇ
 τις ὑπὸ συνηθείας, ἔστι καὶ φῶτα μεταθέντα καὶ
 κλίμακα μεταβαλόντα καὶ θύρας τινὰς ἀνοίξαντα τὰς
 δὲ κλείσαντα, λαμπροτέραν εὐπνουστέραν ὑγιεινο- 5
 C τέραν ἐργάσασθαι. καὶ πόλεις τινὲς οὕτω μεταθέντες
 ὠφέλησαν· ὥσπερ τὴν ἐμὴν πατρίδα πρὸς ξέφυγον
 ἄνεμον κεκλιμένην, καὶ τὸν ἥλιον ἐρείδοντα δέλλης
 ἀπὸ τοῦ Παρνασοῦ δεχομένην ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς τρα-
 πῆναι λέγουσιν ὑπὸ τοῦ Χαίρωνος. ὁ δὲ φυσικὸς 10
 Ἐμπεδοκλῆς ὅρους τινὰ διασφάγα βαρὺν καὶ νοσώδη
 κατὰ τῶν πεδίων τὸν νότον ἐμπνέουσιν ἐμφράξας,
 λοιμὸν ἔδοξεν ἐκκλεῖσαι τῆς χώρας. ἐπεὶ τοίνυν
 ἔστι τινα πάθη νοσώδη καὶ βλαβερά καὶ χειμῶνα
 παρέχοντα τῇ ψυχῇ καὶ σκότος, ἄριστον μὲν ἐξω- 15
 θεῖν ταῦτα καὶ καταλύειν εἰς ἔδαφος, αἰθρίαν καὶ
 D φῶς καὶ πνεῦμα καθαρὸν διδόντας ἑαυτοῖς· εἰ δὲ
 μὴ, μεταλαμβάνειν γε καὶ μεθαρμόττειν ἀμωσγέπως
 περιάγοντας ἢ στρέφοντας. οἶον εὐθύς ἢ πολυ-
 ππραγμοσύνη φιλομάθειά τις ἔστιν ἀλλοτριῶν κα- 20
 κῶν, οὔτε φθόνου δοκοῦσα καθαρῶς εἶναι οὔτε
 κακοηθείας.

‘τί τάλλότρινον, ἄνθρωπε βασκανώτατε,
κακὸν ὄξυδορκεῖς τὸ δ’ ἴδιον παραβλέπεις;’

μετάθες ξῆωθεν καὶ μετάστρεψον εἶσω τὴν πολυ-
πραγμοσύνην· εἰ χαίρεις κακῶν μεταχειριζόμενος
ἢ ἱστορίαν, ἔχεις οἴκοι πολλὴν διατριβήν·

‘ὅσσον ὕδωρ κατ’ Ἀλιζόνος ἢ θρυγὸς ἀμφὶ πέτηλα,’
τοσοῦτον πλῆθος εὐρήσεις ἀμαρτημάτων ἐν τῷ βίῳ
καὶ παθῶν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ παροραμάτων ἐν τοῖς
καθήκουσιν. ὥς γὰρ ὁ Ξενοφῶν λέγει τοῖς οἰκονο- E
10 μικοῖς ἴδιον εἶναι τῶν ἀμφὶ θυσίαν σκευῶν, ἴδιον
τῶν ἀμφὶ δεῖπνα τόπον, ἀλλαχοῦ κεῖσθαι τὰ γεωρ-
γικά, χωρὶς τὰ πρὸς πόλεμον· οὕτω σοι τὰ μὲν ἐστὶν
ἀπὸ φθόνου κακὰ κείμενα τὰ δ’ ἀπὸ ζηλοτυπίας τὰ
δ’ ἀπὸ δειλίας τὰ δ’ ἀπὸ μικρολογίας· ταῦτ’ ἐπελθε,
15 ταῦτ’ ἀναθεώρησον· τὰς εἰς γειτόνων θυρίδας καὶ
τὰς παρόδους τῆς πολυπραγμοσύνης ἔμφραξον, ἐτέ- F
ρας δ’ ἀνοιξον εἰς τὴν ἀνδρῶν τι τὴν σεαυτοῦ
φερούσας, εἰς τὴν γυναικῶν τι τὴν θερα-
πόντων διαίτας· ἐνταῦθ’ ἔχει διατριβὰς οὐκ ἀχρή-
20 στους οὐδὲ κακοήθεις ἀλλ’ ὠφελίμους καὶ σωτηρίους
τὸ φιλοπευθεῖς τοῦτο καὶ φιλόπραγμον, ἐκάστου πρὸς
ἑαυτὸν λέγοντος

‘πῇ παρέβην; τί δ’ ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἔτε-
λέσθη;’

25 2. Nῦν δ’ ὥσπερ ἐν τῷ μύθῳ τὴν Λάμιαν λέ-

1 Kock, 3 p. 476 6 versus ignoti poetae ὅσος ὕδωρ
καθ’ ἄλδς στόνος ἢ θρ. ἀμφὶ πέτ. Madvigius 7 ἐν τῷ σφ
βίῳ R 9 Ξενοφῶν] Oecon. c. 8 23 παρέβην] τραπόμην
mei codd. cf. p. 168 b

γουςιν οἴκοι μὲν εὕδειν τυφλήν, ἐν ἀγγείῳ τινὶ
 516 τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν ἀποκειμένους, ἔξω δὲ προΐ-
 οὔσαν ἐπιτίθεσθαι καὶ βλέπειν· οὕτως ἡμῶν ἕκαστος
 ἔξω καὶ πρὸς ἑτέρους τῇ κακονοίᾳ τὴν περιεργίαν
 ὥσπερ ὀφθαλμὸν ἐντίθησι· τοῖς δ' ἑαυτῶν ἀμαρτή- 5
 μασι καὶ κακοῖς πολλάκις περιπταίμεν ὑπ' ἀγνοίας,
 ὕψιν ἐπ' αὐτὰ καὶ φῶς οὐ πορίζόμενοι. διὸ καὶ τοῖς
 ἐχθροῖς ὠφελιμώτερός ἐστὶν ὁ πολυπράγμων· τὰ γὰρ
 ἐκείνων ἐλέγχει καὶ προφέρεται καὶ δείκνυσιν αὐτοῖς
 ἃ δεῖ φυλάξασθαι καὶ διορθῶσαι, τῶν δ' οἴκοι τὰ 10
 πλεῖστα παρορᾷ διὰ τὴν περὶ τὰ ἔξω πτόησιν. ὁ μὲν
 γὰρ Ὀδυσσεὺς οὐδὲ τῇ μητρὶ διαλεχθῆναι πρότερον
 B ὑπέμεινεν ἢ πυθῆσθαι παρὰ τοῦ μάντεως, ὧν ἔνεκ'
 ἦλθεν εἰς Ἄιδου· πυθόμενος δὲ τοῦτο πρὸς τὴν ταύ-
 την ἔτρεψεν αὐτόν, καὶ τὰς ἄλλας γυναικας ἀνέκρινε, 15
 τίς ἢ Τυρῶ καὶ τίς ἢ καλὴ Χλωρίς καὶ διὰ τί Ἐπι-
 κάστη ἀπέθανεν

ἑψαμένη βρόχον αἰπὺν ἄφ' ὑψηλοῦ μελάθρου'.
 ἡμεῖς δὲ τὰ καθ' αὐτοὺς ἐν πολλῇ ῥαθυμίᾳ καὶ
 ἀγνοίᾳ θέμενοι καὶ ἀμελήσαντες ἑτέρους γενεαλο- 20
 γοῦμεν, ὅτι τοῦ γείτονος ὁ πάππος ἦν Σύρος, Θρᾷττα
 δ' ἢ τήθη· ὁ δεῖνα δ' ὀφείλει τάλαντα τρία καὶ τοὺς
 τόκους οὐκ ἀπέδωκεν. ἐξετάζομεν δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα,
 πόθεν ἢ γυνὴ τοῦ δεῖνος ἐπανήρχετο, τί δ' ὁ δεῖνα
 C καὶ ὁ δεῖνα καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῇ γωνίᾳ διελέγοντο. 25
 Σωκράτης δὲ περιῆει διαπορῶν, τί Πυθαγόρας λέ-

1 εὕδειν X: ἄδειν 12 Ὀδυσσεὺς] Hom. 2 88. 153 sqq.
 235. 281 16 Χλωρίς] Χλωρίν vocat Homerus 18 Hom.
 2 278 25 καθ' αὐτοὺς?

γων ἐπειθε· καὶ Ἀρίστιππος Ὀλυμπίασιν Ἰσχομάχῳ
 συμβαλὼν ἡρώτα τί Σωκράτης διαλεγόμενος οὕτω
 τοὺς Ἀθηναίους διατίθῃσι· καὶ μίκρ' ἄττα τῶν λό-
 γων αὐτοῦ σπέρματα καὶ δείγματα λαβὼν οὕτως
 5 ἐμπαθῶς ἔσχεν, ὥστε τῷ σώματι συμπεσεῖν καὶ γε-
 νέσθαι παντάπασιν ὠχρὸς καὶ ἰσχνός· ἄχρι οὗ πλεύ-
 σας Ἀθήναζε διψῶν καὶ διακεκαυμένος ἡρύσατο τῆς
 πηγῆς, καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ
 τὴν φιλοσοφίαν ἰστόρησεν, ἧς ἦν τέλος ἐπιγινῶναι
 10 τὰ ἑαυτοῦ κακὰ καὶ ἀπαλλαγῆναι.

Β. Ἄλλ' ἐνιοι τὸν ἰδίον βίον ὥς ἀτερπέστατον D
 θέαμα προσιδεῖν οὐχ ὑπομένουσιν οὐδ' ἀνακλάσαι
 τὸν λογισμὸν ὥς φῶς ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ περιαγαγεῖν,
 ἀλλ' ἡ ψυχὴ γέμουσα κακῶν παντοδαπῶν καὶ φρίτ-
 15 τουσα καὶ φοβουμένη τὰ ἔνδον ἐκπηδᾷ θύραζε καὶ
 πλανᾶται περὶ τὰλλότρια, βόσκουσα καὶ πιαίνουσα
 τὸ κακότητες. ὥς γὰρ ὕρνις ἐν οἰκίᾳ πολλάκις τρο-
 φῆς πολλῆς παρακειμένης, εἰς γωνίαν καταδύσα
 σκαλεύει

20 ἔνθα γέ που διαφαίνεται' ἅτ' ἐν κοπρίῃ μία κριθὴ·
 παραπλησίως οἱ πολυπράγμονες, ὑπερβάντες τοὺς ἐν
 μέσῳ λόγους καὶ ἱστορίας καὶ ἃ μηδεὶς κωλύει πυν-
 θάνεσθαι μηδ' ἄχθεται πυνθανομένοις, τὰ κρυπτό- E
 μενα καὶ λανθάνοντα κακὰ πάσης οἰκίας ἐκλέγουσι.
 25 καίτοι γε τὸ τοῦ Αἰγυπτίου χάριεν πρὸς τὸν ἐρω-
 τῶντα τί φέρει συγκεκαλυμμένον, 'διὰ τοῦτο συγ-

17 οἰκία] οἰκίσκη Valckenarius πολλάκις τροφῆς πολ-
 λῆς *: πολλάκις τροφῆς aut τροφῆς πολλῆς 20 versum
 Callimacho tribuit Schneiderus κοπρίῃ idem: κοπρία

κεκάλυπται· καὶ σὺ δὴ τί πολυπραγμονεῖς τὸ ἀπο-
 κρυπτόμενον; εἰ μὴ τι κακὸν ἦν, οὐκ ἂν ἀπεκρύ-
 πτετο. καίτοι μὴ κόψαντά γε θύραν εἰς οἰκίαν
 ἄλλοτρίαν οὐ νομίζεται παρελθεῖν· ἀλλὰ νῦν μὲν
 εἰσὶ θυρωροί, πάλαι δὲ ῥόπτρα κρουόμενα πρὸς ταῖς 5
 θύραις αἰσθησὶν παρεῖχεν, ἵνα μὴ τὴν οἰκοδέσποι-
 ναν ἐν μέσῳ καταλάβῃ ὁ ἀλλότριος ἢ τὴν παρθεύον
 F ἢ κολαζόμενον οἰκέτην ἢ κεκραγυίας τὰς θεραπαι-
 νίδας· ὁ δὲ πολυπράγμων ἐπ' αὐτὰ ταῦτα παρα-
 δύεται, σώφρονος μὲν οἰκίας καὶ καθεστῶσης οὐδ' 10
 ἂν παρακαλῇ τις ἡδέως γιγνόμενος θεατῆς· ὦν δ'
 ἔνεκα κλεῖς καὶ μοχλὸς καὶ αὖλειος, ταῦτ' ἀνακα-
 λύπτων καὶ φέρων εἰς τὸ μέσον ἑτέροις. καίτοι καὶ
 'τῶν ἀνέμων μάλιστα δυσχεραίνομεν' ὥς Ἀρίστων
 φησὶν 'ὅσοι τὰς περιβολὰς ἀναστέλλουσιν ἡμῶν'· ὁ 15
 δὲ πολυπράγμων οὐ τὰ ἱμάτια τῶν πέλας οὐδὲ τοὺς
 χιτῶνας, ἀλλὰ τοὺς τοίχους ἀπαμφιέννυσιν, τὰς θύρας
 ἀναπετάννυσιν, καὶ 'διὰ παρθευικῆς ἀπαλόχροος' ὥς
 517 πνεῦμα διαδύεται καὶ διέρπει, βακχεῖα καὶ χοροὺς
 καὶ παννυχίδας ἐξετάζων καὶ συνοφαντῶν. (4) καὶ 20
 καθάπερ τοῦ κωμωδουμένου Κλέωνος

'τὼ χεῖρ' ἐν Αἰτωλοῖς, ὁ νοῦς δ' ἐν Κλωπιδῶν·'
 οὕτω τοῦ πολυπράγμονος ὁ νοῦς ἄμ' ἐν πλουσίῳ
 οἴκοις ἐστὶν ἐν δωματίοις πενήτων ἐν αὐλαῖς βασι-
 λέων ἐν θαλάμοις νεογάμων· πάντα πράγματα ζητεῖ, 25
 τὰ ξένων τὰ ἡγεμόνων· οὐδ' ἀκινδύνως ταῦτα ζη-

18 Hes. OD 519   22 Arist. Equ. 79   νοῦς δ' idem:
 δὲ νοῦς   25 πάντα] παντοῖα R

τῶν· ἀλλ' οἶον, εἴ τις ἀκονίτου γεύοιτο πολυπραγμο-
 νῶν τὴν ποιότητα, φθάσει τῆς αἰσθήσεως προανελὼν B
 τὸν προαισθανόμενον· οὕτως οἱ τὰ τῶν μειζόνων
 κακὰ ζητοῦντες προαναλίσκουσι τῆς γνώσεως ἐαν-
 5 τούς. καὶ γὰρ οἱ τοῦ ἡλίου τὴν ἄφθονόν γε ταύτην
 καὶ κατακεχυμένην ἄπασιν ἀκτῖνα παρορῶντες, αὐτὸν
 δὲ τὸν κύκλον ἀναιδῶς καταβλέπειν καὶ διαστέλλειν
 τὸ φῶς εἴσω βιαζόμενοι καὶ τολμῶντες, ἀποτυφλοῦν-
 ται. διὸ καλῶς Φιλιππίδης ὁ κωμωδιοποιός, εἰπόντος
 10 αὐτῷ ποτε Λυσιμάχου τοῦ βασιλέως 'τίνος σοι τῶν
 ἐμῶν μεταδῶ;' 'μόνον' εἶπεν 'ὦ βασιλεῦ, μὴ τῶν
 ἀπορρήτων.' τὰ γὰρ ἥδιστα καὶ κάλλιστα τῶν βασι-
 λέων ἕξω πρόκειται, τὰ δεῖπνα, οἱ πλοῦτοι, αἱ πανη-
 γύρεις, αἱ χάριτες· εἰ δέ τι ἀπόρρητον ἔστι, μὴ
 15 προσέλθῃς μηδὲ κινήσῃς. οὐ κρύπτεται χαρὰ βασι- C
 λέως εὐτυχοῦντος οὐδὲ γέλως παίζοντος οὐδὲ φιλαν-
 θρωπίας παρασκευὴ καὶ χάριτος· φοβερόν ἐστι τὸ
 κρυπτόμενον, σκυθρωπὸν ἀγέλαστον δυσπρόσιτον,
 ὀργῆς τινος ὑπούλου· θησαυρὸς ἢ τιμωρίας βαρυ-
 20 θύμου σκέψις ἢ ζηλοτυπία γυναικὸς ἢ πρὸς υἱὸν
 ὑποψία τις ἢ πρὸς φίλον ἀπιστία. φεῦγε τὸ μελαῖ-
 νον τοῦτο καὶ συνιστάμενον νέφος· οὐ λήσεται σε
 βροντῆσαν οὐδ' ἀστράψαν, ὅταν ἐκραγῇ τὸ νῦν
 κρυπτόμενον.

25 5. Τίς οὖν ἡ φυγὴ; περισπασμός, ὥς εἴρηται, καὶ
 μεθολκὴ τῆς πολυπραγμοσύνης μάλιστα μὲν ἐπὶ τὰ
 βελτίω καὶ τὰ ἡδίω τρέψαντι τὴν ψυχὴν. τὰ ἐν οὐ- D

1 γεύοιτο] additamentum librarii vid. 3 malim τό προ-
 αισθανόμενον (E) 26 μὲν] opponitur ἀλλ' εἰ δεῖ κέ p. 340, 21

ρανῶ πολυπραγμόνεια τὰ ἐν γῇ τὰ ἐν ἀέρι τὰ ἐν θαλάττῃ. μικρῶν πέφυκας ἢ μεγάλων φιλοθεάμων· εἰ μεγάλων, ἥλιον πολυπραγμόνεια ποῦ κᾶτεισι καὶ πόθεν ἄνεισι· ζῆται τὰς ἐν σελήνῃ καθάπερ ἐν ἀνθρώπῳ μεταβολάς, ποῦ τοσοῦτον κατανάλωσε φῶς 5 πόθεν αὐθις ἐκτίσαστο, πῶς

ἔξ ἀδήλου πρῶτον ἔρχεται νέα
 πρόσωπα καλλύνουσα καὶ πληρουμένη·
 ᾧ ταν περ αὐτῆς εὐπρεπεστάτῃ φανῇ,
 πάλιν διαρρεῖ κἀπὶ μηδὲν ἔρχεται. 10

καὶ ταῦτ' ἀπόρρητ' ἐστὶ φύσεως, ἀλλ' οὐκ ἄχθεται
 Ε τοῖς ἐλέγχουσιν. ἀλλὰ τῶν μεγάλων ἀπέγνωκας;
 πολυπραγμόνεια τὰ μικρότερα, πῶς τῶν φυτῶν τὰ
 μὲν αἰὲς τέθηλε καὶ χλοάζει καὶ ἀγάλλεται παντὶ
 καιρῷ τὸν ἑαυτῶν ἐπιδεικνύμενα πλοῦτον, τὰ δὲ νῦν 15
 μὲν ἐστὶν ὅμοια τούτοις, νῦν δ' ὥσπερ ἀνοικονόμητος
 ἀνθρώπος ἐκχέαντ' ἀθρόως τὴν περιουσίαν γυμνὰ
 καὶ πτωχὰ καταλείπεται· διὰ τί δὲ τὰ μὲν προμήκεις
 τὰ δὲ γωνιώδεις τὰ δὲ στρογγύλους καὶ περιφερεῖς
 ἐκδίδωσι καρπούς. ἴσως δὲ ταῦτ' οὐ πολυπραγμονή- 20
 σεις, ὅτι τούτοις οὐδὲν κακὸν ἐστίν. ἀλλ' εἰ δεῖ
 F πάντως τὸ περίεργον ἐν φάυλοις τισὶν ὥσπερ ἐρπε-
 τὸν ἐν θανασίμεις ὕλαις αἰὲς νέμεσθαι καὶ διατρίβειν,
 ἐπὶ τὰς ἱστορίας ἀγάγωμεν αὐτὸ καὶ παραβάλωμεν
 ἀφθονίαν κακῶν καὶ περιουσίαν· ἐνταῦθα γὰρ ἔνεισι 25

ἑπεσῆματ' ἀνδρῶν ἀπολακτισμοὶ βίων

2 μικρῶν] malim ἢ μικρῶν 3 ποῦ] ποῖ? 7 Nauck.
 p. 315 26 Aesch. Suppl. 937 πεσῆματ' — ἀπολακτισμοὶ
 Duebnerus: πεσῆματα — καὶ ἀπολακτισμοὶ βίου Aeschylus

φθοραὶ γυναικῶν, ἐπιθέσεις οἰκετῶν, διαβολαὶ φίλων, παρασκευαὶ φαρμάκων, φθόνοι, ζηλοτυπίαί, νανάγι' οἴκων, ἐκπτώσεις ἡγεμονιῶν· ἐμπίπλασο καὶ τέρπε σαυτόν, ἐνοχλῶν μηδενὶ τῶν συνόντων μηδὲ λυπῶν.

- 5 6. Ἄλλ' ἔοικεν ἡ πολυπραγμοσύνη μὴ χαίρειν ἐώλοις κακοῖς ἀλλὰ θερμοῖς καὶ προσφάτοις· καὶ και-
νὰς τραγωδίας ἡδέως θεᾶσθαι, τοῖς δὲ κωμικοῖς 518
καὶ ἱλαρωτέροις πράγμασιν οὐ μάλα προθύμως ὁμι-
λεῖν. διὸ γάμον μὲν τινος ἢ θυσίαν ἢ προπομπὴν
10 διεξιόντος ἀμελῆς ὁ πολυπράγμων καὶ ῥάθυμος
ἀκροατὴς ἐστί, καὶ προακηκοέναι τὰ πλεῖστά φησι καὶ
κελεύει ταῦτα συντέμνειν καὶ παρέρχεσθαι τὸν διη-
γούμενον· ἂν δ' ἢ φθορὰν τις παρθένου παρακα-
θήμενος ἢ μοιχείαν γυναικὸς ἢ δίκης παρασκευῇν
15 ἢ στάσιν ἀδελφῶν διηγῇται, οὔτε νυστάζει οὔτ'
ἀσχολεῖται,

ἄλλα τε δίζηται ἐπέων παρὰ τ' οὔατα βάλλει·

καὶ τό

οἴμοι, τὸ κακὸν τῆς εὐτυχίας

- 20 ὥς μᾶλλον ἐς οὓς φέρεται θνητῶν·

ἐπὶ τῶν πολυπραγμόνων ἐστὶν ἀληθῶς εἰρημένον. B
ὥς γὰρ αἱ σικύαι τὸ χεῖριστον ἐκ τῆς σαρκὸς ἔλκου-
σιν, οὔτω τὰ τῶν πολυπραγμόνων ὧτα τοὺς φανλο-
τάτους λόγους ἐπισπᾶται· μᾶλλον δ', ὥσπερ αἱ πό-
25 λεις ἔχουσί τινας πύλας ἀποφράδας καὶ σκνυθροπάς,
δι' ὧν ἐξάγουσι τοὺς θανατουμένους καὶ τὰ λύματα

2 νανάγι' οἴκων distinxit Duebnerus 17 τε] δὲ Schnei-
derus, qui versum Callimacho vindicat 19 Nauck. p. 913

καὶ τοὺς καθαρμοὺς ἐκβάλλουσιν, εὐαγὲς δ' οὐδὲν οὐδ' ἱερὸν εἴσεισι οὐδ' ἔξεισι δι' αὐτῶν· οὕτω καὶ τὰ τῶν πολυπραγμόνων ὥτα χρηστὸν οὐδὲν οὐδ' ἄστειον ἀλλ' οἱ φονικοὶ λόγοι διέρχονται καὶ τρίβουσιν, ἐκθύσιμα καὶ μιὰρὰ διηγήματα παρακομίζοντες· 5

C 'ἀεὶ δ' αἰοιδῶν μοῦνος ἐν στέγαις ἐμαῖς
κωκυτὸς ἐμπέπτωκεν·'

αὕτη τοῖς πολυπράγμοσι μοῦσα καὶ σειρὴν μία, τοῦθ' ἡδιστον ἀκουσμάτων αὐτοῖς. ἔστι γὰρ ἡ πολυπραγμοσύνη φιλοπευστία τῶν ἐν ἀποκρύψει καὶ λανθάνοντων· οὐδεὶς δ' ἀγαθὸν ἀποκρύπτει κερκτημένος, 10
ᾧ καὶ τὰ μὴ ὄντα προσποιοῦνται. κακῶν οὖν ἱστορίας ὁ πολυπράγμων ὀρεγόμενος, ἐπιχαιρεκακίας συνέχεται πάθει, φθόνου καὶ βασκανίας ἀδελφῷ. φθόνος μὲν γὰρ ἔστι λύπη ἐπ' ἄλλοτρίοις ἀγαθοῖς, 15
ἐπιχαιρεκακία δ' ἡδονὴ ἐπ' ἄλλοτρίοις κακοῖς· ἀμ-
D φότερα δ' ἐκ πάθους ἀνημέρου καὶ θηριώδους γέ-
γύνηται, τῆς κακοηθείας.

7. Οὕτω δ' ἐκάστῳ λυπηρόν ἐστίν ἡ τῶν περὶ αὐτὸν κακῶν ἀνακάλυψις, ὥστε πολλοὺς ἀποθανεῖν 20
ἢν πρότερον ἢ δεῖξαι τι τῶν ἀπορρήτων νοσημάτων ἰατροῖς. φέρε γὰρ Ἡρόφιλον ἢ Ἐρασίστρατον ἢ τὸν Ἀσκληπιὸν αὐτὸν, ὅτ' ἦν ἄνθρωπος, ἔχοντα τὰ φάρμακα καὶ τὰ ὄργανα, κατ' οἰκίαν παριστάμενον ἀνακρίνειν, μή τις ἔχει σύριγγα περὶ δακτύλιον ἢ γυνή 25
καρκίνον ἐν ὕστέρῃ· καίτοι σωτήριόν ἐστι τῆς τέχνης ταύτης τὸ πολύπραγμον· ἀλλὰ πᾶς ἂν τις, οἶμαι,

τὸν τοιοῦτον ἀπήλασεν, ὅτι τὴν χρεῖαν οὐ περιμέ-
 νων ἄκλητος ἐπ' ἄλλοτρίων κακῶν ἐρχεται κατανόη- E
 σιν. οἱ δὲ πολυπράγμονες αὐτὰ ταῦτα καὶ τὰ τού-
 των ἔτι χεῖρονα ζητοῦσιν, οὐ θεραπεύοντες ἀλλὰ
 5 μόνον ἀνακαλύπτοντες· ὅθεν μισοῦνται δικαίως. καὶ
 γὰρ τοὺς τελῶνας βαρυνόμεθα καὶ δυσχεραίνομεν,
 οὐχ ὅταν τὰ ἐμφανῆ τῶν εἰσαγομένων ἐκλέγωσιν,
 ἀλλ' ὅταν τὰ κεκρυμμένα ζητοῦντες ἐν ἄλλοτρίοις
 σκεύεσι καὶ φορτίοις ἀναστρέφονται· καίτοι τοῦτο
 10 ποιεῖν ὁ νόμος δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ βλάπτονται μὴ
 ποιοῦντες. οἱ δὲ πολυπράγμονες ἀπολλύουσι καὶ F
 προΐενται τὰ αὐτῶν ἀσχολούμενοι περὶ τὰλλότρια
 καὶ σπανίως μὲν εἰς ἀγρὸν βαδίζουσι, τὸ ἥσυχον
 καὶ σιωπηρὸν τῆς ἐρημίας οὐ φέροντες· ἐὰν δὲ καὶ
 15 παραβάλασι διὰ χρόνου, ταῖς τῶν γειτόνων ἀμπέλαις
 ἐμβλέπουσι μᾶλλον ἢ ταῖς ἰδίαις· καὶ πυνθάνονται
 πόσοι βόες τοῦ γείτονος ἀποτεθνήκασιν ἢ πόσος
 οἶνος ὀξίνης γέγρονε· ταχὺ δὲ τούτων ἐμπλησθέντες
 ἀποτρέχουσιν. ὁ μὲν γὰρ ἀληθινὸς ἐκεῖνος γεωργὸς
 20 οὐδὲ τὸν αὐτομάτως ἐρχόμενον ἐκ πόλεως λόγον
 ἡδέως προσδέχεται, λέγων

‘εἴτά μοι σκάπτων ἐρεῖ,

ἐφ' οἷς γεγόνασιν αἱ διαλύσεις· ταῦτα γὰρ 519
 πολυπραγμονῶν νῦν ὁ κατάρατος περιπατεῖ.’

25 8. Οἱ δὲ πολυπράγμονες ὥς ἔωλόν τι πρᾶγμα
 καὶ ψυχρὸν καὶ ἀτράγωδον φεύγοντες τὴν ἀγροί-

12 τὰλλότρια *: τὰ ἄλλότρια 22 Kock. 3 p. 473 24
 πολυπραγμονῶν νῦν Emperius: νῦν πολυπραγμονῶν

κίαν, εἰς τὸ δεῖγμα καὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τοὺς λιμέ-
 νας ὠθοῦνται· ‘μή τι καινόν;’ ‘οὐ γὰρ ἦς πρωτὶ
 κατ’ ἀγοράν;’ ‘τί οὖν; ἐν ὥραις τρισὶν οἶει τὴν πόλιν
 μετακεκοσμηθῆναι;’ οὐ μὴν ἀλλ’ ἂν μὲν τις ἔχη τι τοι-
 οῦτον εἰπεῖν, καταβὰς ἀπὸ τοῦ ἵππου δεξιωσάμενος 5
 καὶ καταφιλήσας ἔστηκεν ἀκροώμενος. ἐὰν δ’ ἀπαν-
 τήσας εἴπῃ τις ὅτι οὐδὲν καινόν, ὥσπερ ἀχθόμε-
 νος ‘τί λέγεις;’ φησὶν ‘οὐ γέγονας κατ’ ἀγοράν; οὐ
 B παρελήλυθας τὸ στρατήριον; οὐδὲ τοῖς ἐξ Ἰταλίας
 ἤκουσιν ἐντετύχηκας;’ διὸ καλῶς οἱ τῶν Λοκρῶν 10
 ἄρχοντες, ἐπεὶ τις ἐξ ἀποδημίας προσιὼν ἠρώτησε
 ‘μή τι καινόν’, ἐξημίωσαν αὐτόν. ὥς γὰρ οἱ μάγειροι
 φορὰν εὔχονται βοσκημάτων οἱ δ’ ἄλιεῖς ἰχθύων,
 οὕτως οἱ πολυπράγμονες εὔχονται φορὰν κακῶν καὶ
 πληθὸς πραγμάτων καὶ καινότητος καὶ μεταβολάς, 15
 ἵν’ ἂε τι θηρεύειν καὶ κατακόπτειν ἔχωσιν. εὖ δὲ
 καὶ ὁ τῶν Θουρίων νομοθέτης· κωμωδεῖσθαι γὰρ
 ἐκώλυσε τοὺς πολίτας πλὴν μοιχοὺς καὶ πολυπρά-
 C γμονας. ἔοικε γὰρ ἢ τε μοιχεία πολυπραγμοσύνη
 τις ἀλλοτρίας ἡδονῆς εἶναι καὶ ζήτησις καὶ ἔρευνα 20
 τῶν φυλαττομένων καὶ λανθανόντων τοὺς πολλούς·
 ἢ τε πολυπραγμοσύνη παράλυσίς ἐστι καὶ φθορὰ καὶ
 ἀπογύμνωσις τῶν ἀπορρήτων.

9. Τῇ μὲν οὖν πολυμαθείᾳ τὴν πολυλογίαν ἔπε-
 σθαι συμβαίνει· διὸ καὶ Πυθαγόρας ἔταξε τοῖς νέοις 25
 πενταέτιδα σιωπὴν, ἔχεμυθίαν προσαγορεύσας. τῇ
 δὲ περιεργίᾳ τὴν κακολογίαν ἀνάγκη συνακολουθεῖν·

6 καὶ] om. codd. mei 22 φθορὰ] φώρασις R. latere
 mihi vid. vox φώρα, quae Hesychio teste ἔρευνα est

ἃ γὰρ ἡδέως ἀκούουσιν ἡδέως λαλοῦσι, καὶ ἃ παρ'
 ἄλλων σπουδῇ συλλέγουσι πρὸς ἑτέρους μετὰ χαρᾶς
 ἐκφέρουσιν. ὅθεν αὐτοῖς μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν τὸ D
 νόσημα καὶ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἐμποδὼν ἐστίν· πάν-
 5 τες γὰρ αὐτοὺς φυλάττονται καὶ ἀποκρύπτονται, καὶ
 οὔτε πρᾶξαί τι πολυπράγμονος ὄρωντος οὔτ' εἰπεῖν
 ἀκούοντος ἡδέως ἔχουσιν· ἀλλὰ καὶ βουλὰς ἀνατί-
 θενται καὶ σκέψεις πραγμάτων ὑπερβάλλονται, μέχρι
 ἂν ἐκποδὼν ὁ τοιοῦτος γένηται· κἂν ἢ λόγου τινὸς
 10 ἀπορρήτου παρόντος ἢ πρᾶξεως σπουδαίας περαιο-
 μένης ἀνὴρ πολυπράγμων ἐπιφανῇ, καθάπερ ὕψον
 γαλῆς παραδραμούσης αἴρουνσιν ἐκ μέσου καὶ ἀπο-
 κρύπτουσιν· ὥστε πολλάκις τὰ τοῖς ἄλλοις ῥητὰ καὶ E
 θεατὰ τούτοις μόνοις ἄρρητα καὶ ἀθέατα γίνεσθαι.
 15 διὸ καὶ πίστεως ἀπάσης ἔρημος ὁ πολυπράγμων
 ἐστίν· οἰκείται γοῦν καὶ ξένοις πιστεύομεν μᾶλλον
 ἐπιστολὰς καὶ γράμματα καὶ σφραγίδας ἢ φίλοις καὶ
 οἰκείοις πολυπράγμοσιν. ὁ δὲ Βελλεροφόντης ἐκεῖ-
 νος οὐδὲ καθ' ἑαυτοῦ γράμματα κομίζων ἔλυσεν,
 20 ἀλλ' ἀπέσχετο τῆς ἐπιστολῆς τοῦ βασιλέως ὡς τῆς
 γυναικὸς διὰ τὴν αὐτὴν ἐγκράτειαν. ἀκρασίας γὰρ
 τὸ πολυπραγμονεῖν ὡς καὶ τὸ μοιχεύειν, καὶ πρὸς
 τῇ ἀκρασίᾳ δεινῆς ἀνοίας καὶ ἀφροσύνης· τὸ γὰρ
 τοσαύτας παρελθόντας κοινὰς καὶ δεδημοσιωμένας
 25 γυναικίας ἐπὶ τὴν κατάκλειστον ὥθεισθαι καὶ πολυ- F
 τελῇ, πολλάκις ἂν οὕτω τύχῃ καὶ ἄμορφον οὔσαν,
 ὑπερβολὴ μανίας καὶ παραφροσύνης. ταὐτὸ δ' οἱ

πολυπράγμονες ποιοῦσι· πολλὰ καὶ καλὰ θεάματα καὶ ἀκούσματα καὶ σχολὰς καὶ διατριβὰς παρελθόντες, ἐπιστόλια διορύττουσιν ἀλλότρια καὶ παραβάλλουσι γειτόνων τοίχοις τὰ ὦτα καὶ συμψιθυρίζουσιν οἰκέταις καὶ γυναίοις, πολλάκις μὲν οὐδ' ἀκινδύνως ἀεὶ 5 δ' ἀδόξως.

10. Διὸ καὶ χρήσιμον ὥς ἐνὶ μάλιστα πρὸς τὴν
520 ἀποτροπὴν τοῖς πολυπράγμοσιν ἢ τῶν προεγνωσμέ-
νων ἀνάμνησις. ἂν γάρ, ὥσπερ ὁ Σιμωνίδης ἔλεγε
τὰς κιβωτοὺς ἀνοίγων διὰ χρόνου τὴν μὲν τῶν μι- 10
σθῶν ἀεὶ μεστήν τὴν δὲ τῶν χαρίτων εὗρίσκειν ἀεὶ
κενήν, οὕτως ἂν τις τῆς πολυπραγμοσύνης τὴν ἀπο-
θήκην ἀνοίγῃ διὰ χρόνου καὶ κατασκέπτεται πολλῶν
ἀχρήστων καὶ ματαίων καὶ ἀτερεπῶν γέμουσαν, ἴσως
ἂν αὐτῷ τὸ πρᾶγμα προσσταίῃ, φανέν ἡγδὲς παντά- 15
πασι καὶ φλυαρῶδες. φέρε γάρ, εἴ τις ἐπὶ τὰ συγ-
γράμματα τῶν παλαιῶν ἐκλαμβάνοι τὰ κάκιστα τῶν
ἐν αὐτοῖς, καὶ βιβλίον ἔχοι συντεταγμένον, οἷον Ὀμη-
B ρικῶν στίχων ἀκεφάλων καὶ τραγικῶν σολοικισμῶν
καὶ τῶν ὑπ' Ἀρχιλόχου πρὸς τὰς γυναῖκας ἀπρεπῶς 20
καὶ ἀκολάστως εἰρημένων, ἑαυτὸν παραδειγματίζον-
τος· ἄρ' οὐκ ἔστι τῆς τραγικῆς κατάρως ἄξιος.

‘ὅλοιο θνητῶν ἐκλέγων τὰς συμφοράς;

καὶ ἄνευ δὲ τῆς κατάρως ἀπρεπῆς καὶ ἀνωφελῆς ὁ
θησαυρὸς αὐτοῦ γέμων ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων· 25
ὥσπερ ἡ πόλις, ἣν ἐκ τῶν κακίστων καὶ ἀναγωγο-

1 πολλὰ] πολλὰ γὰρ Stegmannus 7 τὴν] τὴν τοῦ πά-
θους R. malim τὴν ἀπὸ τοῦ πάθους 12 τις Huttenus
23 Nauck. p. 913

τάτων οἰκίσας δὲ Φίλιππος Πονηρόπολιν προσηγό-
 ρευσεν. οἱ τοίνυν πολυπράγμονες οὐ σίχων οὐδὲ
 ποιημάτων, ἀλλὰ βίων ἀστοχήματα καὶ πλημμελή-
 ματα καὶ σολοικισμοὺς ἀναλεγόμενοι καὶ συνάγοντες,
 5 ἀμουσότατον καὶ ἀτερπέστατον κακῶν γραμματοφυ-
 λακεῖον τὴν ἑαυτῶν μνήμην περιφέρουσιν. ὥσπερ
 οὖν ἐν Ῥώμῃ τινὲς τὰς γραφὰς καὶ τοὺς ἀνδριάντας
 καὶ νῆ Δία τὰ κάλλη τῶν ὀνύων παίδων καὶ γυ-
 ναικῶν ἐν μηδενὶ λόγῳ τιθέμενοι, περὶ τὴν τῶν
 10 τεράτων ἀγορὰν ἀναστρέφονται, τοὺς ἀκνήμους καὶ
 τοὺς γαλεάγκωνας καὶ τοὺς τριοφθάλμους καὶ τοὺς
 στρουθοκεφάλους καταμανθάνοντες καὶ ζητοῦντες εἴ
 τι γεγένηται

‘σύμμικτον εἶδος ἀποφώλιον τέρας.’

15 ἀλλ’ ἐὰν συνεχῶς τις ἐπάγῃ τοῖς τοιούτοις αὐτοὺς
 θεάμασι, ταχὺ πλησμονὴν καὶ ναυτίαν τὸ πρᾶγμα
 παρῆξει· οὕτως οἱ τὰ περὶ τὸν βίον ἀστοχήματα καὶ
 γενῶν αἴσχη καὶ διαστροφάς τινας ἐν οἴκοις ἄλλο-
 τρίοις καὶ πλημμελείας πολυπραγμονοῦντες, τῶν D
 20 πρῶτων ἀναμιμνησκέτωσαν ἑαυτοὺς ὅτι χάριν καὶ
 ὕνησιν οὐδεμίαν ἤνεγκε.

11. Μέγιστον μέντοι πρὸς τὴν τοῦ πάθους ἀπο-
 τροπὴν ὁ ἐθισμός, ἐὰν πόρρωθεν ἀρξάμενοι γυμνά-
 ζωμεν ἑαυτοὺς καὶ διδάσκωμεν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐγκρά-
 25 τειαν· καὶ γὰρ ἡ αὐξήσις ἔθει γέγονε, τοῦ νοσήματος
 κατὰ μικρὸν εἰς τὸ πρόσω χωροῦντος· ὃν δὲ τρόπον,

14 Nauck, p. 680 καὶ ἀποφώλιον codd. mei τέρας]
 τρέφος Nauckius, cf. Vit. Thes. c. 15 24 διδάσκωμεν]
 διασκῶμεν?

εἰσόμεθα περὶ τῆς ἀσκήσεως ὁμοῦ διαλεγόμενοι. πρῶτον μὲν οὖν ἀπὸ τῶν βραχυτάτων καὶ φανυτοτάτων ἀρξώμεθα. τί γὰρ χαλεπὸν ἐστὶν ἐν ταῖς ὁδοῖς τὰς ἐπὶ τῶν τάφων ἐπιγραφὰς μὴ ἀναγιννώσκειν, ἢ τί E δυσχερὲς ἐν τοῖς περιπάτοις τὰ κατὰ τῶν τοίχων γραμματα τῇ ὕψει παρατρέχειν, ὑποβάλλοντας αὐτοῖς ὅτι χρήσιμον οὐδὲν οὐδ' ἐπιτερπὲς ἐν τούτοις γέγραπται· ἀλλ' ἐμνήσθη ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος ἐπ' ἀγαθῷ καὶ φίλων ἄριστος ὅδε τις, καὶ πολλὰ τοιαύτης γέμοντα φλυαρίας· ἃ δοκεῖ μὲν οὐ βλάπτειν 10 ἀναγιννωσκόμενα, βλάπτει δὲ λεληθότως τῷ μελέτην παρεμποιεῖν τοῦ ζητεῖν τὰ μὴ προσήκοντα; καὶ καθάπερ οἱ κυνηγοὶ τοὺς σκύλακας οὐκ ἐῷσιν ἐκ- F τρέπεσθαι καὶ διώκειν πᾶσαν ὁδμήν, ἀλλὰ τοῖς ὄντηρσιν ἔλκουσι καὶ ἀνακρούουσι, καθαρὸν αὐτῶν 15 φυλάττοντες καὶ ἄκρατον τὸ αἰσθητήριον ἐπὶ τὸ οἰκεῖον ἔργον, ἵν' εὐτονώτερον ἐμφύηται τοῖς ἵχνεσι
 'πέλματα θηρέων μελέων μυκτῆρσιν ἐρευνῶν.'
 οὕτω δεῖ τὰς ἐπὶ πᾶν θέαμα καὶ πᾶν ἄκουσμα τοῦ πολυπράγμονος ἐκδρομὰς καὶ περιπλανήσεις ἀφαιρεῖν 20 καὶ ἀντισπᾶν ἐπὶ τὰ χρήσιμα φυλάττοντας. ὥσπερ γὰρ οἱ ἄετοὶ καὶ οἱ ἄλκοντες ἐν τῷ περιπατεῖν συστρέφουσιν εἰς αὐτοὺς ὄνυχας, ἵνα μὴ τὴν ἀκμὴν 521 αὐτῶν καὶ τὴν ὀξύτητα κατατρίβωσιν, οὕτω τὸ πολύπραγμον τοῦ φιλομαθοῦς ἀκμὴν τινα καὶ στόμωμα 25 νομίζοντες ἔχειν μὴ καταναλίσκωμεν ἐν τοῖς ἀχρήστοις μὴδ' ἀπαμβλύνωμεν.

6 γράμματα] ἐπιγράμματα R
 τέρματα

18 πέλματα Emperius:

12. Δεύτερον τοίνυν ἐθιζώμεθα θύραν παριόντες
 ἄλλοτρίαν μὴ βλέπειν εἴσω μηδὲ τῶν ἐντὸς ἐπιδράτ-
 τεσθαι τῇ ὕψει καθάπερ χειρὶ τῇ περιεργίᾳ, ἀλλὰ
 τὸ τοῦ Ξενοκράτους ἔχωμεν πρόχειρον, ὃς ἔφη μηδὲν
 5 διαφέρειν τοὺς πόδας ἢ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἄλλο-
 τρίαν οἰκίαν τιθέναι· οὔτε γὰρ δίκαιον οὔτε καλόν,
 ἀλλ' οὐδ' ἡδὺ τὸ θέαμα.

‘δύσμορφα μέντοι τᾶνδον εἰσιδεῖν, ξένε·’

τὰ γὰρ πολλὰ τοιαῦτα τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις, σκευά-
 10 ρια κείμενα καὶ θεραπαινίδια καθεζόμενα καὶ σπου- B
 δαῖον οὐδὲν οὐδ' ἐπιτερές. ἡ δὲ συνδιαστρέφουσα
 τὴν ψυχὴν παράβλεψις αὕτη καὶ παρατόξευσις αἰσχροῦ
 καὶ τὸ ἔθος μοχθηρόν· ὁ μὲν γὰρ Διογένης θεα-
 σάμενος εἰσελαύνοντα τὸν Ὀλυμπιονίκην Διώξιππον
 15 ἐφ' ἔρματος, καὶ γυναικὸς εὐμόρφου θεωμένης τὴν
 πομπὴν ἀποσπάσαι τὰς ὕψεις μὴ δυνάμενον ἀλλ'
 ὑποβλέποντα καὶ παρεπιστρεφόμενον, ‘ὄρᾱτ’ εἶπε
 ‘τὸν ἀθλητὴν ὑπὸ παιδισκαρίου τραχηλιζόμενον;’
 τοὺς δὲ πολυπράγμονας ἴδοις ἂν ὑπὸ παντὸς ὁμοίως
 20 θεάματος τραχηλιζομένους καὶ περιγομένους, ὅταν
 ἔθος καὶ μελέτη γένηται τῆς ὕψεως αὐτοῖς παντα-
 χοῦ διαφορουμένης. δεῖ δ', ὥς οἶμαι, μὴ καθάπερ C
 θεράπαιναν ἀνάγωγον ἔξω ῥέμβεσθαι τὴν αἴσθη-
 σιν, ἀλλ' ἀποπεμπομένην ὑπὸ τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ
 25 πρᾶγματα συντυγχάνειν αὐτοῖς ταχὺ καὶ διαγγέλλ-
 λειν· εἶτα πάλιν κοσμίως ἐντὸς εἶναι τοῦ λογισμοῦ

καὶ προσέχειν αὐτῷ. νῦν δὲ συμβαίνει τὸ τοῦ
Σοφοκλέους

‘ἔπειτα δ’ Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς ἄστομοι
πῶλοι βία φοροῦσιν,’

αἱ μὴ τυχοῦσαι παιδαγωγίας ὥσπερ ἐλέγομεν ὀρθῆς ἔ-
μῃ δ’ ἀσκήσεως αἰσθηθεῖς προεκτρέχουσai καὶ συν-
D εφελκόμεναι πολλάκις εἰς ἃ μὴ δεῖ καταβάλλουσι
τὴν διάνοιαν. ὅθεν ἐκείνο μὲν ψευδὸς ἐστὶ, τὸ Διη-
μόκριτον ἐκουσίως σβέσαι τὰς ὕψεις ἀπερεισάμενον
εἰς ἔσοπτρον πυρωθέν, καὶ τὴν ἀπ’ αὐτοῦ ἀνάκλα- 10
σιν δεξάμενον, ὅπως μὴ παρέχωσι θόρυβον τὴν
διάνοιαν ἔξω καλοῦσαι πολλάκις, ἀλλ’ ἔδωκιν ἔνδον
οἰκουρεῖν καὶ διατρίβειν πρὸς τοῖς νοητοῖς, ὥσπερ
παρόδιοι θυρίδες ἐμφραγεῖσαι· τοῦτο μέντοι παν-
τὸς μᾶλλον ἀληθές ἐστίν, ὅτι τὴν αἰσθησιν ὀλίγα 15
κινουῦσιν οἱ πλείστα τῇ διανοίᾳ χρώμενοι. καὶ γὰρ
τὰ μουσεῖα πορρωτάτω τῶν πόλεων ἰδρύσαντο, καὶ
τὴν νύκτα προσεῖπον ‘εὐφρόνην’ μέγα πρὸς εὐρεσιν
E τῶν ζητουμένων καὶ σκέψιν ἡγούμενοι τὴν ἡσυχίαν
καὶ τὸ ἀπερίσπαστον. 20

13. Ἄλλὰ μὴν οὐδ’ ἐκείνο χαλεπὸν καὶ δύσκο-
λον, ἀνθρώπων λειδορουμένων ἐν ἀγορᾷ καὶ κακῶς
λεγόντων ἀλλήλους μὴ προσελθεῖν· ἢ συνδρομῆς ἐπί
τι πλειόνων γενομένης μεῖναι καθήμενον· ἐὰν δ’
ἀκρατῶς ἔχῃς, ἀπελθεῖν ἀναστάντα· χρηστοῦ μὲν 25
γὰρ οὐδενὸς τοῖς πολυπραγμονοῦσιν ἀναμίξας σεαυ-
τὸν ἀπολαύσεις, μεγάλα δ’ ὠφελήθησῃ τὸ πολύ-

2 Σοφοκλέους] Electr. 724 4 φέρουσιν Sophocles
5 ἐλέγομεν R: λέγομεν 11 malim δεξάμενον ἀνάκλασιν

πραγμον ἀποστρέψας βίᾳ καὶ κολούσας ὑπακούειν
 τῷ λογισμῷ συνεπιζόμενον. ἐκ δὲ τούτου μᾶλλον F
 ἐπιτείνοντα τὴν ἄσκησιν ὁρθῶς ἔχει καὶ θέατρον
 ἀκροάματος εὐήμεροῦντος παρελθεῖν, καὶ φίλους ἐπ'
 5 ὀρχηστοῦ τινος ἢ κωμωδοῦ θέαν παραλαμβάνοντας
 διώσασθαι, καὶ βοῆς ἐν σταδίῳ γενομένης ἢ ἱππο-
 δρόμῳ μὴ ἐπιστραφῆναι. καθάπερ γὰρ ὁ Σωκράτης
 παρήνει φυλάττεσθαι τῶν βρωμάτων ὅσα μὴ πει-
 νῶντας ἐσθίειν ἀναπεῖθαι, καὶ τῶν πωμάτων ὅσα
 10 πίνειν μὴ διψῶντας· οὕτω χρὴ καὶ ἡμᾶς τῶν θεα-
 μάτων καὶ ἀκουσμάτων φυλάττεσθαι καὶ φεύγειν
 ὅσα κρατεῖ καὶ προσάγεται τοὺς μηδὲν δεομένους.
 ὁ δὲ Κῦρος οὐκ ἐβούλετο τὴν Πάνθειαν ἰδεῖν, ἀλλὰ
 τοῦ Ἀράσπου λέγοντος ὥς ἄξιον θεᾶς εἴη τὸ τῆς
 15 γυναικὸς εἶδος, 'οὐκοῦν' ἔφη 'διὰ τοῦτο μᾶλλον 522
 αὐτῆς ἀφεκτέον· εἰ γὰρ ὑπὸ σοῦ πεισθεὶς ἀφικολι-
 μῆν πρὸς αὐτήν, ἴσως ἔν με πάλιν ἀναπεῖσειεν αὐτῇ
 καὶ μὴ σχολάζοντα φοιτᾶν θεᾶσθαι τε καὶ παρακα-
 θῆσθαι προέμενον πολλὰ τῶν σπουδῆς ἀξίων.' ὁμοίως
 20 οὐδ' Ἀλέξανδρος εἰς ὕψιν ἦλθε τῆς Δαρείου γυναι-
 κὸς ἐκπρεπεστάτης εἶναι λεγομένης· ἀλλὰ πρὸς τὴν
 μητέρα φοιτῶν αὐτῆς πρεσβῦτιν οὔσαν, οὐχ ὑπέ-
 μεινε τὴν νέαν καὶ καλὴν ἰδεῖν. ἡμεῖς δὲ τοῖς φο-
 ρείοις τῶν γυναικῶν ὑποβάλλοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς
 25 καὶ τῶν θυρίδων ἐκκρεμαννύντες, οὐδὲν ἀμαρτάνειν B
 δοκοῦμεν οὕτως ὀλισθηρὰν καὶ ῥευστήν εἰς ἅπαντα
 τὴν πολυπραγμοσύνην ποιοῦντες.

9 πωμάτων *: πομάτων
 5, 1, 8 17 αὕτη *: αὐτῇ

13 Κῦρος κῆ] Xen. Cyrop.

14. Ἔστι τοίνυν καὶ πρὸς δικαιοσύνην ἄσκησις, ὑπερβῆναι ποτε λῆμμα δίκαιον, ἵνα πόρρω τῶν ἀδίκων ἐθίσῃς σεαυτὸν εἶναι· καὶ πρὸς σωφροσύνην ὁμοίως, ἀποσχέσθαι ποτὲ γυναικὸς ἰδίας, ἵνα μηδέποτε κινήθῃς ὑπ' ἀλλοτριᾶς. τοῦτο δὴ τὸ ἔθος ἐπάγων τῇ πολυπραγμοσύνῃ πειρᾷ καὶ τῶν ἰδίων εἶνα παρακοῦσαί ποτε καὶ παριδεῖν καί, βουλομένου τινὸς ἀγγεῖλαι τι τῶν ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὑπερβαλέσθαι, καὶ λόγους περὶ σοῦ λελέχθαι δοκοῦντας ἀπώσασθαι. καὶ γὰρ τὸν Οἰδίποδα τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἢ περι-
C εργία περιέβαλε· ζητῶν γὰρ ἑαυτὸν ὥς οὐκ ὕντα Κορίνθιου ἀλλὰ ξένον, ἀπήντησε τῷ Αἰΐῳ, καὶ τοῦτον ἀνελὼν καὶ τὴν μητέρα λαβὼν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ γυναικα καὶ δοκῶν εἶναι μακάριος πάλιν ἑαυτὸν ἐξήτει. καὶ τῆς γυναικὸς οὐκ ἐώσης, ἔτι μᾶλλον
15 ἤλεγχε τὸν συνειδότα γέροντα, πᾶσαν προσφέρων ἀνάγκην. τέλος δὲ τοῦ πράγματος ἡδὴ περιφέροντος αὐτὸν τῇ ὑπονοίᾳ καὶ τοῦ γέροντος ἀναβοήσαντος

‘οἷμοι πρὸς αὐτῷ γ’ εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν,’

ὅμως ἐξημμένος ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ σφαδάζων
20 ἀποκρίνεται

‘κἄγωγ’ ἀκρύειν· ἀλλ’ ὅμως ἀκουστέον.’

D οὕτω τίς ἐστὶ γλυκύπικρος καὶ ἀκατάσχετος ὁ τῆς πολυπραγμοσύνης γαργαλισμός, ὥσπερ ἔλκος αἱμάσσων ἑαυτόν, ὅταν ἀμύσσῃται. ὁ δ’ ἀπηλλαγμένος
25

τῆς νόσου ταύτης καὶ φύσει πρᾶος, ἀγνοήσας τι τῶν δυσχερῶν εἴποι ἂν.

ᾧ πότνια λήθη τῶν κακῶν, ὥς εἰ σοφῇ.

15. Διὸ καὶ πρὸς ταῦτα συνεθιστέον αὐτούς, ἐπιστολήν κομισθεῖσαν μὴ ταχὺ μηδὲ κατεσπενυσμένως λῦσαι, καθάπερ οἱ πολλοὶ ποιοῦσιν, ἂν αἱ χεῖρες βραδύνωσι, τοῖς ὁδοῦσι τοὺς δεσμοὺς διαβιβρώσκοντες· ἀγγέλου ποθὲν ἦκοντος, μὴ προσδραμεῖν μηδ' ἐξαναστῆναι· φίλου τινὸς εἰπόντος ἔχω σοί τι
10 καινὸν εἰπεῖν πρᾶγμα· ἄλλων, εἰ τι χρησίμου ἔχεις ἢ ὠφέλιμον. ἐμοῦ ποτ' ἐν Ῥώμῃ διαλεγομένου, Ρούστικος ἐκεῖνος, ὃν ὕστερον ἀπέκτεινε Δομετιανὸς τῇ δόξῃ φθονήσας, ἠκροᾶτο, καὶ διὰ μέσου στρατιώτης παρελθὼν ἐπιστολήν αὐτῷ Καίσαρος ἐπέδωκε·
15 γενομένης δὲ σιωπῆς ἁμοῦ διαλιπόντος, ὥπως ἀναγνῶ τὴν ἐπιστολήν, οὐκ ἠθέλησεν οὐδ' ἔλυσεν πρότερον ἢ διεξελθεῖν ἐμὲ τὸν λόγον καὶ διαλυθῆναι τὸ ἀκροατήριον· ἐφ' ᾧ πάντες ἐθαύμασαν τὸ βάρος τάνδρός. ὅταν δέ τις οἷς ἕξεστι τρέφω τὸ πολὺ
20 πρᾶγμα, ἰσχυρὸν ἀπεργάσῃται καὶ βίαιον, οὐκέτι ῥαδίως, πρὸς ἃ κενώλνται φερομένου διὰ συνήθειαν, κρατεῖν δυνατός ἐστιν· ἀλλ' ἐπιστόλια παραλύουσιν οὗτοι φίλων, συνεδρίοις ἀπορρήτοις ἑαυτοὺς παρεμβάλλουσιν, ἱερῶν, ἃ μὴ θέμις ὁρᾶν, γίνονται θεα-
25 ταί, τόπους ἀβάτους πατοῦσι, πράγματα καὶ λόγους βασιλικοὺς ἀνερευνῶσι.

16. Καίτοι γε τοὺς τυράννους, οἷς ἀνάγκη πάντα

2 ἂν] νῆ Δί' ἂν? 8 Eur. Or. 213 10 εἰ τι] εἰπεῖν
εἰ τι? 19 τάνδρός*: τοῦ ἀνδρός

γιγνώσκειν, ἐπαχθεστάτους ποιεῖ τὸ τῶν λεγομένων
 ὧτων καὶ προσαγωγέων γένος. ὠτακουστὰς μὲν οὖν
 πρῶτος ἔσχευεν ὁ νέος Δαρεῖος ἀπιστῶν ἑαυτῷ καὶ πάν-
 523 τας ὑφορώμενος καὶ δεδοικώς· τοὺς δὲ προσαγωγί-
 δας οἱ Διονύσιοι τοῖς Συρακοσίοις κατέμιξαν· ὅθεν 5
 ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγμάτων τούτους πρῶτους οἱ
 Συρακοσίοι συλλαμβάνοντες ἀπετυμπάνιζον. καὶ γὰρ
 τὸ τῶν συκοφαντῶν γένος ἐκ τῆς τῶν πολυπραγμό-
 νων φρατρίας καὶ ἐστίας ἐστίν. ἀλλ' οἱ μὲν συκο-
 φάνται ζητοῦσιν, εἴ τις ἢ βεβούλευται κακὸν ἢ πε- 10
 ποίηκεν· οἱ δὲ πολυπράγμονες καὶ τὰς ἀβουλήτους
 ἀτυχίας τῶν πέλας ἐλέγχοντες εἰς μέσον ἐκφέρουσι.
 λέγεται δὲ καὶ τὸν ἀλιτήριον ἐκ φιλοπραγμοσύνης
 κατονομασθῆναι τὸ πρῶτον· λιμοῦ γὰρ ὥς ἔοικεν
 Ἀθηναίοις ἰσχυροῦ γενομένου, καὶ τῶν ἐχόντων πν- 15
 B ρὸν εἰς μέσον οὐ φερόντων ἀλλὰ κρύφα καὶ νύκτωρ
 ἐν ταῖς οἰκίαις ἀλούντων, περιόντες ἐτήρουν τῶν
 μύλων τὸν ψόφον εἶπ' ἑλιτήριοι' προσηγορεύθησαν.
 ὁμοίως δὲ καὶ τῷ συκοφάντῃ τοῦνομα γεγενῆσθαι·
 κεκωλυμένου γὰρ ἐκφέρειν τὰ σῦκα, μηνύοντες καὶ 20
 φαίνοντες τοὺς ἐξάγοντας ἐκλήθησαν ἑσυκοφάνται.
 καὶ τοῦτ' οὖν οὐκ ἄρρηστόν ἐστιν ἐννοεῖν τοὺς πολυ-
 πράγμονας, ὅπως αἰσχύνονται τὴν πρὸς τοὺς μισου-
 μένους μάλιστα καὶ δυσχεραينوμένους ὁμοιότητα καὶ
 συγγένειαν τοῦ ἐπιτηδεύματος.

25

5 Συρακοσίοις hic et infra *: συρακουσίοις 10 τις]
 τί τις?

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΠΛΟΥΤΙΑΣ.

1. Ἰππόμαχος ὁ ἀλείπτης, ἐπαινούντων τινῶν
 ἄνθρωπον εὐμήκη καὶ μακρὰς ἔχοντα χεῖρας ὥς D
 πυκτικόν, 'εἵπερ' ἔφη 'καθελεῖν ἔδει τὸν στέφανον
 κρεμáμενον.' τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν πρὸς τοὺς τὰ καλὰ
 5 χωρία καὶ τὰς μεγάλας οἰκίας καὶ τὸ πολὺ ἀργύριον
 ὑπερεκπεπληγμένους καὶ μακαρίζοντας, 'εἰ γ' ἔδει
 πωλουμένην πρίασθαι τὴν εὐδαιμονίαν.' καίτοι πολ-
 λούς ἄν εἴποι τις, ὅτι μᾶλλον ἐθέλουσι πλουτεῖν
 καὶ κακοδαιμονοῦντες ἢ μακάριοι γενέσθαι δόντες
 10 ἀργύριον. ἀλλ' οὐκ ἔστι γε χρημάτων ὦνιον ἀλυ-
 πία, μεγαλοφροσύνη, εὐστιάθεια, θαρραλεότης, αὐτάρ-
 κεια· τῷ πλουτεῖν οὐκ ἔνεστι τὸ πλούτου καταφρονεῖν
 οὐδὲ τῷ τὰ περιττὰ κεκτῆσθαι τὸ μὴ δεῖσθαι τῶν
 περιττῶν. E

15 2. Τίνος οὖν ἀπαλλάττει τῶν ἄλλων κακῶν ὁ
 πλοῦτος, εἰ μὴδὲ φιλοπλουτίας; ἀλλὰ ποτὶ μὲν ἔσβε-
 σαν τὴν τοῦ ποτοῦ ὕρεξιν καὶ τροφῇ τὴν τῆς τρο-
 φῆς ἐπιθυμίαν ἠκέσαντο· ἀκείνους δὲ λέγων

'δὸς χλαῖναν Ἰππώνακτι, κάρτα γὰρ διγῶ,'
 20 πλειόνων ἐπιφερομένων δυσανασχετεῖ καὶ διωθεῖται·
 φιλαργυρίαν δ' οὐ σβέννυσιν ἀργύριον οὐδὲ χρυ-

σίον, οὐδὲ πλεονεξία παύεται κτωμένη τὸ πλέον.
ἀλλ' ἔστιν εἰπεῖν πρὸς τὸν πλοῦτον ὥσπερ ἰατρὸν
ἀλαζόνα

‘τὸ φάρμακόν σου τὴν νόσον μείζω ποιεῖ.’

Ἐ ἄρτου δεομένους καὶ οἴκου καὶ σκέπης μετρίας καὶ 5
τοῦ τυχόντος ὕψου παραλαβὼν ἐμπέπληκεν ἐπιθυ-
μίας χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ ἐλέφαντος καὶ σμα-
ράγδων καὶ κυνῶν καὶ ἵππων, εἰς χαλεπὰ καὶ σπάνια
καὶ δυσπόριστα καὶ ἄχρηστα μεταθεῖς ἐκ τῶν ἀναγ-
καίων τὴν ὕρεξιν. ἐπεὶ τῶν γ' ἀρκούντων οὐδεὶς 10
πένης ἐστίν· οὐδὲ δεδάνευσται πώποτ' ἄνθρωπος
ἀργύριον, ἵν' ἄλφιστα πρίηται ἢ τυρὸν ἢ ἄρτον ἢ
ἐλαίας· ἀλλὰ τὸν μὲν οἰκία πολυτελεῆς χρεωφειλέτην
524 πεποίηκε, τὸν δ' ὁμοροῦν ἐλαιόφυτον, τὸν δὲ σι-
τῶνες ἀμπελῶνες, ἄλλον ἡμίονοι Γαλατικάι, ἄλλον 15
ἵπποι ζυγοφόροι

‘κεῖν’ ὄχεα κροτέοντες’

ἐνσεσεύκασιν εἰς βάραθρον συμβολαίων καὶ τόκων
καὶ ὑποθηκῶν. εἶθ' ὥσπερ οἱ πίνοντες μετὰ τὸ μὴ
διψῆν ἢ ἐσθίοντες μετὰ τὸ μὴ πεινῆν καὶ ὅσα δι- 20
ψῶντες ἢ πεινῶντες ἔλαβον προσεξεμοῦσιν, οὕτως
οἱ τῶν ἀχρηστων ἐφίεμενοι καὶ περιττῶν οὐδὲ τῶν
ἀναγκαίων κρατοῦσιν. οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοι.

3. Τοὺς δὲ μηδὲν ἀποβάλλοντας ἔχοντας δὲ πολλὰ
πλειόνων δ' ἀεὶ δεομένους ἔτι μᾶλλον θαυμάσειεν 25
ἂν τις τοῦ Ἀριστίππου μεμνημένος. ἐκεῖνος γὰρ

εἰώθει λέγειν, ὅτι πολλὰ μὲν τις ἐσθίων πολλὰ δὲ B
 πίνων πληρούμενος δὲ μηδέποτε, πρὸς τοὺς ἰατροὺς
 βαδίζει καὶ πυνθάνεται τί τὸ πάθος καὶ τίς ἢ διά-
 θεσις καὶ πῶς ἂν ἀπαλλαγείῃ· εἰ δὲ τις ἔχων πέντε
 5 κλίνας δέκα ζητεῖ, καὶ κεκτημένος δέκα τραπέζας
 ἑτέρας συνωνεῖται τοσαύτας, καὶ χωρίων πολλῶν
 παρόντων καὶ ἀργυρίου, οὐ γίνεται μεστὸς ἀλλ'
 ἐπ' ἄλλα συντέταται καὶ ἀγρυπνεῖ καὶ ἀπλήρωτός
 ἐστὶ πάντων, οὗτος οὐκ οἶται δεῖσθαι τοῦ θερά-
 10 πεύσουτος καὶ δείξοντος ἀφ' ἧς αἰτίας τοῦτο πέ-
 πουθε. καίτοι τῶν διψώντων τὸν μὲν οὐ πεπωκότα
 προσδοκήσειεν ἂν τις ἀπαλλαγῇσεσθαι πίνοντα τοῦ
 διψῆν, τὸν δὲ πίνοντα συνεχῶς καὶ μὴ πανόμενον C
 οὐ πληρώσεως ἀλλὰ καθάρσεως οἴομεθα δεῖσθαι·
 15 καὶ κελεύομεν ἐμείν, ὥς οὐχ ὑπ' ἐνδείας ὀχλούμενον
 ἀλλὰ τινος δριμύτητος ἢ θερμότητος αὐτῷ παρὰ
 φύσιν ἐνούσης· οὐκοῦν καὶ τῶν ποριζόντων ὁ μὲν
 ἐνδεής καὶ ἄπορος παύσεται ἴσως ἐστίαν κτησάμενος
 ἢ θησαυρὸν εὐρών, ἢ φίλου βοηθήσαντος ἐκτίσας
 20 καὶ ἀπαλλαγείς τοῦ δανειστοῦ· τὸν δὲ πλείω τῶν
 ἱκανῶν ἔχοντα καὶ πλειόνων ὀρεγόμενον οὐ χρυσίον
 ἐστὶν οὐδ' ἀργύριον τὸ θεραπεῦον οὐδ' ἵπποι καὶ
 πρόβατα καὶ βόες, ἀλλ' ἐκβολῆς δεῖται καὶ καθαρ- D
 μοῦ. πενία γὰρ οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἀπληστία τὸ πάθος
 25 αὐτοῦ καὶ φιλοπλουτία, διὰ κρίσιν φάυλην καὶ ἀλό-
 γιστον ἐνοῦσα· ἣν ἂν μὴ τις ἐξέλῃται τῆς ψυχῆς

17 ποριζόντων] ποριζομένων R. paulo post p. 358 lin. 7
 recte dicitur τῷ πορισμῷ προστετηκότα 18 ἴσως παύσ.
 κτησ. ἐστίαν? 24 cf. Kock. 3 p. 494

ὥσπερ ἔλμιγγα πλατεῖαν, οὐ παύσονται δεόμενοι τῶν περιττῶν, τουτέστιν ἐπιθυμοῦντες ὧν οὐ δέονται.

4. Ὅταν ἰατρὸς πρὸς ἄνθρωπον εἰσελθὼν ἐρριμμένον ἐν τῷ κλινιδίῳ καὶ στένοντα καὶ μὴ βουλόμενον τροφὴν λαβεῖν, ἄψηται καὶ ἀνακρίνη καὶ εὖρη μὴ πυρέττοντα, 'ψυχικὴ νόσος' ἔφη καὶ ἀπῆλθεν· οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς ὅταν ἴδωμεν ἄνδρα τῷ πορισμῷ E προστετηκότα καὶ τοῖς ἀναλώμασιν ἐπιστένοντα καὶ μηδενὸς εἰς χρηματισμὸν συντελοῦντος αἰσχροῦ μηδ' ἀνιαιοῦ φειδόμενον, οἰκίας δ' ἔχοντα καὶ χώρας καὶ 10 ἀγέλας καὶ ἀνδράποδα σὺν ἱματίοις, τί φήσομεν τὸ πάθος εἶναι τὰνθρώπου ἢ πενίαν ψυχικὴν; ἐπεὶ τὴν γε χρηματικὴν, ὥς φησιν ὁ Μένανδρος, εἰς ἄν φίλος ἀπαλλάξειεν εὐεργετήσας· τὴν δὲ ψυχικὴν ἐκείνην οὐκ ἂν ἐμπλήσειαν ἅπαντες οὔτε ζῶντες 15 οὔτ' ἀποθανόντες. ὅθεν εὖ πρὸς τούτους λέλεγκται ὑπὸ τοῦ Σόλωνος

'πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνθρώποισιν.'

F ἐπεὶ τοῖς γε νοῦν ἔχουσιν ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος ὥρισται καὶ τὸ τέρμα πάρεστι τῆς χρείας καθάπερ 20 κέντρον καὶ διαστήματι περιγραφόμενον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο τῆς φιλαργυρίας ἰδιον· ἐπιθυμία γάρ ἐστι μαχομένη πρὸς τὴν αὐτῆς πλήρωσιν· αἱ δ' ἄλλαι καὶ συνεργοῦσιν· οὐδεὶς γοῦν ἀπέχεται χρήσεως ὅψου διὰ φιλοψίαν οὐδ' οἴνου δι' οἰνοφλυγίαν, ὥς χρη- 25 μάτων ἀπέχονται διὰ φιλοχρηματίαν. καίτοι πῶς

1 ἔλμιγγα πλατεῖαν (ἔλμινθα πλατεῖαν Hauptius) scripsi: ἔλιγμα πλάγιον 13 Μένανδρος] Kock. 3 p. 208 18 Bergk. 2 p. 46 24 χρήσεως M: χρηστὸς

οὐ μανικὸν οὐδ' οἰκτρὸν τὸ πάθος, εἴ τις ἱματίῳ
μὴ χρῆται διὰ τὸ ριγοῦν μῆδ' ἄρτω διὰ τὸ πεινῆν
μῆδὲ πλούτῳ διὰ τὸ φιλοπλουτεῖν; ἀλλ' ἐν τοῖς
Θρασωνίδου κακοῖς ἔστιν·

5 'παρ' ἐμοὶ γὰρ ἔστιν ἔνδον, ἔξεστιν δέ μοι 525
καὶ βούλομαι τοῦθ' ὥς ἂν ἐμμανέστατα
ἔρῳν τις, οὐ ποιῶ δέ·'

κατακλείσας δὲ πάντα καὶ κατασφραγισάμενος, καὶ
παραριθμήσας τοκισταῖς καὶ πραγματευταῖς, ἄλλα
10 συνάγω καὶ διώκω· καὶ ζυγομαχῶ πρὸς τοὺς οἰκέ-
τας πρὸς τοὺς γεωργοὺς πρὸς τοὺς χρεώστας·

'Ἀπολλων, ἀνθρώπων τίν' ἀθλιώτερον
έόρακας ἢ ἐρῶντα δυσποτμώτερον;'

5. Ὁ Σοφοκλῆς ἐρωτηθεὶς, εἰ δύναται γυναικὶ
15 πλησιάζειν, 'εὐφήμει, ἀνδρῶπε' εἶπεν 'ἐλεύθερος γέ-
γωνα, λυτιῶντας καὶ ἀγρίους δεσπότας διὰ τὸ γῆρας
ἀποφυγών.' χάριεν γὰρ ἔμα τὰς ἡδοναῖς συνεκλι-
πεῖν τὰς ἐπιθυμίας, ἃς μήτε ἀνδρα φησὶν Ἀλκαῖος B
διαφυγεῖν μήτε γυναῖκα. τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν ἐπὶ
20 τῆς φιλοπλουτίας· ἀλλ' ὥσπερ βαρεῖα καὶ πικρὰ δέ-
σποινα κτᾶσθαι μὲν ἀναγκάζει χρῆσθαι δὲ κωλύει,
καὶ τὴν μὲν ἐπιθυμίαν ἐγείρει τὴν δ' ἡδονὴν ἀφαι-
ρεῖται. τοὺς μὲν οὖν Ῥοδίους ὁ Στρατόνικος ἐπέ-
σκωπτεν εἰς πολυτέλειαν, οἰκοδομεῖν μὲν ὥς ἀθα-
25 νάτους λέγων ὀψωνεῖν δ' ὥς ὀλιγοχρονίους· οἱ δὲ

5 Kock. 3 p. 98 ἔξεστιν δέ W: ἔξεστι 12 Kock. 3
p. 98 ἀνθρωπὸν τιν' Naberus 14 εἰ] εἰ ἔτι Herwerdenus,
coll. Plat. Rep. p. 329 b 18 Ἀλκαῖος] Bergk. 3 p. 188 19
malim ἔστιν εἰπεῖν

φιλάργυροι κτῶνται μὲν ὡς πολυτελεῖς χρῶνται δ' ὡς ἀνελεύθεροι, καὶ τοὺς μὲν πόνους ὑπομένουσι τὰς δ' ἡδονὰς οὐκ ἔχουσιν. ὁ γοῦν Δημάδης ἐπὶ C σταῖς ἀριστῶντί ποτε Φωκίῳ καὶ θεασάμενος αὐτοῦ τὴν τράπεζαν αὐστηρὰν καὶ λιτὴν, 'θαυμάζω σ' ὦ 5 Φωκίῳ' εἶπεν 'ὅτι οὕτως ἀριστᾶν δυνάμενος πολιτεύῃ.' αὐτὸς γὰρ εἰς τὴν γαστέρα ἐδημαγῶγει, καὶ τὰς Ἀθήνας μικρὸν ἡγούμενος τῆς ἀσωτίας ἐφόδιον ἐκ τῆς Μακεδονίας ἐπεσιτίζετο· καὶ διὰ τοῦτ' Ἀντίπατρος εἶπε θεασάμενος αὐτὸν γέροντα 'καθάπερ 10 λερείου διαπεπραγμένου μηδὲν ἔτι λοιπὸν ἢ τὴν γλῶσσαν εἶναι καὶ τὴν κοιλίαν.' σὲ δ' οὐκ ἂν τις, ὦ κακόδαιμον, θαυμάσειεν, εἰ δυνάμενος οὕτω ζῆν ἀνελευθέρως καὶ ἀπανθρώπως καὶ ἀμεταδότως καὶ D πρὸς φίλους ἀπηνῶς καὶ πρὸς πολίτας ἀφιλοτίμως, 15 κακοπαθεῖς καὶ ἀγρυπνεῖς καὶ ἐργολαβεῖς καὶ κληρονομεῖς καὶ ὑποπίπτεις τηλικοῦτον ἔχων τῆς ἀπραγμοσύνης ἐφόδιον, τὴν ἀνελευθερίαν; Βυζάντιόν τινα λέγουσιν ἐπὶ δυσμόρφῳ γυναικὶ μοιχὸν εὐρόντ' εἶπεῖν, 'ὦ ταλαίπωρε, τίς ἀνάγκη; σαπραγόρα προῖξ.' 20 ἄγε σὺ κηκᾶς ὑφάπτεις, ὦ πόνηρε, τοὺς βασιλεῖς πορίζεσθαι δεῖ τοὺς ἐπιτρόπους τῶν βασιλέων τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι πρωτεύειν καὶ ἄρχειν ἐθέλοντας· ἐκείνοις ἀνάγκη διὰ τὴν φιλοτιμίαν καὶ ἀλαξονείαν καὶ τὴν κενὴν δόξαν ἐστιῶσιν χαριζομένοις δορυ- 25 E φοροῦσι δῶρα πέμπουσι, στρατεύματα τρέφουσι μονο-

20 τίς ἀνάγκη — — ὑφάπτεις] in Symbolis conieceram; τίς ἀνάγκη σά; παραγόρα προῖξ ἐμά γε. ἃ δὲ σὺ κλείσας φυλάττεις 25 δορυφοροῦσι] δορυφόρους ἔχουσι Madvigius

μάχους ὠνουμένοις· σὺ δὲ τοσαῦτα πράγματα συγγεῖς
καὶ ταράττεις καὶ

‘στροβεῖς σεαυτόν, κοχλίου βίον ζῶν’

διὰ τὴν μικρολογίαν, καὶ τὰ δυσχερῆ πάνθ’ ὑπο-
5 μένεις οὐδὲν εὖ πάσχων, ὥσπερ ὕνος βαλανέως ξύλα
καὶ φρύγανα κατακομίζων, ἀεὶ καπνοῦ τε καὶ τέφρας
ἀναπιμπλάμενος λουτροῦ δὲ μὴ μετέχων μὴδ’ ἀλέας
μὴδὲ καθαριότητος.

6. Καὶ ταῦτα πρὸς τὴν ὀνώδη καὶ μυρμηκώδη
10 λέγω ταύτην φιλοπλουτίαν. ἑτέρα δ’ ἐστὶν ἡ θηριώ-
δης, συκοφαντοῦσα καὶ κληρονομοῦσα καὶ παραλογι-
ζομένη καὶ πολυπραγμονοῦσα καὶ φροντίζουσα καὶ F
ἀριθμοῦσα τῶν φίλων ἔτι πόσοι ζῶσιν, εἴτα πρὸς
μὴδὲν ἀπολαμβάνουσα τῶν πανταχόθεν προσποριζομέ-
15 νων. ὥσπερ οὖν ἐχίδνας καὶ κανθαρίδας καὶ φα-
λάγγια μᾶλλον προβαλλόμεθα καὶ δυσχεραίνομεν ἄρ-
κτων καὶ λεόντων, ὅτι κτείνει καὶ ἀπόλλυσιν ἀνθρώ-
πους μὴδὲν χρώμενα τοῖς ἀπολλυμένοις ὑπ’ αὐτῶν·
οὕτω δεῖ μᾶλλον δυσχεραίνειν τῶν δι’ ἄσωτίαν τοὺς
20 διὰ μικρολογίαν καὶ ἀνελευθερίαν πονηροὺς· ἀφαι-
ροῦνται γὰρ ἄλλων, οἷς αὐτοὶ χρῆσθαι μὴ δύνανται
μὴδὲ πεφύκασιν. ὅθεν ἐκεῖνοί μὲν ἐκεχειρίαν ἔχου- 526
σιν, ἐν ἀφθόνοις γενόμενοι καὶ χορηγίαν ἔχοντες·
ὥσπερ ὁ Δημοσθένης ἔλεγε πρὸς τοὺς νομίζοντας
25 τῆς πονηρίας τὸν Δημάδην πεπαῦσθαι, ‘νῦν γὰρ’
ἔφη ‘μεστὸν ὀρᾶτε, καθάπερ τοὺς λέοντας·’ τοῖς δ’
εἰς μὴδὲν ἡδὺ μὴδὲ χρησίμου πολιτευομένοις οὐκ

3 Kock. 3 p. 450. ζῶν κοχ. βίον (τινός) idem 13 πρὸς]
del. Herwerdenus

ἔστιν ἀνακωχή τοῦ πλεονεκτεῖν οὐδ' ἀσχολία κενοῖς οὖσιν ἀεὶ καὶ προσδεομένοις ἀπάντων.

7. Ἀλλὰ νῆ Δία, φήσκει τις, ὅτι παισὶν οὗτοι καὶ κληρονόμοις φυλάττουσι καὶ θησαυρίζουσι. πῶς; B οἷς ζῶντες οὐδὲν μεταδιδόασιν, ἀλλ' ὥσπερ τῶν 5 μυν τῶν ἐν τοῖς μετάλλοις τὴν χρυσῆν ἐσθιόντων οὐκ ἔσται τοῦ χρυσίου μεταλαβεῖν, εἰ μὴ νεκρῶν γενομένων καὶ ἀνατμηθέντων. παισὶ δὲ καὶ κληρονόμοις διὰ τί βούλονται πολλὰ χρήματα καὶ μεγάλην οὐσίαν ἀπολιπεῖν; ἵνα δηλονότι καὶ οὗτοι φυλάτ- 10 τωσιν ἑτέροις, καὶ οἱ πάλιν παισὶν. ὥσπερ οἱ κερამεοὶ σωλῆνες οὐδὲν ἀναλαμβάνοντες εἰς ἑαυτοὺς ἀλλ' ἕκαστος εἰς ἕτερον ἐξ ἑαυτοῦ μεθιείς, ἄχρι ἃν τις ἔξωθεν ἢ συκοφάντης ἢ τύραννος ἐκκόψας τὸν φυλάττοντα καὶ κατεάξας ἀλλαχόσε παρατρέψῃ καὶ 15 C παροχετεύσῃ τὸν πλοῦτον. ἢ, καθάπερ λέγουσιν, εἷς ὁ πονηρότατος ἐν τῷ γένει γενόμενος, καταφάγῃ τὰ πάντων· οὐ γὰρ μόνον γίνεταί δούλων τέκνα·

ἡ ἀκόλασθ' ὁμιλεῖν γίνεται δούλων τέκνα·

ἀλλὰ καὶ μικρολόγων· ὥς πού καὶ Διογένης ἐπέσχω- 20 ψεν εἰπὼν Ἐμεγαλέως ἀνδρὸς βέλτιον εἶναι κριὸν ἢ υἷον γενέσθαι. καὶ γὰρ οὗς δοκοῦσι παιδεύειν ἀπολλύουσι καὶ προσδιαστρέφουσιν ἐμφυτεύοντες τὴν αὐτῶν φιλαργυρίαν καὶ τὴν μικρολογίαν, ὥσπερ φρούριον τῆς κληρονομίας ἐνοικοδομοῦντες τοῖς κλη- 25

3 ὅτι] del. Stegmannus 4 πῶς; οἷς *: πῶς οἷς 7 οὐκ ἔστι R 11 πάλιν * 19 Nauck. p. 675 ἀκόλασθ' ὁμιλεῖν Diogenes Laertius 4, 35: ἀκόλαστα μὲν 20 ἀλλὰ] om. codil. mei 21 ἀνδρὸς R: ἂν ἀνδρὸς 22 οὗς R: οἷς

ρονόμοις. ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἃ παραινοῦσι καὶ διδά-
 σκουσι 'κέρδαινε καὶ φείδου, καὶ τοσούτου νόμιζε
 σαυτὸν ἄξιον ὅσον ἂν ἔχῃς.' τοῦτο δ' οὐκ ἐστὶ
 παιδεύειν, ἀλλὰ συστέλλειν καὶ ἀπορροάπτειν ὥσπερ D
 5 βαλλάντιον, ἵνα στέγειν καὶ φυλάττειν τὸ εἰσβληθὲν
 δύνηται. καίτοι τὸ μὲν βαλλάντιον ἐμβληθέντος τοῦ
 ἀργυρίου γίννεται ὀνυπαρὸν καὶ δυσῶδες οἱ δὲ τῶν
 φιλαργύρων παῖδες πρὶν ἢ παραλαμβάνειν τὸν πλοῦ-
 τον ἀναπλίμπλυνται τῆς φιλοπλουτίας ἀπ' αὐτῶν τῶν
 10 πατέρων. καὶ μέντοι τῆς διδασκαλίας καὶ μισθοῦς
 ἀξίους ἀποτίνουσιν αὐτοῖς, οὐ φιλοῦντες ὅτι πολλὰ
 λήψονται, ἀλλὰ μισοῦντες ὅτι μήπω λαμβάνουσι.
 μηδὲν γὰρ ἄλλο θαυμάζειν ἢ τὸν πλοῦτον μαθόντες
 μηδ' ἐπ' ἄλλῳ τινὶ ζῆν ἢ τῷ πολλὰ κεκτῆσθαι, κώ-
 15 λυσιν τοῦ ἰδίου βίου τὸν ἐκείνων ποιοῦνται, καὶ
 νομίζουσιν αὐτῶν ἀφαιρεῖσθαι τὸν χρόνον, ὅσον
 ἐκείνοις προστίθῃσι. διὸ καὶ ζώντων μὲν ἔτι τῶν
 πατέρων λανθάνοντες ἀμωσγέπως παρακλέπτουσι τῆς E
 ἡδονῆς καὶ ἀπολαύουσιν ὥσπερ ἄλλοτριῶν μεταδι-
 20 δόντες φίλοις, ἀναλίσκοντες εἰς ἐπιθυμίας ἔτι ἀκού-
 οντες ἔτι μανθάνοντες. ὅταν δ' ἀποθανόντων τὰς
 κλεῖς παραλάβωσι καὶ τὰς σφραγίδας, ἕτερον βίου
 σχῆμα αὐτοῖς ἐστὶ καὶ πρόσωπον ἀγέλαστον αὐστη-
 ρὸν ἀνέντευκτον· οὐ κολοφῶν οὐ σφαῖρα οὐ τραχη-
 25 λισμὸς οὐκ Ἀκαδήμεια οὐ Λύκειον, ἀλλ' οἰκετῶν F
 ἀνάκρισις καὶ γραμματείων ἐπίσκεψις καὶ πρὸς οἰκο-
 νόμους ἢ χρεώστας διαλογισμὸς καὶ ἀσχολία καὶ

2 τοσούτου νόμιζε] cf. Nauck. p. 929 (fr. 461, 4) 20 ἔτι
 Madvigius: ὅτι 21 ἔτι idem: τι 25 Ἀκαδήμεια*: ἀκαδημία

φροντὶς ἀφαιρουμένη τὸ ἄριστον καὶ συνελαύνουσα
νυκτὸς εἰς τὸ βαλανεῖον·

‘γυμνάσια δ’ οἷσιν ἐνετράφη Δίρκης θ’ ὕδωρ
παρώδευται·’

κἂν εἴπῃ τις ‘οὐκ ἀκούσῃ τοῦ φιλοσόφου;’ ‘πόθεν ἔμοί;’ φησὶν· ‘οὐ σχολάζω τοῦ πατρὸς τεθνηκότος.’
ὦ ταλαίπωρε, τί σοι τοιοῦτο καταλέλοιπεν οἷον ἀφή-
ρηται, τὴν σχολὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν; μᾶλλον δ’
οὐκ ἐκείνος ἀλλ’ ὁ πλοῦτος περιχυθεὶς καὶ κρατή-
σας, ὥσπερ ἡ παρ’ Ἡσιόδῳ γυνή

10

527 ‘εὖει ἄτερ δαλοῦ καὶ ἐν ὧμῳ γήραϊ θῆκεν,’

ὥσπερ θυτίδας ἄώρους ἢ πολιὰς ἐπαγαγὼν τῇ ψυχῇ
τὰς φροντίδας ἐκ τῆς φιλαργυρίας καὶ τῆς ἀσχολίας,
ὅφ’ ὧν μαραινεται τὸ γαῦρον καὶ τὸ φιλότιμον καὶ
τὸ φιλάνθρωπον.

15

8. Τί οὖν; φήσῃ τις, οὐχ ὀρεῖς καὶ χρωμένους
ἐνίοις δασιλῶς τοῖς χρήμασι; σὺ δ’ οὐκ ἀκούεις,
φήσομεν, Ἀριστοτέλους λέγοντος, ὅτι οἱ μὲν οὐ
χρῶνται οἱ δὲ παραχρῶνται, καθάπερ οὐδ’ ἐτέρου
προσθήκοντος; ἀλλ’ ἐκείνους μὲν οὐκ ὠφελεῖ τὸ οἰ-
κεῖον οὐδὲ κοσμεῖ, τούτους δὲ καὶ βλάπτει καὶ καται-
B σχύνει. φέρε δὴ σκεψώμεθα τὸ πρῶτον. τίνων τίς
ἢ χρῆσις αὕτη, δι’ ἣν θαυμάζεται ὁ πλοῦτος; πότε-
ρον τῶν ἀρκούντων ἢ τῶν περιττῶν; εἰ γὰρ τῶν
ἀρκούντων, οὐδὲν πλεον ἔχουσιν οἱ πλούσιοι τῶν 25

6 cf. Kock. 3 p. 447 10 Ἡσιόδῳ] OD 705 11 δαλοῦ
καὶ ἐν ὧμῳ] δαλοῖο καὶ ὧμῳ Hesiodus 16 φήσῃ R: φησί
23 ἢ * 24 ἢ τῶν περιττῶν; εἰ γὰρ τῶν ἀρκούντων Steg-
mannus

μέτρια κεκτημένων· ἀλλὰ 'τυφλὸς καὶ ἄπλουτος ὁ
 πλοῦτός ἐστιν' ὥς φησι Θεόφραστος, καὶ ἄξηλος ἀλη-
 θῶς, εἰ Καλλίας ὁ πλουσιώτατος Ἀθηναίων καὶ Ἴσμη-
 νίας ὁ Θηβαίων εὐπορώτατος ἐχρῶντο τούτοις, οἷς
 5 Σωκράτης καὶ Ἐπαμεινώνδας. ὥς γὰρ Ἀγάθων τὸν
 αὐλὸν ἀπέπεμψεν ἐκ τοῦ συμποσίου πρὸς τὰς γυναῖ-
 κας, οἰόμενος ἀρκεῖν τοὺς λόγους τῶν παρόντων·
 οὕτως ἀποπέμψειας ἂν καὶ στρωμνὰς ἐλουργεῖς καὶ
 τραπέζας πολυτελεῖς καὶ τὰ περιττὰ πάντα, τοὺς
 10 πλουσίους ὁρῶν χρωμένους οἷς οἱ πένητες· οὐκ

αἰψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ καταθεῖο, C
 ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο καὶ ἡμιόνων ταλαεργῶν,
 ἀλλὰ χρυσοχόων καὶ τορευτῶν καὶ μυρσεψῶν καὶ μα-
 γείρων, καλῆς καὶ σῶφρονος γενομένης ξενηλασίας
 15 τῶν ἀχρήστων. εἰ δὲ τὰ μὲν ἀρκοῦντα κοινὰ καὶ
 τῶν μὴ πλουσίων καὶ τῶν πλουσίων ἐστί, σεμνύνεται
 δ' ὁ πλοῦτος ἐπὶ τοῖς περισσοῖς· καὶ τὸν Σκόπαν
 τὸν Θεσσαλὸν ἐπαινεῖς, ὃς αἰτηθεὶς τι τῶν κατὰ
 τὴν οἰκίαν ὥς περιττὸν αὐτῷ καὶ ἄχρηστον 'ἀλλὰ
 20 μὴν' ἔφη 'τούτοις ἐσμέν ἡμεῖς εὐδαίμονες καὶ μα-
 κάριοι τοῖς περιττοῖς, ἀλλ' οὐκ ἐκείνοις τοῖς ἀναγ- D
 καίοις.' ὅρα μὴ πομπὴν ἐπαινοῦντι καὶ πανήγυριν
 μᾶλλον ἢ βίον ἔοικας. ἡ πάτριος τῶν Διονυσίων
 ἑορτὴ τὸ παλαιὸν ἐπέμπετο δημοτικῶς καὶ ἑλαρῶς,
 25 ἀμφορεὺς οἴνου καὶ κληματίς, εἶτα τράγον τις εἰλ-

1 τυφλὸς καὶ ἄπλουτος *: τυφλὸς aut ἄπλουτος 3 ὁ
 Stegmannus 9 πολυτελεῖς] cf. Kock. 8 p. 494 11 Hes
 OD 45 16 τῶν μὴ πλουσίων καὶ τῶν πλουσίων *: τῶν μὴ
 πλουσίων aut τῶν πλουσίων 19 αὐτῷ Bryanus: οὕτω
 25 κληματίς] add. ἦγετο τὸ πρῶτον Stegmannus

κεν, ἄλλος ἰσχύδων ἄρριχον ἠκολούθει κομίζων, ἐπὶ
 πᾶσι δ' ὁ φαλλός· ἀλλὰ νῦν ταῦτα παρεώραται καὶ
 ἠφάνισται, χρυσωμάτων περιφερομένων καὶ ἱματίων
 πολυτελῶν καὶ ξευγῶν ἐλαυνομένων καὶ προσωπείων.
 οὕτω τἀναγκαῖα τοῦ πλούτου καὶ χρήσιμα τοῖς ἀχρή- 5
 στοῖς κατακέχωσται καὶ τοῖς περιττοῖς.

9. Οἱ δὲ πολλοὶ τὸ τοῦ Τηλεμάχου πάσχομεν·
 Ε καὶ γὰρ ἐκεῖνος ὑπ' ἀπειρίας μᾶλλον δ' ἀπειροκα-
 λίας τὴν μὲν Νέστορος ἰδὼν οἰκίαν κλίνας ἔχουσαν
 τραπέζας ἱμάτια στρώματα οἶνον ἡδύν, οὐκ ἐμακά- 10
 ριξε τὸν εὐποροῦντα τῶν ἀναγκαίων ἢ καὶ τῶν χρη-
 σίμων· παρὰ δὲ τῷ Μενελάῳ θεασάμενος ἐλέφαντα
 καὶ χρυσὸν καὶ ἤλεκτρον ἐξεπλάγη καὶ εἶπε

‘Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἐνδοθεν ἀνλή·

ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλά· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.’ 15

Σωκράτης δ' ἂν εἶπεν ἢ καὶ Διογένης

‘ὅσσα τάδ' ἄθλια πολλά’

καὶ ἄχρηστα καὶ μάταια·

F ‘γέλως μ' ἔχει εἰσορόωντα.’

τί λέγεις, ἀβέλτερ', ὅς τῃς γυναικὸς ὀφείλων παρε- 20
 λεῖν τὴν πορφύραν καὶ τὸν κόσμον, ἵνα παύσῃται
 τρυφῶσα καὶ ξενομανοῦσα, τὴν οἰκίαν πάλιν καλλω-
 πίζεις ὥς θέατρον ἢ θυμέλην τοῖς εἰσιοῦσι;

10. Τοιαύτην ὁ πλοῦτος εὐδαιμονίαν ἔχει θεα-
 τῶν δεομένην καὶ μαρτύρων, οἷς δεῖ πᾶσιν ἐμπομ- 25
 πεύειν αὐτόν, ἢ τὸ μηδέν ἐστίν. ἀλλ' οὐχ ὁμοίον

ὁ τἀναγκαῖα *: τὰ ἀναγκαῖα 11 ἢ] deleverim 14
 Hom. δ 74 20 ἀβέλτερ' ὅς *: ἀβέλτερος

γε τὸ σωφρονεῖν τὸ φιλοσοφεῖν τὸ γινώσκειν ἃ
 δεῖ περὶ θεῶν· ἀλλὰ καὶ λανθάνη πάντας ἀνθρώ-
 πους, ἴδιον σέλας ἔχει καὶ φέγγος ἐν τῇ ψυχῇ μέγα 528
 καὶ χαρὰν ποιεῖ σύνοικον αὐτῇ ἐν ἑαυτῇ ἀντιλαμ-
 βανομένη τάγαθοῦ, ἃν τ' εἰδῇ τις ἃν τε λανθάνη
 καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους ἅπαντας. τοιοῦτόν ἐστιν
 ἀρετὴ ἀλήθεια μαθημάτων τε κάλλος γεωμετρικῶν
 ἀστρολογικῶν· οἷς πάντα τὰ τοῦ πλούτου φάλαρα
 ταῦτα καὶ περιδέραια καὶ θεάματα κορασιώδη παρα-
 10 βαλεῖν ἄξιον, ἃ μηδενὸς ὀρῶντος μηδὲ προσβλέπον-
 τος ὄντως τυφλὸς γίνεται καὶ ἀφεγγής ὁ πλοῦτος;
 μόνος γὰρ ὁ πλούσιος δειπνῶν μετὰ τῆς γυναικὸς ἢ
 τῶν συνήθων οὔτε ταῖς χρυσαῖς παρέχει πράγματα Β
 τραπέζαις οὔτε τοῖς χρυσοῖς ἐκπώμασιν ἀλλὰ χρῆται
 15 τοῖς προστυχοῦσι, καὶ ἡ γυνὴ ἄχρυσος καὶ ἀπόρφυ-
 ρος καὶ ἀφελὴς πάρεστιν· ὅταν δὲ σύνδειπνον, του-
 τέστι πομπὴ καὶ θέατρον, συγκροτῆται καὶ δρᾶμα
 πλουσιακὸν εἰσάγεται, 'νηῶν δ' ἔκφερε λέβητάς τε
 τρίποδάς τε·' τῶν τε λύχνων ἀντέχονται καὶ περι-
 20 σπῶνται περὶ τὰς κύλικας, ἀλλάσσουσι τοὺς οἴνοχό-
 ους, μεταμφιεχνύουσι πάντα, πάντα κινουῦσι, χρυσόν,
 ἄργυρον, λιθοκόλλητα, ἀπλῶς πλουτεῖν ὁμολογοῦντες.
 ἀλλὰ σωφροσύνης γε, καὶ μόνος δειπνῇ, δεῖται καὶ
 δικαιοσύνης.

4 αὐτῇ ἐν ἑαυτῇ] αὐτῆς Stegmannus ἀντιλαμβανομέ-
 νης idem 8 τὰ * 9 cf. Kock. 3 p. 437 10 ἃ * ἃ 18
 Hom. Ψ 259 21 πάντα] prius del. Duebnerus

ΠΕΡΙ ΔΥΣΩΠΙΑΣ.

1. Ἐνια τῶν ἐκ τῆς γῆς φανομένων αὐτὰ μὲν
 ἐστὶν ἄγρια τῇ φύσει καὶ ἄκαρπα καὶ βλαβεράν τοῖς
 ἡμέροις σπέρμασι καὶ φυτοῖς τὴν αὔξησιν ἔχοντα,
 D σημεῖα δ' αὐτὰ ποιοῦνται χώρας οἱ γεωργοῦντες οὐ
 πονηρᾶς ἀλλὰ γενναίας καὶ πίονος· οὕτω δὴ καὶ
 πάθη ψυχῆς ἐστὶν οὐ χρηστά, χρηστῆς δὲ φύσεως
 οἷον ἐξανθήματα καὶ λόγῳ παρασχεῖν ἐργάσιμον ἑαν-
 τὴν ἐπιεικῶς δυναμένης. ἐν τούτοις τίθεμαι καὶ
 τὴν λεγομένην δυσωπίαν, σημεῖον μὲν οὐ φαῦλον
 αἰτίαν δὲ μοχθηρίας οὔσαν. τὰ γὰρ αὐτὰ τοῖς ἀναι-
 σχύντοις οἱ αἰσχυνόμενοι πολλάκις ἁμαρτάνουσι,
 10 πλὴν ὅτι τὸ λυπεῖσθαι καὶ ἀλγεῖν ἐφ' οἷς διαμαρ-
 τάνουσι τούτοις πρόσεστιν οὐχ ὥς ἐκείνοις τὸ ἡδε-
 σθαι. ἀναλγῆς μὲν γὰρ ὁ ἀναιδὴς πρὸς τὸ αἰσχυρόν,
 E εὐπαθὴς δὲ καὶ πρὸς τὸ φαινόμενον αἰσχυρόν ὁ εὐ-
 δυσώπητος. ὑπερβολὴ γὰρ τοῦ αἰσχυνεσθαι τὸ δυσω- 15
 πεῖσθαι. διὸ καὶ οὕτω κέκληται, τρόπον τινὰ τοῦ
 προσώπου τῇ ψυχῇ συνδιατρεπομένου καὶ συνεξατο-
 νοῦντος. ὥς γὰρ τὴν κατήφειαν ὀρίζονται λύπην
 κάτω βλέπειν ποιοῦσαν, οὕτω τὴν αἰσχυντηλίαν μέχρι
 τοῦ μηδ' ἀντιβλέπειν τοῖς δεομένοις ὑπεΐκουσαν δυ- 20
 σωπίαν ὠνόμασαν. ὅθεν δὲ μὲν ρήτωρ τὸν ἀναίσχυν-
 F τον οὐκ ἔφη κόρας ἐν τοῖς ὅμμασιν ἔχειν ἀλλὰ πόρ-

νας· ὁ δ' εὐδυσώπητος αὖ πάλιν ἄγαν τὸ θῆλυ τῆς
 ψυχῆς καὶ τρυφερὸν ἐμφαίνει διὰ τῆς ὕψεως, τὴν
 ὑπὸ τῶν ἀναισχύντων ὕψιν αἰσχύνῃν ὑποκοριζόμενος.
 ὁ μὲν οὖν Κάτων ἔλεγε τῶν νέων μᾶλλον ἀγαπᾶν
 5 τοὺς ἐρυθριῶντας ἢ τοὺς ὠχριῶντας, ὁρθῶς ἐθίζων
 καὶ διδάσκων τὸν ψόγον μᾶλλον ἢ τὸν ἔλεγχον δε-
 διέναι καὶ τὴν ὑποψίαν μᾶλλον ἢ τὸν κίνδυνον. οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ πρὸς τὸν ψόγον ὑπόπτου καὶ 529
 ψοφοδεοῦς τὸ ἄγαν ἀφαιρετέον, ὥς οὐχ ἦττον ἔνιοι
 10 πολλάκις ἀκοῦσαι κακῶς ἢ παθεῖν δεισάντες ἀπεδει-
 λίασαν, καὶ προήκαντο τὸ καλὸν οὐ δυνηθέντες ὑπο-
 μεῖναι τὸ ἄδοξον.

2. Οὔτε δὴ τούτους περιοπτέον οὕτως ἀσθενῶς
 ἔχοντας οὐτ' αὖ πάλιν ἐκείνην ἐπαινετέον τὴν ἄτρε-
 15 πτον καὶ ἀτενῇ διάθεσιν,

ἔν δὲ τὸ θαρσαλέον τε καὶ ἐμμανὲς ὀππῃ ὁρούσαι
 φαίνεται· Ἀναξάρχου κύνειον μένος·

ἀλλ' ἐμμελῇ τινα μηχανητέον σύγκρασιν ἀμφοῖν, τοῦ
 μὲν ἀτενοῦς ἄγαν τὴν ἀναίδειαν τοῦ δ' ἐπιεικοῦς
 20 σφοδρὰ τὴν ἀσθένειαν ἀφαιροῦσαν. ἢ καὶ τὸ θερά-
 πευμα δυσχερὲς καὶ οὐκ ἀκίνδυνος ἢ τῶν τοιούτων Β
 πλεονασμῶν κόλουσις· ὥς γὰρ ὁ γεωργὸς ἄγριον
 μὲν ἐκκόπτων βλάβστημα καὶ ἀγεννές, αὐτόθεν ἀφει-
 δῶς ἐμβάλων τὸ σκαφεῖον ἀνέτρεψε τὴν ῥίζαν ἢ πῦρ
 25 προσαραγῶν ἐπέκαυσεν· ἀμπέλῳ δὲ προσιδὼν τομῆς
 δεομένη καὶ μηλέας ἢ τινος ἐλαίας ἀπτόμενος, εὐλα-
 βῶς ἐπιφέρει τὴν χεῖρα, δεδιὼς μή τι τοῦ ὑγιαί-

1 ἄγαν τὸ] τὸ ἄγαν Matthæus 16 ἐμμανὲς — ὁρούσαι
 p. 446 b: ἐμμενὲς — ὁροῦσαι

νοντος ἀποτυφλώσῃ· οὕτως δὲ φιλόσοφος φθόνον μὲν
 ἐξαίρων νέου ψυχῆς, ἀγεννὲς βλάβστημα καὶ δυστι-
 θάσσευτον, ἢ φιλαργυρίαν ἄωρον, ἢ φιληδονίαν ἐπι-
 κόπτων ἀκόλαστον αἰμάσσει καὶ πιάζει καὶ τομὴν
 C ποιεῖ καὶ οὐλήν βαθεῖαν· ὅταν δὲ τρυφερῶ μέρει 5
 ψυχῆς καὶ ἀπαλῶ κολούοντα προσαγάγῃ λόγον, οἷόν
 ἐστὶ τὸ δυσωπούμενον καὶ διατρεπόμενον, εὐλαβεῖται
 μὴ λάθῃ τούτοις συναποκόψας τὸ αἰδούμενον. καὶ
 γὰρ αἱ τίτθαι τῶν βρεφῶν ἐκτρίβουσιν πολλάκις
 τὸν ῥύπον ἐλκοῦσιν ἐνίοτε τὴν σάρκα καὶ βασανί- 10
 ζουσιν. ὅθεν οὐ δεῖ τῶν νέων παντάπασιν ἐν χρῶ
 τὴν δυσωπίαν ἐκτρίβοντας ὀλιγώρους ποιεῖν καὶ λίαν
 ἀτρέπτους· ἀλλ' ὥσπερ οἱ καταλύοντες οἰκίας λεροῖς
 γειτνιῶσας τὰ γε συνεχῇ καὶ πλησίον ἔωσι καὶ διε-
 ρείδουσιν, οὕτω δεῖ τὴν δυσωπίαν κινεῖν δεδιότας 15
 D συνεφελκύνεσθαι τὰ ὁμοροῦντα τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς
 ἐπιεικειᾶς καὶ τῆς ἡμερότητας, οἷς ὑποδέδυνκε καὶ
 προσπλέκεται κολακεύουσα τὸν εὐδυσώπητον ὥς φι-
 λάνθρωπον καὶ πολιτικὸν καὶ κοινὸν ἔχοντα νοῦν
 καὶ οὐκ ἄτεγκτον οὐδ' αὐθέκαστον. ὅθεν εὐθύς οἱ 20
 Στωικοὶ καὶ τῶ ῥήματι τὸ αἰσχύνεσθαι καὶ δυσω-
 πεῖσθαι τοῦ αἰδεῖσθαι διέστησαν, ἵνα μὴδὲ τὴν ὁμο-
 νυμίαν τῶ πάθει πρόφασιν τοῦ βλάπτειν ἀπολίπωσιν.
 ἀλλ' ἡμῖν χρῆσθαι τοῖς ὀνόμασιν ἀσυκοφαντήτως δό-
 τωσαν, μᾶλλον δ' Ὀμηρικῶς· καὶ γὰρ ἐκεῖνος εἶπεν 25
 'αἰδώς, ἦτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἢδ' ὀνίνησι·'
 καὶ οὐ κακῶς τὸ βλάπτον αὐτῆς πρότερον εἶπε. γίγ-

νεται γὰρ ὠφέλιμος ὑπὸ λόγου τὸ πλεονάζον ἀφελόντος καὶ τὸ μέτριον ἀπολιπόντος.

3. Πρῶτον οὖν τοῦτο δεῖ πεῖθεσθαι τὸν ὑπὸ πολλῆς δυσωπίας βιαζόμενον, ὅτι πάθει βλαβερόν συνέχεται· καλὸν δὲ τῶν βλαβερῶν οὐδέν· οὐδὲ δεῖ τοῖς ἐπαίνοις κηλούμενον ἡδεσθαι κομψὸν καὶ ἱλαρὸν ἀντὶ σεμνοῦ καὶ μεγάλου καὶ δικαίου προσαγορευόμενον μηδ', ὥσπερ ὁ Εὐριπίδου Πήγασος

‘ἐπτησ’ ὑπείκων μᾶλλον εἰ μᾶλλον θέλοι’

10 τῷ Βελλεροφόντῃ, τοῖς δεομένοις ἑαυτὸν ἐκδιδόναι καὶ συνεκταπεινοῦν, φοβούμενον ἀκοῦσαι τὸ ‘σκληρός γε καὶ ἀπηνής.’ τῷ μὲν γὰρ Αἰγυπτίῳ Βοκχόριδι φύσει χαλεπῷ γενομένῳ τὴν ἀσπίδα λέγουσιν ὑπὸ τῆς Ἰσίδος ἐπιπεμφθεῖσαν καὶ τῇ κεφαλῇ περιελί-
15 χθεῖσαν ἄνωθεν ἐπισκιάζειν, ἵνα κρίνῃ δικαίως· ἡ δέ γε δυσωπία τοῖς ἀτόνοις καὶ ἀνάνδροις ἐπικειμένη καὶ πρὸς μηδὲν ἀνανεῦσαι μηδ’ ἀντεπεῖν ἰσχύουσα, καὶ δικάζοντας ἀποτρέπει τοῦ δικαίου καὶ συμβουλεύοντας ἐπιστομίζει καὶ λέγειν πολλὰ καὶ
20 πρᾶττειν ἀναγκάζει τῶν ἀβουλήτων· ὁ δ’ ἀγνωμο- 530 νέστατος αἰετὸς τοῦ τοιούτου δεσπότης ἐστὶ καὶ κρατεῖ, τῷ μὴ αἰδεῖσθαι τὸ αἰδούμενον· ἐκβιαζόμενος. ὅθεν ὥσπερ χωρίον ὑπτίον καὶ μαλακὸν ἢ δυσωπία μηδεμίαν ἔντευξιν ἐξῶσαι μηδ’ ἀποστρέψαι δυναμένη
25 τοῖς αἰσχίστοις βάσιμός ἐστι πάθεισι καὶ πράγμασι· κακὴ μὲν γὰρ αὕτη παιδικῆς φρουρὸς ἡλικίας, ὡς

8 Εὐριπίδου] Nauck. p. 451
p. 807 a: μᾶλλον ἢ 12 γε] τε R

9 μᾶλλον εἰ μᾶλλον

ἔλεγε Βροῦτος οὐ δοκεῖν αὐτῷ καλῶς τὴν ὥραν δια-
τεθεῖσθαι τὸν πρὸς μηδὲν ἀρνούμενον· κακῇ δὲ θα-
λάμῳ καὶ γυναικωνίτιδος ἐπίτροπος, ὥς φησιν ἡ
παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ μετανοοῦσα πρὸς τὸν μοιχόν

‘ἐπείσας, ἐξέθωψας.’

5

Β ὥστ’ ἡ δυσωπία προσδιαφθείρουσα τὸ ἀκόλαστον
ἀνώχυρα πάντα καὶ ἄκλειστα καὶ κατάντη προδίδωσι
τοῖς ἐπιτιθεμένοις. καὶ διδόντες μὲν αἰροῦσι τὰς
βδελυρωτάτας τῶν φύσεων, τῷ δὲ πεῖθειν καὶ δυσω-
πεῖν πολλάκις κατεργάζονται καὶ τὰς ἐπιεικεῖς. ἐῷ 10
δὲ τὰς εἰς τὰ χρήματα βλάβας ὑπὸ τοῦ δυσωπεῖσθαι,
δανειζόντων οἷς ἀπιστοῦσιν ἐγγνωμένων οἷς οὐκ ἐθε-
λουσιν, ἐπαινούντων μὲν τό ‘ἐγγύα πάρα δ’ ἄτα’
χρησθαι δ’ αὐτῷ παρὰ τὰ πράγματα μὴ δυναμένων.

4. Ὅσους δ’ ἀνήρηκε τοῦτο τὸ πάθος, οὐκ ἂν 15
τις ἐξαριθμήσαιτο θραδίως. καὶ γὰρ ὁ Κρέων πρὸς
τὴν Μήδειαν εἰπών

С ‘κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρὸς σ’ ἀπέχθεσθαι, γύναι,
ἢ μαλθακισθένθ’ ὕστερον μέγα στένειν’

ἄλλοις ἐγνωμολόγησεν, αὐτὸς δὲ τῆς δυσωπίας ἡττων 20
γενόμενος καὶ μίαν ἡμέραν αἰτουμένη δοῦς ἀπώλεσε
τὸν οἶκον. ἔνιοι δὲ καὶ σφαγὰς ὑφορώμενοι καὶ
φαρμακείας, διετράπησαν. οὕτω παραπώλετο Δίων,
οὐκ ἀγνοήσας ἐπιβουλεύοντα Κάλλιππον ἀλλ’ αἰσχυ-
θεὶς φυλάττεσθαι φίλον ὄντα καὶ ξένον. οὕτως Ἀντί- 25

4 Σοφοκλεῖ] Nauck. p. 312. 6 προδιαφθείρασα (ma-
lim προδιαφθείρουσα) τοῦ ἀκόλαστον Madvigius 9 δὲ Em-
perius: δὴ 14 παρὰ R: περὶ 18 Eur. Med. 290

- πατρος ὁ Κασάνδρου Δημήτριον καλέσας ἐπὶ δεῖπνον
 εἵτα κληθεὶς τῇ ὑστεραίᾳ πρὸς αὐτὸν ἡδέσθη πεπι-
 στευμένος ἀπιστεῖν, καὶ πορευθεὶς ἐσφάγη μετὰ τὸ
 δεῖπνον. Ἡρακλέα δὲ τὸν Ἀλεξάνδρῳ γενόμενον ἐκ D
 5 Βαρσίνης ὁμολόγησε μὲν Κασάνδρῳ Πολυσπέρχων
 ἀναιρήσειν ἐπὶ ταλάντοις ἑκατὸν εἴτ' ἐπὶ δεῖπνον
 ἐκάλει· τοῦ δὲ μειρακίου τὴν κλῆσιν ὑπορωμένου
 καὶ δεδοικότος ἄλλως δὲ προφασιζομένου μαλακώ-
 τερον ἔχειν, ἐλθὼν ὁ Πολυσπέρχων 'πρῶτον' εἶπεν
 10 'ὦ παῖ, μιμοῦ τοῦ πατρὸς τὸ εὐκόλον καὶ φιλέται-
 ρον, εἰ μὴ νῆ Δία δέδοικας ἡμᾶς ὥς ἐπιβουλεύοντας.'
 αἰδεσθεὶς οὖν ἠκολούθησεν ὁ νεανίσκος, οἱ δὲ δει-
 πνίσαντες αὐτὸν ἐστραγγάλισαν. οὐ γελοῖον οὖν,
 ὥς φασί τινες, οὐδ' ἀβέλτερον ἀλλὰ σοφὸν τὸ τοῦ
 15 Ἡσιόδου

'τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι.'

- μὴ δυσωποῦ τὸν μισοῦντα μηδ' ὑπαίκαλλε πιστεύειν E
 δοκοῦντα· κληθήσῃ γὰρ καλέσας καὶ δειπνήσεις, ἂν
 δειπνίσῃς, ὥσπερ βαφὴν τὴν φυλάττουσαν ἀπιστίαν
 20 μαλαχθεῖσαν αἰσχύνῃ προέμενος.

5. Ὡς οὖν πολλῶν κακῶν αἴτιον τὸ νόσημα τοῦτ'
 ὃν πειρατέον ἀποβιάζεσθαι τῇ ἀσκήσει, πρῶτον ἀρ-
 ξαμένους ὥσπερ οἱ τᾶλλα μελετῶντες ἀπὸ τῶν μικρῶν
 καὶ μὴ σφόδρα δυσαντιβλέπτων· οἷον ἐν δεῖπνῳ προ-
 25 πίνει τις ἄδην ἔχοντι· μὴ δυσωπηθῇς μηδὲ προσ- F
 βιάσῃσαντόν, ἀλλὰ κατὰθου τὸ ποτήριον. αὐτίς

ἕτερος παρακαλεῖ κυβεύειν παρὰ πότον· μὴ δυσω-
 πηθῆς μηδὲ δεισῆς σκωπτόμενος· ἀλλ' ὥσπερ Ξενο-
 φάνης, Λάσσου τοῦ Ἑρμιονέως μὴ βουλόμενον αὐτῷ
 συγκυβεύειν δειλὸν ἀποκαλοῦντος, ὁμολόγει καὶ πάν- 5
 ῥα ἀδολέσχῳ συνήντηκας ἐπιλαμβανομένῳ καὶ περιπλε-
 κομένῳ· μὴ δυσωπηθῆς ἀλλὰ διακόψας ἐπείγου καὶ
 581 πέραινε τὸ προκείμενον. αἱ γὰρ τοιαῦται φυγαὶ καὶ
 διακρούσεις, ἐν ἐλαφραῖς μέμψεσι τὴν μελέτην ἔχου-
 σαι τοῦ ἀδυσωπήτου, προσθίζουσιν ἡμᾶς ἐπὶ τὰ με- 10
 ζουα. καὶ τὸ τοῦ Δημοσθένους ἐνταῦθα καλῶς ἔχει
 διαμνημονεύειν· τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὁρμημένων
 Ἀρπάλῳ βοηθεῖν καὶ κορυσσομένων ἐπὶ τὸν Ἀλέ-
 ξανδρον, ἐξαίφνης ἐπεφάνη Φιλόξενος ὁ τῶν ἐπὶ
 θαλάττῃ πραγμάτων Ἀλεξάνδρου στρατηγός. ἐκπλα- 15
 γέντος δὲ τοῦ δήμου καὶ σιωπῶντος διὰ τὸν φόβον,
 ὁ Δημοσθένης 'τί ποιήσουσιν' ἔφη 'τὸν ἥλιον ἰδόν-
 τες οἱ μὴ δυνάμενοι πρὸς τὸν λύχνον ἀντιβλέπειν;
 τί γὰρ ποιήσεις ἐν πράγμασι μεγάλοις, βασιλέως
 ἐντυγχάνοντος ἢ δήμου δυσωποῦντος, εἰ ποτήριον 20
 Β ἀπόσασθαι μὴ δύνασαι προπίνοντος συνήθους μηδ'
 ἀδολέσχου λαβὴν διαφυγεῖν, ἀλλὰ παρέχεις ἐμπερι-
 πατεῖν φλυαρῶ αὐτόν, οὐκ εὐτονῶν εἰπεῖν 'ὕψομαί
 σ' αὖτις, νῦν δ' οὐ σχολάζω';

6. Καὶ μὴν οὐδ' ἡ πρὸς τοὺς ἐπαίνους τοῦ ἀδυ- 25
 σωπήτου μελέτη καὶ ἄσκησις ἐν μικροῖς καὶ ἐλαφροῖς
 ἄχρηστός ἐστιν. οἷον ἐν συμποσίῳ φίλου κιθαρωδὸς
 ἄδει κακῶς ἢ πολλοῦ κωμωδὸς ἔωνημένος ἐπιτρίβει
 Μένανδρον, οἱ δὲ πολλοὶ κροτοῦσι καὶ θαναμάζου-

σιν· οὐδὲν οἶμαι χαλεπὸν οὐδὲ δύσκολον ἀκούειν C
 σιωπῇ καὶ μὴ παρὰ τὸ φαινόμενον ἀνελευθέρως ἐπαι-
 νεῖν. ἐὰν γὰρ ἐν τούτοις μὴ κρατῆς σαντοῦ, τί
 ποιήσεις φίλου ποίημα φανῶν ἀναγιγνώσκοντος ἢ
 5 λόγον ἐπιδεικνυμένου γεγραμμένον ἀβελτέρως καὶ
 γελοίως; ἐπαινέσεις δηλονότι καὶ συνεπιθορυβήσεις
 τοῖς κολακεύουσι. πῶς οὖν ἐν πράγμασιν ἀμαρτάνου-
 τος ἐπιλήψη; πῶς δὲ περὶ ἀρχὴν ἢ γάμον ἢ πολι-
 τεῖαν ἀγνωμονοῦντα νουθετήσεις; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲ
 10 τὸ τοῦ Περικλέους ἀποδέχομαι, πρὸς τὸν ἀξιοῦντα
 μαρτυρίαν ψευδῇ μαρτυρῆσαι φίλον, ἢ προσῆν καὶ 1)
 ὄρκος, εἰπόντος ‘μέχρι τοῦ βωμοῦ φίλος εἰμί.’ λίαν
 γὰρ ἐγγὺς ἦλθεν. ὁ δὲ πόρρωθεν ἑαυτὸν ἐθίσας
 μήτε λέγοντος ἐπαινεῖν παρὰ γνώμην μήτ’ ἄδοντος
 15 κροτεῖν μήτε σκώπτοντος ἀφυσὺς ἐπιγελαῶν, οὐκ ἔασει
 μέχρι τούτου προσελθεῖν οὐδ’ εἰπεῖν πρὸς τὸν ἐν
 ἐκείνοις ἀδυσώπητον ‘ὅμοσον ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τὰ ψευδῇ
 μαρτύρησον καὶ ἀπόφηναι παρὰ τὸ δίκαιον.’

7. Οὕτω δὲ δεῖ καὶ πρὸς τοὺς αἰτοῦντας ἀργύ-
 20 ριον ἀνταίρειν, προεπιζόμενον ἐν τοῖς μήτε μεγά-
 λοις μήτε δυσπαραιτήτοις. Ἀρχέλαος μὲν γὰρ ὁ τῶν
 Μακεδόνων βασιλεὺς παρὰ δεῖπνον αἰτηθεὶς ἔκπωμα
 χρυσοῦν ὑπ’ ἀνθρώπου μηδὲν* ἡγουμένου καλὸν ἢ
 τὸ λαμβάνειν, ἐκέλευσεν Εὐριπίδῃ τὸν παῖδα δοῦ- E
 25 ναι, καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον ἀποβλέψας ‘σὺ
 μέν’ εἶπεν ‘αἰτεῖν ἐπιτήδειος εἶ καὶ μὴ λαμβάνων,
 οὗτος δὲ λαμβάνειν καὶ μὴ αἰτῶν· ἄριστα τοῦ δι-

δόναι καὶ χαρίζεσθαι κύριον ποιῶν τὸ κρῖνον ἀλλὰ
 μὴ τὸ δυσωπούμενον. ἡμεῖς δὲ πολλάκις ἀνθρώπους
 ἐπικεικὲς καὶ οἰκέλους καὶ δεομένους περιορῶντες ἑτέ-
 ροις αἰτοῦσιν ἐνδεδελεῶς καὶ ἱταμῶς ἐδῶκαμεν, οὐ
 δοῦναι θελήσαντες ἀλλ' ἀρνήσασθαι μὴ δυνηθέντες. 8
 ὥσπερ Ἀντίγονος ὁ γέρων ὑπὸ Βίαντος ἐνοχληθεὶς
 πολλάκις 'δὸτ' εἶπε 'Βίαντι τάλαντον καὶ ἀνάγκη.'
 F καίτοι μάλιστα τῶν βασιλέων ἐμμελὴς ἦν καὶ πιθα-
 νὸς ἀποτρίβεσθαι τὰ τοιαῦτα. κυνικοῦ γάρ ποτε
 δραχμὴν αἰτήσαντος αὐτόν 'ἀλλ' οὐ βασιλικόν' ἔφη 10
 'τὸ δόμα.' τοῦ δ' ὑποτυχόντος 'δὸς οὖν μοι τάλαν-
 τον' ἀπήντησεν 'ἀλλ' οὐ κυνικὸν τὸ λῆμμα'. Διο-
 γένης μὲν οὖν τοὺς ἀνδριάντας ἤτει περιῶν ἐν
 Κεραμεικῷ καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας ἔλεγεν ἀπο-
 τυγχάνειν μελετᾶν. ἡμῖν δὲ πρῶτον ἐμμελετητέον 15
 ἐστὶ τοῖς φαύλοις καὶ γυμναστέον περὶ τὰ μικρά,
 πρὸς τὸ ἀρνεῖσθαι τοῖς αἰτοῦσιν οὐ προσηκόντως
 532 ληφόμενοις· ὥς ἂν μείζουσιν ἀποτεύξεσιν ἐπικουρεῖν
 ἔχωμεν. 'οὐδεὶς γάρ' ὥς ὁ Δημοσθένης φησὶν 'εἰς
 ἃ μὴ δεῖ καταναλώσας τὰ παρόντα τῶν μὴ παρόν- 20
 των εὐπορήσει πρὸς ἃ δεῖ.' γίγνεται δ' ἡμῖν πολλα-
 πλάσιον τὸ αἰσχροῦν, ὅταν ἐλλίπωμεν πρὸς τὰ καλά,
 πλεονάσαντες τοῖς περὶ τοῖς.

8. Ἐπεὶ δ' οὐ χρημάτων μόνον ἡ δυσωπία κακὴ
 καὶ ἀγνώμων οἰκονόμος ἐστίν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ 25

6 Βίαντος — Βίαντι] Βίανος — Βίωνι Casaubonus
 17 πρὸς τὸ ἀρνεῖσθαι περὶ τὰ μικρὰ legisse vid. Amyotus
 τοῖς] τοῖς & Madvigius οὐ προσηκόντως δὲ an καὶ οὐ
 προσηκόντως? Sed fortasse verba ληφόμενοις — ἔχωμεν omit-
 tenda sunt cum optimo codice D 19 Δημοσθένης] 3, 19

μείζονα παραιρεῖται τὸ συμφέρον τοῦ λογισμοῦ· καὶ γὰρ ἰατρὸν νοσοῦντες οὐ παρακαλοῦμεν τὸν ἔμπειρον αἰσχυνόμενοι τὸν συνήθη, καὶ παισὶ διδασκάλους ἀντὶ τῶν χρηστῶν τοὺς παρακαλοῦντας αἰρούμεθα, B
 5 καὶ δίκην ἔχοντες πολλάκις οὐκ ἔωμεν εἰπεῖν τὸν ὠφελίμον καὶ ἀγοραῖον, ἀλλ' οἰκείου τινὸς ἢ συγγενοῦς υἱῷ χαριζόμενοι παρεδώκαμεν ἐμπανηγυρίσαι· τέλος δὲ πολλοὺς ἔστιν ἰδεῖν καὶ τῶν φιλοσοφεῖν λεγομένων, Ἐπικουρείους καὶ Στωικοὺς ὄντας, οὐχ
 10 ἐλομένους οὐδὲ κρίναντας ἀλλὰ προσθεμένους δυσωποῦσιν οἰκείοις καὶ φίλοις· φέρε δὴ καὶ πρὸς ταῦτα πόρρωθεν ἐν τοῖς ἐπιτυχοῦσι καὶ μικροῖς γυμνάζωμεν ἑαυτούς, ἐθίζοντες μήτε κουρεῖ μήτε γναφεῖ κατὰ δυσωπίαν χρῆσθαι μηδὲ καταλύειν ἐν φάυλῳ
 15 πανδοκείῳ, βελτίονος παρόντος, ὅτι πολλάκις ὁ πανδοκεὺς ἡσπάσαθ' ἡμᾶς· ἀλλ' ἔθους ἕνεκα, κἂν ἤ C παρὰ μικρόν, αἰρεῖσθαι τὸ βέλτιον· ὥσπερ οἱ Πυθαγορικοὶ παρεφύλαττον ἀεὶ μηδέποτε τῷ δεξιῷ μηρῷ τὸν εὐώνυμον ἐπιτιθέναι, μηδὲ τὸν ἄρτιον ἀντὶ τοῦ
 20 περιττοῦ λαβεῖν, τῶν ἄλλων ἐπ' ἴσης ἔχόντων. ἐθιστέον δέ; καὶ θυσίαν ποιούμενον ἢ γάμον ἢ τινα ἄλλην τοιαύτην ὑποδοχὴν μὴ τὸν ἀσπασάμενον καλεῖν ἢ προσδραμόντα μᾶλλον ἢ τὸν εὖνουν καὶ χρηστόν· ὁ γὰρ οὕτως ἐθισθεὶς καὶ ἀσκήσας δυσά-
 25 λωτος ἔσται, μᾶλλον δ' ὅλως ἀνεπιχείρητος ἐν τοῖς μείζοσι.

9. Περὶ μὲν οὖν ἀσκήσεως ἱκανὰ καὶ ταῦτα· τῶν D δὲ χρησίμων ἐπιλογισμῶν πρῶτος ἔστιν ὁ διδάσκων

1 τοῦ λογισμοῦ] τὸν λογισμόν R   14 μηδὲ *: μήτε

καὶ ὑπομιμνήσκων, ὅτι πᾶσι μὲν τοῖς πάθεσιν ἀκο-
 λουθεῖ καὶ τοῖς νοσήμασιν ἃ φεύγειν δι' αὐτῶν
 δοκοῦμεν, ἀδοξίαι φιλοδοξίαις καὶ λῦπαι φιληδονίαις
 καὶ πόνοι μαλακίαις καὶ φιλονικίαις ἥτται καὶ κατα-
 δίκαι· τῇ δὲ δυσωπία συμβέβηκεν ἀτεχνῶς φευγούσῃ 5
 καπνὸν ἀδοξίας εἰς πῦρ ἐμβάλλειν ἑαυτήν. αἰσχυρό-
 μενοι γὰρ ἀντιλέγειν τοῖς ἀγνωμόνως δυσωποῦσιν
 ὕστερον δυσωποῦνται τοὺς δικαίως ἐγκαλοῦντας, καὶ
 E δεδιότες μέμψιν ἐλαφρὰν πολλάκις αἰσχύνην ὁμολο-
 γουμένην ὑπομένουσι. καὶ γὰρ αἰτοῦντος ἀργύριον 10
 φίλου δυσωπηθέντες ἀντειπεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀσχη-
 μονοῦσι μετ' ὀλίγον ἐξελεγχόμενοι· καὶ βοηθήσειν
 ὁμολογήσαντες ἐνίοις δίκην ἔχουσιν, εἴτα τοὺς ἐτέ-
 ρους διατραπέντες ἀποκρύπτονται καὶ δραπετεύουσι.
 πολλοὺς δὲ καὶ περὶ γάμου θυγατρὸς ἢ ἀδελφῆς εἰς 15
 ὁμολογίαν ἁλυσιτελῇ κατακλείσασα δυσωπία ψεύδε-
 σθαι πάλιν ἀναγκάζει μετατιθεμένους.

10. Ὁ μὲν γὰρ εἰπὼν, ὅτι πάντες οἱ τὴν Ἀσίαν
 κατοικοῦντες ἐνὶ δουλεύουσιν ἀνθρώπῳ διὰ τὸ μὴ
 F δύνασθαι μίαν εἰπεῖν τὴν ὀὐ' συλλαβήν, οὐκ ἔσπού- 20
 δασεν ἄλλ' ἔσκωψε· τοῖς δὲ δυσωποῦμένοις, κἂν μη-
 δὲν εἴπωσιν, ἔξεστιν ὀφρῦν ἐπάρασι μόνον ἢ κάτω
 κύψασι πολλὰς ἀβουλήτους καὶ ἀτόπους ὑπουργίας
 διαφυγεῖν. 'τὴν γὰρ σιωπὴν' ὃ μὲν Εὐριπίδης φησί
 'τοῖς σοφοῖς ἀπόκρισιν' εἶναι· κινδυνεύομεν δὲ μᾶλ- 25
 λον αὐτῆς δεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀγνώμονας· ἐπεὶ τοὺς

4 φιλονικίαις *: φιλονεικίαις 6 ἀδοξίας] del. Stag-
 mannus 15 θυγατρὸς *: καὶ θυγατρὸς 24 Εὐριπίδης]
 Nauck. p. 675

χαρίεντας ἔστι καὶ παρηγορήσαι· καὶ πρόχειρά γε
 δεῖ καὶ συχνὰ τῶν ἐπιφανῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν
 ἔχειν ἀποφθέγματα καὶ μνημονεύειν πρὸς τοὺς δυσω-
 ποῦντας· οἷον τὸ Φωκίωνος πρὸς Ἀντίπατρον ‘οὐ 588
 5 δύνασαί μοι καὶ φίλῳ χρῆσθαι καὶ κόλακι.’ καὶ πρὸς
 τοὺς Ἀθηναίους ἐπιδοῦναι κελεύοντας αὐτὸν ἐν ἑορτῇ
 καὶ κροτοῦντας ‘αἰσχύνομαι’ εἶπεν ‘ὁμῶν μὲν ἐπι-
 διδούς τούτῳ δὲ μὴ ἀποδιδούς’ Καλλικλέα δεῖξας
 τὸν δανειστὴν· ‘πενίαν γὰρ οὐχ ὁμολογεῖν αἰσχρόν’
 10 ὥς Θουκυδίδης φησὶν ‘ἀλλ’ ἔργῳ μὴ διαφεύγειν
 αἰσχίον.’ ὁ δ’ ἀβελτερίᾳ καὶ μαλακίᾳ πρὸς τὸν αἰ-
 τοῦντα δυσωπούμενος εἶπεν

‘οὐκ ἔστ’ ἐν ἄντροις λευκός, ὦ ξέν’, ἄργυρος·’
 εἶθ’ ὥσπερ ἐνέχυρον προέμενος τὴν ἐπαγγελίαν,
 15 ‘αἰδοῦς ἀχαλκεύτοισιν ἔξενται πέδαις.’
 ὁ δὲ Περσαῖος ἀργύριον τιπὶ τῶν γνωρίμων δανείζων B
 δι’ ἀγορᾶς καὶ τραπέζης ἐποιεῖτο τὸ συμβόλαιον με-
 μνημένος δηλονότι τοῦ Ἡσιόδου λέγοντος

‘καὶ τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι.’
 20 θανμάσαντος δ’ ἐκείνου καὶ εἰπόντος ‘οὕτως, ὦ Περ-
 σαῖε, νομικῶς;’ ‘ναί’ εἶπεν ‘ἵνα φιλικῶς ἀπολάβω
 καὶ μὴ νομικῶς ἀπαιτήσω.’ πολλοὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ διὰ
 δυσωπίαν προέμενοι τὸ πιστόν, ὕστερον ἐχρήσαντο
 τοῖς νομίμοις μετ’ ἔχθρας.

25 11. Πάλιν ὁ Πλάτων Ἐλίκωνι τῷ Κυζικηνῷ δι-
 δοὺς πρὸς Διονύσιον ἐπιστολὴν ἐπήνεσεν αὐτὸν ὥς

10 Θουκυδίδης] 2, 40 13 Nauck. p. 913. Kock. 3
 p. 613 15 Nauck. p. 549 18 Ἡσιόδου] OD 371 25 Πλά-
 των] Epist. 13, 360 d

- C ἐπιεικῇ καὶ μέτριον, εἴτα προσέγραψε τῇ ἐπιστολῇ τελευτώσῃ· γράφω δέ σοι ταῦτα περὶ ἀνθρώπου, ζῶον φύσει εὐμεταβόλου. Ξενοκράτης δὲ καίπερ αὐστηρὸς ὢν τὸν τρόπον ὁμῶς ὑπὸ δυσωπίας ἐκάμφθη, καὶ συνέστησε Πολυσπέρχοντι δι' ἐπιστολῆς ἀνθρώ- 5 πον οὐ χρηστόν, ὥς τὸ ἔργον ἔδειξε· δεξιωσαμένον δ' αὐτὸν τοῦ Μακεδόνο^ς καὶ πνυθόμενου μὴ τινος ἔχοι χρεῖαν, ἥτησε τάλαντον· ὁ δ' ἐκείνῳ μὲν ἔδωκε Ξενοκράτει δ' ἔγραψε, παραινῶν ἐπιμελέστερον τὸ λοιπὸν ἐξετάζειν οὕς συνίστησιν. ὁ μὲν οὖν Ξενο- 10 κράτης ἠγνόησεν, ἡμεῖς δὲ καὶ πάνυ πολλάκις ἐπιστάμενοι τοὺς πονηροὺς καὶ γράμματα καὶ χρήματα D προῖέμεθα, βλάπτοντες ἑαυτούς, οὐ μεθ' ἡδονῆς ὥσπερ οἱ ταῖς ἐταίραις χαριζόμενοι καὶ τοῖς κόλαξιν, ἀλλὰ δυσχεραίνοντες καὶ βαρυνόμενοι τὴν ἀναίδειαν 15 ἀνατρέπουσαν ἡμῶν καὶ καταβιαζομένην τὸν λογισμόν. εἰ γὰρ πρὸς ἄλλο τι καὶ πρὸς τοὺς δυσωποῦντας ἔξεστιν εἰπεῖν τό

‘μανθάνω μὲν οἷα δοῶν μέλλω κακὰ’

τὰ ψευδῇ μαρτυρῶν ἢ τὰ μὴ δίκαια κρίνων ἢ τὰ 20 μὴ συμφέροντα χειροτονῶν ἢ δανειζόμενος ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀποδώσοντος. α

12. Διὸ τῶν παθῶν μάλιστα τῶ δυσωπεῖσθαι τὸ μετανοεῖν οὐχ ὕστερον, ἀλλ' εὐθύς ἐν οἷς πράττει πάρεστι· καὶ γὰρ διδόντες ἀχθόμεθα καὶ μαρτυ- 25 ροῦντες αἰσχυρόμεθα καὶ συνηγοροῦντες ἀδοξοῦμεν E καὶ μὴ παρόχοντες ἐλεγχόμεθα. πολλὰ γὰρ ὑπ' ἀσθε-

νείας τοῦ ἀντιλέγειν καὶ τῶν ἀδυνάτων ἡμῖν ὑπι-
 σχνούμεθα τοῖς λιπαροῦσιν ὥς συστάσεις ἐν αὐλαῖς
 καὶ πρὸς ἡγεμόνας ἐντεύξεις, μὴ βουλόμενοι μῆδ'
 εὐτονοῦντες εἰπεῖν 'οὐκ οἶδεν ἡμᾶς ὁ βασιλεύς, ἀλλ'
 5 ἑτέρους ὄρα μᾶλλον', ὥς Ἀύσανδρος Ἀγησιλάῳ προσ-
 κεκρουκῶς ἀξιούμενος δὲ μέγιστον δύνασθαι παρ' Ἡ
 αὐτῷ διὰ τὴν δόξαν, οὐκ ἡσχύνετο παραιτεῖσθαι
 τοὺς ἐντυγχάνοντας, ἀπιέναι πρὸς ἑτέρους κελεύων
 καὶ πειρᾶσθαι τῶν μᾶλλον αὐτοῦ παρὰ τῷ βασιλεῖ
 10 δυναμένων. οὐ γὰρ αἰσχροὺς τὸ μὴ πάντα δύνασθαι·
 τὸ δὲ μὴ δυναμένους ἢ μὴ πεφυκότας ἀναδέχεσθαι
 τὰ τοιαῦτα καὶ παραβιάζεσθαι, πρὸς τῷ αἰσχροῦ καὶ
 λυπηρότατόν ἐστιν.

13. Ἀπ' ἄλλης δ' ἀρχῆς· τὰ μὲν μέτρια καὶ πρέ-
 15 ποντα δεῖ προθύμως ὑπουργεῖν τοῖς ἀξιούσι, μὴ 534
 δυσωπουμένους ἀλλ' ἐκόντας· ἐν δὲ τοῖς βλαβεροῖς
 καὶ ἀτόποις τὸ τοῦ Ζήνωνος αἰεὶ πρόχειρον ἔχειν,
 ὅς ἀπαντήσας τινὶ νεανίσκῳ τῶν συνήθων παρὰ τὸ
 τεῖχος ἡσυχῇ βαδίζοντι, καὶ πυθόμενος ὅτι φεύγει
 20 φίλον ἀξιοῦντα μαρτυρεῖν αὐτῷ τὰ ψευδῆ 'τί λέ-
 γεις' φησὶν 'ἀβέλτερε; σὲ μὲν ἐκεῖνος ἀγνωμονῶν
 καὶ ἀδικῶν οὐ δέδιεν οὐδ' αἰσχύγεται, σὺ δ' ἐκεῖνον
 ὑπὲρ τῶν δικαίων οὐ θαρρεῖς ὑποστῆναι;' ὁ μὲν
 γὰρ εἰπὼν

25 'ποτὶ πονηρὸν οὐκ ἄχρηστον ὄπλον ἡ πονηρία'
 κακῶς ἐθίζει μιμούμενον ἀμύνεσθαι τὴν κακίαν· τὸ Β

2 λιπαροῦσιν M: αἰεὶ παροῦσιν 4 cf. Kock. 3 p. 447
 5 ὄρα Madvigius: ὄρα 10 ἐκόντας M: εἰκόντας 25 Lorenz.
 p. 302

δὲ τοὺς ἀναιδῶς καὶ ἀδυσωπήτως ἐνοχλοῦντας ἀπο-
 τρίβεσθαι τῷ ἀδυσωπήτῳ καὶ μὴ χαρίζεσθαι τὰ
 αἰσχροῖα τοῖς ἀναισχύντοις αἰσχυρόμενον, ὀρθῶς καὶ
 δικαίως γιγνόμενον ἔστιν ὑπὸ τῶν νοῦν ἔχόντων.

14. Ἔτι τοίνυν τῶν δυσωπούντων τοῖς μὲν ἀδό- 5
 ξοις καὶ ταπεινοῖς καὶ μηδενὸς ἀξίοις οὐ μέγ' ἔργον
 ἀντισχεῖν, ἀλλὰ καὶ μετὰ γέλωτος ἐνιοι καὶ σκώμ-
 ματος ἐκκλίνουσι τοὺς τοιούτους· ὥς Θεόκριτος,
 δυεῖν παρ' αὐτοῦ ἐν βαλανείῳ στλεγγίδα κιχραμέ-
 νων, τοῦ μὲν ξένου τοῦ δὲ γνωρίμου κλέπτου, μετὰ 10
 παιδιᾶς ἀμφοτέρους διεκρούσατ' εἰπὼν 'σὲ μὲν οὐκ
 οἶδα σὲ δ' οἶδα.' *Αὐσιμάχη* δ' Ἀθήνησιν, ἥ τῆς
 Πολιάδος ἰέρεια, τῶν τὰ ἱερὰ προσαγαγόντων ὀρεω-
 κόμων ἐγγέαι κελευόντων, 'ἀλλ' ὀκνῶ' εἶπε 'μὴ καὶ
 τοῦτο πάτριον γένηται.' καὶ *Αντίγονος* πρὸς τινα 15
 νεανίσκον, γεγονότα μὲν ἐκ λοχαγοῦ χαρίεντος αὐτὸν
 δ' ἄτολμον ὄντα καὶ μαλακὸν ἀξιούντα δὲ προαχθῆ-
 ναι, 'παρ' ἐμοί' φησὶν 'ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας
 εἰσὶν οὐ πατραγαθίας τιμαί.'

15. Καὶ μὴν ἑάνπερ ὁ δυσωπῶν ἐνδοξος ἢ καὶ 20
 δυνατός (οἱ δὲ μάλιστα δυσπαραίτητοι καὶ δυσάπο-
 τριπτοι περὶ τὰς κρίσεις καὶ τὰς χειροτονίας ἐντυγ-
 χάνοντές εἰσιν), ὃ μὲν ἔπραξεν ὁ Κάτων νέος ὢν
 D ἔτι πρὸς Κάτλον, οὐκ ἔν τιμι φανείῃ ῥάδιον ἴσως
 οὐδ' ἀναγκαῖον. ὁ γὰρ Κάτλος ἦν μὲν ἐν ἀξιώματι 25
 τῶν Ῥωμαίων μεγίστῳ καὶ τότε τὴν τιμητικὴν ἀρχὴν
 εἶχεν· ἀνέβη δὲ πρὸς τὸν Κάτωνα τεταγμένον ἐπὶ
 τοῦ δημοσίου ταμείου παραιτησόμενός τινα τῶν

21 δυσάποτριπτοι R: δυσάποτρεπτοι

ἐξημιωμένων ὑπ' αὐτοῦ, καὶ λιπαρῆς ἐρίγνετο ταῖς
 δεήσεσι προσβιαζόμενος· ἄχρι οὗ δυσανασχετήσας
 ἐκεῖνος 'αἰσχροὺν ἐστίν' ἔφη 'Κάτλε, σὲ τὸν τιμητὴν
 ἀπαλλαγῆναι μὴ βουλόμενον ἐντεῦθεν ὑπὸ τῶν ἐμῶν
 5 ὑπηρετῶν ἔλκεσθαι.' καὶ ὁ Κάτλος αἰσχυνθεὶς, πρὸς
 ὀργὴν ἀπῆλθε. σκόπει δὲ μὴ τὸ τοῦ Ἀγησιλάου καὶ
 τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους ἐπιεικέστερόν ἐστι καὶ μετριώ- E
 τερον. ὁ μὲν γὰρ Ἀγησίλαος ὑπὸ τοῦ πατρὸς κελευό-
 μενος κρῖναι τινα δίκην παρὰ τὸν νόμον, 'ἀλλ' ὑπὸ
 10 σοῦ' ἔφη. 'πάτερ, πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐδιδασκό-
 μην ἀπ' ἀρχῆς· διὸ καὶ νῦν σοι πείθομαι μηδὲν
 ποιεῖν παράνομον.' ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς πρὸς τὸν Σι-
 μωνίδην ἀξιοῦντά τι τῶν μὴ δικαίων 'οὔτ' ἂν σὺ
 ποιητῆς ἀγαθὸς εἴης' ἔφη 'παρὰ μέλος ἄδων, οὔτ'
 15 ἂν ἐγὼ χρηστὸς ἄρχων παρὰ νόμον κρίνων.'

16. Καίτοι οὐ διὰ τὴν τοῦ ποδὸς πρὸς τὴν λύ-
 ραν ἀμετρίαν, ὥς Πλάτων ἔλεγε, καὶ πόλεις πόλεσι
 καὶ φίλοι φίλοις διαφερόμενοι τὰ κάκιστα δρῶσί τε F
 καὶ πάσχουσιν ἀλλὰ διὰ τὴν περὶ τὰ νόμιμα καὶ
 20 δίκαια πλημμέλειαν. ἀλλ' ὅμως ἔνιοι τὴν ἐν μέλεσι
 καὶ γράμμασι καὶ μέτροις ἀκρίβειαν αὐτοὶ φυλάτ-
 τουντες ἑτέροισι ἐν ἀρχαῖς καὶ κρῖναι καὶ πράξειν
 ἀξιοῦσιν ὀλιγωρεῖν τοῦ καλῶς ἔχοντος. διὸ καὶ τούτῳ
 μάλιστα χρηστέον πρὸς αὐτούς. ἐντυγχάνει σοι δι-
 25 κάζοντι ῥήτωρ ἢ βουλευόντι δημαγωγός· ὁμολόγησον,
 ἔάν ἐκεῖνος σολοικίσῃ προοιμιαζόμενος ἢ βαρβαρίσῃ
 διηγούμενος· οὐ γὰρ ἐθελήσῃ διὰ τὸ φαινόμενον
 αἰσχρόν· ἐνίοις γοῦν ὁρῶμεν οὐδὲ φωνήεντι συγ-

535 κροῦσαι φωνῆεν ἐν τῷ λέγειν ὑπομένοντας. ἕτερον
 πάλιν δυσωποῦντα τῶν ἐπιφανῶν καὶ ἐνδόξων κέ-
 λευσον ὀρχούμενον δι' ἀγορᾶς ἐξελθεῖν ἢ διαστρέ-
 ψαντα τὸ πρόσωπον· ἐὰν δ' ἀρνηται, σὸς ἐστὶν ὁ
 καιρὸς εἰπεῖν καὶ πυθέσθαι, τί αἰσχρὸν ἐστὶ τὸ σο- 6
 λοικίσαι καὶ διαστρέψαι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ λῦσαι
 τὸν νόμον καὶ παραβῆναι τὸν ὅρκον καὶ πλέον νεῖ-
 μαι τῷ πονηρῷ τοῦ ἀγαθοῦ παρὰ τὸ δίκαιον. ἐτι
 τοίνυν, ὥσπερ Νικόστρατος ὁ Ἀργεῖος, Ἀρχιδάμου
 παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ χρήμασι πολλοῖς καὶ γάμῳ 10
 γυναικὸς ἧς βούλεται Λακαίνης προδοῦναι Κροῶμνον,
 οὐκ ἔφη γεγενῆσθαι τὸν Ἀρχίδαμον ἀφ' Ἡρακλέους·
 B ἐκεῖνον μὲν γὰρ ἀποκτινύναι περιόντα τοὺς πο-
 νηροὺς, τοῦτον δὲ τοὺς χρηστοὺς ποιεῖν πονηροὺς·
 οὕτω καὶ ἡμεῖν πρὸς ἄνθρωπον ἀξιοῦντα καλὸν κα- 15
 γαθὸν λέγεσθαι ῥητέον, ἂν βιάξηται καὶ δυσωπῇ,
 μὴ πρέποντα ποιεῖν μηδ' ἄξια τῆς περὶ αὐτὸν εὐγε-
 νείας τε καὶ ἀρετῆς.

17. Ἐπὶ δὲ τῶν φάύλων ὁρᾶν χρῆ καὶ διανοεῖ-
 σθαι, τὸν φιλάργυρον εἰ δυσωπήσεις ἄνευ συμβο- 20
 λάου δανεῖσαι τάλαντον ἢ τὸν φιλότιμον ἐκστῆναι
 τῆς προεδρίας, ἢ τὸν φίλαρχον τῆς παραγγελίας ἐπί-
 δοξον ὄντα κρατήσῃν. δεινὸν γὰρ ἂν ἀληθῶς φανείη
 C τούτους μὲν ἐν νοσήμασι καὶ παθήμασιν ἀκάμπτους
 διαμένειν καὶ ἐχυροὺς καὶ δυσμεταθέτους, ἡμᾶς δὲ 25
 βουλομένους καὶ φάσκοντας εἶναι φιλοκάλους καὶ
 φιλοδικαίους μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν ἀλλ' ἀνατρέπεσθαι
 καὶ προῖεσθαι τὴν ἀρετήν. καὶ γάρ, εἰ μὲν οἱ δυ-
 σωποῦντες ἐπὶ δόξῃ καὶ δυνάμει τοῦτο ποιοῦσιν,

ἄτοπόν ἐστι κοσμοῦντας ἑτέρους καὶ αὔξοντας ἀσχη-
 μονεῖν αὐτοὺς καὶ κακῶς ἀκούειν· ὥσπερ οἱ παρα-
 βραβεύοντες ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ χαριζόμενοι περὶ τὰς
 χειροτονίας, ἐξ οὗ προσηκόντων ἀρχεῖα καὶ στεφά-
 νους ἄλλοις διδόντες καὶ δόξαν, ἀφαιροῦνται τὸ
 ἔνδοξον αὐτῶν καὶ τὸ καλόν· εἰ δὲ χρημάτων ἕνεκα
 προσκείμενον ὀρῶμεν τὸν δυσωποῦντα, πῶς οὐ παρί-
 σταται δεινὸν εἶναι τὸ τῆς ἰδίας δόξης καὶ ἀρετῆς
 ἀφειδεῖν, ἵνα τὸ τοῦ δεῖνος βαλλάντιον βαρύτερον
 γένηται; καίτοι παρίσταται γε τοῖς πολλοῖς τὰ τοι-
 αῦτα καὶ οὐ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς ἐξαμαρτάνοντες·
 ὥσπερ οἱ τὰς μεγάλας κύλικας ἐκπιεῖν ἀναγκαζόμενοι,
 μόλις καὶ στένοντες καὶ τὰ πρόσωπα διαστρέφοντες
 ἐκτελοῦσι τὸ προσταττόμενον.

15 18. Ἄλλ' ἔοικεν ἡ τῆς ψυχῆς ἀτονία σώματος
 κράσει καὶ πρὸς ἄλλαν κακῶς πεφυκνία καὶ πρὸς
 κρύος· ἐπαινούμενοί τε γὰρ ὑπὸ τῶν δυσωπούντων
 παντάπασι θρύπτονται καὶ χαλῶνται, πρὸς τε τὰς
 μέμψεις καὶ ὑφοράσεις τῶν ἀποτυγχανόντων ψοφο-
 20 δεῶς καὶ δειλῶς ἔχουσι. δεῖ δ' ἀντισχυρίζεσθαι πρὸς E
 ἀμφοτέρω, μήτε τοῖς δεδιττομένοις μήτε τοῖς κολα-
 κεύουσιν ἐνδιδόντας. ὁ μὲν γὰρ Θεουκυδίδης, ὡς
 ἀναγκαίως ἐπομένου τῷ δύνασθαι τοῦ φθονεῖσθαι,
 'καλῶς' φησὶ 'βουλευέσθαι τὸν ἐπὶ μεγίστοις λαμβά-
 25 νοντα τὸ ἐπίφθονον·' ἡμεῖς δὲ τὸν μὲν φθόνον δια-
 φεύγειν οὐ χαλεπὸν ἡγούμενοι, τὸ δὲ μέμψει μὴ
 περιπεσεῖν μηδὲ λυπηρὸν τινι γενέσθαι τῶν χρω-

5 διδόντες addidi cum R 22 Θεουκυδίδης] 2, 64 26
 οὐ] del. primus Erasmus, male

F μένων ἀδύνατον παντάπασιν ὀρῶντες, ὀρθῶς βου-
 λευσόμεθα τὰς τῶν ἀγνωμόνων ἀπεχθείας ἐκδεχόμε-
 νοι μᾶλλον ἢ τὰς τῶν δικαίως ἐγκαλούντων, εἰς
 ἐκείνοις μὴ δικαίως ὑπουργῶμεν. καὶ μὴν ἐπαινόν
 γε τὸν παρὰ τῶν δυσωπούντων κίβδηλον ὄντα παντά- 5
 πασι δεῖ φυλάττεσθαι, καὶ μὴ πάθος πάσχειν ὥδεις,
 ὑπὸ κνησιμοῦ καὶ γαργαλισμοῦ παρέχοντα χρῆσθαι
 ῥᾶστα τῷ δεομένῳ καὶ καταβάλλειν ἑαυτὸν ὑποκατα-
 κλινόμενον. οὐδὲν γὰρ διαφέρουσι τῶν τὰ σκέλη
 τοῖς ὑποσπῶσι παρεχόντων οἱ τὰ ὅτα τοῖς κολακεύ- 10
 536 οῦσι παραδιδόντες, ἀλλ' αἵσχιον ἀνατρέπονται καὶ
 πίπτουσιν, οἱ μὲν ἔχθρας καὶ κολάσεις ἀνιέντες ἀν-
 θρώποις πονηροῖς, ἢν' ἐλεήμονες καὶ φιλάνθρωποι
 καὶ συμπαθεῖς κληθῶσιν· οἱ δὲ τοῦναντίον ἀπεχθείας
 καὶ κατηγορίας οὐκ ἀναγκαίως οὐδ' ἀκινδύνους ἀνα- 15
 δέξασθαι πεισθέντες ὑπὸ τῶν ἐπαινούντων ὥς μό-
 νους ἄνδρας καὶ μόνους ἀκολακεύτους καὶ νῆ Δία
 στόματα καὶ φωνὰς προσαγορευόντων. διὸ καὶ Βίων
 ἀπείκαξε τοὺς τοιούτους ἀμφορεῦσιν, ἀπὸ τῶν ὧτων
 ῥαδίως μεταφερομένοις. ὥσπερ Ἀλεξῖνον ἱστοροῦσι 20
 τὸν σοφιστὴν πολλὰ φανῦλα λέγειν ἐν τῷ περιπάτῳ
 B περὶ Στίλπωνος τοῦ Μεγαρέως· εἰπόντος δέ τινος
 τῶν παρόντων 'ἀλλὰ μὴν ἐκεῖνός σε πρόφην ἐπῆναι,
 'νῆ Δία' φάναι· 'βέλτιστος γὰρ ἀνδρῶν ἐστὶ καὶ
 γενναιότατος.' ἀλλὰ Μενέδημος τοῦναντίον, ἀκού- 25
 σας ὥς Ἀλεξῖνος αὐτὸν ἐπαινεῖ πολλάκις 'ἐγὼ δ'
 εἶπεν 'ἀεὶ ψέγω Ἀλεξῖνον· ὥστε κακὸς ἐστὶν ἄνθρω-
 πος ἢ κακὸν ἐπαινῶν ἢ ὑπὸ χρηστοῦ ψεγόμενος.'
 οὕτως ἄτρεπτος ἦν καὶ ἀνάλωτος ὑπὸ τῶν τοιούτων

καὶ κρατῶν ἐκείνης τῆς παραινέσεως, ἣν ὁ Ἀντισθένειος Ἡρακλῆς παρήνει, τοῖς παισὶ διακελευόμενος μηδενὶ χάριν ἔχειν ἐπαινοῦντι αὐτούς· τοῦτο δ' ἦν οὐδὲν ἄλλο ἢ μὴ δυσωπεῖσθαι μηδ' ἀντικολε-
 5 κεύειν τοὺς ἐπαινοῦντας. ἀρεκὲ γὰρ οἶμαι τὸ τοῦ Πινδάρου, πρὸς τὸν λέγοντα πανταχοῦ καὶ πρὸς πάν-
 τας ἐπαινεῖν αὐτὸν εἰπόντος· καὶ γὰρ σοι χάριν ἀπο-
 δίδωμι· ποιῶ γὰρ σ' ἀληθεύειν.'

19. Ὁ τοίνυν πρὸς πάντα τὰ πάθη χρησιμὸν ἐστὶ,
 10 τούτου δεῖ μάλιστα τοῖς εὐδυσωπήτοις, ὅταν ἐκβια-
 σθέντες ὑπὸ τοῦ πάθους παρὰ γνώμην ἀμάρτωσι καὶ
 διατραπῶσιν, ἰσχυρῶς μνημονεύειν, καὶ τὰ σημεῖα
 τοῦ δηγμοῦ καὶ τῆς μεταμελείας θεμένους ἐν ἑαυτοῖς
 ἀναλαμβάνειν καὶ φυλάττειν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον.
 15 ὥς γὰρ οἱ λίθῳ προσπταίσαντες ὁδοιπόροι ἢ περὶ
 ἄκραν ἀνατραπέντες κυβερνῆται, ἂν μνημονεύωσιν, D
 οὐκ ἐκεῖνα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ προσόμοια φρίττοντες
 καὶ φυλαττόμενοι διατελοῦσιν· οὕτως οἱ τὰ τῆς δυσω-
 πίας αἰσχυρὰ καὶ βλαβερὰ συνεχῶς τῷ μετανοοῦντι
 20 καὶ δακνομένῳ προβάλλοντες ἀντιλήψονται πάλιν
 ἑαυτῶν ἐν τοῖς ὁμοίοις καὶ οὐ προήσονται ῥαδίως
 ὑποφερομένους.

3 αὐτοὺς ἐπαινοῦντι Benselerus; deleverim αὐτούς
 6 Πινδάρου] σπινδάρου codex D, unde fort. Σπινθάρου

ΠΕΡΙ ΦΘΟΝΟΥ ΚΑΙ ΜΙΣΟΥΣ.

1. Οὕτω δὴ καὶ δοκεῖ μηδὲν τοῦ μίσους διαφέ-
ρειν ὁ φθόνος ἀλλ' ὁ αὐτὸς εἶναι. καθόλου μὲν
γὰρ ὥσπερ πολυάγκιστρον ἡ κακία τοῖς ἐξηρητημένοις
αὐτῆς πάθεσι κινουμένη δεῦρο ἀκκεῖσε πολλὰς πρὸς
ἄλληλα συναφὰς καὶ περιπλοκὰς ἐνδίδωσι· ταῦτα δ' 5
F ὥσπερ νοσήματα συμπαθεῖ ταῖς ἀλλήλων φλεγμο-
ναῖς. ὁ γὰρ εὐτυχῶν ὁμοίως καὶ τὸν μισοῦντα λυπεῖ
καὶ τὸν φθονοῦντα. διὸ καὶ τὴν εὐνοιαν ἀμφοτέ-
ροις νομίζομεν ἀντικεῖσθαι, βούλησιν οὖσαν ἀγαθῶν
τοῖς πλησίον· καὶ τῷ μισεῖν τὸ φθονεῖν ταῦτόν εἶναι, 10
ὅτι τὴν ἐναντίαν τῷ φιλεῖν ἔχει προαίρεσιν. ἐπεὶ
δ' οὐχ οὕτω ταῦτόν αἱ ὁμοιότητες ὥς ἕτερον αἱ δια-
φοραὶ ποιοῦσι, κατὰ ταύτας ζητοῦμεν ἐὰν μεταδιώ-
ξωμεν, ἀπὸ τῆς γενέσεως ἀρξάμενοι τῶν παθῶν.

2. Γεννᾶται τοίνυν τὸ μῖσος ἐκ φαντασίας τοῦ 15
537 ὅτι πονηρὸς ἢ κοινῶς ἢ πρὸς αὐτόν ἐστιν ὁ μισού-
μενος· καὶ γὰρ ἀδικεῖσθαι δόξαντες αὐτοὶ πεφύκασι
μισεῖν, καὶ τοὺς ἄλλως ἀδικητικοὺς ἢ πονηροὺς προ-
βάλλονται καὶ δυσχεραίνουσι· φθονοῦσι δ' ἀπλῶς
τοῖς εὔπράττειν δοκοῦσιν. ὅθεν ἔοικεν ὁ μὲν φθόνος 20

1 mihi quoque initium libelli deesse videtur 3 πολυάγκιστρον] substantivum 10 ταῦτόν *: ταὐτό 13 κατὰ ταύτας ζητοῦμεν (aut ζητῶμεν) — μεταδιώξωμεν] corrupta. κατὰ ταύτας τὰ ζητούμενα μεταδιώξωμεν Madvigius 17 γὰρ] γὰρ οἱ R αὐτοὶ τε R 20 μὲν] om. codd. mei

ἀόριστος εἶναι, καθάπερ ὀφθαλμία πρὸς ἕπαν τὸ
λαμπρὸν ἐκταρασσόμενος· τὸ δὲ μῖσος ὥριστα καθ' B
ὑποκειμένων ἀεί τινων ἀπερειδόμενον πρὸς αὐτόν.

3. Δεύτερον δὲ τὸ μισεῖν γίγνεται καὶ πρὸς ἄλογα
5 ζῷα· καὶ γὰρ γαλαῖς καὶ κανθαρίδας ἔνιοι μισοῦσι
καὶ φρούρους καὶ ὕφεις· Γερμανικὸς δ' ἀλεκτρονόος
οὔτε φωνήν οὔτ' ὕψιν ὑπέμενε· οἱ δὲ Περσῶν μά-
γοι τοὺς μῦς ἀπεκτίννυσαν, ὥς αὐτοὶ τε μισοῦντες
καὶ τοῦ θεοῦ δυσχεραίνοντος τὸ ζῷον· ὁμοῦ τι γὰρ
10 πάντες Ἀραβες καὶ Αἰθίοπες μυσάττονται. τὸ μέντοι
φθονεῖν πρὸς μόνον ἄνθρωπον ἀνθρώπῳ γίγνεται.

4. Κὰν τοῖς θηρίοις δὲ φθόνον μὲν οὐκ εἰκὸς
ἐγγίγνεσθαι πρὸς ἄλληλα· τοῦ γὰρ εὔ πράττειν ἢ
κακῶς ἕτερον φαντασίαν οὐ λαμβάνουσιν, οὐδ' ἔπτε-
15 ται τὸ ἐνδοξον ἢ ἄδοξον αὐτῶν, οἷς ὁ φθόνος
ἐκτραχύνεται μάλιστα. μισοῦσι δ' ἄλληλα καὶ ἀπε-
χθάνονται καὶ πολεμοῦσιν ὥσπερ ἀσπείστους τινὰς
πολέμους ἀετοὶ καὶ δράκοντες, κορῶναι καὶ γλαῦκες,
αἰγιθαλλοὶ καὶ ἀκανθυλλίδες· ὥστε τούτων γέ φασι C
20 μῆδὲ τὸ αἷμα κίρνασθαι σφαττομένων, ἀλλὰ κὰν
μίξεως, ἰδίᾳ πάλιν ἀπορρεῖν διακρινόμενον. εἰκότως
δ' ἔχει τῷ λέοντι πρὸς τὸν ἀλεκτρονόνα καὶ τῷ ἐλέ-
φαντι πρὸς τὴν ὕν μῖσος ἰσχυρὸν γεγεννηκέναι τὸν
φόβον· ὃ γὰρ δεδίασι, καὶ μισεῖν πεφύκασιν· ὥστε
25 καὶ ταύτῃ φαίνεσθαι διαφέροντα τοῦ μίσους τὸν

2 μῖσος] μεῖζον codd. mei 3 πρὸς αὐτόν] προσαντῶν
R 7 ὑπέμενεν *: ὑπέμεινεν 9 τι R: τε 12 κὰν *: κἄν
17 ἀσπείστους R: ἀπίστους 18 πολέμους Emperius: πολε-
μοῦσι δ' 21 ἀπορρεῖν W: ἀπορρεῖ 22 δ' ἔχει Emperius:
δὲ καὶ 23 ἐγγεγεννηκέναι R

φθόνον, τὸ μὲν δεχομένης τῆς τῶν θηρίων φύσεως
τὸν δὲ μὴ δεχομένης.

5. Ἐτι τοίνυν τὸ μὲν φθονεῖν πρὸς οὐδένα γί-
γνεται δικαίως· οὐδεὶς γὰρ ἀδικεῖ τῷ εὐτυχεῖν, ἐπὶ
τούτῳ δὲ φθονοῦνται· μισοῦνται δὲ πολλοὶ δικαίως, 5
D ὥς οὖς ἀξιομισήτους καλοῦμεν, ἂν μὴ φεύγωσι τοὺς
τοιούτους μηδὲ βδελύττωνται καὶ δυσχεραίνωσι. μέγα
δὲ τούτου τεκμήριον, ὅτι μισεῖν μὲν πολλοὺς ὁμο-
λογοῦσιν ἔνιοι φθονεῖν δ' οὐδενὶ λέγουσι. καὶ γὰρ
ἡ μισοπονηρία τῶν ἐπαινουμένων ἐστὶ· καὶ τὸν ἀδελ- 10
φιδοῦν τοῦ Λυκούργου Χάριλλον, βασιλεύοντα τῆς
Σπάρτης ἐπιεικῇ δ' ὄντα καὶ πρᾶον ἐπαινούντων
τινῶν, ὁ συνάρχων 'καὶ πῶς' ἔφη 'χρηστός ἐστι
Χάριλλος, ὃς οὐδὲ τοῖς πονηροῖς χαλεπός ἐστι;' καὶ
τοῦ Θερσίτου ὁ ποιητῆς τὴν μὲν τοῦ σώματος κα- 15
κίαν πολυμερῶς καὶ περιωδευμένως ἐξεμύρφωσε, τὴν
E δὲ τοῦ ἥθους μοχθηρίαν συντομώτατα καὶ δι' ἐνὸς
ἔφρασεν,

ἔχθιστος δ' Ἀχιλλῆι μάλιστ' ἦν ἢ δ' Ὀδυσῆϊ'.

ὑπερβολὴ γὰρ τις φανλότητος τὸ τοῖς κρατίστοις 20
ἐχθρὸν εἶναι. καὶ φθονεῖν δ' ἀρνοῦνται· κἂν ἐλεγ-
χωνται, μυρίας σκήψεις προῖσχονται, ὀργίζεσθαι λέ-
γοντες ἢ φοβεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον ἢ μισεῖν ἢ ὅ τι
ἂν τύχωσιν ἄλλο τῷ φθόνῳ τοῦ πάθους ὄνομα περι- 6

6 ὥς οὖς] οὖς R. ὥστε καὶ ἄλλους W. ὥστ' Emperius
et deinde οὐ ἂν pro ἂν καλοῦμεν] add. καὶ τοῖς αὐτῶν
γνωρίμοις δυσχεραίνομεν R 17 δι' ἐνὸς] δι' ἐνὸς ἔπους?
sed simile exemplum inveni in Schol. Soph. ad Aiac. vs. 125:
ὁ δὲ Ὅμηρος δι' ἐνὸς αὐτάρκως τοῦτο δεδήλωκεν. cf. Schol.
ad Antig. vs. 107 19 Hom. B 220 21 καὶ] del. W
24 τοῦ] del. Duebnerus

βάλλοντες καὶ καλύπτοντες, ὥς μόνον τοῦτο τῶν
ψυχῆς νοσημάτων ἀπόρρητον.

6. Ἀνάγκη τοίνυν τὰ πάθη ταῦτα τοῖς αὐτοῖς
ὥσπερ τὰ φυτὰ καὶ τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι καὶ ἐπι-
5 γίννεσθαι πέφυκεν ἀλλήλοις. μισοῦμέν γε μᾶλλον
τοὺς μᾶλλον εἰς πονηρίαν ἐπιδιδόντας, φθονοῦσι δὲ F
μᾶλλον τοῖς μᾶλλον ἐπ' ἀρετῇ προϊέναι δοκοῦσι. διὸ
καὶ Θεμιστοκλῆς ἔτι μειράκιον ὢν οὐδὲν ἔφη πράτ-
τειν λαμπρόν· οὕτω γὰρ φθονεῖσθαι. καθάπερ γὰρ
10 αἱ κανθαρίδες ἐμφύονται μάλιστα τῷ ἀκμάζοντι σίτῳ
καὶ τοῖς εὐθαλέσι ῥόδοις, οὕτως ὁ φθόνος ἔπτεται
μάλιστα τῶν χρηστῶν καὶ αὐξομένων πρὸς ἀρετὴν
καὶ δόξαν ἡθῶν καὶ προσώπων. καὶ τὸνναντίον αὖ
πάλιν αἱ μὲν ἄκρατοι πονηρίαι συνεπιτείνουσι τὸ
15 μῖσος. τοὺς γοῦν Σωκράτη συκοφαντήσαντας ὥς εἰς 538
ἔσχατον κακίας ἐληλακότας οὕτως ἐμίσησαν οἱ πο-
λίται καὶ ἀπεστράφησαν, ὥς μήτε πῦρ αὔειν μήτ'
ἀποκρίνεσθαι πυρριζανομένοις μήτε λουομένοις κοινω-
νεῖν ὕδατος, ἀλλ' ἀναγκάζειν ἐκχεῖν ἐκεῖνο τοὺς
20 παραχύτας ὥς μεμιασμένον, ἕως ἀπήγξαντο μὴ φέ-
ροντες τὸ μῖσος. αἱ δὲ τῶν εὐτυχημάτων ὑπεροχαὶ
καὶ λαμπρότητες πολλάκις τὸν φθόνον κατασβεννύ-
ουσιν. οὐ γὰρ εἰκὸς Ἀλεξάνδρῳ τιγὰ φθονεῖν οὐδὲ
Κύρῳ, κρατήσασι καὶ γενομένοις κυρίοις ἀπάντων.
25 ἀλλ' ὥσπερ ὁ ἥλιος, ὢν ἂν ὑπὲρ κορυφῆς γένηται,

1 τῶν τῆς Duebnerus 3 ἀνάγκη S ταῦτα] ταῦτ' οὐ R.
fort. ἀνάγκη — ταῦτα τοῖς αὐτοῖς — αὔξεσθαι· καὶ γὰρ καὶ
ἐπιγίννεσθαι πέφυκεν ἀλλήλοις 5 μισοῦσι μέντοι? 13 προσ-
ώπων] add. κεντημένων Patzigius ex Maximo p. 961 d 17
αὔειν] ἐναύειν Herwerdenus 18 μήτε R: μὴ

Β καταχεόμενος τὸ φῶς ἢ παντάπασι τὴν σκιὰν ἀνείλεν
 ἢ μικρὰν ἐποίησεν, οὕτω πολὺ τῶν εὐτυχημάτων
 ὕψος λαβόντων καὶ γενομένων κατὰ κεφαλῆς τοῦ
 φθόνου, συστέλλεται καὶ ἀναχωρεῖ καταλαμπόμενος.
 τὸ μέντοι μῖσος οὐκ ἀνίησιν ἢ τῶν ἐχθρῶν ὑπεροχὴ 5
 καὶ δύνამις. ὁ γοῦν Ἀλέξανδρος φθονοῦντα μὲν
 οὐδέν' εἶχε, μισοῦντας δὲ πολλοὺς ὑφ' ὧν τέλος ἐπι-
 βουλευθεὶς ἀπέθανεν. ὁμοίως τοίνυν καὶ τὰ δυστυ-
 χήματα τοὺς μὲν φθονοῦντας παύει τὰς δ' αὖ ἐχθρας
 οὐκ ἀναιρεῖ· μισοῦσι γὰρ καὶ ταπεινοὺς τοὺς ἐχθροὺς 10
 γενομένους, φθονεῖ δ' οὐδεὶς τῶν δυστυχοῦντι. ἀλλὰ
 C καὶ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τινος τῶν καθ' ἡμᾶς σοφιστῶν,
 ὅτι ἡδισθ' οἱ φθονοῦντες ἐλεοῦσιν, ἀληθές ἐστιν·
 ὥστε καὶ ταύτῃ μεγάλην εἶναι τῶν παθῶν διαφορὰν,
 ὥς τὸ μὲν μῖσος οὕτ' εὐτυχοῦντων οὕτε δυστυχοῦν- 15
 των ἀφίστασθαι πέφυκεν, ὁ δὲ φθόνος πρὸς τὴν
 ἀμφοῖν ὑπερβολὴν ἀπαγορεύει.

7. Ἔτι τοίνυν καὶ μᾶλλον οὕτως ἀπὸ τῶν ἐναν-
 τίων ταῦτ' σκοπῶμεν. λύουσι γὰρ ἐχθρας καὶ μῖ-
 σος ἢ πεισθέντες μηδὲν ἀδικεῖσθαι, ἢ δόξαν ὡς 20
 χρηστῶν, οὓς ἐμίσουν ὡς πονηροὺς, λαβόντες· ἢ τρί-
 τον εἶ παθόντες· ἢ γὰρ τελευταία χάρις ὡς Θου-
 κυδίδης φησὶ 'κἂν ἐλάττων ᾗ, καιρὸν ἔχουσα δύναται
 D μεῖζον ἐγκλημα λῦσαι.' τούτων δὲ τὸ μὲν πρῶτον
 οὐ λύει τὸν φθόνον· πεπεισμένοι γὰρ ἐξ ἀρχῆς μη- 25
 δὲν ἀδικεῖσθαι φθονοῦσι· τὰ δὲ λοιπὰ καὶ παροξύνει·
 τοῖς τε γὰρ δοκοῦσι χρηστοῖς βασκαίνουσι μᾶλλον,

14 ταύτῃ R: ταύτην 19 ταῦτ' *: τὸ αὐτὸ 22 Θου-
 κυδίδης] 1, 42 23 ἐλάσσων idem

ὥς δὴ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τὴν ἀρετὴν ἔχουσι· καὶ
 εὖ πάσχωσιν ὑπὸ τῶν εὐτυχούντων, ἀνιῶνται, φθο-
 νοῦντες αὐτοῖς καὶ τῆς προαιρέσεως καὶ τῆς δυνά-
 μεως· τὸ μὲν γὰρ ἀρετῆς ἐστὶ τὸ δ' εὐτυχίας, ἀγαθὰ
 5 δ' ἀμφοτέρω. διὸ παντελῶς ἔτερόν ἐστὶ τοῦ μίσους
 πάθος ὁ φθόνος, εἰ, δι' ὧν ἐκεῖνο प्राϋνεται, τοῦτο
 λυπεῖται καὶ παροξύνεται.

8. Ἦδη τοίνυν καὶ τὴν προαίρεσιν αὐτὴν ἐκα-
 τέρου πάθους σκοπῶμεν. ἐστὶ δὲ μισοῦντος μὲν
 10 προαίρεσις κακῶς ποιῆσαι κατὰ δύναμιν· ἥ καὶ οὕτως E
 ὀρίζονται, διάθεσίν τινά καὶ προαίρεσιν ἐπιτηρητι-
 κήν τοῦ κακῶς ποιῆσαι. τῷ φθόνῳ δὲ τοῦτο γοῦν
 ἄπεστι· πολλοὺς γὰρ οἱ φθονοῦντες τῶν συνήθων
 καὶ οἰκείων ἀπολέσθαι μὲν οὐκ ἂν ἐθέλοισιν οὐδὲ
 15 δυστυχεῖν, βαρύνονται δ' εὐτυχοῦντας· καὶ κωλύ-
 οῦσι μὲν, εἰ δύνανται, τὴν δόξαν αὐτῶν καὶ λαμ-
 πρότητα, συμφορὰς δ' ἀνηκέστους οὐκ ἂν προσβά-
 λοισιν· ἀλλ' ὥσπερ οἰκίας ὑπερεχούσης τὸ ἐπισκοτοῦν
 αὐτοῖς καθελόντες ἀρκοῦνται.

10 κατὰ S: καὶ τὴν ἥ καὶ R 15 κωλύουσι] malim
 κολούουσι

ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΕΑΥΤΟΝ ΕΠΑΙΝΕΙΝ ΑΝΕΠΙΦΘΟΝΩΣ.

1. Τὸ περὶ ἑαυτοῦ λέγειν ὥς τι ὄντος ἢ δυνα-
B μένου πρὸς ἑτέρους, ὃ Ἡρκλανε, λόγῳ μὲν ἐπαχθὲς
ἀποφαίνουσι πάντες καὶ ἀνελεύθερον, ἔργῳ δ' οὐ
πολλοὶ τὴν ἀηδίαν αὐτοῦ διαπεφεύγασιν οὐδὲ τῶν
ψεγόντων. ὁ γοῦν Εὐριπίδης εἰπὼν

5

ἔειδ' ἦσαν ἀνθρώποισιν ὠνητοὶ λόγοι,
οὐδείς ἂν αὐτὸν εὖ λέγειν ἐβούλετο·
νῦν δ', ἐκ βαθείας γὰρ πάρεστιν αἰθέρος
λαβεῖν ἀμισθί, πᾶς τις ἤδεται λέγων
τά τ' ὄντα καὶ μή· ζημίαν γὰρ οὐκ ἔχει·

10

C φορτικωτάτῃ κέχρηται μεγαλαυχία συγκαταπλέκων
τοῖς τραγωδουμένοις πάθεσι καὶ πράγμασι μηδὲν
προσέηκοντα τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον. ὁμοίως δὲ Πίν-
δαρος φήσας

καὶ τὸ κανχᾶσθαι παρὰ καιρὸν
μανίαισιν ὑποκρέκει·

15

οὐ παύεται μεγαληγορῶν περὶ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως
ἀξίας μὲν ἐγκωμίων οὔσης· τίς γὰρ οὐ φησιν; ἀλλὰ

5 Εὐριπίδης] Nauck. p. 675   9 ἀμισθί] ἀμοχθεῖ Philodemus
13 Πίνδαρος] Olymp. 9, 38   16 μανίαισιν ὑποκρέκει Pindarus:

καὶ τοὺς στεφανουμένους ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἕτεροι νικῶντας ἀναγορεύουσι, τὴν ἀηδίαν τῆς περιαντολογίας ἀφαιροῦντες. ἥ καὶ Τιμόθεον ἐπὶ τῇ κατὰ Φρύνιδος νίκη γράφοντα

5 ῥαμακάριος ἦσθα, Τιμόθεε, κάρυξ ὅτ' εἶπεν·

Νικᾷ Τιμόθεος Μιλήσιος

τὸν Κάμωνος τὸν ἰωνοκάμπταν·

εἰκότως δυσχεραίνομεν ὥς ἀμούσως καὶ παρανόμως ἀνακηρύττοντα τὴν ἑαυτοῦ νίκην. αὐτῷ μὲν γὰρ ὁ D
10 παρ' ἄλλων ἔπαινος ἡδιστον ἀκουσμάτων ἐστίν, ὥσπερ ὁ Ξενοφῶν εἰρηκεν· ἑτέροις δ' ὁ περὶ αὐτοῦ λυπηρότατον. πρῶτον μὲν γὰρ ἀναισχύντους ἡγούμεθα τοὺς ἑαυτοὺς ἐπαινοῦντας, αἰδεῖσθαι προσῆκον αὐτοῖς καὶ ὑπ' ἄλλων ἐπαινῶνται· δεύτερον δ' ἀδί-
15 κους, ἃ λαμβάνειν ἔδει παρ' ἑτέρων αὐτοῖς διδόντας· τρίτον ἢ σιωπῶντες ἄχθεσθαι καὶ φθονεῖν δοκοῦμεν, ἢ τοῦτο δεδοικότες ἀναγκαζόμεθα συνεφάπτεσθαι παρὰ γνώμην τῶν ἐπαίνων καὶ συνεπιμαρτυρεῖν, πρᾶγμα κολακεία μᾶλλον ἀνελευθέρῳ προσῆκον ἢ E
20 τιμῇ, τὸ ἐπαινεῖν παρόντας ὑπομένοντες.

2. Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ οὕτω τούτων ἐχόντων, ἔστιν ἥ παρακινδυνεύσειεν ἂν ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ ἄψασθαι τῆς καλουμένης περιαντολογίας πρὸς οὐδεμίαν αὐτοῦ δόξαν ἢ χάριν, ἀλλὰ καιροῦ καὶ πράξεως
25 ἀπαιτούσης, ὥς περὶ ἄλλου λεχθῆναι καὶ περὶ αὐτοῦ

3 Τιμόθεον] Bergk. 3 p. 623 5 κάρυξ ὅτ' idem: ὅτε κάρυξ 6 Μιλήσιος idem: ὁ Μιλήσιος 7 Κάμωνος idem (ex Polluce 4, 66): κάρωνος aut κάρβωνος ἰωνοκάμπταν] φωνοκάμπταν? 11 Ξενοφῶν] Comment. 2, 1, 31 25 ὥς περὶ ἄλλον Emperius: ὥσπερ ἄλλο τι

τι τῶν ἀληθινῶν· μάλιστα δ' ὅταν ἦ, τὰ πεπραγμένα
καὶ προσόντα χρηστὰ αὐτῷ μὴ φεισάμενον εἰπεῖν,
διαπραξασθαί τι τῶν ὁμοίων. καλὸν γὰρ ὁ τοιοῦτος
F ἔπαινος ἐκφέρει καρπὸν, ὥσπερ ἀπὸ σπέρματος πλει-
όνων ἐτέρων ἀπ' αὐτοῦ καὶ κρειττόνων φρυομένων 5
ἐπαίνων. καὶ γὰρ τὴν δόξαν ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ οὐχ
ὥς τινα μισθὸν ἢ παραμυθίαν τῆς ἀρετῆς ἀπαιτεῖ
καὶ ἀγαπᾷ ταῖς πράξεσι παροῦσαν· ἀλλ' ὅτι τὸ πι-
στεύεσθαι καὶ δοκεῖν χρηστὸν εἶναι πλειόνων καὶ
καλλίωνων πράξεων ἀφορμὰς δίδωσι. πειθόμενους 10
γὰρ ἅμα καὶ φιλοῦντας ἡδὺ καὶ ῥάδιον ὠφελεῖν·
πρὸς δ' ὑποψίαν καὶ διαβολὴν οὐκ ἔστι χρήσασθαι
τῇ ἀρετῇ, φεύγοντας εὖ παθεῖν προσβιαζόμενον. εἰ
δὲ καὶ δι' ἐτέρας αἰτίας τινὰς ὁ πολιτικὸς αὐτὸν
540 ἐπαινεῖσει, σκεπτέον τίνες εἰσὶν αὗται, ὅπως ἐξε- 15
λαβούμενοι τὸ κενὸν καὶ δυσχεραίνόμενον, εἴ τι χρή-
σιμον ἔχει, μὴ παραλείπωμεν.

3. Ἔστιν οὖν κενὸς ἔπαινος ὁ τῶν ἑαυτοῦς ἐπαι-
νεῖν, ὅπως ἐπαινεθῶσι, δοκούντων· καὶ καταφρονεῖ-
ται μάλιστα, φιλοτιμίας ἕνεκα γίννεσθαι καὶ δόξης 20
ἀκαίρου φαινόμενος. ὥς γὰρ οἱ τροφῆς ἀποροῦντες
ἐξ αὐτοῦ τοῦ σώματος ἀναγκάζονται παρὰ φύσιν
τρέφεσθαι, καὶ τοῦτο τοῦ λιμοῦ τέλος ἐστίν· οὕτως
οἱ πεινῶντες ἐπαίνων, ἂν μὴ τυγχάνωσιν ἐτέρων
B ἐπαινούντων, αὐτοὶ τῇ φιλοδοξίᾳ παρ' αὐτῶν ἐπαρ- 25
κεῖν τι βούλεσθαι καὶ συνεισφέρειν δοκοῦντες, ἀσχη-
μονοῦσιν. ὅταν δὲ μὴδ' ἀπλῶς καὶ καθ' ἑαυτοῦς
ἐπαινεῖσθαι ζητῶσιν, ἀλλ' ἀμιλλώμενοι πρὸς ἄλλο-

2 χρηστὰ] χρήσθ' ? αὐτῷ Madvigius: τῷ

τρίους ἐπαίνους ἔργα καὶ πράξεις ἀντιπαραβάλλωσιν
 αὐτῶν ὥς ἀμανρώσοντες ἑτέρους, πρὸς τῷ κενῷ
 βάσκανον πρᾶγμα καὶ κακότητες ποιοῦσι. τὸν μὲν
 γὰρ ἐν ἄλλοτρίῳ χορῷ πόδα τιθέντα, περίεργον ἢ
 5 παροιμία καὶ γελοῖον ἀποδείκνυσι· τὴν δ' ἐν ἄλλο-
 τρίοις ἐπαίνοις εἰς μέσον ὑπὸ φθόνου καὶ ζηλο-
 τυπίας ἐξωθουμένην περιαντολογίαν εὖ μάλα δεῖ
 φυλάττεσθαι, καὶ μὴδ' ἑτέρων ἐπαινούντων αὐτὸν
 ὑπομένειν, ἀλλὰ παραχωρεῖν τοῖς τιμωμένοις, ἀξίοις C
 10 οὔσιν· ἂν δ' ἀνάξιοι καὶ φαῦλοι δόξωσιν εἶναι,
 μὴ τοῖς ἰδίοις ἐπαίνοις ἀφαιρώμεθα τοὺς ἐκείνων,
 ἀλλ' ἄντικρυς ἐλέγχοντες καὶ δεικνύντες οὐ προσ-
 ηκόντως εὐδοκιμοῦντας. ταῦτα μὲν οὖν δῆλον ὅτι
 φυλακτέον.

15 4. Αὐτὸν δ' ἐπαινεῖν ἀμέμπτως ἔστι πρῶτον μὲν,
 ἂν ἀπολογούμενος τοῦτο ποιῇς πρὸς διαβολὴν ἢ κα-
 τηγορίαν, ὥς ὁ Περικλῆς· 'καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ
 ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς ἡσσω οἶομαι εἶναι γυναι-
 τε τὰ δέοντα καὶ ἐρμηνεῦσαι ταῦτα, φιλόπολιν τε
 20 καὶ χρημάτων κρείσσων.' οὐ γὰρ μόνον ἀλαζονείαν
 καὶ κενότητα καὶ φιλοτιμίαν ἐκπέφενγε τῷ λέγειν D
 τηνικαῦτα περὶ αὐτοῦ τι σεμνόν, ἀλλὰ καὶ φρόνημα
 καὶ μέγεθος ἀρετῆς διαδείκνυσι, τῷ μὴ ταπεινοῦσθαι
 ταπεινούσης καὶ χειρουμένης τὸν φθόνον. οὐδὲ γὰρ
 25 κρίνειν ἔτι τοὺς τοιούτους ἀξιούσιν, ἀλλ' ἐπαίρονται
 καὶ γάννυνται καὶ συνευθουσιῶσι ταῖς μεγαλαυχίαις,
 ἅνπερ ὥσι βέβαιοι καὶ ἀληθεῖς· ὥσπερ ἐπιμαρτυ-
 ρεῖ τὰ γενόμενα. Θηβαῖοι γοῦν, ἐγκαλουμένων τῶν

στρατηγῶν ὅτι τοῦ χρόνου τῆς βιοιωταρχίας ἐξήκον-
τος αὐτοῖς οὐκ εὐθὺς ἐπανῆλθον ἀλλ' εἰς τὴν Λα-
E κωνικὴν ἐνέβαλον καὶ τὰ περὶ Μεσσήνην διώκησαν,
Πελοπίδαν μὲν ὑποπίπτοντα καὶ δεόμενον μόλις
ἀπέλυσαν. Ἐπαμεινώνδου δὲ πολλὰ περὶ τῶν πεπρα- 5
γμένων μεγαλληγορήσαντος, τέλος δὲ φήσαντος ὡς
ἔτοιμός ἐστιν ἀποθνήσκειν, ἂν ὁμολογήσωσιν, ὅτι
τὴν Μεσσήνην ᾤκισε καὶ τὴν Λακωνικὴν διεπόρ-
θησε καὶ συνέστησεν Ἀρκαδίαν, ἀκόντων ἐκείνων·
οὐδὲ τὰς ψήφους ἀναλαβεῖν ἐπ' αὐτὸν ὑπέμειναν, 10
ἀλλὰ θαυμάζοντες τὸν ἄνδρα καὶ χαίροντες ἕμα καὶ
γελῶντες ἀπηλλάγησαν. ὅθεν οὐδὲ τοῦ Ὀμηρικοῦ
Σθενέλου παντάπασιν αἰτιατέον τό

ἥμεῖς τοι πατέρων μὲν' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι,
F μεμνημένους τοῦ 15

ἥ μοι, Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο,
τί πτώσσεις; τί δ' ὀπιπεύεις πολέμοιο γεφύρας;
οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀκούσας κακῶς ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ φίλου
λοιδορηθέντος ἡμύνατο, τῇ περιαντολογίᾳ παρρησίαν
συγγνώμονα τῆς αἰτίας διδούσης. ἀλλὰ μὴν καὶ Ῥω- 20
μαῖοι Κικέρωνι μὲν ἐδυσχέραινον ἐγκωμιάζοντι πολ-
λάκις ἑαυτοῦ τὰς περὶ Κατιλίναν πράξεις, Σκιπίωνι
δ' εἰπόντι μὴ πρέπειν αὐτοῖς κρίνειν περὶ Σκιπίω-
νος, δι' ὃν ἔχουσι τὸ κρίνειν πᾶσιν ἀνθρώποις,
στεφανωσάμενοι συνανέβησαν εἰς τὸ Καπετώλιον 25
541 καὶ συνέθυσαν. ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἀναγκαιῶς ἀλλ'

14 Hom. Δ 405 16 idem Δ 370 25 Καπετώλιον *: καπιτώλιον

ὑπὲρ δόξης ἐχρῆτο τοῖς ἐπαίνοις, τοῦ δ' ἀφῆρει τὸν
φθόνον ὁ κίνδυνος.

5. Οὐ μόνον δὲ κρινομένοις καὶ κινδυνεύουσιν,
ἀλλὰ καὶ δυστυχοῦσι μᾶλλον ἀρμόζει μεγαλαυχία καὶ
κόμπος ἢ εὐτυχοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ οἶον ἐπιδράττε-
σθαι τῆς δόξης καὶ ἀπολαύειν χαριζόμενοι τῷ φιλο-
τίμῳ δοκοῦσιν, οἱ δὲ πόρρω φιλοτιμίας διὰ τὸν
καιρὸν ὄντες ἐξαναφέρειν πρὸς τὴν τύχην καὶ ὑπερ-
εἶδειν τὸ φρόνημα καὶ φεύγειν ὅλως τὸ ἐλεεινὸν
10 καὶ συνεπιθρηνοῦν τοῖς ἀβουλήτοις καὶ ταπεινού-
μενον. ὥσπερ οὖν τοὺς ἐν τῷ περιπατεῖν ἐπαιρο-
μένους καὶ ὑψαυχενοῦντας ἀνοήτους ἡγούμεθα καὶ
κενοὺς· ἂν δὲ πυκτεύοντες ἢ μαχόμενοι διεγείρωσι
καὶ ἀνάγῳσιν ἑαυτούς, ἐπαινοῦμεν· οὕτως ἀνὴρ ὑπὸ
15 τύχης σφαλλόμενος ἑαυτὸν εἰς ὀρθὸν καθιστὰς καὶ
ἀντίπαλον

‘πύκτης ὅπως εἰς χεῖρας,’

ἐκ τοῦ ταπεινοῦ καὶ οἰκτροῦ τῇ μεγαλαυχίᾳ μετα-
φέρων εἰς τὸ γαῦρον καὶ ὑψηλόν, οὐκ ἐπαχθῆς οὐδὲ
20 θρασὺς ἀλλὰ μέγας εἶναι δοκεῖ καὶ ἀήττητος· ὥς
που καὶ τὸν Πάτροκλον ὁ ποιητῆς μέτριον καὶ ἀνε-
πίφθονον ἐν τῷ κατορθοῦν ἐν ἑξὶ τῷ τελευτᾷ με-
γαλήγορον πεποίηκε λέγοντα

‘τοιοῦτοι δ’ εἴπερ μοι εἰκόσιν ἀντεβόλησαν.’ C

23 καὶ Φωκίων τᾶλλα πρᾶος ἦν· μετὰ δὲ τὴν καταδίκην
ἄλλοις τε πολλοῖς διεδείκνυε τὴν μεγαλοφροσύνην,
καὶ πρὸς ἕνα τῶν συναποθνησκόντων ὀδυρόμενον

καὶ δυσανασχετοῦντα 'τί λέγεις' εἶπεν 'οὗτος; οὐκ ἀγαπᾷς ἀποθνήσκων μετὰ Φωκίωνος;'

6. Ἔτι τοίνυν οὐχ ἦττον ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀδικουμένῳ τῷ πολιτικῷ δέδοται τὸ λέγειν τι περὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀγνωμονοῦντας· ὥσπερ ὁ Ἀχιλλεὺς ἄλλως μὲν ὑφίετο τῷ θείῳ τῆς δόξης καὶ μέτριος ἦν λέγων

'αἶ κέ ποθι Ζεὺς

δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι·'

ὑβρισθεὶς δὲ παρ' ἀξίαν καὶ προπηλακισθεὶς ἐφίησι 10
τὴν μεγαλαυχίαν τῇ ὀργῇ·

D 'δώδεκα γὰρ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,
καί

'οὐ γὰρ ἐμῆς κόρυθος λεύσσουσι μέτωπον
ἐγγύθι λαμπομένης.'

15

δέχεται γὰρ ἡ παρρησία, μέρος οὖσα τῆς δικαιολογίας, τὴν μεγαληγορίαν. ἀμέλει δὲ καὶ Θεμιστοκλῆς οὐδὲν ἐπὶ τῶν πράξεων εἰπὼν οὐδὲ ποιήσας ἐπαχθές, ὁπηνίκα τοὺς Ἀθηναίους ἐώρα μεστοὺς ὄντας αὐτοῦ καὶ περιορῶντας, οὐκ ἐφείδετο λέγειν 'τί, ὦ μακά- 20
E ριοι, κοπιᾶτε, πολέμους ὑπὸ τῶν αὐτῶν εὖ πάσχοντες;' καὶ ἔτι 'χαιρεμαζόμενοι μὲν ὥσπερ ὑπὸ δένδρον ὑποφεύγετε, γενομένης δ' εὐδίας τίλλετε παρεξιδόντες.'

7. Οὗτοι μὲν οὖν ἄλλως ἀδικούμενοι τῶν κατωρθωμένων ἐμέμνηντο πρὸς τοὺς ἀγνωμονοῦντας. ὁ 25

1 ὦ οὗτος R. sed cf. p. 568 a. Θούδιππε W 8 Hom.
A 128 12 γὰρ] δὴ idem I 328 14 id. II 70 22 ἔτι
R: ὅτι 24 κατωρθωμένων *: κατορθωμένων

δ' ἐπ' αὐτοῖς ψεγόμενος οἷς κατώρθωκε παντάπασι
 συγγνωστός ἐστι καὶ ἄμεμπτος, ἐγκωμιάζων τὰ πε-
 πραγμένα· δοκεῖ γὰρ οὐκ ὄνειδίζειν ἀλλ' ἀπολογεῖ-
 σθαι. τοῦτο γοῦν λαμπρὰν τῷ Δημοσθένει παρρησίαν
 5 ἐδίδου καὶ τὸν κόρον ἀφήρει τῶν ἐπαίνων, οἷς παρὰ
 πάντα τὸν λόγον ὁμοῦ τι τὸν ὑπὲρ τοῦ στεφάνου
 κέχρηται, σεμνυνόμενος οἷς ἐνεκαλεῖτο περὶ τοῦ πο- F
 λέμου πρεσβεύμασι καὶ ψηφίσμασιν.

8. Οὐ πόρρω δὲ τούτου τεταγμένον ἔχει τινὰ χάριν
 10 τὸ τῆς ἀντιθέσεως, ὅταν, ἐφ' ᾧ τις ἐγκαλεῖται, τούτου
 τοῦναντίον αἰσχυρὸν ἀποδεικνύῃ καὶ φαῦλον. ὥς ὁ Αὐ-
 κοῦργος ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῷ πεπεικέναι τὸν συκοφάν-
 την ἀργυρίου λοιδορούμενος, 'εἴτ' ἔφη 'ποῖός τις
 ὑμῖν δοκῶ εἶναι πολίτης, ὃς τοσοῦτον χρόνον τὰ δη-
 15 μόσια πράττων παρ' ὑμῖν, διδοὺς μᾶλλον ἀδίκως ἢ
 λαμβάνων εἴλημμαι;' καὶ ὁ Κικέρων, τοῦ Μετέλλου 542
 πρὸς αὐτὸν εἰπόντος ὅτι πλείονας ἀνῆρρηκε καταμαρ-
 τυρήσας ἢ συνηγορήσας σέσωκε, 'τίς δ' ἔλεπεν ὅφρη-
 σιν ἐν ἐμοὶ πλεόν εἶναι πίστεως ἢ δεινότητος;' καὶ τὰ
 20 Δημοσθένους τοιαῦτα· 'τίς δ' οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με
 δικαίως, εἴ τι τῶν τῇ πόλει καλῶν ὑπαρχόντων λόγῳ
 μόνον αἰσχύνην ἐπεχείρησα;' καὶ 'τί ἂν οἴεσθε λέγειν
 τοὺς μισροὺς τούτους ἀνθρώπους, εἰ τότε ἔμοῦ περὶ
 τούτων ἀκριβολογουμένου ἀπῆλθον αἱ πόλεις;' καὶ
 25 ὅλως ὁ περὶ τοῦ στεφάνου λόγος εὐφυνέστατα ταῖς ἀντι-
 θέσεσι καὶ λύσεσι τῶν αἰτιῶν ἐπεισάγει τοὺς ἐπαίνους.

19 τὰ] τὰ τοῦ? 20 καὶ τίς οὐκ ἂν Demosthenes 18, 101
 21 τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν idem 22 καταισχύνην
 idem τί ἂν κέ] ib. 240 23 τότε ἔμοῦ idem: τότεμον (sic)

B 9. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο χρήσιμόν ἐστιν ἐν
 ἐκείνῳ τῷ λόγῳ καταμαθεῖν, ὅτι μινύων ἐμμελέ-
 στατα τῷ περὶ αὐτοῦ λόγῳ τὸν περὶ τῶν ἀκουόντων
 ἐπαινον ἀνεπίφθονον ἐποίει καὶ ἀφίλαντον· οἷους
 μὲν Εὐβοεῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι παρέσχον αὐτοὺς οἷους 5
 δὲ Θηβαίοις, ὅσα δὲ Βυζαντίους ἀγαθὰ καὶ Χερρο-
 νησίτας ἐποίησαν· αὐτῷ δὲ τῆς διακονίας μετεῖναι
 φάσκων. λανθάνει γὰρ οὕτω τὸν ἀκροατὴν τοῖς
 ἰδίῳ ἐπαίνοις συνυποδυόμενος ὃς τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ
 λεγομένοις ἤδεται· καὶ χάριν μὲν ἐφ' οἷς κατώρθω- 10
 σεν ἔχει, τῷ δὲ χαίρειν εὐθὺς ἔπεται τὸ θαυμάζειν
 καὶ ἀγαπᾶν δι' ὃν κατώρθωσεν. ὅθεν καὶ Ἐπαμει-
 νώνδας, Μενεκλείδου ποτὲ κλευάζοντος αὐτὸν ὥς
 C μεῖζον τοῦ Ἀγαμέμνονος φρονοῦντα, 'δι' ὑμᾶς γ'.'
 εἶπεν 'ὦ ἄνδρες Θηβαῖοι, μεθ' ὧν μόνον ἐν ἡμέρᾳ 15
 μιᾷ κατέλυσα τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχήν.'

10. Ἐπεὶ δὲ τῷ μὲν ἑαυτὸν ἐπαινοῦντι πολε-
 μοῦσιν οἱ πολλοὶ σφόδρα καὶ ἄχθονται, τῷ δ' ἐτέ-
 ρους οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ καὶ χαίρουσι πολλάκις καὶ
 συνεπιμαρτυροῦσι προθύμως· εἰώθασιν ἔνιοι τοὺς 20
 ταῦτά προαιρουμένους καὶ πράττοντας αὐτοῖς καὶ
 ὅλως ὁμοιοτρόπους, ἐπαινοῦντες ἐν καιρῷ συνοι-
 κειοῦν καὶ συνεπιστρέφειν πρὸς ἑαυτοὺς τὸν ἀκροα-
 τήν· ἐπιγινώσκει γὰρ εὐθὺς ἐν τῷ λέγοντι, καὶ
 D περὶ ἄλλου λέγεται, τὴν ὁμοιότητα τῆς ἀρετῆς τῶν 25
 αὐτῶν ἀξίαν ἐπαίνων οὔσαν. ὥς γὰρ ὁ λαιδορῶν
 ἕτερον ἐφ' οἷς αὐτὸς ἐνοχὸς ἐστίν, λανθάνει λαιδο-
 ρῶν μᾶλλον ἑαυτὸν ἢ ἐκείνον, οὕτως οἱ ἀγαθοὶ τοὺς

ἀγαθοὺς τιμῶντες ἀναμνησκουσιν αὐτῶν τοὺς συν-
 ειδότας· ὥστ' εὐθὺς ἐπιφωνεῖν 'σὺ γὰρ οὐ τοιοῦτος;'
 Ἀλέξανδρος μὲν οὖν Ἡρακλέα τιμῶν καὶ πάλιν Ἀλέ-
 ξανδρον Ἀνδρόκοττος, ἑαυτοὺς εἰς τὸ τιμᾶσθαι προῆ-
 5 γον ἀπὸ τῶν ὁμοίων. Διονύσιος δὲ τὸν Γέλωνα
 διασύρων καὶ γέλωτα τῆς Σικελίας ἀποκαλῶν, ἐλάν-
 θανεν ὑπὸ φθόνου καθαιρῶν τὸ μέγεθος καὶ τὸ
 ἀξίωμα τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως.

11. Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἄλλως ἐπίστασθαι καὶ Ε
 10 παραφυλάττειν τῷ πολιτικῷ προσήκει. τοὺς δ' ἀναγ-
 κασθέντας ἐπαινεῖν αὐτοὺς ἐλαφροτέρους παρέχει καὶ
 τὸ μὴ πάντα προσποιεῖν ἑαυτοῖς, ἀλλ' ὥσπερ φορ-
 τίου τῆς δόξης τὸ μὲν εἰς τὴν τύχην τὸ δ' εἰς τὸν
 θεὸν ἀποτίθεσθαι. διὸ καλῶς μὲν ὁ Ἀχιλλεύς
 15 'ἐπεὶ δὴ τόνδ' ἄνδρα θεοὶ δαμάσασθαι ἔδωκαν·'
 καλῶς δὲ Τιμολέων, ἐν Συρακούσαις Ἀντοματίας
 βωμὸν ἰδρυσάμενος ἐπὶ ταῖς πρᾶξεσι καὶ τὴν οἰκίαν
 Ἀγαθῷ Δαίμονι καθιερώσας· ἄριστα δὲ Πύθων ὁ
 Αἰνίος, ἐπειδὴ Κότυν ἀποκτείνας ἦκεν εἰς Ἀθήνας
 20 καὶ τῶν δημαγωγῶν διαμιλλωμένων τοῖς ἐγκωμίοις Ε'
 αὐτοῦ πρὸς τὸν δῆμον ἥσθετο βασκαίνοντας ἐνίους
 καὶ βαρυνομένους, παρελθὼν 'ταῦτ' εἶπεν ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, θεὸς τις ἐπράξεν, ἡμεῖς δὲ τὰς χεῖρας
 ἐχρήσαμεν.' ἀφῆρει δὲ καὶ Σύλλας τὸν φθόνον ἀεὶ
 25 τὴν τύχην ἐπαινῶν, καὶ τέλος Ἐπαφρόδιτον ἑαυτὸν
 προσωνηγόρευσε. μᾶλλον γὰρ εὐτυχίας ἢ ἀρετῆς
 ἠτᾶσθαι βούλονται τὸ μὲν ἀλλότριον ἀγαθὸν ἡγού-
 μενοι, τὸ δ' οἰκεῖον ἔλλειμμα καὶ παρ' αὐτοὺς γενό- 543

μενον. οὐχ ἥμιστα γοῦν λέγουσιν ἀρέσαι Λοκροῖς
τὴν Ζαλεύκου νομοθεσίαν, ὅτι τὴν Ἀθηναῶν ἔφασκεν
αὐτῷ φοιτῶσαν εἰς ὕψιν ἐκάστοτε τοὺς νόμους ὑψη-
γεῖσθαι καὶ διδάσκειν αὐτοῦ δὲ μηδὲν εἶναι δια-
νόημα μηδὲ βούλευμα τῶν εἰσφερομένων. 5

12. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως πρὸς τοὺς παντάπασι
χαλεποὺς καὶ βασκάνους ἀνάγκη τὰ φάρμακα καὶ τὰ
παρηγορήματα μηχανᾶσθαι· πρὸς δὲ τοὺς μετρίους
οὐκ ἄτοπὸν ἔστι χρησθαι καὶ ταῖς ἐπανορθώσεσι
τῶν ἐπαίνων· εἴ τις ὥς λόγιον ἢ πλούσιον ἢ δυνατόν 10
B ἐπαινοίῃ, κελεύοντα μὴ ταῦτα περὶ αὐτοῦ λέγειν,
ἀλλὰ μᾶλλον, εἰ χρηστὸς καὶ ἀβλαβὴς καὶ ὠφέλιμος.
οὐ γὰρ εἰσφέρει τὸν ἔπαινον ὁ τοῦτο ποιῶν ἀλλὰ
μετατίθησιν· οὐδὲ χαίρειν δοκεῖ τοῖς ἐγκωμιάζουσιν
αὐτὸν ἀλλὰ μᾶλλον, ὅτι μὴ προσηκόντως μηδ' ἐφ' 15
οἷς δεῖ, δυσχεραίνειν καὶ ἀποκρύπτειν τὰ φανυλότερα
τοῖς βελτίοσιν, οὐκ ἐπαινεῖσθαι βουλόμενος ἀλλ'
ἐπαινεῖν ὥς χρηὸν διδάσκων. τὸ γὰρ 'οὐ λίθοις ἐτεί-
χισα τὴν πόλιν οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ· ἀλλ' ἐὰν τὸν
ἐμὸν τειχισμὸν βούλῃ σκοπεῖν, εὐρήσεις καὶ ὄπλα 20
καὶ ἵππους καὶ συμμαχούς' τοιούτου τινὸς ἔοικεν
ἄπτεσθαι. καὶ τὸ τοῦ Περικλέους ἔτι μᾶλλον· ὁλο-
C φυνρόμενοι γάρ, ὥς ἔοικεν, ἤδη καταστρέφοντος αὐ-
τοῦ, καὶ δυσφοροῦντες οἱ ἐπιτήδειοι τῶν στρατηγιῶν
ἐμέμνηντο καὶ τῆς δυνάμεως, καὶ ὅσα δὴ τρόπαια 25
καὶ νίκας καὶ πόλεις Ἀθηναίοις κτησάμενος ἀπολέ-

7 καὶ τὰ] καὶ Stegmannus 18 οὐ λίθοις κῆ] Demosth.
18, 299 qui post ὄπλα add. καὶ πόλεις καὶ τόπους καὶ λιμέ-
νας καὶ ναῦς

λοιπεν· ὁ δὲ μικρὸν ἐπαναστάς ἐμέμψατ' αὐτούς, ὡς
κοινὰ πολλῶν καὶ τῆς τύχης ἕνια μᾶλλον ἢ τῆς
ἀρετῆς ἐγκώμια λέγοντας· τὸ δὲ κάλλιστον καὶ μέ-
γιστον καὶ ἴδιον αὐτοῦ παραλείποντας, ὅτι δι' αὐτὸν
5 οὐδείς Ἀθηναίων μέλαν ἱμάτιον ἀνείληφε. τοῦτο δὴ
τὸ παράδειγμα καὶ δῆτορι δίδωσιν, ἅνπερ ἡ χρηστός,
ἐπαινουμένῳ περὶ λόγου δεινότητα, μεταθεῖναι τὸν D
ἐπαινον ἐπὶ τὸν βίον καὶ τὸ ἥθος· καὶ στρατηγῷ
θαυμαζομένῳ δι' ἐμπειρίαν πολεμικὴν ἢ εὐτυχίαν,
10 περὶ πραότητός τε καὶ δικαιοσύνης αὐτοῦ παρηγοῖ-
σασθαι· καὶ τοῦναντίον αὖ πάλιν, ὑπερφύων τινων
λεγομένων ἐπαίνων, οἷα πολλοὶ κολακεύοντες ἐπύ-
φθονα λέγουσιν, εἰπεῖν

‘οὗ τίς τοι θεός εἰμι· τί μ' ἀθανάτοισιν εἰσκεις;
15 ἀλλ' εἰ με γινώσκεις ἀληθῶς, ἐπαίνει τὸ ἄδωρο-
δόκητον ἢ τὸ σῶφρον ἢ τὸ εὐγνωμον ἢ τὸ φιλάν-
θρωπον. ὁ γὰρ φθόνος οὐκ ἀηδῶς τῷ τὰ μείζονα
παραιτουμένῳ τὰ μετρίωτερα δίδωσι, καὶ τᾷ ἀληθῆς
ἐγκώμιον οὐκ ἀφαιρεῖται τῶν τὰ ψευδῇ καὶ κενᾷ E
20 μὴ προσδεχομένων. διὸ καὶ τῶν βασιλέων τοὺς μὴ
θεοὺς μὴδὲ παῖδας θεῶν ἀναγορεύεσθαι θέλοντας
ἀλλὰ φιλαδέλφους ἢ φιλομήτορας ἢ εὐεργέτας ἢ θεο-
φιλεῖς, οὐκ ἤχθοντο ταῖς καλαῖς μὲν ἀνθρωπικαῖς
δὲ ταύταις προσηγορίαις τιμῶντες. ὥσπερ αὖ καὶ
25 τῶν γραφόντων καὶ λεγόντων βαρυνόμενοι τοὺς τὸ
τῆς σοφίας ἐπιγραφομένους ὄνομα, χαίρουσι τοῖς
φιλοσοφεῖν ἢ προκόπτειν ἢ τι τοιοῦτο περὶ αὐτῶν

10 αὐτοῦ *: αὐτοῦ 14 Hom. π 187 18 τᾷ ἀληθῆς *: τὸ ἀληθῆς 19 κενὰ καὶ ψευδῇ Duebnerus

ἀνεπίφθονον καὶ μέτριον λέγουσιν. οἱ δὲ ῥήτορες
καὶ σοφισταὶ τὸ 'θείως' καὶ τὸ 'δαιμονίως' καὶ τὸ
F 'μεγάλως' ἐν ταῖς ἐπιδείξεσι προσδεχόμενοι, καὶ τὸ
'μετρίως' καὶ τὸ 'ἀνθρωπίνως' προσαπολλύουσι.

13. Καὶ μὴν ὥσπερ οἱ τοὺς ὀφθαλμιῶντας ἐνο- 5
χλεῖν φυλαττόμενοι τοῖς ἄγαν λαμπροῖς σκιάν τινα
παρὰμινύουσιν, οὕτως ἐνιοὶ τοὺς αὐτῶν ἐπαίνους
μὴ παντελῶς λαμπροὺς μηδ' ἀκρότους προσφέρου-
τες, ἀλλὰ τινὰς ἐλλείψεις ἢ ἀποτεύξεις ἢ ἁμαρτίας
ἐλαφρὰς ἐμβάλλοντες, ἀφαιροῦσι τὸ ἐπαχθεὲς αὐτῶν 10
καὶ νεμεσητόν· ὥσπερ ὁ Ἑπειός, οὐ μέτρια περὶ τῆς
πυκτικῆς εἰπὼν καὶ θρασυνάμενος ὥς

'ἀντικρὺν χροά τε ῥήξει σὺν τ' ὅστέ' ἀράξει.'

'ἣ οὐχ ἄλλῃς (φησὶν) ὅττι μάχης ἐπιδεδύμαι;'

544 ἀλλ' οὗτος μὲν ἴσως γελοῖος, ἀθλητικὴν ἀλαζονείαν 15
δειλίας καὶ ἀνανδρίας ἐξομολογήσει παρὰμυθούμε-
νος· ἐμμελὴς δὲ καὶ χαρίεις ὁ λήθην τινὰ καθ' αὐ-
τοῦ λέγων ἢ ἄγνοϊαν ἢ φιλονεικίαν, ἢ πρὸς τινα
μειδήματα καὶ λόγων ἀκρόασιν ὀλιγωρίαν ὥς ὁ
'Ὀδυσσεύς

20

'αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
ἦθελ' ἀκουέμεναι; λῦσαι δ' ἐκέλευον ἑταίρους
ὀφρὺσι νευστάζων.'

καὶ πάλιν

B 'ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην· ἣ τ' ἂν πολὺν κέρδιον ἦεν, 25
ὄφρ' αὐτόν τε ἴδοιμι, καὶ εἴ μοι ξείνια δοίῃ.'

1 ῥήτορες καὶ *: ῥητορικοὶ 13 Hom. Ψ 673 ὅστέ'
ἀράξει *: ὅστέα ῥάξει 14 ib. 670 ἣ *: ἣ 21 id. μ 192
25 ib. ι 228

καὶ ὅπως ὅσαι μὴ παντάπασιν αἰσχροὶ μηδ' ἀγεννεῖς
 ἁμαρτίαι, παρατιθέμεναι τοῖς ἐπαινοῖς τὸν φθόνον
 ἀφαιροῦσι. πολλοὶ δὲ καὶ πενίας καὶ ἀπορίας καὶ
 νῆ Δία δυσγενείας ἐξομολόγησιν ἔστιν ὅτε τοῖς ἐγκω-
 5 μίοις παρεμβάλλοντες, ἀμβλυτέρῳ τῷ φθόνῳ χρῶν-
 ται· καθάπερ Ἀγαθοκλῆς χρυσᾶ ποτήρια καὶ τορευτὰ
 τοῖς νέοις προπίνων ἐκέλευσε καὶ κεραμεῖα κομισθῆ-
 ναι· καὶ 'τοιοῦτόν ἐστιν' ἔφη 'τὸ ἐνδελεχὲς καὶ φιλό-
 ποκον καὶ ἀνδρεῖον· ἡμεῖς πάλαι ταῦτα, νῦν δ' C
 10 ἐκεῖνα ποιοῦμεν.' ἐδόκει γὰρ ἐν κεραμείῳ τεθράφθαι
 διὰ δυσγένειαν καὶ πενίαν ὁ Ἀγαθοκλῆς, εἴτα συμ-
 πάσης ὀλίγου δεῖν ἐβασίλευσε Σικελίας.

14. Καὶ ταῦτα μὲν ἔξωθεν ἔστιν ἐπεισάγεσθαι
 φάρμακα τῆς περιαντολογίας. ἕτερα δ' αὐτοῖς τρό-
 15 πον τινὰ τοῖς ἐπαινουμένοις ἔνεστιν· οἷς καὶ Κάτω
 ἐχρήτο φθονεῖσθαι λέγων, ὅτι τῶν ἰδίων ἀμελεῖ καὶ
 τὰς νύκτας ἀγρυπνεῖ διὰ τὴν πατρίδα· καὶ τό

'πῶς δ' ἂν φρονοῖν, ᾧ παρῇν ἀπραγμόνως
 ἐν τοῖσι πολλοῖς ἡριθμημένῳ στρατοῦ
 20 ἴσον μετασχεῖν τῷ σοφωτάτῳ τύχης;'
 καὶ τό

'ὄκνῶν δὲ μόχθων τῶν πρὶν ἐκχεῖν χάριν,
 καὶ τοὺς παρόντας οὐκ ἀπωθοῦμαι πόνους.'

ὥς γὰρ οἰκίαν καὶ χωρίον, οὕτω καὶ δόξαν οἱ πολλοὶ D
 25 καὶ ἀρετὴν τοῖς προῖκα καὶ ῥαδίως ἔχειν δοκοῦσιν

3 ἀπορίας W: ἀπειρίας 9 ἡμεῖς πάλαι ταῦτα ἐποι-
 οῦμεν, νῦν δ' ἐκεῖνα ἔχομεν Cobetus 18 Nauck, p. 616
 22 id. p. 617 ὄκνῶν Cobetus: ὄκνῶ

οὐ τοῖς πριαμένοις πόνων πολλῶν καὶ κινδύνων
φθονοῦσιν.

15. Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἀλύπως καὶ ἀνεπιφθόνως
ἀλλὰ καὶ χρησίμως καὶ ὠφελίμως προσοιστέον ἐστὶ
τοὺς ἐπαίνους, ἵνα μὴ τοῦτο πράττειν ἀλλ' ἔτερόν 5
τι διὰ τούτου δοκῶμεν· ὅρα πρῶτον, εἰ προτροπῆς
ἕνεκα καὶ ζήλου καὶ φιλοτιμίας τῶν ἀκουόντων αὐτὸν
ἂν τις ἐπαινέσειεν. ὥσπερ ὁ Νέστωρ τὰς ἑαυτοῦ
διηγούμενος ἀριστείας καὶ μάχας τὸν τε Πάτροκλον
παρώρμησε καὶ τοὺς ἐννέα πρὸς τὴν μονομαχίαν 10
E ἀνέστησεν. ἡ γὰρ ἔργον ὁμοῦ καὶ λόγον ἔχουσα προ-
τροπὴ καὶ παράδειγμα καὶ ζῆλον οἰκεῖον ἐμψυχὸς
ἐστὶ καὶ κινεῖ καὶ παροξύνει, καὶ μεθ' ὁρμῆς καὶ
προαιρέσεως ἐλπίδας ὡς ἐφικτῶν καὶ οὐκ ἀδυνάτων
παρίστησι. διὸ καὶ τῶν ἐν Λακεδαιμόνι χορῶν 15
ᾗδουσιν οἱ μὲν τῶν γερόντων

ἄμμες ποτ' ἤμες ἄλκιμοι νεανίαι·

οἱ δὲ τῶν παίδων

ἄμμες δέ γ' ἐσόμεθα πολλὰ κάρρονες·

οἱ δὲ τῶν νεανίσκων

20

ἄμμες δέ γ' εἰμές· αἱ δὲ λῆς, ἀνγάσδεο·

F καλῶς καὶ πολιτικῶς τοῦ νομοθέτου τὰ πλησίον καὶ
οἰκεῖα παραδείγματα τοῖς νέοις δι' αὐτῶν τῶν εἰργα-
σμένων ἐπιθέντος.

16. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καταπλήξεως ἐνιαχοῦ καὶ 25
συστολῆς ἕνεκα καὶ τοῦ ταπεινῶσαι καὶ λαβεῖν ὑπο-

9 cf. Hom. A 655 sqq. 10 id. H 124 sqq. 16 οἱ μὲν
— οἱ δὲ — οἱ δὲ] corr. vid. ὁ μὲν — ὁ δὲ — ὁ δὲ 17 ποτ']
ποκ' Cobetus

χείριον τὸν αὐθάδη καὶ ἰταμόν οὐ χεῖρόν ἐστι κομπάσαι τι περὶ αὐτοῦ καὶ μεγαληγορῆσαι. καθάπερ αὖ πάλιν ὁ Νέστωρ

ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἤεπερ ὑμῖν

5 ἀνδράσιν ὠμίλησα, καὶ οὐ ποτέ μ' οἷ γ' ἀθέριζον.
οὕτω δὴ καὶ πρὸς Ἀλέξανδρον Ἀριστοτέλης οὐ μὴ-545
νον ἔφη τοῖς πολλῶν κρατοῦσιν ἐξεῖναι μέγα φρο-
νεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς περὶ θεῶν δόξας ἀληθεῖς ἔχουσι.
χρήσιμα δὲ καὶ πρὸς πολεμίους καὶ πρὸς ἐχθροὺς

10 τὰ τοιαῦτα

ἄδυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιώωσι.

καὶ περὶ τοῦ Περσῶν βασιλέως μεγάλου καλουμέ-
νου ὁ Ἀγησίλαος 'τί δ' ἐμοῦ γε μεῖζων ἐκείνος,
εἰ μὴ καὶ δικαιότερος;' καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμο-

15 νίους τῶν Θηβαίων κατηγοροῦντας ὁ Ἐπαμεινώνδας
'ἡμεῖς μὲν γ' ὑμᾶς βραχυλογοῦντας ἐπαύσαμεν.' ἀλλὰ
ταῦτα μὲν πρὸς ἐχθροὺς καὶ πολεμίους· τῶν δὲ φί- B
λων καὶ πολιτῶν οὐ μόνον ἔστι τοὺς θρασυνομέ-
νους καταστορέσαι καὶ ποιῆσαι ταπεινότερους, ἀλλὰ
20 καὶ τοὺς περιφόβους καὶ καταπλήγας ἐξῆραι πάλιν
καὶ παρορμῆσαι, χρησάμενον ἐν δέοντι μεγαλαυχία.
καὶ γὰρ ὁ Κῦρος παρὰ τὰ δεινὰ καὶ τὰς μάχας ἔμε-
γαληγόρει ἄλλοτε δ' οὐ μεγαλήγορος ἦν.' καὶ Ἀντί-
γονος ὁ δεύτερος τᾶλλα μὲν ἦν ἄτυφος καὶ μέτριος,
25 ἐν δὲ τῇ περὶ Κῶν ναυμαχίᾳ τῶν φίλων τινὸς εἰπόν-
τος 'οὐχ ὀρᾷς, ὅσῳ πλείους εἰσὶν αἱ πολέμια νῆες;
'ἐμὲ δέ γ' αὐτόν' εἶπε 'πρὸς πόσας ἀντιτάττετε;' καὶ C

τοῦτο δ' ἔοικε συνιδεῖν Ὅμηρος· τὸν γὰρ Ὀδυσσεύα πεποίηκεν, ἀποδειλιώντων τῶν ἐταίρων πρὸς τὸν ψόφον καὶ κλύδωνα τὸν περὶ τὴν Χάρυβδιν, ἀναμυμνήσκοντα τῆς αὐτοῦ δεινότητος καὶ ἀνδρείας·

οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπι κακόν, ἢ ὅτε Κύκλωψ 5
εἴλῃ ἐνὶ σπηϊ γλαφυροῦ κρατερῇ γε βίῃφι·

ἀλλὰ καὶ ἐνθεν ἐμῇ ἀρετῇ βουλῇ τε νόῳ τε
ἐκφύγομεν·

οὐ γὰρ ἔστι δημαγωγοῦντας οὐδὲ σοφιστιῶντος δ τοιοῦτος ἔπαινος οὐδὲ κρότον οὐδὲ πομπυσμὸν αἰ-
τοῦντος, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνέχ-
D ρον τοῦ θαρρεῖν τοῖς φίλοις διδόντος. μέγα γὰρ ἐν
καιροῖς ἐπισφαλέσι πρὸς σωτηρίαν δόξα καὶ πίστις
ἀνδρὸς ἡγεμονικὴν ἐμπειρίαν καὶ δύναμιν ἔχοντος.

17. Ὅτι μὲν οὖν τὸ πρὸς ἔπαινον ἀλλότριον καὶ 15
δόξαν ἀντιπαραβάλλειν ἑαυτὸν ἥκιστα πολιτικόν,
εἴρηται πρότερον· οὐ μὴν ἀλλ' ὅπου βλάπτει καὶ
διαφθείρει ζῆλον ἐμποιῶν πρὸς τὰ φανῶτα καὶ προ-
αίρεσιν πονηρὰν ἐν πράγμασι μεγάλοις ἡμαρτημένος
ἔπαινος, οὐκ ἄχρηστόν ἐστιν ἐκκροῦσαι μᾶλλον δ' 20
ἀποστρέψαι τὸν ἀκροατὴν ἐπὶ τὰ κρείττω, τὴν δια-
φορὰν ἐνδεικνύμενον. ἀγαπήσειε γὰρ ἂν τις οἶμαι
E λαιδορομένης κακίας καὶ ψεγομένης ἐθέλοντας ἀπέ-
χεσθαι τοὺς πολλοὺς ὁρῶν· εἰ δὲ προσλάβοι δόξαν
ἢ κακία, καὶ τῷ καθ' ἡδονὰς αὐτῆς καὶ πλεονεξίας 25
ἄγοντι προσγένειτο τιμὴ καὶ τὸ εὐδοκιμεῖν, οὐκ ἔστιν
οὕτως εὐτυχῆς οὐδ' ἰσχυρὰ φύσις, ἥς οὐκ ἂν κρα-
τήσειε. διὸ δεῖ μὴ τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἐπαίνοις,

ἀλλὰ τοῖς τῶν πραγμάτων, ἣν ἡ φαῦλα, πολεμεῖν
 τὸν πολιτικόν· οὗτοι γὰρ διαστρέφουσι καὶ τούτοις
 τὸ μιμεῖσθαι τὰ αἰσχροὶ καὶ ζηλοῦν ὥς καλὰ συν-
 εισέρχεται. μάλιστα δ' ἐξελέγχονται τοῖς ἀληθινοῖς
 5 παρατιθεμένοις· οἷον ὁ τῶν τραγωδιῶν ὑποκριτῆς
 Θεόδωρος εἰπεῖν ποτε πρὸς τὸν κωμικὸν λέγεται F
 Σάτυρον, ὥς οὐ θαυμαστόν ἐστι τὸ γελᾶν ποιεῖν
 τοὺς θεατὰς ἀλλὰ τὸ δακρύνειν καὶ κλαίειν. ἔμεινον
 δ' ἂν οἶμαι πρὸς τοῦτον αὐτὸν εἴποι φιλόσοφος ἀνὴρ
 10 'ἀλλ' οὐ τὸ ποιεῖν, ᾧ βέλτιστε, κλαίειν καὶ δακρύνειν,
 τὸ δὲ παύειν· λυπουμενούς καὶ κλαίοντας σεμνὸν
 ἐστίν.' ἐπαινῶν γὰρ ἑαυτὸν ὠφελεῖ τὸν ἀκούοντα
 καὶ μετατίθησι τὴν κρίσιν. οὕτω καὶ ὁ Ζήνων πρὸς
 τὸ πλῆθος τῶν Θεοφράστου μαθητῶν 'ὁ κείνου χο-
 15 ρός' ἔφη 'μείζων, οὐμὸς δὲ συμφωνότερος.' καὶ ὁ 546
 Φωκίων, ἔτι τοῦ Λεωσθένους εὐημεροῦντος, ὑπὸ
 τῶν ῥητόρων ἐρωτῶμενος τί τὴν πόλιν αὐτὸς ἀγαθὸν
 πεποίηκεν, 'οὐδέν' εἶπεν 'ἀλλ' ἡ ὑμᾶς, ἐμοῦ στρα-
 τηγοῦντος, ἐπιτάφιον λόγον μὴ εἰπεῖν ἀλλὰ πάντας
 20 ἐν τοῖς πατρώοις μνήμασι θάπτεσθαι τοὺς ἀποθνή-
 σκοντας.' πάννυ δὲ χαριέντως καὶ ὁ Κράτης πρὸς τὸ
 'ταῦτ' ἔχω, ὅσσοι ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα ἡδὲ μετ'
 τέρωθην.' [ἔρωτος
 ἀντέγραψε τὸ
 25 'ταῦτ' ἔχω, ὅσσοι ἔμαθον καὶ ἐφρόντισα καὶ μετὰ
 σέμν' ἐδάην.' [Μουσῶν B

9 δ' ἂν οἶμαι *: δ' οἶμαι ἂν εἴποι Duebnerus: εἴπη
 14 'κείνου p. 78 e: ἐκείνου 22 cf. p. 330 f.

καλὸς γὰρ ὁ τοιοῦτος ἔπαινος καὶ ὠφέλιμος καὶ δι-
δάσκων τὰ χρήσιμα καὶ τὰ συμφέροντα θαυμάζειν
καὶ ἀγαπᾶν ἀντὶ τῶν κενῶν καὶ περιττῶν. διὸ τοῦτο
μὲν συγκατατετάχθω τοῖς εἰρημένοις εἰς τὸ πρόβλημα.

18. Λέιπεται δ' ἡμῖν, τοῦ λόγου τὸ ἐφεξῆς ἀπαι- 5
τοῦντος καὶ παρακαλοῦντος, εἰπεῖν ὅπως ἂν ἕκαστος
ἐκφύγοι τὸ ἐπαινεῖν ἀκαίρως ἑαυτόν. μέγα γὰρ ἡ
περιαντολογία τὴν φιλαντίαν ὁρμητήριον ἔχουσα,
καὶ τοῖς πάνυ δοκοῦσι μετρίως ἔχειν πρὸς δόξαν
ἐμφύεται πολλάκις ἐπιτιθεμένη. καθάπερ γὰρ τῶν 10
C ὕγεινῶν ἓν ἐστὶ παραγγελμάτων τὸ τὰ νοσώδη χωρὶα
φυλάττεσθαι παντάπασιν ἢ προσέχειν μᾶλλον αὐτῶ
γιννόμενον ἐν αὐτοῖς, οὕτως ἔχει τινὰς ἡ περιαντο-
λογία καιροῦς καὶ τόπους ὀλισθηροῦς καὶ περιφέ-
ροντας εἰς αὐτὴν ἐκ πάσης προφάσεως. πρῶτον μὲν 15
γὰρ ἐν τοῖς ἀλλοτριόις ἐπαίνοις, ὥσπερ εἴρηται, τὸ
φιλότιμον ἐξανθεῖ τὴν περιαντολογίαν· καὶ τις αὐτὸ
καταλαμβάνει δακνόμενον καὶ γαργαλιζόμενον οἷον
ὑπὸ κνησμοῦ δυσκαρτέρητος ἐπιθυμία καὶ ὁρμὴ πρὸς
δόξαν, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ τοῖς ἴσοις ἕτερος ἢ τοῖς 20
ἐλάττωσιν ἐπαινῆται. καθάπερ γὰρ οἱ πεινῶντες ἐτέ-
D ρων ἐσθιόντων ἐν ὕψει μᾶλλον ἐρεθίζονται καὶ παρο-
ξύνονται τὴν ὕβριν· οὕτως ὁ τῶν πλησίον ἔπαι-
νος ἐκκείει τῇ ζηλοτυπίᾳ τοὺς πρὸς δόξαν ἀκρατῶς
ἔχοντας. (19) δεύτερον αἱ τῶν εὐτυχῶς καὶ κατὰ νοῦν 25
πεπραγμένων διηγήσεις λανθάνουσι πολλοὺς εἰς με-
γαλαυχίαν ὑπὸ χαρᾶς ἐκφέρουσαι καὶ κόμπον· ἐμπε-

σόντες γὰρ εἰς τὸ λέγειν νίκας τινὰς ἑαυτῶν ἢ κατορ-
 θώσεις ἐν πολιτεύμασιν ἢ παρ' ἡγεμόσι πράξεις καὶ
 λόγους εὐδοκιμήσαντας, οὐ κρατοῦσιν οὐδὲ μετριά-
 ζουσιν. ᾧ γένει μάλιστα τῆς περιαντολογίας τὸ
 5 ναυτικὸν ἰδεῖν ἔστι καὶ στρατιωτικὸν ἀλίσκόμενον.
 συμβαίνει δὲ καὶ τοῖς ἐκ πότων ἡγεμονικῶν καὶ
 πραγμάτων μεγάλων ἐπανήκουσι τοῦτο πάσχειν ἐπι- E
 εικῶς· μεμνημένοι γὰρ ἀνδρῶν ἐπιφανῶν καὶ βασι-
 λικῶν συγκραταπλέκουσι περὶ αὐτῶν εὐφημίας τινὰς
 10 ὑπ' ἐκείνων εἰρημένους, καὶ νομίζουσιν οὐχ αὐτοὺς
 ἐπαινεῖν ἀλλ' ἐτέρων ἐπαίνους διηγέεσθαι περὶ αὐτῶν
 γενομένους. οἱ δ' ὅλως οἴονται λανθάνειν τοὺς ἀκού-
 οντας, ὅταν βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων δεξιώσεις
 καὶ προσαγορεύσεις καὶ φιλοφροσύνας ἀπαγγέλλωσιν,
 15 ὥς οὐχ αὐτῶν ἐπαίνους ἀποδείξεις δὲ τῆς ἐκείνων
 ἐπικεικίας καὶ φιλανθρωπίας διεξιόντες. ὅθεν εὖ
 μάλα δεῖ προσέχειν ἑαυτοῖς περὶ τοὺς ἐτέρων ἐπαί- F
 νους, ὅπως καθαροὶ καὶ ἀνύποπτοι φιλαυτίας καὶ
 περιαντολογίας ᾧσι, καὶ μὴ δοκῶμεν 'Πάτροκλον
 20 πρόφασιν' σφᾶς δ' αὐτοὺς δι' ἐκείνων ἐπαινεῖν.

20. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ περὶ τοὺς ψόγους καὶ τὰς
 καταιτιάσεις γένος ἐπισφαλές ἐστι καὶ παρέχον ἐκ-
 τροπὰς τοῖς περὶ δόξαν νοσοῦσιν. ᾧ μάλιστα περι-
 πίπτουσιν οἱ γέροντες, ὅταν εἰς τὸ νουθετεῖν ἐτέρους
 25 καὶ κακίζειν ἔθνη φραῦλα καὶ πράξεις ἡμαρτημένας
 προαχθῶσι, μεγαλύνοντες αὐτοὺς ὥς περὶ ταῦτα 547
 θαυμασίους δὴ τινὰς γενομένους. τούτοις μὲν οὖν,

19 Πάτροκλον πρόφασιν] proverbium sumptum ex Hom.
 T 302

ἂν μὴ μόνον ἔχωσιν ἡλικίαν ἀλλὰ καὶ δόξαν καὶ
 ἀρετὴν, δοτέον· οὐ γὰρ ἀνωφελές, ἀλλὰ μέγα ξῆλον
 ἐμποιοῦν ἅμα καὶ φιλοτιμίαν τινὰ τοῖς οὕτω κολα-
 ζομένοις. οἱ δ' ἄλλοι σφόδρα φυλάττεσθαι καὶ δε-
 διέναι τὴν ἐκτροπὴν ταύτην ὁφείλομεν. ἀνιστοῦ γὰρ 5
 ὄντος ἄλλως καὶ μόλις ἀνεκτοῦ τοῦ τῶν πλησίων
 ἐλέγχου καὶ δεομένου πολλῆς εὐλαβείας, ὁ μιγνύων
 ἐπαινον ἰδίου ἀλλοτριῷ φόγῳ καὶ δι' ἀδοξίας ἐτέρου
 δόξαν αὐτῷ θηρώμενος, ἐπαχθῆς παντάπασιν καὶ φορ-
 τικός ἐστίν, ὥς ἐνευδοκιμεῖν ἀσχημονοῦσιν ἄλλοις 10
 βουλόμενος.

21. Ἐτι τοίνυν τοῖς μὲν πρὸς τοὺς γέλωτας εὐ-
 B καταφόροις φύσει καὶ προχείροις μάλιστα φεύγειν
 προσήκει καὶ φυλάττεσθαι τοὺς γαργαλισμοὺς καὶ
 τὰς ψηλαφήσεις, ἐν αἷς τὰ λειότατα τοῦ σώματος 15
 ὀλισθάνοντα καὶ συρρέοντα κινεῖ καὶ συνεξορμᾷ τὸ
 πάθος· ὅσοι δὲ πρὸς δόξαν ἐμπαθέστερον ἐρρυνήκασιν,
 τούτοις ἂν τις οὐχ ἥμισυ παραινέσειεν ἀπέχεσθαι
 τοῦ σφᾶς αὐτοὺς ἐπαινεῖν, ὅταν ὑπ' ἄλλων ἐπαι-
 νῶνται. δεῖ γὰρ ἐρρυθριᾶν ἐπαινούμενον οὐκ ἀπερυ- 20
 θριᾶν, καὶ καταστέλλειν τοὺς μέγα τι περὶ αὐτῶν
 λέγοντας, οὐκ ἐλέγχειν ὥς ἐνδεέστερον ἐπαινοῦντας·
 ὅπερ οἱ πολλοὶ ποιοῦσιν, ὑπομιμνήσκοντες αὐτοὶ καὶ
 C προσεμφοροῦντες ἄλλας τινὰς πρᾶξεις καὶ ἀνδραγα-
 θίας, ἅρρι ἂν τῷ περὶ αὐτῶν καὶ τὸν παρ' ἐτέρων 25
 ἐπαινον διαφθείρῳσιν. ἔνιοι μὲν οὖν κολακεύοντες
 αὐτοὺς ὥσπερ γαργαλίζουσιν καὶ φουσῶσιν· ἔνιοι δὲ
 κακοήθως οἷόν τι δέλεαρ μικρὸν εὐλογίας ὑποβάλ-

λοντες ἐγκαλοῦνται τὴν περιαντολογίαν· οἱ δὲ προσ-
πυνθάνονται καὶ διερωτῶσιν, ὥς παρὰ τοῦ Μενάνδρου
τὸν στρατιώτην, ἵνα γελάσωσι,

‘πῶς δὴ τὸ τραῦμα τοῦτ’ ἔχεις;’

5 ‘μεσαγκύλῳ.’ ‘πῶς πρὸς θεῶν;’ ‘ἐπὶ κλίμακα
πρὸς τεῖχος ἀναβαίνων.’ ‘ἐγὼ μὲν δεικνύω
ἐσπουδακῶς, οἱ δὲ πάλιν ἐπεμνηστήρισαν.’

22. Ἐν ἅπασιν οὖν τούτοις εὐλαβητέον ὥς ἐν D
μάλιστα, μῆτε συνεκπίπτοντα τοῖς ἐπαίνουις μῆτε ταῖς
10 ἐρωτήσεσιν ἑαυτὸν προῖέμενον. ἐντελεστάτῃ δὲ τού-
των εὐλάβεια καὶ φυλακὴ τὸ προσέχειν ἑτέροις ἑαυ-
τοῦς ἐπαινοῦσι καὶ μνημονεύειν, ὥς ἀηδὲς τὸ πρᾶγμα
καὶ λυπηρὸν ἅπασι, καὶ λόγος ἄλλος οὐδεὶς οὕτως
ἐπαχθὴς οὐδὲ βαρὺς. οὐδὲ γὰρ ἔχοντες εἰπεῖν ὅτι
15 πᾶσχομεν ἄλλο κακὸν ὑπὸ τῶν αὐτοῦς ἐπαινούντων,
ὥσπερ φύσει βαρυνόμενοι τὸ πρᾶγμα καὶ φεύγοντες
ἀπαλλαγῆναι καὶ ἀναπνεῦσαι σπεύδομεν· ὅπου καὶ
κόλακι καὶ παρασίτῳ καὶ δεομένῳ δύσοιστον ἐν χρεῖᾳ E
καὶ δυσκαρτέρητον ἑαυτὸν ἐγκωμιάζων πλούσιος τις
20 ἢ σατράπης ἢ βασιλεύς· καὶ ‘συμβολὰς ταύτας ἀπο-
τίνειν μεγίστας’ λέγουσιν, ὥς ὁ παρὰ Μενάνδρῳ

‘σφάττει με, λεπτὸς γίνοιμ’· εὐωχοῦμενος,
τὰ σκώμμαθ’ οἷα τὰ σοφὰ καὶ στρατηγικά,
οἷος δ’ ἀλαζῶν ἐστὶν ἀλιτήριος.’

25 ταῦτα γὰρ οὐ πρὸς στρατιώτας μόνον οὐδὲ νεοπλού-
τους εὐπάρουφα καὶ σοβαρὰ διηγήματα περαίνοντας,

4 Kock. 3 p. 172 21 Μενάνδρῳ] id. ib. 23 σκώμ-
μαθ’ οἷα] σκωμμάτια Meinek. 24 ἀλιτήριος Duebnerus:
ἀλιτήριος

ἀλλὰ καὶ πρὸς σοφιστὰς καὶ φιλοσόφους καὶ στρα-
τηγούς ὀγκουμένους ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ μεγαληγοροῦν-
τας, εἰωθότες πάσχειν καὶ λέγειν, ἂν μνημονεύωμεν,
F ὅτι τοῖς ἰδίοις ἐπαίνοις ἀλλότριος ἔπεται ψόγος αἰ
καὶ γίνεται τέλος ἀδοξία τῆς κενοδοξίας ταύτης, καὶ ε
τὸ λυπεῖν τοὺς ἀκούοντας, ὡς ὁ Δημοσθένης φησί,
περίεστιν οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι τοιούτους, ἀφεξόμεθα
τοῦ λέγειν περὶ αὐτῶν, ἂν μὴ τινα μεγάλα μέλλωμεν
ὠφελεῖν ἑαυτοὺς ἢ τοὺς ἀκούοντας.

3 πάσχειν W: φάσκειν

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΒΡΑΔΕΩΣ⁵⁴⁸
ΤΙΜΩΡΟΥΜΕΝΩΝ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

ΠΑΤΡΟΚΛΕΑΣ, ΠΛΟΤΤΑΡΧΟΣ, ΤΙΜΩΝ, ΟΛΤΜΠΙΧΟΣ.

1. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἐπίκουρος εἰπὼν, ὦ Κύντε,
καὶ πρὶν ἀποκρίνασθαι τινα πρὸς τῷ πέρατι τῆς Β
στοᾶς γενομένων ἡμῶν, ὥχετ' ἀπιὼν· ἡμεῖς δ' ὅσον
τι θαυμάσαι τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀτοπίαν, ἐπιστάντες
5 σιωπῇ καὶ πρὸς ἀλλήλους διαβλέψαντες, ἀνεστρέφο-
μεν πάλιν ὥσπερ ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες. εἴτα
πρῶτος ὁ Πατροκλέας 'τί οὖν;' εἶπεν 'ἔἴαν δοκεῖ τὴν
ζήτησιν, ἢ τῷ λόγῳ καθάπερ παρόντος καὶ μὴ παρόν-
τος ἀποκρινώμεθα τοῦ εἰπόντος;' ὑπολαβὼν δ' ὁ
10 Τίμων 'ἀλλ' οὐδ' εἰ βαλὼν' εἶπεν 'ἀπηλλάγη, καλῶς
εἶχε περιορᾶν τὸ βέλος ἐγκείμενον· ὁ μὲν γὰρ Βρασί- C
δας ὡς ἔοικεν ἐξεγκύσας τὸ δόρυ τοῦ σώματος, αὐτῷ
τούτῳ τὸν βαλόντα πατάξας ἀνείλεν· ἡμῖν δ' ἀμύ-
νασθαι μὲν οὐδὲν ἔργον ἐστὶ δῆπου τοὺς ἄτοπον ἢ
15 ψευδῇ λόγον εἰς ἡμᾶς ἀφέντας, ἀρκεῖ δ' ἂν αὐτοί,

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ — — ΟΛΤΜΠΙΧΟΣ] om. mei codd.
ΟΛΤΜΠΙΧΟΣ pro ΟΛΤΜΠΙΚΟΣ ego scripsi (ex p. 654 b)
hic et infra 1 Κύντε R: κύνιε 8 καὶ μὴ παρόντος] del.
Emperius 13 ἡμῖν Madvigius: ἡμῶν 15 δ' ἂν αὐτοί *:
δὲ αὐτοῖς

πρὶν ἄψασθαι τὴν δόξαν, ἐκβάλλωμεν.' 'τί οὖν' ἔφην
 ἐγὼ 'μάλιστα κεκίνηκεν ὑμᾶς τῶν εἰρημένων; ἀθρόα
 γὰρ πολλὰ καὶ κατὰ τάξιν οὐδέν, ἄλλο δ' ἀλλαχόθεν
 ὁ ἄνθρωπος ὥσπερ ὀργῇ τινι καὶ λοιδορίᾳ σπαράτ-
 των ἅμα κατεφόρει τῆς προνοίας.'

5

2. Καὶ ὁ Πατροκλέας 'ἡ περὶ τὰς τιμωρίας' εἶπε
 'τῶν πονηρῶν βραδυτῆς τοῦ δαιμονίου καὶ μέλλησις
 D ἐμοὶ δοκεῖ μάλιστα δεινὸν εἶναι· καὶ νῦν ὑπὸ τῶν
 λόγων τούτων ὥσπερ πρόσφατος γέγονα τῇ δόξῃ καὶ
 καινός, ἐκπαλαὶ δ' ἡγανᾶκτον ἀκούων Εὐριπίδου 10
 λέγοντος

'μέλλει, τὸ θεῖον δ' ἐστὶ τοιοῦτον φύσει.'

καίτοι πρὸς οὐδέν ἥμιστα δὲ πρέπει πρὸς τοὺς πονη-
 ροὺς ῥαθύμον εἶναι τὸν θεόν, οὐ ῥαθύμους ὄντας
 αὐτοὺς οὐδ' ἀμβολιεργοὺς τοῦ κακῶς ποιεῖν, ἀλλ' 15
 ὀξυτάταις ὀρμαῖς ὑπὸ τῶν παθῶν φερομένους πρὸς
 τὰς ἀδικίας. καὶ μὴν 'τὸ ἀμύνασθαι τῷ παθεῖν' ὥς
 E Θουκυδίδης φησὶν 'ὅτι ἐγγυτάτω κείμενον' εὐθύς
 ἀντιφράττει τὴν ὁδὸν τοῖς ἐπὶ πλεῖστον εὐροούσῃ
 τῇ κακίᾳ χρωμένοις. οὐδὲν γὰρ οὕτω χρεός ὥς τὸ 20
 τῆς δίκης ὑπερήμερον γιγνόμενον ἀσθενῇ μὲν ταῖς
 ἐλπίσι ποιεῖ καὶ ταπεινὸν τὸν ἀδικούμενον, αὖξει δὲ
 θρασύτητι καὶ τόλμῃ τὸν μοχθηρόν· αἱ δ' ὑπὸ χεῖρα
 τοῖς τολμωμένοις ἀπαντᾶσαι τιμωρίαι καὶ τῶν μελ-
 λόντων εἰσὶν ἐπισχέσεις ἀδικημάτων, καὶ μάλιστα τὸ 25
 παρηγοροῦν τοὺς πεπονθότας ἐνεστὶν αὐταῖς. ὥς

1 δόξαν Emperius: δόξαν ἄν ἐκβάλλωμεν Duebnerus:
 ἐκβάλλωμεν 4 ἄνθρωπος Duebnerus 12 Eurip. Or. 420
 18 Θουκυδίδης] 3, 38

ἔμοιγε καὶ τὸ τοῦ Βίαντος ἐνοχλεῖ πολλάκις ἀνα-
 λαμβάνοντι τὸν λόγον· ἔφη γάρ, ὡς ἔοικε, πρὸς τινὰ F
 πονηρόν, ὡς οὐ δέδιδε μὴ οὐ δῶ δίκην, ἀλλὰ μὴ οὐκ
 αὐτὸς ἐπίδη. τί γὰρ Μεσσηνίοις ὄφελος τοῖς προ-
 5 ἀναιρεθεῖσι τῆς Ἀριστοκρατοῦς τιμωρίας, ὃς προδοὺς
 τὴν ἐπὶ Τάφρῳ μάχην καὶ λαθῶν ὑπὲρ εἰκοσιν ἔτη
 καὶ πάντα ταῦτα βασιλεύσας Ἀρκάδων, ὕστερον ἔδωκε
 δίκην φωραθεῖς· οἱ δ' οὐκέτ' ἦσαν; ἢ τίν' Ὀρχο-
 μενίων τοῖς ἀποβαλοῦσι παῖδας καὶ φίλους καὶ οἰ-
 10 κέλους ὑπὸ Λυκίσκου προδοθέντας ἤνεγκε παραμυ-
 θίαν ἢ χρόνοις ὕστερον πολλοῖς ἀψαμένῃ νόσος καὶ
 κατανεμηθεῖσα τοῦ σώματος ὅσον ἀεὶ βάπτων καὶ 549
 βρέχων εἰς τὸν ποταμὸν ὥμοσε καὶ κατηράσατο σα-
 πῆναι, προδόντος αὐτοῦ καὶ ἀδικήσαντος; τὰς μὲν
 15 γὰρ Ἀθήνησι τῶν ἐναγῶν σωμάτων ρίψεις καὶ νε-
 κρῶν ἐξορισμοὺς οὐδὲ παίδων παισὶν ἐπιδεῖν ὑπῆρξε
 τῶν ἀποσφαγέντων ἐκείνων. ὅθεν Εὐριπίδης ἄτο-
 πος, εἰς ἀποτροπὴν κακίας τούτοις χρώμενος,

‘οὔτοι προσελθοῦς’ ἢ Δίκη σε, μὴ τρέσης,
 20 παῖσει πρὸς ἧπαρ οὐδὲ τῶν ἄλλων βροτῶν
 τὸν ἄδικον, ἀλλὰ σῖγα καὶ βραδεῖ ποδὶ
 στείχουσα μάρφει τοὺς καχοῦς, ὅταν τύχη.’ B

οὐ γὰρ ἄλλα δῆπον, ταῦτα δ' αὐτὰ τοὺς καχοὺς
 εἰκός ἐστιν ἑαυτοῖς διακελευομένους καὶ παρεγγυῶν·
 25 τὰς ἐπιχαίρειν τοῖς παρανομήμασιν, ὡς τῆς ἀδικίας
 τὸν μὲν καρπὸν εὐθύς ὥραϊον καὶ προὔπτον ἀπο-

6 Τάφρῳ M: κύφρῳ
 M: σιγα

19 Nauck. p. 676

21 σῖγα

διδούσης, τὴν δὲ τιμωρίαν ὅψε καὶ πολὺ τῆς ἀπο-
λαύσεως καθυστεροῦσαν.

3. Ταῦτα τοῦ Πατροκλέου διελθόντος, ὑπολαβὼν
ὁ Ὀλύμπιος 'ἐκεῖνο δ' ' εἶπεν 'ὦ Πατροκλέα, πηλί-
κον αἶ περὶ ταῦτα τοῦ θείου διατριβαὶ καὶ μελλή- 5
σεις ἄτοπον ἔχουσιν, ὅτι τὴν πίστιν ἡ βραδυτῆς
ἀφαιρεῖται τῆς προνοίας, καὶ τὸ μὴ παρ' ἑαστον
C ἀδίκημα τοῖς πονηροῖς ἐπακολουθοῦν κακὸν ἄλλ'
ὑστερον εἰς ἀτυχήματος χώραν τιθέμενοι, καὶ συμ-
φορὰν οὐ τιμωρίαν ὀνομάζοντες, οὐδὲν ὠφελοῦνται, 10
τοῖς μὲν συμβαίνουσιν ἀχθόμενοι τοῖς δὲ πεπραγμέ-
νοις μὴ μεταμελόμενοι; καθάπερ γὰρ ἵππον ἡ παρα-
χρῆμα τὸ πταῖσμα καὶ τὴν ἁμαρτίαν διώκουσα πληγὴ
καὶ νύξεις ἐπανορθοῖ καὶ μετὰγει πρὸς τὸ θεόν, οἱ
δ' ὑστερον καὶ μετὰ χρόνον σπαραγμοὶ καὶ ἀνα- 15
κρούσεις καὶ περιψοφήσεις ἐτέρου τινὸς ἔνεκα μάλ-
λον δοκοῦσι γίνεσθαι ἢ διδασκαλίας, διὸ τὸ λυποῦν
D ἄνευ τοῦ παιδεύειν ἔχουσιν· οὕτως ἡ καθ' ἑαστον
ὦν πταίει καὶ προσπίπτει ῥαπιζομένη καὶ ἀνακρουο-
μένη τῷ κολάζεσθαι κακία μάλιστα' ἂν γένοιτο σύννους 20
καὶ ταπεινὴ καὶ κατὰφοβος πρὸς τὸν θεόν, ὥς ἐφε-
στῶτα τοῖς ἀνθρώπινους πράγμασι καὶ πάθεσιν οὐχ
ὑπερήμερον δικαιωτῆν' ἡ δ' ἀτρέμα καὶ 'βραδεῖ ποδί'
κατ' Εὐριπίδην καὶ ὥς ἔτυχεν ἐπιπίπτουσα Δίκη τοῖς
πονηροῖς ταῦτομάτῳ μᾶλλον ἢ τῷ κατὰ πρόνοιαν 25
ὁμοιον ἔχει τὸ πεπλανημένον καὶ ὑπερήμερον καὶ

12 ἵππον ἡ R: ἡ ποιινὴ ἡ 16 μᾶλλον] post γίνεσθαι
transposuit Benselerus 20 μάλιστα' W: μόλις 24 Εὐρι-
πίδην] Nauck. p 676 25 ταῦτομάτῳ *: τῷ αὐτομάτῳ

ἄτακτον. ὥστ' οὐχ ὁρῶ, τί χρήσιμον ἔνεστι τοῖς
ὀψὲ δὴ τούτοις ἀλεῖν λεγομένοις μύλοις τῶν θεῶν
καὶ ποιοῦσι τὴν δίκην ἀμαυρὰν καὶ τὸν φόβον ἐξί- E
τηλον τῆς κακίας.'

- 5 4. 'Ρηθέντων οὖν τούτων ἀμοῦ πρὸς αὐτὸν ὕ-
τος, ὁ Τίμων 'πότερον' εἶπεν 'ἐπιθῶ καὶ αὐτὸς ἤδη
τῷ λόγῳ τὸν κολοφῶνα τῆς ἀπορίας, ἢ πρὸς ταῦτ'
ἔάσω πρότερον αὐτὸν διαγωνίσασθαι;' 'τί γάρ' ἔφη
ἐγὼ 'δεῖ τὸ τρίτον ἐπενεγκεῖν κῦμα καὶ προσκατα-
10 κλύσαι τὸν λόγον, εἰ τὰ πρῶτα μὴ δυνατὸς ἔσται
διώσασθαι μηδ' ἀποφυγεῖν ἐγκλήματα; πρῶτον οὖν
ὥσπερ ἀφ' ἐστίας ἀρχόμενοι πατρῴας, τῆς πρὸς τὸ
θεῖον εὐλαβείας τῶν ἐν Ἀκαδημαίᾳ φιλοσόφων, τὸ F
μὲν ὡς εἰδότες τι περὶ τούτων λέγειν ἀφοσιωσόμεθα.
15 πλέον γάρ ἐστι τοῦ περὶ μουσικῶν ἀμούσους καὶ
πολεμικῶν ἀστρατεύτους διαλέγεσθαι τὸ τὰ θεῖα καὶ
τὰ δαιμόνια πράγματα διασκοπεῖν, ἀνθρώπους ὄντας,
οἷον ἀτέχνους τεχνιτῶν διάνοιαν ἀπὸ δόξης καὶ ὑπο-
νοίας κατὰ τὸ εἶκος μετιόντας. οὐ γὰρ ἱατροῦ μὲν
20 ἰδιώτην ὄντα συμβαλεῖν λογισμόν, ὥς πρότερον
οὐκ ἔτεμεν ἀλλ' ὅστερον οὐδ' ἐχθρὸς ἔλουσεν ἀλλὰ
σήμερον, ἔργον ἐστί· περὶ θεῶν δὲ θνητὸν ῥάδιον
βέβαιον εἰπεῖν ἄλλο, πλὴν ὅτι τὸν καιρὸν εἰδὼς
ἄριστα τῆς περὶ τὴν κακίαν ἱατρείας ὥς φάρμακον 550
25 ἐκάστω προσφέρει τὴν κόλασιν, οὔτε μεγέθους μέ-

2 ὀψὲ — θεῶν] in proverbium abiit ignoti poetae versus.
cf. Sext. Emp. adv. Gramm. 1 p. 279. Leutsch. 2 p. 199
11 οὖν] μὲν οὖν W 13 Ἀκαδημαίᾳ *: ἀκαδημαίᾳ 18 ὑπο-
νοίας M: διανοίας 21 οὐδ' ἐχθρὸς *: οὐδὲ χθρὸς 22 ῥά-
διον.*: ῥάδιον ἦ

τρον κοινὸν οὕτε χρόνον ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πάν-
των ἔχουσαν. ὅτι γὰρ ἡ περὶ τὴν ψυχὴν ἰατρεία,
δίκη δὲ καὶ δικαιοσύνη προσαγορευομένη, πασῶν ἐστὶ
τεχνῶν μεγίστη, πρὸς μυρίοις ἑτέροις καὶ Πίνδαρος
ἐμαρτύρησεν, ἄριστοτέχνην ἀνακαλούμενος τὸν ἄρ- 5
χοντα καὶ κύριον ἀπάντων θεόν, ὥς δὴ δίκης ὄντα
δημιουργόν, ἣ προσήκει τὸ πότε καὶ πῶς καὶ μέχρι
πόσου κολαστέον ἕκαστον τῶν πονηρῶν ὁρίζειν. καὶ
ταύτης φησὶ τῆς τέχνης ὁ Πλάτων υἱὸν ὄντα τοῦ
B Διὸς γεγενῆσθαι τὸν Μίνω μαθητὴν, ὥς οὐ δυνατόν 10
ἐν τοῖς δικαίοις κατορθοῦν οὐδ' αἰσθάνεσθαι τοῦ
κατορθοῦντος τὸν μὴ μαθόντα μηδὲ κτησάμενον τὴν
ἐπιστήμην. οὐδὲ γὰρ οὓς ἄνθρωποι νόμους τίθενται
τὸ εὖλογον ἀπλῶς ἔχουσι καὶ πάντοτε φαινόμενον,
ἀλλ' ἓνα καὶ δοκεῖ κομιδῇ γελοῖα τῶν προσταγμά- 15
των· οἷον ἐν Λακεδαιμόνι κηρύττουσιν οἱ ἔφοροι
παριόντες εὐθύς εἰς τὴν ἀρχὴν μὴ τρέφειν μύστικα,
καὶ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ὥς μὴ χαλεποὶ ᾧσιν αὐ-
τοῖς· Ῥωμαῖοι δέ, οὓς ἂν εἰς ἐλευθερίαν ἀφαιρῶνται,
κάρφος αὐτῶν λεπτὸν ἐπιβάλλουσι τοῖς σώμασιν· 20
ὅταν δὲ διαθήκας γράφωσιν, ἑτέρους μὲν ἀπολεί-
C πουσιν κληρονόμους ἑτέροις δὲ πωλοῦσι τὰς οὐσίας·
ὃ δοκεῖ παράλογον εἶναι. παραλογώτατον δὲ τὸ τοῦ
Σόλωνος, ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει πόλεως μηδε-
τέρᾳ μερίδι προσθίμενον μηδὲ συστασιάσαντα. καὶ 25
ὅλως πολλὰς ἂν τις ἐξείποι νόμων ἀτοπίας μήτε τὸν
λόγον ἔχων τοῦ νομοθέτου μήτε τὴν αἰτίαν συνειδὺς

4 Πίνδαρος] Bergk. 1 p. 388 9 Πλάτων] Min. p. 319 c sqq.
de Legg. p. 624 b 14 πάντοσε W 22 ἑτέροις Amyotus: ἑταροῖ

ἐκάστου τῶν γραφομένων. τί δὴ θαυμαστόν, εἰ, τῶν ἀνθρωπίνων οὕτως ἡμῖν ὄντων δυσθεωρήτων, οὐκ εὐπορόν ἐστι τὸ περὶ τῶν θεῶν εἰπεῖν, ὅτινι λόγῳ τοὺς μὲν ὕστερον τοὺς δὲ πρότερον τῶν ἁμαρτανόν-
 5 των κολάζουσιν;

5. 'Ταῦτα δ' οὐκ ἀποδράσεως πρόφασίς ἐστὶν ἀλλὰ συγγνώμης αἵτησις, ὅπως ὁ λόγος, οἷον εἰς λι-
 μένα καὶ καταφυγὴν ἀποβλέπων, εὐθαρσέστερον ἐξ-
 αναφέρῃ τῷ πιθανῷ πρὸς τὴν ἀπορίαν. ἀλλὰ σκοπεῖτε
 10 πρῶτον, ὅτι κατὰ Πλάτωνα πάντων καλῶν ὁ θεὸς D
 ἑαυτὸν ἐν μέσῳ παρὰδειγμα θέμενος, τὴν ἀνθρω-
 πίνην ἀρετὴν, ἐξομοίωσιν οὖσαν ἁμωσγέπως πρὸς
 αὐτόν, ἐνδίδωσι τοῖς ἐπεσθαι θεῷ δυναμένοις. καὶ
 γὰρ ἡ πάντων φύσις ἄτακτος οὖσα ταύτην ἔσχεν
 15 ἀρχὴν τοῦ μεταβαλεῖν καὶ γενέσθαι κόσμος, ὁμοιό-
 τητι καὶ μετέξει τινὲ τῆς περὶ τὸ θεῖον ιδέας καὶ
 ἀρετῆς. καὶ τὴν ὕψιν αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ ἀνάψαι φησὶ
 τὴν φύσιν ἐν ἡμῖν, ὅπως ὑπὸ θεάς τῶν ἐν οὐρανῷ
 φερομένων καὶ θαύματος ἀσπάξεσθαι καὶ ἀγαπᾶν
 20 ἐθιζομένη τὸ εὖσχημον ἢ ψυχὴ καὶ τεταγμένον ἀπε-
 χθάνηται τοῖς ἀναρμόστοις καὶ πλανητοῖς πάθεσι καὶ E
 φεύγῃ τὸ εἰκῇ καὶ ὥς ἔτυχεν, ὥς κακίας καὶ πλημ-
 μελείας ἀπάσης γένεσιν. οὐ γὰρ ἔστιν ὃ τι μεῖζον
 ἄνθρωπος ἀπολαύειν θεοῦ πέφυκεν ἢ τὸ μιμήσει καὶ
 25 διώξει τῶν ἐν ἐκείνῳ καλῶν καὶ ἀγαθῶν εἰς ἀρε-
 τὴν καθίστασθαι. διὸ καὶ τοῖς πονηροῖς ἐν χρόνῳ
 καὶ σχολαίως τὴν δίκην ἐπιτίθησιν, οὐκ αὐτὸς τινα

10 Πλάτωνα] cf. de Legg. p. 715 e 17 αὐτὸς] ὁ αὐτὸς
 W ἀνὴρ Duebnerus: ἀνὴρ. cf. Plat. Tim. Locr. p. 100 c

τοῦ ταχὺ κολάζειν ἁμαρτίαν δεδιὼς ἢ μετάνοιαν,
 F ἄλλ' ἡμῶν τὸ περὶ τὰς τιμωρίας θηριῶδες καὶ λά-
 βρον ἀφαιρῶν καὶ διδάσκων μὴ σὺν ὀργῇ μὴδ' ὅτε
 μάλιστα φλέγεται καὶ σφαδάζει

ἔπηδῶν ὁ θυμὸς τῶν φρενῶν ἀνωτέρω,⁵
 καθάπερ δίδωκεν ἢ πείναι ἀποπιμπλάντας ἐπιπηδᾶν
 τοῖς λελυπηκόσιν, ἀλλὰ μιμουμένους τὴν ἐκείνου
 πραότητα καὶ τὴν μέλλησιν, ἐν τάξει καὶ ἐμμελείᾳ
 τὸν ἥκιστα μετανόια προσοισόμενον χρόνον ἔχοντας
 σύμβουλον, ἄπτεσθαι τῆς δίκης. ὕδατι γὰρ τεταρα-¹⁰
 γμένῳ προσπεσόντα χρῆσθαι δι' ἀκρασίαν ἥττον ἐστὶ
 551 κακόν, ὥς Σωκράτης ἔλεγεν, ἢ θολερὸν ὄντα καὶ
 διάπλεων τὸν λογισμὸν ὀργῆς καὶ μανίας, πρὶν ἢ
 καταστῆναι καὶ γενέσθαι καθαρὸν ἐμφορεῖσθαι τιμω-
 ρίας συγγενοῦς καὶ ὁμοφύλου σώματος. οὐ γὰρ ἔγ-¹⁵
 γυτάτω τὸ ἀμύνασθαι τῷ παθεῖν' ὥς Θουκυδίδης
 ἔλεγεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπωτάτω κείμενον ἀπολαμβάνει
 τὸ προσῆκον. ὥς γὰρ ὁ θυμὸς κατὰ τὸν Μελάνθιον

ἔτα δεινὰ πράσσει τὰς φρένας μετοικίσας'
 οὕτω καὶ ὁ λογισμὸς τὰ δίκαια πράττει καὶ μέτρια,²⁰
 τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν ἐκποδὼν θέμενος. ὅθεν
 ἡμεροῦνται καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοισι παραδείγμασιν,
 B ἀκούοντες ὥς Πλάτων τε τὴν βακτηρίαν ἀνατεινά-
 μενος τῷ παιδὶ πολὺν ἔσθῃ χρόνον, ὥς αὐτὸς ἔφη,
 τὸν θυμὸν κολάζων· καὶ Ἀρχύτας οἰκετῶν τινα πλημ-²⁵
 μέλειαν ἐν ἀγρῷ καὶ ἀταξίαν καταμαθὼν, εἶθ' ἑαυτοῦ
 συναισθανόμενος ἐμπαθέστερον ἔχοντος καὶ τραχύ-

τερον πρὸς αὐτούς, οὐδὲν ἐποίησεν ἀλλ' ἢ τοσοῦτον ἀπιὼν 'εὐτυχεῖτ' εἶπεν 'ὅτι ὀργίζομαι ὑμῖν.' εἶπερ οὖν ἀνδρῶν λόγοι μνημονευόμενοι καὶ πράξεις λεγόμεναι τὸ τραχὺ καὶ σφοδρὸν ἀπαρύντουσι τῆς ὀργῆς, 5 πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἡμᾶς τὸν θεὸν ὀρῶντας, ᾧ δέος οὐδὲν οὐδὲ μετάνοια πράγματος οὐδενός, ὅμως ἐν τῷ μέλλοντι τὴν τιμωρίαν κατατιθέμενον καὶ περιμένοντα τὸν χρόνον, εὐλαβεῖς περὶ τὰ τοιαῦτα γίννεσθαι καὶ θεῖον ἡγεῖσθαι μόριον ἀρετῆς τὴν πραότητα 10 καὶ τὴν μετριοπάθειαν, ἣν ὁ θεὸς ἐνδείκνυται τῷ μὲν κολάζειν ὀλίγους ἐπανορθοῦσαν, τῷ δὲ βραδέως πολλοὺς ὠφελοῦσαν καὶ νοουθετοῦσαν.

6. Δεύτερον τοίνυν τοῦτο διανοηθῶμεν, ὡς αἱ μὲν δικαιώσεις αἱ παρ' ἀνθρώπων μόνον ἔχουσαι 15 τὸ ἀντιλυπεῖν ἔργον ἐν τῷ κακῷ τὸν δεδρακότα παθεῖν ἴστανται, περαιτέρω δ' οὐκ ἐξικνουῦνται· διὸ τοῖς ἀμαρτήμασι κυνὸς δίκην ἐφυλακτοῦσαι κατακολουθοῦσι καὶ τὰς πράξεις ἐκ ποδὸς ἐπιδιώκουσι· τὸν θεὸν δ' εἰκός, ἥς ἂν ἐφάπτηται τῇ δίκῃ ψυχῆς νο- 20 σούσης, τὰ τε πάθη διορᾶν, εἰ πῇ τι καμπτόμενα πρὸς μετάνοιαν ἐνδίδωσι, καὶ χρόνον διδόναι οἷς D οὐκ ἄκρατος οὐδ' ἄτρεπτος ἢ κακία πέφυκε προσιζάνειν. ἅτε γὰρ εἰδώς, ὅσῃν μοῖραν ἀρετῆς ἀπ' αὐτοῦ φερόμεναι πρὸς γένεσιν αἱ ψυχὰς βαδίζουσι, 25 καὶ τὸ γενναῖον ὡς ἰσχυρὸν αὐταῖς καὶ οὐκ ἐξίτηλον ἐμπέφυκεν, ἐξανθεῖ δὲ τὴν κακίαν παρὰ φύσιν ὑπὸ τροφῆς καὶ ὁμιλίας φανύλης φθειρόμενον εἶτα

10 μετριοπάθειαν Patzigius: μεγαλοπάθειαν τῷ μὲν] τῷ μὲν ταχέως (malim ταχὺ vid. p. 550 e) R

Ε θεραπευθὲν ἐνίοις καλῶς ἀπολαμβάνει τὴν προσήκου-
 σαν ἔξιν, οὐ πᾶσι κατεπείγει τὴν τιμωρίαν ὁμοίως·
 ἀλλὰ τὸ μὲν ἀνήμεστον εὐθὺς ἐξείλε τοῦ βίου καὶ
 ἀπέκοψεν, ὥς ἑτέροις γε πάντως βλαβερὸν αὐτῷ τε
 βλαβερώτατον αἰεὶ συνεῖναι μετὰ πονηρίας· οἷς δ' 5
 ὑπ' ἀγνοίας τοῦ καλοῦ μᾶλλον ἢ προαιρέσει τοῦ
 αἰσχροῦ τὸ ἀμαρτητικὸν εἰκὸς ἐγγεγονέναι, δίδωσι
 μεταβαλέσθαι χρόνον. εἰ δ' ἐπιμένωσι, καὶ τού-
 τοις ἀπέδωκε τὴν δίκην· οὐ γὰρ πον δέδιε, μὴ δια-
 φύγωσι. σκόπει δ' ὅσαι μεταβολαὶ γεγόνασιν εἰς 10
 ἥθος ἀνδρῶν καὶ βίον· ἥ καὶ τρόπος ὠνομάσθη τὸ
 F μεταβάλλον αὐτοῦ καὶ ἥθος, ὥς πλεῖστον αὐτοῦ ἐν-
 δύεται τὸ ἥθος καὶ κρατεῖ μάλιστα καθάπτόμενον.
 οἶμαι μὲν οὖν καὶ τὸν Κέκροπα διφυᾶ προσαγορευ-
 σαι τοὺς παλαιούς, οὐχ ὥς ἔνιοι λέγουσιν ἐκ χρη- 15
 στοῦ βασιλέως ἄγριον καὶ δρακοντώδη γενόμενον
 τύραννον, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐν ἀρχῇ σκολὶδὸν ὄντα
 καὶ φοβερόν, εἰθ' ὕστερον ἄρξαντα πράως καὶ φι-
 λανθρώπως. εἰ δὲ τοῦτ' ἄδηλον, ἀλλὰ Γέλωνα γ'
 ἴσμεν καὶ Ἰέρωνα τοὺς Σικελιώτας καὶ Πεισίστρατον 20
 τὸν Ἰπποκράτους, ὅτι πονηρίᾳ κτησάμενοι τυραννί-
 552 δας ἐχρήσαντο πρὸς ἀρετὴν αὐταῖς, καὶ παρανόμως
 ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἐλθόντες ἐγένοντο μέτριοι καὶ δημο-
 φελεῖς ἄρχοντες, οἱ μὲν εὐνομίαν τε πολλὴν καὶ γῆς
 ἐπιμέλειαν παρασχόντες αὐτούς τε σώφρονας τοὺς 25
 πολίτας καὶ φιλεργοὺς ἐκ πολυτελῶν καὶ λάλων κατα-

4 βλαβερόν ὃν R. Nihil opus 12 ὥς πλεῖστον αὐτῷ]
 scribendum vid. ᾧ πλεῖστον. cf. p. 326 b 26 πολυτελῶν
 Cobetus: πολυγέλων

σκευάσαντες· Γέλων δὲ καὶ προπολεμήσας ἄριστα καὶ
 κρατήσας μάχῃ μεγάλῃ Καρχηδονίων οὐ πρότερον
 εἰρήνην ἐποιήσατο πρὸς αὐτοὺς δεομένους ἢ καὶ
 τοῦτο ταῖς συνθήκαις περιλαβεῖν, ὅτι παύσονται τὰ
 5 τέκνα τῷ Κρόνῳ καταθύοντες. ἐν δὲ Μεγαλοπόλει
 Λυδιάδας ἦν τύραννος, εἴτ' ἐν αὐτῷ τῷ τυραννεῖν B
 μεταβαλλόμενος καὶ δυσχεράνας τὴν ἀδικίαν ἀπέδωκε
 μὲν τοὺς νόμους τοῖς πολίταις, μαχόμενος δὲ πρὸς
 τοὺς πολεμίους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπιφανῶς ἔπε-
 10 σεν. εἰ δέ τις ἢ τύραννον ἀπέκτεινε Μιλτιάδην ἐν
 Χερρονήσῳ πρότερον, ἢ Κίμωνα συνόντα τῇ ἀδελφῇ
 διώξας εἶλεν, ἢ Θेमιστοκλέους ἐφ' οἷς ἀσελγαίνων
 ἐκώμαξε καὶ ὕβριζε δι' ἀγορᾶς ἀφείλετο τὴν πόλιν,
 ὥς ὕστερον Ἀλκιβιάδου, γραψάμενος, ἄρ' οὐκ ἂν
 15 ἀπωλώλεσαν ἡμῖν οἱ Μαραθῶνες οἱ Εὐρυμέδοντες
 τὸ καλὸν Ἀρτεμίσιον

ᾧ παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο φαεινὰν 0
 κρηπίδ' ἐλευθερίας;

οὐδὲν γὰρ αἱ μεγάλαι φύσεις μικρὸν ἐκφέρουσιν οὐδ'
 20 ἀργεῖ δι' ὀξύτητα τὸ σφοδρὸν ἐν αὐταῖς καὶ δρα-
 στήριον, ἀλλ' ἐν σάλῳ διαφέρονται, πρὶν εἰς τὸ
 μόνιμον καὶ καθεστηκὸς ἦθος ἔλθειν. ὥσπερ οὖν
 ὁ γεωργίας ἄπειρος οὐκ ἂν ἀσπάσασαιτο χώραν ἰδὼν
 λόχμης ἔμπλεων δασείας καὶ φυτῶν ἀγρίων καὶ θη-
 25 ρία πολλὰ καὶ ρεύματα καὶ πολλὴν ἔχουσιν πηλόν,
 ἀλλὰ τῷ μεμαθηκότι διαισθάνεσθαι καὶ κρίνειν, αὐτὰ

15 ἀπωλώλεσαν *: ἀπωλώλεισαν 17 Bergk. 1 p. 397
 Ἀθηναίων Boeckhius

ταῦτα τὴν ἰσχὺν καὶ πάνθ' ὅσ' ὑποδείκνυσιν καὶ τὴν
μαλακότητα τῆς γῆς· οὕτως ἄτοπα πολλὰ καὶ φαῦλα
D προεξανθοῦσιν αἱ μεγάλαι φύσεις, ὧν ἡμεῖς μὲν
εὐθύς τὸ τραχὺ καὶ νύττον οὐ φέροντες ἀποκόπτειν
οἴομεθα δεῖν καὶ κολοῦειν· ὁ δὲ βελτίων κριτῆς καὶ 5
ἀπὸ τούτων ἐνορῶν τὸ χρηστὸν καὶ γενναῖον, περι-
μένει λόγου καὶ ἀρετῆς συνεργὸν ἡλικίαν καὶ ὥραν,
ἣ τὸν οἰκεῖον ἢ φύσις καρπὸν ἀποδίδωσι.'

7. 'Ταῦτα μὲν οὖν ταύτῃ· τὸν δ' ἐν Αἰγύπτῳ
νόμον ἄρ' οὐκ εἰκότως ὑμῖν ἀπογράφασθαι δοκοῦ- 10
σιν ἐνιοι τῶν Ἑλλήνων, ὅς κελεύει τὴν ἔγκυν, ἂν
ἀλφ' θανάτου, μέχρ' ἰκέῃ, φυλάττειν;' 'πάνυ μὲν
οὖν' ἔφασαν· εἶπον οὖν ἐγὼ 'ἐὰν δὲ παιδία μὴ
E κῆ τις, ἀλλὰ προᾶξιν ἢ βουλὴν ἀπόρρητον εἰς φῶς
ἡλίου δυνατὸς ἢ προαγαγεῖν χρόνῳ καὶ ἀναδείξαι, 15
κακόν τι μνηύσας λανθάνον ἢ σωτηρίου γνώμης γενό-
μενος σύμβουλος ἢ χρείας εὐρετῆς ἀναγκαίας, οὐκ
ἀμείνων ὁ περιμένει τῆς τιμωρίας τὸ χρήσιμον
τοῦ προανελόντος; ἐμοὶ μὲν γάρ' ἔφην 'δοκεῖ'. 'καὶ
ἡμῖν' ὁ Πατροκλέας εἶπεν. 'ὀρθῶς' ἔφην. 'σκόπει 20
γάρ, εἰ Διονύσιος ἐν ἀρχῇ τῆς τυραννίδος ἔδωκε
δίκην, ὥς οὐδεὶς ἄν Ἑλλήνων ᾧκει Σικελίαν ἀνά-
στατον ὑπὸ Καρχηδονίων γενομένην, ὥσπερ οὐδ'
'Απολλωνίαν οὐδ' Ἀνακτόριον οὐδὲ τὴν Λευκαδίαν
F χερρόνησον ᾧκουν ἂν Ἕλληνες, εἰ μὴ Περίανδρος 25
ἐκολάσθη μετὰ πολὺν χρόνον. οἶμαι δὲ καὶ Κασάν-

1 τὴν ἰσχὺν καὶ πάνθ' ὅσα] καὶ πάνθ' ὅσα τὴν ἰσχὺν
Stegmannus 13 ἐὰν *: εἰ 18 περιμένει] add. καὶ προ-
τιμήσας R

δορῷ γενέσθαι τῆς δίκης ἀναβολήν, ὅπως αἱ Θῆβαι
 συνοικῶνται πάλιν. τῶν δὲ τουτὶ τὸ ἱερὸν συγκατα-
 λαβόντων ξένων οἱ πολλοὶ Τιμολέοντι συνδιαβάντες
 εἰς Σικελίαν, ὅτε Καρχηδονίους ἐνίκησάν καὶ κατέ-
 5 λυσαν τὰς τυραννίδας, ἐξώλοντο καὶ αὐτοὶ κακοὶ
 κακῶς ὕστερον. ἐνίοις γὰρ ἀμέλει καὶ κολασταῖς
 ἐτέρων πονηρῶν οἷον δημοκοίνοις ἀπεχρήσατο τὸ
 δαιμόνιον, εἴτ' ἐπέτριψε, καθάπερ οἶμαι τοὺς πλεί-
 στους τυράννους. ὥσπερ γὰρ ὑαίνης χολή καὶ φώ- 553
 10 κης πυτία, θηρίων τᾶλλα μιᾶρῶν, ἔχουσί τι πρὸς
 τὰς νόσους χρήσιμον, οὕτως ἐνίοις δηγμοῦ δεομένοις
 καὶ κολάσεως ἐμβάλων ὁ θεὸς πικρίαν τινὰ τυράννου
 δυσμείλικταν καὶ τραχύτητα χαλεπὴν ἄρχοντος, οὐ
 πρότερον ἐξεῖλε τὸ λυποῦν καὶ ταράττον ἢ τὸ νο-
 15 σοῦν ἀπαλλάξαι καὶ καθῆραι. τοιοῦτο καὶ Φάλαρις
 ἦν Ἀκραγαντίνοις φάρμακον καὶ Ῥωμαίοις Μάριος.
 Σικωνίοις δὲ καὶ διαρρήδην ὁ θεὸς προσεῖπε μαστι-
 γονόμων δεῖσθαι τὴν πόλιν, ὅτι Τελητίαν παῖδα
 στεφανούμενον ἐν Πυθίοις ἀφαιρούμενοι Κλεωναίων,
 20 ὥς ἴδιον πολίτην διέσπασαν. ἀλλὰ Σικωνίοις μὲν B
 Ὀρθαγόρας γενόμενος τύραννος καὶ μετ' ἐκείνων οἱ
 περὶ Μύρωνα καὶ Κλεισθένη τῇ ἀκολασίᾳ ἐπαν-
 σαν· Κλεωναῖοι δὲ τῆς αὐτῆς οὐ τυχόντες ἰατρείας
 εἰς τὸ μηδὲν ἤκουσι. καὶ Ὀμήρου δέ που λέγοντος
 25 ἀκούετε

'τοῦ γένετ' ἐκ πατρὸς πολὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων
 παντοίην ἀρετήν.'

15 καθῆραι *: καθᾶραι 26 Hom. O 641 27 παντοίας
 ἀρετὰς Homerus

καίτοι λαμπρὸν οὐδὲν οὐδ' ἐκπρεπὲς ἔργον ἐκεῖνος
 ὁ τοῦ Κοπρέως παρέσχευ· ἀλλὰ τὸ Σισύφον καὶ τὸ
 Ἀντολύκου καὶ τὸ Φλεγύου γένος ἤνθησεν ἐν δόξαις
 καὶ ἀρεταῖς μεγάλων βασιλέων. γέγυνε δὲ καὶ Περι-
 κλῆς Ἀθήνησιν ἐναγοῦς οἰκίας· καὶ Πομπήιος Μάγνος
 C ἐν Ῥώμῃ Στράβωνος ἦν υἱός, οὗ τὸν νεκρὸν ὁ Ῥω-
 μαίων δῆμος ὑπὸ μίσους ἐξέβαλε καὶ κατεπάτησε.
 τί οὖν ἄτοπον, εἰ, καθάπερ γεωργὸς οὐκ ἐκκόπτει
 τὴν ἄκανθαν ἂν μὴ λάβῃ τὸν ἀσπάργον οὐδ' οἱ
 Αἴβυες τὸ φρύγανον ἐπικάουσι πρότερον ἢ τὸ λή- 10
 δανον ἀπ' αὐτοῦ συναγαγεῖν, οὕτως ὁ θεὸς ἐνδόξου
 καὶ βασιλικοῦ γένους ῥίξαν πονηρὰν καὶ τραχεῖαν
 οὐκ ἀναιρεῖ πρότερον ἢ φῦναι τὸν προσήκοντα καρ-
 πὸν ἀπ' αὐτῆς; μυρίας γὰρ Ἰφίτου βοῦς καὶ ἵππους
 ἀπολέσθαι κρεῖττον ἢν Φωκεῦσι καὶ πλείονα χρυσὸν 15
 D ἐκ Δελφῶν οἴχεσθαι καὶ ἄργυρον, ἢ μῆτ' Ὀδυσσεά
 μῆτ' Ἀσκληπιὸν φῦναι μῆτε τοὺς ἄλλους ἐκ κακῶν
 καὶ πονηρῶν ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ μεγαλωφελεῖς
 γενομένους.'

8. 'Τὸ δ' ἐν καιρῷ καὶ τρόπῳ τῷ προσήκοντι 20
 γενέσθαι τὰς τιμωρίας οὐ βέλτιον εἶναι νομίζεις τοῦ
 ταχὺ καὶ παραχρημα; οἷόν ἐστι τὸ κατὰ Κέλλιππον,
 ὃ ξιφιδίῳ φίλος εἶναι δοκῶν ἀπέκτεινε Δίωνα, τούτῳ
 πάλιν αὐτὸν ὑπὸ τῶν φίλων ἀποθανεῖν· καὶ τό,
 Μίττος τοῦ Ἀργείου κατὰ στάσιν ἀναιρεθέντος, ἀν- 25
 δριάντα χαλκοῦν ἐν ἀγορᾷ θείας οὔσης ἐμπεσεῖν τῷ

1 ἐκπρεπὲς W: εὐπρεπὲς 16 Ὀδυσσεά] Ἡρακλέα W
 21 νομίζεις *: νομίζειν. cf. p 557 f. 560 b. Simile vitium
 p. 585 a 23 Μίττος Aristoteles Poet. c. 9: μέτιος

- κτείναντι τὸν Μίτυν καὶ ἀνελεῖν. καὶ τὰ περὶ τὸν
 Βέσσον τὸν Παίονα καὶ Ἀρίστωνα τὸν Οἰταῖον ξε-
 ναγὸν οἶσθαι δῆπουθεν, ὃ Πατροκλέα.' 'μὰ Δί' Ε
 εἶπεν 'ἀλλὰ δέομαι μαθεῖν.' 'ὁ μὲν Ἀρίστων' ἔφην
 5 'τὸν Ἐριφύλης κόσμον ἐνταῦθα κείμενον καθελὼν
 τῶν τυράννων διδόντων ἐκόμισε τῇ γυναικὶ δῶρον.
 ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν μητέρα διοργισθεὶς ἐκ
 τινος αἰτίας ὑφῆψε τὴν οἰκίαν καὶ πάντας ἐν ταύτῃ
 κατέκαυσεν. ὁ δὲ Βέσσος, ὡς ἔοικεν, ἀπεκτονῶς τὸν
 10 πατέρα τὸν ἑαυτοῦ πολλὸν χρόνον ἐλάνθανεν, ὕστε-
 ρον δὲ πρὸς ξένους ἐπὶ δεῖπνον ἐλθὼν, χελιδόνων
 τινὰ νεοσσιὰν τῇ λόγχῃ νύξας κατέβαλε καὶ τοὺς νεοσ-
 σοὺς διέφθειρε. λεγόντων δ' οἷον εἰκὸς τῶν παρόν- F
 των 'ἄνθρωπε, τί παθὼν ἔργον οὕτως ἀλλόκοτον
 15 ἔπραξας;' 'οὐ γάρ' ἔφη 'μου πάλαι καταμαρτυροῦ-
 σιν αὐταὶ ψευδῶς καὶ καταβοῶσιν ὡς ἀπεκτονότος
 τὸν πατέρα;' θαναμάσαντες δ' οἱ παρόντες τὸν λό-
 γον ἐμήνυσαν τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῦ πράγματος ἐξελεγ-
 χθέντος ἔτισεν ὁ Βέσσος τὴν δίκην.'
- 20 9. 'Ἀλλὰ ταῦτα μὲν' ἔφην 'ἡμεῖς λέγομεν, ὥσπερ
 ἠξίωται, γίνεσθαι τινα τῆς τιμωρίας ἀναβολὴν ὑπο-
 θέμενοι τοῖς πονηροῖς· τὰ λοιπὰ δ' Ἡσιόδου χρῆ
 νομίζειν ἀκροᾶσθαι, λέγοντος οὐχ ἢ Πλάτων 'ἀκό-
 λουθον εἶναι τιμωρίαν ἀδικίας πάθην' ἀλλ' ἡλι- 554
 25 κιῶτιν ἐκ τῆς αὐτῆς δμόθεν χώρας καὶ ῥίξης συν-
 υποφουομένην· 'ἡ γὰρ κακὴ' φησί

‘βουλή τῷ βουλευέσαντι κακίστη·’

καί

‘ὅς δ’ ἄλλῳ κακὰ τεύχει, ἐῷ κακὸν ἥπατι τεύχει.’

ἡ μὲν γὰρ κανθαρίς ἐν αὐτῇ λέγεται τὸ βοηθητικὸν
ἐκ τινος ἀντιπαθείας ἔχειν συγκεκραμένον· ἡ δὲ πο- 5
νηρία συγγεννώσα τὸ λυποῦν ἑαυτῇ καὶ κολάζον,
οὐχ ὕστερον ἀλλ’ ἐν αὐτῇ τῇ ὕβρει τὴν δίκην τοῦ
ἀδικεῖν δίδωσι· καὶ τῷ μὲν σώματι τῶν κολαζομένων
B ἕκαστος κακούργων ἐκφέρει τὸν αὐτοῦ σταυρόν· ἡ
δὲ κακία τῶν κολαστηρίων ἐφ’ ἑαυτὴν ἕκαστον ἐξ 10
αὐτῆς τεκταίνεται, δεινοῦ τις οὔσα βίου δημιουργὸς
οἴκτους σὺν αἰσχύνῃ φόβους τε πολλοὺς καὶ πάθη
χαλεπὰ καὶ μεταμελείας καὶ ταραχὰς ἀπαύστους ἔχον-
τος. ἀλλ’ οὐδὲν ἔνιοι διαφέρουσι παιδαρίων, ἃ τοὺς
κακούργους ἐν τοῖς θεάτροις θεώμενα πολλάκις ἐν 15
χιτῶσι διαχρύσοις καὶ χλαμυδίοις ἀλουργοῖς ἔστε-
φανωμένους καὶ πυρριχίζοντας ἄγεται καὶ τέθηπεν
ὥς μακαρίους· ἄχρι οὔ κεντούμενοι καὶ μαστιγού-
μενοι καὶ πῦρ ἀνιέντες ἐκ τῆς ἀνθινῆς ἐκείνης καὶ
C πολυτελοῦς ἐσθῆτος ὀφθῶσιν. οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν 20
πονηρῶν οἰκίας περιβεβλημένοι μεγάλας καὶ ἀρχὰς
καὶ δυνάμεις περιφάνεις, λανθάνουσιν ὅτι κολάζον-
ται πρὶν ἢ φθίσωσιν ἀποσφαγέντες ἢ κατακρημνι-
σθέντες· ἅπερ ἂν τις οὐ τιμωρίαν εἴποι πέρας δὲ
τιμωρίας καὶ συντέλειαν. ὥσπερ γὰρ Ἡρόδικον τὸν 25
Σηλυμβριανὸν εἰς φθίσιν, ἀνήκεστον πάθος, ἔμπε-

1. 3 Hes. OD 265. 266   3 ὅς — τεύχει] οἱ τ’ αὐτῷ
κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων Hesiodus   12 οἴκτους]
οἴκτροῦ καὶ S

σόντα καὶ μίξαντα πρῶτον ἀνθρώπων γυμναστικὴν
 ἱατρικῇ φησὶν ὁ Πλάτων μακρὸν ποιῆσαι τὸν θάνα-
 τον αὐτῷ καὶ τοῖς ὁμοίως νοσοῦσιν· οὕτω καὶ τῶν
 πονηρῶν ὅσοι τὴν παρὰ τὴν ἀρετὴν πλὴν ἔκφυγεῖν ἔδο-
 5 ξαν, οὐ μετὰ πλείονα χρόνον ἀλλ' ἐν πλείονι χρόνῳ
 τιμωρίαν μακροτέραν οὐ βραδυτέραν τίνουσιν· οὐδὲ D
 γηράσαντες ἐκολάσθησαν ἀλλ' ἐγήρασαν κολαζόμενοι.
 λέγω δὲ πρὸς ἡμᾶς τὸν πολὺν χρόνον· ἐπεὶ τοῖς γε
 θεοῖς πᾶν ἀνθρωπίνου βίου διάστημα τὸ μηδὲν ἐστὶ·
 10 καὶ τὸ νῦν ἀλλὰ μὴ πρὸ ἐτῶν τριάκοντα τοιοῦτόν
 ἐστίν, οἷον τὸ δαίμων ἀλλὰ μὴ πρὶν στρεβλοῦν ἢ
 κρεμαννύναι τὸν πονηρὸν, ἄλλως τε καὶ φρουρού-
 μενον ἐν τῷ βίῳ καθάπερ εἰρηκτῇ μηδεμίαν μετανά-
 στασιν ἐχούσῃ μηδὲ διάφραξιν, εὖωχίης δὲ πολλὰς
 15 διὰ μέσου καὶ πραγματείας καὶ δόσεις καὶ χάριτας
 ἀμέλει καὶ παιδείας, ὥσπερ ἐν δεσμοτηρίῳ κυβερνόν-
 των ἢ πεττεούντων, ὑπὲρ κεφαλῆς τοῦ σχοινίου
 κρεμασμένου.

10. Καίτοι τί κωλύει μηδὲ τοὺς ἐπὶ θανάτῳ κα-
 20 θειργνυμένους φάναι κολάζεσθαι, μέχρι οὗ τις ἀπο- E
 κόψῃ τὸν τράχηλον, μηδὲ τὸν πεπωκότα τὸ κώνειον
 εἶτα περιούντα καὶ προσμένοντα βάρος ἐγγενέσθαι
 τοῖς σκέλεσιν αὐτοῦ πρὶν ἢ τὴν συνάπτουσιν ἀναι-
 σθησίᾳ σβέσειν καὶ πῆξιν καταλαβεῖν, εἰ τὸν ἔσχατον
 25 τῆς τιμωρίας καιρὸν ἡγούμεθα τιμωρίαν τὰ δ' ἐν
 μέσῳ παθήματα καὶ φόβους καὶ προσδοκίας καὶ μετα- F
 μελείας, οἷς ἀδικήσας ἕκαστος ἐνέχεται τῶν πονηρῶν,

2 ἢ φησιν? Πλάτων] Protag. p. 316 e. Rep. p. 406 a
 15 δόσεις] διαδόσεις R

παραλείπομεν· ὥσπερ ἰχθὺν καταπεπωκότα τὸ ἄγκιστρον οὐ φάσκοντες ἐαλωκέναι πρὶν ὑπὸ τῶν μαγείρων ὀπτῶμενον ἰδῶμεν ἢ κατατεμνόμενον; ἔχεται γὰρ ἕκαστος ἀδικήσας τῇ δίκῃ καὶ τὸ γλυκὺ τῆς ἀδικίας ὥσπερ δέλεαρ εὐθὺς ἐξεδήδοκε, τὸ δὲ συν- 5 εἰδὸς ἐγκείμενον ἔχων καὶ ἀποτίνον

‘θύννος βολαῖος πέλαγος ὡς διαστροβεῖ.’

ἢ γὰρ ἰταμότης ἐκείνη καὶ τὸ θρασὺ τῆς κακίας ἄχρῃ 555 τῶν ἀδικημάτων ἰσχυρόν ἐστι καὶ πρόχειρον, εἴτα τοῦ πάθους ὥσπερ πνεύματος ὑπολείποντος, ἀσθε- 10 νὲς καὶ ταπεινὸν ὑποπίπτει τοῖς φόβοις καὶ ταῖς δεισιδαιμονίαις· ὥστε πρὸς τὰ γιννόμενα καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀποπλάττεσθαι τὸ τῆς Κλυταιμνήστρας ἐνύπνιον τὸν Στησίχορον, οὕτωςί πως λέγοντα

‘τᾶ δὲ δράκων ἐδόκησεν μολεῖν κᾶρα βεβροτω- 15 [μένος ἄκρον,

ἐκ δ’ ἄρα τοῦ βασιλεὺς Πλεισθενίδας ἐφάνη.’ καὶ γὰρ ὕψεις ἐνυπνίων καὶ φάσματα μεθημερινὰ καὶ χρησμοὶ καὶ καταϊβασίαι, καὶ ὅ τι δόξαν ἔσχεν αἰτία θεοῦ περαίνεσθαι, χειμῶνας ἐπάγει καὶ φό- 20 B βους τοῖς οὕτω διακειμένοις. οἷόν φασιν Ἀπολλόδωρόν ποτε κατὰ τοὺς ὕπνους ὄρᾶν ἐκδερόμενον ἑαυτὸν ὑπὸ Σκυθῶν εἴτα καθεψόμενον, τὴν δὲ καρδίαν ἐκ τοῦ λέβητος ὑποφθεγγομένην καὶ λέγουσαν ‘ἐγὼ σοι τούτων αἰτία.’ καὶ πάλιν τᾶς θυγατέρας 25

6 ἀποτίνον] scribendum vid. παρατεῖνον; ἀπὸ cum παρὰ saepe confunditur 7 Nauck. p. 914 15 Bergk. 3 p. 222
τᾶ δὲ R: τάδε ἐδόκησεν Bergkiius: ἐδόκησε 19 ὅ
τι X: ὅτι

διαπύρους καὶ φλεγομένας τοῖς σώμασι κύκλῳ περὶ αὐτὸν περιτρεχούσας. Ἰππαρχον δὲ τὸν Πεισιστράτου, μικρὸν ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς αἷμα προσβαλοῦσαν αὐτῷ τὴν Ἀφροδίτην ἔκ τινος φιάλης πρὸς τὸ πρόσ-
 5 ωπον· οἱ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Κεραννοῦ φίλοι καλού-
 μενον αὐτὸν ἐώρων ἐπὶ δίκην ὑπὸ Σελεύκου, γυνῶν
 καὶ λύκων δικαζόντων, καὶ κρέα πολλὰ τοῖς πολε-
 μίοις διανεμόντα. Πανσανίας δὲ Κλεονίκην ἐν Βυ-
 ζαντίῳ παρθένον ἐλευθέραν ὕβρει μεταπεμψάμενος
 10 ὡς ἔξων διὰ νυκτός, εἴτα προσιοῦσαν ἔκ τινος ταρα-
 χῆς καὶ ὑποψίας ἀνελών, ἐώρα πολλάκις ἐν τοῖς
 ὕπνοις λέγουσαν αὐτῷ

‘βαῖνε δίκης ἄσπον· μάλα τοι κακὸν ἀνδράσιν ὕβρις.’
 οὐ παυομένου δὲ τοῦ φάσματος, ὡς ἔοικε, πλεύσας
 15 ἐπὶ τὸ ψυχοπομπεῖον εἰς Ἡράκλειαν Ἰλασμοῖς τισι
 καὶ χοαῖς ἀνεκαλεῖτο τὴν ψυχὴν τῆς κόρης· ἐλθοῦσα
 δ’ εἰς ὕπνιν εἶπεν, ὅτι παύσεται τῶν κακῶν, ὅταν
 ἐν Λακεδαίμονι γένηται· γενόμενος δ’ εὐθύς ἐτε-
 λεύτησεν.

20 11. Ὡστ’, εἰ μὴδὲν ἔστι τῇ ψυχῇ μετὰ τὴν τελευ-
 τὴν ἀλλὰ καὶ χάριτος πέρας ἀπάσης καὶ τιμωρίας
 ὁ θάνατος, μᾶλλον ἢν τις εἴποι τοῖς ταχὺ κολαζο-
 μένοις τῶν πονηρῶν καὶ ἀποθνήσκουσι μαλακῶς
 καὶ ῥαθυμῶς χρῆσθαι τὸ δαιμόνιον. καὶ γὰρ εἰ
 25 μὴδὲν ἄλλο φαίη τις ἢν τῷ βίῳ καὶ τῷ χρόνῳ τῶν
 πονηρῶν ὑπάρχειν κακόν, ἀλλ’ ἐξελεγχομένης που

3 προσβάλλουσιν Stegmannus 8 διανεμόντων R 9 ἐφ’
 ὕβρει idem 13 cf. Vit. Cim. c. 6 26 ὑπάρχειν Ruhn-
 kenius: παρέχειν

τῆς ἀδικίας, πράγματος ἀνδρόπου καὶ ἀχαρίστου, καὶ
 χρηστὸν οὐδὲν οὐδ' ἄξιον σπουδῆς ἀναφέροντος ἐκ
 πολλῶν καὶ μεγάλων ἀγώνων, ἣ αἰσθησις αὐτῶν
 ἀνατρέπει τὴν ψυχὴν. οἷον ἱστοροῦσι δῆπου Λυσί-
 μαχον ὑπὸ δόψης ἐκβιασθέντα καὶ παραδόντα τοῖς 5

E Γέταις τὸ σῶμα καὶ τὴν δύναμιν, ὥς ἔπιεν ὑπο-
 χεῖριος γενόμενος, εἰπεῖν 'φεῦ τῆς ἐμῆς κακίας, ὅς
 δι' ἡδονὴν οὕτω βραχεῖαν ἐστέρημαι βασιλείας τηλι-
 καύτης.' καίτοι γε πρὸς φυσικὴν πάθους ἀνάγκην
 ἀντιβῆναι παγχάλεπόν ἐστιν· ὅταν δ' ἄνθρωπος ἢ 10
 χρημάτων ἕνεκα πλεονεξίας ἢ φθόνῳ πολιτικῆς δόξης
 καὶ θυνάμεως ἢ δι' ἡδονὴν τινα συνουσίας ἄνομον
 ἔργον ἐργασάμενος καὶ δεινόν, εἴτα τοῦ πάθους

F ἀφίεις τὸ διψῶδες καὶ μανικὸν ἐν χρόνῳ καθορᾷ τὰ
 αἰσχροῦ καὶ φοβεροῦ τῆς ἀδικίας πάθη παραμένοντα, 15
 χρήσιμον δὲ μηδὲν μηδ' ἀναγκαῖον μηδ' ὀνησιφό-
 ρον, ἃ οὐκ εἰκὸς ἐμπίπτειν αὐτῷ πολλάκις λογι-
 σμὸν, ὥς ὑπὸ κενῆς δόξης ἢ δι' ἡδονὴν ἀνελεύθερον
 καὶ ἀχαρίστον ἀνατρέψας τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα
 τῶν ἐν ἀνθρώποις δικαίων ἐμπέπληκεν αἰσχύνῃς 20
 καὶ ταραχῆς τὸν βίον; ὥσπερ γὰρ ὁ Σιμωνίδης ἔλεγε
 παίξων τὴν τοῦ ἀργυρίου κιβωτὸν εὐρίσκειν ἀεὶ
 πλήρη τὴν δὲ τῶν χαρίτων κενὴν, οὕτως οἱ πονη-
 ροὶ τὴν κακίαν ἐν ἑαυτοῖς διορῶντες ἡδονῆς μὲν
 εὐθύς κενὴν χάριν ἐχούσης καὶ ἐλπίδος χρηστῆς 25

556 ἔρημον εὐρίσκουσι, φόβων δὲ καὶ λυπῶν καὶ μνήμης
 ἀτερποῦς καὶ πρὸς τὸ μέλλον μὲν ὑποψίας ἀπιστίας
 δὲ πρὸς τὸ παρὸν ἀεὶ γέμουσαν. ὥσπερ τῆς Ἰννοῦς

28 ὥσπερ] ὡς γὰρ R. malim ἔπερ γὰρ, sed cf. p. 463 d

ἐν τοῖς θεάτροις λεγούσης ἀκούομεν, ἐφ' οἷς ἔδρασε
μεταμελομένης

ῥίλαι γυναῖκες, πῶς ἂν ἐξ ἀρχῆς δόμους

Ἀθάμαντος οἰκήσαιμι τῶν πεπραγμένων

5 δρᾶσασα μηδέν;

ταῦθ' ἐκάστου τῶν πονηρῶν εἰκὸς τὴν ψυχὴν ἀνα-
πολεῖν ἐν αὐτῇ καὶ διαλογίζεσθαι πῶς ἂν ἐκβᾶσα
τῆς μνήμης τῶν ἀδικημάτων καὶ τὸ συνειδὸς ἐξ ἑαυ- B
τῆς ἐκβαλοῦσα καὶ καθαρὰ γενομένη, βίον ἄλλον

10 ἐξ ἀρχῆς βιώσειεν. οὐ γὰρ ἐστὶ θαρραλέον οὐδ'
ἄτυφον οὐδὲ μόνιμον καὶ βέβαιον ἐν οἷς προαιρεῖται
τὸ πονηρὸν, εἰ μὴ νῆ Δία σοφοὺς τινας εἶναι φή-
σομεν τοὺς ἀδικοῦντας· ἀλλ' ὅπου φιλοπλουτία καὶ
φιληδονία περιμάχητος καὶ φθόνος ἄκρατος ἐνοικί-
15 ζεται μετὰ δυσμενείας ἢ κακοηθείας, ἐνταῦθα καὶ
δεισιδαιμονίαν σκοπῶν ἀνευρήσεις ὑποκατημένην καὶ
μαλακίαν πρὸς πόνον καὶ δειλίαν πρὸς θάνατον καὶ
μετάπτωσιν ὀξεῖαν ὀρμῶν καὶ χαυνότητα πρὸς δόξαν
ὑπ' ἀλαξονείας· καὶ τοὺς ψέγοντας φοβοῦνται, καὶ C

20 τοὺς ἐπαινοῦντας δεδίασιν ὥς ἀδικουμένους τῇ
ἀπάτῃ, καὶ μάλιστα τοῖς κακοῖς πολεμοῦντας ὅτι
τοὺς δοκοῦντας ἀγαθοὺς ἐπαινεῖσι προθύμως. τὸ
γὰρ σκληρὸν ἐν κακίᾳ καθάπερ ἐν φάτῳ σιδήρῳ
σαθρὸν ἐστὶ καὶ τὸ ἀντίτυπον εὐθραυστον. ὅθεν ἐν
25 χρόνῳ πολλῷ μᾶλλον ὥς ἔχουσιν αὐτοὺς καταμαν-
θάνοντες ἄχθονται καὶ δυσκολαίνουσι καὶ προβάλλ-

3 Nauck. p. 483

6 εἰκὸς] omissum a codd. meis ante

14 περιμάχητος] περιμανῆς vel

λονται τὸν ἑαυτῶν βίον. οὐ γὰρ δῆπου παρακατα-
 θήκην μὲν ἀποδοὺς καὶ γνώριμον ἐγγυησάμενος καὶ
 πατρὶδι μετὰ δόξης καὶ φιλοτιμίας ἐπιδοὺς καὶ συν-
 D εἰσενεγκὼν ὁ φαῦλος, εὐθύς ἐστιν ἐν μεταμελείᾳ
 καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀνιᾶται διὰ τὸ πάντῃ μετα- 5
 πτωτὸν αὐτοῦ καὶ πλανώμενον τῆς γνώμης, καὶ κρο-
 τούμενοί τινες ἐν τοῖς θεάτροις εὐθύς στένουσιν,
 ὑπονοστούσης τῆς φιλοδοξίας εἰς τὴν φιλαργυρίαν·
 οἱ δὲ καταθύνοντες ἀνθρώπους ἐπὶ τυραννίσιν καὶ συν-
 ωμοσίαις ὥς Ἀπολλόδωρος, καὶ χρήματα φίλων ἀπο- 10
 στεροῦντες ὥς Γλαῦκος ὁ Ἐπικύδους, οὐ μετενδύουν
 οὐδ' ἐμίσουν ἑαυτοὺς οὐδ' ἡνιῶντο τοῖς γεγενημέ-
 νοις. ἐγὼ μὲν γάρ, εἰ θέμις ἐστὶν εἰπεῖν, οὔτε
 τινὸς θεῶν οὔτ' ἀνθρώπων δεῖσθαι κολαστοῦ νομίζω
 E τοὺς ἀνοσιουργοῦντας, ἀλλὰ τὸν βίον αὐτῶν ἐξαρ- 15
 κεῖν ὑπὸ τῆς κακίας διεφθαρμένον ὅλον καὶ συν-
 τεταραγμένον·

12. 'Ἀλλὰ σκοπεῖτε τὸν λόγον' ἔφη 'μὴ τοῦ
 καιροῦ πορρωτέρω πρόεισι.' καὶ ὁ Τίμων 'τυχόν'
 ἔφη 'πρὸς τὸ μέλλον καὶ τὸ λειπόμενον αὐτῷ μῆκος. 20
 ἤδη γὰρ ὥσπερ ἔφεδρον ἀνίστημι τὴν τελευταίαν
 ἀπορίαν, ἐπεὶ ταῖς πρώταις διηγώνισται μετρίως. ἀ
 γὰρ Εὐριπίδης ἐγκαλεῖ καὶ παρρησιάζεται πρὸς τοὺς
 θεούς,

'τὰ τῶν τεκόντων σφάλματ' εἰς τοὺς ἐκρόνους' 25
 τρέποντας, αἰτιᾶσθαι νόμιζε καὶ τοὺς σιωπῶντας
 F ἡμῶν. εἴτε γὰρ οἱ δρᾶσαντες αὐτοὶ δίκην ἔδοσαν,

6 καὶ κροτούμενοι — φιλαργυρίαν] del. Stegmannus
 23 Εὐριπίδης] Nauck. p. 676

οὐδὲν ἔτι δεῖ κολάζειν τοὺς μὴ ἀδικήσαντας, ὅπου
 δις ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς οὐδὲ τοὺς δρᾶσαντας δίκαιον·
 εἴτε ῥαθυμῶς καταπροέμενοι τὴν τιμωρίαν ἐν τοῖς
 πονηροῖς ὅψε παρὰ τῶν ἀναιτίων εἰσπράττουσιν, οὐκ
 5 εὖ τὸ ἀδίκως τοῦ βραδέως ἀντιλαμβάνουσιν. οἷον
 ἐνταῦθα δῆπουθεν λέγεται ἐλθεῖν Αἰσωπον, ἔχοντα
 παρὰ Κροίσου χρυσίον ὅπως θύσῃ τε τῷ θεῷ μεγαλο-
 πρεπῶς καὶ Δελφῶν ἐκάστῳ διανείμῃ μνᾶς τέσσαρας·
 ὀργῆς δέ τινος, ὥς ἔοικε, καὶ διαφορᾶς αὐτῷ γενο-
 10 μένης πρὸς τοὺς αὐτόθι, τὴν μὲν θυσίαν ἐποιήσατο,
 τὰ δὲ χρήματ' ἀνέπεμψεν εἰς Σάρδεις, ὥς οὐκ ἄξιόν 557
 ὄντων ὠφεληθῆναι τῶν ἀνθρώπων· οἱ δὲ συνθέντες
 αἰτίαν ἐπ' αὐτὸν ἱεροσυλίας ἀπέκτειναν, ὥσαντες
 ἀπὸ τῆς πέτρας ἐκείνης ἦν Ἑλπίαν καλοῦσιν. ἐκ
 15 δὲ τούτου λέγεται μηνῖσαν τὸ θεῖον αὐτοῖς ἀφορίαν
 τε γῆς ἐπαγαγεῖν καὶ νόσων ἀτόπων ἰδέαν πᾶσαν,
 ὥστε περιούοντας ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πανηγύρεσι κη-
 ρύσσειν καὶ καλεῖν αἰετὸν βουλόμενον ὑπὲρ Αἰσώ-
 που δίκην λαμβάνειν παρ' αὐτῶν. τρίτῃ δὲ γενεᾷ
 20 Σάμιος Ἰάδμων ἀφίκετο, γένει μὲν οὐδὲν Αἰσώπῳ
 προσήκων ἀπόγονος δὲ τῶν πριαμένων αὐτὸν ἐν
 Σάμῳ γεγονώς· καὶ τούτῳ τινὰς δίκας δόντες οἱ Β
 Δελφοὶ τῶν κακῶν ἀπηλλάγησάν. ἐξ ἐκείνου δὲ φασὶ
 καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν ἱεροσύλων ἐπὶ τὴν Ναυπλίαν
 25 ἀπὸ τῆς Ἑλπίας μετατεθῆναι. καὶ τὸν Ἀλέξαν-
 δρον οὐδ' οἱ πάννυ φιλοῦντες, ὧν ἑσμεν καὶ ἡμεῖς,

6 λέγεται δῆπουθεν Benselerus; malim λέγουσιν 7
 θύσῃ τε *: τε θύσεται 15 μηνῖσαν R: μηνῖσαι 20 Ἰάδ-
 μων. (cf. Arist. Fr. 487) constanter Herodotus: Ἰδμων

ἐπαινοῦσι, τὸ Βραγχιδῶν ἄστν συγγέαντα καὶ δια-
φθείραντα πᾶσαν ἡλικίαν διὰ τὴν γενομένην τοῦ
περὶ Μίλητον ἱεροῦ προδοσίαν ὑπὸ τῶν προπάππων
αὐτῶν. Ἀγαθοκλῆς δ' ὁ Συρακοσίῳν τύραννος, καὶ
σὺν γέλῳτι χλευάζων Κερκυραίους ἐρωτῶντας διὰ τί
πορθοίῃ τὴν νῆσον αὐτῶν, 'ὅτι νῆ Δί' εἶπεν 'οἱ
C πατέρες ὑμῶν ὑπεδέξαντο τὸν Ὀδυσσεά.' καὶ τῶν
'Ιθακησίων ὁμοίως ἐγκαλούντων ὅτι πρόβατα λαμ-
βάνουσιν αὐτῶν οἱ στρατιῶται, 'ὁ δ' ὑμέτερος' ἔφη
'βασιλεὺς ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὸν ποιμένα προσ- 10
εξετύφλωσεν.' ἄρ' οὖν οὐκ ἀτοπώτερος τούτων ὁ
'Απόλλων, εἰ Φενεάτας ἀπόλλυσι τοὺς νῦν, ἐμφράξας
τὸ βάραθρον καὶ κατακλύσας τὴν χώραν ἅπασαν
αὐτῶν, ὅτι πρὸ χιλίων ἐτῶν, ὥς φασιν, ὁ Ἡρακλῆς
ἀνασπάσας τὸν τρίποδα τὸν μαντικὸν εἰς Φενεδν 15
ἀπήνεγκε. Συβαρίταις δὲ φράζων ἀπόλλυσιν τῶν
κακῶν, ὅταν τρισὶν ὀλέθροις ἰλάσσονται τὸ μήνιμα
D τῆς Λευκαδίας Ἥρας; καὶ μὴν οὐ πολὺς χρόνος,
ἂφ' οὗ Λοκροὶ πέμποντες εἰς Τροίαν πέπαννται τὰς
παρθένους,

20

'αἱ καὶ ἀναμπέχονοι γυμνοῖς ποσὶν ἤνυτε δοῦλαι
ῥοῖαι σάιρεσκον Ἀθηναίης περὶ βωμόν,
νόσφι κρηδέμνριο, καὶ εἰ βαρὺ γῆρας ἰκάνοι,'

διὰ τὴν Αἴαντος ἀκολασίαν. ποῦ δὴ ταῦτα τὸ εὐλο-
γον ἴσχει καὶ δίκαιον; οὐδὲ γὰρ Θερῆας ἐπαινοῦμεν, 25
ὅτι στίξουσιν ἔχρι νῦν, τιμωροῦντες Ὀρφεῖ, τὰς

1 βραγχίδων vel βραχίδων codd. mei 4 καὶ σὺν] ma-
lim σὺν 21 tres versus ex Arctini Iliu perside sumtos esse
suspiciatur Herwerdenus 22 ῥοῖαι X: ἡ οἶαι

αὐτῶν γυναικας· οὐδὲ τοὺς περὶ Ἡριδανὸν βαρβάρους, μελανοφοροῦντας ἐπὶ πένθει τοῦ Φαέθοντος, ὥσπερ λέγουσιν. ἔτι δ' ἂν οἶμαι γελοιότερον ἦν εἰ, E
 τῶν τότε ἀνθρώπων, ὅτε διεφθάρη Φαέθων, παρα-
 5 μελησάντων, οἱ πέντε γενεαῖς ἢ δέκα τοῦ πάθους
 ὕστερον γερονότες ἤρξαντο τὴν ἐσθῆτα μεταβάλλειν
 ἐπ' αὐτῷ καὶ πενθεῖν. καίτοι τοῦτ' ἀβελτερίαν μὲν
 ἔχει μόνον οὐδὲν δὲ δεινὸν οὐδ' ἀνήκεστον· αἱ δὲ
 τῶν θεῶν ὀργαὶ τίνι λόγῳ παραχρῆμα θυόμεναι καθά-
 10 περ ἔνιοι τῶν ποταμῶν, εἴθ' ὕστερον ἐπ' ἄλλους ἀνα-
 φερόμεναι πρὸς ἐσχάτας συμφορὰς τελευτῶσιν;

13. Ὡς δὲ πρῶτον ἐπέσχε, δείσας ἐγὼ μὴ πάλιν
 εἰς ὑπαρχῆς ἐπαγάγῃ πλείονας καὶ μείζονας ἀτοπίας,
 εὐθύς ἡρόμην αὐτόν· εἶεν· ἔφην, 'ταῦτα γὰρ πάντα F
 15 ἀληθινὰ ἦγῃ;' ἀκκείνος· εἰ δὲ μὴ πάντ'· εἶπεν· ἄλλ'
 ἔνια, τὴν αὐτὴν ἀπορίαν ἔχειν οὐ νομίζεις τὸν λό-
 γον;' 'ὥς' ἔφην ἐγὼ· καὶ τοῖς σφόδρα πυρέττου-
 σιν, ἐάν θ' ἐν ἱμάτιον ἐάν τε πολλὰ περιβεβλημένοι
 τυγχάνωσι, ταῦτ' οὐ καῦμα καὶ παραπλήσιον, ὅμως δ'
 20 εἰς παραμυθίαν ἀφελεῖν τὸ πλῆθος· εἰ δὲ μὴ βού-
 λει, τοῦτο μὲν ἔασον· καίτοι τὰ πλεῖστα μύθοις
 ἔοικε καὶ πλάσμασιν· ἀναμνήσθῃτι δὲ τῶν ἐναγχος
 θεοξενίων καὶ τῆς καλῆς ἐκείνης μερίδος, ἣν ἀφαι-
 ροῦντες τοὺς Πινδάρου κηρύττουσι λαμβάνειν ἀπο- 558
 25 γόνους, ὥς σοι τὸ πρῶγμα σεμνὸν ἐφάνη καὶ ἡδύ'.
 'τίς δ' οὐκ ἔν'· εἶπεν· ἡσθιέῃ τῇ χάριτι τῆς τιμῆς
 οὕτως Ἑλληνικῶς καὶ ἀφελῶς ἀρχαῖζούσης, εἰ μὴ

19 δ' εἰς] δέον εἰς an δ' εἰκὸς εἰς?
 ροῦντες W

23 ἐξαι-

'μέλαιναν καρδίαν κεχάλκευται ψυχρᾷ φλογί' κατ'
 αὐτὸν τὸν Πίνδαρον;' 'ἔω τοίνυν' ἔφην 'ὅμοιον ἐν
 Σπάρτῃ κήρυγμα τούτῳ τὸ 'μετὰ Λέσβιον ῥῶδόν' ἐπὶ
 τιμῇ καὶ μνήμῃ Τερπάνδρου τοῦ παλαιοῦ κηρυττό-
 μενον· ὁ γὰρ αὐτός ἐστι λόγος. ἀλλ' ὑμεῖς γε δὴ- 5
 που πλέον ἔχειν ἐτέρων ἐν τε Βοιωτοῖς Ὀφελτιάδαι
 B γένος ὄντες ἀξιοῦτε καὶ παρὰ Φωκεῦσι διὰ Δαΐφραν-
 τον, ἐμοὶ δὲ καὶ παρῇτε καὶ συνελαμβάνεσθε πρῶ-
 τον, ὅτε Λυκόρμαις καὶ Σατιλαοῖς τὴν πάτριον
 'Ηρακλειδῶν μετιοῦσι τιμὴν καὶ στεφανηφορίαν συν- 10
 ἀνασφῶν ἔλεγον, ὅτι δεῖ μάλιστα τοῖς ἀφ' 'Ηρα-
 κλέους γεγονόσι τὰς τιμὰς ὑπάρχειν βεβαίους καὶ τὰς
 χάριτας, ὧν τοὺς 'Ελληνας εὐεργετήσας οὐκ ἔτυχεν
 αὐτοὺς ἀξίως χάριτος οὐδ' ἀμοιβῆς.' 'καλοῦ γ' ' εἶπεν
 'ἡμᾶς ἀγῶνος καὶ φιλοσοφίας μάλα πρόποντος ἀνέ- 15
 μνησας.' 'ἄφες οὖν' εἶπον 'ὦ τᾶν, τὸ σφοδρὸν τοῦτο
 C τῆς κατηγορίας, καὶ μὴ φέρε πικρῶς εἰ κολάζονται
 τινες ἐκ κακῶν γεγονότες ἢ πονηρῶν, ἢ μὴ χαιρε
 μῆδ' ἐπαίνει τιμωμένης εὐγενείας. δεῖ γάρ, εἰ τὴν
 χάριν ἐν τῷ γένει τῆς ἀρετῆς ἀνασφῶμεν, εὐλόγως 20
 μῆδὲ τὴν κόλασιν οἰεσθαι δεῖν ἀπανδᾶν καὶ προαπο-
 λείπειν ἐπὶ ταῖς ἀδικίαις ἀλλὰ συνεκτρέχειν ἐκείνην
 τὸ κατ' ἀξίαν ἀντιδρόφως ἀποδιδούσῃ. ὁ δὲ τοὺς
 ἀπὸ Κίμωνος ἡδέως ὄρων 'Αθήνησι τιμωμένους, τῶν
 δὲ Λαχάρους ἢ 'Αρίστωνος ἐκγόνων ἐλαυνομένων 25
 ἀχθόμενος καὶ ἀγανακτῶν, ὕγρὸς ἐστὶ λίαν καὶ ῥᾶ-

2 Πίνδαρον] Bergk. 1 p. 421 3 μετὰ Λέσβιον ῥῶδόν]
 Leutsch. 2 p. 522 6 Ὀφελτιάδαι X: ὦ φιλιτιάδαι 7 Δαΐ-
 φάγην vocat Pausanias 8 πρῶτον] πρῶτην R 9 Λυκόρ-
 μαις Duebnerus: λυκόρμαι 25 'Αριστίωνος R

θυμος μάλλον δὲ φιλαίτιος ὕλως καὶ δύσκολος πρὸς
τὸ θεῖον· ἐγκαλῶν μὲν, ἂν ἀνδρὸς ἀδίκου καὶ πονη-
ροῦ παῖδες ἐκ παίδων εὐτυχεῖν δοκῶσιν, ἐγκαλῶν
δὲ πάλιν, ἂν τὰ γένη κολουῖται καὶ ἀφανίζεται τῶν D
5 φραύλων· αἰτιώμενος δὲ τὸν θεὸν ὁμοίως μὲν, ἂν
χρηστοῦ πατρὸς τέκνα πράττη κακῶς, ὁμοίως δέ, ἂν
πονηροῦ.

14. 'Καὶ ταῦτα μὲν' ἔφην ὥσπερ ἀντιφράγματα
σοι κείσθω πρὸς τοὺς ἄγαν πικροὺς καὶ κατηγορι-
10 κούς ἐκείνους. ἀναλαβόντες δ' αὖθις ὥσπερ ἀρχὴν
κλωστῆρος ἐν σκοτεινῷ καὶ πολλοὺς ἐλιγμοὺς καὶ
πλάνους ἔχοντι τῷ περὶ τοῦ θεοῦ λόγῳ, καθοδηγῶμεν
αὐτοὺς μετ' εὐλαβείας ἀτρέμα πρὸς τὸ εἰκὸς καὶ
πιθανόν, ὥς τό γε σαφεὲς καὶ τὴν ἀλήθειαν οὐδ' ἐν
15 οἷς αὐτοὶ πράττομεν ἀσφαλῶς εἰπεῖν ἔχομεν· οἶον,
διὰ τί τῶν ὑπὸ φθίσεως ἢ ὑδέρου διαφθαρέντων
τοὺς παῖδας εἰς ὕδωρ τῷ πόδε βρέχοντας καθίζεσθαι E
κελεύομεν, ἕως ἂν ὁ νεκρὸς κατακαῇ; δοκεῖ γὰρ
οὕτω τὸ νόσημα μὴ μεθίστασθαι μηδὲ προσπελάζειν
20 αὐτοῖς. ἢ πάλιν, δι' ἣν αἰτίαν, αἰγὸς τὸν ἡρυγγί-
την λαβούσης εἰς τὸ στόμα, ὅλον ἐφίσταται τὸ αἰπό-
λιον, ἄχρι ἂν ἐξέλη προσελθὼν ὁ αἰπόλος; ἢλλαι
τε θυνάμεις ἀφ' ἃς ἔχουσιν καὶ διὰ δόσεις ἀπίστους
ὀξύτησι καὶ μήκεσι δι' ἑτέρων εἰς ἕτερα περαινου-
25 σιν. ἄλλ' ἡμεῖς τὰ κατὰ τοὺς χρόνους διαλείμματα F
θαυμάζομεν οὐ τὰ κατὰ τοὺς τόπους. καίτοι θαυ-
μασιώτερον εἰ, πάθους ἐν Αἰθιοπία λαβόντος ἀρχήν,

20 τὸ ἡρύγγιον p. 700 d. 776 f   23 ἀπίστοις X   26
καίτοι τί θαυμασιώτερον R

ἀνεπλήσθησαν αἱ Ἀθῆναι καὶ Περικλῆς ἀπέθανε καὶ
Θουκυδίδης ἐνόσησεν, ἢ εἰ, Δελφῶν καὶ Συβαριτῶν
γενομένων πονηρῶν, ἡ δίκη φερομένη περιῆλθεν εἰς
τοὺς παῖδας. ἔχουσι γάρ τινες αἱ δυνάμεις ἀναφο-
ρὰς ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἐπὶ τὰ πρῶτα καὶ συνάψεις·
ὧν ἡ αἰτία, καὶ ὅφ' ἡμῶν ἀγνοῖται, σιωπῇ περαίνει
τὸ οἰκεῖον.⁹

15. Ὅ μὴν ἀλλὰ γε τὰ δημόσια τῶν πόλεων
μηνίματα τὸν τοῦ δικαίου λόγον ἔχει πρόχειρον.
559 Ἐν γὰρ τι πρᾶγμα καὶ συνεχὲς ἡ πόλις ὥσπερ ζῶον 10
οὐκ ἐξιστάμενον αὐτοῦ ταῖς καθ' ἡλικίαν μεταβολαῖς
οὐδ' ἕτερον ἐξ ἑτέρου τῷ χρόνῳ γιγνόμενον, ἀλλὰ
συμπαθὲς αἰεὶ καὶ οἰκεῖον αὐτῷ, καὶ πᾶσαν ὧν πράττει
κατὰ τὸ κοινὸν ἢ ἔπραξεν αἰτίαν καὶ χάριν ἀναδε-
χόμενον, μέχρι ἂν ἡ ποιοῦσα καὶ συνδέουσα ταῖς 15
ἐπιπλοκαῖς κοινωνία τὴν ἐνότητα διαφυλάττῃ. τὸ δὲ
πολλὰς πόλεις διαιροῦντα τῷ χρόνῳ ποιεῖν μᾶλλον
δ' ἀπειρούς, ὅμοιον ἐστὶ τῷ πολλοῦς τὸν ἕνα ποιεῖν
ἄνθρωπον, ὅτι νῦν πρεσβύτερός ἐστι πρότερον δὲ
B νεώτερος ἀνωτέρω δὲ μειράκιον ἦν. μᾶλλον δ' ὅλως 20
ταῦτά γε τοῖς Ἐπιχαρμείοις οἰκεῖν, ἐξ ὧν ὁ ἀνυπόθετος
ἀνέφνυ τοῖς σοφισταῖς λόγος· ὁ γὰρ λαβὼν πάλαι τὸ
χρῆος, νῦν οὐκ ἀφείλει γεγονώς ἕτερος· ὁ δὲ κλη-
θεὶς ἐπὶ δεῖπνον ἐχθρὸς ἀκλητος ἡμεῖς τήμερον· ἄλλος
γὰρ ἐστὶ. καίτοι μείζονάς γε παραλλαγὰς αἱ ἡλικίαι 25
περὶ ἕκαστον ἡμῶν ποιοῦσιν ἢ κοινῇ περὶ τὰς πόλεις·
γνοίη γὰρ ἂν τις ἰδὼν τὰς Ἀθῆνας ἔτει τριακοστῷ,

11 αὐτοῦ X: αὐτῆς 15 ἡ ἐνοποιοῦσα Ruhnkenius
21 Ἐπιχαρμείοις] cf. Lorenz. p. 268 vs. 13 sqq.

καὶ τὰ νῦν ἦθη καὶ κινήματα παιδιαί τε καὶ σπου-
 δαὶ καὶ χάριτες καὶ ὄργαι τοῦ δήμου πάννυ γε τοῖς
 παλαιοῖς εἰκόασιν· ἀνθρώπου δὲ μόλις ἂν τις οἰκεῖος
 ἢ φίλος ἐντυχὼν διὰ χρόνου μορφὴν γνωρίσειεν· αἱ
 5 δὲ τῶν ἡθῶν μεταβολαὶ παντὶ λόγῳ καὶ πόνῳ καὶ C
 πάθῃ καὶ νόμῳ ῥαδίως τρεπόμεναι καὶ πρὸς τὸν
 ἀεὶ συνόντα τὴν ἀτοπίαν καὶ τὴν καινότητα θαυ-
 μαστὴν ἔχουσιν. ἀλλ' ἀνθρωπὸς τε λέγεται μέχρι
 τέλους εἰς ἀπὸ γενέσεως, πόλιν τε τὴν αὐτὴν ὡσαύ-
 10 τως διαμένουσαν ἐνέχεσθαι τοῖς ὀνειδέσι τῶν προ-
 γόνων ἀξιοῦμεν, ᾧ δικαίῳ μέτεστιν αὐτῇ δόξης τε
 τῆς ἐκείνων καὶ δυνάμεως· ἢ λήσομεν εἰς τὸν Ἡρα-
 κλείτειον ἅπαντα πράγματα ποταμὸν ἐμβαλόντες, εἰς
 ὃν οὐ φησι δὲς ἐμβῆναι τῷ πάντα κινεῖν καὶ ἐτέ-
 15 ροιοῦν τὴν φύσιν μεταβάλλουσιν·

16. 'Εἰ δ' ἐστὶ πόλις ἐν πρᾶγμα καὶ συνεχές,
 ἔστι δῆπου καὶ γένος ἐξηρτημένον ἀρχῆς μιᾶς καὶ D
 δυνάμιν τινα καὶ κοινωνίαν διαπεφυκυῖαν ἀναφε-
 ρούσης· καὶ τὸ γεννηθὲν οὐχ ὥς τι δημιούργημα
 20 πεποιημένον ἀπήλλακται τοῦ γεννήσαντος· ἐξ αὐτοῦ
 γὰρ οὐχ ὑπ' αὐτοῦ γέγονεν· ὥστ' ἔχει τι καὶ φέ-
 ρεται τῶν ἐκείνων μέρος ἐν ἑαυτῷ καὶ κολαζόμενον
 προσηκόντως καὶ τιμώμενον. εἰ δὲ μὴ δόξαιμι παί-
 25 κειν, ἐγὼ φαίην ἂν ἀνδριάντα Κασάνδρου καταχαλ-
 κευόμενον ὑπ' Ἀθηναίων πάσχειν ἀδικώτερα καὶ τὸ
 Διονυσίου σῶμα μετὰ τὴν τελευταίην ἐξοριζόμενον

6 καὶ πρὸς] πρὸς R 12 Ἡρακλείτειον] Bywater. p. 16
 14 δὲς] δὲς ἂν σ'? 16 ἔστι R: ἔστι τι καὶ ἐς δύναν R
 24 καταχαλκευόμενον] χαλκοῦν καταχωνευόμενον R

ὑπὸ Συρακοσίων ἢ τοὺς ἐκρόνους αὐτῶν δίκην τίνου-
 E τας. τῷ μὲν γὰρ ἀνδριάντι τῆς Κασάνδρου φύσεως
 οὐδὲν ἔνεστι, καὶ τὸν νεκρὸν ἢ Διονυσίου ψυχὴ
 προλέλοιπε· Νυσαίῳ δὲ καὶ Ἀπολλοκράτει καὶ Ἀντι-
 πάτρῳ καὶ Φιλίππῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως παισὶ 5
 τῶν πονηρῶν τὸ κυριώτατον ἐμπέφυκε καὶ πάρεστι
 μέρος, οὐχ ἡσυχᾶν οὐδ' ἀργόν, ἀλλὰ ζῶσιν αὐτῷ
 καὶ τρέφονται καὶ διοικοῦνται καὶ φρονοῦσι. καὶ
 οὐδὲν δεινὸν οὐδ' ἄτοπον, ἂν ἐκείνων ὄντες ἔχωσι
 τὰ ἐκείνων· καθόλου δ' εἰπεῖν, ὥσπερ ἐν ἰατρικῇ 10
 τὸ χρησίμου καὶ δίκαιόν ἐστι, καὶ γελοῖος ὁ φάσκων
 F ἄδικον εἶναι τῶν ἰσχύου πονούντων κᾶν τὸν ἀντί-
 χειρα, καὶ τοῦ ἥπατος ὑπούλου γεγονότος ἀμύσσειν
 τὸ ἐπιγᾶστρον, καὶ τῶν βοῶν, ἂν εἰς τὰς χηλὰς
 μαλακίῳσι, προσαλείφειν τὰ ἄκρα τῶν κεράτων· 15
 οὕτως ὁ περὶ τὰς κολάσεις ἄλλο τι δίκαιον ἢ τὸ
 θεραπεῦον τὴν κακίαν ἡγούμενος, καὶ ἀγανακτῶν ἐάν
 τις δι' ἐτέρων ἐφ' ἐτέρους ἀναφέρῃ τὴν ἰατρείαν,
 ὥσπερ οἱ τὴν φλέβα διαιροῦντες ἵνα τὴν ὀφθαλμίαν
 κουφίσωσιν, οὐδὲν ἔοικε περαιτέρω τῆς αἰσθήσεως 20
 ἐφορᾶν· οὐδὲ μνημονεύειν, ὅτι καὶ διδάσκαλος παλ-
 560 δων ἐνὸς καθικόμενος ἐτέρους ἐνουθέτησε, καὶ στρα-
 τηγὸς ἐκ δεκάδος ἀνελὼν ἕνα, πάντας ἐνέτρεψε. καὶ
 οὕτως οὐ μέρει διὰ μέρους ἐτέρου μόνον, ἀλλὰ καὶ
 ψυχῇ διὰ ψυχῆς γίνονται τινες διαθέσεις καὶ κακώ- 25
 σεις καὶ ἐπανορθώσεις μᾶλλον ἢ σώματι διὰ σώμα-

1 Συρακοσίων *: συρακουσίων 3 ἔνεστι R: ἔστι 15
 malim μαλκίῳσι 17 θεραπεῦον R: θεραπεύειν 21 μνημο-
 νεύειν R: μνημονεύει 23 ἐνέτρεψε idem: ἀνέστρεψε 24
 μέλει διὰ μέλους W

τος· ἐκεῖ μὲν γάρ, ὥς ἔοικε, ταὐτὸ δεῖ πάθος ἐργί-
 γινεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν μεταβολήν· ἐνταῦθα δ'
 ἡ ψυχὴ ταῖς φαντασίαις ἀγομένη κατὰ τὸ θαρρεῖν
 καὶ δεδιέναι χεῖρον ἢ βέλτιον διαγίγνεσθαι πέφυκεν·

- 5 17. Ἐτι δ' ἐμοῦ λέγοντος, ὑπολαβὼν ὁ Ὀλύμπι-
 χος ἔοικας' ἔφη τῷ λόγῳ μεγάλην ὑπόθεσιν ὑπο-
 τίθεσθαι, τὴν ἐπιμονὴν τῆς ψυχῆς· 'καὶ ὑμῶν γ' B
 εἶπον ἐγὼ διδόντων μᾶλλον δὲ δεδωκότων· ὥς γὰρ
 τοῦ θεοῦ τὸ κατ' ἀξίαν νέμονταις ἡμῖν, ὁ λόγος ἐξ
 10 ἀρχῆς δεῦρο προσελήλυθε· κακεῖνος εἶτα δ' ἔφη
 'νομίζεις ἔπεσθαι τῷ τοῦς θεοὺς ἐπιβλέπειν καὶ νέ-
 μειν ἕκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς τὸ τὰς ψυχὰς ὑπάρχειν
 ἢ πάμπαν ἀφθάρτους ἢ χρόνον τινὰ μετὰ τὴν τελευ-
 τὴν ἐπιμενούσας;' 'οὐκ, ὦ γὰρ εἰ' εἶπον ἀλλὰ μικροὺς
 15 οὔτω καὶ κενόσπουδος ὁ θεὸς ἐστίν, ὥστε μηδὲν
 ἡμῶν ἐχόντων θεῖον ἐν αὐτοῖς μηδὲ προσόμοιον
 ἀμωσγέντως ἐκείνῳ καὶ διαρκὲς καὶ βέβαιον, ἀλλὰ
 φύλλοις, ὥς Ὀμηρος ἔφη, παραπλησίως ἀπομαραι- C
 νομένων παντάπασι καὶ φθινόντων ἐν ὀλίγῳ, ποι-
 20 εῖσθαι λόγον τοσοῦτον, ὥσπερ αἱ τοῦς Ἀδωνίδος
 κήπους ἐπ' ὁστράκοις τισὶ τιθηνούμεναι καὶ θερα-
 πεύουσαι γυναικες, ἐφημέρους ψυχὰς ἐν σαρκὶ τρυ-
 φερᾷ καὶ βίου ῥίξαν ἰσχυρὰν οὐ δεχόμενῃ βλαστα-
 νούσας, εἴτ' ἀποσβεννυμένας εὐθὺς ὑπὸ τῆς τυχούσης
 25 προφάσεως. εἰ δὲ βούλει, τοὺς ἄλλους θεοὺς ἐάσας
 σκόπει τουτονὶ τὸν ἐνταυθοῖ τὸν ἡμέτερον, εἰ σοι

1 ταὐτὸ *: τὸ αὐτὸ 5 δ' ἐμοῦ *: δέ μου 14 ἀλλὰ]
 ἅμα R. Nihil opus 18 Ὀμηρος] Z 146 22 ἐφημέρου
 ψυχῆς — βλαστανούσης, εἶτα ἀποσβεννυμένης R

δοκεῖ, τὰς ψυχὰς τῶν τελευτώντων ἀπολλυμένας ἐπι-
 στάμενος εὐθύς, ὥσπερ ὁμίχλας ἢ καπνοὺς ἀποπνεού-
 D σας τῶν σωμάτων, ἱλασμούς τε πολλοὺς προσφέρειν
 τῶν κατοικομένων καὶ γέρα μεγάλα καὶ τιμὰς ἀπαι-
 τεῖν τοῖς τεθνηκόσιν, ἑξαπατῶν καὶ φευακίζων τοὺς 5
 πιστεύοντας. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἂν προείμην τῆς
 ψυχῆς τὴν διαμονήν, εἰ μὴ τις, ὥσπερ ὁ Ἡρακλῆς,
 ὑφελὼν τὸν τρίποδα τῆς Πυθίας ἀναιρήσει καὶ δια-
 φθερεῖ τὸ χρηστήριον. ἄχρι δὲ τοῦ πολλὰ τοιαῦτα
 προθεσπίζεσθαι καὶ καθ' ἡμᾶς, οἷα καὶ Κόρακι τῷ 10
 Ναξίῳ χρησθῆναι λέγουσιν, οὐχ ὅσιόν ἐστι τῆς ψυχῆς
 καταγνῶναι θάνατον.' καὶ ὁ Πατροκλέας 'τί δ' ἦν'
 E ἔφη 'τὸ χρησθὲν ἢ τίς ὁ Κόραξ οὗτος; ὥς ἐμοὶ καὶ
 τὸ πρᾶγμα καὶ τοῦνομα ξένον.' 'οὐδαμῶς' εἶπον,
 'ἀλλ' αἷτιος ἐγὼ παρωνύμῳ χρησάμενος ἀντὶ τοῦ 15
 ὀνόματος. ὁ γὰρ ἀποκτείνας ἐν τῇ μάχῃ τὸν Ἀρχί-
 λοχον ἐκαλεῖτο Καλλώνυδης, ὥς ἔοικεν, ἦν δ' αὐτῷ
 Κόραξ ἐπωνύμιον. ἐκβληθεὶς δὲ τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς
 Πυθίας ὥς ἱερὸν ἄνδρα τῶν Μουσῶν ἀνηροκῶς, εἴτα
 χρησάμενος λιταῖς τισι καὶ προστροπαῖς μετὰ δικαιο- 20
 λογίας ἐκελεύσθη πορευθεὶς ἐπὶ τὴν τοῦ Τέττιγος
 οἴκησιν ἰλάσασθαι τὴν τοῦ Ἀρχιλόχου ψυχὴν. τοῦτο
 δ' ἦν ὁ Ταῖναρος· ἐκεῖ γάρ φασιν ἐλθόντα μετὰ
 F στόλου Τέττιγα τὸν Κρήτα πόλιν κτίσαι καὶ κατοι-
 κῆσαι παρὰ τὸ ψυχοπομπεῖον. ὁμοίως δὲ καὶ Σπαρ- 25
 τιάταις χρησθὲν ἰλάσασθαι τὴν Πανσανίου ψυχὴν,

3 προσφέρειν κέ] cf. Symb. meas 9 δὲ M 14 τοῦνομα
 scripsi cum X: τὸ ὀνομαζόμενον 20 προστροπαῖς Empre-
 rius: προτροπαῖς

ἐξ Ἰταλίας μεταπεμφθέντες οἱ ψυχαγωγοὶ καὶ θύσαντες ἀπεσπάσαντο τοῦ ἱεροῦ τὸ εἶδωλον·

18. 'Εἰς οὖν ἐστὶν ἔφην λόγος ὁ τοῦ θεοῦ τὴν πρόνοιαν ἅμα καὶ τὴν διαμονὴν τῆς ἀνθρωπίνης
 5 ψυχῆς βεβαιῶν, καὶ θάτερον οὐκ ἔστιν ἀπολιπεῖν ἀναιροῦντα θάτερον. οὕση δὲ τῇ ψυχῇ μετὰ τὴν τελευτὴν μᾶλλον εἰκὸς ἐστὶ καὶ τιμὰς ἀποδίδοσθαι καὶ τιμωρίας· ἀγωνίζεται γὰρ ὥσπερ ἀθλητῆς κατὰ
 561 τὸν βίον· ὅταν δὲ διαγωνίσηται, τότε τυγχάνει τῶν
 10 προσηκόντων. ἀλλ' ὅς μὲν ἐκεῖ καθ' ἑαυτὴν οὐσα κομίζεται τῶν προβεβιωμένων χάριτας ἢ τινας κολάσεις, οὐδέν εἰσι πρὸς ἡμᾶς τοὺς ζῶντας, ἀλλ' ἀπιοῦνται καὶ λανθάνουσιν· αἱ δὲ διὰ τῶν παίδων
 15 ἰοῦσαι καὶ διὰ γένους, ἐμφανεῖς τοῖς δεῦρο γενόμεναι, πολλοὺς ἀποτρέπουσι καὶ συστέλλουσι τῶν πονηρῶν. ὅτι δ' οὐκ ἔστιν αἰσχίων καὶ λυποῦσα
 μᾶλλον ἑτέρα κόλασις ἢ τοὺς ἐξ ἑαυτῶν κακὰ πάσχοντας δι' αὐτοὺς ὁρᾶν, καὶ ὅτι ψυχὴν ἀνδρὸς ἀσεβοῦς καὶ παρὰ νόμου μετὰ θάνατον ἐφορῶσαν οὐκ
 20 ἀνδριάντας οὐδὲ τιμὰς τινας ἀνατρεπομένας ἀλλὰ παῖδας ἢ φίλους ἢ γένους οἰκεῖον αὐτῆς ἀτυχήμασι
 χρωμένους μεγάλους δι' αὐτὴν καὶ δίκην τίνοντας, οὐδεὶς ἂν ἀναπείσειεν αὐτὸς ἐπὶ ταῖς τοῦ Διὸς τιμαῖς
 ἄδικον γενέσθαι καὶ ἀκόλαστον, ἔχω μὲν τινα καὶ
 25 λόγον εἰπεῖν ἐναγχος ἀκηκοώς, ὁκνῶ δὲ μὴ φανῇ μῦθος ὑμῖν· μόνον οὖν χρῶμαι τῷ εἰκότι.' 'μηδα-

11 ἢ τιμὰς (malim ἢ τιμὰς τινας) καὶ κολάσεις W
 21 ἢ οἰκεῖους R 23 ἀναπείσειεν Emperius: ἀγαπήσειεν
 26 malim μόνον

μῶς' εἶπεν ὁ Ὀλύμπιχος 'ἀλλὰ δίελθε κάκεινον.' τὰ δ' αὐτὰ καὶ τῶν ἄλλων δεομένων, 'ἑάσας' εἶπον 'ἀποδοῦναί με τῷ λόγῳ τὸ εἶδος.' ὕστερον δὲ τὸν μῦθον, ἔαν δόξῃ, κινήσομεν, εἰ γε δὴ μῦθος ἐστίν.'

- C 19. 'Ὁ γὰρ Βίων τὸν θεὸν κολάζοντα τοὺς παῖ- 5
δας τῶν πονηρῶν γελοιότερον εἶναι φησιν ἱατροῦ, διὰ νόσον πάππου καὶ πατρὸς ἔκγονον ἢ παῖδα φαρμακεύοντος. ἔστι δὲ πῇ μὲν ἀνόμοια τὰ πράγματα πῇ δ' εἰοκότα καὶ ὅμοια. νόσου μὲν γὰρ ἄλλος ἄλλον οὐ παύει θεραπευόμενος, οὐδὲ βέλτιόν τις 10
ἔσχε τῶν ὀφθαλμιῶντων ἢ πυρεττόντων ἰδὼν ἄλλον ὑπαλειφόμενον ἢ καταπλαττόμενον· αἱ δὲ τιμωρίαι τῶν πονηρῶν διὰ τοῦτο δεικνύνται πᾶσιν, ὅτι δίκης
- D κατὰ λόγον περαινομένης ἔργον ἐστὶν ἑτέρους δι' 15
ἑτέρων κολαζομένων ἐπισχεῖν. ἥ δὲ προσέειπε τῷ
ζητουμένῳ τὸ παραβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ Βίωνος ἔλα-
θεν αὐτόν· ἥδη γὰρ ἀνδρὸς εἰς νόσημα μοχθηρὸν οὐ μὴν ἀνίατον ἐμπεσόντος, εἴτ' ἀκρασία καὶ μαλα-
κία προεμένου τῷ πάθει τὸ σῶμα καὶ διαφθαρέντος, 20
υἷον οὐ δοκοῦντα νοσεῖν, ἀλλὰ μόνον ἐπιτηδείως
ἔχοντα πρὸς τὴν αὐτὴν νόσον ἱατρὸς ἢ οἰκεῖος ἢ
ἀλείπτῃς καταμαθῶν ἢ δεσπότης χρηστός, ἐμβαλὼν
εἰς δίαιταν αὐστηρὰν καὶ ἀφελῶν ὕψα καὶ πέμματα
καὶ πότους καὶ γύναια, φαρμακείαις δὲ χρησάμενος
- E ἐνδεδεχέσι καὶ διαπονήσας τὸ σῶμα γυμνασίῳ, ἐσκέ- 25
δασε καὶ ἀπέπεμψε, μεγάλου πάθους σπέρμα μικρὸν οὐκ ἑάσας εἰς μέγεθος προελθεῖν. ἥ γὰρ οὐχ οὕτω
παρακελευόμεθα, προσέχειν ἀξιοῦντες ἑαυτοῖς καὶ

παραφυλάττεσθαι καὶ μὴ παραμελεῖν ὅσοι γεγόνασιν
 ἐκ πατέρων ἢ μητέρων νοσηματικῶν, ἀλλ' εὐθὺς
 ἐξωθεῖν τὴν ἐγκεκραμένην ἀρχὴν εὐκίνητον οὖσαν καὶ
 ἀκροσφαλῇ προκαταλαμβάνοντας; 'πάνυ μὲν οὖν'
 5 ἔφασαν. 'οὐ τοίνυν ἄτοπον' εἶπον 'ἀλλ' ἀναγκαῖον,
 οὐδὲ γελοῖον ἀλλ' ὠφέλιμον πρᾶγμα ποιοῦμεν, ἐπι-
 ληπτικῶν παισὶ καὶ μελαγχολικῶν καὶ ποδαгриκῶν F
 γυμνάσια καὶ διαίτας καὶ φάρμακα προσάγοντες οὐ
 νοσοῦσιν ἀλλ' ἔνεκα τοῦ μὴ νοσῆσαι· τὸ γὰρ ἐκ πονη-
 10 ροῦ σώματος γιγνόμενον σῶμα τιμωρίας μὲν οὐδεμιᾶς
 ἰατρείας δὲ καὶ φυλακῆς ἄξιόν ἐστιν· ἦν εἴ τις, ὅτι
 τὰς ἡδονὰς ἀφαιρεῖ καὶ δηγμὸν ἐπάγει καὶ πόνον, τι-
 μωρίαν ὑπὸ δειλίας καὶ μαλακίας ἀποκαλεῖ, χαίρειν
 ἑατέον. ἄρ' οὖν σῶμα μὲν ἔκγονον φάυλου σώματος
 15 ἄξιόν ἐστι θεραπεύειν καὶ φυλάττειν, κακίας δὲ
 ὁμοιότητα συγγενικὴν ἐν νέῳ βλαστάνουσαν ἡθεὶ καὶ 562
 ἀναφυομένην εἴαν δεῖ καὶ περιμένειν καὶ μέλλειν,
 ἄχρι ἂν ἐκχυθεῖσα τοῖς πάθεσιν ἐμφανῆς γένηται

'κακόφρονά τ' ἀμφάνη πραπίδων

20 καρπὸν'

ὥς φησι Πίνδαρος;'

20. 'Ἡ κατὰ τοῦτο μὲν ὁ θεὸς οὐδὲν τοῦ Ἡσιόδου
 σοφώτερος διακελευομένου καὶ παρ'εγγυῶντος
 'μηδ' ἀπὸ δυστήνοιο τάφου ἀπονοστήσαντα
 25 σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός,'
 ὥς οὐ κακίαν μόνον οὐδ' ἀρετὴν ἀλλὰ καὶ λύπην

19 τ' ἀμφάνη Ruhnkenius: τὸ ἀμφανῆ 21 Πίνδαρος]
 Bergk. 1. p. 451 22 Ἡσιόδου] OD 735 24 δυστήνοιο]
 δυσφήμοιο Hesiodus

- καὶ χαρὰν καὶ πᾶνθ' ὅς' ἀναδεχομένης τῆς γενέ-
σεως, ἱλαροὺς καὶ ἡδέεις καὶ διακεχυμένους ἄγειν
πρὸς τὴν τέκνωσιν; ἐκεῖνο δ' οὐκ ἔστι καθ' Ἡσίοδον
B οὐδ' ἀνθρωπίνης ἔργον σοφίας ἀλλὰ θεοῦ, τὸ διο-
ρᾶν καὶ διαισθάνεσθαι τὰς ὁμοιοπαθείας καὶ τὰς 5
διαφοράς, πρὶν εἰς μεγάλα τοῖς πάθεσιν ἐμπεσούσας
ἀδικήματα γενέσθαι καταφανεῖς. ἄρκτων μὲν γὰρ
ἔτι νῆπια καὶ λύκων τέκνα καὶ πιθήκων εὐθύς ἐμ-
φαίνει τὸ συγγενὲς ἥθος, ὑπὸ μηδενὸς ὑπαμπεχό-
μενον μηδὲ καταπλαττόμενον· ἡ δ' ἀνθρώπου φύσις 10
εἰς ἔθνη καὶ δόγματα καὶ νόμους ἑαυτὴν ἐμβαλοῦσα,
κρύπτει τὰ φαινόμενα καὶ τὰ καλὰ μιμεῖται πολλάκις,
C ὥστ' ἡ παντάπασιν ἐξαλείψαι καὶ διαφυγεῖν ἐγγενῆ
κηλὶδα τῆς κακίας, ἡ διαλαθεῖν πολὺν χρόνον, οἷον
ἔλυτρον τι ἑαυτῇ τὴν πανουργίαν περιβαλοῦσα, δια- 15
λαθεῖν δ' ἡμᾶς τοὺς ὥσπερ ὑπὸ πληγῆς ἡ δῆγματος
ἐκάστου τῶν ἀδικημάτων μάλιστα αἰσθανομένους τῆς
κακίας, μᾶλλον δ' ὅλως τότε γίνεσθαι νομίζοντας
ἀδίκους ὅτ' ἀδικοῦσιν, ἀκολάστους ὅθ' ὑβρίζουσιν
καὶ ἀνάνδρους ὅτε φεύγουσιν· ὥσπερ εἴ τις οἶοιτο 20
τοῖς σκορπίοις ἐμφύεσθαι τὸ κέντρον ὅτε τύπτουσι,
καὶ ταῖς ἐχίδναις τὴν ἰδὴν ὅτε δάκνουσιν· εὐήθως
οἰόμενος· οὐ γὰρ ἅμα γίγνεται καὶ φαίνεται τῶν
πονηρῶν ἕκαστος, ἀλλ' ἔχει μὲν ἐξ ἀρχῆς τὴν κα-
κίαν χρῆται δὲ καιροῦ καὶ δυνάμεως ἐπιλαβόμενος 25
D τῷ κλέπτειν ὁ κλέπτης καὶ τῷ παρανομεῖν ὁ τυραννι-
κός. ἀλλ' ὁ θεὸς οὐτ' ἀγνοεῖ δῆπου τὴν ἐκάστου
διάθεσιν καὶ φύσιν ἅτε δὴ ψυχῆς μᾶλλον ἢ σώμα-

τος αἰσθάνεσθαι πεφυκώς, οὐτ' ἀναμένει τὴν βίαν
 ἐν χερσὶ γενομένην καὶ τὴν ἀναίδειαν ἐν φωνῇ καὶ
 τὴν ἀκολασίαν ἐν αἰδοίοις κολάζειν· οὐ γὰρ ἀμύ-
 νεται τὸν ἀδικήσαντα κακῶς παθὼν οὐδ' ὀργίζεται
 5 τῷ ἁρπάσαντι βιασθεὶς οὐδὲ μισεῖ τὸν μοιχὸν ὕβρι-
 σθεὶς, ἀλλ' ἱατρείας ἕνεκα τὸν μοιχικὸν καὶ τὸν
 πλεονεκτικὸν καὶ ἀδικητικὸν κολάζει πολλάκις, ὥσπερ
 ἐπιληψίαν τὴν κακίαν πρὶν ἢ καταλαβεῖν ἀναιρῶν·

21. 'Ἡμεῖς δ' ἀρτίως μὲν ἡγανακτοῦμεν ὥς ὅψῃ
 10 καὶ βραδέως τῶν πονηρῶν δίκην διδόντων· νῦν δ' Ε
 ὅτι καὶ πρὶν ἀδικεῖν ἐνίοις τὴν ἐξὶν αὐτῶν κολούει
 καὶ τὴν διάθεσιν, ἐγκαλοῦμεν, ἀγνοοῦντες ὅτι τοῦ
 γενομένου πολλάκις τὸ μέλλον καὶ τὸ λανθάνον τοῦ
 προδήλου χεῖρόν ἐστι καὶ φοβερώτερόν, οὐ δυνά-
 15 μενοι δὲ συλλογίζεσθαι τὰς αἰτίας, δι' ἧς ἐνίοις
 μὲν καὶ ἀδικήσαντας ἔαν βέλτιόν ἐστιν ἐνίοις δὲ
 καὶ διανοοιμένους προκαταλαμβάνειν· ὥσπερ ἀμέλει
 καὶ φάρμακα ἐνίοις μὲν οὐχ ἁρμόζει νοσοῦσιν, ἐνίοις
 δὲ λυσιτελεῖ καὶ μὴ νοσοῦσιν ἐπισφαλέστερον ἐκεί-
 20 νων ἔχουσιν. ὅθεν οὐδὲ πάντα F

ἑτὰ τῶν τεκόντων σφάλματ' εἰς τοὺς ἐκγόνους
 οἱ θεοὶ τρέπουσιν,

ἀλλ' ἔαν μὲν ἐκ φαύλου γένηται ὁ χρηστός, ὥσπερ
 εὐεκτικὸς ἐκ νοσώδους, ἀφεῖται τῆς τοῦ γένους ποι-
 25 νῆς, οἷον ἐκποιήτος τῆς κακίας γενόμενος. νέφ δ'
 εἰς ὁμοιότητα μοχθηροῦ γένους ἀναφερομένῳ προσ-
 ῆκει δήπουθεν ὥς χρέα κληρονομίας διαδέχεσθαι τῆς

21 τὰ τῶν τεκόντων κέ] Nauck. p. 676 qui versus effecit
 25 ἐκποιήτος M: ἐκ ποιότητος

πονηρίας τὴν κόλασιν. οὐ γὰρ Ἀντίγονός γε διὰ
 Δημήτριον οὐδὲ τῶν ποθ' ἡρώων Φυλεὺς δι' Αὐγέαν
 568 οὐδὲ Νέστωρ διὰ Νηλέα δίκας ἔδωκαν· ἐκ κακῶν
 μὲν γὰρ ἀγαθοὶ δ' ἦσαν· ἀλλ' ὅσων ἡ φύσις ἔστερξε
 καὶ προσήκατο τὸ συγγενές, τούτων ἡ δίκη διώ- 5
 κούσα τὴν ὁμοιότητα τῆς κακίας ἐπέξηλθεν. ὥς γὰρ
 ἀκροχορδόνες καὶ μελάσματα καὶ φακοὶ πατέρων ἐν
 παισιν ἀφανισθέντες ἀνέκυψαν ὕστερον ἐν νιωνοῖς
 καὶ θυματριδοῖς· καὶ γυνὴ τις Ἑλληνὶς τεκοῦσα
 βρέφος μέλαν, εἴτα κρινομένη μοιχείας ἔξανεῦρεν 10
 αὐτὴν Αἰθίοπος οὔσαν γενεὰν τετάρτην· τῶν δὲ
 Πύθωνος τοῦ Νισίβεως παίδων, ὃς ἔναγχος τέθνηκε,
 λεγομένου τοῖς Σπαρτοῖς προσήκειν, εἰς ἑξανήνεγκε
 λόγχης τύπον ἐν τῷ σώματι, διὰ χρόνων τοσοῦτων
 Β ἀνασχούσης καὶ ἀναδύσης ὥσπερ ἐκ βυθοῦ τῆς πρὸς 15
 τὸ γένος ὁμοιότητος· οὕτω πολλάκις ἦθη καὶ πάθη
 ψυχῆς αἱ πρῶται κρύπτουσι γενέσεις καὶ καταδύου-
 σιν ὕστερον δέ ποτε καὶ δι' ἑτέρων ἐξήνθησε καὶ
 ἀπείδωκε τὸ οἰκεῖον εἰς κακίαν καὶ ἀρετὴν ἡ φύσις.'

22. Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' εἰπὼν ἐσιώπησα, διαμεριδιά- 20
 σας ὁ Ὀλύμπιος 'οὐκ ἐπαινοῦμέν σ'' εἶπεν 'ὅπως
 μὴ δόξωμεν ἀφιέναι τὸν μῦθον, ὥς τοῦ λόγου πρὸς
 ἀπόδειξιν ἱκανῶς ἔχοντος, ἀλλὰ τότε δώσομεν τὴν
 ἀπόφασιν, ὅταν ἀκκεῖνον ἀκούσωμεν.' οὕτως οὖν
 ἔφην, ὅτι ὁ Σολεὺς Θεσπέσιος, ἀνὴρ ἐκείνου τοῦ 25
 C γενομένου καθ' ἡμᾶς ἐνταῦθα Πρωτογένους οἰκεῖος

2 ποθ' ἡρώων *: πονηρῶν 6 ἐπέξηλθεν R: διεξηλθεν
 13 εἰς Stegmannus 25 ὁ Σολεὺς M: σολεὺς ὁ 26 καθ' Tur-
 nebus: μεθ'

καὶ φίλος, ἐν πολλῇ βιώσας ἀκολασίᾳ τὸν πρῶτον
 χρόνον, εἴτα ταχὺ τὴν οὐσίαν ἀπολέσας, ἤδη χρό-
 νον τινὰ καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην ἐγένετο πονηρός, καὶ
 τὸν πλοῦτον ἐκ μετανοίας διώκων ταὐτὸ τοῖς ἀκο-
 5 λάστοις ἔπασχε πάθος, οἱ τὰς γυναῖκας ἔχοντες μὲν
 οὐ φυλάττουσι, προέμενοι δὲ πειρῶσιν αὐτὰς ἀδίκως
 ἑτέροις συνούσας. οὐδενὸς οὖν ἀπεχόμενος αἰσχροῦ
 φέροντος εἰς ἀπόλαυσιν ἢ κέρδος, οὐσίαν μὲν οὐ
 πολλὴν δόξαν δὲ πονηρίας ἐν ὀλίγῳ πλείστην συν-
 10 ἤγαγε. μάλιστα δ' αὐτὸν διέβαλεν ἀνενεχθεῖσά τις ἐξ D
 Ἀμφιλόχου μαντεία· πέμψας γὰρ ὡς ἔοικεν ἡρώτα
 τὸν θεόν, εἰ βέλτιον βιώσεται τὸν ἐπίλοιπον βίον·
 ὁ δ' ἀνεῖλεν, ὅτι πράξει βέλτιον, ὅταν ἀποθάνῃ.
 καὶ δὴ τρόπον τινὰ τοῦτο μετ' οὐ πολὺν χρόνον
 15 αὐτῷ συνέπεσε. κατενεχθεὶς γὰρ ἐξ ὕψους τινὸς εἰς
 τράχηλον, οὐ γενομένου τραύματος ἀλλὰ πληγῆς
 μόνου ἐξέθανε, καὶ τριταῖος ἤδη περὶ τὰς ταφὰς
 αὐτὰς ἀνήνεγκε. ταχὺ δὲ ῥωσθεὶς καὶ παρ' αὐτῷ
 γενόμενος, ἄπιστόν τινα τοῦ βίου τὴν μεταβολὴν
 20 ἐποίησεν· οὔτε γὰρ δικαιότερον περὶ τὰ συμβόλαια
 γινώσκουσιν ἕτερον Κίλικες ἐν τοῖς τότε χρόνοις
 γενόμενον, οὔτε πρὸς τὸ θεῖον ὀσιώτερον οὔτε λυπη- E
 ρότερον ἐχθροῖς ἢ βεβαιότερον φίλοις· ὥστε καὶ πο-
 θεῖν τοὺς ἐντυγχάνοντας αὐτῷ τὴν αἰτίαν ἀκοῦσαι
 25 τῆς διαφορᾶς, οὐκ ἀπὸ τοῦ τυχόντος οἰομένους γε-
 γονέναι διακόσμησιν εἰς ἥθους τοσαύτην, ὅπερ ἦν

6 φυλάττουσι] i. e. servant, tuentur; contrarium est
 προῖεσθαι 7 συνούσας Cobetus: συνούσας διαφθεῖρειν
 26 διακόσμησιν Iannotius: τῆς διαφορᾶς διακόσμησιν

ἀληθείς, ὥς αὐτὸς διηγεῖτο τῷ τε Πρωτογένει καὶ τοῖς ὁμοίως ἐπιεικέσι τῶν φίλων. ἐπεὶ γὰρ ἐξέπεσε τὸ φρονοῦν τοῦ σώματος, οἷον ἂν τις ἐκ πλοίου κυβερνήτης εἰς βυθὸν ἀπορριφθεὶς πάθοι τὸ πρῶτον, οὕτως ὑπὸ τῆς μεταβολῆς ἔσχεν· εἴτα μικρὸν ἐξαρ- 5
 θεὶς ἔδοξεν ἀναπνεῖν ὄλος καὶ περιορᾶν πανταχόθεν,
 F ὥσπερ ἐνὸς ὕμματος ἀνοιχθείσης τῆς ψυχῆς. ἑώρα δὲ τῶν πρότερον οὐδὲν ἀλλ' ἢ τὰ ἄστρα παμμεγέθη καὶ ἀπέχοντα πλῆθος ἀλλήλων ἄπλετον, αὐγὴν τε τῇ χροᾷ θαυμαστὴν ἀφιέντα καὶ τόνον ἔχουσιν 10
 ὥστε τὴν ψυχὴν ἐποχομένην λείως οἷον ὥσπερ ἐν γαλήνῃ τῷ φωτὶ ῥαδίως πάντῃ καὶ ταχὺ διαφέρεισθαι. τὰ δὲ πλεῖστα τῶν θεαμάτων παραλιπὼν ἔφη τὰς ψυχὰς τῶν τελευτῶντων κάτωθεν ἀνιούσας πομ-
 564 φόλυγα φλογοειδῇ ποιεῖν ἐξισταμένου τοῦ ἀέρος, εἴτα 15
 ῥηγνυμένης ἀτρέμα τῆς πομφόλυγος ἐκβαίνειν τύπον ἐχούσας ἀνθρωποειδῇ τὸν δ' ὕγκον εὐσταλεῖς, κινου-
 μένας δ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ τὰς μὲν ἐκπηδᾶν ἐλαφρότητι θαυμαστῇ καὶ διάττειν ἐπ' εὐθείας ἄνω, τὰς δ' ὥσπερ οἱ ἄτρακτοι περιστρεφόμενας ἅμα κύκλῳ 20
 καὶ τοτὲ μὲν κάτω τοτὲ δ' ἄνω ῥεπούσας μικτὴν τινα φέρεσθαι καὶ τεταραγμένην κίνησιν καὶ πολλῷ πάνυ χρόνῳ καὶ μῶλις ἀποκαθισταμένην. τὰς μὲν οὖν πολλὰς ἡγνόει τίνες εἰσί· δύο δ' ἢ τρεῖς ἰδὼν γνωρίμους ἐπειρᾶτο προσμῖξαι καὶ προσειπεῖν· αἱ δ' 25
 B οὐτ' ἤκουον οὐτ' ᾗσαν παρ' ἑαυταῖς, ἀλλ' ἔκφρονες

10 χροᾷ *: χροῖᾱ 11 οἷον ὥσπερ] pleonasmus posterioribus usitatus. vid. Praefat. p. LX 22 τινα] fort. τινὰ φρορᾶν deleteo proximo κίνησιν

καὶ διεπτοημένοι, πᾶσαν ὕψιν ἀποφεύγουσαι καὶ
 ψαῦσιν, ἐρρέμβοντο πρῶτον αὐταὶ καθ' ἑαυτάς, εἶτα
 πολλαῖς ὁμοίως διακειμέναις ἐντυγχάνουσαι καὶ περι-
 πλεκόμεναι φορέας τε πάσας πρὸς οὐδὲν ἀκρίτως ἐφέ-
 5 ροντο καὶ φωνὰς ἴεσαν ἀσήμους, οἷον ἀλαλαγμοὺς
 θορήνῳ καὶ φόβῳ μεμιγμένας. ἄλλαι δ' ἄνωθεν ἐν
 ἄκρῳ τοῦ περιέχοντος ὀφθῆναι τε φαιδραὶ καὶ πρὸς
 ἀλλήλας ὑπ' εὐμενείας θαμὰ πελάζουσαι τὰς δὲ θορυ-
 βώδεις ἐκείνας ἐκτρεπόμεναι, διεσήμαινον ὡς ἔοικε
 10 συστολῇ μὲν εἰς ἑαυτάς τὸ δυσχεραῖνον, ἐκπετάσει C
 δὲ καὶ διαχύσει τὸ χαῖρον καὶ προσιέμενον. ἐνταῦθα
 μίαν ἔφη συγγενοῦς τινος ἰδεῖν, οὐ μέντοι σαφῶς·
 ἀποθανεῖν γάρ, ἔτι παιδὸς ὕντος· ἀλλ' ἐκείνην προσ-
 αγαγοῦσαν ἐγγὺς εἰπεῖν 'χαῖρε, Θεσπέσιε.' θανμά-
 15 σαντος δ' αὐτοῦ καὶ φήσαντος, ὡς οὐ Θεσπέσιος
 ἀλλ' Ἀριδαῖός ἐστι· 'πρότερόν γε' φάναι 'τὸ δ' ἀπὸ
 τοῦδε Θεσπέσιος. οὐδὲ γάρ τοι τέθνηκας, ἀλλὰ μοῖρα
 τινὶ θεῶν ἦκεις δεῦρο τῷ φρονοῦντι· τὴν δ' ἄλλην
 ψυχὴν ὥσπερ ἀγκύριον ἐν τῷ σώματι καταλέλοιπας·
 20 σύμβολον δέ σοι καὶ νῦν καὶ αὐτίς ἔστω τὸ τὰς D
 ψυχὰς τῶν τεθνηκότων μήτε σκιὰν ποιεῖν μήτε σκαρ-
 δαμύττειν.' ταῦτ' ἀκούσας ὁ Θεσπέσιος ἤδη τε μᾶλ-
 λον ἑαυτὸν τῷ λογίζεσθαι συνήγαγε, καὶ διαβλέψας
 εἶδεν ἑαυτῷ μὲν τινα συναιωρουμένην ἀμυδρὰν καὶ
 25 σκιώδη γράμμην, ἐκείνους δὲ περιλαμπομένους κύκλῳ
 καὶ διαφανεῖς ὄντας, οὐ μὴν ὁμοίως ἅπαντας· ἀλλὰ

10 ἐκπετάσει] ἐπεκτάσει Turnebus, sed cf. p. 590 c

12 ἰδεῖν Iannotius 13 προσαγαγοῦσαν R: προσανάγουσαν

18 ἄλλην] ἄλογον W 26 ὄντας W: ἐντός

τοὺς μὲν, ὥσπερ ἡ καθαρωτάτη πανσέληνος, ἐν χρῶμα
 λεῖον καὶ συνεχὲς καὶ ὁμαλὲς ἴεντας· ἑτέρων δὲ φο-
 λίδας τινὰς διατρεχούσας ἢ μώλωπας ἀραιούς· ἄλλους
 δὲ κομιδῇ ποικίλους καὶ ἀτόπους τὴν ὕψιν, ὥσπερ
 Ε οἱ ἔχεις μελάσμασι κατεστιγμένους· ἄλλους δὲ τινὰς 5
 ἀμβλείας ἀμυχὰς ἔχοντας. ἔλεγεν οὖν ἕκαστα φρά-
 ζων ὁ τοῦ Θεσπεσίου συγγενῆς (οὐδὲν γὰρ οὕτω
 κωλύει τὰς ψυχὰς ὀνόματι τῶν ἀνθρώπων προσαγο-
 ρεύειν) ὥς Ἀδράστεια μὲν, Ἀνάγκης καὶ Διὸς θυ-
 γάτηρ, ἐπὶ πᾶσι τιμωρὸς ἀνωτάτω τέτακται τοῖς ἀδι- 10
 κήμασι· καὶ τῶν πονηρῶν οὔτε μέγας οὐδεὶς οὕτως
 οὔτε μικρὸς γέγονεν, ὥστ' ἡ λαθὼν διαφυγεῖν ἢ
 βιασάμενος. ἄλλη δ' ἄλλη τιμωρία τριῶν οὐσῶν φύ-
 λακι καὶ χειρουργῷ προσήκει· τοὺς μὲν γὰρ εὐθύς
 ἐν σώματι καὶ διὰ σωμαίων κολαζομένους μεταχει- 15
 F ρίζεται Ποινὴ ταχεῖα, πρῶτον τινὲς τρόπῳ καὶ παρα-
 λείποντι πολλὰ τῶν καθαρμοῦ δεομένων· ὧν δὲ
 μεῖζόν ἐστιν ἔργον ἢ περὶ τὴν κακίαν ἰατρεία, τοῦ-
 τος Δίκη μετὰ τὴν τελευτήν ὁ δαίμων παραδίδωσι·
 τοὺς δὲ πάμπαν ἀνιάτους ἀπωσαμένης τῆς Δίκης, 20
 ἢ τρίτη καὶ ἀγριωτάτη τῶν Ἀδραστειᾶς ὑπουργῶν
 Ἑρινύς, μεταθέουσα πλανωμένους καὶ περιφεύγοντας
 ἄλλον ἄλλως, οἰκτρῶς τε καὶ χαλεπῶς ἅπαντας ἠφά-
 565 νισε καὶ κατέδυσεν εἰς τὸ ἔρρητον καὶ ἀόρατον.
 'τῶν δ' ἄλλων' ἔφη 'δικαιώσεων ἢ μὲν ὑπὸ τῆς 25
 Ποινῆς ἐν τῷ βίῳ ταῖς βαρβαρικάς ἔοικεν. ὥς γὰρ
 ἐν Πέρσαις τῶν κολαζομένων τὰ ἱμάτια καὶ τὰς

11 οὕτως Duebnerus
 τὴν ἐν τῷ βίῳ ποινήν W

25 ἢ μὲν — βίῳ] ἢ μὲν μετὰ

τιάρας ἀποτίλλουσι καὶ μαστιγοῦσιν, οἱ δὲ παύσα-
σθαι δακρύοντες ἀντιβολοῦσιν· οὕτως αἱ διὰ χρη-
μάτων καὶ διὰ σωμαίων κολάσεις ἀφῆν οὐκ ἔχουσι
δριμεῖαν οὐδ' αὐτῆς ἐπιλαμβάνονται τῆς κακίας,
5 ἀλλὰ πρὸς δόξαν αἱ πολλαὶ καὶ πρὸς αἵσθησιν αὐτῶν
εἰσιν. ὅς δ' ἂν ἐκείθεν ἀκόλαστος ἐνταῦθα καὶ ἀκά-
θαρτος ἐξίκηται, τοῦτον ἡ Δίκη διαλαβοῦσα τῇ ψυχῇ
καταφανῇ γυμνόν, εἰς οὐδὲν ἔχοντα καταδύναι καὶ
ἀποκρῦψασθαι καὶ περιστεῖλαι τὴν μοχθηρίαν ἀλλὰ B
10 πανταχόθεν καὶ ὑπὸ πάντων καὶ πάντα καθορώμε-
νον, ἔδειξε πρῶτον ἀγαθοῖς γονεῦσιν, ἄνπερ ὦσιν,
ἢ προγόνους αὐτοῦ πρόσπτυστον ὄντα καὶ ἀνάξιον·
ἐὰν δὲ φαῦλοι, κολαζομένους ἐπιδῶν ἐκείνους καὶ
ὀφθεῖς δικαιοῦται πολὺν χρόνον ἐξαιρούμενος ἕκα-
15 στον τῶν παθῶν ἀλγηδόσι καὶ πόνοις, οἳ τοσοῦτον
μεγέθει καὶ σφοδρότητι τοὺς διὰ σαρκὸς ὑπερβάλ-
λουσιν, ὅσων τὸ ὕπαρ ἂν εἴη τοῦ ὀνειράτος ἐναρ-
γέστερον. οὐλαὶ δὲ καὶ μώλωπες ἐπὶ τῶν παθῶν
ἐκάστον τοῖς μὲν μᾶλλον ἐμμένουσι τοῖς δ' ἦσσαν. C
20 ὅρα δ'· εἶπε ἑτὰ ποικίλα ταῦτα καὶ παντοδαπὰ χρώ-
ματα τῶν ψυχῶν· τὸ μὲν ὕρφνιον καὶ ῥυπαρόν, ἀνε-
λευθερίας ἀλοιφὴν καὶ πλεονεξίας, τὸ δ' αἵματωπὸν
καὶ διάπυρον, ὁμότητος καὶ πικρίας· ὅπου δὲ τὸ
γλαυκινόν ἐστιν, ἐντεῦθεν ἀκρασία τις περὶ ἡδονῶς
25 ἐκτέτριπται μόλις· κακόννοια δ' ἐνοῦσα μετὰ φθόνου
τουτὶ τὸ ἰώδες καὶ ὕπουλον, ὥσπερ αἱ σηπταὶ τὸ

5 αὐτῶν] a πολλὰ pendet. cf. p. 567 b 8 καταφανῇ
καὶ W. malim καταφανεῖ 11 γονεῦσιν] del. Madvigius
12 ἢ Duebnerus 25 δ' ἐνοῦσα R: δεινούσα

μέλαν, ἀφίησιν. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἡ κακία τῆς ψυχῆς
 τρεπομένης ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ τρεπούσης τὸ σῶμα
 τὰς χροῶς ἀναδίδωσιν, ἐνταῦθα δὲ καθαρμοῦ καὶ
 κολάσεως πέρας ἐστί, τούτων ἐκλεανθέντων, παντά-
 D πασι τὴν ψυχὴν ἀνγοειδῇ καὶ σύγχρουν γενέσθαι. 5
 μέχρι δ' οὗ ταῦτ' ἔνεστι, γίνονται τινες ὑποτροπαὶ
 τῶν παθῶν σφυγμοὺς ἔχουσαι καὶ πῆδησιν, ἐνίαις
 μὲν ἀμυδρὰν καὶ ταχὺ κατασβεσσμένην ἐνίαις δὲ
 νεανικῶς ἐντείνουσιν. ὧν αἱ μὲν πάλιν καὶ πάλιν
 κολασθεῖσαι τὴν προήκουσαν ἔξιν καὶ διάθεσιν ἀνα- 10
 λαμβάνουσι, τὰς δ' αὖθις εἰς σώματα ζώων ἐξήνεγκε
 βιαιότης ἀμαθίας καὶ φιληδονίας ἥλος· ἡ μὲν γὰρ
 ἀσθενεία λόγου καὶ δι' ἀργίαν τοῦ θεωρεῖν ἔρρεψε
 E τῷ πρακτικῷ πρὸς γένεσιν· ἡ δ' ὀργάνου τῷ ἀκο-
 λάστῳ δεομένη ποθεῖ τὰς ἐπιθυμίας συρράψαι ταῖς 15
 ἀπολαύσεσι καὶ συνεπαίρεσθαι διὰ σώματος· ἐνταῦθα
 γὰρ οὐδὲν ἢ σκιά τις ἀτελὴς καὶ ὕναρ ἡδονῆς πλή-
 ρωσιν οὐκ ἐχούσης πάρεστι. ταῦτα δ' εἰπὼν ἦγεν
 αὐτὸν ταχὺ μὲν, ἀπλετον δὲ τινα τόπον ὡς ἐφαί-
 νετο διεξιόντα ῥαδίως καὶ ἀπλανῶς, οἷον ὑπὸ πτερῶν 20
 τῶν τοῦ φωτὸς ἀγῶν ἀναφερόμενον· μέχρι οὗ πρὸς
 τι χάσμα μέγα καὶ κάτω διῆκον ἀφικόμενος ὑπὸ τῆς
 ὀχούσης ἀπελείφθη δυνάμεως· καὶ τὰς ἄλλας ψυχὰς
 ἑώρα ταὐτὸ πασχούσας ἐκεῖ· συστελλόμεναι γὰρ ὥσπερ
 F αἱ ὄρνιθες καὶ καταφερόμεναι κύκλῳ τὸ χάσμα περιή- 25
 εσαν (ἀντικρὺς δὲ περᾶν οὐκ ἐτόλμων), εἴσω μὲν

1 μὲν γὰρ ἡ *: γὰρ ἢ τε 5 γενέσθαι *: γίνεσθαι
 12 ἥλος *: εἶδος cf. p. 718 d: ἡδονῆς — ἥλος 14 τῷ ἀκο-
 λάστῳ R: τοῦ ἀκολάστου 16 συνεπαυρέσθαι Madvigius
 23 ὀχούσης idem: ἐχούσης 24 ταὐτὸ idem: τοῦτο

ὁφθῆναι τοῖς βακχικοῖς ἄντροις ὁμοίως ὕλη καὶ χλω-
 ρότητι καὶ χλόαις ἀνθέων ἀπάσαις διαπεποικιλμένον·
 ἐξέπνυε δὲ μαλακὴν καὶ πραεῖαν αὔραν ὁσμὰς ἀνα-
 φέρουσαν ἡδονῆς τε θαυμασίας καὶ κρᾶσιν, οἷαν ὁ
 5 οἶνος τοῖς μεθυσκομένοις, ἐμποιοῦσαν· εὐωχούμεναι
 γὰρ αἱ ψυχὰι ταῖς εὐωδίαις διεχέοντό τε καὶ πρὸς
 ἀλλήλας ἐφιλοφρονοῦντο· καὶ τὸν τόπον ἐν κύκλῳ
 κατεῖχε βακχεία καὶ γέλως καὶ πᾶσα μοῦσα παιζόν-
 των καὶ τερπομένων. ἔλεγε δὲ ταύτῃ τὸν Διόνυσον 566
 10 ἀνελθεῖν εἰς θεοὺς καὶ τὴν Σεμέλῃν ἀναγαγεῖν ὅστε-
 ρον· καλεῖσθαι δὲ Δήθης τὸν τόπον. ὅθεν οὐδὲ δια-
 τρίβειν βουλόμενον εἶα τὸν Θεσπέσιον, ἀλλ' ἀφείλκε
 βίαν, διδάσκων ἄμα καὶ λέγων ὥς ἐκτῆκεται καὶ ἀνυ-
 γραίνεται τὸ φρονοῦν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, τὸ δ' ἄλογον
 15 καὶ σωματοειδὲς ἀρδόμενον καὶ σαρκούμενον ἐμποιεῖ
 τοῦ σώματος μνήμην, ἐκ δὲ τῆς μνήμης ἕμερον καὶ
 πόθον ἔλκοντα πρὸς γένεσιν, ἣν οὕτως ὠνομάσθαι
 νεῦσιν ἐπὶ γῆν οὔσαν, ὑγρότητι βαρυνομένης τῆς
 ψυχῆς. ἄλλην οὖν τοσαύτην διελθὼν ὁδὸν ἔδοξεν B
 20 ἀφορᾶν κρατῆρα μέγαν, εἰς δὲ τοῦτον ἐμβάλλοντα
 δεύματα, τὸ μὲν ἀφροῦ θαλάσσης ἢ χιόνων λευκό-
 τερον, τὸ δ' ὀποῖον ἱρις ἐξανθεῖ τὸ ἀλουργόν, ἄλλα
 δ' ἄλλαις βαφαῖς κεχρωσμένα πρόσωθεν ἰδιον ἐχού-
 σαις φέγγος· ὥς δὲ πλησίον ἦλθον, ὁ κρατῆρ ἐκεῖ-
 25 νος, ἀφανισθέντος μᾶλλον τοῦ περιέχοντος τῶν τε
 χρωμάτων ἀμαυρουμένων, τὸ ἀνθηρότερον ἀπέλιπε

4 τε] aut delendum aut transponendum post ὁσμὰς
 6 τε] deleverim 9 δὲ] om. codd. mei 10 ἀναγαγεῖν *: ἀνάγειν
 12 ἀφείλκε R: ἀφείλε 15 ναρκούμενον X 18 ἐπὶ γῆν οὔσαν M: ἐπιτείνουσιν 22 ἢ ἱρις?

πλὴν τῆς λευκότητος. ἑώρα δὲ τρεῖς δαίμονας ὁμοῦ
 καθημένους ἐν σχήματι τριγώνου πρὸς ἀλλήλους τὰ
 ρεύματα μέτροις τισὶν ἀνακεραυνύντας. ἔλεγεν οὖν
 C ὁ τοῦ Θεσπεσίου ψυχοπομπὸς ἄκρι τούτου τὸν Ὀρφέα
 προσελθεῖν, ὅτε τὴν ψυχὴν τῆς γυναικὸς μετῇει, καὶ 5
 μὴ καλῶς διαμνημονεύσαντα λόγον εἰς ἀνθρώπους
 κίβδηλον ἐξενεγκεῖν, ὥς κοινὸν εἶη μαντεῖον ἐν
 Δελφοῖς Ἀπόλλωνος καὶ Νυκτός· οὐδενὸς γὰρ Ἀπόλ-
 λωνι Νύκτα κοινωνεῖν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν· ἔφη Ὀρφεὺς
 ἐστὶ καὶ Σελήνης μαντεῖον κοινόν, οὐδαμοῦ τῆς γῆς 10
 περαῖνον οὐδ' ἔχον ἔδραν μίαν, ἀλλὰ πάντῃ πλανη-
 τὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐνυπνίοις καὶ εἰδώλοις· ἐκ
 τούτου γὰρ οἱ ὕνειροι μιγνύμενοι, ὥς ὀρεῖς, τῷ ἀπα-
 τηλῷ καὶ ποικίλῳ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀληθὲς παραλαμ-
 D βάνοντες διασπείρουσι. τὸ δ' Ἀπόλλωνος οὐ κατεῖ- 15
 δες· εἶπεν· οὐδὲ κατιδεῖν ἔσῃ δυνατός· ἀνωτέρω
 γὰρ οὐκ ἐπιδίδωσιν οὐδὲ χαλᾷ τὸ τῆς ψυχῆς ἐπίγειον
 ἀλλὰ κατατείνει τῷ σώματι προσσηρτημένον· ἅμα δ'
 ἐπειρᾷτο προσάγων ἐπιδεικνύειν αὐτῷ τὸ φῶς ἐκ
 τοῦ τρίποδος, ὥς ἔλεγε, διὰ τῶν κόλπων τῆς Θέμιδος 20
 ἀπερειδόμενον εἰς τὸν Παρνασσόν. καὶ προθυμούμε-
 νος ἰδεῖν οὐκ εἶδεν ὑπὸ λαμπρότητος, ἀλλ' ἤκουε
 παριῶν φωνὴν ὀξεῖαν γυναικὸς ἐν μέτρῳ φράζουσας
 ἄλλα τινα καὶ χρόνον, ὥς ἔοικε, τῆς ἐκείνου τελευ-
 τῆς. ἔλεγε δ' ὁ δαίμων τὴν φωνὴν εἶναι Σιβύλλης· 25
 ἄδειν γὰρ αὐτὴν περὶ τῶν μελλόντων ἐν τῷ προσ-
 E ὄπῳ τῆς σελήνης περιφερομένην. βουλόμενος οὖν

5 προσελθεῖν W: προσελθεῖν 14 συμπαραλαμβάνοντες

R 15 κατεῖδες Cobetus: κάτοιδας

ἀκροᾶσθαι πλείονα, τῇ ῥύμῃ τῆς σελήνης εἰς τοῦ-
ναντίον ὥσπερ ἐν ταῖς δύναις ἐξεώσθη καὶ βραχέα
κατήκουσεν· ὧν ἦν καὶ τὸ περὶ τὸ Βέσβιον ὕρος
καὶ τὴν Δικαιαρχείας ὑπὸ πυρὸς φθορὰν γεννησο-
5 μένην, καὶ τι κομμάτιον περὶ τοῦ τότε ἡγεμόνος ὧς

‘ἐσθλὸς ἐὼν νούσῳ τυραννίδα λείψει.’

μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὴν θέαν τῶν κολαζομένων ἐτρέ-
ποντο. καὶ τὰ μὲν πρῶτα δυσχερεῖς καὶ οἰκτρὰς
εἶχον ὕψεις μόνον· ἐπεὶ δὲ καὶ φίλοις καὶ οἰκείοις
10 καὶ συνήθεσιν ὁ Θεσπέσιος οὐκ ἂν προσδοκήσας
κολαζομένοις ἐνετύγχανεν, οὐ καὶ δεινὰ παθήματα F
καὶ τιμωρίας ἀσχήμονας καὶ ἀλγυνὰς ὑπομένοντες
ῥοκτίζοντο πρὸς ἐκείνον καὶ ἀνεκλαίοντο· τέλος δὲ
τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ κατεῖδεν ἔκ τινος βαράθρου
15 στιγμαίων καὶ οὐλῶν μεστὸν ἀναδυόμενον, ὀρέγοντα
τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ σιωπᾶν οὐκ ἐώμενον, ἀλλ’ ὁμο-
λογεῖν ἀναγκασόμενον ὑπὸ τῶν ἐφ’esτώτων ταῖς τιμω-
ρίαις, ὅτι περὶ ξένους τινὰς μισρὸς γενόμενος χρυσίον
ἔχοντας, φαρμάκοις διαφθείρας καὶ ἐκεῖ διαλαθὼν
20 ἔπαντας, ἐνταῦθ’ ἐξελεγχθεῖς, τὰ μὲν ἤδη πέπονθε
τὰ δ’ ἄγεται πεισόμενος· ἵκετεύειν μὲν ἢ παραιτεῖ- 567
σθαι περὶ τοῦ πατρὸς οὐκ ἐτόλμα· δι’ ἐκπληξιν καὶ
δέος· ὑποστρέψαι δὲ καὶ φυγεῖν βουλόμενος οὐκέτι
τὸν πρᾶον ἐκείνον ἐώρα καὶ οἰκεῖον ξαναγόν, ἀλλ’ ὑφ’
25 ἐτέρων τινῶν φοβερῶν τὴν ὕψιν εἰς τὸ πρόσθεν ὠθού-
μενος ὧς ἀνάγκην οὔσαν οὔτω διεξελθεῖν, ἐθεᾶτο

4 Δικαιαρχείας R: δικαιοαρχείαν φθορὰν idem: φθορᾶ
9 εἶχον] malim εἶδον ἐπεὶ δὲ καὶ] vid. Praefat. p. LVI

τῶν μὲν γνωρίμως πονηρῶν γενομένων καὶ κολα-
 σθέντων αὐτόθι τὴν σκιὰν οὐκέτ' εἶναι χαλεπῶς οὐδ'
 ὁμοίως τριβομένην, ἅτε δὴ περὶ τὸ ἄλογον καὶ παθη-
 τικὸν ἐπίπονον οὖσαν· ὅσοι δὲ πρόσχημα καὶ δόξαν
 B ἀρετῆς περιβαλλόμενοι διεβίωσαν κακίᾳ λανθανούσῃ, 5
 τούτους ἐπιπόνως καὶ ὀδυνηρῶς ἠνάγκαζον ἕτεροι
 περιεστῶτες ἐκτρέπεσθαι τὰ ἐντὸς ἕξω τῆς ψυχῆς,
 ἰλυσπωμένους παρὰ φύσιν καὶ ἀνακαμπτομένους,
 ὥσπερ αἱ θαλάττιαι σκολόπενδραι καταπιοῦσαι τὸ
 ἄγκιστρον ἐκτρέπουσιν ἑαυτάς· ἐνίους δ' ἀναδέροντες 10
 αὐτῶν καὶ ἀναπτύσσοντες ἀπεδείκνυσαν ὑπούλους
 καὶ ποικίλους, ἐν τῷ λογιστικῷ καὶ κυρίῳ τὴν μοχθη-
 ρίαν ἔχοντας. ἄλλας δ' ἔφη ψυχὰς ἰδεῖν, ὥσπερ τὰς
 ἐχίδνας περιπεπλεγμένας σύνδυο καὶ σύντρεις καὶ
 πλείονας, ἀλλήλας ἐσθιούσας ὑπὸ μνησικακίας καὶ 15
 C κακόθυμίας ὧν ἑπαθον ἐν τῷ ζῆν ἢ ἔθρασαν. εἶναι
 δὲ καὶ λίμνας παρ' ἀλλήλας, τὴν μὲν χρυσοῦ περι-
 ζέοντος τὴν δὲ μολίβδου ψυχροτάτην ἄλλην δὲ τρα-
 χεῖαν σιδήρου· καὶ τινὰς ἐφεστάναι δαίμονας ὥσπερ
 οἱ χαλκεῖς ὀργάνοις ἀναλαμβάνοντας καὶ καθιέντας 20
 ἐν μέρει τὰς ψυχὰς τῶν δι' ἀπληστίαν καὶ πλεονε-
 ξίαν πονηρῶν. ἐν μὲν γὰρ τῷ χρυσῷ διαπύρους
 καὶ διαφανεῖς ὑπὸ τοῦ φλέγεσθαι γενομένας ἐνέβαλ-
 λον εἰς τὴν τοῦ μολίβδου βάπτουντες· ἐκπαγείσας δ'
 αὐτόθι καὶ γενομένας σκληρὰς ὥσπερ αἱ χάλαζαι, 25

1 γνωρίμως R: γνωρίμων καὶ R: ἢ 2 οὐκέτ' —
 ὁμοίως] οὐκέτι λίαν χαλεπῶς οὐδ' ὡμῶς Madvigius 3 ἅτε
 δὴ] C. F. Hermannus: ἀτελῇ 6 ἐπίπονον οὖσαν] ἐπιπονή-
 σασαν? 8 ἀνακαμπτομένους Iunius: ἄμα καμπτομένους
 17 περιζέουσιν R

πάλιν εἰς τὴν τοῦ σιδήρου μεθίστασαν· ἐνταῦθα δὲ D
 μέλαιναι τε δεινῶς ἐρίγνουντο, καὶ περικλώμεναι διὰ
 σκληρότητα καὶ συντριβόμεναι τὰ εἶδη μετέβαλλον·
 εἶθ' οὕτω πάλιν εἰς τὸν χρυσὸν ἐκομίζοντο, δεινὰς,
 5 ὥς ἔλεγεν, ἐν ταῖς μεταβολαῖς ἀλγηδόνας ὑπομένου-
 σαι. πάντων δὲ πᾶσχειν ἔλεγεν οἰκτρότατα τὰς ἤδη
 δοκούσας ἀφείσθαι τῆς Δίκης, εἴτ' αὖθις συλλαμ-
 βανομένας· αὗται δ' ἦσαν, ὧν εἰς τινὰς ἐκγόνου;
 ἢ παῖδας ἢ ποινὴ περιῆλθεν. ὁπότε γὰρ τις ἐκεί-
 10 νων ἀφίκοιτο καὶ περιτύχοι, προσέπιπτεν ὀργῇ καὶ
 κατεβόα καὶ τὰ σημεῖα τῶν παθῶν ἐδείκνυσεν, ὄνει- E
 δίζουσα καὶ διώκουσα φεύγειν καὶ ἀποκρύπτεσθαι
 βουλομένην οὐ δυναμένην δέ. ταχὺ γὰρ μετέθεον
 οἱ κολασταὶ πρὸς τὴν Δίκην, καὶ ἐξ ἀρχῆς ἠπειρον
 15 ὀλοφυρομένας τῷ προγινώσκειν τὴν τιμωρίαν. ἐνίαις
 δὲ καὶ πολλὰς ἅμα τῶν ἐκγόνων ἔλεγε συνηρτῆσθαι,
 καθάπερ μελίττας ἢ νυκτερίδας ἀτεχνῶς ἐχομένας·
 καὶ τετριγυίας ὑπὸ μνήμης καὶ ὀργῆς ὧν ἐπαθον
 δι' αὐτάς· ἔσχατα δ' ὀρώντος αὐτοῦ τὰς ἐπὶ δευ-
 20 τέραν γένεσιν τρεπομένας ψυχὰς εἰς τε ζῆα παντο-
 δαπὰ καμπομένας βίᾳ καὶ μετασχηματιζομένας ὑπὸ F
 τῶν ταῦτα δημιουργούντων ὀργάνοις τισὶ καὶ πλη-
 γαῖς, τῶν μὲν ὅλα τὰ μέρη συνελανόντων, τὰ δ'
 ἀποστρεφόντων, ἔνια δ' ἐκλεινόντων καὶ ἀφανιζόν-
 25 των παντάπασι, ὅπως ἐφαρμόσειεν ἑτέροις ἤθεσι
 καὶ βίοις· ἐν ταύταις φανῆναι τὴν Νέρωνος ψυχὴν

12 διώκουσα Turnebus: δοκούσα 14 καὶ πρὸς τὴν ἐξ
 ἀρχῆς δίκην ἀπήγον W 15 ἐνίαις R: ἐνίας 17 ἀτεχνῶς]
 add. ἐαυτῶν R 23 τὰ δ' τῶν δ' Turnebus

τά τ' ἄλλα κακῶς ἔχουσαν ἤδη καὶ διαπεπαρμένην
 ἡλοῖς διαπύροις. προκεχειρισμένων δὲ καὶ ταύτη
 τῶν δημιουργῶν Πινδαρικῆς ἐχίδνης εἶδος, ἐν ᾧ
 κυηθεῖσαν καὶ διαφαγοῦσαν τὴν μητέρα βιώσεσθαι,
 φῶς ἔφρασκεν ἐξαίφνης διαλάμψαι μέγα, καὶ φωνὴν 5
 ἐκ τοῦ φωτός γενέσθαι προστάττουσαν εἰς ἄλλο γένος
 ἡμερώτερον μεταβαλεῖν, ᾧδικόν τι μηχανησαμένους
 περὶ ἔλη καὶ λίμνας ζῶον· ὧν μὲν γὰρ ἡδίκησε δε-
 δωκέναι δίκας· ὀφείλεσθαι δέ τι καὶ χρηστὸν αὐτῷ
 568 παρὰ θεῶν, ὅτι τῶν ὑπηκόων τὸ βέλτιστον καὶ 10
 θεοφιλέστατον γένος ἡλευθέρωσε, τὴν Ἑλλάδα. μέχρι
 μὲν οὖν τούτων εἶναι θεατῆς· ὥς δ' ἀναστρέφειν
 ἔμελλεν, ἐν παντὶ κακῷ γενέσθαι διὰ φόβον. γυναικα
 γάρ τινα λαβομένην αὐτοῦ θαυμαστὴν τὸ εἶδος καὶ
 τὸ μέγεθος, 'δεῦρο δὴ' εἰπεῖν 'οὗτος, ὅπως ἕκαστα 15
 μᾶλλον μνημονεύσης.' καὶ τι ῥαβδίον, ὥσπερ οἱ ζω-
 γράφοι, διάπυρον προσάγειν, ἑτέραν δὲ κωλύειν.
 αὐτὸν δ' ὥσπερ ὑπὸ σύριγγος ἐξαίφνης σπασθέντα
 πνεύματι νεανικῷ σφόδρα καὶ βιαίῳ τῷ σώματι
 προσπεσεῖν καὶ ἀναβλέψαι σχεδὸν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ 20
 μνήματος.

1 ἤδη καὶ] καὶ δὴ καὶ W 2 ταύτη (i. e. τῇ Νέρωνος
 ψυχῇ) R: ταύτην 8 δεδωκέναι idem; δέδωκε 13 διὰ φό-
 βον] additamentum putat W 18 ὑπὸ] διὰ R σύριγγος]
 σμήριγγος? 20 ὑπ'] ἐπ' R

* ΠΕΡΙ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ.

Τὰ περὶ τῆς εἰμαρμένης δοκοῦνθ' ἡμῖν, ὥς οἶόν τε σαφῶς καὶ συντόμως πειράσομαι ἐπιστεῖλαί σοι, Ὁ φίλτατε Πείσων, ἐπειδὴ σὺ τοῦτ' ἡξίωσας οὐκ ἀγνοῶν ἦν ἔχω πρὸς τὸ γράφειν εὐλάβειαν.

- 5 1. Πρῶτον τοίνυν ἴσθι, ὅτι εἰμαρμένη διχῶς καὶ λέγεται καὶ νοεῖται· ἡ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐνέργεια ἡ δ' οὐσία. πρῶτον μὲν οὖν ἐνέργειαν τύπῳ ὑπέγραψεν ὁ Πλάτων ἐν τε τῷ Φαίδρῳ λέγων 'θεσμός τε Ἀδραστείας ὕδρε, ἣτις ἂν ψυχὴ θεῶ ξυνοπαδὸς
10 γενομένη·' ἐν δὲ τῷ Τιμαίῳ 'νόμους' οὓς ἐπὶ τῇ τοῦ παντὸς φύσει ὁ θεὸς εἶπε ταῖς ἀθανάτοις ψυχαῖς· ἐν δὲ τῇ Πολιτείᾳ 'Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέ- D σεως λόγον' φησὶν εἶναι τὴν εἰμαρμένην, οὐ τραγικῶς ἀλλὰ θεολογικῶς τὸ ἀρέσκον αὐτῷ ἀποφαινόμενος.
15 εἰ δὲ κοινότερον ἐθέλοι τις ταῦτα μεταλαβὼν ὑπογράψαι, ὥς μὲν ἐν Φαίδρῳ λέγοιτ' ἂν ἡ εἰμαρμένη λόγος θεῖος ἀπαράβατος· δι' αἰτίαν ἀνεμπόδιστον· ὥς δ' ἐν τῷ Τιμαίῳ νόμος ἀκόλουθος τῇ τοῦ παντὸς φύσει, καθ' ὃν διεξάγεται τὰ γιγνόμενα.
20 τοῦτο γὰρ ἐκεῖ ἡ Λάχεσις ἐργάζεται, ἡ τῆς Ἀνάγκης ἀληθῶς θυγάτηρ, ὥς καὶ πρότερον παραλάβομεν καὶ

8 Φαίδρῳ] p. 248 c   10 Τιμαίῳ] p. 41 e   12 Πολιτείᾳ]
p. 617 d   20 ἐκεῖ *: ἔχει

ὑστερον ἔτι μᾶλλον εἰσόμεθ' ἐν τοῖς κατὰ σχολὴν λόγοις. ἥδε μὲν οὖν ἡ κατ' ἐνέργειαν εἰμαρμένη.

E 2. Ἡ δὲ κατ' οὐσίαν ἔοικεν εἶναι σύμπας ἡ τοῦ κόσμου ψυχὴ τριχῇ διανεμηθεῖσα, εἰς τε τὴν ἀπλανῆ μοῖραν καὶ εἰς τὴν πλανᾶσθαι νομιζομένην, καὶ τρί- 5 τὴν τὴν ὑπουράνιον τὴν περὶ γῆν ὑπάρχουσαν. ὧν ἡ μὲν ἀνωτάτω Κλωθῶ προσαγορεύεται, ἡ δὲ μετ' αὐτὴν Ἀτροπος, ἡ κατωτάτω δ' αὖ Λάχεσις, δεχομένη μὲν τὰς οὐρανίας τῶν ἀδελφῶν ἐνεργείας, συμπλέκουσα δὲ καὶ διαδιδούσα ταύτας εἰς τὰ ἐπ' 10 αὐτῆς τεταγμένα τὰ ἐπίγεια. δυνάμει μὲν οὖν εἴρη- F ται, ὅποια χρὴ λέγεσθαι περὶ τῆς κατ' οὐσίαν εἰμαρμένης· καὶ γὰρ ἥτις ἐστὶ καὶ πόση τις καὶ ὅποια καὶ ὅπως τέτακται καὶ ὅπως ἔχει αὐτὴ τε πρὸς ἑαυ- τὴν καὶ δὴ καὶ πρὸς ἡμᾶς, ὥς ἐν ἐπιτομῇ εἴρηται· 15 τὰ δὲ καθ' ἕκαστα περὶ τούτων ὁ ἕτερος μῦθος ὁ ἐν τῇ Πολιτείᾳ μετρίως αἰνίττεται, καὶ ἡμεῖς εἰς δυνάμιν σοι ταῦτ' ἐπειράθημεν ἐξηγήσασθαι.

3. Πάλιν γε μὴν τὴν κατ' ἐνέργειαν εἰμαρμένην ἀναλαμβάνοντες λέγωμεν· περὶ γὰρ ταῦτα τὰ πολλὰ ζητή- 20 ματα φυσικὰ τε καὶ ἡθικὰ καὶ διαλεκτικὰ τυγχάνει 569 ὄντα. τίς μὲν οὖν ἐστίν, ἐπιεικῶς ἀφώρισται· ὅποια δ' ἐστίν, ἐξῆς ῥητέον, εἰ καὶ πολλοῖς ἄτοπον φαίνεται. ἀπείρων γὰρ ἔξ ἀπείρου καὶ εἰς ἄπειρον ὄντων τῶν γιγνομένων, τὰ πάντα περιβαλοῦς ἐν 25 κύκλῳ ἡ εἰμαρμένη οὐκ ἄπειρος ἀλλὰ πεπερασμένη ἐστίν· οὔτε γὰρ νόμος οὔτε λόγος οὔτε τι θεῖον

3 ἡ δὲ Anonymus: τῇ 5 τρίτην Duebnerus: τρίτην εἰς 10 malim ἐπ' αὐτῇ 20 Turnebus: λέγωμεν 25 ὄντων W

ἄπειρον ἂν εἴη. ἔτι δ' ἂν μάθοις τὸ λεγόμενον,
 νοήσας τὴν ὅλην περίοδον καὶ τὸν σύμπαντα χρό-
 νον, 'ὅταν τῶν ὀκτὼ περιόδων' ὥς φησιν ὁ Τίμαιος
 'τὰ πρὸς ἄλληλα συμπερανθέντα τάχῃ σχῇ κεφαλήν,
 5 τῷ τοῦ ταύτοῦ καὶ ὁμοίως ἰόντος ἀναμετροηθέντα κύ-
 κλω.' ἐν γὰρ τούτῳ τῷ λόγῳ ὠρισμένῳ τ' ὄντι καὶ
 θεωρουμένῳ πάνθ' ὅσα τε κατ' οὐρανὸν ἅ τ' ἐπὶ τὴν
 γῆν ἐξ ἀνάγκης ἄνωθεν συνίσταται, πάλιν μὲν εἰς B
 ταυτότῳ καταστήσεται, πάλιν δ' ἐξ ἀρχῆς ὅλα κατὰ
 10 ταύτῃ ὡσαύτως ἀποδοθήσεται. μόνῃ γοῦν ἢ κατ'
 οὐρανὸν σχέσις αὐτῇ τε πρὸς ἑαυτὴν κατὰ πάντα
 τεταγμένη πρὸς τε τὴν γῆν καὶ πρὸς τὰ ἐπίγεια
 πάντα διὰ μακρῶν περιόδων πάλιν ἐπανήξει ποτέ·
 αἱ τε μετ' αὐτὴν ἐφεξῆς καὶ ἐχόμεναι ἀλλήλαις ἐχο-
 15 μέως παρέσονται, ἐκάστη τὰ αὐτῆς ἐξ ἀνάγκης φέ-
 ρουσαι. ἔστω δὲ πρὸς τὸ σαφὲς τῶν περὶ ἡμᾶς νῦν
 ὄντων, ὅτι οὐ συμβαίνει ἀπὸ τῶν οὐρανίων, ὥς πάν-
 των αἰτιῶν ὄντων, καὶ τὸ ἐμὲ γράφειν νυνὶ τάδε καὶ C
 ὧδ' ἐγὼ σε τε πράττειν ἄπερ καὶ ὅπως τυγχάνεις πράτ-
 20 των· πάλιν τοίνυν ἐπειδὴν ἢ αὐτῇ ἀφίκεται αἰτία,
 ταύτῃ καὶ ὡσαύτως οἱ αὐτοὶ γενόμενοι πράξομεν. οὕτω
 δὲ καὶ πάντες ἄνθρωποι καὶ τὰ γ' ἐξῆς κατὰ τὴν ἐξῆς
 αἰτίαν γενήσεται καὶ πραχθήσεται, καὶ πάνθ' ὅλα
 καὶ κατὰ μίαν τὴν ὅλην περίοδον καὶ καθ' ἐκάστην

1 ἔτι δ' ἂν] ἔτι δ' ἂν μᾶλλον? 3 Τίμαιος ⁺: τιμαῖος
 cf. p. 39 d 4 ita Plato: προσάλληλα 5 τοῦ idem 7 ἅ
 τ'] ὅσα τ' W 9 ὅλα κατὰ W: ὅσα κεῖται 9 ταύτῃ *: τὸ
 αὐτὸ 10. 21 ταύτῃ *: τὰ αὐτὰ 11 κατὰ Vulcobius: κεῖ-
 ται 15 παρέσονται W: παρέχονται αὐτῆς *: αὐτῆς
 23 ὅλα καὶ κατὰ W: ὅσα κεῖται

τῶν ὅλων ὡσαύτως ἀποδοθήσεται. φανερόν τοίνυν ἤδη ὅ τι ἔφαμεν, τὴν εἰμαρμένην ἄπειρον τρόπον τινὰ οὕσαν μὴ ἄπειρον εἶναι, καὶ τό γε ῥηθέν, ὅτι κύκλος τίς ἐστι, μετρίως που κατῴπται· ὥς γὰρ καὶ ἡ τοῦ κύκλου κίνησις ὅ τε ταύτην παραμετρῶν χρό-
νος κύκλος τίς ἐστίν, οὕτω καὶ τῶν κατὰ κύκλον γιγνομένων ὁ λόγος κύκλος ἂν νομισθῇ.

- D 4. Σχεδὸν μὲν οὖν καὶ τοῦτο δηλοῖ, ὁποῖόν τι τυγχάνει ἡ εἰμαρμένη, πλὴν οὐχ ἥ γε κατὰ μέρος οὐδ' ἡ καθ' ἕκαστα. ποία τις οὖν καὶ ἥδε κατ' 10 αὐτόδε τὸ εἶδος τοῦ λόγου; ἔστι τοίνυν, ὥς ἂν τις εἰκάσαι, οἷος ὁ πολιτικὸς νόμος· ὃς πρῶτον μὲν τὰ πλεῖστα, εἰ καὶ μὴ πάντα, ἐξ ὑποθέσεως προστάττει· ἔπειτα μὴν καθόλου τὰ πόλει προσήκοντα εἰς δύνα-
μιν περιλαμβάνει. πάλιν δὲ τούτων ἐκάτερον ὁποῖόν 15 τί ἐστι, σκεπτέον. ἀκολούθως τοίνυν ὁ πολιτικὸς νόμος περὶ τ' ἀριστεύσεως καὶ λιποτάκτου διαλέγεται καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως· ἄλλ' οὐ περὶ τοῦδ' ἢ τοῦδ' ἢ νόμιμόν ἐστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν καθόλου
E προηγουμένως, τὰ δ' ὑποπίπτοντα τούτων ἐπομέ- 20 νως. καὶ γὰρ τὸ τιμῆσαι τόνδε τινὰ ἡριστευκότα καὶ τὸ κολάσαι τόνδε τινὰ λιποτακτήσαντα νόμιμον ἂν φήσαιμεν, ὥς δυνάμει καὶ περὶ τούτων διατε-
ταγμένου τοῦ νόμου· ὃν τρόπον ὁ ἰατρικὸς καὶ ὁ γυμναστικὸς ὥς εἶπεῖν νόμος δυνάμει τὰ καθ' ἕκαστα 25 τοῖς ὅλοις συμπεριλαμβάνει· οὕτω δὲ καὶ ὁ τῆς φύ-

5 χρόνος W: χρόνον 9 κατὰ Turnebus: κεῖται 10 κατ'
αὐτόδε C. F. Hermannus: κατ' αὐτόδ' δὲ 12 ὃς W 16
ἀκολούθως] καθόλου W 19 ἢ W

σεως νόμος τὰ μὲν καθόλου προηγουμένως, τὰ δὲ
καθ' ἕκαστα ἐπομένως. ἔστι θ' εἰμαρμένα τρόπον F
τινὰ καὶ ταῦτα, ὅντ' ἐκείνοις συνειμαρμένα. τάχα
δ' ἂν τις τῶν ἄγαν ἀκριβολογουμένων τὰ τοιαῦτα
5 καὶ τοῦναντίον φραίη προηγούμενα συντετάχθαι τὰ
καθ' ἕκαστα, εἶναι τε τούτων ἕνεκα καὶ τὸ καθόλου,
προηγεῖσθαι δὲ τῶν ἕνεκά του τὸ οὗ ἕνεκα. ἀλλὰ
περὶ μὲν τούτων ἐν ἄλλοις σκεπτέον. ὅτι δ' οὐ πάντα
καθαρώς οὐδὲ διαρρηδην ἡ εἰμαρμένη περιέχει ἀλλ'
10 ὅσα καθόλου, τοῦτο δὴ ἐν τῷ παρόντι ρηθὲν πρὸς
τε τὸν ἐξῆς λόγον καὶ τὸν ὀλίγον ἔμπροσθεν χώραν
ἔχει. τὸ μὲν γὰρ ὠρισμένον οἰκεῖον τῇ θείᾳ φρο- 570
νήσει ἐν τῷ καθόλου μᾶλλον θεωρεῖται· τοιοῦτος
καὶ ὁ θεῖος νόμος, ὁ μέντοι γε πολιτικός, τὸ δ'
15 ἄπειρον ἐν τῷ καθ' ἕκαστα. μετὰ δὴ ταῦτα, οἶον
μὲν ἔστιν ἐξ ὑποθέσεως· ὅτι δὲ τοιοῦτον καὶ ἡ εἰμαρ-
μένη, οἴεσθω. ἐξ ὑποθέσεως δὴ ἔφραμεν τὸ μὴ καθ'
ἑαυτὸ τιθέμενον, ἀλλὰ πως ἑτέρω τινὲ ὡς ἀληθῶς
ὑποτεθέν, ὅποσα ἀκολουθίαν σημαίνει. 'θεσμός τε
20 Ἀδραστείας ὕδρ' ἥτις ἂν ψυχὴ συνοπαδὸς γενομένη
κατίδῃ τι τῶν ἀληθῶν, μέχρι τῆς ἑτέρας περιόδου
εἶναι ἀπήμονα· κὰν ἀεὶ δύνηται τοῦτο ποιεῖν, ἀεὶ
ἀβλαβῇ εἶναι.' τοιοῦτον μὲν ὁ δὴ τὸ ἐξ ὑποθέσεως B
ἅμα καὶ καθόλου. ὅτι δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη τοιοῦτον

3 ὅντα W: πάντα 6 εἶναι τε W: ἐν τε 7 προη-
γεῖσθαι W: προηγείται 13 τοιοῦτος μέντοι γε ὁ θεῖος
νόμος καὶ ὁ πολιτικός W ex verss. T Am. X 17 οἴεσθω]
νοείσθω W 18 πως W: πρὸς ἀληθῶς] ἀληθῆς? 19
ὅποσα] corruptum 21 ἀληθῶν W ex Platone: ἀληθῶς
τῆς] τε τῆς Plato 22 ἀεὶ posterius idem

τυγχάνει ὄν, ἐκ τε τῆς οὐσίας αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς προσ-
 ηγορίας δήλον. εἰμαρμένη τε γὰρ προσαγορεύεται ὡς
 ἂν εἰρομένη τις· θεσμός δὲ καὶ νόμος ὑπάρχει τῷ τὰ
 ἀκόλουθα τοῖς γιγνομένοις πολιτικῶς διατετάχθαι.

5. Ἐξῆς δὲ σκεπτέον καὶ τὰ κατὰ τὸ πρὸς τι, ⁵
 πῶς μὲν πρὸς τὴν πρόνοιαν ἡ εἰμαρμένη ἔχει, πῶς
 δὲ πρὸς τὴν τύχην καὶ τό γ' ἐφ' ἡμῖν καὶ τὸ ἐνδε-
 χόμενον καὶ ὅσα τοιαῦτα· πρὸς δὲ τούτῳ διωρίσθω,
 πῇ μὲν ἀληθὲς πῇ δὲ ψεῦδος τό 'πάντα καθ' εἰμαρ-
 C μένην.' εἰ μὲν οὖν τὸ ἐν τῇ εἰμαρμένῃ πάντα περι- ¹⁰
 ἔχεσθαι δηλοῖ, συγχωρητέον εἶναι ἀληθές· εἰδ' ὅσα
 περὶ ἀνθρώπους εἴτε περὶ γῆν ἅπαντα εἴτε κατ'
 οὐρανὸν γιγνόμενα, βούλεται τις ἐν τῇ εἰμαρμένῃ
 τίθεσθαι, καὶ ταῦθ' ὡς πρὸς τὸ παρὸν συγκεχω-
 ρήσθω. εἰ δ', ὅπερ καὶ μᾶλλον ἐμφαίνει, τὸ καθ' ¹⁵
 εἰμαρμένην οὐχ ἅπαντα, ἀλλ' αὐτὸ μόνον τὸ ἐπό-
 μενον αὐτῷ σημαίνει, οὐ πάντα ῥητέον καθ' εἰμαρ-
 μένην. οὐδὲ γὰρ νόμιμα οὐδὲ κατὰ νόμον πάντα
 D ὁπόσα περιείληφεν ὁ νόμος· καὶ γὰρ προδοσίαν καὶ
 λιποταξίαν καὶ μοιχείαν καὶ πολλὰ ἕτερα τοιαῦτα ²⁰
 περιλαμβάνει, ὧν οὐδὲν ἂν τις εἴποι νόμιμον· ὁπότ'
 οὐδὲ τὸ ἀριστεύσαι ἢ τυραννοκτονῆσαι ἢ τι ἄλλο
 κατορθῶσαι φαίη· ἅν' ἔγωγε νόμιμον. τὸ μὲν γὰρ δὴ
 νόμιμον πρόσταγμα νόμον ἐστί· τὸ δ' εἴπερ ὁ νόμος
 προστάττει, πῶς οὐκ ἂν ἀπειθοῖεν καὶ παρανομοῖεν ²⁵
 οἳ γε μὴ ἀριστεύοντες καὶ τυραννοκτονοῦντες καὶ

16 εἰμαρμένην W: εἰμαρμένην οὐδ' εἰ καθ' εἰμαρμένην
 πάντα 24 τὸ δ' εἴπερ] τὸ δ' ἀριστεύειν καὶ τυραννοκτο-
 νεῖν εἴπερ W. malim τοῦτο δ' εἴπερ

ὅσοι τὰ τοιαῦτα μὴ κατορθοῦσιν; ἢ πῶς, εἰ παρά-
 νομοι οἷδε, οὐ δίκαιον κολάζειν τοὺς τοιοῦτους; εἴ
 γε μὴν ταῦτα λόγον οὐκ ἔχει, μόνα ρητέον νόμιμά
 τε καὶ κατὰ νόμον τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρισθέντ' ἐπὶ
 5 τοῖς ὁπωσοῦν πραττομένοις· μόνα δ' εἰμαρμένα καὶ E
 καθ' εἰμαρμένην τὰ ἀκόλουθα τοῖς ἐν τῇ θείᾳ δια-
 τάξει προηγησαμένοις. ὥστε πάντα μὲν τὰ γιγνό-
 μεν' ἢ εἰμαρμένη περιλαμβάνει, πολλὰ δὲ τῶν ἐν
 αὐτῇ καὶ σχεδὸν ὅσα προηγείται οὐκ ὁρθὸν λέγειν
 10 καθ' εἰμαρμένην.

6. Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ἐξῆς ρητέον, ὥς
 τό γ' ἐφ' ἡμῖν καὶ ἡ τύχη τό τε δυνατόν καὶ τὸ
 ἐνδεχόμενον καὶ τὰ τούτων συγγενῇ ταχθέντα ἐν τοῖς
 προηγουμένοις αὐτὰ τε σφῶσιτ' ἂν καὶ τὴν εἰμαρ-
 15 μένην σφῶσι. ἡ μὲν γὰρ εἰμαρμένη πάντα περιέχει
 καθάπερ καὶ δοκεῖ· τὰ δ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης γενήσεται,
 ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν οἷον καὶ πέφυκεν εἶναι. πέφυκε F
 δὲ τὸ δυνατόν ὥς γένος προϋφεστάναι τοῦ ἐνδεχο-
 μένου· τὸ δ' ἐνδεχόμενον ὥς ὕλη τῶν ἐφ' ἡμῖν
 20 προϋποκεισθαι· τὸ δ' ἐφ' ἡμῖν ὥς κύριον χρῆσθαι
 τῷ ἐνδεχομένῳ· ἡ δὲ τύχη παρεμπίπτει τῷ ἐφ' ἡμῖν
 διὰ τὴν ἐφ' ἑκάτερα ῥοπὴν τοῦ ἐνδεχομένου. μάθους
 δ' ἂν τὸ λεγόμενον σαφῶς ἐννδῆσας, ὥς τὸ γιγνό-
 μενον ἄπαν καὶ ἡ γένεσις αὐτῇ οὐ δίχα δυνάμεως,
 25 ἢ δὲ δύναμις οὐκ ἄνευ οὐσίας. οἷον ἀνθρώπου εἴτε 571
 γένεσις εἴτε γεννητὸν οὐκ ἄνευ τῆς δυνάμεως, αὕτη

9 προηγείται] προίρηται C. F. Hermannus ὁρθὸν λέ-
 γειν Anonymus: ὁρθολογεῖν 14 αὐτὰ W: ταῦτα 25 ἀν-
 θρώπου X: lacuna 16 litt. in V²

δὲ περὶ ἄνθρωπον, οὐσία δ' ὁ ἄνθρωπος. ἀπὸ δὲ
 τῆς δυνάμεως μεταξὺ οὐσης, ἡ μὲν οὐσία δυνάμε-
 νον, ἡ δὲ γένεσις καὶ τὸ γιγνόμενον ἄμφω δυνατά.
 τριῶν τοίνυν τούτων, δυνάμεως καὶ δυναμένου καὶ
 δυνατοῦ, δυνάμεως μὲν ὥς τὸ εἶναι προϋπόκειται
 τὸ δυνάμενον, δυνατοῦ δ' ἡ δύναμις προϋφίσταται.
 σαφὲς μὲν οὖν καὶ οὕτω τὸ δυνατόν· τύπῳ δ' ἂν
 ἀφορισθῇ κοινότερον μὲν τὸ κατὰ δύναμιν πεφυ-
 κὸς γίγνεσθαι, κυριώτερον δὲ ταῦτό τοῦτο, ὁπότεν
 B μηδὲν ἔξωθεν ἔχῃ πρὸς τὸ γίγνεσθαι ἐμποδῶν. τῶν 10
 δὲ δυνατῶν τὰ μὲν οὐκ ἂν κωλυθῇ ποτέ, ὥσπερ
 τὰ κατ' οὐρανόν, ἀνατολαὶ καὶ δύσεις καὶ τὰ τού-
 τοις παραπλήσια· τὰ δ' οἷά τε κωλυθῆναι ἐστίν, ὥς
 πολλὰ μὲν τῶν ἀνθρωπίνων πολλὰ δὲ καὶ τῶν με-
 ταρσίων. τὰ μὲν οὖν πρότερόν ὥς ἐξ ἀνάγκης γιγνό- 15
 μεν' ἀναγκαῖα προσαγορεύεται, ἃ δὲ πῶς τοῦναντίον
 ἐπιδέχεται ἐνδεχόμενα. ἀφορίζοιτο δ' ἂν καὶ ταῦτα·
 τὸ μὲν ἀναγκαῖον δυνατόν τὸ ἀντικείμενον ἀδυνάτω,
 C τὸ δ' ἐνδεχόμενον δυνατόν, οὗ καὶ τὸ ἀντικείμενον
 δυνατόν. τὸ μὲν γὰρ καταδύναι τὸν ἥλιον ἀναγ- 20
 καῖον θ' ἅμα καὶ δυνατόν, ἀντίκειται δ' ἀδύνατον
 τὸ μὴ καταδύναι· τὸ δὲ καταδύντος ἡλίου ὕμβρον
 γενέσθαι καὶ μὴ γένεσθαι, ἀμφοτέρω δυνατὰ καὶ
 ἐνδεχόμενα. πάλιν δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου, τὸ
 μὲν ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὸ δ' ὥς ἐπ' ἔλαττον, τὸ δ' 25
 ὥς ἐπίσης καὶ ὁπότερον ἔτυχεν· τοῦτο μὲν φανερόν
 ὥς αὐτὸ αὐτῷ ἀντιτίεται, τὸ δὲ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ

4 τούτων] τούτων ὄντων?
 πως *: δὲ πρὸς 21 δ' *

16 & Duebnerus: τὰ δὲ

καὶ ἐπ' ἔλαττον ἀλλήλοις· καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῇ
 φύσει τὸ πλεῖστον, ἐφ' ἡμῖν τε τὸ ἐπίσης. τὸ μὲν
 γὰρ ὑπὸ κύνᾳ καὶ ὡς ἢ ψῦχος, ὣν τὸ μὲν ὡς ἐπὶ
 τὸ πολὺ τὸ δ' ὡς ἐπ' ἔλαττον, τῇ φύσει ἄμφω ὑπο-
 5 τέτακται· τὸ δὲ περιπατεῖν καὶ μὴ καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὃν
 ὦν ἐκάτερον ἐπὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ ὁρμῇ ὑποτέτακται,
 ὃ δὴ ἐφ' ἡμῖν καὶ κατὰ προαίρεσιν λέγεται. γενικώ-
 τερον δὲ μᾶλλον τὸ ἐφ' ἡμῖν· δύο γὰρ εἶναι εἶδη,
 τό τ' ἐκ πάθους καὶ θυμοῦ ἢ ἐπιθυμίας, τό τ' ἐξ
 10 ἐπιλογισμοῦ ἢ διανοίας, ὅπερ ἤδη κατὰ προαίρεσιν
 ἄν τις εἴποι. ἔχει δὲ λόγον μὴ τὸ δυνατόν καὶ ἐνδε-
 χόμενον τοῦτο, ὅπερ καθ' ὁρμὴν καὶ ἐφ' ἡμῖν εἴρη-
 ται, μὴ ταὐτὸ κατ' ἄλλο λέγεται. κατὰ μὲν γὰρ
 τὸ μᾶλλον δυνατόν τε καὶ ἐνδεχόμενον, κατὰ δὲ τὸ
 15 παρὸν ἐφ' ἡμῖν τε καὶ καθ' ὁρμὴν. ἀφορίζοιτο δ' ἂν
 ὧδε· τὸ μὲν ἐνδεχόμενον ὅπερ αὐτὸ τε καὶ τὸ ἀντι-
 κείμενον, τὸ δ' ἐφ' ἡμῖν θάτερον μέρος τοῦ ἐνδεχο-
 μένου τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁρμὴν ἤδη γιγνόμενον. Ε
 ὅτι μὲν οὖν τὸ δυνατόν τοῦ ἐνδεχομένου πρότερον τῇ
 20 φύσει τὸ δ' ἐνδεχόμενον τοῦ ἐφ' ἡμῖν προϋφίσταται,
 καὶ οἷον αὐτῶν τυγχάνει ὃν ἕκαστον καὶ πόθεν ὀνο-
 μάζεται καὶ τὰ γε παρακείμενα αὐτοῖς, σχεδὸν εἴρηται.

7. Περὶ δὲ τῆς τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου καὶ εἴ-
 τι παρὰ ταῦτα θεωρεῖται, νῦν ἡμῖν λεκτέον. αἴτιον
 25 μὲν δὴ τι ἢ τύχη. τῶν δ' αἰτίων τὰ μὲν καθ' αὐτά,
 τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός· οἷον οἰκίας ἢ νεὸς καθ'

2 τε] malim δὲ 3 ὦν W τὸ μὲν Leonicus 6 ὦν
 ἐκάτερον ἐπὶ] τῶν ἐκατέρων ἐστὶ W 8 εἶναι] ἔχει W
 11 ἂν * μὴ] ἢ W 13 ταὐτὸ *: τὸ αὐτὸ

αὐτὸ μὲν αἷτιον τὸ οἰκοδομικὸν καὶ τὸ ναυπηγικόν,
 F κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τὸ μουσικὸν ἢ γεωμετρικόν, καὶ
 πᾶν ὃ τι ἂν τῷ οἰκοδομικῷ ἢ ναυπηγικῷ εἴδει συμ-
 βεβήκη, εἴτε κατὰ σῶμα εἴτε κατὰ ψυχὴν εἴτε κατὰ
 τὰ ἐκτός. ὅθεν καὶ δῆλον, ὥς τὸ καθ' αὐτὸ ὥρι- 5
 σμένον καὶ ἕν, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς οὐχ ἕν τε
 572 καὶ ἀόριστον· πολλὰ γὰρ καὶ ἄπειρα τῷ ἐνὶ ὑπάρχει
 παντάπασιν ἀλλήλων διαφέροντα. τὸ μέντοι κατὰ
 συμβεβηκός, ὅταν μὴ μόνον ἐν τοῖς ἕνεκά του γίγνη-
 ται, ἀλλὰ καὶ ἐν οἷς ἢ προαίρεσις, τότε δὴ καὶ τὸ 10
 ἀπὸ τύχης προσαγορεύεται· οἷον τὸ εὗρεῖν χρυσίου
 σκάπτουθ' ἵνα φυτεύσῃ, ἢ παθεῖν τι ἢ δοῦναι τῶν
 παρὰ τὸ ἔθος φεύγοντ' ἢ διώκοντ' ἢ ἄλλως βαδί-
 ζοντ' ἢ αὐτὸ μόνον ἐπιστραφέντ' οὐ τούτου ἕνεκα,
 ὅπερ συνέπεσεν, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς χάριν. διὸ καὶ 15
 ἀπρονόητον αἰτίαν καὶ ἄδηλον ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ
 τὴν τύχην ἀπέδωσαν τῶν παλαιῶν ἔνιοι. κατὰ δὲ
 B τοὺς ἀπὸ Πλάτωνος ἔργιον ἔτι προσιόντας αὐτῇ τῷ
 λόγῳ, οὕτως ἀφώριστα ἢ τύχη, αἰτία κατὰ συμ-
 βεβηκὸς τῶν ἕνεκά του ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν· 20
 ἔπειτ' ἤδη καὶ τὸ ἀπρονόητον καὶ τὸ ἄδηλον ἀνθρω-
 πίνῳ λογισμῷ προστιθέασιν· καίτοι γε κατὰ ταῦτά
 καὶ τὸ σπάνιον καὶ παράλογον ἐμφαίνεται τῷ κατὰ
 συμβεβηκός· οἷον δ' ἐστὶ τοῦτο, εἰ καὶ μὴ ἐκ τῶν
 ἄρτι δηθέντων, ἀλλ' ἐκ γε τῶν ἐν τῷ Φαίδωνι γε- 25
 γραμμένων, σαφέστατα προσπίπτει. γέγραπται δ'

8 sqq. cf. Aristot. p. 1065, 30 sqq. 18 αὐτῇ *: αὐτῆς
 22 ταῦτά *: τὰ αὐτά 25 ἄρτι δηθέντων W: ἀντιρροηθέ-
 ντων Φαίδωνι] p. 58 sqq.

ὥδε· οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθοντο ὃν τρό-
 πον ἐγένετο; Ναί· ταῦτα μὲν ἡμῖν ἡγγειλέ τις· καὶ
 ἐθανυμάζομέν γε, ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς ὕστε-
 ρον φαίνεται ἀποθανών· τί ἦν τοῦτο, ὃ Φαίδων; C
 5 Τύχη τις αὐτῶ, ὃ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχε γὰρ τῇ
 προτεραία τῆς δίκης ἢ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου,
 ὃ εἰς Ἀῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν· ἐν γὰρ τούτοις
 τό 'συνέβη' οὐκ ἀντὶ τοῦ 'γέγονεν' ἀκουστέον, ἀλλὰ
 πολὺν μᾶλλον ἐκ συνδρομῆς τινος αἰτιῶν ἀπέβη,
 10 ἄλλου πρὸς ἄλλο γεγονότος. ὁ μὲν γὰρ ἱερεὺς ἔστεφε
 τὸ πλοῖον ἄλλου χάριν ἄλλ' οὐ Σωκράτους· οἱ δὲ
 δι' ἕτερον κατεψηφίσαντ' αὐτοῦ· αὐτὸ δὲ τὸ ἀποβὰν
 παράλογον καὶ τοιοῦτον ἀπέβη, οἷον κὰν ἐκ προ-
 νοίας ἐγεγόνει ἦτοι ἀνθρωπίνου τινὸς ἢ τῶν ἐτι
 15 κρειττόνων. καὶ περὶ μὲν τῆς τύχης ταῦθ' ἱκανὰ ** D
 ὥς συνυφίστασθαι ἀνάγκη, τὸ μὲν ἀπ' αὐτοῦ παρω-
 νύμως καὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν προὑποκεισθαι ἐλέχθη. τὸ
 δ' αὐτόματον ἐπὶ πλείον τῆς τύχης· εἰ γὰρ καὶ αὐ-
 τὴν περιλαβὼν ἔχει καὶ πολλὰ τῶν ἄλλοτ' ἄλλως
 20 συμπίπτειν πεφυκότων. ἔστι δὲ κατ' ὄνομα, ὅπερ
 αὐτόματον λέγεται τὸ πεφυκὸς ἄλλου ἔνεκα, ὅταν
 μὴ ἐκείνο παρ' ** ἐπεφύκει· οἷον δοκεῖ τὸ ὑπὸ κύνα
 ψῦχος. ποτὲ γὰρ ψῦχος οὐ μάτην, οὐδὲ ** τὸ δ' E

1 ἐπύθοντο] ἐπύθεσθε Plato 3 γενομένης αὐτῆς idem:
 αὐτῆς γενομένης 4 ἦν] οὖν ἦν Plato 13 τοιοῦτον *: τοι-
 οῦτο 15 lacuna 14 fere litt. in V² 16 ὥς συνυφίστασθαι —
 ἐλέχθη] οἷς τε συνυφίστασθαι αὐτὴν ἀνάγκη καὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν
 προὑποκεισθαι· τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς παρωνύμως ἐλέχθη supplet
 W 18 εἰ] καί? 22 lac. 11 fere litt. V² 23 lac. 24 fere litt.
 V². utramque ex Aristot. Phys. 2, 6 supplet W hunc in
 modum: ἔστι δὲ κατ' ὄνομα ὅπερ αὐτὸ μάτην γέννηται· ὅταν

ὅλον, ὥς τὸ ἐφ' ἡμῖν μέρος τοῦ ἐνδεχομένου, οὕτως ἢ τύχη τοῦ αὐτομάτου. ἔστι δ' ἑκατέρου ἑκάτερον σύμπτωμα, τὸ μὲν αὐτόματον τοῦ ἐνδεχομένου· ἢ δὲ τύχη τοῦ ἐφ' ἡμῖν, καὶ τούτου οὐχ ἅπαντος, ἀλλ' ὅπερ ἂν καὶ κατὰ προαίρεσιν ᾗ, ὥς προσείρηται. διὸ καὶ τὸ 5 μὲν αὐτόματον κοινὸν ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων· ἢ δὲ τύχη ἀνθρώπου ἴδιον ἤδη πράττειν δυναμένου. τεκμήριον δέ, ὅτι τὸ εὐτυχεῖν καὶ εὐδαιμονεῖν ταῦτά εἶναι δοξάζεται· ἢ δὲ εὐδαιμονία εὐπραξία τις ἢ δ' εὐπραξία περὶ μόνον καὶ τέλειον ἄνθρωπον. 10

8. Καὶ τὰ μὲν ἐντὸς τῆς εἰμαρμένης τοιαῦτα, τό τ' ἐνδεχόμενον καὶ δυνατόν, ἢ τε προαίρεσις καὶ τὸ 15 ἐφ' ἡμῖν, ἢ τε τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, τὰ τε παρακείμεν' αὐτοῖς ὧν καὶ τὸ τάχα καὶ τὸ ἴσως· ἃ δὲ πάντα περιέχει μὲν ἡ εἰμαρμένη, οὐδὲν δ' αὐτῶν 15 ἔστι καθ' εἰμαρμένην. λοιπὸν δ' ἂν εἴη καὶ περὶ προνοίας εἰπεῖν, ὥς αὕτη γε περιείληφε τὴν εἰμαρμένην.

9. Ἔστιν οὖν πρόνοια ἢ μὲν ἀνωτάτω καὶ πρώτη τοῦ πρώτου θεοῦ νόησις, εἴτε καὶ βούλησις οὕσα 20 εὐεργέτις ἁπάντων, καθ' ἣν πρώτως ἕκαστα τῶν θείων διὰ παντὸς ἄριστα τε καὶ κάλλιστα κερδίζονται. ἢ δὲ δευτέρα δευτέρων θεῶν τῶν κατ' οὐρανὸν ἰόντων, 573 καθ' ἣν τὰ τε θνητὰ γίνονται τεταγμένως καὶ ὅσα

τὸ πεφυκὸς ἄλλου ἕνεκα μὴ ἐκεῖνο περαινῇ, οὗ ἕνεκα ἦν καὶ ἐπεφύκει· οἷον δοκεῖ τὸ ὑπὸ κύναι ψῦχος· τότε γὰρ τὸ ψῦχος μάτην οὐδὲ ὅτε πέφυκε γέγονεν. τὸ δὲ ὅλον cett. Malim ἔστι δὲ κατ' ὄνομα, ὅταν αὐτὸ μάτην γένηται· ὅταν τὸ πεφυκὸς ἄλλου ἕνεκα μὴ ἐκεῖνο περαινῇ, οὗ ἕνεκα ἐπεφύκει cetera ut W

πρὸς διαμονὴν καὶ σωτηρίαν ἐκάστων τῶν γενῶν.
 τρίτη δ' ἂν εἰκότι ῥηθῇ προνοιά τε καὶ προμήθεια
 τῶν ὅσοι περὶ γῆν δαίμονες τεταγμένοι τῶν ἀνθρω-
 πίνων πράξεων φύλακές τε καὶ ἐπίσκοποι εἰσι. τριτ-
 5 τῆς τοίνυν τῆς προνοίας θεωρουμένης, κυριώτατα
 δὲ καὶ μάλιστα τῆς πρώτης λεγομένης, οὐκ ἂν ὀκνή-
 σαιμεν εἰπεῖν, εἰ καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι τὰναντία
 λέγειν δόξαιμεν, ὥς πάντα μὲν καθ' εἰμαρμένην καὶ
 κατὰ πρόνοιαν οὐ μὴν καὶ κατὰ φύσιν· ἀλλ' ἔνια B
 10 μὲν κατὰ πρόνοιαν καὶ ἄλλα γε κατ' ἄλλην, ἔνια
 δὲ καθ' εἰμαρμένην· καὶ ἡ μὲν εἰμαρμένη πάντως
 κατὰ πρόνοιαν, ἡ δὲ πρόνοια οὐδαμῶς καθ' εἰμαρ-
 μένην. ἔστω δ' ὁ λόγος τὰ νῦν περὶ τῆς πρώτης καὶ
 ἀνωτάτω. τὸ μὲν κατὰ τι ὕστερον ἐκείνου, καθ' ὃ
 15 τι ἂν καὶ λέγεται· οἷον τὸ κατὰ νόμον τοῦ νόμου,
 καὶ τὸ κατὰ φύσιν τῆς φύσεως· οὕτω δὲ καὶ τὸ καθ'
 εἰμαρμένην τῆς εἰμαρμένης νεώτερον ἂν εἴη. ἡ δ'
 ἀνωτάτω πρόνοια πρεσβύτατον ἀπάντων, πλὴν οὐπὲρ
 ἔστιν εἴτε βούλησις εἴτε νόησις εἴτε καὶ ἐκάτερον.
 20 ἔστι δ' ὥς πρότερον εἴρηται τοῦ πάντων πατρός τε
 καὶ δημιουργοῦ. 'λέγωμεν γὰρ δὴ' φησὶν ὁ Τίμαιος
 'δι' ἥντινα αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τόδε ὁ ξυνη- C
 στας ξυνέστησεν. ἀγαθὸς ἦν· ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ
 οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίγνεται φθόνος· τούτου δ' ἐκτὸς

2 εἰκότως Turnebus 8 ὥς πάντα — — ἔνια δὲ καθ'
 εἰμαρμένην] restituit W ita: ὥς πάντα μὲν τὰ καθ' εἰμαρ-
 μένην καὶ κατὰ πρόνοιαν· οὐ μὴν καὶ τὰ κατὰ φύσιν πάντα
 καὶ καθ' εἰμαρμένην· ἀλλὰ πάντα μὲν κατὰ πρόνοιαν, καὶ
 ἄλλο γε κατ' ἄλλην, ἔνια δὲ καθ' εἰμαρμένην 21 Τίμαιος]
 cf. p. 29 d 23 περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε Plato: οὐδέποτε περὶ
 οὐδενὸς

ὅν πάντα ὅτι μάλιστα ἐβουλήθη γενέσθαι παραπλή-
 σια ἑαυτῷ. ταύτην δὴ γενέσεως καὶ κόσμου μάλιστ'
 ἂν τις ἀρχὴν κυριωτάτην παρ' ἀνδρῶν φρονίμων
 ἀποδεχόμενος ὁρῶταί· ἀποδέχοιτ' ἂν. βουληθεὶς
 γὰρ ὁ θεὸς ἀγαθὰ μὲν πάντα, φαῦλον δὲ μηδὲν εἶναι
 κατὰ δύναμιν, οὕτω δὴ πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν παρα-
 λαβών, οὐχ ἡσυχίαν ἄγον ἀλλὰ κινούμενον πλημμε-
 λῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγεν ἐκ τῆς ἀτα-
 ξίας, ἡγησάμενος ἐκείνο τοῦδε πάντως ἄμεινον. θέμις
 δὲ οὕτ' ἦν οὕτ' ἔστι τῷ ἀρίστῳ δοῶν ἕλλο πλὴν 10
 D τὸ κάλλιστον· ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τούτων ἐχό-
 μενα μέχρι ψυχῶν ἀνθρωπίνων κατὰ πρόνοιαν νομι-
 στέον τὴν γε πρώτην συνεστηκέναι· τὰ δ' ἐντεῦθεν
 οὕτω λεγόμενα ἔυστήσας δὲ τὸ πᾶν ἰσαριθμούς τοῖς
 ἄστροις ἔταξε, ** διεῖλέ τε ψυχὰς ἐκάστην πρὸς ἑκα- 15
 στον, καὶ ἐμβιβάσας ὡς εἰς ὕχημα τὴν τοῦ παντὸς
 φύσιν ἔδειξε, νόμους τε τοὺς εἰμαρμένους εἶπεν
 αὐταῖς· ταῦτα τίς οὐκ ἂν διαρρήδην καὶ σαφέστατ'
 οἰηθείη τὴν εἰμαρμένην δηλοῦν, ὥσπερ τινὰ βάσιν
 καὶ πολιτικὴν νομοθεσίαν ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς 20
 προσήκουσαν, ἥς δὴ καὶ τὴν αἰτίαν ἐξῆς ἐπιφέρει;
 τὴν δὲ δευτέραν πρόνοιαν ὧδέ πως ἐπισημαίνεται
 E λέγων· διαθεσμοθετήσας πάντα αὐτοῖς, ἵνα τοῖς ἔπειτα

1 γενέσθαι ἐβουλήθη Plato 2 δὴ] δὲ idem 5 φλαῦ-
 ρον idem 8 ἤγεν] ἡγάγεν idem 9 τοῦδε] τούτου idem
 14 ἰσαριθμούς — ἐκάστην] διεῖλε ψυχὰς ἰσαριθμούς τοῖς
 ἄστροις ἐνείμε θ' ἐκάστην Plato 15 lac. 12 litt. V² 16 εἰς]
 ἐς Plato 17 εἶπεν αὐταῖς idem: lac. 15 V² 18 ταῦτα *:
 ταῦτα δὲ. Repetuntur τὰ — λεγόμενα (lin 13) 23 λέγων]
 Tim. p. 42 d αὐτοῖς] add. ταῦτα Plato τοῖς] τῆς Plato;
 idem paulo post (F)

εἴη κακίας ἐκάστων ἀναίτιος, ἔσπειρε τοὺς μὲν εἰς τὴν γῆν, τοὺς δ' εἰς τὴν σελήνην, τοὺς δ' εἰς τᾶλλα ὅσα ὄργανα χρόνου. τὸ δὲ μετὰ τὸν σπόρον τοῖς νέοις παρέδωκε θεοῖς σώματα πλάττειν θνητά, τό τ' ἐπίλοι-
 5 πον, ὅσον ἐστὶ ψυχῆς ἀνθρωπίνης δέον προσγενέσθαι, τοῦτο καὶ πάνθ' ὅσα ἀκόλουθα ἐκείνοις ἀπεργασα-
 μένους ἄρχειν καὶ κατὰ δύναμιν ὅτι κάλλιστα καὶ ἄριστα τὸ θνητὸν διακυβερονᾶν ζῶον, ὃ τι μὴ κακῶν F
 αὐτὸ αὐτῷ γίγνοιτο αἵτιον. ἐν γὰρ τούτοις τὸ μὲν
 10 ἵνα τοῖς ἔπειτα εἴη κακίας ἀναίτιος ἐκάστω' σαφεστά-
 την αἰτίαν σημαίνει τῆς εἰμαρμένης· ἡ δὲ τῶν νέων θεῶν τάξεις καὶ δημιουργία τὴν δευτέραν πρόνοιαν δηλοῖ· καὶ πως καὶ τρίτης παρεφάπτεσθαι ἔοικεν, εἴ
 γε δὴ τούτου χάριν ἢ θεσμοθεσία, ἵνα τῆς ἔπειτα εἴη
 15 κακίας ἐκάστω ἀναίτιος. θεὸς δὲ κακίας ἄμοιρος οὔτε νόμων οὔθ' εἰμαρμένης ἐπιδέοιτ' ἄν, ἀλλὰ τῇ προ-
 νοίᾳ τοῦ γεννησαντος συνεπισπώμενος ἕκαστος αὐτῶν
 πράττει τὰ αὐτοῦ· ταῦτα δ' ἀληθῆ καὶ ἀρέσκοντα 574
 τῷ Πλάτῳ φανερά μοι δοκεῖ μαρτύρια εἶναι τὰ
 20 πρὸς τοῦ νομοθέτου ἐν τοῖς Νόμοις οὕτω λεγόμενα·
 ἔπειτα ταῦτα εἴ ποτέ τις ἀνθρώπων φύσει ἱκανός, θείᾳ
 μοίρᾳ γεννηθείς, παραλαβεῖν δυνατὸς εἴη, νόμων οὐ-
 δὲν ἂν δέοιτο αὐτοῦ ἀρξόντων* ἐπιστήμης γὰρ οὔτε
 νόμος οὔτε τάξεις οὐδεμία κρείττων, οὐδὲ θέμις ἐστὶ

1 ἐκάστων] ἐκάστω bis legitur paulo post εἰς γῆν, τοὺς δ' εἰς σελήνην Plato 2 τᾶλλα ὅσα idem: τὰ ἄλλα 5 ἐστὶ] ἔτι ἦν idem 17 συνεπισπόμενος? 18 ταῦτα δ'] malim ὅτι δὲ ταῦτα 19 Πλάτῳ] add. εἶναι W deleto proximo εἶναι 21 ἐπειτα ταῦτα εἴ ποτέ Plato de Legg. p. 875 c: ἔπειτα τοῦ τί ποτε 23 αὐτοῦ*: αὐτοῦ τῶν ἀρξόντων ἑαυτοῦ Plato 24 νόμος idem: νόμων ἐστὶ νοῦν idem: ἐστὶν

νοῦν οὐδενὸς ὑπήκοον οὐδὲ δοῦλον ἀλλὰ πάντων ἄρχοντα εἶναι, ἐάνπερ ἀληθινὸς ἐλεύθερός τε ὣντως ἦ κατὰ φύσιν.'

10. Ἐγὼ μὲν οὖν τὰ πρὸς τοῦ Πλάτωνος ταύτη
 B τῇ παροιμίᾳ λαμβάνω. τριττῆς γὰρ οὔσης τῆς προ- 5
 νοίας, ἣ μὲν ἔτε γεννήσασα τὴν εἰμαρμένην τρόπον
 τινὰ αὐτὴν περιλαμβάνει· ἣ δὲ συγγεννηθεῖσα τῇ
 εἰμαρμένη πάντως αὐτῇ συμπεριλαμβάνεται· ἣ δ'
 ὥς ὕστερον τῆς εἰμαρμένης γενομένη κατὰ ταῦτα
 δὴ ἐμπεριέχεται ὑπ' αὐτῆς, καθ' ἃ καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν 10
 καὶ ἡ τύχη εἴρηται. 'οἷς γὰρ ἂν συλλάβηται τῆς
 συνουσίας ἣ τοῦ δαιμονίου δύναιμις' ὥς φησι Σω-
 κράτης μονονουχὶ θεσμόν τινα καὶ τοιοῦτον Ἀδρα-
 στείας διεξιὼν πρὸς τὸν Θεάγην 'οὔτοι εἰσιν, ὧν
 καὶ σὺ ἦσθις· ταχὺ γὰρ παραχρῆμα ἐπιδιδόασιν.' 15
 C οὐκοῦν ἐν τούτῳ τὸ μὲν 'συλλαμβάνειν τισὶ τὸ δαι-
 μόνιον' κατὰ τὴν τρίτην πρόνοιαν ἀναθετεόν, τὸ
 δὲ 'ταχὺ παραχρῆμα ἐπιδιδόναι' καθ' εἰμαρμένην,
 τὸ δ' ὅλον οὐκ ἔδηλον, ὥς αὐτὸ τοῦθ' εἰμαρμένη
 τίς ἐστίν. τάχα δ' ἂν οὕτω πολὺ πιθανώτερον δόξεις 20
 καὶ τὴν δευτέραν πρόνοιαν ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης περι-
 ἔχεσθαι καὶ πάνθ' ἀπλῶς τὰ γιγνόμενα· εἰ γε καὶ
 ἡ κατ' οὐσίαν εἰμαρμένη ὁρθῶς ἡμῖν εἰς τὰς τρεῖς
 μοίρας διανενέμηται, καὶ ὁ τῆς ἀλύσεως λόγος τὰς
 περὶ οὐρανὸν περιόδους τοῖς ἐξ ὑποθέσεως ἀποβαί- 25

1 πάντων Plato: πάντα 4 τὰ τοῦ Πλάτωνος W 5 παρ-
 οίμῃ] τριμερεῖς? cf. lin. 23 9 ταῦτα*: τὰ αὐτὰ τῆς —
 γενομένη Turnebus: τὴν εἰμαρμένην γενομένη 11 τῆς συν-
 ουσίας ἣ Plato Theag. p. 129 e: ἣ τῆς οὐσίας 13 τοιοῦτον]
 τοῦτον? 14 Θεάγην X: Θεατήν 17 θετέον W: ἀναθετέον

νουσι συγκαταλέγει. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἂν ἔγωγ' ἐπὶ πλεόν διενεχθεῖν πρότερον ἐξ ὑποθέσεως D λεγόμενα, ἢ ὥς μᾶλλον σὺν εἰμαρμένη προκατάρχοντος αὐτῆς τῆς εἰμαρμένης εἰμαρμένου.

- 5 11. Ὁ μὲν οὖν ἡμέτερος λόγος, ἐπὶ κεφαλαίων εἰπεῖν, τοιοῦτός τις ἂν εἴη· ὁ δὲ τούτων ἐναντίος οὐ μόνον ἐν εἰμαρμένη ἀλλὰ καὶ καθ' εἰμαρμένην πάντα τίθεται. πάντα δὲ θατέρω συνάδει· τὰ δὲ τῷ ἑτέρῳ συνωδὰ δῆλον ὅτι καὶ θάτερον. κατὰ μὲν οὖν
10 τόνδε τὸν λόγον τὸ ἐνδεχόμενον εἴρηται· καὶ τό γ' ἔφ' ἡμῖν δεύτερον· καὶ τρίτον ἢ τε τύχη καὶ τὸ αὐτόματον καὶ ὅσα κατ' αὐτά· ἐπαινος δὲ καὶ ψόγος καὶ τὰ τούτων συγγενῇ τέταρτα· πέμπτον δὲ καὶ ἐπὶ πᾶσιν εὐχὰς θεῶν καὶ θεραπείαι λεγέσθω· ἀργοὶ E
15 δὲ καὶ θερίζοντες λόγοι καὶ ὁ παρὰ τὴν εἰμαρμένην ὀνομαζόμενος σοφίσμαθ' ὥς ἀληθῶς κατὰ τοῦτον τὸν λόγον τυγχάνει ὄντα. κατὰ δὲ τὸν ἐναντίον μάλιστα μὲν καὶ πρῶτον ἂν εἶναι δόξειε, τὸ μηδὲν ἀναιτίως γίνεσθαι ἀλλὰ κατὰ προηγουμένης αἰτίας· δεύ-
20 τερον δὲ τὸ φύσει διοικεῖσθαι τόνδε τὸν κόσμον σύμπνουν καὶ συμπαθῇ αὐτὸν αὐτῷ ὄντα· τρίτον δέ, ὃ πρὸς τούτοις μαρτύρια μᾶλλον ἔοικεν εἶναι, μαντικὴ μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις εὐδόκιμος ὥς ἀληθῶς θεῶν ὑπάρχουσα· ἢ δὲ τῶν σοφῶν πρὸς τὰ F
25 συμβαίνοντα εὐαρέστησις, ὥς πάντα κατὰ μοῖραν

1 ἂν * 2 πρότερον — αὐτῆς] πρότερον τὰ ἐξ ὑποθέσεως εἰμαρμένα ἢ μᾶλλον συνειμαρμένα ὥς προκατάρχοντος αὐτῆς W 18 ἂν * 22 ὃ W: τὰ 23 ἅπασιν] πρῶτον (= α') πᾶσιν Patzigius 24 θεῶν W: θεῶ

γιννόμενα δεύτερα. τρίτον δὲ τὸ πολυθρύλητον τοῦτο, ὅτι πᾶν ἀξίωμα ἢ ἀληθές ἐστίν ἢ ψευδές. τούτων γε μὴν ἐπὶ τοσοῦτον ἐμνήσθημεν, ἵνα ὥς ἐπὶ βραχὺ τὰ τῆς εἰμαρμένης κεφάλαια δηλωθῇ· ἃ χρὴ διερευνήσασθαι κατὰ τὴν ἀκριβῆ βάσανον ἑκατέρου τῶν λόγων, τὰ δὲ καθ' ἕκαστα τούτων ἐσαῦθις μέτιμεν.

1 δεύτερα] δευτέρα Patzigius 4 βραχὺ] βραχύτατον?
κεφάλαια δηλωθῇ W: lac. 7 V² 18 E. κεφάλαια mihi
superfluum videtur

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ.

ΠΡΩΤΑ Η ΔΙΗΓΗΤΙΚΑ.

ΚΑΦΕΙΣΙΑΣ, ΤΙΜΟΘΕΟΣ, ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ, ΑΡΧΙΝΟΥ
ΠΑΙΔΕΣ, ΑΥΣΙΘΕΙΔΗΣ, ΑΛΛΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ.

5 ΔΕΥΤΕΡΑ Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ.

Θηβαίων φυγάδες καὶ φίλοι αὐτῶν.

ΚΑΦΕΙΣΙΑΣ, ΓΑΛΛΑΞΙΔΩΡΟΣ, ΣΙΜΜΙΑΣ, ΒΑΚΧΥΑΙ-
ΔΑΣ, ΘΕΑΝΩΡ, ΔΑΜΟΚΛΕΙΔΑΣ, ΔΙΟΤΟΝΟΣ, ΜΕΛΩΝ,
ΕΥΜΟΛΠΙΔΑΣ, ΧΑΡΩΝ, ΦΥΛΛΙΔΑΣ, ΠΟΛΤΜΝΙΣ,
10 ΙΣΜΗΝΟΔΩΡΟΣ, ΙΠΠΟΣΘΕΝΕΙΔΑΣ, ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ,
ΚΗΦΙΣΟΔΩΡΟΣ, ΣΑΜΙΔΑΣ, ΓΟΡΓΙΔΑΣ, ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ,
ΦΕΙΔΟΛΛΟΣ, ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΙΔΑΣ, ΜΕΛΙΣΣΟΣ, ΧΑΙΔΩΝ,
ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ, ΑΥΣΙΘΕΟΣ, ΦΕΡΕΝΙΚΟΣ, ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Θηβαίων τύραννοι, Λακωνισταί.

15 ΑΡΧΙΑΣ, ΦΙΛΙΠΠΟΣ, ΛΕΟΝΤΙΔΗΣ, ΤΠΑΤΗΣ, ΚΑΒΙΡΙ-
ΧΟΣ, ΑΥΣΑΝΟΡΙΔΑΣ ΑΡΜΟΣΤΗΣ, ΕΙΡΚΤΟΦΥΛΛΑΣ.

1. ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ. Ζωγράφου τινός, ὃ Καφεισία,
μέμνημαι περὶ τῶν θεωμένων τοὺς γεγραμμένους Β
πίνακας λόγον οὐ φανῶν ἀκούσας ἐν εἰκόνι λελεγμέ-
20 νον. ἔφη γὰρ εἰκέναι τοὺς μὲν ιδιώτας καὶ ἀτέ-
χους θεατὰς ὅχλον ὁμοῦ πολλὴν ἀσπαζομένοις, τοὺς

1 ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ — — ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ
(lin. 17) om. codd. BE 18 μέμνημαι X: lac. 15 litt. in E,
9 in B

δὲ κομποῦς καὶ φιλοτέχνους καθ' ἑκάστον ἰδίᾳ τῶν
 ἐντυγχανόντων προσαγορεύουσι. τοῖς μὲν γὰρ οὐκ
 ἀκριβὲς ἀλλὰ τύπῳ τινὶ γίνεται μόνον ἢ τῶν ἀπο-
 τελεσμάτων σύνοψις, τοὺς δὲ τῇ κρίσει κατὰ μέρος τὸ
 ἔργον διαλαμβάνοντας οὐδὲν ἀθέατον οὐδ' ἀπροσ-
 φώνητον ἐκφεύγει τῶν καλῶς ἢ τούναντίον γεγο-
 νότων. οἶμαι δὴ καὶ περὶ τὰς ἀληθινὰς πράξεις
 C ὁμοίως τῷ μὲν ἀργοτέρῳ τὴν διάνοιαν ἐξαρκεῖν
 πρὸς ἱστορίαν, εἰ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ καὶ τὸ πέρας
 πύθιοιτο τοῦ πράγματος· τὸν δὲ φιλότιμον καὶ φιλό- 10
 καλον τῶν ὑπὲρ ἀρετῆς ὥσπερ τέχνης μεγάλης ἀπειρ-
 γασμένων θεατὴν τὰ καθ' ἑκάστα μᾶλλον εὐφραίνειν·
 τῷ μὲν τοῦ τέλους πολλὰ κοινὰ πρὸς τὴν τύχην
 ἔχοντος, τὸν δ' ἐν ταῖς αἰτίαις καὶ τοῖς ἐπὶ μέρους
 ἀγῶνας ἀρετῆς πρὸς τὰ συντυγχάνοντα καὶ τόλμας 15
 ἔμφρονας παρὰ τὰ δεινὰ καθορῶντα καιρῷ καὶ πά-
 θει μεμιγμένου λογισμοῦ. τούτου δὴ τοῦ γένους
 D τῶν θεατῶν καὶ ἡμᾶς ὑπολαμβάνων εἶναι δίελθῆ τε
 τὴν προᾶξιν ἡμῖν ἀπ' ἀρχῆς ὥς ἐπράχθη καὶ τοὺς
 λόγους οὓς εἰκὸς γενέσθαι σοῦ παρόντος, ὥς ἐμοῦ 20
 μὴδ' ἂν εἰς Θήβας ἐπὶ τούτῳ κατοκνήσαντος ἐλθεῖν,
 εἰ μὴ καὶ νῦν Ἀθηναίοις πέρα τοῦ δέοντος ἐδόκουν
 βοιωτιάζειν.

8 τῷ μὲν ἀργοτέρῳ Duebnerus: τῶν μὲν ἀργοτέρων
 10 τὸν δὲ φιλότιμον — ἀπειργασμένων R: τῶν δὲ φιλοτίμων
 καὶ φιλοκάλων τὸν ὑπὲρ — ἀπειργασμένον 13 τῷ μὲν (sc.
 ἐξαρκεῖν) τοῦ *: τοῦ μὲν 14 τὸν δ' ἐν *: τοῦ δὲ. intellege
 εὐφραίνειν ἐπὶ *: lac. 18 E 19 B 15 ἀρετῆς *: ἀρετῇ
 17 λογισμοῦ] pendet a τόλμας 19 ἡμῖν Schaeferus: ἥτις
 τοὺς λόγους οὓς εἰκὸς γενέσθαι σοῦ W: τοῦ λόγου lac. 18 E
 19 B γενέσθαι lac. 14 E 12 B 23 βοιωτιάζειν *: βοιωτίζειν

ΚΑΦΕΙΣΙΑΣ. Ἀλλ' ἔδει μὲν, ὦ Ἀρχίδαμε, σοῦ δι' εὐνοίαν οὕτω προθύμως τὰ πεπραγμένα μαθεῖν σπουδάζοντος, ἐμέ' καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον θέσθαι κατὰ Πίνδαρον τὸ δεῦρ' ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν διήγησιν·
 5 τὸ δὲ πρεσβείας ἀφιγμένους ἔνεκα καὶ σχολὴν ἔγοντας, ἄχρι οὗ τὰς ἀποκρίσεις τοῦ δήμου λάβωμεν, ἀντιτείνειν καὶ ἀγροικίζεσθαι πρὸς εὐγνώμονα καὶ φιλέταιρον, δόξειεν ἂν ἐγείρειν τὸ κατὰ Βοιωτῶν ἀρχαῖον εἰς μισολογίαν ὕνειδος ἤδη μαραινόμενον
 10 παρὰ Σωκράτη τὸν ὑμέτερον· ἡμεῖς δὲ παρὰ Λύσιν τὸν ἱερὸν σπουδάζοντες οὕτω διεφάνημεν. ἀλλ' ὅρα τοὺς παρόντας, εἰ πρὸς ἀκρόασιν ἕμα πρᾶξεων καὶ λόγων τοσοούτων εὐκαίρως ἔχουσιν· οὐ γὰρ βραχὺ μῆκος ἐστὶ τῆς διηγήσεως, ἐπεὶ σὺ καὶ τοὺς λόγους
 15 προσπααραβαλέσθαι κελεύεις.

ΑΡΧΙΔ. Ἀγνοεῖς, ὦ Καφείσια, τοὺς ἄνδρας. ἥ μὴν ἄξιον εἰδέναι, πατέρων ὄντας ἀγαθῶν καὶ πρὸς ὑμᾶς οἰκειῶς ἐχόντων. ὁδὲ μὲν ἐστὶν ἀδελφιδοῦς Θρασυβούλου, Λυσιθείδης· ὁδὲ δὲ Τιμόθεος, Κόνω-
 20 νος υἱός· οὗτοι δ' Ἀρχίνου παῖδες· οἱ δ' ἄλλοι τῆς ἐταιρείας τῆς ἡμετέρας πάντες· ὥστε σοι θεάτρον εὖνουν καὶ οἰκεῖον ἔχειν τὴν διήγησιν.

4 Πίνδαρον] Isthm. 1, 2 8 φιλέταιρον ἀκροατὴν W δόξειεν ἂν ἐγείρειν Holwerda: δοκεῖν ἀνεγείρειν 10 ἡμεῖς δὲ] fort. ἥ (sc. τῇ μισολογίᾳ) ἡμεῖς γε, ut Pythagoreorum silentium intellegatur Λύσιν τὸν ἱερὸν scripsi cum C. F. Hermannō: δυνὶ τῶν ἱερῶν 11 οὕτω] ὄντως W 12 ἕμα πρᾶξεων Basileensis: ἀναπρᾶξεων 15 προσπααραβαλέσθαι Holwerda: προσπεριβαλέσθαι 21 ἐταιρείας: ἐταιρίας τῆς Duebnerus: lac. 11 E 7 B 22 οἰκεῖον ἔχειν Madvigius: οἰκειᾶν ἔχον

ΚΑΦ. Εὖ λέγεις, ἀλλὰ τίς ἂν ὑμῖν μέτριος ἀρχὴ γένοιτο τῆς διηγήσεως πρὸς ἃς ἴστε πράξεις;

ΑΡΧΙΑ. Ἡμεῖς, ὦ Καφεισία, σχεδὸν ὥς εἶχον αἱ Θῆβαι πρὸ τῆς καθόδου τῶν φυγάδων ἐπιστάμεθα. καὶ γάρ, ὥς οἱ περὶ Ἀρχίαν καὶ Λεοντίδην 5 Φοιβίδαν πείσαντες ἐν σπονδαῖς καταλαβεῖν τὴν 576 Καδμείαν τοὺς μὲν ἐξέβαλον τῶν πολιτῶν τοὺς δὲ φόβῳ κατεῖργον ἄρχοντες αὐτοὶ παρανόμως καὶ βιαίως, ἔγνωμεν ἐνταῦθα τῶν περὶ Μέλωνα καὶ Πελοπίδαν, ὥς οἶσθα, ιδιόξενοι γενόμενοι καὶ παρ' 10 ὃν χρόνον ἔφευγον αἰεὶ συνδιατρέβοντες αὐτοῖς· καὶ πάλιν ὥς Λακεδαιμόνιοι Φοιβίδαν μὲν ἐξημίωνσαν ἐπὶ τῷ τὴν Καδμείαν καταλαβεῖν καὶ τῆς εἰς Ὀλυμπον στρατηγίας ἀπέστησαν, Λυσανορίδαν δὲ τρίτον αὐτὸν ἀντ' ἐκείνου πέμψαντες ἐγκρατέστερον ἐφρού- 15 ρουν τὴν ἄκραν, ἡκούσαμεν· ἔγνωμεν δὲ καὶ τὸν Ἴσμηνιαν οὐ τοῦ βελτίστου θανάτου τυχόντ' εὐθύς ἀπὸ τῆς δίκης τῆς περὶ αὐτοῦ γενομένης, Γοργίδου πάντα τοῖς φυγάσι δεῦρο διὰ γραμμάτων ἐξαγγεί- 20 B λαντος· ὥστε σοι λείπεται τὰ περὶ τὴν καθόδον αὐτὴν τῶν φίλων καὶ τὴν ἔλωσιν τῶν τυράννων διηγείσθαι.

2. ΚΑΦ. Καὶ μὴν ἐκείναις γε ταῖς ἡμέραις, ὦ Ἀρχίδαμε, πάντες οἱ τῶν πραττομένων μετέχοντες εἰώθειμεν εἰς τὴν Σιμμίου συνιόντες οἰκίαν, ἔκ 25 τινος πληγῆς περὶ τὸ σκέλος ἀναλαμβάνοντος αὐτόν, ἐντυγχάνειν μὲν ἀλλήλοις εἴ του δεήσεις, φανερώς

13 Καδμείαν B E hic et infra 21 αὐτὴν R: αὐτῶν ἔλω-
σιν] ἀναλρεσιν Schaeferus 25 Σιμίον Cobetus hic et infra

δὲ διατρίβειν ἐπὶ λόγοις καὶ φιλοσοφίᾳ, πολλάν τις
ἐφελκόμενοι τὸν Ἀρχίαν καὶ τὸν Λεοντίδην εἰς τὸ
ἀνύποπτον, οὐκ ὄντας ἀλλοτρίους παντάπασιν τῆς
τοιαύτης διατριβῆς. καὶ γὰρ ὁ Σιμμίας πολὺν χρό- C
5 νον ἐπὶ τῆς ξένης γεροντῶς καὶ πεπλανημένος ἐν
ἀλλοδαποῖς ἀνθρώποις, ὀλίγω πρόσθεν εἰς Θήβας
ἀφίκτο μύθων τε παντοδαπῶν καὶ λόγων βαρβαρι-
κῶν ὑπόπλεως· ὧν, ὅποτε τυγχάνοι σχολὴν ἄγων ὁ
Ἀρχίας, ἡδέως ἠκροῖτο συγκαθεσθὲις μετὰ τῶν νέων
10 καὶ βουλόμενος ἡμᾶς ἐν λόγοις διάγειν μᾶλλον ἢ
προσέχειν τὸν νοῦν οἷς ἐπραττον ἐκεῖνοι. τῆς δ'
ἡμέρας ἐκείνης, ἐν ᾗ σκοτούς ἔδει γενομένου τοὺς
φυγάδας ἤκειν κρύφα πρὸς τὸ τεῖχος, ἀφικνεῖται τις
ἐνθ' ἐνδε, Φερενίκου πέμπσαντος, ἀνθρωπος οὐδενὶ
15 ἢ Χάρωνι τῶν παρ' ἡμῖν γνώριμος· ἐδήλου δὲ τῶν
φυγάδων ὄντας δώδεκα τοὺς νεωτάτους μετὰ κινῶν
περὶ τὸν Κιθαιρῶνα θηρεῦσαι ὥς πρὸς ἐσπέραν
ἀφιξιμένους· αὐτοὺς δὲ πεμφθῆναι ταῦτά τε προ- D
ερῶν, καὶ τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ κρυβήσονται παρελθόν-
20 τες, ὃς παρέξει γνωστόμενος, ὥς ἂν εἰδότες εὐθὺς
ἐκεῖ βαδίζοιεν. ἀπορουμένων δ' ἡμῶν καὶ σκοπούν-
των, αὐτοὺς ὁμολόγησεν ὁ Χάρων παρέξειν. ὁ μὲν
οὖν ἀνθρωπος ἔγνω πάλιν ἀπελθεῖν σπουδῇ πρὸς
τοὺς φυγάδας.

25 3. Ἐμοῦ δ' ὁ μάντις Θεόκριτος τὴν χεῖρα πιέ-
σας σφόδρα καὶ πρὸς τὸν Χάρωνα βλέψας προερχό-

7 τε] δὲ BE 9 συγκαθεσθὲις W: συγκαθεῖς 14 οὐ-
δενὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἢ Χάρωνι? 18 ἀφιξιμένους R: ἀφι-
κομένους 26 malim προσερχόμενον

μενον 'οὗτος' εἶπεν 'ὦ Καφεισία, φιλόσοφος οὐκ
 ἔστιν οὐδὲ μετείληφε παιδείας διαφόρου καὶ περιτ-
 τῆς, ὥσπερ Ἐπαμεινώνδας ὁ σὸς ἀδελφός· ἀλλ' ὀρᾷς,
 E ὅτι φύσει πρὸς τὸ καλὸν ὑπὸ τῶν νόμων ἀγόμενος
 τὸν μέγιστον ὑποδύεται κίνδυνον ἐκουσίως ὑπὲρ τῆς 5
 πατρίδος. Ἐπαμεινώνδας δὲ Βοιωτῶν ἀπάντων τῶ
 πεπαιδευθεῖναι πρὸς ἀρετὴν ἀξιῶν διαφέρειν, ἀμβλύς
 ἔστι καὶ ἀπρόθυμος, ** τοῦτον ἢ τινα βέλτιονα και-
 ρὸν αὐτῷ πεφυκότε καὶ παρεσκευασμένῳ καλῶς οὕτω
 F χρησόμενος.' καὶ γὰρ πρὸς αὐτόν 'ὦ προθυμότετε' 10
 εἶπον 'Θεόκριτε, τὰ δεδογμένα πράττομεν ἡμεῖς·
 Ἐπαμεινώνδας δὲ μὴ πεύθων, ὥς οἴεται βέλτιον
 εἶναι, ταῦτα μὴ πράσσειν, εἰκότως ἀντιτείνει πρὸς
 ἃ μὴ πέφυκε μηδὲ δοκιμάζει παρακαλούμενος. οὐδὲ
 γὰρ ἰατρόν, ἄνευ σιδήρου καὶ πυρὸς ὑπισχνούμενον 15
 τὸ νόσημα παύσειν, εὐγνωμονοίης ἄν, οἶμαι, τέμνειν
 ἢ ἀποκάειν βιαζόμενος ** οὐκ οὖν καὶ οὗτος ** δῆ-
 που μηδένα τῶν πολιτῶν ** ἄκριτον, ἀλλὰ καὶ αἷμα-
 τος ἐμφυλίου καὶ σφαγῆς τὴν πόλιν ἐλευθεροῦσι
 συναγωνιεῖσθαι προθύμως. ἐπεὶ δ' οὐ πείθει τοὺς 20
 πολλούς, ἀλλὰ ταύτην ὥρμήκαμεν τὴν ὁδόν, ἔαν

4 ὑπὸ] οὐχ ὑπὸ Hölwerda 8 lac. 53 E 50 B. fort.
 supplendum βοηθεῖν τοῖς ὑπὲρ τῆς πόλεως κινδυνεύουσιν,
 ὥς εἰ μὴ παρὰ τοῦτον παρὰ τίνα βέλτιονα cett. 9 αὐτῷ
 Holwerda: αὐτῷ 17 ἐπικαίειν R. καίειν Holwerda. Neu-
 trum probandum. cf. Cat. mai. c. 16 lac. prima 36 E 27 B,
 secunda 18 E 14 B, tertia 45 E 35 B. Fort. supplendum: τὸ
 σῶμα. ἐκείνου δ' ὁμολογήσαντος (vel εἶεν εἶπεν ἐκεῖνος), οὐ-
 κοῦν καὶ οὗτος, ἔφην ἐγώ, αὐτὸς μὲν δῆπου μηδένα τῶν
 πολιτῶν φησιν ἄνευ μεγάλης ἀνάγκης ἀποκτενεῖν ἄκριτον
 cett. 18 μηδένα *: μηδὲ διὰ

αὐτὸν κελεύει φόνον καθαρὸν ὄντα καὶ ἀναίτιον ἐφε-
 στάναι τοῖς καιροῖς, μετὰ τοῦ δικαίου καὶ τῷ συμ- 577
 φέροντι προσοισόμενον. οὐδὲ γὰρ ὄρον ἔξιν τὸ
 ἔργον, ἀλλὰ Φερένικον μὲν ἴσως καὶ Πελοπίδαν
 5 ἐπὶ τοὺς αἰτίους μάλιστα τρέψεσθαι καὶ πονηροὺς.
 Εὐμολπίδαν δὲ καὶ Σαμίδαν, ἀνθρώπους διαπύρους
 πρὸς ὀργὴν καὶ θυμοειδεῖς, ἐν νυκτὶ λαβόντας ἐξ-
 ουσίαν οὐκ ἀποθήσεσθαι τὰ ξίφη, πρὶν ἐμπληῆσαι
 τὴν πόλιν ὅλην φόνων καὶ διαφθεῖραι πολλοὺς τῶν
 10 ἰδία διαφόρων ὄντων.'

4. Ταῦτά μου διαλεγόμενον πρὸς τὸν Θεόκριτον,
 διέκρουεν ὁ Γαλαξίδωρος, ἐγγὺς γὰρ Ἀρχίαν ἐώρα
 καὶ Αὐσανορίδαν τὸν Σπαρτιάτην ἀπὸ τῆς Καδμείας
 ὥσπερ εἰς ταὐτὸν ἡμῖν σπεύδοντας. ἡμεῖς μὲν οὖν B
 15 ἐπέσχομεν· ὁ δ' Ἀρχίας καλέσας τὸν Θεόκριτον καὶ
 τῷ Αὐσανορίδᾳ προσαγαγὼν ἰδία λαλεῖ πολὺν χρό-
 νον ἐκνεύσας τῆς ὁδοῦ μικρὸν ὑπὸ τὸ Ἄμφιον· ὥσθ'
 ἡμᾶς ἀγωνιᾶν, μή τις ὑπόνοια προσπέπτωκεν ἢ μή-
 νυσις αὐτοῖς, περὶ ἧς ἀνακρίνουσι τὸν Θεόκριτον.
 20 ἐν τούτῳ δὲ Φυλλίδας, ὃν οἶσθ', ὃ Ἀρχίδαμε, τότε
 τοῖς περὶ τὸν Ἀρχίαν πολεμαρχοῦσι γραμματεύων **
 ἦξεν καὶ τῆς πράξεως μετέχων, λαβόμενός μου τῆς
 χειρὸς ὥσπερ εἰώθει φανερώς ἐδῶκεπεν εἰς τὰ γυμνά-
 σια καὶ τὴν πάλην. εἶτα πόρρω τῶν ἄλλων ἀπα-

2 καὶ] del. W   3 ἔξιν R: ἔξει   6 Σαμίδαν R: σα-
 μιάδαν   10 διαφόρων ὄντων Cobetus: διαφερόντων   12
 διέκρουεν ὁ Γαλαξίδωρος * διακόνων ὁ Ἀναξίδωρος Ἀρχίαν
 ἐώρα *: lac. 14 E 13 B   17 Ἄμφιον] Ἀμφιόνειον R   20
 οἶσθα R: οἶσθας   21 lac. 21 E 17 B. fort. exciderint verba
 προσδοκῶν τοὺς φηγάδας

γαγών ἐπυνθάνετο περὶ τῶν φυγάδων, εἰ τὴν ἡμέραν
 C φυλάττουσιν. ἐμοῦ δὲ φήσαντος, 'οὐκοῦν' εἶπεν 'ὁρ-
 θῶς ἐγὼ τὴν ὑποδοχὴν παρεσκεύακα σήμερον, ὥς
 δεξιόμενος Ἀρχίαν καὶ παρέξων ἐν οἴνῳ καὶ μέθῃ
 τοῖς ἀνδράσιν εὐχείρωτον.' ἄριστα μὲν οὖν' εἶπον 5
 'ὦ Φυλλίδα, καὶ πειράσθητι πάντας ἢ ὅτι πλείστους
 εἰς ταῦτ' ὅν τῶν ἐχθρῶν συναγαγεῖν.' 'ἀλλ' οὐ ῥά-
 διον' ἔφη 'μᾶλλον δ' ἀδύνατον· ὁ γὰρ Ἀρχίας ἐλπί-
 ζων τινὰ τῶν ἐν ἀξιώματι γυναικῶν ἀφίξεσθαι
 τηνικαῦτα πρὸς αὐτόν, οὐ βούλεται παρεῖναι τὸν 10
 Λεοντίδην· ὥσθ' ἡμῖν δίχα διαιρετέον αὐτούς ἐπὶ
 D τὰς οἰκίας· Ἀρχίου γὰρ ἅμα καὶ Λεοντίδου προκατα-
 ληφθέντων, οἷμαι τοὺς ἄλλους ἐκποδῶν ἔσεσθαι φεύ-
 γοντας ἢ μενεῖν μεθ' ἡσυχίας ἀγαπῶντας ἢν τις διδῷ
 τὴν ἀσφάλειαν.' 'οὕτως' ἔφην 'ποιήσομεν. ἀλλὰ τί 15
 πρᾶγμα τούτοις πρὸς Θεόκριτον ἔστιν, ὑπὲρ οὗ δια-
 λέγονται;' καὶ ὁ Φυλλίδας οὐ σαφῶς εἶπεν οὐδ' ὥς
 ἐπιστάμενος· ἤκουον δὲ σημεῖα καὶ μαντεύματα δυ-
 σκερῇ καὶ χαλεπὰ προστίθεσθαι τῇ Σπάρτῃ. ** Φει-
 δόλαος ὁ Ἀλιάρτιος ἀπαντήσας 'μικρὸν' εἶπεν 'ὕμᾱς 20
 ἐνταῦθα περιμεῖναι Σιμμίας. ἐντυγχάνει γὰρ ἰδίᾳ
 E Λεοντίδῃ περὶ Ἀμφιθέου παραιτούμενος μεῖναι τὸ
 διαπραξάσθαι φυγὴν ἂντὶ θανάτου τῷ ἀνθρῶπῳ.'

6 ὅτι πλείστους *: πλείους 14 μένειν BE 17 οὐδ']
 ἔχω εἰπεῖν οὐδ' W 19 προστίθεσθαι] προτεθεσπίσθαι Em-
 perius lac. 85 fere E 72 B. suppleverim cum Amyoto ita:
 ἐν τούτῳ δὲ τοῦ Θεοκρίτου πρὸς ἡμᾶς ἐπανελθόντος, Φει-
 δόλαος cett. 20 Ἀλιάρτιος Amyotus: τίος 21 περιμεῖναι]
 περιμεῖνασι BE 21 ἰδίᾳ Λεοντίδῃ R: διὰ Λεοντίδην 22
 μεῖναι τὸ] εἰ δύναίτο Madvigius

5. Καὶ ὁ Θεόκριτος 'εἰς καιρόν' ἔφη 'καὶ ὥσπερ ἐπίτηδες' καὶ γὰρ ἐβουλόμην πυθῆσθαι, τίν' ἦν τὰ εὐρεθέντα καὶ τίς ὅλως ἢ ὅψις τοῦ Ἀλκμήνης τάφου παρ' ὑμῖν ἀνοιχθέντος· εἰ δὴ παρεγένον καὶ αὐτός, 5 ὅτε πέμψας Ἀγησίλαος εἰς Σπάρτην τὰ λείψανα μετεκόμιζε.' καὶ ὁ Φειδόλαος 'οὐ γάρ' ἔφη 'παρέτυχον, καὶ πολλὰ δυσανασχετῶν καὶ ἀγανακτῶν πρὸς τοὺς πολίτας ἐγκατελείφθη ὑπ' αὐτῶν. εὐρέθη δ' οὖν 10 ** σώματος, ψέλλιον δὲ χαλκοῦν οὐ μέγα καὶ δύ' F ἀμφορεῖς κεραμεοῖ γῆν ἔχοντες ἐντὸς ὑπὸ χρόνου λελιθωμένην ἤδη καὶ συμπεπηγυῖαν ** τοῦ μνήματος ** πῖναξ χαλκοῦς ἔχων γράμματα πολλὰ θαυμαστὰ ὡς παμπάλαια· γινῶναι γὰρ ἐξ αὐτῶν οὐδὲν 15 παρεῖχε καίπερ ἐκφανέντα τοῦ χαλκοῦ καταπλυθέντος, ἀλλ' ἰδιός τις ὁ τύπος καὶ βαρβαρικὸς τῶν χαρακτήρων ἐμφερέστατος Αἰγυπτίοις· διὸ καὶ Ἀγησίλαος, ὡς ἔφασαν, ἐξέπεμψεν ἀντίγραφα τῷ βασιλεῖ δεόμενος δεῖξαι τοῖς ἱερεῦσιν, εἰ ξυνήσουσιν. ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν ἴσως ἂν ἔχοι τι καὶ Σιμμίας ἡμῖν 578 20 ἀπαγγεῖλαι, κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐν Αἰγύπτῳ πολλὰ τοῖς ἱερεῦσι διὰ φιλοσοφίαν συγγενόμενος. Ἀλιάρτιοι δὲ τὴν μεγάλην ἀφορίαν καὶ τὴν ἐπίβασιν τῆς λίμνης οὐκ ἀπὸ ταῦτομάτου γενέσθαι νομίζου-

1 καιρόν] add. ἦκει R   4 εἰ δὴ] ἤδη BE   9 lac. 33 E 31 B explet Amyotus ita: μετὰ τῶν ὁστών καὶ τῶν λειψάνων τοῦ σώματος ψέλλιον χαλκοῦν cett.   10 ἀμφορεῖς κεραμεοῖ *: ἀμφορέες κεράμειοι   11 lac. 13 E 12 B, 12 lac. 8 E 9 B. fort. supplendum ἐπάνω δὲ τοῦ μνήματος ἔκειτο πῖναξ   12 χαλκοῦς *: χάλκεος   θαυμαστὰ] scr. vid. θαυμαστὸν   13 αὐτῶν Holwerda: αὐτῶν οὐδὲν Leonicus: οὐδὲ   17 ἀντίγραφα R: ἀντιγραφὰς

σιν, ἀλλὰ μήνιμα τοῦ τάφου τοῦτο περιελθεῖν ἀνα-
 σχομένους ὀρυττόμενον.' καὶ ὁ Θεόκριτος μικρὸν
 διαλιπὼν 'ἀλλ' οὐδ' αὐτοῖς' ἔφη 'Λακεδαιμονίοις
 ἀμύνιτον ἔοικεν εἶναι τὸ δαιμόνιον, ὥς προδείκνυσι
 τὰ σημεῖα περὶ ὧν ἄρτι Λυσανορίδας ἡμῖν ἐκοι- 5
 νοῦτο· καὶ νῦν μὲν ἄπεισιν εἰς Ἀλίσαρτον ἐπιχώσων
 B αὐθις τὸ σῆμα καὶ χοὰς ποιησόμενος Ἀλκμήνη καὶ
 Ἀλέφ κατὰ δὴ τινα χρησμόν, ἀγνοῶν τὸν Ἄλεον
 ὅστις ἦν· ἐπανελθὼν δ' ἐκεῖθεν οἷός ἐστι τὸν Δίρ-
 κης ἀναζητεῖν τάφον, ἄγνωστον ὄντα τοῖς Θηβαίοις 10
 πλὴν τῶν ἱππαρχηκότων. ὁ γὰρ ἀπαλλαττόμενος
 τὸν παραλαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν μόνος ἄγων μόνον
 ἔδειξε νύκτωρ, καὶ τινὰς ἐπ' αὐτῷ δρᾶσαντες ἀπύ-
 ρους λερουργίας, ὧν τὰ σημεῖα συγγέουσι καὶ ἀφανί-
 ζουσιν, ὑπὸ σκότους ἀπέρχονται χωρισθέντες. ἐγὼ 15
 δέ τ** μὲν, ὧ Φειδόλας, **καλῶς ἐξευρήσειν αὐτοῦς
 νομίζω. φεύγουσι γὰρ οἱ πλειστοὶ τῶν ἱππαρχηκό-
 C των νομίμως, μᾶλλον δὲ πάντες πλὴν Γοργίδου καὶ
 Πλάτωνος, ὧν οὐδ' ἂν ἐπιχειρήσειαν ἐκπνυθάνεσθαι
 δεδιότες τοὺς ἄνδρας· οἱ δὲ νῦν ἄρχοντες ἐν τῇ 20
 Καδμείᾳ τὸ δόρυ καὶ τὴν σφραγίδα παραλαμβάνου-
 σιν οὔτ' εἰδότες οὐδὲν οὔτε**'

6. Ταῦτα τοῦ Θεοκρίτου λέγοντος, ὁ Λεοντίδης

1 περιελθεῖν κέ] cf. Symbolas meas p. 92 7 Ἀλκ-
 μήνη καὶ Ἀλέφ Duebnerus: ἀλκμήνης καὶ ἄλεον 8 τὸν
 Ἄλεον] τὸ ἄλεον BE 13 τινὰς] τινες BE ἀπείρους iidem
 15 σκότους *: σκότος. cf. Praefat. p. LXX 16 post δέ τ'
 nulla lac. est in BE Fort. explendum δὲ τὸ μνημα μὲν.
 lac. posterior 128 E 100 B 22 lac. 23 fere E 16 B. Sup-
 plent δεικνύντες Amyotus, πνυθόμενοι R

ἐξήκει μετὰ τῶν φίλων· ἡμεῖς δ' εἰσελθόντες ἡσπα-
 ζόμεθα τὸν Σιμμίαν ἐπὶ τῆς κλίνης καθεζόμενον,
 οὐ κατατετευχότα τῆς δεήσεως, οἶμαι, μάλα σύννου
 καὶ διαλελυπημένον· ἀποβλέψας δὲ πρὸς ἅπαντας
 5 ἡμᾶς ὃ Ἡράκλειος εἶπεν ἄγρίων καὶ βαρβάρων D
 ἡθῶν· εἴτ' οὐχ ὑπέρευ Θαλῆς ὁ παλαιὸς ἀπὸ ξένης
 ἐλθὼν διὰ χρόνου, τῶν φίλων ἐρωτῶντων ὅ τι και-
 νότατον ἱστορήκοι, 'τύραννον' ἔφη 'γέροντα.' καὶ
 γὰρ ὃ μὴδὲν ἰδίᾳ συμβέβηκεν ἀδικεῖσθαι, τὸ βάρος
 10 αὐτὸ καὶ τὴν σκληρότητα τῆς ὁμιλίας δυσχεραίνων
 ἐχθρὸς ἐστὶ τῶν ἀνόμων καὶ ἀνυπευθύνων δυνα-
 στειῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔσως θεῷ μελήσει· τὸν δὲ
 ξένον ἴστε τὸν ἀφιγμένον, ὃ Καφεισία, πρὸς ὑμᾶς
 ὅστις ἐστίν;' 'οὐκ οἶδ'·' ἔφη· ἐγὼ 'τίνα λέγεις'. 'καὶ
 15 μὴν' ἔφη Ἀεοντίδης φησὶν ἄνθρωπον ὥφθαι παρὰ
 τὸ Λύσιδος μνημεῖον ἐκ νυκτῶν ἀνιστάμενον, ἀκο- E
 λουθίας πλήθει καὶ κατασκευῇ σοβαρὸν, αὐτόθι
 κατηνυλισμένον ἐπὶ στιβάδων· φαίνεσθαι γὰρ ἄγνου
 καὶ μυρικής χαμεύνας ἔτι δ' ἐμπύρων λείψανα καὶ
 20 χοῆς γάλακτος· ἔωθεν δὲ πυνθάνεσθαι τῶν ἀπαντῶν-
 των, εἰ τοὺς Πολύμνιος παῖδας ἐνδημοῦντας εὐρή-
 σει.' 'καὶ τίς ἄν' εἶπον ὁ ξένος εἴη; περιττῷ γὰρ
 ἀφ' ὧν λέγεις τινὶ καὶ οὐκ ἰδιώτῃ προσέοικεν.'

7. 'Οὐ γὰρ οὖν' εἶπεν ὁ Φειδόλαος· 'ἀλλὰ τοῦ-
 25 τον μὲν, ὅταν ἦκη πρὸς ἡμᾶς, δεξόμεθα· νυνὶ δ'
 ὑπὲρ ὧν ἀρτίως ἡποροῦμεν, ὃ Σιμμία, γραμμάτων,
 εἴ τι γινώσκεις πλεῖον ἐξάγγελον ἡμῖν· λέγονται

4 διαλελυπημένον] fort. λλαν (vel νῆ Δία) λελυπημένον
 15 φησὶν Amyotus; sed malim λέγει Ἀεοντίδης 27 πλέον?

F γὰρ οἱ κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς τὰ γράμματα συμβαλεῖν
 τοῦ πίνακος, ἃ παρ' ἡμῶν ἔλαβεν Ἀγησίλαος τὸν
 Ἀλκμήνης τάφον ἀνασκευασάμενος. καὶ ὁ Σιμμίας
 εὐθὺς ἀναμνησθεὶς 'οὐκ οἶδ' ἔφη 'τὸν πίνακα τοῦ-
 του, ὃ Φειδόλας· γράμματα δὲ πολλὰ παρ' Ἀγη- 5
 σιλᾶου κομίζων Ἀγητορίδας ὁ Σπαρτιάτης ἦκεν εἰς
 Μέμφιν ὡς Χόνουφιν τὸν προφήτην, ** ποτὲ συμ-
 φιλοσοφοῦντες διετρίβομεν ἐγὼ καὶ Πλάτων καὶ
 Ἑλλοπίων ὁ Πεπαρήθιος. ἦκε δέ, πέμψαντος βασι-
 λέως καὶ κελεύσαντος τὸν Χόνουφιν, εἴ τι συμβάλλοι 10
 τῶν γεγραμμένων, ἐρμηνεύσαντα ταχέως ἀποστεῖλαι·
 πρὸς ἑαυτὸν δὲ τρεῖς ἡμέρας ἀναλεξάμενος βιβλίων
 579 τῶν παλαιῶν παντοδαποὺς χαρακτῆρας, ἀντέγραψε
 τῷ βασιλεῖ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἔφρασεν, ὡς Μούσαις
 ἀγῶνα συντελεῖσθαι κελεύει τὰ γράμματα· τοὺς δὲ 15
 τύπους εἶναι τῆς ἐπὶ Πρωτεῖ βασιλεύοντι γραμμα-
 τικῆς, ἣν Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος ἐκμαθεῖν· ὕψι-
 γεῖσθαι μέντοι καὶ παραινεῖν τοῖς Ἑλλησι διὰ τῶν
 γραμμάτων τὸν θεὸν ἄγειν σχολὴν καὶ εἰρήνην, διὰ
 φιλοσοφίας ἀγωνιζομένους αἰεὶ, Μούσαις καὶ λόγῳ 20
 διακρινομένους περὶ τῶν δικαίων, τὰ ὅπλα κατα-
 θέντας. ἡμεῖς δὲ καὶ τότε λέγειν καλῶς ἡγούμεθα
 τὸν Χόνουφιν, καὶ μᾶλλον ὀπηνίκα κομιζομένοις
 B ἡμῖν ἀπ' Αἰγύπτου περὶ Καρίαν Ἀηλίων τινὲς ἀπήν-
 τησαν, δεόμενοι Πλάτωνος ὡς γεωμετρικοῦ λῦσαι 25
 χρησμὸν αὐτοῖς ἄτοπον ὑπὸ τοῦ θεοῦ προβεβλημένον.

1 ἱερεῖς Turnebus: ἱερεῖς 2 ἃ] ὃν R 4 οἶδα] εἶδον
 Amyotus 7 lac. 8 litt. παρ' ὃ ποτε? 13 τῶν] τινῶν?
 17 ἦν Cobetus

ἦν δὲ χρησμός, *Δηλίοις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι*
παῦλαν τῶν παρόντων κακῶν ἔσεσθαι διπλασιάσασαι
τὸν ἐν Δήλῳ βωμόν. οὔτε δὲ τὴν διάνοιαν ἐκεῖνοι
συμβάλλειν δυνάμενοι καὶ περὶ τὴν τοῦ βωμοῦ κατα-
 5 *σκευὴν γελοῖα πάσχοντες (ἐκάστης γὰρ τῶν τεσσά-*
ρων πλευρῶν διπλασιαζομένης, ἔλαθον τῇ αὐξήσει
τόπον στερεὸν ὀκταπλάσιον ἀπεργασάμενοι, δι' ἀπει-
ρίαν ἀναλογίας ἢ τῷ μήκει διπλάσιον παρέχεται), C
Πλάτωνα τῆς ἀπορίας ἐπεκαλοῦντο βοηθόν. ὁ δὲ
 10 *τοῦ Αἰγυπτίου μνησθεὶς προσπαίζειν ἔφη τὸν θεὸν*
Ἑλλησιν ὀλιγοροῦσι παιδείας, οἷον ἐφυβρίζοντα τὴν
ἀμαθίαν ἡμῶν καὶ κελεύοντα γεωμετρίας ἄπτεσθαι
μὴ παρέργως· οὐ γὰρ τοι φάυλης οὐδ' ἀμβλὺ δια-
νοίας ὁρώσης ἄκρως δὲ τὰς γραμμὰς ἡσκημένης ἔργον
 15 *εἶναι δυεῖν μέσων ἀνάλογον λῆψιν· ἥ μόνη διπλα-*
σιάζεται σχῆμα κυβικοῦ σώματος ἐκ πάσης ὁμοίως
αὐξόμενον διαστάσεως. τοῦτο μὲν οὖν Εὐδοξον αὐ-
τοῖς τὸν Κνίδιον ἢ τὸν Κυζικηνὸν Ἑλίκωνα συν-
τελέσειν· μὴ τοῦτο δ' οἶεσθαι χρῆναι ποθεῖν τὸν
 20 *θεὸν ἀλλὰ προστάσσειν Ἑλλησι πᾶσι πολέμου καὶ D*
κακῶν μεθεμένους Μούσαις ὀμιλεῖν, καὶ διὰ λόγων
καὶ μαθημάτων τὰ πάθη καταπραΰνοντας ἀβλαβῶς
καὶ ὠφελίμως ἀλλήλοις συμφέρεσθαι.'

8. Μεταξὺ δὲ τοῦ Σιμμίου λέγοντος, ὁ πατήρ

1 δὲ] δὴ Turnebus 8 ἥ — [παρέχεται] ἥ τὸ μήκει δι-
 πλάσιον ὀκταπλάσιον παρέχεται κατὰ τὸ στερεὸν Hölwerda
 13 τοι] τι BE 14 τὰς] περὶ τὰς Turnebus 15 εἶναι
 W: εἶναι καὶ μέσων Leonicus: μέσον ἀνάλογον] ἀνὰ
 λόγον Holwerda 18 Ἑλίκωνα p. 463 c: ἐλίκωνα 19 δ'
 οἶεσθαι R: δεῖσθαι

ἡμῶν Πολύμνις ἐπεισῆλθε, καὶ καθίσας παρὰ τὸν
 Σιμμίαν 'Επαμεινώνδας' ἔφη 'καὶ σὲ καὶ τούτους
 παρακαλεῖ πάντας, εἰ μὴ τις ἀσχολία μείζων, ἐνταῦθα
 περιμεῖναι· βουλόμενος ὑμῖν γνωρίσαι τὸν ξένον,
 ἄνδρα γενναῖον μὲν αὐτὸν ὄντα μετὰ γενναίας δὲ 5
 καὶ καλῆς ἀφίγμένον τῆς προαιρέσεως ** ἐξ Ἰταλίας
 τῶν Πυθαγορικῶν· ἀφίεται δὲ Λύσιδι τῷ γέροντι
 Ε χοᾶς χέασθαι περὶ τὸν τάφον ἔκ τινων ἐνυπνίων
 ὥς φησι καὶ φασμάτων ἐναργῶν. συχνὸν δὲ κομί-
 ζων χρυσίον οἶεται δεῖν Ἐπαμεινώνδα τὰς Λύσιδος 10
 γηροτροφίας ἀποτίνειν, καὶ προθυμότητος ἐστὶν οὐ
 δεομένων οὐδὲ βουλομένων ἡμῶν τῇ πενίᾳ βοηθεῖν.'
 καὶ ὁ Σιμμίας ἡσθεὶς 'πάνυ θαυμαστόν γε λέγεις'
 εἶπεν 'ἄνδρα καὶ φιλοσοφίας ἄξιον· ἀλλὰ τίς ἡ
 αἰτία, δι' ἣν οὐκ εὐθύς ἦκει πρὸς ἡμᾶς;' 'ἐκεῖνον' 15
 F ἔφη 'νυκτερεύσαντα περὶ τὸν τάφον ἐμοὶ δοκεῖ τὸν
 Λύσιδος ἦγεν Ἐπαμεινώνδας πρὸς τὸν Ἰσμηνὸν ἀπο-
 λουσόμενον, εἶτ' ἀφίξονται δεῦρο πρὸς ἡμᾶς· πρὶν
 δ' ἐντυχεῖν ἡμῖν ἐνηυλίσσατο τῷ τάφῳ, διανοούμενος
 ἀνελέσθαι τὰ λείψανα τοῦ σώματος καὶ κομίζειν εἰς 20
 Ἰταλίαν, εἰ μὴ τι νύκτωρ ὑπεναντιωθεῖη δαιμόνιον.'
 ὁ μὲν οὖν πατήρ ταῦτ' εἰπὼν ἐσιώπησεν.

9. Ὁ δὲ Γαλαξίδωρος 'ὦ Ἡράκλεις' εἶπεν 'ὥς
 ἔργον ἐστὶν εὗρεῖν ἄνδρα καθαρέοντα τύφου καὶ
 δεισιδαιμονίας. οἱ μὲν γὰρ ἔκοντες ὑπὸ τῶν παθῶν 25
 τούτων ἀλλίσκονται δι' ἀπειρίαν ἢ δι' ἀσθένειαν· οἱ

5 ὄντα R: lac. 7 E 5—6 B δὲ X 6 lac. 7 E 11 B.
 ἔστι δὲ τις supplet X. Malim πρὸς ἡμᾶς vel ἡμῖν 15 ἐκεῖ-
 νον] ἐκεῖ W 16 περὶ] malim παρὰ

δέ, ὥς θεοφιλεῖς καὶ περιττοὶ τινες εἶναι δοκοῦεν,
 ἐπιθειάζουσιν τὰς πράξεις, οὐείρατα καὶ φάσματα καὶ
 τοιοῦτον ἄλλον ὄγκον προῖστάμενοι τῶν ἐπὶ νοῦν
 ἰόντων. ὁ πολιτικοῖς μὲν ἀνδράσι καὶ πρὸς αὐθάδη 580
 5 καὶ ἀκόλαστον ὄχλον ἠναγκασμένοις ξῆν οὐκ ἄχρη-
 στον ἴσως ἐστὶν ὥσπερ ἐκ χαλινοῦ τῆς δεισιδαιμο-
 νίας πρὸς τὸ συμφέρον ἀντισπᾶσαι καὶ μεταστῆσαι
 τοὺς πολλοὺς· φιλοσοφία δ' οὐ μόνον ἔοικεν ἀσχή-
 μων ὁ τοιοῦτος εἶναι σχηματισμός, ἀλλὰ καὶ πρὸς
 10 τὴν ἐπαγγελίαν ἐναντίος, εἰ πᾶν ἐπαγγελιαμένη
 λόγῳ τάγαθόν καὶ τὸ συμφέρον διδάσκειν, εἰς θεοὺς
 ἐπαναχωρεῖ τῆς τῶν πράξεων ἀρχῆς ὡς τοῦ λόγου
 καταφρονοῦσα, καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἣ δοκεῖ διαφέρειν
 ἀτιμάσασα πρὸς μαντεύματα τρέπεται καὶ οὐνειράτων
 15 ὅψεις, ἐν οἷς ὁ φανυλότετος οὐχ ἦττον τῷ κατατυγ- B
 χάνειν πολλάκις φέρεται τοῦ κρατίστου. διὸ καὶ Σω-
 κράτης ὁ ὑμέτερος, ὃ Σιμμία, δοκεῖ μοι φιλοσοφώ-
 τερον χαρακτηῖρα παιδείας καὶ λόγου περιβαλέσθαι,
 τὸ ἀφελὲς τοῦτο καὶ ἄπλαστον ὡς ἐλευθέριον καὶ
 20 μάλιστα φίλον ἀληθείας ἐλόμενος τὸν δὲ τύφον
 ὥσπερ τινὰ καπνὸν φιλοσοφίας εἰς τοὺς σοφιστὰς
 ἀποσκειδάσας· ὑπολαβὼν δ' ὁ Θεόκριτος 'τί γάρ'
 εἶπεν 'ὦ Γαλαξίδωρε; καὶ σὲ Μέλητος πέπεικεν, ὅτι
 Σωκράτης ὑπερεώρα τὰ θεῖα; τοῦτο γὰρ αὐτοῦ καὶ
 25 πρὸς Ἀθηναίους κατηγορήσεν.' 'οὐδαμῶς' ἔφη 'τά C
 γε θεῖα· φασμάτων δὲ καὶ μύθων καὶ δεισιδαιμο-

8 φιλοσοφία R: φιλοσοφίας 10 εἰ X: ἥ 11 εἰς θεοὺς
 ἐπαναφέρει τὰς τῶν πράξεων ἀρχὰς an corrigendum ὑπανα-
 χωρεῖ? 18 περιβαλέσθαι R: περιβάλλεσθαι

νίας ἀνάπλεων φιλοσοφίαν ἀπὸ Πυθαγόρου ** Ἐμπεδοκλέους δεξάμενος εὖ μάλα βεβακχευμένην εἶθισεν ὥσπερ πρὸς τὰ πράγματα πεπνυσθαι καὶ λόγῳ νήφοντι μετιέναι τὴν ἀλήθειαν.

10. Ἐἶεν εἶπεν ὁ Θεόκριτος, 'τὸ δὲ δαιμόνιον, ὦ βέλτιστε, τὸ Σωκράτους ψεῦδος ἢ τί φαμεν; ἔμοι γὰρ οὐδὲν οὕτω μέγα τῶν περὶ Πυθαγόρου λεγομένων εἰς μαντικὴν ἔδοξε καὶ θεῖον· ἀτεχνῶς γὰρ οἶον Ὅμηρος Ὀδυσσεὶ πεποίηκε τὴν Ἀθηναῖν ἐν πάντεσσι πόνοισι παρισταμένην,' τοιαύτην ἔοικε Σωκράτει τοῦ βίου προποδηγὸν ἐξ ἀρχῆς τινα συνάψαι
D τὸ δαιμόνιον ὕψιν, 'ἢ' μόνη 'τοι πρόσθεν ἰοῦσα τίθει φάος' ἐν πράγμασιν ἀδήλοις καὶ πρὸς ἀνθρωπίνην ἀσυλλογίστοις φρόνησιν, ἐν οἷς αὐτῷ συνεφθέγγετο πολλάκις τὸ δαιμόνιον ἐπιθειάζον ταῖς
15 αὐτοῦ προαιρέσεσι. τὰ μὲν οὖν πλείονα καὶ μείζονα Σιμμίῳ χρηὶ καὶ τῶν ἄλλων ἐκπυνθάνεσθαι Σωκράτους ἐταίρων· ἔμοῦ δὲ παρόντος, ὅτε πρὸς Εὐθύφρονα τὸν μάντιν ἦκον, ἔτυχε μὲν, ὦ Σιμμία, μέμνησαι γάρ, ἄνω πρὸς τὸ Σύμβολον Σωκράτης καὶ
20 τὴν οἰκίαν τὴν Ἀνδοκίδου βαδίζων ἅμα τι διερωτῶν καὶ διασελῶν τὸν Εὐθύφρονα μετὰ παιδιᾶς. ἄφνω
E δ' ἐπιστὰς καὶ συμπίσας προσέεσχεν αὐτῷ συχνὸν χρόνον· εἶτ' ἀναστρέψας ἐπορεύετο τὴν διὰ τῶν κι-

1 ἀνάπλεων R: ἀνάπλεω lac. 36 fere E, 26 B. Fort. supplendum: ἀπὸ Πυθαγόρου καὶ Ἀναξαγόρου, παρὰ δ' Ἐμπεδοκλέους 3 ὥσπερ πρὸς τὰ] αὐτὸ περὶ τὰ W. ὥσπερ ἔρωτι πρὸς τὰ? 4 μετιέναι Duebnerus: μετῆναι 9 οἶον] οἶαν? cf. Hom. K 279. v 300 12 Hom. T 95 τοι] γ' οἱ? 14 ἐν W 23 συμπίσας] σιωπήσας W. συμμύσας? αὐτῷ] οὕτω BE

βωτοποιῶν, καὶ τοὺς προκεχωρηκότας ἤδη τῶν ἐταί-
ρων ἀνεκαλεῖτο φάσκων αὐτῷ γεγονέναι τὸ δαιμό-
νιον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ συνανέστρεφον, ἐν οἷς καὶ γὰρ
τοῦ Εὐθύφρονος ἐχόμενος· νεανίσκοι δὲ τινες τὴν
5 εὐθεΐαν βαδίζοντες ὥς δὴ τὸ Σωκράτους ἐλέγξον-
τες δαιμόνιον, ἐπεσπάσαντο Χάριλλον τὸν αὐλητὴν
ἤκοντα καὶ αὐτὸν μετ' ἐμοῦ εἰς Ἀθήνας πρὸς Κέ-
βητα· πορευομένοις δ' αὐτοῖς διὰ τῶν ἐρμολύφων
παρὰ τὰ δικαστήρια σύες ἀπαντῶσιν ἀθροαὶ βορβό-
10 ρου περιπλεοὶ καὶ κατ' ἀλλήλων ὠθούμεναι διὰ τῶν
πληθὺς· ἐκτροπῆς δὲ μὴ παρούσης, τοὺς μὲν ἀνέ-
τρεψαν ἐμβαλοῦσαι τοὺς δ' ἀνεμόλυναν. ἤκεν οὖν
καὶ ὁ Χάριλλος οἰκαδὲ τὰ τε σκέλη καὶ τὰ ἱμάτια
βορβόρου μεστός, ὥστ' αἶε τοῦ Σωκράτους δαιμο-
15 νίου μεμνηῖσθαι μετὰ γέλωτος ** θαναμάζοντας, εἰ
μηδαμοῦ προλείπει τὸν ἄνδρα μηδ' ἀμελεῖ τὸ θεῖον
αὐτοῦ.'

11. Καὶ ὁ Γαλαξίδωρος 'οἶει γάρ' ἔφη 'Θεό-
κριτε, τὸ Σωκράτους δαιμόνιον ἰδίαν καὶ περιττὴν
20 ἐσχηκέναι δύναμιν; οὐχὶ τῆς κοινῆς μόριόν τι μαν-
τικῆς τὸν ἄνδρα πείρα βεβαιωσάμενον, ἐν τοῖς ἀδή-
λοις καὶ ἀτεκμάρτοις τῷ λογισμῷ ῥοπὴν ἐπάγειν;
ὥς γὰρ ὅλη ἡ μία καθ' αὐτὴν οὐκ ἄγει τὸν ζυγόν,
ἰσορροποῦντι δὲ βάρει προστιθεμένη κλίνει τὸ σύμ- 581
25 παν ἐφ' ἑαυτήν· οὕτω παρμὸς ἢ κληδὼν ἢ τι τοι-

2 ἀνεκαλεῖτο φάσκων αὐτῷ W cum Amyoto: lac. 23 BE
8 ἐρμολύφων R: ἐρμολυφιῶν 9 ἀθροαί *: ἀθροαί 16
lac. 8 E 7 B supplet verbis ἡμᾶς ἅμα καὶ W 20 οὐχὶ]
οὐχὶ δὲ R μαντικῆς Holwerda: ἀνάγκης . 25 οὕτω παρμὸς
ἢ *: οὕτως ἐφαρμόσει

οὕτον σύμβολον ** καὶ κοῦφον, ἐμβριθῇ διάνοιαν
ἐπισπάσασθαι πρὸς πρᾶξιν· δυεῖν δ' ἐναντίων λο-
γισμῶν θατέρῳ προσελθὼν ἔλυσε τὴν ἀπορίαν, τῆς
ἰσότητος ἀναιρεθείσης, ὥστε κίνησιν γίνεσθαι καὶ
ὁρμὴν· ὑπολαβὼν δ' ὁ πατήρ 'ἀλλὰ μὴν' ἔφη καὶ 5
αὐτός, ὦ Γαλαξίδωρε, Μεγαρικοῦ τινος ἤκουσα,
Τερψίλωνος δὲ ἐκεῖνος, ὅτι τὸ Σωκράτους δαιμόνιον
πταρμὸς ἦν, ὃ τε παρ' αὐτοῦ καὶ ὁ παρ' ἄλλων·
B ἑτέρου μὲν πταρόντος ἐκ δεξιᾶς εἴτ' ὑπισθὲν εἴτ'
ἐμπροσθεν, ὁρμᾶν αὐτὸν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν· εἰ δ' ἐξ 10
ἀριστερᾶς, ἀποτρέπεσθαι· τῶν δ' αὐτοῦ πταρμῶν
τὸν μὲν ἔτι μέλλοντος βεβαιοῦν τὸν δ' ἤδη πράσ-
σοντος ἐπέχειν καὶ κωλύειν τὴν ὁρμὴν. ἀλλ' ἐκεῖνό
μοι δοκεῖ θαυμαστόν, εἰ πταρμῷ χρώμενος οὐ τοῦτο
τοῖς ἐταίροις ἀλλὰ δαιμόνιον εἶναι τὸ κωλύον ἢ 15
κελεῦον ἔλεγε· τύφου γὰρ ἂν ἦν τινος, ὦ φίλε, κε-
νοῦ καὶ κόμπου τὸ τοιοῦτον, οὐκ ἀληθείας καὶ ἀπλό-
τητος οἷς τὸν ἄνδρα μέγαν ὡς ἀληθῶς καὶ διαφέ-
ροντα τῶν πολλῶν γεγονέναι δοκοῦμεν, ὑπὸ φωνῆς
ἔξωθεν ἢ πταρμοῦ τινος ὀπηνίκα τύχοι θορυβοῦ- 20
μενον ἐκ τῶν πράξεων ἀνατρέπεσθαι καὶ προῖεσθαι
C τὸ δεδογμένον. αἰ· δὲ Σωκράτους αὖ ὁρμαὶ τὸ βέ-
βαιον ἔχουσαι καὶ σφοδρότητα φαίνονται πρὸς ἕπαν,
ὡς ἂν ἐξ ὁρθῆς καὶ ἰσχυρᾶς ἀφειμέναι κρίσεως καὶ
ἀρχῆς. πενία γὰρ ἐμμεῖναι παρὰ πάντα τὸν βίον 25

1 lac. 16 E 14 B. fort. exciderint verba μικρόν ἐστι
3 προσελθὼν Emperius: προσελθὼν 4 malim γενέσθαι
14 τοῦτο] τοῦτον R 16 ἂν ἦν idem: αἰ 21 προῖεσθαι X:
προσίεσθαι 22 αἰ ὁρμαὶ idem: ἀφορμαὶ βέβαιον Tur-
nebus: lac. 18 E 16 B

ἔκουσίως, σὺν ἡδονῇ καὶ χάριτι τῶν διδόντων ἔχειν
 δυνάμενον, καὶ φιλοσοφίας μὴ ἐκστῆναι πρὸς τοσαῦτα
 κωλύματα· καὶ τέλος εἰς σωτηρίαν καὶ φυγὴν αὐτῷ
 σπουδῆς ἐταίρων καὶ παρασκευῆς εὐμηχάνου γενο-
 5 μένης, μήτε καμφοῖσθαι λιπαροῦσι μήθ' ὑποχωρῆσαι D
 τῷ θανάτῳ πελάζοντι, χρῆσθαι δ' ἀτρέπτῳ τῷ λο-
 γισμῷ πρὸς τὸ δεινόν, οὐκ ἔστιν ἀνδρὸς ἐκ κληδό-
 νων ἢ παταρῶν μεταβαλλομένην ὅτε τύχοι γνώμην
 ἔχοντος ἀλλ' ὑπὸ μείζονος ἐπιστασίας καὶ ἀρχῆς
 10 ἀγομένου πρὸς τὸ καλόν. ἀκούω δὲ καὶ τὴν ἐν
 Σικελίᾳ τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως φθορὰν προειπεῖν
 αὐτὸν ἐνίοις τῶν φίλων. καὶ πρότερον ἔτι τούτων
 Πυριλάμπης ὁ Ἀντιφῶντος ἀλοὺς ἐν τῇ διώξει περὶ
 Δήλιον ὅφ' ἡμῶν δορατίῳ τετραμένος, ὥς ἤκουσε
 15 τῶν ἐπὶ τὰς σπονδὰς ἀφικομένων Ἀθήνηθεν, ὅτι
 Σωκράτης μετ' Ἀλκιβιάδου καὶ Λάχης ἐπὶ Ῥηγι-
 στής καταβὰς ἀπονεινοστήκοι, πολλὰ μὲν τοῦτον E
 ἀνεκαλέσατο, πολλὰ δὲ φίλους τινὰς καὶ λοχίτας οἷς
 συνέβη μετ' αὐτοῦ παρὰ τὴν Πάρνηθα φεύγουσιν
 20 ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων ἀποθανεῖν, ὥς τοῦ Σω-
 κράτους δαιμονίου παρακούσαντας, ἑτέραν ὁδὸν οὐχ
 ἦν ἐκείνος ἦγε τραπομένους ἀπὸ τῆς μάχης. ταῦτα
 δ' οἶμαι καὶ Σιμμίαν ἀκηκοέναι. *πολλάκις* ὁ Σιμ-
 μίας ἔφη 'καὶ πολλῶν' διεβοήθη γὰρ οὐκ ἡρέμα τὸ
 25 Σωκράτους Ἀθήνησιν ἐκ τούτων δαιμόνιον.*

6 πελάζοντι Emperius: παίζοντι 16 Λάχηςτος Turne-
 bus: μάχηςτος ἐπὶ Ῥηγίστης] ἐπὶ Ῥεϊτόνς Huttenus coll.
 Hesychio s v. 19 πάρνητα BE 20 ἱππέων] ἱππων BE
 22 τραπομένους *: τρεπομένους

12. 'Τί οὖν' ὁ Φειδόλαος εἶπεν 'ὦ Σιμμία, Γαλαξίδωρον ἐάσωμεν παίζοντα καταβάλλειν τοσοῦτο F μαντείας ἔργον εἰς πταρμούς καὶ κληδόνας, οἷς καὶ οἱ πολλοὶ καὶ ἰδιῶται περὶ μικρὰ προσχρῶνται καὶ παίζοντες· ὅταν δὲ κίνδυνοι βαρύτεροι καὶ μείζονες 5 καταλάβωσι πράξεις, ἐκεῖνο γίνεται τὸ Εὐριπίδειον

'οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μωραίνει πέλας;'

καὶ ὁ Γαλαξίδωρος 'Σιμμίον μὲν' ἔφη 'Φειδόλαε, περὶ τούτων, εἴ τι Σωκράτους αὐτὸς λέγοντος ἤκουσεν, ἔτοιμος ἀκροᾶσθαι καὶ πείθεσθαι μεθ' ὑμῶν· 10 τὰ δ' ὑπὸ σοῦ λελεγμένα καὶ Πολύμνιος οὐ χαλεπὸν ἀνελεῖν. ὥς γὰρ ἐν ἱατρικῇ σφυγμὸς ἢ φλύκταινα μικρὸν οὐ μικροῦ δὲ σημεῖόν ἐστι, καὶ κυβερνήτῃ 582 πελάγους φθόγγος ὄρνιθος ἢ διαδρομῇ κνηκίδος ἀραιᾶς πνεῦμα σημαίνει καὶ κίνησιν τραχυτέραν 15 θαλάσσης· οὕτω μαντικῇ ψυχῇ πταρμὸς ἢ κληδὼν οὐ μέγα καθ' αὐτὸ σύμβολον δὲ μεγάλου συμπτώματος· οὐδεμιᾶς γὰρ τέχνης καταφρονεῖται τὸ μικροῖς μεγάλα καὶ δι' ὀλίγων πολλὰ προμηνύειν. ἀλλ' ὥσπερ εἴ τις ἄπειρος γραμμάτων δυνάμεως 20 ὄρων ὀλίγα πλήθει καὶ φαῦλα τὴν μορφὴν ἀπιστοίῃ ἔνδρα γραμματικὸν ἐκ τούτων ἀναλέγεσθαι πολέμους μεγάλους, οἳ τοῖς πάλαι συνέντυχον, καὶ κτίσεις πόλεων πράξεις τε καὶ παθήματα βασιλέων, εἴτα φαίη

7 Nauck. p. 441 (fr. 282, 22) 10 πείθεσθαι X: φείδεσθαι 14 πελάγους] πελαγίας? 17 σύμβολον δὲ μέγαλον *: lac. 37 E 25 B 24 παθήματα Leonicus: μαθήματα φαίη φωνὴν ἢ ὁμοίον τι *: φωνῆσαι ὁμνύοντι. Coniecturam confirmat id quod in eandem etiam P. Papageorgiu incidit

φωνήν ἢ ὅμοιον τι μηνύειν καὶ καταλέγειν ἐκείνῳ B
 τῶν ἱστορικῶν τούτων ἕκαστον, ἡδὺς ἄν, ὃ φίλε,
 γέλως σοι τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἀπειρίας ἐπέλθοι· οὕτω
 σκόπει, μὴ καὶ ἡμεῖς τῶν μαντικῶν ἕκαστον τὴν
 5 δύναμιν ἀγνοοῦντες, ἥ συμβάλλει πρὸς τὸ μέλλον,
 εὐήθως ἀγανακτῶμεν, εἰ νοῦν ἔχων ἄνθρωπος ἐκ
 τούτων ἀποφαίνεται τι περὶ τῶν ἀδήλων, καὶ ταῦτα
 φάσκων αὐτὸς οὐ πταρμὸν οὐδὲ φωνήν ἀλλὰ δαι-
 μόνιον αὐτῷ τῶν προάξεων ὑφηγεῖσθαι. μέτειμι γὰρ
 10 ἤδη πρὸς σέ, ὃ Πολύμνι, θαυμάζοντα Σωκράτους
 ἀνδρὸς ἀτυφία καὶ ἀφελεία μάλιστα δὴ φιλοσοφίαν
 ἐξανθρωπίσαντος, εἰ μὴ πταρμὸν μηδὲ κληδόνα τὸ C
 σημεῖον ἀλλὰ τραγικῶς πάννυ τὸ δαιμόνιον ὠνόμαζεν.
 ἐγὼ γὰρ ἂν τοῦναντίον ἐθαύμαζον ἀνδρὸς ἄκρου
 15 διαλέγεσθαι καὶ κρατεῖν ὀνομάτων, ὥσπερ Σωκρά-
 τῆς, εἰ μὴ τὸ δαιμόνιον ἀλλὰ τὸν πταρμὸν αὐτῷ
 σημαίνειν ἔλεγεν· ὥσπερ εἴ τις ὑπὸ τοῦ βέλους φαίη
 τετρῶσθαι μὴ τῷ βέλει ὑπὸ τοῦ βαλόντος, μεμε-
 τρηῆσθαι δ' αὖ τὸ βάρος ὑπὸ τοῦ ξυγοῦ μὴ τῷ ξυγῷ
 20 ὑπὸ τοῦ ἱστάντος. οὐ γὰρ τοῦ ὀργάνου τὸ ἔργον,
 ἀλλ' οὗ καὶ τὸ ὄργανον ὃ χρῆται πρὸς τὸ ἔργον·
 ὄργανον δέ τι καὶ τὸ σημεῖον ὃ χρῆται τὸ σημαῖ-
 νον· ἀλλ' ὅπερ εἶπον, εἴ τι Σιμμίᾳς ἔχοι λέγειν,
 ἀκουστέον, ὥς εἰδότος ἀκριβέστερον.

25 13. Καὶ ὁ Θεόκριτος 'πρότερόν γ'·' ἔφη 'τοὺς
 εἰσιόντας οἵτινές εἰσιν ἀποσκεψαμένοις, μᾶλλον δὲ D

2 τῶν ἱστορικῶν W: τῷ ἱστορικῷ φίλε] Φειδόλαε R
 7 τούτων Duebnerus: τούτων ἂν 13 τὸ] del. Stegmannus,
 recte ut vid. 16 εἰ μὴ τὸν πταρμὸν ἀλλὰ τὸ δαιμόνιον
 αὐτῷ BE 26 οἵτινες] εἴτινες BE

τὸν ξένον ὃν ἔοικεν ἡμῖν Ἐπαμεινώνδας ὃδὲ κομίζ-
 ξειν.' ἀποβλέψαντες οὖν πρὸς τὰς θύρας, ἑωρῶμεν
 ἡγούμενον μὲν τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ συνεστώτων
 φίλων Ἰσμεηνόδορον καὶ Βακχυλίδαν καὶ Μέλισσον
 τὸν ἀύλητὴν, ἐπόμενον δὲ τὸν ξένον, οὐκ ἀγεννη⁵
 τὸ εἶδος ἀλλὰ πραότητα καὶ φιλοφροσύνην τοῦ ἡθους
 ὑποφαίνοντα καὶ σεμνῶς ἀμπεχόμενον τὸ σῶμα.
 καθίσαντος οὖν ἐκείνου μὲν αὐτοῦ παρὰ τὸν Σιμμίαν
 τοῦ δ' ἀδελφοῦ παρ' ἐμὲ τῶν δ' ἄλλων ὥς ἕκαστος
 ἔτυχε καὶ γενομένης σιωπῆς, ὁ Σιμμίας τὸν ἀδελ-¹⁰
 φὸν ἡμῶν καλέσας 'εἶεν' εἶπεν 'ὦ Ἐπαμεινώνδα,
 E τίνα χρὴ τὸν ξένον καὶ πῶς καὶ πόθεν πρόσαγο-
 ρεύειν; ἀρχὴ γάρ τις ἐντυχίας καὶ γνώσεως αὐτῇ
 συνήθης.' καὶ ὁ Ἐπαμεινώνδας 'Θεάνωρ' εἶπεν 'ὦ
 Σιμμία, ὄνομα μὲν τάνδρ¹⁵ί, γένος δὲ Κροτωνιάτης
 τῶν ἐκεῖ φιλοσόφων οὐ καταισχύων τὸ μέγα Πυθα-
 γόρου κλέος· ἀλλὰ καὶ νῦν ἦκει δεῦρο μακρὰν ὁδὸν
 ἐξ Ἰταλίας ἔργοις καλοῖς καλὰ δόγματα βεβαιῶν.
 ὑπολαβὼν δ' ὁ ξένος 'οὐκοῦν' ἔφη 'σὺ κωλύεις,
 ὦ Ἐπαμεινώνδα, τῶν ἔργων τὸ κάλλιστον. εἰ γὰρ²⁰
 F εὖ ποιεῖν φίλους καλόν, οὐκ αἰσχρὸν εὖ πάσχειν
 ὑπὸ φίλων· ἡ γὰρ χάρις οὐχ ἥττον δεομένη τοῦ
 λαμβάνοντος ἢ τοῦ διδόντος ἐξ ἀμφοῖν τελειοῦται
 πρὸς τὸ καλόν· ὁ δὲ μὴ δεξάμενος ὥσπερ σφαῖραν
 εὖ φερομένην κατήσχυεν ἀτελῇ πεσοῦσαν. ποίου²⁵
 γὰρ οὕτω σκοποῦ βάλλοντα καὶ τυχεῖν ἥδ' οὐ καὶ δια-
 μαρτάνειν ἀνιαρὸν ὥς ἀνδρὸς εὖ παθεῖν ἀξίου δια

1 ὃν * 3 συνεστώτων] σὺν αὐτῷ τῶν R. τῶν συνεστώ-
 των W 15 τάνδρ¹⁵ί *: τῷ ἀνδρ¹⁵ί

χάριτος ἐφιέμενον; ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ὁ τοῦ σκοποῦ μέ-
 νοντος ἀτυχήσας σφάλλεται δι' αὐτόν, ἐνταυθοῖ δ'
 ὁ παραιτούμενος καὶ ὑποφεύγων ἀδικεῖ τὴν χάριν
 εἰς ὃ ἔσπευκε μὴ περαίνουσιν. σοὶ μὲν οὖν τὰς 583
 5 αἰτίας ἤδη διήλθον, ὅφ' ὧν ἐπλευσα δεῦρο· βού-
 λομαι δὲ καὶ τούτοις διελθὼν χρήσασθαι πρὸς σε
 δικασταῖς. ἐπεὶ γὰρ ἐξέπεσον αἱ κατὰ πόλεις ἐται-
 ρεῖαι τῶν Πυθαγορικῶν στάσει κρατηθέντων, τοῖς
 δ' ἔτι συνεστῶσιν ἐν Μεταποντίῳ συνεδρεύουσιν ἐν
 10 οἰκίᾳ πῦρ οἱ Κυλώνειοι περιένησαν καὶ διέφθειραν
 ἐν ταύτῳ πάντας πλὴν Φιλόλαον καὶ Λύσιδος, νέων
 ὄντων ἔτι βώμῃ καὶ κουφότητι διωσαμένων τὸ πῦρ,
 Φιλόλαος μὲν εἰς Λευκανοὺς φυγὼν ἐκεῖθεν ἀνέσωθη
 πρὸς τοὺς ἄλλους φίλους ἤδη πάλιν ἀθροιζομένους
 15 καὶ κρατοῦντας τῶν Κυλωνείων· Λῦσις δ' ὅπου γέ-
 γονεν ἡγνοεῖτο πολὺν χρόνον· πλὴν γε δὴ Γοργίας
 ὁ Λεοντῖνος ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀναπλέων εἰς Σικελίαν B
 ἀπηγγέλλε τοῖς περὶ Ἄρκεσον βεβαίως Λύσιδι συγ-
 γεγονέναι διατρίβοντι περὶ Θήβας. ὥρμησε δ' ὁ
 20 Ἄρκεσος πόθῳ τάνδρὸς αὐτὸς ὥς εἶχε πλεῦσαι,
 κομιδῇ δὲ διὰ γῆρας καὶ ἀσθένειαν ἐλλείπων ἐπέ-
 σκηψε μάλιστα μὲν ζῶντα κρῖναι τὸν Λῦσιν εἰς
 Ἰταλίαν ἢ τὰ λείψανα τεθνηκότος. οἱ δ' ἐν μέσῳ
 πόλεμοι καὶ στάσεις καὶ τυραννίδες ἐκώλυσαν αὐτῷ
 25 ζῶντι συντελέσαι τοὺς φίλους τὸν ἄθλον. ἐπεὶ δ'
 ἡμῖν τὸ Λύσιδος δαιμόνιον ἤδη τεθνηκότος ἐναργῶς

6 τούτοις Turnebus: τούτους 7 ἐταιρεῖαι *: ἐταιρίαι
 11 ταύτῳ W: τούτῳ 12 βώμῃ] καὶ βώμῃ Stegmannus.
 Nihil opus 20 τάνδρὸς * hic et paulo post: τοῦ ἀνδρὸς

προϋπέφαινε τὴν τελευτήν, καὶ τὰς παρ' ὑμῖν, ὧ
 C Πολύμνι, θεραπείας καὶ διαίτας τὰνδρὸς οἱ σαφῶς
 εἰδότες ἀπήγγελλον, ὅτι πλουσίας ἐν οἴκῳ πένητι
 γηροκομίας τυχὼν καὶ πατὴρ τῶν σῶν υἱέων ἐπι-
 γραφεὶς οἴχοιτο μακαριστός, ἀπεστάλην ἐγὼ νέος καὶ
 εἰς ὑπὸ πολλῶν καὶ πρεσβυτέρων, ἐχόντων οὐκ ἔχουσι
 χρήματα διδόντων, πολλὴν χάριν καὶ φιλίαν ἀντι-
 λαμβανόντων. Αὖσις δὲ καὶ κεῖται καλῶς ὑφ' ὑμῶν,
 καὶ τάφου καλοῦ κρείττων αὐτῷ χάρις ἐκτινομένη
 φίλοις ὑπὸ φίλων καὶ οἰκείων.¹⁰

14. Ταῦτα τοῦ ξένου λέγοντος, ὁ μὲν πατὴρ ἐπε-
 δάκρυσε τῇ μνήμῃ τοῦ Λύσιδος πολὺν χρόνον, ὁ δ'
 D ἀδελφὸς ὑπομειδιῶν ὥσπερ εἰώθει πρὸς ἐμέ 'πῶς'
 ἔφη 'ποιοῦμεν, ὧ Καφεισία; προῖέμεθα τὴν πενίαν
 τοῖς χρήμασι καὶ σιωπῶμεν;' 'ἤκιστ' ἔφην ἐγὼ 'τὴν 15
 φίλην καὶ 'ἀγαθὴν κουροτρόφον'. ἀλλ' ἄμυνε· σὸς
 γὰρ ὁ λόγος.' 'καὶ μὴν ἐγὼ' εἶπεν 'ὧ πάτερ, ταύτη
 μόνον τὴν οἰκίαν ἐδεδίειν ἀλώσιμον ὑπὸ χρημάτων
 εἶναι, κατὰ τὸ Καφεισίον σῶμα, καλῆς μὲν ἐσθῆτος
 δεόμενον ἵνα τοῖς ἐρασταῖς ἐγκαλλωπίσῃται τοσού- 20
 τοις οὔσιν, ἀφθόνου δὲ καὶ πολλῆς τροφῆς ἵν' ἀν-
 τέξῃ πρὸς τὰ γυμνάσματα καὶ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς πα-
 λαιστραῖς ἀγῶνας; ὀπηνίκα δ' οὗτος οὐ προδίδωσι
 τὴν πενίαν οὐδ' ὥς βαφὴν ἀνίησι τὴν πάτριον πενίαν,
 E ἀλλὰ καίπερ ὢν μειράκιον, εὐτελείᾳ καλλωπίζεται 25
 καὶ στέργει τὰ παρόντα, τίς ἂν ἡμῖν γένοιτο τῶν

1 προϋφαινε Cobetus 7 πολλήν] πολλήν δὲ R 8 καὶ
 κεῖται] κεκήδευται Cobetus 14 ποιοῦμεν — προῖέμεθα
 Cobetus 16 Hom. ι 27 18 μόνον Holwerda: μόνη

χρημάτων διάθεσις καὶ χρήσις; ἦπου καταχρυσώσο-
 μεν τὰ ὄπλα, καὶ τὴν ἀσπίδα πορφύρα συμμειγμένη
 πρὸς χρυσίον, ὥσπερ Νικίας ὁ Ἀθηναῖος, διαποικι-
 λοῦμεν; σοὶ δ', ὦ πάτερ, Μιλησίαν χλανίδα τῇ δὲ
 5 μητρὶ παραλουργὸν ὠνησόμεθα χιτῶνιον; οὐ γὰρ εἰς
 γαστέρα δήπου καταχρησόμεθα τὴν δωρεάν, εὖω-
 χοῦντες αὐτοὺς πολυτελέστερον, ὥσπερ ξένον ὑπο-
 δεδεγμένοι βαρύτερον τὸν πλοῦτον. 'ἅπαρ' εἶπεν
 ὁ πατήρ 'ὦ παῖ· μηδέποτε τοιαύτην ἐπίδοιμι μετα- F
 10 κόσμησιν τοῦ βίου ἡμῶν.' 'καὶ μὴν οὐδ' ἀργόν'
 ἔφη 'καθισόμεθα φρουροῦντες οἴκοι τὸν πλοῦτον·
 ἄχαρις γὰρ ἂν οὕτως ἡ χάρις καὶ ἄτιμος ἡ κτῆ-
 σις εἴη.' 'τί μήν;' εἶπεν ὁ πατήρ. 'οὐκοῦν' ἔφη ὁ
 Ἐπαμεινώνδας 'Ἰάσωνι μὲν τῷ Θετταλῶν ταγῷ πέμ-
 15 ψαντι δεῦρο πολὺν χρυσίον ἐναγχος πρὸς ἡμᾶς καὶ
 δεομένῳ λαβεῖν ἀγροικότερος ἐφάνην ἀποκρινόμενος
 ἀδίκων χειρῶν αὐτὸν κατάρχειν, ὅτι μοναρχίας ὦν
 ἐραστῆς ἄνδρα δημότην ἐλευθέρως καὶ αὐτονόμου
 πόλεως ἐπείρα διὰ χρημάτων. σοῦ δ', ὦ ξέने, τὴν 584
 20 μὲν προθυμίαν (καλὴ γὰρ καὶ φιλόσοφος) δέχομαι
 καὶ ἀγαπῶ διαφερόντως· ἦκεις δὲ φάρμακα φίλοις
 μὴ νοσοῦσι κομίζων. ὥσπερ οὖν εἰ πολεμεῖσθαι πυ-
 θόμενος ἡμᾶς ἐπλευσας ὅπλοις καὶ βέλεσιν ἡμᾶς
 ὠφελήσων, εἴτα φιλίαν καὶ εἰρήνην εὔρες, οὐκ ἂν
 25 ὥρου δεῖν ἐκεῖνα διδόναι καὶ ἀπολείπειν μὴ δεομέ-
 νοις· οὕτω σύμμαχος μὲν ἀφ᾽ ἑξαι πρὸς πενίαν ὥς
 ἐνοχλουμένοις ὑπ' αὐτῆς, ἡ δ' ἐστὶ ῥάσστη φέρειν

ἡμῖν καὶ φίλῃ σύνοικος. οὐκ οὖν δεῖ χρημάτων οὐδ' ὅπλων ἐπ' αὐτὴν μηδὲν ἀνιῶσαν· ἀλλ' ἀπάγγελλε τοῖς ἐκεῖ γνωρίμοις, ὅτι κάλλιστα μὲν αὐτοὶ πλούτῳ χρωῶνται καλῶς δὲ πενία χρωμένους αὐτόθι φίλους ἔχουσι, τὰς δὲ Λύσιδος ἡμῖν τροφὰς καὶ ταφὰς αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ Λῦσις ἀπέδωκε, τὰ τ' ἄλλα καὶ πενίαν διδάξας μὴ δυσχεραίνειν.'

15. Ὑπολαβὼν δ' ὁ Θεάνωρ 'ἄρ' οὖν' ἔφη 'τὸ πενίαν δυσχεραίνειν ἀγεννές ἐστι τὸ δὲ πλοῦτον δεδιέναι καὶ φεύγειν οὐκ ἄτοπον;' 'ἄτοπον, εἰ μὴ λόγῳ 10 τις αὐτὸν ἀλλὰ σχηματιζόμενος ἢ δι' ἀπειροκαλίαν ἢ τῷφόν τινα διωθεῖται.' 'καὶ τίς ἄν' ἔφη 'λόγος ἀπείργοι τὴν ἐκ καλῶν καὶ δικαίων κτῆσιν, ὧς Ἐπαμεινώνδας; μᾶλλον δὲ (πρῶτον γὰρ ἡμῖν ἢ τῷ Θετταλῷ πρὸς τὰς ἀποκρίσεις ἐνδίδουσαν αὐτὸν ὑπὲρ 15 C τούτων) εἰπέ μοι, πότερον ἡγῇ δόσιν μὲν εἶναι τινα χρημάτων ὁρσθὴν λῆψιν δὲ μηδεμίαν ἢ καὶ τοὺς διδόντας ἀμαρτάνειν πάντως καὶ τοὺς λαμβάνοντας;' 'οὐδαμῶς' εἶπεν ὁ Ἐπαμεινώνδας, 'ἀλλ' ὥσπερ ἄλλου τινὸς ἐγὼ καὶ πλούτου χάριν τε καὶ κτῆσιν εἶναι 20 νομίζω, τὴν μὲν αἰσχροὴν τὴν δ' ἀστείαν.' 'ἄρ' οὖν' ἔφη ὁ Θεάνωρ 'ὁ ἃ ὀφείλει διδοὺς ἐκουσίως καὶ προθύμως οὐ καλῶς δίδωσιν;' ὡμολόγησεν. 'ὁ δ' ἃ τις καλῶς δίδωσι δεξιόμενος οὐ καλῶς εἰληφεν; ἢ γένοιτ' D ἂν δικαιότερα χρημάτων λῆψις τῆς παρὰ τοῦ δικαίως 25 διδόντος;' 'οὐκ ἄν' ἔφη 'γένοιτο.' 'δυεῖν ἄρα φί-

10 ἄτοπον

Ἐπαμεινώνδας

14 πρῶτον idem: πρότερον

addendum etiam εἶπεν

W: ὥς Ἐπαμεινώνδας

22 ἃ ὀφείλει *: ἃ ὀφείλων

λων' εἶπεν ὧ' Ἐπαμεινώνδα, εἰ θατέρῳ δοτέον, θα-
 τέρῳ δὴπου ληπτέον· ἐν μὲν γὰρ ταῖς μάχαις τὸν
 εὖ βάλλοντα τῶν πολεμίων ἐκκλιτέον, ἐν δὲ ταῖς
 χάρισι τὸν καλῶς διδόντα τῶν φίλων οὔτε φεύγειν
 5 οὔτ' ἀπωθεῖσθαι δίκαιον· εἰ γὰρ ἡ πενία μὴ δυσχε-
 ρὲς οὐδ' αὖ πάλιν ὁ πλοῦτος οὕτως ἄτιμος καὶ ἀπο-
 βλητος· 'οὐ γὰρ οὖν' εἶπεν ὁ Ἐπαμεινώνδας ἄλλ'
 ἔστιν ὅτῳ μὴ λαβόντι τὸ καλῶς διδόμενον τιμιώ-
 τερον ὑπάρχει καὶ κάλλιον· οὕτως δ' ἐπίσκεψαι μεθ'
 10 ἡμῶν. εἰσὶ δὴπουθιν ἐπιθυμίαι πολλαὶ καὶ πολλῶν,
 ἔνιαι μὲν ἔμφυτοι λεγόμεναι καὶ περὶ τὸ σῶμα βλα-
 στάνουσαι, πρὸς τὰς ἀναγκαίας ἡδονάς· αἱ δ' ἐπὶ ἡ- E
 λυδες, αἱ ἔνεκα κενῶν δοξῶν, ἰσχὺν δὲ καὶ βίαν
 ὑπὸ χρόνου καὶ συνηθείας ἐν τροφῇ μοχθηρᾷ λα-
 15 βοῦσαι, πολλάκις ἔλκουσι καὶ ταπεινοῦσι τὴν ψυ-
 χὴν ἐρρωμενέστερον τῶν ἀναγκαίων· ἔθει δὲ καὶ
 μελέτῃ πολὺ μὲν τις ἤδη καὶ τῶν ἐμφύτων ἀπα-
 ρύσαι παθῶν τῷ λόγῳ παρῄσχε· τὸ δὲ πᾶν τῆς
 ἀσκήσεως κράτος, ὃ φίλε, ταῖς ἐπεισοδίοις καὶ περι-
 20 ταῖς προσαγαρόντας ἐπιθυμίαις ἐκπονεῖν χρή καὶ
 ἀποκόπτειν αὐτὰς ἀνείρξεσι καὶ κατοχαῖς ὑπὸ τοῦ
 λόγου κολαζομένας. εἰ γὰρ δίψαν ἐκβιάζεται καὶ F
 πεινᾷ ἢ πρὸς τροφήν καὶ ποτὶν ἀπτίβασις τοῦ λο-
 γισμοῦ, μακρῷ δὴπου ῥᾶόν ἐστι φιλοπλουτίαν κο-
 25 λοῦσαι καὶ φιλοδοξίαν ἀποχαῖς ὣν ἐφίενται καὶ
 ἀνείρξεσιν εἰς τέλος καταλυθείσας· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;
 'ὦμολόγησεν ὁ ξένος.' ἄρ' οὖν' ἔφη 'διαφορὰν ὀρεῖς

1 θατέρῳ posterius Basileensis: θάτερον 8 λαβόντι
 W: διδόντι 13 αἱ *: αἱ ἔνεκα *: ἔνεκεν

ἀσκήσεως καὶ τοῦ πρὸς ὃ ἡ ἄσκησις ἔργου, καὶ
 καθάπερ ἀθλητικῆς ἔργον μὲν ἂν εἴποις τὴν ὑπὲρ
 τοῦ στεφάνου πρὸς τὸν ἀντίπαλον ἄμιλλαν, ἄσκησιν
 δὲ τὴν ἐπὶ τοῦτο διὰ τῶν γυμνασίων παρασκευὴν
 τοῦ σώματος· οὕτω καὶ ἀρετῆς ὁμολογεῖς τὸ μὲν
 ἔργον εἶναι τὸ δ' ἄσκησιν; ὁμολογήσαντος δὲ τοῦ
 ξένου, 'φέρε τοίνυν πρῶτον' εἶπε· τῆς ἐγκρατείας
 585 τὸ τῶν αἰσχυρῶν καὶ παρανόμων ἡδονῶν ἀπέχεσθαι
 πότερον ἄσκησιν ἢ μᾶλλον ἔργον καὶ ἀπόδειξιν ἀσκή-
 σεως εἶναι νομίζεις; 'ἔργον' εἶπεν 'ἐγὼ καὶ ἀπό- 10
 δεῖξιν.' 'ἄσκησιν δὲ καὶ μελέτην ἐγκρατείας, οὐχ
 ἦπερ ἔτι νῦν ἐφείλκυσθε πάντες ὑμεῖς, ὅταν γυμνα-
 ζόμενοι καὶ κινήσαντες ὥσπερ ζῶα τὰς ὀρεῖς, ἐπι-
 στῆτε λαμπραῖς τραπέζαις καὶ ποικίλοις ἐδέσμασι
 πολὺν χρόνον, εἴτα ταῦτα τοῖς οἰκέταις ὑμῶν εὐω- 15
 χεῖσθαι παραδόντες, αὐτοὶ τὰ λιτὰ καὶ ἀπλᾶ προσ-
 φέρησθε κεκολασμέναις ἤδη ταῖς ἐπιθυμίαις; ἡ γὰρ
 ἐν οἷς ἔξεστιν ἀποχὴ τῶν ἡδονῶν ἄσκησις ἐστὶ τῇ
 ψυχῇ πρὸς ἃ κεκώλυται.' 'πάννυ μὲν οὖν' εἶπεν.
 'ἔστιν οὖν τις, ὃ φίλε, καὶ δικαιοσύνη πρὸς φιλο- 20
 B πλουτίαν καὶ φιλαργυρίαν ἄσκησις, οὐ τὸ μὴ κλέπτειν
 ἐπιόντα νύκτωρ τὰ τῶν πέλας μηδὲ λωποδυτεῖν· οὐδ'
 εἰ μὴ προδίδωσι τις πατρίδα καὶ φίλους δι' ἀργύ-
 ριον, οὗτος ἀσκεῖ πρὸς φιλαργυρίαν (καὶ γὰρ ὁ νόμος
 ἴσως ἐνταῦθα καὶ ὁ φόβος ἀπείργει τὴν πλεονεξίαν 25
 τοῦ ἀδικεῖν), ἀλλ' ὁ τῶν δικαίων καὶ συγκεχωρημένων

7 εἶπε W: εἰπέ 10 νομίζειν BE 11 μελέτην R: με-
 λέτην μετὰ 12 ἦπερ — ἐφείλκυσθε] ἦσπερ — ἐφικνεῖσθε?
 vid. Symb. γυμνασάμενοι R

ὑπὸ τοῦ νόμου κερδῶν πολλάκις ἀφιστὰς ἑαυτὸν
 ἐκουσίως, ἄσκει καὶ προεθίζεται μακρὰν εἶναι παν-
 τὸς ἀδίκου καὶ παρὰ νόμον λήμματος. οὔτε γὰρ ἐν
 ἡδοναῖς μεγάλαις μὲν ἀτόποις δὲ καὶ βλαβεραῖς οἶόν
 5 τε τὴν διάνοιαν ἡρεμεῖν μὴ πολλάκις ἐν ἐξουσίᾳ τοῦ C
 ἀπολαύειν καταφρονήσασαν, οὔτε λήμματα μοχθηρὰ
 καὶ πλεονεξίας μεγάλας εἰς ἐφικτὸν ἡκούσας ὑπερ-
 βῆναι ῥάδιον ᾧτινι μὴ πόρρωθεν ἐνδέδεται καὶ κε-
 κόλασται τὸ φιλοκερδέες, ἀλλ' οἷς ἔξεστιν ἀνέδην
 10 εἰς τὸ κερδαίνειν ἀνατεθραμμένον σπαργᾶ πρὸς τὰς
 ἀδικίας μάλα μόλις καὶ χαλεπῶς τοῦ πλεονεκτεῖν
 ἀπεχόμενον. ἀνδρὶ δὲ μὴ φίλων προΐεμένῳ χάρισι
 μὴ βασιλέων δωρεαῖς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τύχης κληρον
 ἀπειπαμένῳ καὶ θησαυροῦ φανέντος ἐπιπηδῶσαν
 15 ἀποστήσαντι τὴν φιλοπλουτίαν, οὐκ ἐπανίσταται πρὸς
 τὰς ἀδικίας οὐδὲ θορυβεῖ τὴν διάνοιαν· ἀλλ' εὐκό-
 λως χρῆται πρὸς τὸ καλὸν αὐτῷ μέγα φρονῶν καὶ D
 τὰ κάλλιστα τῇ ψυχῇ συνειδώς. τούτων ἐγὼ καὶ
 Καφεισίας ἐρασταὶ τῶν ἀνθρώπων ὄντες, ᾧ φίλε
 20 Σιμίᾳ, παραιτούμεθα τὸν ξένον ἔαν ἡμᾶς ἱκανῶς
 ἐγγυμνάσασθαι τῇ πενίᾳ πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐκείνην.

16. Ταῦτα τᾶδελοφῷ διελθόντος, ὁ Σιμίᾳς δις
 ἢ τρις ἐπινεύσας τῇ κεφαλῇ* 'μέγας' ἔφη 'μέγας
 ἀνὴρ ἐστίν Ἐπαμεινώνδας· τούτου δ' αἴτιος οὐτόσι

2 προεθίζεται *: προσεθίζεται 8 ἐνδέδεται R: ἐνδέ-
 δοται 9 ἀλλ' οἷς ἔξεστιν Emperius: ἄλλαις ἔξεσιν ἀνέ-
 δην R: ἀναίδην 10 σπαργᾶ scripsi cum Holwerda: ὁ γὰρ
 σπαργᾶ ubi ὁ γὰρ ex proxima syllaba ortum est πρὸς τὰς
 ἀδικίας *: περὶ τὰς ἀδικίας 21 ἐγγυμνάσασθαι W: ἐγ-
 γυμνάσθαι 22 τᾶδελοφῷ *: τοῦ ἀδελοφῷ ὁ R: ὄσον ὁ

Πολύμνις, ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀρίστην τροφὴν ἐν φιλο-
 σοφίᾳ τοῖς παισὶ παρασκευασάμενος. ἀλλὰ περὶ μὲν
 τούτων αὐτοὶ διαλύεσθε πρὸς αὐτούς, ὃ ξένε· τὸν
 E δὲ Λῦσιν ἡμῖν, εἰ θέμις ἀκοῦσαι, πότερον ἄρα κινεῖς
 ἐκ τοῦ τάφου καὶ μετοικίξεις εἰς Ἰταλίαν ἢ κατα-
 μένειν ἐνταῦθα παρ' ἡμῖν ἐάσεις εὐμενέσι καὶ φί-
 λοις, ὅταν ἐκεῖ γενώμεθα, συνοίκοις χρησόμενον;'
 καὶ ὁ Θεάνωρ ἐπιμειδιάσας 'ἔοικεν' ἔφη 'Λῦσις, ὃ
 Σιμμία, φιλοχωρεῖν, οὐδενὸς τῶν καλῶν ἐνδεῆς γε-
 γονῶς δι' Ἐπαμεινώνδαν. ἔστι γάρ τι γιγνόμενον 10
 ἰδίᾳ περὶ τὰς ταφὰς τῶν Πυθαγορικῶν ὕσιον, οὐ
 μὴ τυχόντες οὐ δοκοῦμεν ἀπέχειν τὸ μακαριστὸν καὶ
 οἰκεῖον τέλος. ὥς οὖν ἔγνωμεν ἐκ τῶν ὀνειρώων τὴν
 Λύσιδος τελευτὴν (διαγιγνώσκουμεν δὲ σημεῖον τι-
 F φαινομένον κατὰ τοὺς ὕπνους, εἴτε τεθνηκὸτος εἴτε 15
 ζῶντος εἰδωλὸν ἔστιν), ἔννοια πολλοῖς ἐπεισῆλθεν,
 ὥς ἐπὶ ξένης ὁ Λῦσις ἄλλως κεκήδευται καὶ κινήτεος
 ἐστὶν ἡμῖν ὅπως ἐκεῖ μεταλλάξῃ τῶν νομιζομένων.
 τοιαύτῃ δὲ διανοίᾳ παραγεγνόμενος καὶ πρὸς τὸν
 τάφον εὐθύς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ὀδηγηθεὶς, ἐσπέρας 20
 ἤδη χοᾶς ἐχεόμην ἀνακαλούμενος τὴν Λύσιδος ψυχὴν
 κατελθεῖν ἀποθεσπίσουσαν ὥς χρητὰ ταῦτα πράσσειν.
 προϊούσης δὲ τῆς νύκτος, εἶδον μὲν οὐδὲν ἀκοῦσαι
 δὲ φωνῆς ἔδοξα τὰ ἀκίνητα μὴ κινεῖν· ὁσίως γὰρ
 ὑπὸ τῶν φίλων κεκηδεῦσθαι τὸ Λύσιδος σῶμα, τὴν 25

1 ἐξ ἀρχῆς] ante οὗτοι BE 3 αὐτοὶ διαλύεσθε R:
 αὐτὸς διαλύεσθαι αὐτούς idem: αὐτούς 10 γιγνόμενον
 scripsi cum Stegmanno: γενόμενον 18 ἐκεῖ] οἱ Hol-
 werda 22 κατελθεῖν] κατωθεν ἐλθεῖν Herwerdenus 24
 τὰκίνητα?

δὲ ψυχὴν ἤδη κεκριμένην ἀφεῖσθαι πρὸς ἄλλην γένεσιν, ἄλλῳ δαίμονι συλλαχοῦσαν. καὶ μέντοι καὶ 586
 συμβαλὼν ἔωθεν Ἐπαμεινώνδῃ καὶ τὸν τρόπον ἀκούσας ὃ θάψειε Λῦσιν, ἐπέγνων ὅτι καλῶς ἔχρηται τῶν
 5 ἀπορρήτων πεπαιδευμένος ὑπ' ἐκείνου τάνδρως εἴη καὶ χρῆτο τὰντῷ δαίμονι πρὸς τὸν βίον, εἰ μὴ κακὸς ἐγὼ τεκμήρασθαι τῷ πλῶ τὸν κυβερνήτην. εὐρεῖαι μὲν γὰρ ἀτραποὶ βίων, ὀλίγαι δ' ὅς δαίμονες ἀνθρώπους ἄγουσιν.' ὁ μὲν οὖν Θεάνωρ ταῦτ' εἰπὼν τῷ
 10 Ἐπαμεινώνδῃ προσέβλεψεν, οἷον ἐξ ὑπαρχῆς ἀναθεώμενος αὐτοῦ τὴν φύσιν καὶ τὸ εἶδος.

17. Ἐν τούτῳ δ' ὁ μὲν ἰατρὸς προσελθὼν περιέλυσε τοῦ Σιμμίου τὸν ἐπίδεσμον ὥς θεραπεύσων τὸ σῶμα· Φυλλίδας δ' ἐπείσελθὼν μεθ' Ἴπποσθενε- B
 15 νείδου καὶ κελεύσας ἐμὲ καὶ Χάρωνα καὶ Θεόκριτον ἐξαναστῆναι προσῆγεν εἰς τινα γωνίαν τοῦ περιστύλου, σφόδρα τεταραγμένος ὥς διεφαίνετο τῷ προσώπῳ. κάμου 'μή τι καινότερον, ὦ Φυλλίδα, προσπέπτωκεν' εἰπόντος, 'ἐμοὶ μὲν οὐδέν' ἔφη 'κακόν,
 20 ὦ Καφρεσία· καὶ γὰρ προΐδειν καὶ προύλεγον ὑμῖν τὴν Ἴπποσθενείδου μαλακίαν, δεόμενος μὴ ἀνακοινοῦσθαι μηδὲ παραλαμβάνειν εἰς τὴν προᾶξιν'. ἐκπλαγέντων δὲ τὸν λόγον ἡμῶν, ὁ Ἴπποσθενείδης 'μὴ λέγε πρὸς θεῶν' ἔφη 'Φυλλίδα, ταῦτα· μηδὲ τὴν
 25 προπέτειαν εὐτολμίαν οἰόμενος ἀνατρέψῃς καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν· ἀλλ' ἔασον ἀσφαλῶς, εἴπερ εἴμαρται, κατελθεῖν τοὺς ἄνδρας'. καὶ ὁ Φυλλίδας παροξυνό- C

8 ὀλίγαι] λιταί? cf. p. 964 c 10 ἀναθέμενος BE 11
 καὶ Leonicus 14 σῶμα] τραῦμα R

μενος 'εἰπέ μοι' φησὶν 'ὦ Ἱπποσθενεΐδα, πόσους οἷε μετέχειν τῶν ἀπορρήτων εἰς τὴν προᾶξιν ἡμῖν;' 'ἐγὼ μὲν' εἶπεν 'οὐκ ἐλάσσους ἢ τριάκοντα γινώσκω.' 'τί οὖν' ἔφη 'τοσούτων τὸ πλῆθος ὄντων, τὰ πᾶσι δόξαντα μόνος ἀνήρηκας καὶ διακεκώλυκας 5 ἐκπέμψας ἱππέα πρὸς τοὺς ἄνδρας ἤδη κατ' ὁδὸν ὄντας, ἀναστρέφειν κελεύσας καὶ μὴ κατατεῖναι σήμερον, ὅτε τῶν πρὸς τὴν κἀθοδὸν αὐτοῖς τὰ πλεῖστα καὶ ταὔτόματον συμπαρεσκεύασεν.' εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Φυλλίδου, πάντες μὲν διατεράχθημεν· ὁ δὲ 10

D Χάρων τῷ Ἱπποσθενεΐδᾳ πάνυ σκληρῶς τὴν ὕψιν ἐνερείσας 'ὦ μοχθηρὲ' εἶπεν 'ἄνθρωπε, τί δέδρακας ἡμᾶς;' 'οὐδέν' ἔφη 'δεινόν' ὁ Ἱπποσθενεΐδας 'ἐὰν ἀνελς τὴν τραχύτητα τῆς φωνῆς, ἀνδρὸς ἡλικιώτου καὶ πολιὰς παραπλησίως ἔχοντος λογισμῶν μετὰσχῃς. 15 εἰ μὲν γὰρ εὐψυχίαν φιλοκίνδυνον ἀποδείξασθαι τοῖς πολίταις καὶ θυμὸν ὀλιγωροῦντα τοῦ βίου προηρήμεθα, Φυλλίδα, πολὺ τὸ τῆς ἡμέρας μῆκος ἔτι· καὶ τὴν ἐσπέραν μὴ περιμένωμεν ἀλλ' ἤδη βαδίζωμεν ἐπὶ τοὺς τυράννους τὰ ξίφη λαβόντες· ἀποκτιννύω- 20 μεν, ἀποθνήσκωμεν, ἀφειδῶμεν ἑαυτῶν. εἰ δὲ ταῦτα

E μὲν οὔτε δοᾶσαι χαλεπὸν οὔτε παθεῖν, ἐξελέσθαι δὲ τὰς Θήβας ὄπλων, τόσούτων πολεμίων περιεχόντων, καὶ τὴν Σπαρτιατῶν φρουρὰν ἀπώσασθαι δυσὶ νεκροῖς ἢ τρισὶν οὐ ῥάδιον (οὐδὲ γὰρ τοσοῦτον εἰς 25 τὰ συμπόσια καὶ τὰς ὑποδοχὰς παρεσκεύασκε Φυλλίδας ἄκρατον, ὥστε τοὺς χιλίους καὶ πεντακοσίους

7 κατιέναι W praeter necessitatem 9 καὶ] abesse malim ταὔτόματον *: τὸ αὐτόματον

Ἀρχία μεθυσθῆναι δορυφόρους· ἀλλὰ κὰν ἐκείνου
 ἀνέλωμεν, ἐφεδρεύει τῇ νυκτὶ νήφων Ἑριππίδας
 καὶ Ἀρκεσος), τί σπεύδομεν κατάγειν φίλους καὶ
 οἰκείους ἄνδρας ἐπὶ προὔπτου ὕλεθρον, καὶ τοῦτο
 5 μὴδ' ἀγνοούντων τῶν ἐχθρῶν παντάπασιν τὴν κἀθο-
 δον; διὰ τί γὰρ Θεσπιδεῦσι μὲν παρήγγελλται τρίτην
 ἡμέραν ταύτην ἐν τοῖς ὅπλοις εἶναι καὶ προσέχειν, F
 ὅταν οἱ Σπαρτιατῶν ἡγεμόνες καλῶσιν; Ἀμφίθεον
 δὲ σήμερον, ὥς πυνθάνομαι, μέλλουσιν ἀνακρίναν-
 10 τες, ὅταν Ἀρχίας ἐπανέλθῃ, διαφθερεῖν. οὐ μεγάλα
 ταῦτα σημεῖα τοῦ μὴ λανθάνειν τὴν προᾶξιν; οὐ κρά-
 τιστον ἐπισχεῖν χρόνον οὐχὶ πολὺν ἀλλ' ὅσον ἐξο-
 σιώσασθαι τὰ θεῖα; καὶ γὰρ οἱ μάντιες τῇ Διμήτρει
 τὸν βοῦν θύοντες πολὺν θόρυβον καὶ κίνδυνον λέ-
 15 γουσι δημόσιον ἀποσημαίνειν τὰ ἔμπυρα. καὶ τὸ σοὶ
 πλείστου δεόμενον, ὦ Χάρων, εὐλαβείας, ἐχθρὸς ἐξ
 ἀγροῦ μοι συνοδεύων Ἰπατόδωρος ὁ Ἐριάνθους,
 χρηστὸς μὲν ἄλλως καὶ οἰκείος ἀνὴρ οὐδὲν δὲ τῶν
 πρᾶσσομένων συνειδώς, ἔστι σοὶ φησὶν ὦ Ἴππο- 587
 20 σθενεῖδα, Χάρων ἑταῖρος ἐμοὶ δ' οὐ πάνυ συνήθης·
 εἰάν οἷν δοκῇ σοι, φράσον αὐτῷ φυλάττεσθαι τινα
 κίνδυνον ἐξ ἐνυπνίου μάλα δυσχεροῦς καὶ ἀτόπου·
 τῆς γὰρ ἄλλης νυκτὸς ὥμην αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ὠδί-
 νειν ὥσπερ κύουσιν· αὐτὸν δὲ καὶ τοὺς φίλους
 25 συναγωνιζοντας εὐχεσθαι καὶ κύκλω παρεῖναι· τὴν
 δὲ μυκᾶσθαι καὶ ἀφιέναι φωνάς τινας ἀνάρθρους,

1 Ἀρχία an Ἀρχίου? 2 τῇ νυκτὶ] πύκτης Herwerdenus
 Ἑριππίδας R: κριππίδας. cf. Vit. Pelop. c. 13 13 Διμή-
 τρει *: δημήτρεα 19 πρᾶσσομένων *: προεσομένων

τέλος δὲ πῦρ λάμψαι πολὺ καὶ δεινὸν ἐξ αὐτῆς ἐνδοθεν, ὥς τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως φλέγεσθαι τὴν δὲ Καδμείαν καπνῷ μόνῳ περιέχεσθαι τὸ δὲ πῦρ ἄνω
 B μὴ ἐπιπολάζειν.' ἡ μὲν οὖν ὕψις, ᾧ Χάρων, ἣν ὁ ἄνθρωπος διεξῆλθε, τοιαύτη τις ἦν· ἐγὼ δὲ καὶ 5 παραχρῆμα κατέδεισα, καὶ πολὺν μᾶλλον ἀκούσας σήμερον ὥς εἰς τὴν σὴν οἰκίαν οἱ φυγάδες καταίρειν μέλλουσιν, ἀγωνιῶ, μὴ μεγάλων κακῶν ἐμπλήσωμεν ἡμᾶς αὐτούς, οὐδὲν ἀξιόλογον τοὺς πολεμίους δρᾶσαντες ἀλλ' ὅσον διαταράξαντες. τὴν γὰρ πόλιν 10 πρὸς ἡμῶν τίθεμαι, τὴν δὲ Καδμείαν ὥσπερ ἔστι πρὸς ἐκείνων.'

18. Ὑπολαβὼν δ' ὁ Θεόκριτος καὶ κατασχὼν τὸν Χάρωνα βουλόμενον εἰπεῖν τι πρὸς τὸν Ἰπποσθενεῖδαν, 'ἀλλ' ἔμοιγ'·' εἶπεν 'ἀπ' οὐδενὸς οὕτως οὐδέ- 15
 C ποτε θαρρῆσαι πρὸς τὴν προᾶξιν, ᾧ Ἰπποσθενεῖδα, παρέστη, καίπερ ἱεροῖς ἀεὶ χρησαμένῳ καλοῖς ὑπὲρ τῶν φυγάδων, ὥς ἀπὸ τῆς ὕψεως ταύτης· εἴ γε φῶς μὲν πολὺ καὶ λαμπρὸν ἐν τῇ πόλει λέγεις ἐξ οἰκίας φίλης ἀνασχεῖν, καπνῷ δὲ συμμελανθῆναι τὸ τῶν 20 πολεμίων οἰκητήριον, οὐδὲν οὐδέποτε δακρύων καὶ ταραχῆς φέροντι κρεῖττον· ἀσήμους δὲ φωνὰς ἐκφέρεσθαι παρ' ἡμῶν, ὥστε κἂν εἴ τις ἐπιχειροίη κατηγορεῖν, περιφώνησιν ἀσαφῆ καὶ τυφλὴν ὑπόνοιαν ἢ προᾶξιν λαβοῦσα μόνον ἅμα καὶ φανήσεται καὶ κρα- 25 τήσει. δυσιερεῖν δέ γε θύοντας εἰκός· ἢ γὰρ ἀρχή

4 ἐπιπολάζειν Turnebus: περιπολάζειν 23 ἐπιχειροίη*: ἐπιχειροῖ 24 περιφώνησιν R: περὶ φωνῆς ἔν' 25 κρατή-
 σει Emperius: κρατήση

καὶ τὸ ἱερεῖον οὐ δημόσιον ἀλλὰ τῶν κρατούντων
 ἐστίν.' ἔτι δὲ τοῦ Θεοκρίτου λέγοντος, λέγω πρὸς
 τὸν Ἱπποσθενεῖδαν 'τίνα πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐξαπέ-
 στειλας; εἰ γὰρ οὐ πολὺ προείληφας, διωξόμεθα.' D
 5 καὶ Ἱπποσθενεΐδας 'οὐκ οἶδ' εἶπεν ὧ Καφείσια
 (δεῖ γὰρ ὑμῖν τάληθ' ἡ λέγειν), εἰ καταλάβοις ἄν τὸν
 ἄνθρωπον ἵππῳ χρώμενον τῶν ἐν Θήβαις κρατίστῳ·
 γνώριμος δ' ὑμῖν ὁ ἄνθρωπος ἐστίν, τῶν Μέλωνος
 ἄρματηλατῶν ἐπιστάτης καὶ διὰ Μέλωνα τὴν προᾶξιν
 10 ἀπ' ἀρχῆς συνειδώς.' καὶ γὰρ κατιδὼν τὸν ἄνθρωπον
 'ἄρ' οὐ Χλίδωνα λέγεις' εἶπον ὧ Ἱπποσθενεΐδα,
 τὸν κέλητι τὰ Ἡραῖα νικῶντα πέρυσιν; 'ἐκεῖνον
 μὲν οὖν αὐτόν' ἔφησε. 'καὶ τίς οὗτος' ἔφη 'ἐστίν
 ὁ πρὸς ταῖς αὐλείοις θύραις ἐφ'esτὼς πάλαι καὶ
 15 προσβλέπων ἡμῖν;' ἐπιστρέψας οὖν ὁ Ἱπποσθενεΐδας E
 'Χλίδων' ἔφη 'νῆ τὸν Ἡρακλέα φεῦ, μὴ τι χαλε-
 πώτερον συμβέβηκε;' ἀκκεῖνος, ὥς εἶδεν ἡμᾶς προσ-
 έχοντας αὐτῷ, ἀπὸ τῆς θύρας ἡσυχῇ προσῆγε. τοῦ
 δ' Ἱπποσθενεΐδου νεύσαντος αὐτῷ καὶ λέγειν κελεύ-
 20 σαντος εἰς ἅπαντας, ** 'οἶδ' ἔφη 'τοὺς ἄνδρας
 ἀκριβῶς, Ἱπποσθενεΐδα· καὶ σε μῆτε κατ' οἶκον εὐ-
 ρὼν μῆτ' ἐπ' ἀγορᾶς δεῦρο πρὸς τούτους ἐτεκμαι-
 ρόμην ἡμειν, καὶ συνέτεινον εὐθύς, ἵνα μηδὲν ἀγνο- F
 ῇτε τῶν γεγονότων. ὥς γὰρ ἐκέλευσας τάχει παντὶ
 25 χορησάμενον ἐπὶ τοῦ ὕρου ἀπαντῆσαι τοῖς ἀνδράσιν,
 εἰσῆλθον οἵκαδε ληψόμενος τὸν ἵππον· αἰτοῦντι δέ

8 ὁ ἄνθρωπος] del. Herwerdenus 11 οὐ] οὖν R ὧ
 ἀντισθενεΐδα BE 20 lac. 36 E 27 B, supplet ὄντας κα-
 λὸς καγαθοὺς Amyotus 21 εὐρον BE

μοι τὸν χαλινὸν οὐκ εἶχεν ἢ γυνὴ δοῦναι, ἀλλὰ
 διέτριβεν ἐν τῷ ταμείῳ πολὺν χρόνον· ὥς δὲ ξη-
 τοῦσα καὶ σκευωρουμένη τὰ ἔνδον, ἱκανῶς ἀπολαύ-
 σασά μου, τέλος ὁμολόγησε κερηκέναι τῷ γείτονι
 τὸν χαλινὸν ἐσπέρας, αἰτησαμένης αὐτοῦ τῆς γυναι- 5
 κός· ἀγανακτοῦντος ἑμοῦ καὶ κακῶς αὐτὴν λέγοντος,
 588 τρέπεται πρὸς δυσφημίας ἀποτροπαίους, ἐπαρωμένη
 κακὰς ὁδοὺς κακὰς δ' ἐπανόδους· ἂ νῆ Δία πάντα
 τρέψειαν εἰς αὐτὴν ἐκείνην οἱ θεοί. τέλος δὲ μέχρι
 πληγῶν προαχθεῖς ὑπ' ὀργῆς, εἴτ' ὕχλου γειτόνων 10
 καὶ γυναικῶν συνδραμόντος, αἰσχίστα ποιήσας καὶ
 παθὼν μόλις ἀφίγμαι πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ἄλλον ἐκ-
 πέμπητε πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὥς ἑμοῦ παντάπασιν
 ἐκστατικῶς ἐν τῷ παρόντι καὶ κακῶς ἔχοντος·

19. Ἡμᾶς δέ τις ἔσχεν ἄτοπος μεταβολὴ τοῦ 15
 πάθους. μικρὸν γὰρ ἔμπροσθεν τῷ κεκωλύσθαι
 δυσχεραίνοντες, πάλιν διὰ τὴν ὀξύτητα τοῦ καιροῦ
 καὶ τὸ τάχος, ὥς οὐκ οὔσης ἀναβολῆς, εἰς ἀγωνίαν
 ὑπηγόμεθα καὶ φόβον. οὐ μὴν ἄλλ' ἐγὼ προσαγο-
 B ρεύσας τὸν Ἴπποσθενεῖδαν καὶ δεξιωσάμενος ἐθάρ- 20
 ρυνον, ὥς καὶ τῶν θεῶν παρακαλούντων ἐπὶ τὴν
 πρᾶξιν. ἐκ δὲ τούτου Φυλλίδας μὲν ᾤχετο τῆς ὑπο-
 δοχῆς ἐπιμελησόμενος, καὶ τὸν Ἀρχίαν εὐθύς ἐν-
 σείσων εἰς τὸν πότον· Χάρων δὲ τῆς οἰκίας **.
 ἐγὼ δὲ καὶ Θεόκριτος πάλιν πρὸς τὸν Σιμμίαν 25

2 διέτριβεν X: διέτριβον ταμείῳ*: ταμείῳ 3 σκευω-
 ρουμένη R: σκαιωρουμένη 6 ἑμοῦ*: δ' ἑμοῦ 7 δυσθυ-
 μίας BE 24 lac. 41 E 17 B supplenda vid. cum Amyoto
 verbis ὥς δεξιόμενος τοὺς φρυγάδας

ἐπανήλθομεν, ὅπως τῷ Ἐπαμεινώνδῃ καιρὸν λαβόν-
τες ἐντύχοιμεν.

20. Οἱ δ' ἦσαν πρόσω ζητήσεως οὐκ ἀγεννοῦς
νῆ Δί' ἀλλ' ἥς ὀλίγον ἔμπροσθεν οἱ περὶ Γαλα-
5 ξίδωρον καὶ Φειδόλαον ἦψαντο, διαποροῦντες τί-
νος οὐσίας καὶ δυνάμεως εἴη τὸ Σωκράτους λεγό- C
μενον δαιμόνιον. ἃ μὲν οὖν πρὸς τὸν Γαλαξιδώρου
λόγον ἀντεῖπεν ὁ Σιμμίας οὐκ ἠκούσαμεν· αὐτὸς δὲ
Σωκράτῃ μὲν ἔφη περὶ τούτων ἐρόμενός ποτε μὴ
10 τυχεῖν ἀποκρίσεως, διὸ μὴδ' αὐτίς ἐρέσθαι· πολλὰ-
κίς δ' αὐτῷ παραγενέσθαι τοὺς μὲν δι' ὕψεως ἐν-
τυχεῖν θείῳ τινὶ λέγοντας ἀλαζόνας ἠγνούμεν, τοῖς
δ' ἀκοῦσαι τινος φωνῆς φάσκουσι προσέχοντι τὸν
νοῦν καὶ διαπνυθανομένῳ μετὰ σπουδῆς. ὅθεν ἡμῖν
15 παριστατο, σκοποῦμένοις ἰδίᾳ πρὸς ἀλλήλους, ὑπο-
νοεῖν μήποτε τὸ Σωκράτους δαιμόνιον οὐκ ὕψις ἀλλὰ
φωνῆς τινος αἰσθησίς ἢ λόγου νόησις εἴη, συνάπτου- D
τος ἀτόπῳ τινὶ τρόπον πρὸς αὐτόν· ὥσπερ καὶ καθ'
ὑπνον οὐκ ἔστι φωνή, λόγων δὲ τινων δόξας καὶ
20 νοήσεις λαμβάνοντες οἴονται φθεγγομένων ἀκούειν.
ἀλλὰ τοῖς μὲν ὥς ἀληθῶς ὕναρ ἢ τοιαύτη σύνεσις
γίγνεται, δι' ἡσυχίαν καὶ γαλήνην τοῦ σώματος,
ὅταν καθεύδωσι ** μόλις ἐπήκοον ἔχουσι τὴν ψυχὴν
τῶν κρειττόνων· καὶ πεπνυγμένοι γε θοοῦρόν τῶν
25 παθῶν καὶ περιαγωγῇ τῶν χρεῶν εἰσακοῦσαι καὶ

4 νῆ Δί' R: ἥδη 6 τίνος οὐσίας Turnebus: τίς οὐσία
12 ἠγνούμενον BE 13 φασκούσης iidem 17 ἢ λόγου]
ἀλόγου iidem 23 lac. 19 E 15 B suppleo: ὅταν δ' ἐγρηγο-
ρότες ὥσι 24 πεπνυγμένοι R: πεπνυμένοι

παρασχεῖν τὴν διάνοιαν οὐ δύνανται τοῖς δηλουμέ-
 νοις. Σωκράτει δ' ὁ νοῦς καθαρὸς ὢν καὶ ἀπαθής,
 E τῷ σώματι μικρὰ τῶν ἀναγκαίων χάριν καταμιγνύς
 αὐτόν, εὐαφής ἦν καὶ λεπτὸς ὑπὸ τοῦ προσπεσόντος
 ὀξέως μεταβαλεῖν· τὸ δὲ προσπίπτον οὐ φθόγγον 5
 ἀλλὰ λόγον ἔν τις εἰκάσειε δαίμονος, ἔνευ φωνῆς
 ἐφαπτόμενον αὐτῷ τῷ δηλουμένῳ τοῦ νοοῦντος.
 πληγῇ γὰρ ἡ φωνὴ προσέεικε τῆς ψυχῆς, δι' ὧτων
 βία τὸν λόγον εἰσδεχομένης, ὅταν ἀλλήλοισι ἐντυγχά-
 νωμεν. ὁ δὲ τοῦ κρείττονος νοῦς ἄγει τὴν εὐφυᾶ 10
 ψυχὴν ἐπιθυγγάνων τῷ νοηθέντι πληγῆς μὴ δεομέ-
 νην· ἡ δ' ἐνδίδωσιν αὐτῷ χαλῶντι καὶ συντείνοντι
 F τὰς ὁρμάς, οὐ βιαίους ὑπὸ παθῶν ἀντιτεινόντων,
 ἀλλ' εὐστρόφους καὶ μαλακὰς ὥσπερ ἡνίας ἐνδού-
 σας. οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν ὁρῶντας τοῦτο μὲν ὑπὸ 15
 μικροῖς οἷαξι μεγάλων περιαγωγὰς ὀλκάδων, τοῦτο
 δὲ τροχῶν κεραμεικῶν δίνησιν ἄκρας παραψαύσει
 χειρὸς ὁμαλῶς περιφερομένων· ἄψυχα μὲν γὰρ ἀλλ'
 ὅμως τροχαλὰ ταῖς κατασκευαῖς ὑπὸ λειότητος ἐνδί-
 δωσι πρὸς τὸ κινεῖν ῥοπῆς γενομένης. ψυχὴ δ' 20
 ἀνθρώπου μυρίαῖς ὁρμαῖς οἷον ὕσπληξιν ἐντεταμένη,
 μακροῦ πάπτων ὁργάνων εὐστροφώτατόν ἐστιν, ἔν
 τις κατὰ λόγον ἑπτήται, ῥοπὴν λαβοῦσα πρὸς τὸ
 589 νοηθὲν κινεῖσθαι· ἐνταῦθα γὰρ εἰς τὸ νοοῦν αἱ τῶν
 παθῶν καὶ ὁρμῶν κατατείνουσιν ἀρχαί· τούτου δὲ 25
 σεισθέντος, ἐλκόμεναι σπῶσι καὶ συντείνουσι τὸν
 ἀνθρώπον. ἥ καὶ μάλιστα τὸ νοηθὲν ἡλίκην ἔχει

3 μικρὰ Basileensis: μὴ μικρὰ 13 βιαίους R: βιαίως
 14 ἐνδούσαις BL. ἐνδόσεις? 17 ἄκρας Herwerdenus: ἄκρα

δῶμην καταμαθεῖν δίδωσιν· ὅσα γὰρ ἀναίσθητα καὶ
νεῦρα καὶ σάρκες ὑγρῶν περιπλεαι, καὶ βαρὺς ὁ ἐκ
τούτων ὄγκος ἡσυχάζων καὶ κείμενος, ἅμα τῷ τὴν
ψυχὴν ἐν μνηστείᾳ βαλέσθαι τι καὶ πρὸς αὐτὸ κινήσαι
5 τὴν ὁρμὴν, ὅλος ἀναστὰς καὶ συνταθείς, πᾶσι τοῖς
μέρεσιν οἷον ἐπτερωμένος φέρεται πρὸς τὴν προᾶξιν.
εἰ δ' ὁ τῆς κινήσεως καὶ συνεντάσεως καὶ παραστά-
σεως τρόπος χαλεπὸς ἢ παντελῶς ἄπορος συνοφθῆναι, B
καθ' ὃν ἡ ψυχὴ νοήσασα ἐφέλκεται ταῖς ὁρμαῖς τὸν
10 ὄγκον, ἀλλ' ἐν ὅσῳ μάλα δίχα φωνῆς ἐννοηθεὶς κινεῖ
λόγος ἀπραγμόνως, οὕτως οὐκ ἂν οἶμαι δυσπερίστως
ἔχοιμεν ὑπὸ νοῦ κρείσσονος νοῦν καὶ ψυχῆς θειο-
τέρας ἂν ἄγεσθαι θύραθεν ἐφαπτομένης ἣν πέφυκεν
ἐπαφὴν λόγος ἴσχειν πρὸς λόγον ὥσπερ φῶς ἀνταύ-
15 γειαν. τῷ γὰρ ὄντι τὰς μὲν ἀλλήλων νοήσεις οἷον
ὑπὸ σκότῳ διὰ φωνῆς ψηλαφῶντες γνωρίζομεν· αἱ
δὲ τῶν δαιμόνων φέγγος ἔχουσai τοῖς δυναμένοις
ἐλλάμπουσιν, οὐ δεόμεναι δημάτων οὐδ' ὀνομάτων, C
οἷς χρώμενοι πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνθρωποι συμβόλοις
20 εἰδῶλα τῶν νοουμένων καὶ εἰκόνας ὁρῶσιν, αὐτὰ
δ' οὐ γινώσκουσι πλὴν οἷς ἐνεστὶν ἰδίον τι καὶ

3 ἅμα] ἀλλ' ἅμα? 4 ἐν μνηστείᾳ (i. e. μνήμῃ) βαλέ-
σθαι τι*: ἐν νηστείᾳ βαλέσθαι. contrarium legitur p. 489 c:
ἐν ἀμνηστείᾳ — τίθεσθαι. Cf. Plat. Menex. p. 239 c: ἔτι τ'
ἐστὶν ἐν μνηστείᾳ (= μνήμῃ) 7 εἰ δ' ὁ W: οὐδὲ δ. Apo-
dosis est οὕτως οὐκ ἂν οἶμαι καὶ συντάσεως καὶ παρασπά-
σεως R 10 ἀλλ' ἐν ὅσῳ μάλα] corr. vid. μάλλον δ' ἢ σῶμα
μάλα 11 οὕτως] iungendum cum δυσπερίστως 12 ἔχοι-
μεν W: ἔχει μὲν 13 ἂν ἄγεσθαι W: ἀγαγέσθαι ἣν R:
ἢ 14 φῶς] φῶς πρὸς? 17 δυναμένοις] δαιμονίοις Herwer-
denus. συνεῖναι δυναμένοις Stegmannus 20 αὐτὰ] i. e. τὰ
νοούμενα 21 ἐνεστὶν R: ἔπεστιν

δαιμόνιον ὥσπερ εἴρηται φέγγος. καίτοι τὸ περὶ
τὴν φωνὴν γιγνόμενον ἔστιν ἧ παραμυθεῖται τοὺς
ἀπιστοῦντας· ὁ γὰρ ἀῆρ φθόγγοις ἐνάρθροις τυπω-
θεὶς καὶ γενόμενος δι' ὅλου λόγος καὶ φωνὴ πρὸς
τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκροαμένου περαίνει τὴν νόησιν. 5
ὥστε θαυμάζειν οὐκ ἄξιον, εἰ καὶ κατὰ τοῦτο τὸ
νοηθὲν ὑπὸ τῶν ἀμεινόνων ὁ ἀῆρ τρεπόμενος δι'
εὐπάθειαν ἐνσημαίνεται τοῖς θείοις καὶ περιττοῖς
ἀνδράσι τὸν τοῦ νοήσαντος λόγον. ὥσπερ γὰρ αἱ
D πληγαὶ τῶν ** οντων ἀσπίσι χαλκαῖς ἀλίσκονται διὰ 10
τὴν ἀντήχησιν, ὅταν ἐκ βάρους ἀναφερόμεναι προσ-
πέσωσι, τῶν δ' ἄλλων ἀδήλως διεκθέουσαι λανθάνου-
σιν· οὕτως οἱ τῶν δαιμόνων λόγοι διὰ πάντων
φερόμενοι μόνοις ἐνηχοῦσι τοῖς ἀθόρυβον ἦθος καὶ
νῆνεμον ἔχουσι τὴν ψυχὴν, οὓς δὴ καὶ ἱεροὺς καὶ 15
δαιμονίους ἀνθρώπους καλοῦμεν. οἱ δὲ πολλοὶ κατα-
δαρθοῦσιν οἶονταί τὸ δαιμόνιον ἀνθρώποις ἐπιθειά-
ζειν· εἰ δ' ἐργηγορότας καὶ καθεστῶτας ἐν τῷ φρονεῖν
ὁμοίως κινοῦσι, θαυμαστὸν ἡγοῦνται καὶ ἄπιστον·
ὥσπερ ἂν εἰ τις οἶοιτο, τὸν μουσικὸν ἀνειμένη τῇ 20
λύρᾳ χρώμενον, ὅταν συστῇ τοῖς τόνοις ἢ καθαρ-
E μοσθῇ, μὴ ἄπτεσθαι μὴδὲ χρῆσθαι. τὸ γὰρ αἷτιον
οὐ συνορῶσι, τῇδ' ἐν αὐτοῖς ἀναρμοστίαν καὶ ταρα-
χὴν, ἧς ἀπήλλακτο Σωκράτης ὁ ἐταῖρος ἡμῶν· ὥσπερ
ὁ δοθεὶς ἔτι παιδὸς ὄντος αὐτοῦ τῷ πατρὶ χρησμὸς 25

6 οὐκ Amyotus 7 ἀμεινόνων Holwerda: ἀμει cum
lac. 5 E 3 B 10 lac. 6 E 8 B. supplemt μεταλλεύοντων R.
ὑπορυπτόντων Herwerdenus 23 αὐτοῖς *: αὐτοῖς 24 ἀπὴλ-
λακτο R: ἀπήλλακται

ἀπεθέσπισεν· ἔαν γὰρ αὐτὸν ἐκέλευσεν ὃ τι ἂν ἐπὶ
 νοῦν ἴη πράττειν, καὶ μὴ βιάζεσθαι μηδὲ παράγειν
 ἄλλ' ἐφριέναι τὴν ὁρμὴν τοῦ παιδός, εὐχόμενον ὑπὲρ
 αὐτοῦ Διὶ ἀγοραίῳ καὶ Μούσαις, τὰ δ' ἄλλα μὴ
 5 πολυπραγμονεῖν περὶ Σωκράτους, ὥς κρείττονα δὴ- F
 πουθεν ἔχοντας ἐν αὐτῷ μυρίων διδασκάλων καὶ
 παιδαγωγῶν ἡγεμόνα πρὸς τὸν βίον.

21. Ἑμῖν μὲν, ὦ Φειδόλαε, καὶ ξῶντος Σω-
 κράτους καὶ τεθνηκότος, οὕτως ἐννοεῖν περὶ τοῦ
 10 δαιμονίου παρίσταται, τῶν κληδόνας ἢ παρμους ἢ
 τι τοιοῦτον εἰρηκότων ἄλλο καταφρονοῦσιν· ἃ δὲ
 Τιμάρχου τοῦ Χαιρωνέως ἡκούσαμεν ὑπὲρ τούτου
 διεξιόντος, οὐκ οἶδα μὴ μύθοις ὁμοιότερ' ἢ λόγοις
 ὄντα σιωπᾶν ἄμεινον.' 'μηδαμῶς' εἶπεν ὁ Θεόκριτος
 15 'ἀλλὰ δίελθ' αὐτά· καὶ γὰρ εἰ μὴ λίαν ἀκριβῶς,
 ἄλλ' ἔστιν ὅπη ψαύει τῆς ἀληθείας καὶ τὸ μυθῶδες.
 πρότερον δὲ τίς ἦν οὗτος ὁ Τιμάρχος φράσον· οὐ 590
 γὰρ ἔγνω τὸν ἄνθρωπον.' 'εἰκότως γ'·' εἶπεν ὁ
 Σιμμίας 'ὦ Θεόκριτε· νέος γὰρ ὢν κομιδῇ ἐτελεύ-
 20 τησε, καὶ τοῦ Σωκράτους δεηθεὶς ταφῆναι παρὰ
 Λαμπροκλέα τὸν Σωκράτους υἱόν, ὀλίγαις πρότερον
 ἡμέραις αὐτοῦ τεθνηκότα, φίλον καὶ ἡλικιώτην γενό-
 μενον. οὗτος οὖν ποθῶν γινῶναι τὸ Σωκράτους δαι-
 μόνιον ἦν ἔχει δύναμιν, ἅτε δὴ νέος οὐκ ἀγενησ
 25 ἄρτι γεγευμένος φιλοσοφίας, ἐμοὶ καὶ Κέβητι κοινω-

8 μὲν] μὲν οὖν? 11 εἰρηκότων ἄλλο *: ἄλλο εἰρηκότων
 nisi quod om. εἰρηκότων BE 13 μὴ] εἰ μὴ Herwerdenus
 ὁμοιότερα ἢ λόγοις ὄντα Herwerdenus: ** (21 E 23 B) λογί-
 σονται 19 malim τετελεύτησε 21 ὀλίγαις Basileensis: αἰς

σάμενος μόνοις εἰς Τροφωνίου κατήλθε, δράσας τὰ
 Β νομιζόμενα περὶ τὸ μαντεῖον. ἐμμείνας δὲ δύο νύκτας
 κάτω καὶ μίαν ἡμέραν, τῶν πολλῶν ἀπεγνωκότων
 αὐτὸν ἤδη καὶ τῶν οἰκείων ὀδυρομένων, πρῶτὴ μάλα
 φαιδρὸς ἀνῆλθε· προσκυνήσας δὲ τὸν θεόν, ὥς πρῶ- 5
 τον διέφυγε τὸν ὄχλον, διηγεῖτο ἡμῖν θαυμάσια
 πολλὰ καὶ ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι.

22. Ἐφῆ δὲ καταβὰς εἰς τὸ μαντεῖον περιτυχεῖν
 σκότῳ πολλῷ τὸ πρῶτον, εἴτ' ἐπευξάμενος κεῖσθαι
 πολὺν χρόνον, οὐ μάλα συμφρονῶν ἐναργῶς εἴτ' 10
 ἐργήγορεν εἴτ' ὠνειροπόλει· πλὴν δόξαι γε, τῆς κε-
 φαλῆς ἅμα ψόφῳ προσπесόντι πληγείσης, τὰς ῥαφὰς
 διαστάσας μεθιέναι τὴν ψυχὴν. ὥς δ' ἀναχωροῦσα
 κατεμίγνυτο πρὸς ἄερα διαυγῇ καὶ καθαρὸν ἀσμένη,
 C πρῶτον μὲν ἀναπνεῦσαι τότε δοκεῖν διὰ χρόνου 15
 συχνοῦ στενωμένην τέως, καὶ πλείονα γίνεσθαι
 τῆς πρότερον ὥσπερ ἰστίον ἐκπεταννύμενον· ἔπειτα
 κατακοῦειν ἀμαυρῶς ῥοίζου τινὸς ὑπὲρ κεφαλῆς
 περιελαυνομένου φωνὴν ἠδεῖαν ἰέντος. ἀναβλέψας
 δὲ τὴν μὲν γῆν οὐδαμοῦ καθορᾶν, νήσους δὲ λαμ- 20
 πομένας μαλακῷ πυρί, κατ' ἀλλήλων ἐξαμβιούσας
 ἄλλην ἄλλωτε χροῖαν, ὥσπερ βαφὴν ἄγειν τῷ φωτὶ
 ποικιλλομένῳ κατὰ τὰς μεταβολάς. φαίνεσθαι δὲ
 πλήθει μὲν ἀναρίθμους μεγέθει δ' ὑπερφυεῖς, οὐκ
 ἴσας δὲ πάσας ἀλλ' ὁμοίως κυκλοτερεῖς· οἴεσθαι δὲ 25

6 διέφυγε *: διέφραγε 11 ὀνειροπολεῖ Stegmannus;
 ego malim ἐργηγόρει vel ἐργηγορῶς ἦν 17 ἐκπεταννύμενον
 Basileensis: ἐκπεταννύμενον 22 ὥσπερ] ὥστε ὥσπερ Her-
 werdenus προσάγειν R

ταύταις τὸν αἰθέρα κύκλῳ φερομέναις ὑπορροίζειν·
 ** εἶναι γὰρ ὁμολογουμένην τῇ τῆς κινήσεως λειό-
 τητι τὴν πρᾶότητα τῆς φωνῆς ἐκείνης ἐκ πασῶν D
 συνηρμοσμένης. διὰ μέσου δ' αὐτῶν θάλασσαν ἢ
 5 λίμνην ὑποκεχύσθαι τοῖς χρώμασι διαλάμπουσιν διὰ
 τῆς γλαυκότητος ἐπιμιγνυμένοις· καὶ τῶν νήσων ὀλί-
 γας μὲν ἐκπλεῖν κατὰ πόρον καὶ διακομίζεσθαι πέ-
 ραν τοῦ ῥεύματος, ἄλλας δὲ πολλὰς ** ἐφέλκεσθαι
 τῇ ** σχεδὸν ὑποφερομένας. εἶναι δὲ τῆς θαλάσσης
 10 πῇ μὲν πολὺ βάθος κατὰ νότον, μάλιστα δ' ἀραιὰ
 τενάγη καὶ βραχέα, πολλαχῇ δὲ καὶ ὑπερχεῖσθαι καὶ
 ἀπολείπειν αὐθις οὐ μεγάλας ἐκβολὰς λαμβάνουσιν,
 καὶ τῆς χρόας τὸ μὲν ἄκρατον καὶ πελάγιον, τὸ δ' E
 οὐ καθαρὸν ἀλλὰ συγκεχυμένον καὶ λιμνώδες. τῶν
 15 δὲ ῥοθίων τὰς νήσους ἅμα περαινόμενας ἐπανάγειν
 οὐδὲν εἰς ταὐτὸ τῇ ἀρχῇ συνάπτειν πέρας οὐδὲ ποιεῖν
 κύκλον, ἀλλ' ἡσυχῇ παραλλάσσειν τὰς ἐπιβολὰς ἔλικα
 ποιούσας μίαν ἐν τῷ περιστρέφεσθαι. τούτων δὲ
 πρὸς τὸ μέσον μάλιστα τοῦ περιέχοντος καὶ μέγιστον
 20 ἐγκεκλίσθαι τὴν θάλασσαν ὀλίγῳ τῶν ὀκτὼ μερῶν F
 τοῦ παντὸς ἔλαττον, ὥς αὐτῷ καταφαίνεται· δύο δ'

2 lac. 6 E 8 B ὁμολογοῦσαν R 8 lac. 8 E 9 B supplet
 verbis ἀνίσως τε καὶ πλαγίως Amyotus; posteriorem 36 E
 22 B verbo ῥύμη R 9 ὑποφερομένας R: ὑποφερομένης
 10 fort. corr. κατὰ νότον μάλιστα, πῇ δ' ἀραιὰ (vel potius
 εὐρέα) τενάγη cett. 12 ἀπολείπειν *: ἀπολιπεῖν αὐθις]
 εὐθύς Holwerda 13 τῆς *: τὰς 15 ἅμα] fort. ἅμα τῷ,
 ut sit: οὐδὲν δὲ τῶν ῥοθίων ἅμα τῷ περαινόμεναις (ita W
 pro περαινόμεναις) τὰς ν. ἐπανάγειν, συνάπτειν (αὐτὰς) εἰς
 ταὐτὸ πέρας τῇ ἀρχῇ 19 τοῦ] om. BE 21 αὐτῷ Leoni-
 cus: αὐτό

αὐτὴν ἔχειν ἀναστομώσεις πυρὸς ἐμβάλλοντας ἐναν-
 τίους ποταμοὺς δεχομένας, ὥς ἐπὶ πλεῖστον ἀνακο-
 πτομένην κοχλάζειν καὶ ἀπολευκαίνεσθαι τὴν γλαυ-
 κότητα. ταῦτα μὲν οὖν ὁρᾷν τερπόμενος τῇ θεᾷ·
 κάτω δ' ἀπιδόντι φαίνεσθαι χάσμα μέγα στρογγύ-
 λον οἷον ἐκτετμημένης σφαίρας, φοβερὸν δὲ δεινῶς
 καὶ βαθύ, πολλοῦ σκότους πλήρες οὐχ ἡσυχάζοντος
 ἀλλ' ἐκταραττομένου καὶ ἀνακλύζοντος πολλάκις·
 ὅθεν ἀκούεσθαι μυρίας μὲν ὠρυγὰς καὶ στεναγμοὺς
 ζῶων μυρίων δὲ κλαυθμὸν βρεφῶν καὶ μεμιγμένους
 ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὀδυρμοὺς, ψόφους δὲ παντο-
 दाποὺς καὶ θορύβους ἐκ βάθους πόρρωθεν ἀμυδροὺς
 591 ἀναπεμπομένους οἷς οὐ μετρίως αὐτοὺς ἐκπεπληχθαι.
 χρόνου δὲ προϊόντος, εἰπεῖν τινα πρὸς αὐτὸν οὐχ
 ὁρώμενον ὧς Τίμαρχε, τί ποθεῖς πνυθέσθαι; φράσαι
 15 δ' αὐτὸν ὅτι ἅπαντα, τί γὰρ οὐ θαναμάσιον; ἄλλ'
 ἡμῖν φάναι τῶν ἄνω μέτεστι μικρόν· ἄλλων γὰρ
 θεῶν ἐκεῖνα· τὴν δὲ Φερσεφόνης μοῖραν, ἣν ἡμεῖς
 διέπομεν, τῶν τεττάρων μίαν οὔσαν ὧν ἡ Στύξ
 ὀρίζει, βουλομένῳ σοι σκοπεῖν πάρεστιν· ἐρομένου
 20 δ' αὐτοῦ τίς ἡ Στύξ ἐστίν; ὁδὸς εἰς Ἄιδου φάναι
 καὶ πρόεστιν ἐξ ἐναντίας, αὐτῇ σκλίζουσα τῇ κορυφῇ
 τὸ φῶς· ἀνατείνουσά δ', ὥς ὁρᾷς, ἐκ τοῦ Ἄιδου
 B κάτωθεν ἧ ψαύει περιφερομένη καὶ τοῦ φωτός, ἀφο-
 ρίζει τὴν ἐσχάτην μερίδα τῶν ὕλων. τέσσαρες δ'
 25 εἰσὶν ἀρχαὶ πάντων, ζωῆς μὲν ἡ πρώτη κινήσεως

1 ἐμβάλλοντας *: ἐμβαλόντος 2 ὥς] malim ὥστ' 3 κοχ-
 λάζειν *: κολάζειν 19 ὧν R: ὥς 22 ἐξ W αὐτῇ R:
 αὐτῇ 24 fort. κάτωθεν ψαύει περιφερομένη τοῦ φωτός, καὶ
 ἀφορίζει cett. 26 πάντων] πάσης BE

δ' ἡ δευτέρα γενέσεως δ' ἡ τρίτη φθορᾶς δ' ἡ τελευ-
 ταία· συνδεῖ δὲ τῇ μὲν δευτέρᾳ τὴν πρώτην Μονὰς
 κατὰ τὸ ἀόρατον, τὴν δὲ δευτέραν τῇ τρίτῃ Νοῦς
 καθ' ἥλιον, τὴν δὲ τρίτην πρὸς τετάρτην Φύσις
 5 κατὰ σελήνην. τῶν δὲ συνδέσμων ἐκάστου Μοῖρα
 κλειδοῦχος Ἀνάγκης θυγάτηρ κἀθεται, τοῦ μὲν πρῶ-
 του Ἄτροπος τοῦ δὲ δευτέρου Κλωθώ, τοῦ δὲ πρὸς
 σελήνην Λάχεσις, περὶ ἣν ἡ καμπὴ τῆς γενέσεως.
 αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι νῆσοι θεοὺς ἔχουσι· σελήνη δὲ 10
 δαιμόνων ἐπιχθονίων οὔσα φεύγει τὴν Στύγα μι-
 κρὸν ὑπερφέρουσα· λαμβάνεται δ' ἅπαξ ἐν μέτροις
 δευτέροις ἐκατὸν ἐβδομήκοντα ἐπτά· καὶ τῆς Στυγὸς
 ἐπιφερομένης αἱ ψυχαὶ βοῶσι δειμαίνουσαι· πολλὰς
 γὰρ ὁ Ἄιδης ἀφαρπάξει περιολισθανούσας· ἄλλας δ'
 15 ἀνακομίζεται κἀνωθεν ἡ σελήνη προσυνηγομένης, αἷς
 εἰς καιρὸν τῆς γενέσεως ἡ τελευτὴ συνέπεσε, πλὴν
 ὅσαι μιαραὶ καὶ ἀκάθαρτοι· ταύτας δ' ἀστράπτουσα
 καὶ μυκωμένη φοβερὸν οὐκ ἔῃ πελάζειν, ἀλλὰ θρη-
 νοῦσαι τὸν ἐαυτῶν πότμον ἀποσφαλλόμεναι φέρονται
 20 κἀτω πάλιν ἐπ' ἄλλην γένεσιν, ὥς ὁρᾷς· 'ἀλλ' D
 οὐδὲν ὁρῶ' τὸν Τίμαρχον εἰπεῖν 'ἡ πολλοὺς ἀστέ-
 ρας περὶ τὸ χάσμα παλλομένους, ἐτέρους δὲ κατα-
 δυομένους εἰς αὐτό, τοὺς δ' ἄττουσας αὖ κἀνωθεν.
 'αὐτοὺς ἔρα' φάναι 'τοὺς δαίμονας ὁρῶν ἄγνωεῖς.
 25 ἔχει γὰρ ὧδε· ψυχὴ πᾶσα νοῦ μετέσχευ, ἄλογος δὲ
 καὶ ἄνους οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ὅσον ἂν αὐτῆς σαρκὶ
 μιχθῇ καὶ πάθεισιν, ἀλλοιούμενον τρέπεται καθ' ἡδο-

16 τῆς γενέσεως ἡ R: ἡ τῆς γενέσεως συνέπεσε *: ἐνέ-
 πεσε 21 οὐδὲν ἕτερον? 23 ἄττοντας R: ἀπόντας

νὰς καὶ ἀλγηδόνας εἰς τὸ ἄλογον. μίγνυται δ' οὐ
 πᾶσα τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀλλ' αἱ μὲν ὕλαι κατέδυσαν
 εἰς σῶμα, καὶ δι' ὅλων ἀναταραχθεῖσαι τὸ σύμπαν
 E ὑπὸ παθῶν διαφέρονται κατὰ τὸν βίον· αἱ δὲ πῇ
 μὲν ἀνεκράθησαν, πῇ δ' ἔλιπον ἔξω τὸ καθαρώτα- 5
 τον, οὐκ ἐπισπώμενον ἀλλ' οἶον ἀκρόπλουν ἐπιψαῦον
 ἐκ κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου καθάπερ ἐν βυθῷ δεδυ-
 κότος ἄρτημα κορυφαῖον, ὀρθουμένης περὶ αὐτὸ τῆς
 ψυχῆς ἀνέχον ὅσον ὑπακούει καὶ οὐ κρατεῖται τοῖς
 πάθεσιν. τὸ μὲν οὖν ὑποβρύχιον ἐν τῷ σώματι 10
 φερόμενον ψυχῇ λέγεται· τὸ δὲ φθορᾶς λειψθὲν οἱ
 πολλοὶ νοῦν καλοῦντες ἐντὸς εἶναι νομίζουσιν αὐ-
 τῶν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἐσώπτροις τὰ φαινόμενα κατ'
 ἀνταύγειαν· οἱ δ' ὀρθῶς ὑπονοοῦντες, ὡς ἐκτὸς ὄντα
 Δαίμονα προσαγορεύουσι. τοὺς μὲν οὖν ἀποσβέν- 15
 νυσθαι δοκοῦντας ἀστέρας, ὃ Τίμαρχε' φάναι 'τὰς
 F εἰς σῶμα καταδυομένας ὕλας ψυχὰς ὁρᾶν νόμιξε,
 τοὺς δ' οἶον ἀναλάμποντας πάλιν καὶ ἀναφαινομέ-
 νους κάτωθεν, ἀχλὺν τινα καὶ ζόφον ὥσπερ πηλὸν
 ἀποσειομένους, τὰς ἐκ τῶν σωματῶν ἐπαναπλεούσας 20
 μετὰ τὸν θάνατον· οἱ δ' ἄνω διαφερόμενοι δαίμονές
 εἰσι τῶν ὑρῶν ἔχειν λεγομένων ἀνθρώπων. πειρά-
 θητι δὲ κατιδεῖν ἐκάστου τὸν σύνδεσμον, ὃ τῇ ψυχῇ
 συμπέφυκε· ταῦτ' ἀκούσας αὐτὸς ἀκριβέστερον προσ-
 ἔχειν καὶ θεᾶσθαι τῶν ἀστέρων ἀποσαλεύοντας τοὺς 25
 592 μὲν ἦττον τοὺς δὲ μᾶλλον, ὥσπερ τοὺς τὰ δίκτυα
 διασημαίνοντας ἐν τῇ θαλάσῃ φελλοὺς ὁρῶμεν ἐπι-

3 ἀνακραθεῖσαι W
 21 αὐτὸς] add. ἔφη R

12 αὐτῶν W: αὐτῶν 23 ὃ *: ἡ

φερομένους· ἐνίους δὲ τοῖς κλωθομένοις ἀτράκτοις
ὁμοίως ἐγκατατεταραγμένην καὶ ἀνώμαλον ἔλκοντας,
οὐ δυναμένους καταστήσαι τὴν κίνησιν ἐπ' εὐθείας.
λέγειν δὲ τὴν φωνὴν τοὺς μὲν εὐθεῖαν καὶ τεταγ-
5 μένην κίνησιν ἔχοντας εὐηνίοις ψυχαῖς χρῆσθαι διὰ
τροφὴν καὶ παίδευσιν ἀστείαν, οὐκ ἄγαν σκληρὸν
καὶ ἄγριον παρεχομέναις τὸ ἄλογον· τοὺς δ' ἄνω
καὶ κάτω πολλάκις ἀνωμάλως καὶ τεταραγμένως ἐγ- B
κλίνοντας, οἷον ἐκ δεσμοῦ σπαραττομένους, δυσπει-
10 θεσί καὶ ἀναγώγαις δι' ἀπαιδευσίαν ζυγομαχεῖν
ἤθεσι, πῇ μὲν κρατοῦντας καὶ περιάγοντας ἐπὶ δε-
ξιάν, πῇ δὲ καμπτομένους ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ συν-
εφελκομένους τοῖς ἀμαρτήμασιν, εἴτα πάλιν ἀντιτεί-
νοντας καὶ βιαζομένους. τὸν μὲν γὰρ σύνδεσμον οἷα
15 χαλινὸν τῷ ἀλόγῳ τῆς ψυχῆς ἐμβεβλημένον, ὅταν
ἀντισπάσῃ, τὴν λεγομένην μεταμέλειαν ἐπάγειν ταῖς
ἀμαρτίαις καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς ἡδοναῖς, ὅσαι παρὰ νομοὶ
καὶ ἀκρατεῖς, αἰσχύνην, ἀλγηδόνα καὶ πληγὴν οὖσαν
ἐνθένδε τῆς ψυχῆς ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος καὶ ἄρχον-
20 τος ἐπιστομιζομένης· μέχρι ἂν οὕτω κολαζομένη περ- C
θήμενος γένηται καὶ συνήθης ὥσπερ θρέμμα πρᾶον
ἄνευ πληγῆς καὶ ἀλγηδόνης ὑπὸ συμβόλων ὀξέως
καὶ σημείων αἰσθανομένη τοῦ*δαίμονος. αὗται μὲν
οὖν ὅψε ποτε καὶ βραδέως ἄγονται καὶ καθίστανται
25 πρὸς τὸ δέον. ἐκ δὲ τῶν εὐηνίων ἐκείνων καὶ κατη-

2 ὁμοίως ἐγκλίσιν (ἄνω κάτω) τεταραγμένην καὶ ἀνώμ.
ἔχοντας? cf. p. 564 a 6 οὐκ ἄγαν Turnebus: οὐ κατὰ γαῖαν
10 ἀναγώγαις idem: ἀναλώτοις 19 ἐνθένδε] ἐνδόθεν (l. ἐν-
δοθεν) Herwerdenus 25 καὶ Turnebus

κόων εὐθύς· ἐξ ἀρχῆς καὶ γενέσεως τοῦ οἰκείου δαί-
 μονος καὶ τὸ μαντικόν ἐστι καὶ θεοκλυτούμενον
 γένος· ὧν τὴν Ἑρμοδώρου τοῦ Κλαζομενίου ψυχὴν
 ἀκήκοας δῆπουθεν, ὥς ἀπολείπουσα παντάπασιν τὸ
 σῶμα νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπλανᾶτο πολὺν τό- 5
 D πον, εἴτ' αὖθις ἐπανήει, πολλοῖς τῶν μακρὰν λεγομέ-
 νων καὶ πραττομένων ἐντυχοῦσα καὶ παραγενομένη·
 μέχρι οὗ τὸ σῶμα, τῆς γυναικὸς προδούσης, λαβόν-
 τες οἱ ἐχθροὶ ψυχῆς ἔρημον οἶκος κατέπερυσαν. τοῦτο
 μὲν οὖν οὐκ ἀληθές ἐστιν· οὐ γὰρ ἐξέβαινεν ἡ ψυχὴ 10
 τοῦ σώματος, ὑπέκουσά δ' αἶε καὶ χαλῶσα τῷ δαί-
 μονι τὸν σύνδεσμον ἐδίδον περιδρομὴν καὶ περιφοί-
 τησιν, ὥστε πολλὰ συνορῶντα καὶ κατακούοντα τῶν
 ἐκτὸς εἰσαγγέλλειν. οἱ δ' ἀφανίσαντες τὸ σῶμα κοι-
 E μωμένου μέχρι νῦν δίκην ἐν τῷ ταρτάρῳ τίνουσι. 15
 ταῦτα δ' εἰσὴ' φάναι ἑσφάστερον, ὃ νεανία, τρίτῳ
 μηνί· νῦν δ' ἄπιθι· παυσσαμένης δὲ τῆς φωνῆς,
 βούλεσθαι μὲν αὐτὸν ὁ Τίμαρχος ἔφη θεάσασθαι
 περιστρέφοντα, τίς δ' φθεγγόμενος εἶη· σφόδρα δὲ
 τὴν κεφαλὴν αὖθις ἀλγῆσας, καθάπερ βίᾳ συμπίεσθεῖ- 20
 σαν, οὐδὲν ἔτι γινώσκειν οὐδ' αἰσθάνεσθαι τῶν
 καθ' ἑαυτῶν· εἶτα μέντοι μετὰ μικρὸν ἀνευεργκῶν
 ὄραν αὐτὸν ἐν Τροφῶνιου παρὰ τὴν εἰσοδον, οὗπερ
 F ἐξ ἀρχῆς κατεκλίθη, κείμενον·

23. Ὁ μὲν οὖν Τίμαρχου μῦθος οὗτος. ἐπεὶ δ' 25
 ἐλθὼν Ἀθήναζε τρίτῳ μηνί μετὰ τὴν γενομένην
 φωνὴν ἐτελεύτησεν, ἡμεῖς δὲ Σωκράτει θαυμάζοντες

3 Ἑρμοδώρου] Ἑρμότιμος vocatur a Luciano 18 αὐτόν]
 1. e. se 26 μετὰ Herwerdenus: κατὰ

ἀπηγγέλλομεν, ἐμέμψατο Σωκράτης ἡμᾶς, ὅτι μὴ
 ζῶντος ἔτι τοῦ Τιμάρχου διήλθομεν· αὐτοῦ γὰρ ἂν
 ἡδέως ἐκείνου πυνθέσθαι καὶ προσανακρίναι σαφέ-
 στερον. ἀπέχεις, ὦ Θεόκριτε, μετὰ τοῦ λόγου τὸν
 5 μῦθον· ἀλλ' ὄρα μὴ καὶ τὸν ξένον ἡμῖν παρακλη-
 τέον ἐπὶ τὴν ζήτησιν· οἰκεία γὰρ πάνυ καὶ προσή-
 κουσα θείοις ἀνδράσι.' 'τί δ'·' εἶπεν 'Ἐπαμεινώνδας
 οὐ συμβάλλεται γνώμην ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀναγόμενος
 ἡμῖν;' καὶ ὁ πατήρ μειδιάσας 'τοιοῦτον' ἔφη 'τὸ ἦθος,
 10 ὦ ξένε, τὸ τούτου, σιωπηλὸν καὶ πρὸς τοὺς λόγους
 εὐλαβές, ἅπληστον δὲ τοῦ μανθάνειν καὶ ἀκροᾶσθαι·
 διὸ καὶ Σπίνθαρος ὁ Ταραντῖνος οὐκ ὀλίγον αὐτῷ
 συνδιατρίψας ἑνταῦθα χρόνον ἀεὶ δῆπου λέγει μη-
 δενί πη τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώπων ἐντετυχηκέναι
 15 μῆτε πλείονα γιγνώσκοντι μῆτ' ἐλάσσονα φθεγγο- 593
 μένῳ. σὺ οὖν ἂ φρονεῖς αὐτὸς δῖελθε περὶ τῶν
 εἰρημένων.'

24. 'Ἐγὼ τοίνυν' ἔφη 'τὸν μὲν Τιμάρχου λόγον
 ὥσπερ ἱερὸν καὶ ἄστυλον ἀνακεῖσθαι φημι τῷ θεῷ
 20 χοῆναι· θαυμάζω δ' εἰ τοῖς ὑπὸ Σιμμίου λεγομέ-
 νοις περὶ αὐτοῦ δυσπιστήσουσί τινες, κύκνους μὲν
 ἱεροὺς καὶ δράκοντας καὶ κύνας καὶ ἵππους ὀνομά-
 ζοντες, ἀνθρώπους δὲ θείους^ο εἶναι καὶ θεοφιλεῖς
 ἀπιστοῦντες, καὶ ταῦτα τὸν θεὸν οὐ φίλοντιν ἀλλὰ
 25 φιλάνθρωπον ἡγούμενοι. καθάπερ οὖν ἀνὴρ φίλιππος
 οὐ πάντων ὁμοίως ἐπιμέλεται τῶν ὑπ' αὐτὸ τὸ γέ- B
 νος, ἀλλ' αἰεί τιν' ἄριστον ἐξαιρῶν καὶ ἀποκρίνων

21 περὶ R μὲν idem: μὲν γὰρ 26 ἐπιμέλεται*: ἐπι-
 μελεῖται αὐτὸ τὸ] ταὐτὸ?

καθ' αὐτὸν ἀσκεῖ καὶ τρέφει καὶ ἀγαπᾷ διαφερόν-
 τως· οὕτω καὶ ἡμῶν οἱ ὑπὲρ ἡμᾶς, τοὺς βελτίστους
 οἶον ἐξ ἀγέλης χαράξαντες, ἰδίας τινὸς καὶ περιττῆς
 παιδαγωγίας ἀξιοῦσι, οὐχ ὅφ' ἡνίας οὐδὲ ῥυτῆρων
 ἀλλὰ λόγῳ διὰ συμβόλων εὐθύνουντες· ὧν οἱ πολλοὶ 5
 καὶ ἀγελαῖοι παντάπασιν ἀπείρως ἔχουσιν. οὐδὲ γὰρ
 οἱ πολλοὶ κύνες τῶν θηρατικῶν σημείων οὐδ' οἱ
 πολλοὶ ἵπποι τῶν ἵππικῶν συνιᾶσιν· ἀλλ' οἱ μεμα-
 θηκότες, εὐθὺς ἀπὸ σιγμοῦ τοῦ τυχόντος ἢ ποπυ-
 C σμοῦ τὸ προσταττόμενον αἰσθάνομενοι, ῥαδίως εἰς 10
 ὃ δεῖ καθίστανται. φαίνεται δὲ γινώσκων καὶ Ὅμη-
 ρος ἣν λέγομεν διαφορὰν ἡμεῖς· τῶν γὰρ μάντεων
 οἴωνοπόλους τινὰς καλεῖ καὶ ἱερεῖς, ἑτέρους δὲ τῶν
 θεῶν αὐτῶν διαλεγομένων συνιέντας καὶ συμφρο-
 νοῦντας ἀποσημαίνειν οἶεται τὸ μέλλον, ἐν οἷς λέγει 15

‘τῶν δ’ Ἑλενος, Πριάμοιο φίλος παῖς, ξύνθετο
 θυμῷ

βουλὴν, ἣ δα θεοῖσιν ἐφήνδανε μητιόωσι·

καὶ

‘ὥς γὰρ ἐγὼν ὅπ’ ἄκουσα θεῶν αἰειγενετάων.’ 20

ὥσπερ γὰρ τῶν βασιλέων καὶ τῶν στρατηγῶν τὴν
 διάνοιαν οἱ μὲν ἐκτὸς αἰσθάνονται καὶ γινώσκουσι
 πυρσοῖς τισι καὶ κηρύγμασι καὶ ὑπὸ σαλπύγγων, τοῖς
 D δὲ πιστοῖς καὶ συνήθεσιν αὐτοὶ φράζουσιν· οὕτω τὸ
 θεῖον ὀλίγοις ἐντυγχάνει δι’ αὐτοῦ καὶ σπανίως, 25

2 οὕτω addidi cum Anonymo 8 συνιᾶσιν Stegmannus:
 συνιᾶσιν 13 καὶ [ἱερεῖς] del. Holwerda 16 σύνθετο
 Homerus H 44 20 id. H 53 γενετάων BE

τοῖς δὲ πολλοῖς σημειᾷ δίδωσιν, ἐξ ὧν ἡ λεγομένη
 μαντική συνέστηκε. θεοὶ μὲν γὰρ οὖν ὀλίγων ἀν-
 θρώπων κοσμοῦσι βίον, οὓς ἂν ἄκρως μακαρίους
 τε καὶ θείους ὡς ἀληθῶς ἀπεργάσασθαι βουληθῶ-
 5 σιν· αἱ δ' ἀπηλλαγμένοι γενέσεως ψυχὰς καὶ σχο-
 λάξουσιν τὸ λοιπὸν ἀπὸ σώματος, οἷον ἐλεύθεραι
 πάμπαν ἀφιέμεναι, δαίμονες εἰσιν ἀνθρώπων ἐπι-
 μελεῖς καθ' Ἡσίοδον. ὡς γὰρ ἀθλητὰς καταλύσαντας
 ἄσκησιν ὑπὸ γῆρας οὐ τελέως ἀπολείπει τὸ φιλότι-
 10 μον καὶ φιλοσώματον, ἀλλ' ἐτέρους ἀσκοῦντας ὁρῶν-
 τες ἡδονται καὶ παρακαλοῦσι καὶ συμπαραθέουσιν· Ε
 οὕτως οἱ πεπανμένοι τῶν περὶ τὸν βίον ἀγώνων
 δι' ἀρετὴν ψυχῆς γενόμενοι δαίμονες οὐ παντε-
 λῶς ἀτιμάξουσιν τὰνταῦθα πράγματα καὶ λόγους καὶ
 15 σπουδὰς, ἀλλὰ τοῖς ἐπὶ ταὐτὸ γυμναζομένοις τέλος
 εὐμενεῖς ὄντες καὶ συμφιλοτιμούμενοι πρὸς τὴν ἀρε-
 τήν, ἐγκαλεύονται καὶ συνεξορμῶσιν, ὅταν ἐγγὺς
 ἦδη τῆς ἐλπίδος ἀμιλλωμένους καὶ ψαύοντας ὁρῶσιν.
 οὐ γὰρ οἷς ἔτυχε συμφέρεται τὸ δαιμόνιον· ἀλλ' F
 20 οἷον ἐπὶ τῶν νηχομένων ἐν θαλάττῃ τοὺς μὲν πελα-
 γίους ἔτι καὶ πρὸς τῆς γῆς φερομένους οἱ ἐπὶ γῆς
 ἐστῶτες σιωπῇ θιέωνται μόνον, τοὺς δ' ἐγγὺς ἦδη
 παραθέοντες καὶ παρεμβαλόντες ἅμα καὶ χειρὶ καὶ
 φωνῇ βοηθοῦντες ἀνασφάζουσιν· οὕτως, ὧ ** τοῦ δαι-
 25 μονίου ὁ τρόπος ** ἡμᾶς βαπτίζομένους ὑπὸ τῶν

7 malim ἀφειμέναι 8 Ἡσίοδον] OD 120 10 φιλο-
 σώματον] φιλάγωνον Emperius praeter necessitatem 14
 τὰνταῦθα*: τὰ ἐνταῦθα 24 lac. 8 E 7 B supplet verbo
 Συμμία Amyotus; posteriorem 5 E 11 B ita: ἐξ μὲν γὰρ
 ἡμᾶς; malim ἐξ γὰρ ἡμᾶς

πραγμάτων, καὶ σώματα πολλὰ καθάπερ ὀχήματα μεταλαμβάνοντας, αὐτοὺς ἐξαμιλλᾶσθαι καὶ μακροθυμεῖν, δι' οἰκείας πειρωμένους ἀρετῆς σφῶζεσθαι καὶ τυγχάνειν λιμένος. ἥτις δ' ἂν ἤδη διὰ μυρίων γενέσεων ἡγωνισμένη μακροὺς ἀγῶνας εὔ καὶ προθύμως ψυχῇ, τῆς περιόδου συμπεραινομένης κινδυνεύουσα 594 καὶ φιλοτιμουμένη περὶ τὴν ἔκβασιν ἰδρῶτι πολλῷ ἄνω προσφέρεται, ταύτῃ τὸν οἰκεῖον οὐ νεμεσᾷ δαίμονα βοηθεῖν ὁ θεὸς ἀλλ' ἀφίησι τῷ προθυμουμένῳ· προθυμεῖται δ' ἄλλος ἄλλην ἀνασφῶζειν ἐγκελευόμενος· ἡ δὲ συνακούει διὰ τὸ πλησιάζειν καὶ σφάζεται· μὴ πειθομένη δέ, ἀπολιπόντος τοῦ δαίμονος, οὐκ εὐτυχῶς ἀπαλλάσσει.'

25. Τούτων εἰρημένων, ὁ Ἐπαμεινώνδας ἀποβλέψας εἰς ἐμέ 'σοὶ μὲν' εἶπεν 'ὦ Καφεισία, σχεδὸν 15 ὥρα βαδίζεις εἰς τὸ γυμνάσιον ἤδη καὶ μὴ ἀπολείβεις τούτους συνήθεις· ἡμεῖς δὲ Θεάνορος ἐπιμελησόμεθα, διαλύσαντες ὅταν δοκῇ τὴν συνουσίαν.' κἀγὼ 'ταῦτ' ἔφην 'πράττωμεν· ἀλλὰ μικρὸν οἶμαί τι μετ' ἐμοῦ καὶ Γαλαξιδῶρου βούλεται σοὶ διαλεχθῆναι 20 οὗτοσὶ Θεόκριτος.' 'ἀγαθὴ τύχη' εἶπε 'διαλεγέσθω·' καὶ προήγαν ἀναστὰς εἰς τὸ ἐπικάμπειον τῆς στοᾶς. καὶ ἡμεῖς περισχῶντες αὐτὸν ἐπεχειροῦμεν παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν προᾶξιν. ὁ δὲ καὶ τὴν ἡμέραν ἔφη πάνυ σαφῶς εἰδέναι τῆς καθόδου τῶν φυγάδων, καὶ συν- 25 τετάχθαι μετὰ Γοργίδου τοῖς φίλοις πρὸς τὸν και-

1 ὀχήματα] σχήματα F. Schmidtus 2 μακροθυμεῖ R
8 ἄνω προσφέρεται] πρὸς τᾶν φέρηται? 21 οὗτοσὶ *:
οὗτοσὶ δ 26 τοῖς φίλοις R: τοὺς φίλους

- ρόν· ἀποκτενεῖν δὲ τῶν πολιτῶν ἄκριτον οὐδένα,
 μὴ μεγάλης ἀνάγκης γενομένης· ἄλλως δὲ καὶ πρὸς
 τὸ πλῆθος ἀρμόζειν τὸ Θηβαίων εἶναί τινας ἀναι- C
 τίους καὶ καθαρούς τῶν πεπραγμένων, οἳ μᾶλλον
 5 ἔξουσιν ἀνυπόπτως πρὸς τὸν δῆμον ὥς ἀπὸ τοῦ
 βελτίστου παραινούντες. ἐδόκει ταῦθ' ἡμῖν. ἀκακεί-
 νος μὲν ἀνεχώρησεν αὐθις ὥς τοὺς περὶ Σιμμίαν·
 ἡμεῖς δὲ καταβάντες εἰς τὸ γυμνάσιον ἐνετυγχάνομεν
 τοῖς φίλοις, καὶ διαλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐν τῷ
 10 συμπαλαίειν τὰ μὲν ἐπυνθάνετο τὰ δ' ἔφραζε καὶ
 συνετάττετο πρὸς τὴν προᾶξιν. ἑωρῶμεν δὲ καὶ τοὺς
 περὶ Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον ἀγληιμμένους ἀπιδόντας
 ἐπὶ τὸ δεῖπνον. ὁ γὰρ Φυλλίδας, δεδιὼς μὴ τὸν D
 Ἀμφίθεον προανέλωσιν, εὐθὺς ἀπὸ τῆς Λυσανορίδου
 15 προπομπῆς τὸν Ἀρχίαν δεξάμενος καὶ περὶ τῆς **
 γυναικός, ἥς ἐπιθυμῶν ἐτύγχανεν, εἰς ἐλπίδας ἐμ-
 βαλὼν, ὥς ἀφιξιμένης εἰς τὸν πότον, ἔπεισε πρὸς
 ῥαθυμίαν καὶ ἔνεσιν τραπέσθαι μετὰ τῶν εἰωθό-
 των αὐτῷ συνακολασταίνειν.
 20 26. Ὅψ' δ' ἤδη τό τε ψῦχος ἐπέτεινε πνεύματος
 γενομένου, καὶ διὰ τοῦτο τῶν πολλῶν τάχιον εἰς τὰς
 οἰκίας ἀνακεχωρηκότων, ἡμεῖς μὲν τοὺς περὶ Δαμο-
 κλείδαν καὶ Πελοπίδαν καὶ Θεόπομπον ἐντυχόντες
 ἀνελαμβάνομεν, ἄλλοι δ' ἄλλους· ἐσχίσθησαν γὰρ
 25 εὐθὺς ὑπερβαλόντες τὸν Κιθαιρώνα, καὶ παρέσχεν E

4 οἱ W   5 πρὸς R   15 δεξάμενος] δεξιωσάμενος
 Herwerdenus   lac. 7 E. Fort. excidit: ὁπάνδρου. cf. Vit.
 Pelop. c. 9   17 πότον Salmasius: τόπον   20 τό τε R:
 τότε. Sed malim τὸ   25 ὑπερβαλόντες Herwerdenus: ὑπερ-
 βάλλοντες

αὐτοῖς ὁ χειμὼν τὰ πρόσωπα συγκεκαλυμμένοις ἀδεῶς διελθεῖν τὴν πόλιν· ἐνίοις δ' ἐπήστραψε δεξιὸν ἄνευ βροντῆς εἰσιοῦσι διὰ τῶν πυλῶν· καὶ τὸ σημείον ἐδόκει καλὸν πρὸς ἀσφάλειαν καὶ δόξαν, ὥς λαμπρῶν ἀκινδύνων δὲ τῶν πράξεων ἐσομένων. 5

27. Ὡς οὖν ἅπαντες ἐνδον ἦμεν, πεντήκοντα δυεῖν δέοντες, ἤδη τοῦ Θεοκρίτου καθ' ἑαυτὸν ἐν οἰκίσκῳ τινὶ σφραγιαζομένου, πολλὸς ἦν τῆς θύρας ἀραγμός· καὶ μετὰ μικρὸν ἦκέ τις ἀγγέλλων ὑπηρέτας τοῦ Ἀρχίου δύο κόπτειν τὴν αὐλῆιον ἀπεσταλ- 10
F μένους σπουδῇ πρὸς Χάρωνα, καὶ κελεύειν ἀνοίγειν καὶ ἀγανακτεῖν, βράδιον ὑπακουόντων. Θορυβηθεὶς οὖν ὁ Χάρων, ἐκείνοις μὲν εὐθὺς ἀνοιγνύναι προσέταξεν, αὐτὸς δ' ἀπαντήσας ἔχων στέφανον ὥς τε-
θυκῶς καὶ πίνων, ἐπυνθάνετο τῶν ὑπηρετῶν ὅ τι 15
βούλοιντο. λέγει δ' ἄτερος Ὁ Ἀρχίας καὶ Φίλιππος ἐπεμψαν ἡμᾶς κελεύοντες ὥς τάχιστα σ' ἴκειν πρὸς αὐτούς.' ἐρομένου δὲ τοῦ Χάρωνος, τίς ἢ σπουδῇ τῆς τηνικαῦτα μεταπέμψεως αὐτοῦ καὶ μή τι καινότερον, 'οὐδὲν ἴσμεν' ὁ ὑπηρέτης ἔφη 'πλέον· ἀλλὰ 20
τί λέγωμεν αὐτοῖς;' 'Ὅτι νῆ Δί'·' εἶπεν ὁ Χάρων 'θεὶς τὸν στέφανον ἤδη καὶ λαβὼν τὸ ἱμάτιον ἐπομαι· μεθ' ὑμῶν φάρε' τηνικαῦτα βαδίζων διαταράξω
595 τινὰς ὥς ἀγόμενος.' 'οὕτως' ἔφησαν 'ποιεῖ· καὶ γὰρ ἡμᾶς δεῖ τοῖς ὑπὸ πόλιν φρουροῖς κομίσαι τι πρόσ- 25
ταγμα παρὰ τῶν ἀρχόντων.' ἐκεῖνοι μὲν οὖν ὥχοντο.

17 σε Duebnerus 21 εἶπεν] εἶπεῖν BE 24 ὥς ἀπα-
γόμενος Herwerdenus ἔφησαν] ἔφη BE 25 ὑπὸ πόλιν]
fort. ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν. cf. p. 598 e

τοῦ δὲ Χάρωνος εἰσελθόντος πρὸς ἡμᾶς καὶ ταῦτα
 φράσαντος, ἐκπληξίς ἅπαντας ἔσχευ οἰομένους με-
 μνηνῆσθαι· καὶ τὸν Ἱπποσθενεῖδαν ὑπενόουν οἱ πλει-
 στοι, κωλύσαι μὲν ἐπιχειρήσαντα τὴν ἀνάθοδον διὰ
 5 τοῦ Χλίδωνος, ἐπεὶ δ' ἀπέτυχε καὶ συνήπται τῷ
 καιρῷ τὸ δεινόν, ἐξενηνοχένοι πιθανὸν ὄντα τὴν
 προᾶξιν ὑπὸ δέους· οὐ γὰρ ἀφίκετο μετὰ τῶν ἄλλων
 εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ὅλως ἐδόκει πονηρὸς γερονέναι
 καὶ παλίμβολος. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν γε Χάρωνα πάν-
 10 τες ῥόμεθα χρῆναι βαδίζειν καὶ ὑπακούειν τοῖς ἄρ-
 χουσι καλούμενον. ὁ δὲ κελεύσας τὸν υἱὸν ἐλθεῖν B
 κάλλιστον ὄντα Θηβαίων, ᾧ Ἀρχίδαμε, παῖδα καὶ
 φιλοπονώτατον περὶ τὰ γυμνάσια, πεντεκαιδεκέτη
 μὲν σχεδὸν πολὺ δὲ ῥώμῃ καὶ μεγέθει διαφέροντα
 15 τῶν ὀμηλίκων, 'οὗτος' εἶπεν 'ὧ ἄνδρες, ἐμοὶ μόνος
 ἐστὶ καὶ ἀγαπητός, ὥσπερ ἴστε· τοῦτον ὑμῖν παρα-
 δίδωμι πρὸς θεῶν ἅπασι πρὸς δαιμόνων ἐπισκή-
 πτων· εἰ φανείην ἐγὼ πονηρὸς περὶ ὑμᾶς, ἀποκτεί-
 νατε, μὴ φείσῃσθ' ἡμῶν· τὸ δὲ λοιπόν, ὧ ἄνδρες
 20 ἀγαθοί, πρὸς τὸ συμπεσὼν ἀντιτάξασθε, μὴ πρόησθε C
 τὰ σώματα διαφθεῖραι τοῖς αἰσχίστοις ἀνάνδρως καὶ
 ἀκλεῶς, ἀλλ' ἀμύνασθε τὰς ψυχὰς ἀηττήτους τῇ
 πατρίδι φυλάττοντες· ταῦτα τῷ Χάρωνος λέγοντος,
 τὸ μὲν φρόνημα καὶ τὴν καλοκάγαθίαν ἐθανυμάζο-
 25 μεν, πρὸς δὲ τὴν ὑποψίαν ἡγανακτοῦμεν καὶ ἀπά-
 γειν ἐκελεύομεν τὸν παῖδα. 'τὸ δ' ὅλον' εἶπεν ὁ
 Πελοπίδας 'οὐδ' εἴ βεβουλεῦσθαι δοκεῖς ἡμῖν, ὧ

12 ἀρχέδαμε BE hic et infra 17 πρὸς τε δαιμόνων R
 20 συμπεσὼν idem: συμπόσιον 21 τοῖς ἐχθίστοις W

Χάρων, μὴ μεταστησάμενος εἰς οἰκίαν ἐτέραν τὸν υἱόν· τί γὰρ αὐτὸν δεῖ κινδυνεύειν μεθ' ἡμῶν ἐγκαταλαμβανόμενον; καὶ νῦν ἐκπεμπτέος, ἢν' ἡμῖν, εἴαν τι πάσχωμεν, εὐγενῆς ὑποτρέφεται τιμωρὸς ἐπὶ τοὺς τυράννους.' 'οὐκ ἔστιν' εἶπεν ὁ Χάρων 'ἀλλ'

Δ αὐτοῦ παραμενεῖ καὶ κινδυνεύσει μεθ' ὑμῶν· οὐδὲ γὰρ τούτῳ καλὸν ὑποχείριον γενέσθαι τοῖς ἐχθροῖς· ἀλλὰ τόλμα παρ' ἡλικίαν, ὧ παῖ, γευόμενος ἄθλων ἀναγκάων, καὶ κινδύνευε μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν πολιτῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ἀρετῆς· πολλή 10 δ' ἐλπὶς ἔτι λείπεται· καὶ πού τις ἐφορᾷ θεῶν ἡμᾶς ἀγωνιζομένους περὶ τῶν δικαίων.'

28. Δάκρυα πολλοῖς ἐπῆλθεν ἡμῶν, ὧ Ἀρχίδαμε, πρὸς τοὺς λόγους τάνδρος· αὐτὸς δ' ἄδακρυς καὶ ἄτεγκτος ἐγκειρίσας Πελοπίδα τὸν υἱὸν ἐχώρει διὰ 15 θυρῶν δεξιούμενος ἕκαστον ἡμῶν καὶ παραθαρρύνων. ἔτι δὲ μᾶλλον ἂν ἠγάσσω τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ε τὴν φαιδρότητα καὶ τὸ ἀδελὸς πρὸς τὸν κίνδυνον, ὥσπερ τοῦ Νεοπτολέμου, μήτ' ὠχριάσαντος μήτ' ἐκπλαγέντος, ἀλλ' ἔλκοντος τὸ ξίφος τοῦ Πελοπίδου 20 καὶ καταμανθάνοντος. ἐν τούτῳ, Κηφισοδώρῳ Διότονος, εἷς πῶν φίλων, παρῆν πρὸς ἡμᾶς ξίφος ἔχων καὶ θώρακα σιδηροῦν ὑπενδεδυμένος· καὶ πυθόμενος τὴν Χάρωνος ὑπ' Ἀρχίου μετὰπεμψιν ἡτιᾶτο τὴν μέλλησιν ἡμῶν, καὶ παρῶξυνεν εὐθὺς ἐπὶ τὰς οἰκίας 25

14 αὐτὸς R: οὗτος 18 ἀδελὸς Basileensis: ἀδελὸς 21 Διότονος εἷς τῶν " " tegmannus. Possis etiam Διότ. εἷς τῶ (vel Κηφισοδώρ cf. p. 596 e) Διόγονος 16

βαδίζειν· φθήσεσθαι γὰρ ἐμπεσόντας αὐτοῖς· εἰ δὲ
 μή, βέλτιον εἶναι προελθόντας ἐν ὑπαίθρῳ συμ-
 πλέκεσθαι, πρὸς ἀλλήλους ἀσυντάκτους καὶ σπορά-
 δας, ἢ μένειν ἐν οἰκίσκῳ καθείρξαντας αὐτοὺς ὥσπερ F
 5 σμήνος ἐξαιρεθῆσομένους ὑπὸ τῶν πολεμίων. ἐνῆγε
 δὲ καὶ ὁ μάντις Θεόκριτος, ὡς τῶν ἱερῶν σωτη-
 ρίων καὶ καλῶν καὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἐχεγγύων αὐτῷ
 γεγονότων.

29. Ὀπλιζομένων δ' ἡμῶν καὶ συνταττομένων,
 10 αὖθις ἀφικνεῖται Χάρων ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ· καὶ
 μειδιῶν καὶ προσβλέπων εἰς ἡμᾶς θαρρεῖν ἐκέλευεν,
 ὡς δεινοῦ μηδενὸς ὄντος ἀλλὰ τῆς πράξεως ὁδῷ
 βαδίζούσης. ὁ γὰρ Ἀρχίας, ἔφη, καὶ ὁ Φίλιππος ὡς
 ἤκουσαν ἤκειν ἐμὲ κεκλημένον, ἤδη βαρεῖς ὑπὸ τῆς 596
 15 μέθης ὄντες καὶ συνεκλελυμένοι τοῖς σώμασι τὰς
 ψυχὰς, μόλις διαναστάντες ἔξω προῆλθον ἐπὶ τὰς
 θύρας. εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀρχίου ἑφυγάδας, ὃ Χάρων,
 ἀκούομεν ἐν τῇ πόλει κρύπτεσθαι παρεισελθόντας·
 οὐ μετρίως ἐγὼ διαταραχθεὶς 'ποῦ δ'' εἶπον 'εἶναι
 20 λέγονται καὶ τίνες;' 'ἀγνοοῦμεν' ὁ Ἀρχίας εἶπε·
 'καὶ σε τούτου χάριν ἐλθεῖν ἐκελεύσαμεν, εἰ δὴ τι
 τυγχάνοις σαφέστερον ἀκηκοώς.' ἀγὰρ μακρὸν ὥσπερ
 ἐκ πληγῆς ἀναφέρων τὴν διάνοιαν ἐλογιζόμην λό-
 γον εἶναι τὴν μήνυσιν οὐ βέβαιον, οὐδ' ὑπὸ τῶν B
 25 συνειδότων ἐξενηνέχθαι τὴν πρᾶξιν οὐδενός· οὐ γὰρ
 ἂν ἀγνοεῖν τὴν οἰκίαν αὐτούς, εἴ τις εἰδὼς ἀκρι-

3 πρὸς ἀλλήλους] πρὸς αὐτοὺς X ut cum συμπλέκεσθαι
 inngatur. Ego aliter distinxi 10 αὖθις Turnebus: αὐτοῖς
 23 ἐκ πληγῆς idem: ἐκπλαγεῖς 26 ἂν W

βῶς ἐμήνυνεν· ἄλλως δ' ὑποψίαν ἢ λόγον ἄσημον ἐν τῇ πόλει περιφερόμενον ἤκειν εἰς ἐκείνους. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν ὅτι 'ζῶντος μὲν Ἀνδροκλείδου πολ- λάκις ἐπίσταμαι φήμας τοιαύτας θυνείσας διακενῆς καὶ λόγους ψευδεῖς ἐνοχλήσαντας ἡμῖν· νυνὶ δ' ὅς ἔφην 'οὐδὲν ἀκήκοα τοιοῦτον, ὃ Ἀρχία· σκέψομαι δὲ τὸν λόγον, εἰ κελεύεις· κἂν πύθωμαι τι φροντί-δος ἄξιον, οὐ λήσεται ὑμᾶς.' 'πάννυ μὲν οὖν' ὁ Φυλλίδας εἶπε 'μηδέν, ὃ Χάρων, ἀδιερεύνητον μηδ' ἄπυστον ὑπὲρ τούτων ἀπολίπης· τί γὰρ κωλύει 10 μηδεὶς καταφρονεῖν ἀλλὰ πάντα φυλάττεσθαι καὶ προσέχειν; καλὸν γὰρ ἢ πρόνοια καὶ τὸ ἀσφαλές.' ἅμα δὲ τὸν Ἀρχίαν ὑπολαβὼν ἀπήγευ εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ πίνοντες τυγχάνουσιν. ἀλλὰ μὴ μέλλωμεν, ἄνδρες' ἔφη, 'προσευξάμενοι δὲ τοῖς θεοῖς ἐξίωμεν.' 15 ταῦτα τοῦ Χάρωνος εἰπόντος, εὐχόμεθα τοῖς θεοῖς καὶ παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους.

30. Ὡρα μὲν οὖν ἦν καθ' ἣν ἄνθρωποι μάλιστα περὶ δεῖπνόν εἰσι, τὸ δὲ πνεῦμα μᾶλλον ἐπιτείνον ἥδη νιφετὸν ὑπεκίνει ψεκάδι λεπτῇ μεμιγμένον· 20 ὥστε πολλὴν ἐρημίαν εἶναι διὰ τῶν στενωπῶν διε-ξιοῦσιν. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τὸν Λεοντίδην καὶ τὸν Ὑπάτην ταχθέντες ἑγγὺς ἀλλήλων οἰκοῦντας, ἐν ἱματίοις ἐξήεσαν ἔχοντες οὐδὲν ἕτερον τῶν ὕπλων 25 ἢ μάχαιραν ἕκαστος (ἐν δὲ τούτοις ἦν καὶ Πελο-

8 οὐχ ὑμᾶς λήσεται Benseler 12 τάσφαλές? 14 τυγχάνουσιν] ἐτύγγανον? 16 εὐχόμεθα] imperfectum, cf. p. 18 d 23 Ὑπάτην X ex Vit. Pel. c 11: ὑπάτην οἰκοῦντας idem ex eadem: οἰκοῦντες 25 ἐν δὲ τούτοις — Κηφισόδωρος] parenthesi inclusit Stegmannus

πίδας καὶ Δαμοκλείδας καὶ Κηφισόδωρος)· Χάρων
 δὲ καὶ Μέλων καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἐπιτίθεσθαι τοῖς
 περὶ Ἀρχίαν μέλλοντες, ἡμιθωράκια ἐνδεδυμένοι καὶ
 στεφάνους δασεῖς ἔχοντες, οἱ μὲν ἐλάτης οἱ δὲ πεύ-
 5 κης ἔνιοι δὲ καὶ χιτώνια τῶν γυναικείων ἀμπεχό-
 μενοι, μεθύοντας ἀπομιμούμενοι κῶμῳ χρωμένους
 μετὰ γυναικῶν. ἡ δὲ χείρων, ᾧ Ἀρχίδαμε, τύχη
 καὶ τὰς τῶν πολεμίων μαλακίας καὶ ἀγνοίας ταῖς
 ἡμετέραις ἐπανισοῦσα τόλμαις καὶ παρασκευαῖς, καὶ
 10 καθάπερ δρᾶμα τὴν πρᾶξιν ἡμῶν ἀπ' ἀρχῆς δια-
 ποιικίλλουσα κινδυνώδεσιν ἐπεισοδίοις, εἰς αὐτὸ συν- E
 ἔδραμε τὸ ἔργον, ὅξυν ἐπιφέρουσα καὶ δεινὸν ἀν-
 ελπίστου περιπετείας ἀγῶνα. τοῦ γὰρ Χάρωνος ὥς
 ἀνέπεισε τοὺς περὶ Ἀρχίαν καὶ Φίλιππον ἀναχωρή-
 15 σαντος οἴκαδε καὶ διασκευάζοντος ἡμᾶς ἐπὶ τὴν πρᾶ-
 ξιν, ἥκεν ἐνθένδε παρ' ὑμῶν ἐπιστολὴ παρ' Ἀρχίου
 τοῦ ἱεροφάντου πρὸς Ἀρχίαν ἐκεῖνον, ὅντα φίλον
 αὐτῷ καὶ ξένον, ὥς ἔοικεν, ἐξαγγέλλουσα τὴν κά-
 θοδον καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τῶν φρυγᾶδων καὶ τὴν F
 20 οἰκίαν, εἰς ἣν παρεληλύθεσαν, καὶ τοὺς συμπράττον-
 τας αὐτοῖς. ἤδη δὲ καὶ τῇ μέθῃ κατακεκλυσμένος
 ὁ Ἀρχίας καὶ τῇ προσδοκίᾳ τῶν γυναικῶν ἀνεπτοη-
 μένος, ἐδέξατο μὲν τὴν ἐπιστολήν; τοῦ δὲ γραμμα-
 τοφόρου φήσαντος ὑπὲρ τινων σπουδαίων αὐτῷ
 25 γεγράφθαι· 'τὰ σπουδαῖα τοῖνυν εἰς αὔριον' ἔφη.

ὁ γυναικείων Herwerdenus: γυναικῶν 7 ἡ] δ BE 14
 ἀνέπεισε τοὺς R: ἐνέπεισε τοῖς 20 παρεληλύθεσαν *: παρε-
 ληλύθεισαν 21 κατακεκλυσμένος Cobetus: κατακεκλασμένος
 22 καὶ Turnebus: κᾶν 24 τινων Herwerdenus: τῶν

καὶ τὴν μὲν ἐπιστολὴν ὑπέθηκεν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, αἰτήσας δὲ ποτήριον ἐκέλευεν ἐγχεῖν, καὶ τὸν Φυλλίδα ἐξέπεμπε συνεχῶς ἐπὶ θύρας σκεψόμενον εἰ τὰ γύναια πρόσεισι.

31. Τοιαύτης δὲ τὸν πότον ἐλπίδος διαπαιδα-
 γωγησάσης, προσμύξαντες ἡμεῖς καὶ διὰ τῶν οἰκετῶν
 597 εὐθὺς ὥσάμενοι πρὸς τὸν ἀνδρῶνα, μικρὸν ἐπὶ ταῖς
 θύραις ἔστημεν ἐφορῶντες τῶν κατακειμένων ἑκα-
 στον. ἡ μὲν οὖν τῶν στεφάνων καὶ τῆς ἐσθῆτος ὕψις
 παραλογιζομένη τὴν ἐπιδημίαν ἡμῶν σιγὴν ἐποίη- 10
 σεν· ἐπεὶ δὲ πρῶτος ὁ Μέλων ὥρμησε διὰ μέσου
 τὴν χεῖρα τῇ λαβῇ τοῦ ξίφους ἐπιβεβληκῶς, Καβί-
 ριχος ὁ κυαμευτὸς ἄρχων τοῦ βραχίονος αὐτοῦ παρα-
 πορευόμενον ἀντισπᾶσας, ἀνεβόησεν 'οὐ Μέλων οὗ-
 15 τος, ὦ Φυλλίδα;' τούτου μὲν οὖν ἐξέκρουσε τὴν
 ἐπιβολὴν ἅμα τὸ ξίφος ἀνέλκων, διανιστάμενον δὲ
 χαλεπῶς τὸν Ἀρχίαν ἐπιδραμὼν οὐκ ἀνῆκε παίων
 ἕως ἀπέκτεινε. τὸν δὲ Φίλιππον ἔτρωσε μὲν Χάρων
 B παρὰ τὸν τράχηλον· ἀμυνόμενον δὲ τοῖς παρακειμέ-
 νοις ἐκπώμασιν, ὁ Λυσίθεος ἀπὸ τῆς κλίνης χαμαὶ 20
 καταβαλὼν ἀνεῖλε. τὸν δὲ Καβίριχον ἡμεῖς κατε-
 πραῦνομεν, ἀξιοῦντες μὴ τοῖς τυράννοις βοηθεῖν
 ἀλλὰ τὴν πατρίδα συνελευθεροῦν, ἱερὸν ὄντα καὶ
 τοῖς θεοῖς καθωσιωμένον ὑπὲρ αὐτῆς. ὥς δὲ καὶ
 διὰ τὸν οἶνον οὐκ ἦν εὐπαρακόμιστος, τῷ λογισμῷ 25
 πρὸς τὸ συμφέρον ἀλλὰ μετέωρος καὶ τεταραγμένος
 ἀνίστατο, καὶ τὸ δόρυ προεβάλλετο κατ' αἰχμὴν,

13 κυαμευτὸς Dindorfius: κυαμιστὸς 16 ἐπιβολὴν R:
 ἐπιβουλήν 19 παρὰ] κατὰ Herwerdenus 27 προεβάλλετο?

ὅπερ ἐξ ἔθους αἰὲν φοροῦσιν. οἱ παρ' ἡμῖν ἄρχοντες·
 ἐγὼ μὲν ἐκ μέσου διαλαβὼν τὸ δόρυ καὶ μετεωρί-
 σας ὑπὲρ κεφαλῆς, ἐβόων ἀφεῖναι καὶ σφῶζειν ἐαν-
 τόν, εἰ δὲ μὴ, πεπλήξεσθαι. Θεόπομπος δὲ παραστὰς
 5 ἐκ δεξιῶν καὶ τῷ ξίφει πατάξας αὐτόν, 'ἐνταῦθ' Ὁ
 ἔφη 'κεῖσο μετὰ τούτων, οὐς ἐκολάκνευες· μὴ γὰρ
 ἐν ἐλευθέραις στεφανώσαιο ταῖς Θήβαις μηδὲ θύ-
 σειας. ἔτι τοῖς θεοῖς, ἐφ' ὧν κατηράσω πολλὰ τῇ
 πατρίδι πολλάκις ὑπὲρ τῶν πολεμίων εὐχόμενός.'
 10 πεσόντος δὲ τοῦ Καβιρίχου, τὸ μὲν ἱερὸν δόρυ
 Θεόκριτος παρὼν ἀνῆρπασεν ἐκ τοῦ φόνου, τῶν δὲ
 θεραπεπόντων ὀλίγους τολμήσαντας ἀμύνασθαι διε-
 φθεῖράμεν ἡμεῖς· τοὺς δ' ἡσυχίαν ἄγοντας εἰς τὸν
 ἀνδρῶνα κατεκλείσαμεν, οὐ βουλόμενοι διαπεσόντας
 15 ἐξαγγεῖλαι τὰ πεπραγμένα, πρὶν εἰδέναι καὶ τὰ τῶν D
 ἐταίρων εἰ καλῶς κεχώρηκεν.

32. Ἐπράχθη δὲ κάκεινα τοῦτον τὸν τρόπον·
 ἔκοψαν οἱ περὶ Πελοπίδαν τοῦ Λεοντίδου τὴν αὐ-
 λειον ἡσυχῇ προσελθόντες, καὶ πρὸς τὸν ὑπακού-
 20 σαντα τῶν οἰκετῶν ἔφασαν ἡκεῖν Ἀθήνηθεν γράμ-
 ματα τῷ Λεοντίδῃ παρὰ Καλλιστράτου κομίζοντες.
 ὥς δ' ἀπαγγεῖλας καὶ κελευσθεῖς ἀνοιξαὶ φόν μοχλὸν
 ἀφείλε καὶ μικρὸν ἐνέδωκε τὴν θύραν, ἐμπεσόντες
 ἀθρόοι καὶ ἀνατρέψαντες τὸν ἄνθρωπον ἔντο δρόμῳ
 25 διὰ τῆς αὐλῆς ἐπὶ τὸν θάλαμον. ὁ δ' εὐθύς ἐπὶ
 τὴν ἀλήθειαν ἐξενεχθεὶς τῇ ὑπονοίᾳ καὶ σπασάμενος
 τὸ ἐγχειρίδιον ὥρμησε πρὸς ἄμυναν, ἄδικος μὲν E

4 Θεόπομπος Amyotus: Θεόπος 16 ἐταίρων Leonicus:
 ἐτέρων 26 καὶ] del. Herwerdenus

ἄνθρωπος καὶ τυραννικὸς εὐρωστος δὲ τῇ ψυχῇ καὶ κατὰ
 χεῖρα ῥωμαλέος· οὐ μὴν ἔγνω γε τὸν λύχνον κατα-
 βαλεῖν καὶ διὰ σκότους συμμῖξαι τοῖς ἐπιφερομέ-
 νοις, ἀλλ' ἐν φωτὶ καθορώμενος ὑπὸ τούτων ἅμα
 τῆς θύρας ἀνοιγομένης παῖει τὸν Κηφισόδωρον εἰς 5
 τὸν λαγόν· καὶ δευτέρῳ τῷ Πελοπίδᾳ συμπεσὼν
 μέγα βοῶν ἀνεκαλεῖτο τοὺς θεράποντας. ἀλλ' ἐκεί-
 νους μὲν οἱ περὶ τὸν Σαμίδα ἀνεῖργον, οὐ παρα-
 κινδυνεύοντας εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἀνδράσιν ἐπιφανε-
 στάτοις τῶν πολιτῶν καὶ κατ' ἄλλήν διαφέρουσιν. 10
 F ἄγων δ' ἦν τῷ Πελοπίδᾳ πρὸς τὸν Λεοντίδην καὶ
 διαξιφισμὸς ἐν ταῖς θύραις τοῦ θαλάμου στεναῖς
 οὔσαις, καὶ τοῦ Κηφισοδώρου πεπτωκός ἐν μέσαις
 αὐταῖς καὶ θνήσκοντος, ὥστε μὴ δύνασθαι τοὺς
 ἄλλους προσβοηθεῖν. τέλος δ' ὁ ἡμέτερος λαβὼν 15
 μὲν εἰς τὴν κεφαλὴν οὐ μέγα τραῦμα δοὺς δὲ πολλὰ
 καὶ καταβαλὼν τὸν Λεοντίδην, ἐπέσφαξε θερμῷ τῷ
 Κηφισοδώρῳ. καὶ γὰρ εἶδε πίπτοντα τὸν ἐχθρὸν ὁ
 ἄνθρωπος καὶ τῷ Πελοπίδᾳ τὴν δεξιὰν ἐνέβαλε· καὶ τοὺς
 ἄλλους ἀσπασάμενος ἅμ' ἵλεως ἐξέπνευσε. γενόμενοι 20
 δ' ἀπὸ τούτων ἐπὶ τὸν Ὑπάτην τρέπονται, καὶ τῶν
 θυρῶν ὁμοίως αὐτοῖς ἀνοιχθεῖσιν φεύγοντα τὸν
 Ὑπάτην ὑπὲρ τέγουσ' τινὲς εἰς τοὺς γείτονας ἀπο-
 σφάττουσιν.

598 33. Ἐκεῖθεν δὲ πρὸς ἡμᾶς ἡπείγοντο καὶ συμ- 25
 βάλλουσιν ἡμῖν ἔξωθεν παρὰ τὴν πολύστυλον. ἀσπα-
 σάμενοι δ' ἀλλήλους καὶ συλλαλήσαντες ἐχωροῦμεν

13 μέσαις αὐταῖς Holwerda: μέσοις αὐτοῖς 21. 23
 Ὑπάτην X: ἐπὶπάτην

ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον. ἐκκαλέσας δὲ τὸν ἐπὶ τῆς εἰρκτῆς
 ὁ Φυλλίδας 'Ἀρχίας' ἔφη 'καὶ Φίλιππος κελεύουσί
 σε ταχέως ἄγειν ἐπ' αὐτοὺς Ἀμφίθεον.' ὁ δ' ὁρῶν
 καὶ τῆς ὥρας τὴν ἀτοπίαν καὶ τὸ μὴ καθεσθηκότα
 5 λαλεῖν αὐτῷ τὸν Φυλλίδα, ἀλλὰ θερμὸν ὄντα τῷ
 ἄγωνι καὶ μετέωρον, ὑπιδόμενος τὸ πλάσμα 'πότ'
 ἔλεγεν 'ὦ Φυλλίδα, τηνικαῦτα μετεπέμψαντο δεσμώ- B
 τὴν οἱ πολέμαρχοι; πότε δὲ διὰ σοῦ; τί δὲ κομίζεις
 παρ' αὐτοὺς;' ἅμα δὲ τῷ λόγῳ ξυστὸν ἱππικὸν ἔχων
 10 διῆκε τῶν πλευρῶν καὶ κατέβαλε πονηρὸν ἄνθρω-
 πον, ὃ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπενέβησαν καὶ προσέπτu-
 σαν οὐκ ὀλίγαι γυναῖκες. ἡμεῖς δὲ τὰς θύρας τῆς
 εἰρκτῆς κατασχίσαντες ἐκαλοῦμεν ὀνομαστὶ πρῶτον
 μὲν τὸν Ἀμφίθεον, εἴτα τῶν ἄλλων πρὸς ὃν ἕκαστος
 15 ἐπιτηδείως εἶχεν. οἱ δὲ τὴν φωνὴν γνωρίζοντες ἀν-
 ἐπήδων ἐκ τῶν χαμεινῶν ἄσμενοι τὰς ἀλύσεις ἐφέλ-
 κοντες· οἱ δὲ τοὺς πόδας ἐν τῷ ξύλῳ δεδεμένοι τὰς
 χεῖρας ὀρέγοντες ἐβόων δεόμενοι μὴ ἀπολειφθῆναι.
 λυομένων δὲ τούτων, ἥδη πολλοὶ προσεφέροντο τῶν
 20 ἐγγύς οἰκούντων αἰσθανόμενοι τὰ πραττόμενα καὶ C
 χαίροντες. αἱ δὲ γυναῖκες, ὥς ἐκάστη περὶ τοῦ
 προσήκοντος ἤκουσεν, οὐκ ἐμμένουσαι τοῖς Βοιωτῶν
 ἔθουσιν ἐξέτρεχον πρὸς ἀλλήλας καὶ διεπνυθάνοντο
 παρὰ τῶν ἀπαντῶντων· αἱ δ' ἀνευροῦσαι πατέρας
 25 ἢ ἄνδρας αὐτῶν ἠκολούθουν, οὐδεὶς δ' ἐκώλυε·

1 δὲ τὸν Exemplum Turnebi: lac. 6 E 7 B .5 αὐτῷ
 Holwerda: αὐτῷ 6 ὑπιδόμενος * ὑπειδόμενος 9 ἅμα δὲ]
 ὁ δ' ἅμα? 15 ἀνεπήδων W: ἀπεπήδων 23 ἔθουσιν W:
 ἦθουσιν 25 αὐτῶν *: αὐτῶν

ρόπη γὰρ ἦν μεγάλη πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντας ὁ παρ' αὐτῶν ἔλεος καὶ δάκρυα καὶ δεήσεις σωφρόνων γυναικῶν.

34. Ἐν δὲ τούτῳ τῶν πραγμάτων ὄντων, πυθόμενος τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐγὼ καὶ τὸν Γοργίδαν ἤδη 5
 D μετὰ τῶν φίλων συναθροίξεσθαι περὶ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν, ἐπορευόμεν πρὸς αὐτούς· ἦκον δὲ πολλοὶ κά-
 γαστοι τῶν πολιτῶν ὁμοῦ καὶ συνέρρεον ἀεὶ πλείονες. ὥς δ' ἀπήγγειλα καθ' ἕκαστον αὐτοῖς τὰ πε-
 πραγμένα καὶ παρεκάλουν βοηθεῖν ἐλθόντας εἰς τὴν 10
 ἀγορὰν, ἅμα πάντες εὐθὺς ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐκή-
 ρυττον τοὺς πολίτας. τοῖς δὲ τότε ὕλκοις τῶν συ-
 σταμένων ὅπλα παρεῖχον αἱ τε στοαὶ πλήρεις οὖσαι
 παντοδαπῶν λαφύρων, καὶ τὰ τῶν ἐγγὺς οἰκούντων
 ἐργαστήρια μαχαιοποιῶν. ἦκε δὲ καὶ Ἰπποσθενεῖ- 15
 δας μετὰ τῶν φίλων καὶ οἰκετῶν τοὺς ἐπιδεδιμη-
 κότας κατὰ τύχην πρὸς τὰ Ἡράκλεια σαλπικτὰς
 E παραλαμβάνων. εὐθέως δ' οἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς
 ἐσήμαινον οἱ δὲ κατ' ἄλλους τόπους, πανταχόθεν
 ἐκταράττοντες τοὺς ὑπεναντίους, ὥς πάντων ἀφε- 20
 στώτων, οἱ μὲν καὶ καπνίζοντες ** τὴν Καδμείαν
 ἔφρευγον ἐπιψασάμενοι καὶ τοὺς κρείττους λεγομέ-
 νους, εἰωθότας δὲ περὶ τὴν ἄκραν κάτω νυκτε-
 ρεύειν· οἱ δ' ἄνω, τούτων μὲν ἀτάκτως καὶ τεθό-
 ρυβημένως ἐπιχεομένων, ἡμᾶς δὲ περὶ τὴν ἀγορὰν 25

13 αἱ τε στοαὶ Turnebus ex Vit. Pol. c. 12: αἱ δ' ἐστὶν
 16 οἰκετῶν] οἰκείων W 21 lac. 15 E 19 B. fort. καὶ οἱ μὲν
 λακωνίζοντες ἐν τῇ πόλει ἐπὶ τὴν Καδμείαν 23 κάτω
 Turnebus: καὶ τῷ

ἀφορῶντες, οὐδενὸς μέρους ἡσυχάζοντος, ἀλλὰ παντα-
 χόθεν ψόφων καὶ θορύβων ἀναφερομένων, καταβαί- F
 νειν μὲν οὐ διανοοῦντο, καίπερ περὶ πεντακισχιλίους
 τὸ πλῆθος ὄντες· ἐκπεπληγμένοι δὲ τὸν κίνδυνον
 5 ἄλλως προουφασίζοντο Λυσανορίδαν. περιμένειν γὰρ
 ** ἢ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. διὸ καὶ τοῦτον μὲν ὕστε-
 ρον, ὥς πυνθανόμεθα, χρήμασιν οὐκ ὀλίγοις ἐξη-
 μίωσαν τῶν Λακεδαιμονίων οἱ γέροντες· Ἡριππίδαν
 δὲ καὶ Ἄρκεσον ἀπέκτειναν εὐθὺς ἐν Κορίνθῳ λα-
 10 βόντες, τὴν δὲ Καδμείαν ὑπόσπονδον παραδόντες
 ἡμῖν ἀπήλλαττον μετὰ τῶν στρατιωτῶν.

5 περιμένειν R: παραμένειν 6 lac. 15 BE supplet γὰρ
 αὐτὸν ὀφείλοντα παραγενέσθαι τῆς ἡμέρας ἐκείνης R. Fort.
 γὰρ αὐτὸν ἀπόντα τῆς ἡμ. ἐκείνης vel tale quid 8 Ἡριπί-
 δαν *: ἔρμιππίδαν 11 ἀπηλλάττοντο R

1. Τῶν λόγων ἀρίστους καὶ βεβαιωτάτους ὥσπερ τῶν φίλων φασὶν εἶναι τοὺς ἐν ταῖς συμφοραῖς παρόντας ὠφελίμως καὶ βοηθοῦντας· ἐπεὶ πάρεισί γε πολλοὶ καὶ προσδιαλέγονται τοῖς ἐπταικόσιν, ἀλλ' ἀχρηστὼς μᾶλλον δὲ βλαβερώς, καθάπερ ἀκόλυμβοι οὐκ ἐπιγεομενοὶς ἐπιχειροῦντες βοηθεῖν περιπλεκόμενοι καὶ συγκαταδύνοντες· δεῖ δὲ τὸν παρὰ τῶν φίλων καὶ τῶν βοηθούτων λόγον παρηγορίαν εἶναι μὴ συνηγορίαν τοῦ λυποῦντος. οὐ γὰρ συνδακρύνων καὶ συνεπιθρηγνούντων ὥσπερ χορῶν τραγικῶν ἐν τοῖς ἀβουλήτοις χρεῖαν ἔχομεν, ἀλλὰ παρηγορησιαζομένων καὶ διδασκόντων ὅτι τὸ λυπεῖσθαι καὶ τὸ ταπεινοῦν ἑαυτὸν ἐπὶ παντὶ μὲν ἄχρηστόν ἐστι καὶ γιγνόμενον κενῶς καὶ ἀνοήτως· ὅπου δ' αὐτὰ τὰ πράγματα δίδωσιν ὑπὸ τοῦ λόγου ψηλαφηθέντα καὶ ἀνακαλυφθέντα πρὸς ἑαυτὸν εἶπεῖν

‘οὐδὲν πέπονθας θεινόν, ἂν μὴ προσποιῇ.’

κομιδῇ γελοῖόν ἐστι, μὴ τῆς σαρκὸς πυνθάνεσθαι τί πέπονθε, μηδὲ τῆς ψυχῆς εἰ διὰ τὸ σύμπτωμα τοῦτο χεῖρων γέγονεν, ἀλλὰ τοῖς ἔξωθεν συναχθόμενοις καὶ συναγανακτοῦσι διδασκάλοις χρῆσθαι τῆς λύπης.

2. Ὅθεν αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς γιγνόμενοι τῶν συμ-
 πτωμάτων ὥσπερ φορτίων ἐκάστου τὸν σταθμὸν ἐξε-
 τάζωμεν. τὸ μὲν γὰρ σῶμα πιέζεται τῷ τοῦ βαρύ-
 νοντος ἄχθει, ἡ δὲ ψυχὴ τοῖς πράγμασι πολλάκις D
 5 τὸ βάρος ἐξ αὐτῆς προστίθῃσιν. ὁ λίθος φύσει
 σκληρός, ὁ κρύσταλλος φύσει ψυχρός ἐστίν, οὐκ
 ἔξωθεν εἰκῇ ταύτας τὰς ἀντιτιπλάς ἐπιφέροντες καὶ
 τὰς πῆξεις· φρυγὰς δὲ καὶ ἀδοξίας καὶ τιμῶν ἀπο-
 βολάς, ὥσπερ αὖ τάναντία, στεφάνους καὶ ἀρχὰς
 10 καὶ προεδρίας, οὐ τὴν αὐτῶν φύσιν ἀλλὰ τὴν ἡμε-
 τέραν κρίσιν μέτρον ἔχοντα τοῦ λυπεῖν καὶ εὐφραί-
 νειν, ἕκαστος ἑαυτῷ κοῦφα καὶ βαρεὰ καὶ ῥάδια
 φέρειν ποιεῖ, καὶ τοῦναντίον. ἔξεστι δ' ἀκούειν τοῦ
 μὲν Πολυνείκους ἀποκρινομένου πρὸς τὸ ἐρώτημα
 15 τοῦτο

ἑτί τὸ στέρεσθαι πατρίδος; ἢ κακὸν μέγα; E

ἑμέριστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μεῖζον ἢ λόγῳ·

τοῦ δ' Ἀλκμᾶνος, ὡς ὁ γράψας τοῦπιγραμμάτιον
 πεποίηκε,

20 Ἑάρδιες, ἀρχαῖος πατέρων νομός, εἰ μὲν ἐν ὑμῖν
 ἔτρεφόμεν, κερνᾶς ἦν τις ἂν ἢ βακέλας
 χρυσοφόρος, ῥήσσω καλὰ τύμπανα· νῦν δέ μοι
 [Ἀλκμᾶν

2 σταθμὸν W: θυμὸν ἐξετάζωμεν W: ἐξετάζομεν
 12 καὶ βαρεὰ] del. Stegmannus. καὶ βαρεὰ καὶ χαλεπὰ
 Sauppius 15 τοῦτο] τοντί Doehnerus 16 Eur. Phoen. 389
 18 τοῦπιγραμμάτιον *: τὸ ἐπιγραμμάτιον 20 vid. Anthol.
 Palat. VII 709 ἀρχαῖαι Anthologia νομός W: νόμος 21
 κερνᾶς Iacobsius: κέλσας (κέρνας Anthol.) ἦν τις ἂν ἢ
 Duebnerus: ἢ τις ἀνὴρ (ἡστισαν ἢ Anthol.) βακέλας Ursi-
 nus: μακέλας 22 καλὰ] λάλα Meinekius

οὖνομα, καὶ Σπάρτας εἰμὶ πολυτρίποδος,
καὶ Μούσας ἐδάην Ἑλικωνίδας, αἶ με τυράννων
θῆκαν Δασκύλεω κρείσσονα καὶ Γύγεω.¹

F τὸ γὰρ αὐτὸ πρᾶγμα τῷ μὲν εὐχρηστον ἢ δόξα κα-
θάπερ νόμισμα δοκιμον, τῷ δὲ δύσχρηστον καὶ βλα- 5
βερόν ἐποίησεν.

3. Ἔστω δὲ δεινόν, ὥσπερ οἱ πολλοὶ λέγουσι
καὶ ἔδουσιν, ἢ φυγὴ. καὶ γὰρ τῶν βρωμάτων πικρὰ
πολλὰ καὶ δριμύα καὶ δάκνοντα τὴν αἰσθησίν ἐστιν.
ἀλλὰ μιγνύντες αὐτοῖς ἔνια τῶν γλυκέων καὶ προσ- 10
ηνῶν τὴν ἀηδίαν ἀφαιροῦμεν. ἔστι δὲ καὶ χρώματα
λυπηρὰ τῇ ὕψει, πρὸς ἃ γίνεται τὸ συγχεῖσθαι
καὶ μαρτυρεῖν διὰ σκληρότητα καὶ βίαν ἀνίατον.
600 εἰ τοίνυν ἴαμα τῆς δυσχρηστίας ἐκείνης ἐμίξαμεν
τὴν σκιάν αὐτοῖς, ἢ τὴν ὕψιν ἀπεστρέψαμεν ἐπὶ τι 15
τῶν χλοερῶν καὶ προσηνῶν, τοῦτ' ἔξεστι ποιεῖν καὶ
πρὸς τὰ συμπτώματα, κεραννύντας αὐτοῖς τὰ χρήσιμα
καὶ φιλόανθρωπα τῶν νυνὶ σοι παρόντων, εὐπορίαν
φίλους ἀπραγμοσύνην τὸ μηδὲν ἐνδεῖν τῶν ἀναγκαίων
πρὸς τὸν βίον. οὐ γὰρ οἶμαι πολλοὺς εἶναι Σαρ- 20
διανῶν, οἳ μὴ τὰ σὰ πράγματα καὶ μετὰ φυγῆς
μᾶλλον ἐθελήσουσιν αὐτοῖς ὑπάρχειν καὶ ἀγαπήσου-
σιν ἐπὶ ξένης οὐτῷ διάγοντες, ἢ, καθάπερ οἱ κοχλῆαι
B τοῖς ὀστράκοις συμφυεῖς ὄντες ἄλλο δὲ μηδὲν ἀγα-
θὸν ἔχοντες, τῶν οἴκοι μετέχειν ἀλύπως. 25

4. Ὡσπερ οὖν ἐν κωμῳδίᾳ τις ἡτυχηκότα φίλον

1 πολυτρίποδος Anthologia: πολίτης 2 Ἑλικωνίδας
Anthologia: ἑλληνίδας 3 κρείσσονα] μεῖζονα Anthologia
13 ἀνίατον] malim ἀνίκητον vel ἄμαχον

θαρρεῖν καὶ τὴν τύχην ἀμύνεσθαι παρακαλῶν, ἐρο-
 μένον 'τίνα τρόπον', ἀποκρίνεται 'φιλοσόφως·' οὕτω
 καὶ ἡμεῖς αὐτὴν ἀμυνώμεθα φιλοσοφοῦντες ἀξίως·

'τὸν Δία δὲ πῶς ὕοντα; τὸν βορέαν δὲ πῶς;'

5 'πῦρ ζητοῦμεν βαλανεῖον ἱμάτιον στέγην· καὶ γὰρ
 οὐχ ὕόμενοι καθήμεθ' οὐδὲ κλαίμεν.' καὶ σοὶ τοί-
 νυν παρ' ὄντινον ἔστι τὸ κατεψυγμένον τοῦτο τοῦ
 βίου μέρος ἀναξωπυρεῖν καὶ ἀναθάλλειν, ἐτέρων
 βοηθημάτων μὴ δεόμενον ἀλλὰ χρώμενον εὐλογίστως
 10 τοῖς παροῦσιν. αἱ μὲν γὰρ ἱατρικαὶ σικύαι τὸ φαν- O
 λότατον ἐκ τοῦ σώματος ἀναλαμβάνουσαι κουφίζουσι
 καὶ σφύζουσι τὸ λοιπόν, οἱ δὲ φιλόλυποι καὶ φιλαί-
 τιοι τῷ τὰ χεῖριστα τῶν ἰδίων συνάγειν αἰὲ καὶ
 διαλογίζεσθαι καὶ προστετηκέναι τοῖς ἀνιστοῦσιν ἄχρη-
 15 στα καὶ τὰ χρήσιμα ποιοῦσιν ἑαυτοῖς, ἐν ᾧ μάλιστα
 καιρῷ βοηθεῖν πέφυκε. τοὺς γὰρ δοιοὺς πίθους, D
 ᾧ φίλε, οὗς Ὀμηρος ἔφη κηρῶν ἐμπλείους ἐν οὐρανῷ
 κεῖσθαι, τὸν μὲν ἀγαθῶν τὸν δὲ φαύλων, οὐχ ὁ
 Ζεὺς ταμιεύων κἀθηται, καὶ μεθιεῖς τοῖς μὲν ἥπια
 20 καὶ μεμιγμένα τοῖς δ' ἔκρατα ρεύματα τῶν κακῶν·
 ἀλλ' ἡμῶν αὐτῶν οἱ μὲν νοῦν ἔχοντες ἐκ τῶν ἀγα-
 θῶν τοῖς κακοῖς ἐπαρυντόμενοι τὸν βίον ποιοῦσιν
 ἡδίω καὶ ποτιμώτερον, τοῖς δὲ πολλοῖς ὥσπερ ἡθμοῖς
 ἐμμένει καὶ προσίσχεται τὰ φανλότεα, τῶν βελτιό-
 25 νων ὑπεκρεόντων.

5. Διὸ καὶ ἀληθῶς κακῷ τινι καὶ λυπηρῷ περι-
 πέσωμεν, ἐπάγεςθαι δεῖ τὸ ἱλαρὸν καὶ τὸ εὐθυμον

ἐκ τῶν ὑπαρχόντων καὶ ὑπολειπομένων ἀγαθῶν, τῷ
οἰκείῳ τᾷλλότριον ἐκλεαίνοντας· ὧν δ' ἡ φύσις
οὐδὲν ἔχει κακὸν ἀλλ' ὕλον· καὶ πᾶν τὸ λυποῦν ἐκ
Ε κενῆς δόξης ἀναπέπλασται, ταῦτα δεῖ, καθάπερ τοῖς
δεδοικόσι τὰ προσωπεῖα παιδίοις ἐγγὺς καὶ ὑπὸ χεῖρα
ποιοῦντες καὶ ἀναστρέφοντες ἐθίζομεν καταφρονεῖν,
οὕτως ἐγγὺς ἀπτομένους καὶ συνερείδοντας τὸν λο-
γισμὸν τὸ σαθρὸν καὶ τὸ κενὸν καὶ τετραγωδημένον
ἀποκαλύπτειν. οἷόν ἐστιν ἡ νῦν σοι παρούσα μετὰ-
στασις ἐκ τῆς νομιζομένης πατρίδος. φύσει γὰρ οὐκ
ἐστὶ πατρίς, ὥσπερ οὐδ' οἶκος οὐδ' ἀγρὸς οὐδὲ χαλ-
κεῖον, ὥς Ἀρίστων ἔλεγεν, οὐδ' ἰατρεῖον· ἀλλὰ γί-
F γνεται μᾶλλον δ' ὀνομάζεται καὶ καλεῖται τούτων
ἕκαστον ἀεὶ πρὸς τὸν οἰκοῦντα καὶ χρώμενον. ὁ γὰρ
ἄνθρωπος, ἧ φησιν ὁ Πλάτων, 'φυτὸν οὐκ ἔργειον' 15
οὐδ' ἀκίνητον 'ἀλλ' οὐράνιον' ἐστίν, ὥσπερ ἐκ ῥίξης
τὸ σῶμα τῆς κεφαλῆς ὀρθὸν ἰστάσης, πρὸς τὸν οὐ-
ρανὸν ἀνεστραμμένον. ὅθεν εὖ μὲν ὁ Ἡρακλῆς εἶπεν

'Αργεῖος ἢ Θηβαῖος· οὐ γὰρ εὐχομαι
μῖα· ἅπας μοι πύργος Ἑλλήνων πατρίς.'

20

ὁ δὲ Σωκράτης βέλτιον, οὐκ Ἀθηναῖος οὐδ' Ἑλλήν
ἀλλὰ κόσμιος εἶνακ φήσας, ὥς ἂν τις Ῥώδιος εἶπεν
601 ἢ Κορίνθιος· ὅτι μηδὲ Σουνίῳ, μηδὲ Ταινάρῳ μηδὲ
τοῖς Κεραινίοις ἐνέκλεισεν ἑαυτόν.

2 τᾷλλότριον *: τὸ ἀλλότριον 9 μετὰστασις X: κατὰστα-
σις 15 Πλάτων] Tim. p. 90 a 17 ἰστάσης *: ἰστώσης 18
εὖ μὲν ὁ Stobaeus 40, 3: ὁ μὲν 19 Nauck. p. 914 22 ὥς
ἂν τις — Κορίνθιος] del. Stegmannus

‘ὄραῖς τὸν ὑψοῦ τόνδ’ ἄπειρον αἰθέρα,
καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ’ ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις;’

οὔτοι τῆς πατρίδος ἡμῶν ὅροι εἰσί, καὶ οὐδεὶς οὔτε
φυγὰς ἐν τούτοις οὔτε ξένος οὔτ’ ἄλλοδαπός, ὅπου
5 ταὐτὸ πῦρ ὕδωρ ἀήρ, ἄρχοντες οἱ αὐτοὶ καὶ διοι-
κηται καὶ πρυτάνεις, ἥλιος σελήνη φωσφόρος· οἱ
αὐτοὶ νόμοι πᾶσι, ὑφ’ ἐνὸς προσταγματος καὶ μιᾶς
ἡγεμονίας τροπαὶ βόρειοι τροπαὶ νότιοι ἰσημερίαι
Πλειὰς Ἀρκτοῦρος, ὦραι σπόρων ὦραι φντειῶν· εἰς B
10 δὲ βασιλεὺς καὶ ἄρχων ἑθεὶς ἀρχὴν τε καὶ μέσα καὶ
τελευτήν ἔχων τοῦ παντός, εὐθείᾳ περαίνει κατὰ
φύσιν περιπορευόμενος· τῷ δ’ ἔπεται Δίκη τῶν ἀπο-
λειπομένων τοῦ θείου νόμου τιμωρός, ἥ χρώμεθα
πάντες ἀνθρώποι φύσει πρὸς πάντας ἀνθρώπους
15 ὥσπερ πολίτας.

6. Τὸ δέ σε μὴ κατοικεῖν Σάρδεις οὐδὲν ἐστίν·
οὐδὲ γὰρ Ἀθηναῖοι πάντες κατοικοῦσι Κολλυτὸν
οὐδὲ Κορίνθιοι Κράνειον οὐδὲ Πιτάνην Λάκωνες.
ἄρ’ οὖν ξένοι καὶ ἀπόλιδες εἰσιν Ἀθηναίων οἱ μετα-
20 σtάντες ἐκ Μελίδης εἰς Διωμίδα, ὅπου καὶ μῆνα
Μεταγειντιῶνα καὶ θυσίαν ἐπώνυμον ἄγουσι τοῦ
μετοικισμοῦ τὰ Μεταγείτνια, τὴν πρὸς ἑτέρους γειτ- C
νίαςιν εὐκόλως καὶ ἱλαρῶς ἐκδεχόμενοι καὶ στέρ-
γοντες; οὐκ ἂν εἴποις. τί οὖν τῆς εἰκουμένης μέρος
25 ἢ τῆς γῆς ἀπάσης ἕτερον ἑτέρου μακρὸν ἐστίν, ἣν ἀπο-

1 Nauck. p. 663 2 ἐν Iunius 3 εἰσί] del. Benselerus.
Malim εἰσιν ὅροι 5 ταὐτὸ *: τὸ αὐτὸ 11 εὐθείᾳ περαίνει
κέ.] ex Plat. de Legg. p. 716 a 17 Κολλυτὸν Duebnerus:
κολυττὸν 25 ἀποδεικνύουσιν idem: ὑποδεικνύουσιν

δεικνύουσιν οἱ μαθηματικοὶ σημεῖον λόγον ἔχουσαν ἀδιαστάτου πρὸς τὸν οὐρανόν; ἀλλ' ἡμεῖς ὥσπερ μύρμηκες ἢ μέλιτται μυρμηκιᾶς μιᾶς ἢ κυψέλης ἐκπεσόντες ἀδημονοῦμεν καὶ ξενοπαθοῦμεν, οὐκ εἰδότες οὐδὲ μεμαθηκότες οἰκεῖα τὰ πάντα ποιεῖσθαι καὶ 5 νομίζειν ὥσπερ ἔστι. καίτοι γελῶμεν τὴν ἀβελτερίαν τοῦ φάσκοντος ἐν Ἀθήναις βελτίονα σελήνην εἶναι τῆς ἐν Κορίνθῳ· τρόπον τινὰ τὰντὸ πάσχοντες, ὅταν ἀμφιγνοῶμεν ἐπὶ ξένης γενόμενοι τὴν γῆν τὴν θάλατταν τὸν ἀέρα τὸν οὐρανόν, ὥς ἕτερα καὶ 10 D διαφέροντα τῶν συνήθων. ἡ μὲν γὰρ φύσις ἐλευθέρους ἡμᾶς καὶ λελυμένους ἀφίησιν, ἡμεῖς δ' αὐτοὶ συνδέομεν ἑαυτοὺς συστενοχωροῦμεν ἐγκατοικοδομοῦμεν, εἰς μικρὰ καὶ γλίσχρα συνελαύνομεν. εἶτα τῶν μὲν Περσῶν βασιλέων καταγελῶμεν, εἰ γε δὴ ἀλη- 15 θὲς ὅτι τὸ τοῦ Χοάσπου μόνον ὕδωρ πίνοντες ἄνυδρον αὐτοῖς τὴν ἄλλην ποιοῦσιν οἰκουμένην· ὅταν δὲ μεταστῶμεν εἰς ἕτερα χωρία, τοῦ Κηφισοῦ γλίσχόμενοι καὶ τὸν Εὐρώταν ἢ τὸν Ταῦγετον ἢ τὸν Παρνασὸν ἐπιποθοῦντες, ἄπολιν καὶ ἀοίκητον αὐτοῖς 20 τὴν οἰκουμένην ποιοῦμεν.

7. Αἰγυπτίων μὲν οὖν οἱ δι' ὀργὴν τινα καὶ E χαλεπότητα τοῦ βασιλέως εἰς Αἰθιοπίαν μετοικιζόμενοι, πρὸς τοὺς δεομένους ἐπανελθεῖν ἐπὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐπιδεικνύντες τὰ αἰδοῖα κυνικώτε- 25 ρον οὔτε γάμων ἔφασαν οὔτε παίδων ἀπορήσειν,

5 οὐδὲ μεμαθηκότες | accessit ex Stobaeo τὰ ex eodem
8 τὰντὸ *: τὸ αὐτὸ 13 στενοχωροῦμεν Stobaeus 16 ὅτι
om. mei codd. malim ὥς

ἄχρῃ οὐ ταῦτα μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσιν· εὐπρεπέστερον
 δ' ἐστὶ καὶ σεμνότερον εἰπεῖν ὥς, ὅπου καὶ ὅτῳ
 μετρίων πρὸς τὸν βίον εὐπορεῖν συμβέβηκεν, ἐνταῦθ'
 οὗτος οὐτ' ἄπολις οὐτ' ἀνέστιος οὔτε ξένος ἐστὶ·
 5 μόνον ἔχειν δεῖ πρὸς τούτοις νοῦν καὶ λογισμὸν
 ὥσπερ ἄγκυραν κυβερνήτην, ἵνα παντὶ χρῆσθαι λι- F
 μένι προσορμισθεὶς δύνηται. πλοῦτον μὲν γὰρ ἀπο-
 βαλόντα θάδιως οὐκ ἔστι καὶ ταχέως ἄλλον συναγα-
 γεῖν· πατρὶς δὲ γίγνεται πᾶσα πόλις εὐθὺς ἀνθρώπῳ
 10 χρῆσθαι μεμαθηκότι καὶ ρίξας ἔχοντι πανταχοῦ ζῆν
 τε καὶ τρέφεσθαι καὶ παντὶ τόπῳ προσφύεσθαι δυ-
 ναμένους· οἷας εἶχε Θεμιστοκλῆς οἷας Δημήτριος ὁ
 Φαληρεὺς. οὗτος μὲν γὰρ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετὰ
 τὴν φυγὴν πρῶτος ὢν τῶν Πτολεμαίου φίλων, οὐ
 15 μόνον αὐτὸς ἐν ἀφθόνοις διῆγεν ἀλλὰ καὶ τοῖς
 Ἀθηναίοις δωρεὰς ἔπεμπε. Θεμιστοκλῆς δὲ χορηγία 602
 βασιλικῇ πρυτανευόμενος εἰπεῖν λέγεται πρὸς τὴν
 γυναικὰ καὶ τοὺς παῖδας 'ἀπωλόμεθ' ἂν, εἰ μὴ ἀπω-
 λόμεθα.' διὸ καὶ Διογένης ὁ κύων πρὸς τὸν εἰπόντα,
 20 'Σινωπεῖς σου φυγὴν ἐκ Πόντου κατέγνωσαν.' 'ἐγὼ
 δ' ' εἶπεν 'ἐκείνων ἐν Πόντῳ μονήν,

ἄγκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου·

Στρατόνικος δὲ τὸν ἐν Σερῖφῳ ξένον ἠρώτησεν, ἐφ'
 ὅτῳ τῶν ἀδικημάτων φυγὴ τέτακται παρ' αὐτοῖς ἐπι-

1 ἔχουσιν Duebnerus: ἔχουσιν 6 ἄγκυραν καὶ R 8 θά-
 διως Stobaeus: θάον. Unde fort. θάδιως ἄλλον, omisso pro-
 ximo ἄλλον quod accessit ex Stobaeo 22 ἀξένου Her-
 cherus ex Eur. Iph. T. 253: εὐξείνου πόρου Salmasius ex
 eodem: πόντου

τίμιον· ἀκούσας δ' ὅτι τοὺς ῥαδιουργοὺς φυγα-
δεύουσι, 'τί οὖν' εἶπεν 'οὐκ ἐρραδιούργησας, ὅπως
ἐκ τῆς στενοχωρίας ταύτης μεταστῆς;' ὅπου φησὶν
B ὁ κωμικὸς τὰ σῦκα ταῖς σφενδόναις τρυγᾶσθαι, καὶ
πάντ' ἔχειν ὕσων δεῖ τὴν νῆσον.

5

8. Ἄν γὰρ σκοπῆς ἄνευ κενῆς δόξης τὴν ἀλή-
θειαν, ὁ μίαν πόλιν ἔχων ξένος ἐστὶ τῶν ἄλλων
ἀπασῶν καὶ ἀλλότριος. οὐ γὰρ δοκεῖ καλὸν οὐδὲ
δίκαιον εἶναι καταλιπόντα τὴν ἑαυτοῦ νέμειν ἐτέραν.

'Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει,'

10

κἂν ἄδοξος ἢ κἂν νουσώδης κἂν ταράττεται στάσεσιν ὅφ'
ἑαυτῆς καὶ πράγμασι μὴ ὑγιαίνουσιν. οὗ δ' ἡ τύχη τὴν
ιδίαν ἀφήρηται, τούτῳ δίδωσιν ἔχειν τὴν ἀρέσασαν.
C τὸ γὰρ καλὸν ἐκεῖνο παράγγελμα τῶν Πυθαγορείων
'ἔλοῦ βίον ἄριστον, ἡδὺν δ' αὐτὸν ἡ συνήθεια ποιή- 15
σει,' κἂν ταῦθ' αὖ σοφόν ἐστι καὶ χρήσιμον· 'ἔλοῦ πό-
λιν τὴν ἀρίστην καὶ ἡδίστην, πατρίδα δ' αὐτὴν ὁ
χρόνος ποιήσῃ, καὶ πατρίδα μὴ περισπῶσαν μὴ ἐνο-
χλοῦσαν μὴ προστάττουσαν· εἰσένεγκε, πρέσβευσον
εἰς Ῥώμην, ὑπόδεξαι τὸν ἡγεμόνα, λειτούργησον.' 20
ἂν γὰρ τούτων τις μνημονεύῃ φρένας ἔχων καὶ μὴ
παντάπασι τετυφωμένος, αἰρήσεται καὶ νῆσον οἰκεῖν
φυγὰς γενόμενος, Γύαρον ἢ Κίναρον

'σκληρὰν ἄκαρπον καὶ φυτεύεσθαι κακὴν,'

2 ἐρραδιούργησας *: ἐρραδιούργησας 3 μετέστης Co-
betus 4 κωμικὸς] Kock. 3 p. 551. cf. 1 p. 79 καὶ] καὶ?
5 πάντα] σπάνια Duebnerus δεῖ] οὐ δεῖ Cobetus 10
Nauck. p. 588 19 εἰσένεγκε Cobetus: εἰσένεγκαι 24
Nauck. p. 914. Kock. 3 p. 613 κἀμφυτεύεσθαι Naberus

οὐκ ἄθυμων οὐδ' ὀδυρόμενος οὐδὲ λέγων ἐκεῖνα τὰ
τῶν παρὰ Σιμωνίδῃ γυναικῶν,

ἴσχει δέ με πορφυρέας ἄλδς ἀμφιταρασσομένας D
[ὄρουμαγδός·

5 ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τοῦ Φιλίππου λογιζόμενος· πεσὼν
γὰρ ἐν παλαίστρᾳ καὶ μεταστραφείς, ὥς εἶδε τοῦ σώ-
ματος τὸν τύπον, ὧς Ἡράκλεις· εἶπεν ὥς μικροῦ
μέρους τῆς γῆς φύσει μετέχοντες, ὅλης ἐφιέμεθα
τῆς οἰκουμένης·

10 9. Οἶμαί σε τῆς Νάξου γεγονέναι θεατὴν· εἰ δὲ
μή, τῆς γ' Ἑλλάδας ἐνταῦθα πλησίον οὔσης· ἀλλ'
ἐκείνη μὲν ἐχώρει τὸν Ἐφιάλτην καὶ τὸν Ὀπτον, αὕτη
δὲ τοῦ Ὠρίωνος ἦν οἰκητήριον. ὁ δ' Ἀλκμέων ἰλὸν
νεοπαγῇ τοῦ Ἀχελώου προσχωννύντος ἐπώκησεν ὑπο-
15 φεύγων τὰς Εὐμενίδας, ὥς οἱ ποιηταὶ λέγουσι· ἐγὼ E
δὲ κάκεινον εἰκάσω φεύγοντα πολιτικὰς ταραχὰς καὶ
στάσεις καὶ συκοφαντίας ἐρινυώδεις ἐλέσθαι βραχὺ
χωρίον ἀπραγμόνως ἐν ἡσυχίᾳ κατοικεῖν. Τιβέριος
δὲ Καῖσαρ ἐν Καπρέαις ἐπὶ ἔτη διητήθη μέχρι
20 τῆς τελευτῆς· καὶ τὸ τῆς οἰκουμένης ἡγεμονικὸν
ἰερόν ὥσπερ εἰς καρδίαν συνηγμένον οὐδαμοῦ με-
τέστη τοσοῦτον χρόνον. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν αἱ τῆς
ἡγεμονίας φροντίδες ἐπιχεόμεναι καὶ προσφερόμεναι
πανταχόθεν, οὐ καθαρὰν παρεῖχον οὐδ' ἀκτύμονα
25 τὴν νησιῶτιν ἡσυχίαν· ὧς δ' ἔξεστιν εἰς μικρὰν ἀπο- F

2 Σιμωνίδῃ] Bergk. 3 p. 412 4 ὄρουμαγδός Duebnerus:
ὄρουμαγδός 11 γ' Ἑλλάδας idem: Θουρίας 13 Ἀλκμέων *:
ἀλκμαίων 14 Ἀχελώου *: ἀχελώου 16 ταραχὰς Emperius:
ἀρχάς

βάντι νῆσον οὐ μικρῶν ἀπηλλάχθαι κακῶν, οὗτος
ἄθλιός ἐστι μὴ προσλαλῶν ἑαυτῷ τὰ Πινδαρικά
μηδ' ἐπ' ἄδων πολλάκις

ἔλαφρὰν κυπάρισσον φιλέειν,
ἔἴην δὲ νομὸν Κρήτας περιδαῖον·
ἔμοι δ' ὀλίγον μὲν γὰρ δέδοται, ὕθην ἄδρους,
πενθέων δ' οὐκ ἔλαχον οὐδὲ στασίων·

οὐδὲ προσταγμάτων ἡγεμονικῶν οὐδ' ὑπουργιῶν ἐν
πολιτικαῖς χρεῖαις καὶ λειτουργιῶν δυσπαραιτήτων.

10. Ὅπου γὰρ οὐ φάυλως δοκεῖ λέγειν ὁ Καλλι-
μαχος τό

ἔμῃ μετρεῖν σχολίῳ Περσίδι τὴν σοφίην·

ἤπου τὴν εὐδαιμονίαν σχολίοις καὶ παρασάγγαις
603 μετροῦντες, εἴην νῆσον οἰκῶμεν διακοσίῳ σταδίων,
ἀλλὰ μὴ τεσσάρων ἡμερῶν ὥσπερ ἡ Σικελία περὶ-
πλουν ἔχουσιν, ὁδυνᾶν ἑαυτοὺς καὶ θρηνεῖν ὀφεί-
λομεν ὥς κακοδαιμονοῦντες; τί γὰρ ἡ πλατεῖα χώρα
πρὸς τὸν ἔλυπον βίον; οὐκ ἀκούεις τοῦ Ταντάλου
λέγοντος ἐν τῇ τραγῳδίᾳ

ἔσπειρω δ' ἄρουραν δώδεχ' ἡμερῶν ὁδόν,

Βερέκυντα χῶρον,

εἴτα μετ' ὀλίγον λέγοντος

οὐμὸς δὲ πότμος οὐρανῷ κυρῶν ἔνω,

4 Bergk. 1 p. 434 5 περιδαῖον Hermannus: περι-
δαίων 6 ὕθην] τόθην Bergk. 7 οὐδὲ] om. mei 10
Καλλίμαχος] fr. 481 ed. Schneiderus 12 μετρεῖν] om. mei
20 Nauck. p. 52 21 Βερέκυντα Strabo p. 580: βερέκυνθα
23 οὐμὸς δὲ πότμος Porsonus: θυμὸς δὲ ποθ' ἄμους

ἔραξε πίπτει, καὶ με προσφωνεῖ τάδε·
 γίννωσκε τάνθρωπεια μὴ σέβειν ἄγαν;
 ὁ δὲ Ναυσίδοος τὴν εὐρύχωρον Ἑπέρειαν καταλιπὼν
 διὰ τὸ γειτνιάειν τοὺς Κύκλωπας αὐτῇ, καὶ μεταστὰς
 5 εἰς νῆσον

ἑκάς ἀνδρῶν ἀλφρηστάων· B
 καὶ κατοικῶν ἀνεπίμικτος ἀνθρώπων
 ἁπάνευθε, πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,

τὸν ἡδιστον παρεσκεύασε βίον τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις.
 10 τὰς δὲ Κυκλάδας πρότερον μὲν οἱ Μίνω παῖδες,
 ὕστερον δ' οἱ Κόδρου καὶ Νείλεω κατῴκησαν, ἐν
 αἷς τὰ νῦν οἱ ἀνόητοι φυγάδες οἴονται κολάζεσθαι.
 καίτοι ποία φυγαδικὴ νῆσος οὐκ ἔστι πλατυτέρα τῆς
 Σκιλλουντίας χώρας, ἐν ἣ Ἄενοφῶν μετὰ τὴν στρα-
 15 τείαν τὸ λιπαρὸν εἶδε γῆρας; ἢ δ' Ἀκαδημία, τρισ-
 χιλίων δραχμῶν χωρίδιον ἐωνημένον, οἰκητήριον
 ἦν Πλάτωνος καὶ Ξενοκράτους καὶ Πολέμωνος αὐ-
 τόθι σχολαζόντων καὶ καταβιούντων τὸν ἅπαντα
 χρόνον, πλὴν μίαν ἡμέραν, ἐν ἣ Ξενοκράτης καθ' C
 20 ἑκάστον ἔτος εἰς ἄστὺ κατῆει Διονυσίων καινοῖς τρα-
 γωδοῖς ἐπικοσμῶν, ὡς ἔφασαν, τὴν ἑορτήν. Ἀριστο-
 τέλην δὲ καὶ λελοιδόρηκε Θεόκριτος ὁ Χῖος, ὅτι τὴν
 παρὰ Φιλίππῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ δίδαιταν ἀγαπήσας
 εἴλετο ναίειν

25 ἀντ' Ἀκαδημίας Βορβόρου ἐν προχοαῖς.
 ἔστι γὰρ ποταμὸς περὶ Πέλλην, ὃν Μακεδόνες Βόρ-

6 ἀνδρῶν Homerus ζ 8: ἄλλων 8 id. ζ 204 13 ποία]
 om. mei codd. 15 Ἀκαδημία *: ἀκαδημία 22 Θεόκρι-
 τος] Mueller. 2 p. 86

βορον καλοῦσι. τὰς δὲ νήσους ὥσπερ ἐπίτηδες ὕμνων
καὶ συνιστὰς ἡμῖν ὁ ποιητής,

‘*Ἀῖμνον δ’ εἰσαφίκανε, πόλιν θείοιο Θόαντος.*’

καὶ

D ‘*ὄσσον Λέσβος ἄνω, μακάρων ἔδος, ἐντὸς ἔεργει.*’ 5
καί.

‘*Σκυῖρον ἑλὼν αἰπεῖαν, Ἐνυῆος πτολίεθρον.*’

καί

‘*οὐ δ’ ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων θ’ ἱερῶν
νήσων, αἷ ναίουσι πέρην ἄλός, Ἥλιδος ἔντα.*’ 10

καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν νῆσον οἰκεῖν φησι τὸν
θεοφιλέστατον Ἀῖολον, τὸν σοφώτατον Ὀδυσσεά, τὸν
ἀνδρειότατον Αἴαντα, τὸν φιλοξενώτατον Ἀλκίνοον.

11. Ὁ μὲν οὖν Ζήνων, πυθόμενος ἦν ἔτι λοι-
πὴν εἶχε ναῦν μετὰ τῶν φορτίων καταπεπομένην 15
ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ‘εὖγ’ εἶπεν ‘ὦ τύχη, ποιεῖς, εἰς
τρίβωνα καὶ βίον φιλόσοφον συνελεύνουσ’ ἡμᾶς.’

E ἀνὴρ δὲ μὴ τετυφωμένος παντάπασι μὴδ’ ὀχλομα-
νῶν οὐκ ἂν οἶμαι τὴν τύχην μέμψαιτο συνελευνό-
μενος εἰς νῆσον, ἀλλ’ ἐπαινέσειεν ὅτι τὸν πολὺν 20
ἔλυν καὶ ῥέμβον ἑαυτοῦ καὶ πλάνας ἐν ἀποδημίαις
καὶ κινδύνους ἐν θαλάσῃ καὶ θορύβους ἐν ἀγορᾷ
περιελούσα, μόνιμον καὶ σχολαῖον καὶ ἀπερίσπαστον
καὶ ἴδιον βίον ὥς ἀληθῶς δίδωσι, κέντρῳ καὶ δια-
στήματι περιγράφασα τὴν τῶν ἀναγκαίων χρεῖαν. 25

3 Hom. Ξ 230 5 id. Ω 544 μακάρων] Μάκαρος Ho-
merus 7 id. I 668 9 id. B 625 22 καὶ κινδύνους ἐν
θαλάσῃ] om. mei codd. 24 ἴδιον] bene habere vid. 25
τῇ τῶν ἀν. χρεῖα R

ποία γὰρ νῆσος οἰκίαν οὐκ ἔχει περίπατον λουτρον
 ἰχθυὺς λαγῶνους ἄγρᾳ καὶ παιδιᾷ χρῆσθαι βουλομέ-
 νοις; τὸ μέγιστον, ἡσυχίας, ἥς διψῶσιν ἕτεροι, σοὶ
 πολλάκις τυχεῖν ἔνεστιν· ἀλλὰ πεττεύοντας καὶ ἀπο- F
 5 κρυπτομένους οἴκοι συκοφάνται καὶ πολυπράγμονες
 ἐξιχνεύοντες καὶ διώκοντες ἐκ τῶν προαστείων καὶ
 τῶν κήπων εἰς ἀγορὰν καὶ εἰς αὐλὴν βίᾳ κατάγου-
 σιν· εἰς δὲ νῆσον οὐκ ἐνοχλῶν τις οὐκ αἰτῶν οὐ
 δανειζόμενος οὐκ ἐγγυήσασθαι παρακαλῶν οὐ συν-
 10 αρχαίρεσιδάσαι, δι' εὐνοίαν δὲ καὶ πόθον οἱ βέλ- 604
 τιστοι τῶν ἀναγκαίων καὶ οἰκείων πλέουσιν· ὁ δ'
 ἄλλος βίος ἄσυχλος καὶ ἱερὸς ἀνεῖται τῷ βουλομένῳ
 καὶ μεμαθηκότι σχολάζειν. ὁ δὲ τοὺς περιτρέχοντας
 ἔξω καὶ τοῦ βίου τὸ πλεῖστον ἐν πανδοκείοις καὶ
 15 πορθμείοις ἀναλίσκοντας εὐδαιμονίζων, ὁμοίος ἐστὶ
 τῷ τοὺς πλάνητας οἰομένῳ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων
 πράττειν ἄμεινον· καίτοι τῶν πλανήτων ἕκαστος ἐν
 μιᾷ σφαίρᾳ καθάπερ ἐν νήσῳ περιπολῶν διαφυλάττει
 τὴν τάξιν· ἥλιος γὰρ οὐχ ὑπερβήσεται τὰ μέτρα·
 20 φησὶν δ' Ἡράκλειτος· 'εἰ δὲ μή, Ἑρινύες μιν Δίκης
 ἐπίκουροι ἐξευρήσουσιν.'

12. Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὦ φίλε, καὶ τὰ τοιαῦτα B.
 πρὸς ἐκείνους λέγωμεν καὶ κείνοις ἐπάδωμεν, οἷς εἰς
 νῆσον ἀφρικισμένοις ἀνεπίμικτα ποιεῖ τᾶλλα
 25 'πόντος ἁλός, ὃ πολεῖς ἀέκοντας ἐρύκει.'

3 τὸ] τὸ δὲ αὖ καὶ τὸ? 4 πολλάκις] transponit post
 ἕτεροι R 15 πορθμείοις *: πορθμίοις 19 τὰ R 20 Ἡρά-
 κλειτος] Bywater. p. 12 Ἑριννύες mei 24 τᾶλλα *: τὰ
 ἄλλα 25 πόντος — πολεῖς] ἁλὸς πολιῆς ὃ πολέας Hom. Φ 59

σοι δ' οὐχ ἑνὸς δεδομένου μόνον, ἀλλ' ἀπειρημένου
 τόπον, πασῶν ἐστὶν ἐξουσία πόλεων ἢ μιᾶς κώλυσις.
 ἀλλὰ μὴν τῷ 'οὐκ ἄρχομεν οὐδὲ βουλευόμεν οὐδ'
 ἀγωνοθετοῦμεν' ἀντίθες τό 'οὐ στασιάζομεν οὐδ'
 ἀναλίσκομεν οὐδὲ προσηρτήμεθα θύραις ἡγεμόνος·
 οὐδὲν οὖν μέλει ἡμῖν, ὅστις ὁ κεκληρωμένος τὴν
 ἐπαρχίαν ἐστίν, εἰ ἀκράχολος εἰ ἐπαχθής.' ἀλλ' ἡμεῖς,
 καθάπερ Ἀρχίλοχος τῆς Θάσσου τὰ καρποφόρα καὶ
 οἰνόπεδα παρορῶν, διὰ τὸ τραχὺ καὶ ἀνώμαλον διέ-
 βαλε τὴν νῆσον εἰπὼν

ἦδε δ' ὥστ' ὕνου ῥάχῃς

ἔστηκεν ὕλης ἀγρίας ἐπιστεφής,

οὕτω τῆς φυγῆς πρὸς ἓν μέρος τὸ ἄδοξον ἐντεινό-
 μενοι παρορῶμεν τὴν ἀπραγμοσύνην καὶ τὴν σχολὴν
 καὶ τὴν ἐλευθερίαν. καίτοι τοὺς γε Περσῶν βασι-
 λέας ἐμακάριζον ἐν Βαβυλῶνι τὸν χειμῶνα διάγον-
 τας, ἐν δὲ Μηδίᾳ τὸ θέρος, ἐν δὲ Σούσοις τὸ ἡδι-
 στον τοῦ ἔαρος. ἔξεστι δῆπου καὶ τῷ μεθεστῶτι
 μυστηρίοις ἐν Ἐλευσίνι διατρίβειν Διονυσίοις ἐν
 Ἀθήναις, Ὀλύμπῳ ἐν Πίσῃ Νέμε' ἐν Ἀργεὶ πανη-
 γυρίζειν, Πυθίων ἀγομένων εἰς Δελφοὺς παρελθεῖν,
 Ἰσθμίων εἰς Κόρινθον, ἅνπερ ἡ φιλοθέωρος· εἰ δὲ
 μή, σχολὴ περίπατος ἀνάγνωσις ὕπνος ἀθορύβητος·
 τὸ τοῦ Διογένηος Ἀριστοτέλης ἀριστᾶ, ὅταν δοκῇ

1 μόνον] μόνου Duebnerus. Deleverim 4 ἀντίθες scripsi
 cum Imperio: ἂν ἀντιθῆς οὐδ' Stegmannus: οὐκ 6 οὐδὲν
 οὐκ R: οὐδὲ ἡμῖν μέλει Benselerus 7 ἀκράχολος *: ἀκράχολος
 ἀλλ' Basileensis: ἀλλ' ὥς, unde ἐπαχθής ἄλλως,
 ἀλλ' R 11 Bergk. 2 p. 889 18 δέ που R. malim δὲ δῆπου
 20 Ἀθήναις, Ὀλύμπῳ ἐν Πίσῃ, Νέμε' ἐν ego addidi

Φιλίππῳ, Διογένης, ὅταν Διογένει, μήτε πραγμα-
τείας μήτ' ἄρχοντος μήθ' ἡγεμόνος. τὴν συνήθη δίκαι-
ταν περισπῶντος.

13. Διὰ τοῦτο τῶν φρονηματώτατων καὶ σοφωτά-
των ὀλίγους ἂν εὗροις ἐν ταῖς ἑαυτῶν πατρίσι κεκη-
δευμένους, οἱ δὲ πλεῖστοι μηδενὸς ἀναγκάζοντος
αὐτοὶ τὸ ἀγκύριον ἀράμενοι μεθωρμίσαντο τοὺς βίους
καὶ μετέστησαν οἱ μὲν εἰς Ἀθήνας οἱ δ' ἐξ Ἀθηνῶν.
τίς γὰρ εἰρηκε τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἐγκώμιον τοι-
10 οὔτον, οἷον Εὐριπίδης;

ἥ πρῶτα μὲν λεῶς οὐκ ἐπακτὸς ἄλλοθεν,
αὐτόχθονες δ' ἔφρμεν· αἱ δ' ἄλλαι πόλεις E
πεσσῶν ὁμοίως διαφορηθεῖσαι βολαῖς,
ἄλλαι παρ' ἄλλων εἰσὶν εἰσαγῶγμοι·

15 'εἰ δὲ πάρεργον χροῖ τι κομπάσαι, γύναι,
οὐρανὸν ὑπὲρ γῆς ἔχομεν εὖ κεκραμένον·
ἴν' οὔτ' ἄγαν πῦρ οὔτε χεῖμα συμπίπτει.
ἂ δ' Ἑλλάς Ἀσία τ' ἐκτρέφει κάλλιστα γῆς,
δέλεαρ ἔχοντες τήνδε συνθηγεύομεν·

20 ἀλλ' ὁ ταῦτα γράψας εἰς Μακεδονίαν ὄχρετο καὶ
παρ' Ἀρχελάφ κατεβίωσεν. ἀκήκοας δὲ δήπου καὶ
τουτὶ τοῦπιγραμμάτιον

'Αἰσχύλον Εὐφορίωνος Ἀθηναῖον τόδε κεύθει F
μνημα καταφθίμενον πυροφόροιο Γέλας·

7 ἀγκύριον] ἀνάτιον Cobetus 10 Εὐριπίδης] Nauck.
p. 467 14 εἰσαγῶγμοι Lycurgus in Leocratea § 100: ἀγώ-
γμοι 15 Nauck. p. 677 εἰ δ' ἐκ πάρεργον. idem γυ-
ναῖκες mei codd. 16 κεκραμένον X: συγκεκραμένον 17
συμπίπτει Nauckius: συμπίπτει 18 τ' ἐκτρέφει Musgravius:
τε τρέφει γῆς, δέλεαρ*: τῆς δὲ ἔλεαρ 19 τήνδε Lobeckius
21 δὲ δήπου W: δι' ἐπῶν 22 τὸ ἐπιγραμμάτιον codd.

καὶ γὰρ καὶ οὗτος εἰς Σικελίαν ἀπῆρε καὶ Σιμωνίδης πρότερον. τὸ δ' "Ἡροδότου Ἀλικαρνησέος ἱστορίης ἀπόδειξις ἦδε" πολλοὶ μεταγράφουσιν "Ἡροδότου Θουρίου" μετόκησε γὰρ εἰς Θουρίους καὶ
605 τῆς ἀποικίας ἐκείνης μετέσχε. τὸ δ' ἱερὸν καὶ δαιμόνιον

ἐν Μούσαις πνεῦμα, Φρυγίας κοσμήτορα μάχας

"Ὅμηρον, οὐ τοῦτο πεποιήκε πολλὰς ἀμφισβητήσιμον πόλεσιν, ὅτι μὴ μῖα ἐστὶν ἐγκωμιαστής; καὶ ξενίου Δίδος πολλὰ τιμὰ καὶ μεγάλαι.

10

14. Εἰ δὲ φῆσει τις ὅτι δόξαν οὗτοι καὶ τιμὰς ἐθήρευνον, ἐπὶ τοὺς σοφοὺς ἐλθὲ καὶ τὰς σοφὰς Ἀθήνησι σχολὰς καὶ διατριβάς· ἀναπέμψασαι τὰς ἐν Ἀνκίρῳ τὰς ἐν Ἀκαδημείᾳ, τὴν Στοὰν τὸ Παλλάδιον τὸ Ῥοδεῖον. εἰ τὴν Περιπατητικὴν ἀσπάζῃ μά-
15 λιστα καὶ τεθαύμακας, Ἀριστοτέλης ἦν ἐκ Σταγείρων, Θεόφραστος ἐξ Ἐρέσου, Σπράτων ἐκ Λαμφάκου, Γλύκων ἐκ Τρωάδος, Ἀρίστων ἐκ Κέω, Κριτόλαος Φασηλίτης· εἰ τὴν Στωικὴν, Ζήνων Κιτιεύς, Κλεάνθης Ἄσσιος, Χρύσιππος Σολεύς, Διογένης Βαβυ-
20 λώνιος, Ἀντίπατρος Ταρσεύς· ὁ δ' Ἀθηναῖος Ἀρχέδημος εἰς τὴν Πάρθων μεταστὰς ἐν Βαβυλῶνι Στωικὴν διαδοχὴν ἀπέλιπε. τίς οὖν τούτους ἐδίωξεν; οὐδεὶς· ἀλλ' αὐτοὶ διώκοντες ἡσυχίαν, ἥς οὐ πάνυ μέτεστιν οἴκοι τοῖς ἡντινοῦν δόξαν ἢ δύναμιν ἔχουσι,

2 Ἀλικαρνησέος *: ἀλικαρνασέως 3 ἀπόδειξις *: ἀπόδειξις ἦδε] τόδε mei codd. 4 Θουρίους X: θούρους 14 Ἀκαδημεία *: ἀκαδημεία 17 Ἐρέσου Basileensis: ἐφέσου 19 εἰ] εἰς mei codd. 20 Ἄσσιος S: λύσιος.

τὰ μὲν ἄλλα λόγοις τοῦτο δ' ἔργοις ἡμᾶς διδάσκουσι.
καὶ γὰρ νῦν οἱ δοκιμώτατοι καὶ κράτιστοι ζῶσιν
ἐπὶ ξένης, οὐ μετασταθέντες ἀλλὰ μεταστάντες, οὐδὲ
φυγαδευθέντες ἀλλὰ φυγόντες αὐτοὶ πράγματα καὶ
5 περισπασμοὺς καὶ ἀσχολίας, ὥς αἱ πατρίδες φέρουσι.
καὶ γὰρ τοῖς παλαιοῖς ὥς ἔοικεν αἱ Μοῦσαι τὰ κάλ-
λιστα τῶν συνταγμάτων καὶ δοκιμώτατα φυγὴν λα-
βοῦσαι συνεργὸν ἐπετέλεσαν. Θουκυδίδης Ἀθηναῖος
συνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθη-
10 ναίων ἐν Θοράκῃ περὶ τὴν Σμαπτήν ὕλην· Ξενοφῶν ἐν
Σκιλλοῦντι τῆς Ἠλείας, Φίλιστος ἐν Ἠπείρῳ, Τίμαιος
ὁ Ταυρομενίτης ἐν Ἀθήναις, Ἀνδροτίων Ἀθηναῖος
ἐν Μεγάροις, Βακχυλίδης ὁ ποιητὴς ἐν Πελοπον- D
νήσῳ. πάντες οὗτοι καὶ πλείονες ἄλλοι τῶν πατρί-
15 δων ἐκπεσόντες οὐκ ἀπέγνωσαν οὐδ' ἔρριψαν ἑαυ-
τούς, ἀλλ' ἐχρήσαντο ταῖς εὐφυΐαις ἐφ' ὅδιον παρὰ
τῆς τύχης τὴν φυγὴν λαβόντες, δι' ἣν πανταχοῦ
καὶ τεθνηκότες μνημονεύονται· τῶν δ' ἐμβαλόντων
καὶ καταστασιασάντων οὐδὲ εἰς λόγος οὐδενὸς ἀπο-
20 λέλειπται.

15. Διὸ καὶ γελοῖός ἐστιν ὁ νομίζων ἀδοξίαν
τῇ φυγῇ προσεῖναι. τί λέγεις; ἀδοξός ἐστι Διογένης
ὃν ἰδὼν Ἀλέξανδρος ἐν ἡλίῳ καθήμενον ἐπιστὰς
ἠρώτησεν, εἰ τινος δεῖται· τοῦ δὲ μηδὲν ἀλλ' ἢ
25 σμικρὸν ἀποσκοτίσαι κελεύσαντος, ἐκπλαγείς τὸ φρό- E
νημῖα πρὸς τοὺς φίλους εἶπεν 'εἰ μὴ Ἀλέξανδρος
ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην;' ἠδόξει δὲ Κάμιλλος ἐκ

11 φίλιππος mei codd. 13 ποιητῆς] Ἰουλιήτης Cobetus
19 καταστασιασάντων Emperius: στασιασάντων

τῆς Ῥώμης ἐλαινόμενος, ἥς δεύτερος κτίστης νῦν ἀναγορεύεται; καὶ μὴν Θεμιστοκλῆς οὐ τὴν ἐν τοῖς Ἑλλησι δόξαν φυγῶν ἀπέβαλεν ἀλλὰ τὴν ἐν τοῖς βαρβάροις προσέλαβε· καὶ οὐδεὶς ἐστὶν οὕτως ἀφιλότιμος οὐδ' ἀγεννής, ὃς μᾶλλον ἢ ἐβούλετο Λεωβάτης ὁ γραψάμενος ἢ Θεμιστοκλῆς ὁ φυγαδευθεὶς εἶναι, καὶ Κλώδιος ὁ ἐκβαλὼν ἢ Κικέρων ὁ ἐκβληθεὶς, καὶ Ἀριστοφῶν ὁ κατηγορήσας ἢ Τιμόθεος ὁ μεταστὰς ἐκ τῆς πατρίδος.

16. Ἄλλ' ἐπεὶ πολλοὺς τὰ τοῦ Εὐριπίδου κινεῖ 10
δυνατῶς τῆς φυγῆς κατηγορεῖν δοκοῦντος, ἴδωμεν ἃ λέγει καθ' ἕκαστον ἐρωτῶν καὶ ἀποκρινόμενος·

τί τὸ στέρεσθαι πατρίδος; ἢ κακὸν μέγα;

μέγιστον· ἔργῳ δ' ἐστὶ μεῖζον ἢ λόγῳ.

τίς ὁ τρόπος αὐτοῦ; τί φυγάσιν τὸ δυστυχές; 15

ἐν μὲν μέγιστον· οὐκ ἔχει παρρησίαν.

δούλου τόδ' εἶπας, μὴ λέγειν ἅ τις φρονεῖ.

606 τὴν τῶν κρατούντων ἀμαθίαν φέρειν χρεών.

ταῦτα πρῶτως οὐκ ὀρθῶς οὐδ' ἀληθῶς ἀξιοῦται. πρῶτον μὲν γὰρ οὐ δούλου τό μὴ λέγειν ἅ τις φρο- 20
νεῖ, ἀλλὰ νοῦν ἔχοντος ἀνδρὸς ἐν καιροῖς καὶ πράγμασιν ἐχεμυθίας καὶ σιωπῆς δεομένοις, ὥσπερ αὐτὸς ἀλλαχόθι βέλτιον εἴρηκε

σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἔν' ἀσφαλές.

ἔπειτα τὴν τῶν κρατούντων ἀμαθίαν οὐχ ἥττον οἴκοι 25

13 Eur. Phoen. 388 15 φυγάσιν idem: φυγάσι δυστυ-
χές] δυσχερές Euripides 18 τὰς τῶν κρ. ἀμαθίας idem 19
πρώτως] ὁρᾶς ὡς R. Bene habet. cf. Thesaurus in v. Fort.
etiam respicitur ad p. 570 lin. 6 τὰ δ' ἐξῆς 24 Nauck. p. 486

μένοντας ἢ φεύγοντας ἀνάγκη φέρειν· ἀλλὰ καὶ μᾶλλον πολλάκις οἱ μένοντες τῶν ἀπαλλαγέντων τοὺς ἰσχύοντας ἐν πόλεσιν ἀδίκως τῷ συνοφαντεῖν ἢ βιάζεσθαι δεδίασι. τὸ δὲ μέγιστον καὶ ἀτοπώτατον, εἰ B
 5 παρρησίαν τῶν φυγάδων ἀφαιρεῖται· θανάμαστόν γάρ, εἰ Θεόδωρος ἀπαρρησίαστος ἦν, ὅς, Ἀνσιμάχου τοῦ βασιλέως εἰπόντος πρὸς αὐτόν 'ἡ πατρίς σε τοιοῦτον ὄντ' ἐξέβαλε,' 'ναί' εἶπε 'μὴ δυναμένη φέρειν ὥσπερ ἡ Σεμέλη τὸν Διόνυσον.' ἐπιδείξαντος
 10 δ' αὐτῷ Τελεσφόρου ἐν γαλαῶρα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορρουγμένον καὶ περικεκομμένον τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὦτα καὶ τὴν γλῶτταν ἐκτετμημένον; καὶ εἰπόντος 'οὕτως ἐγὼ διατίθηναι τοὺς κακῶς με ποιοῦντας·' 'τί δὲ Θεοδώρῳ μέλει, ἔφη, πότερον ὑπὲρ γῆς ἢ ὑπὸ
 15 γῆς σήπεται;' τί δέ; Διογένης οὐκ εἶχε παρρησίαν, C
 ὅς εἰς τὸ τοῦ Φιλίππου στρατόπεδον παρελθὼν, ὀπηνίκα μαχοῦμενος ἐχώρει τοῖς Ἑλλήσι, καὶ πρὸς αὐτόν ἀναχθεὶς ὥς κατάσκοπος, 'ναί, κατάσκοπος' ἔφη 'τῆς ἀπληστίας ἀφίχθαι αὐτοῦ καὶ τῆς ἀφρο-
 20 σύνης, ἥκοντος ἐν βραχεῖ καιρῷ διακυβεῦσαι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἅμα καὶ τοῦ σώματος;' τί δέ; Ἀννίβας ὁ Καρχηδόνιος οὐκ ἐχρῆτο παρρησίᾳ πρὸς Ἀντίοχον βασιλέα ὄντα φυγάς ὢν, ὀπηνίκα καιροῦ διδόντος ἐκέλευεν αὐτόν ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις· τοῦ δὲ
 25 θυσασμένου καὶ τὰ σπλάγχνα κωλύειν φάσκοντος, ἐπετίμησεν εἰπὼν 'σὺ τί κρέας λέγεις σκοπεῖς, οὐ τί

6 ὅς] ὁ μεῖ codd. 13 τί δὲ Θεοδώρῳ μέλει, ἔφη, πότερον ὑπὲρ γῆς ἢ ὑπὸ γῆς σήπεται; supplevi ex p. 499 d
 23 ὄντα βασιλέα? 26 σκοπεῖς Madvigius: ποιεῖς

νοῦν ἔχων ἄνθρωπος; ἀλλ' οὐδὲ γεωμετρῶν φυγὴ
 παρρησίαν οὐδὲ γραμμικῶν ἀφαιρεῖται, περὶ ὧν ἴσασι
 καὶ μεμαθήκασι διαλεγομένων· πόθεν γε δὴ καλῶν
 D κἀγαθῶν ἀνθρώπων; ἀλλὰ τὸ ἀγεννὲς πανταχοῦ
 τὴν φωνήν ἔμφράττει, τὴν γλῶσσαν ἀποστρέφει,
 ἄγχει, σιωπᾶν ποιεῖ· τὰ δ' ἐξῆς τοῦ Εὐριπίδου
 ποῖά τιν' ἐστίν;

αἱ δ' ἐλπίδες βόσκουσι φυγάδας, ὥς λόγος·

καλοῖς βλέπουσί γ' ὕμνασιν, μέλλουσι δέ·

καὶ τοῦτο τῆς ἀβελτερίας ἐγκλημα μᾶλλον ἢ τῆς φυ- 10
 γῆς ἐστίν. οὐ γὰρ οἱ μαθόντες οὐδ' ἐπιστάμενοι
 χοῖσθαι τοῖς παροῦσιν, ἀλλ' οἱ αἰ τοῦ μέλλοντος
 ἐκκρεμάμενοι καὶ γλιχόμενοι τῶν ἀπόντων ὥς ἐπὶ
 E σχεδίας διαφέρονται τῆς ἐλπίδος, καὶν μηδέποτε τοῦ
 τείλους ἐκτὸς προέλθωσι. 15

φίλοι δὲ πατρὸς καὶ ξένοι σ' οὐκ ὠφέλουν;

εὖ προᾶσσε· τὰ φίλων δ' οὐδέν, ἦν τις δυστυχή·

οὐδ' ἡγένηειά σ' ἦρεν εἰς ὕψος μέγα;

κακὸν τὸ μὴ ἔχειν· τὸ γένος οὐκ ἔβοσκε με·

ταῦτ' ἤδη καὶ ἀχάριστα τοῦ Πολυνείκους, ἀτιμίαν 20
 μὲν εὐγενείας ἀφιλίαν δὲ τῆς φυγῆς κατηγοροῦντος,
 ὃς διὰ τὴν εὐγένειαν ἡξιώθη μὲν φυγὰς ὧν γάμων
 βασιλικῶν, φίλων δὲ συμμαχία καὶ δυνάμει τοσαύτη
 F πεφραγμένος ἐστράτευσεν, ὥς αὐτὸς μετὰ μικρὸν
 δμολογεῖ· 25

4 κἀγαθῶν *: καὶ ἀγαθῶν 5 ex Demosth. 19, 208
 8 Eur. Phoen. 396 9 βλέπουσαί γ' Hermannus 10 ἀβελτε-
 ρίας hic et infra Duebnerus: ἀβελτηρίας 16 Eur. Phoen. 402
 17 ἦν τι δυστυχῆς Elmsleius 19 γένος Euripides: γένος δ'

πολλοὶ δὲ Δαναῶν καὶ Μυκηναίων ἄκροι
 πάρχεισι, λυπρὰν χάριν ἀναγκάσαν δ' ἐμοὶ
 διδόντες·

ὅμοια δὲ καὶ τὰ τῆς μητρὸς ὀλοφυρομένης·

5 ἔγὼ δέ σοι οὔτε πῦρ ἀνῆψα
 γόνιμον ἐν γάμοις,
 ἀνυμέναια δ' Ἰσμήνδος ἐκηδεύθη
 λουτροφόρον χλιδαῖς·

ταύτην ἔδει χαίρειν καὶ ἀγαπᾶν πυνθανομένην ναί-
 10 οντα βασίλεια τηλικαῦτα τὸν νόον· ἥ δὲ θρηνοῦσα
 τὴν οὐκ ἀναφθεῖσαν λαμπάδα καὶ τὸν οὐ παρασχόντα
 λουτρὸν Ἰσμήνον, ὡς ἐν Ἀργεὶ μῆθ' ὕδωρ τῶν 607
 γαμούντων μήτε πῦρ ἐχόντων, τὰ τοῦ τύφου κακὰ
 καὶ τῆς ἀβελτερίας τῇ φυγῇ περιτλήσιν.

15 17. Ἄλλ' ἐπονείδιστον ὁ φυγάς ἐστι; παρὰ γε
 τοῖς ἄφροσιν, οἳ καὶ τὸν πτωχὸν λοιδορήμα ποι-
 οῦνται καὶ τὸν φαλακρὸν καὶ τὸν μικρὸν, καὶ νῆ
 Δία τὸν ξένον καὶ τὸν μέτοικον. ἀλλὰ μὴν οἱ μὴ
 τούτοις ὑποφερόμενοι θαυμάζουσι τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ
 20 πένητες ὧσι καὶ ξένοι καὶ φτωγάδες. ἀλλ' οὐχ ὀρω-
 μεν, ὥσπερ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐλευσίνιον,
 οὔτω καὶ τὸ Θησεῖον ἅπαντας προσκυνδύντας; καὶ
 μὴν ἔφυγε Θησεὺς ἐξ Ἀθηνῶν, δι' ὃν ἤκουσι νῦν
 εἰς Ἀθήνας ἀνθρώποι, καὶ πόλιν ἀπέβαλεν ἣν οὐκ
 25 ἔσχεν ἀλλ' αὐτὸς ἐποίησε. τῇ δ' Ἐλευσὶνι τί λεί- B

1 Eur. Phoen. 430 δὲ Euripides 5 ib. 345 ἐγὼ
 δ' οὔτε σοι πῦρ ἀνῆψα φῶς | γόνιμον ἐν γάμοις Euripides
 23. ἤκουσι *: οἰκοῦσι. quam coniecturam nunc video ab
 Imperio occupatam

πεται καλόν, ἂν αἰσχυνώμεθα τὸν Εὐμόλπον, ὃς ἐκ
Θοράκης μεταστὰς ἐμύησε καὶ μυεῖ τοὺς Ἕλληνας;
Κόδρος δὲ τίνος ὢν ἐβασίλευσεν; οὐ Μελάνθου
φυγάδος ἐκ Μεσσήνης; τὸ δὲ τοῦ Ἀντισθένης οὐκ
ἐπαινεῖς πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι 'Φρυγία σοῦ ἐστίν
ἢ μήτηρ,' 'καὶ γὰρ ἢ τῶν θεῶν;' τί οὖν οὐ καὶ σὺ
λοιδορούμενος φygὰς ἀποκρίνη 'καὶ γὰρ ὁ τοῦ Ἡρα-
κλέους τοῦ καλλινίκου πατήρ φygὰς ἦν, καὶ ὁ τοῦ
Διονύσου πάππος, ὥς ἐξεπέμφθη τὴν Εὐρώπην ἀνευ-
ρεῖν, οὐδ' αὐτὸς ἐπανήλθε

10

'Φοίνιξ πεφυκώς, ἐκ δ' ὀρίζεται γένος,'

Ὁ εἰς τὰς Θήβας παραγενόμενος, 'εὖιον ὀρσιγύναικα
Διόνυσον μαινομέναις ἀνθέοντα τιμαῖς;' καὶ περὶ
μὲν ὢν Αἰσχύλος ἠνίξαστο καὶ ὑπεδήλωσεν εἰπὼν

'ἄγνόν τ' Ἀπόλλω φygὰδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν'

15

'εὖστομά μοι κείσθω' καθ' Ἡρόδοτον· ὁ δ' Ἐμπεδο-
κλῆς ἐν ἀρχῇ τῆς φιλοσοφίας προαναφανήσας

'ἐστὶν ἀνάγκης χρῆμα, θεῶν ψήφισμα παλαιόν,
εὖτέ τις ἀμπλακίησι φόνω φίλα γυνὴ μίηνῃ,
δαίμονες οἳ τε μακρῶντος λελόγχασι βίοιο·

20

11 ἐκ δ' ὀρίζεται ex ἐκ δ' ἀμείβεται (vid. Nauck, p. 627)
consulto effecit Plutarchus, ut ad γένος apposite subiun-
geret: εὖιον ὀρσιγύναικα κέ. cf. Paus. 3, 24, 3 12 εὐ-
νορσι γυναικα — θύοντα mei codd. correxi ex p. 389 b
14 Αἰσχύλος] Suppl. 214 15 Ἀπόλλω M: ἀπόλλωνος 16
'Ἐμπεδοκλῆς] Mullach. 1 p. 1 18 ἐστὶν R: ἐστι τί 19
μῆνῃ] μιν codd. mei 20 δαίμονες κέ] δαίμων οἳτε βίοιο
λελόγχασι μακρῶντος Mullachius μακρῶντος Karstenius:
μακρῶντος

τρὶς μιν μυρίας ὥρας ἀπὸ μακάρων ἀλλάγησθαι.

τὴν καὶ ἐγὼ νῦν εἰμι φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης·² D

οὐχ ἑαυτόν, ἀλλ' ἀφ' ἑαυτοῦ πάντας ἀποδείκνυσι
μετανάστας ἐνταῦθα καὶ ξένους καὶ φυγάδας ἡμᾶς
5 ὄντας. οὐ γὰρ αἶμα, φησὶν, ἡμῖν οὐδὲ πνεῦμα συγ-
κραθέν, ὃ ἄνθρωποι, ψυχῆς οὐσίαν καὶ ἀρχὴν παρ-
έσχεν, ἀλλ' ἐκ τούτων τὸ σῶμα συμπέπλασται γη-
γενὲς καὶ θνητόν· τῆς δὲ ψυχῆς ἀλλαχόθεν ἡκούσης
δεῦρο, τὴν γένεσιν ἀποδημίαν ὑποκορίζεται τῷ
10 πραιοτάτῳ τῶν ὀνομάτων· τὸ δ' ἀληθέστατον, φεύγει
καὶ πλανᾶται θείοις ἐλαυνομένη δόγμασι καὶ νόμοις·
εἶδ', ὥσπερ ἐν νήσῳ σάλον ἐχούσῃ πολύν, καθάπερ
φησὶν ὁ Πλάτων, 'ὅστρέου τρόπον' ἐνδεδεμένη τῷ E
σώματι διὰ τὸ μὴ ἀναφέρειν μηδὲ μνημονεύειν

15 'ἐξ οἷης τιμῆς τε καὶ ὅσσου μήκεος ὕλβον'
μεθέστηκεν, οὐ Σάρδεων Ἀθήνας οὐδὲ Κορίνθου
Ἀθηναίων ἢ Σκυροῦ ἀλλ' οὐρανοῦ καὶ σελήνης γῆν
ἀμειψαμένη καὶ τὸν ἐπὶ γῆς βίον, ἐὰν μικρὸν ἐν-
ταῦθα τόπον ἐκ τόπου παραλλάξῃ, δυσανασχετεῖ καὶ
20 ξενοπαθεῖ, καθάπερ φυτὸν ἀγεννὲς ἀπομαραινόμενη.
καίτοι φυτῷ μὲν ἔστι τις χώρα μᾶλλον ἐτέρας ἐτέρα
πρόσφορος, ἐν ᾗ τρέφεται καὶ βλαστάνει βέλτιον·
ἀνθρώπου δ' οὐδεὶς ἀφαιρεῖται τόπος εὐδαιμονίαν, F
ὥσπερ οὐδ' ἀρετὴν οὐδὲ φρόνησιν. ἀλλ' Ἀναξαγόρας

2 τὴν] intellegit ὁδὸν Karstenius. ὡς dat Philoponus
εἰμι Philoponus: εἰμι 13 Πλάτων] Phaedr. p. 250 c 14
μὴ ἀναφέρειν μηδὲ μνημονεύειν Stobaeus 40, 5: μὴ μνημο-
νεύειν μηδὲ ἀναφέρειν 15 vid. Mullach. l. l. ὅσσου Sto-
baeus: ὅσου 18 ἐὰν idem: ἔνα 20 ἀγεννὲς] εὐγενὲς R

μὲν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὸν τοῦ κύκλου τετραγωνισμόν
ἔγραφε, Σωκράτης δὲ φάρμακον πίνων ἐφιλοσόφει
καὶ παρεκάλει φιλοσοφεῖν τοὺς συνήθεις, εὐδαιμονι-
ζόμενος ὑπ' αὐτῶν· τὸν δὲ Φαέδοντα καὶ τὸν Τάν-
ταλον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβάοντας οἱ ποιηταὶ λέ- 5
γουσι ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσεῖν διὰ τὴν
ἄφροσύνην.

ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΥ.

608

Πλούταρχος τῇ γυναικὶ εὖ πράττειν.

1. Ὅν' ἐπεμψας ἀπαγγελοῦντα περὶ τῆς τοῦ παι- B
δίου τελευτῆς, ἔοικε διημαρτηκέναι καθ' ὁδὸν εἰς
Ἀθήνας πορευόμενος· ἐγὼ δ' εἰς Τάναγραν ἐλθὼν
ἐπυθόμην παρὰ τῆς θυγατριδῆς. τὰ μὲν οὖν περὶ
5 τὴν ταφὴν ἤδη νομίζω γεγονέναι· γεγονότα δ' ἔχεται
ὥς σοι μέλλει καὶ νῦν ἀλυπότατα καὶ πρὸς τὸ λοι-
πὸν ἔξειν. εἰ δέ τι βουλομένη μὴ πεποίηκας ἀλλὰ
μένεις τὴν ἐμὴν γνώμην, οἷε δὲ κουφότερον οἴσθαι
γενομένου· καὶ τοῦτ' ἔσται δίχα πάσης περιεργίας
10 καὶ δεισιδαιμονίας, ὧν ἥμιστά σοι μέτεστι.

2. Μόνον, ὧ γύναι, τήρει καὶ μὲ τῷ πάθει καὶ C
σεαυτὴν ἐπὶ τοῦ καθεστῶτος. ἐγὼ γὰρ αὐτὸς μὲν
οἶδα καὶ ὀρίζω τὸ συμβεβηκὸς ἡλίκων ἐστίν· ἂν δέ
σε τῷ δυσφορεῖν ὑπερβάλλουσαν εὗρω, τοῦτό μοι
15 μᾶλλον ἐνοχλήσει τοῦ γεγονότος. καίτοι οὐδ' αὐτὸς
ἀπὸ θανάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης' ἐγενόμην· οἶσθα δὲ καὶ
αὐτῇ, τοσοῦτων μοι παιδίων ἀνατροφῆς κοινωνήσασα,
πάντων ἐκτεθραμμένων οἴκοι δι' αὐτῶν ἡμῶν· τού-
του δέ, ὅτι καὶ σοὶ ποθοῦσθαι θυγάτηρ μετὰ τέσσα-

11 καμὲ] καμ' ἐν? 12 καθεστῶτος] γεγονότος codex C
15 καίτοι γ'? 16 cf. Hom. τ 163 17 παιδίων*: παίδων.
cf. paulo post τὰ τηλικαῦτα 18 τούτου*: τούτοις

ρας υἱοὺς ἐγεννήθη κάμοι τὸ σὸν ὄνομα θεῖσθαι ποθοῦμενον ἐν αὐτῇ παρέσχευ, ἀγαπητοῦ διαφερόντως μοι γενομένου. πρόσεστι δὲ καὶ δριμύτης ἰδίαι τις τῷ πρὸς τὰ τηλικαῦτα φιλοστοργῶ, καὶ τὸ εὐφραῖνον αὐτῶν καθαρὸν ἐστὶ καὶ πάσης ἀμιγῆς ὁρ- 5
 D γῆς καὶ μέμψεως. αὕτη δὲ καὶ φύσει θαυμαστὴν ἔσχευ εὐκολίαν καὶ πραότητα, καὶ τὸ ἀντιφιλοῦν καὶ χαριζόμενον αὐτῆς ἡδονὴν ἅμα καὶ κατανόησιν τοῦ φιλανθρωποῦ παρεῖχεν· οὐ γὰρ μόνον βρέφεσιν ἄλλοις ἀλλὰ καὶ σκεύεσιν, οἷς ἐτέρπετο, καὶ παιγνίοις 10 ἐκέλευε τὴν τίτθην διδόναι καὶ προσφέρειν τὸν μαστὸν καὶ προσεκαλεῖτο καθάπερ πρὸς τράπεζαν ἰδίαν ὑπὸ φιλανθρωπίας, ὧν περ ἐγίνωσκε καὶ εἶχε τὰ ἥδιστα κοινουμένη τοῖς εὐφραίνουσιν αὐτήν.

3. Ἄλλ' οὐχ ὁρῶ, γύναι, διὰ τί ταῦτα καὶ τὰ 15 τοιαῦτα ζώσης μὲν ἕτερεπεν ἡμᾶς νυνὶ δ' ἀνιάσει καὶ συνταράξει, λαμβάνοντας ἐπίνοϊαν αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ δέδια πάλιν, μὴ συνεκβάλωμεν τῷ λυποῦντι τὴν
 E μνήμην, ὥσπερ ἡ Κλυμένη λέγουσα

‘μισῶ δ’ εὐάγκαλον

20

τόξον κρανείας, γυμνάσια δ’ οἶχετ’

ἀεὶ φεύγουσα καὶ τρέμουσα τὴν ὑπόμνησιν τοῦ παιδός, ὅτι συμπαροῦσαν λύπην εἶχεν· πᾶν γὰρ ἡ φύσις φεύγει τὸ δυσχεραίνόμενον. δεῖ γὰρ, ὥσπερ αὕτῃ

2 ποθοῦμενον *: ποιοῦμενον ἐν αὐτῇ] malim ἐαυτῇ
 5 αὐτῶν scripsi ex αὐτῶν, idem voluerat Stegmannus 6 αὕτη
 idem: αὕτῃ 11 τίτθην *: τιτθὴν 13 ὧν περ *: ὥσπερ
 20 Nauck. p. 612 μισῶ δ’ *** ἀγκύλον idem 21 δ’] τ’
 Keilius οἰχοίετο Emperius 23 λύπην idem: αὐτήν

πάντων ἡδιστον ἡμῖν ἄσπασμα καὶ θεάμα καὶ ἄκου-
σμα παρῆχεν ἑαυτήν, οὕτω καὶ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῆς
ἐνδιαιτᾷσθαι καὶ συμβιοῦν ἡμῖν πλέον ἔχουσαν, μᾶλ- F
λον δὲ πολλαπλάσιον, τὸ εὐφραῖνον ἢ τὸ λυποῦν.
5 εἴπερ ἄρα τι τῶν λόγων, οὓς πολλάκις εἰρήκαμεν
πρὸς ἑτέρους, εἰκὸς ἔστι καὶ ἡμῖν ὄφελος ἐν καιρῷ
γενέσθαι, καὶ μὴ καθῆσθαι μηδ' ἐγκεκλείσθαι πολλα-
πλασίας ταῖς ἡδοναῖς ἐκείναις λύπας ἀντιδιδόντας.

4. Καὶ τοῦτο λέγουσιν οἱ παραγενόμενοι καὶ
10 θαυμάζοντες, ὥς οὐδ' ἱμάτιον ἡλλαξας οὐδὲ στυγῆ
τινα προσήγαγες ἢ θεραπεύουσιν ἀτημέλειαν· οὐδ'
ἦν παρασκευὴ πολυτελείας πανηγυρικῆς περὶ τὴν
ταφήν, ἀλλ' ἐπράττετο κοσμίως πάντα καὶ σιωπῇ
μετὰ τῶν ἀναγκαίων. ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἐθαύ- 609
15 μαζον, εἰ μηδέποτε καλλωπισαμένη περὶ θεάτρον ἢ
πομπὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡδονὰς ἄχρηστον ἡγησαμένη
τὴν πολυτέλειαν, ἐν τοῖς σκυθρωποῖς διεφύλαξας
τὸ ἀφελὲς καὶ λιτόν. οὐ γάρ 'ἐν βακχεύμασι' δεῖ μό-
νον τὴν σώφρονα μένειν ἀδιάφθορον, ἀλλὰ μηδὲν
20 οἷεσθαι ἥττον τὸν ἐν πένθει σάλον καὶ τὸ κίνημα
τοῦ πάθους ἐγκρατείας δεῖσθαι διαμαχομένης οὐ
πρὸς τὸ φιλόστοργον, ὥς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, ἀλλὰ
πρὸς τὸ ἀκόλαστον τῆς ψυχῆς. τῷ μὲν γὰρ φιλο-
στόργῳ χαρίζομεθα τὸ ποθεῖν καὶ τὸ τιμᾶν καὶ τὸ B
25 μεμνησθαι τῶν ἀπογενομένων, ἢ δὲ θρήνων ἄπλη-
στος ἐπιθυμία καὶ πρὸς ὀλοφύρσεις ἐξάγουσα καὶ
κοπετοὺς αἰσχροὶ μὲν οὐχ ἥττον τῆς περὶ τὰς ἡδονὰς

11 ἀτημέλειαν*: ἐμ/τιμέλειαν 18 ἀφελὲς R: ἀσφαλὲς βα-
κχεύμασι] Eur. Bacch. 317 20 ἥττον οἷεσθαι Benselerus

ἀκρασίας, λόγῳ δὲ συγγνώμῃς ἔτυχεν, ὅτι τὸ λυ-
πηρὸν αὐτῆς καὶ πικρὸν ἀντὶ τοῦ τερπνοῦ τῷ αἰσχυρῷ
πρόσσεστι. τί γὰρ ἀλογώτερον ἢ τὸ γέλωτος μὲν
ὑπερβολὰς καὶ περιχαρείας ἀφαιρεῖν, τοῖς δὲ κλαυ- 5
θμῶν καὶ ὀδυρμῶν ξεύμασιν ἐκ μιᾶς πηγῆς φερο-
μένων εἰς ἅπαν ἐφίεναι; καὶ περὶ μύρου μὲν ἐνίους
καὶ πορφύρας διαμάχεσθαι ταῖς γυναιξί, κουράς δὲ
συγχωρεῖν πενθίμους καὶ βαφὰς ἐσθῆτος μελαίνας
καὶ καθίσεις ἀμόρφους καὶ κατακλίσεις ἐπιπόνους;
C καί, ὃ δὴ πάντων ἐστὶ χαλεπώτατον, ἃν οἰκέτας ἢ 10
θεραπαινίδας κολάξωσιν ἀμέτρως καὶ ἀδίκως, ἐνί-
στασθαι καὶ κωλύειν αὐτάς, ὅφ' ἑαυτῶν δ' ὥμως
κολαζομένας καὶ πικρῶς περιορᾶν ἐν πάθει καὶ
τύχαις ῥαστώνης καὶ φιλανθρωπίας δεομέναις;

5. Ἀλλ' ἡμῖν γε, γύναι, πρὸς ἀλλήλους οὐτ' ἐκεῖ- 15
νης ἐδέησε τῆς μάχης οὔτε ταύτης οἴμαι δεήσειν.
εὐτελεία μὲν γὰρ τῇ περὶ τὸ σῶμα καὶ ἀθροψία τῇ
περὶ θίαιταν οὐδεὶς ἐστὶ τῶν φιλοσόφων, ὃν οὐκ
ἐξέπληξας ἐν ὁμιλίᾳ καὶ συνηθείᾳ γενόμενον ἡμῖν·
οὐδὲ τῶν πολιτῶν, ᾧ μὴ θέαμα παρέχεις ἐν ἱεροῖς 20
καὶ θυσίαις καὶ θεάτροις τὴν σεαυτῆς ἀφέλειαν.
D ἤδη δὲ καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα πολλὴν εὐστάθειαν ἐπε-
δείξω, τὸ πρεσβύτατον τῶν τέκνων ἀποβαλοῦσα·
καὶ πάλιν, ἐκείνου τοῦ καλοῦ Χαίρωνος ἡμᾶς προ-
λιπόντος. μέμνημαι γὰρ ἀπὸ θαλάσσης ξένους μοι 25
συννοδεύσαντας, ἀπηγγελμένης τῆς τοῦ παιδίου τελευ-
τῆς, καὶ συνελθόντας ἅμα τοῖς ἄλλοις ἐς τὴν οἰκίαν·

1 λόγῳ] ἀλόγως R 8 μελαίνας R: μελαίνης 20 οὐδὲ
Stegmannus: οὔτε παρέσχες? 24 Χαίρωνος X: χάρωνος

ἐπεὶ δὲ πολλὴν κατάστασιν ἐώρων καὶ ἡσυχίαν, ὥς
 ὕστερον διηγοῦντο καὶ πρὸς ἑτέρους, ᾤοντο μηδὲν
 εἶναι δεινὸν ἀλλὰ κενὸν ἄλλως ἐξενηνέχθαι λόγον·
 οὕτω σωφρόνως κατεκόσμησας τὸν οἶκον ἐν καιρῷ E
 5 πολλὴν ἀκοσμίας ἐξουσίαν διδόντι, καίτοι τῷ σεαυ-
 τῆς ἐκείνον μαστῶ ἐξέθρεψας καὶ τομῆς ἠνέσχον·
 τῆς θηλῆς περιθλάσιν λαβούσης· γενναῖα γὰρ ταῦτα
 καὶ φιλόστοργα.

6. Τὰς δὲ πολλὰς ὀρῶμεν μητέρας, ὅταν ὑπ'
 10 ἄλλων τὰ παιδία καθαρθῇ καὶ γανωθῇ, καθάπερ
 παίγνια λαμβανούσας εἰς χεῖρας, εἴτ' ἀποθανόντων
 ἐκχεομένας εἰς κενὸν καὶ ἀχάριστον πένθος, οὐχ
 ὑπ' εὐνοίας (εὐλόγιστον γὰρ εὖνοια καὶ καλόν)· ἀλλὰ
 μικρῷ τῷ φυσικῷ πάθει πολὺ συγκεραυνούμενον τὸ
 15 πρὸς κενὴν δόξαν ἄγρια ποιεῖ καὶ μανικὰ καὶ δυσ- F
 εξίλαστα τὰ πένθη. καὶ τοῦτο φαίνεται μὴ λαθεῖν
 Αἴσωπον· ἔφη γὰρ οὗτος ὅτι, τοῦ Διὸς τὰς τιμὰς
 διανέμοντος τοῖς θεοῖς, ἦται καὶ τὸ Πένθος. ἔδωκεν
 οὖν αὐτῷ, παρὰ τοῖς αἰρουμένοις δὲ μόνοις καὶ θεί-
 20 λουσιν. ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν οὕτω τοῦτο γιγνόμενόν
 ἐστίν· αὐτὸς γὰρ ἕκαστος εἰσάγει τὸ πένθος ἐφ'
 ἑαυτόν. ὅταν δ' ἰδρυνθῇ χρόνῳ καὶ γένῃται σύντρο-
 φον καὶ σύνοικον, οὐδὲ πάννυ· βουλομένων ἀπαλλάτ-
 τεται. διὸ δεῖ μάχεσθαι περὶ θύρας αὐτῷ καὶ μὴ
 25 προσέσθαι φρουρὰν δι' ἐσθῆτος ἢ κουρᾶς ἢ τινος
 ἄλλου τῶν τοιούτων, ἀ καθ' ἡμέραν ἀπαντῶντα 610

6 ἐξέθρεψας μαστῶ Benselerus 13 ἀλλὰ] ἀλλ'
 ὅτι? 16 τὰ R 17 cf. p. 112 a 22 ἰδρυνθῇ Duebnerus:
 ἰδρυνθῇ 24 περὶ] malim παρὰ

καὶ δυσωποῦντα μικρὰν καὶ στενὴν καὶ ἀνέξοδον καὶ ἀμείλικτον καὶ φοφοδεῇ ποιεῖ τὴν διάνοιαν, ὥς οὔτε γέλωτος αὐτῇ μετὸν οὔτε φωτὸς οὔτε φιλανθρωποῦ τραπέξης, τοιαῦτα περικειμένη καὶ μεταχειριζομένη διὰ τὸ πένθος. ἀμέλειαι δὲ σώματος ἔπονται τῷ 5 κακῷ τούτῳ καὶ διαβολαὶ πρὸς ἄλειμμα καὶ λουτρον καὶ τὴν ἄλλην δίαιταν· ὧν πᾶν τοῦναντίον ἔδει, τὴν ψυχὴν πονουῦσαν αὐτὴν βοηθεῖσθαι διὰ τοῦ σώματος ἐρρωμένου. πολὺ γὰρ ἀμβλύνεται καὶ χαλᾶται

B τοῦ λυποῦντος, ὥσπερ ἐν εὐδία κῦμα, τῇ γαλήνῃ 10 τοῦ σώματος διαχεομένου. ἐὰν δ' αὐχμὸς ἐγγένηται καὶ τραχύτης ἐκ φάυλης διαίτης, καὶ μηδὲν εὐμενὲς μηδὲ χρηστὸν ἀναπέμπῃ τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ πλὴν ὀδύνας καὶ λύπας, ὥσπερ τινὰς πικρὰς καὶ δυσχερεῖς ἀναθυμιάσεις, οὐδὲ βουλομένοις ἔτι ῥαδίως ἀναλα- 15 βεῖν ἔστι. τοιαῦτα λαμβάνει πάθῃ τὴν ψυχὴν οὕτω κακωθεῖσαν.

7. Καὶ μήν; ὃ γε μέγιστον ἐν τούτῳ καὶ φοβερώτατόν ἐστιν, οὐκ ἂν φοβηθείην 'κακῶν γυναικῶν εἰσόδους' καὶ φωνὰς καὶ συνεπιθροηνήσεις, αἱ 20 ἐκτρίβουσι καὶ παραθήρουσι τὴν λύπην, οὐδ' ὑπ' ἄλλων οὔτ' αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἑῶσαι μαρνανθῆναι. γιγνώσκω γὰρ ποτέους· ἐναγχος ἀγῶνας ἡγωνίσσω, τῇ Θέωνος ἀδελφῇ βοηθοῦσα καὶ μαχομένη ταῖς μετ' ὀλοφυρμῶν καὶ ἀλαλαγμῶν ἔξωθεν ἐπιούσαις, ὥσπερ 25 ἀτεχνῶς πῦρ ἐπὶ πῦρ φερούσαις. τὰς μὲν γὰρ ολκίας τῶν φίλων ὅταν καομένους ἴδωσι σβεννύουσιν

2 ἀμείλικτον] ἀμικτον Doehnerus 19 κακῶν γυναικῶν εἰσόδους] cf. Eur. Andr. 930

- ὥς ἔχει τάχους ἕκαστος ἢ δυνάμεως, ταῖς δὲ ψυχαῖς
 φλεγομέναις αὐτοὶ προσφέρουσιν ὑπεκκαύματα. καὶ
 τῷ μὲν ὀφθαλμιῶντι τὰς χεῖρας οὐκ ἔωσι προσάγειν
 τὸν βουλόμενον οὐδ' ἄπτονται τοῦ φλεγμαίνοντος·
 5 ὁ δὲ πενθῶν κάθηται παντὶ τῷ προστυχόντι παρ-
 ἔχων ὥσπερ ῥεῦμα κινεῖν καὶ διαγριαίνειν τὸ πά- D
 θος, ἐκ μικροῦ τοῦ γαργαλίζοντος καὶ κινουῦντος εἰς
 πολλήν καὶ δυσχερῆ κάκωσιν ἀναξαινόμενον. ταῦτα
 μὲν οὖν οἶδ' ὅτι φυλάξῃ.
- 10 8. Πειρῶ δὲ τῇ ἐπινοίᾳ μεταφέρουσα σεαυτὴν
 ἀποκαθιστάναι πολλάκις εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἐν
 ᾧ, μηδέπω τοῦ παιδίου τούτου γεγονότος, μηδὲν
 ἔγκλημα πρὸς τὴν τύχην εἶχομεν· εἴτα τὸν νῦν και-
 ρὸν τοῦτον ἐκείνῳ συνάπτειν, ὥς ὁμοίων πάλιν τῶν
 15 περὶ ἡμᾶς γεγονότων. ἐπεὶ τὴν γένεσιν, ᾧ γύναι,
 τοῦ τέκνου δυσχεραίνειν δόξομεν, ἀμεμπτότερα ποι-
 οῦντες αὐτοῖς τὰ πρὶν ἐκείνην γενέσθαι πράγματα.
 τὴν δ' ἐν μέσῳ διετίαν· ἐξαιρεῖν μὲν οὐ δεῖ τῆς E
 μνήμης, ὥς δὲ χάριν καὶ ἀπόλαυσιν παρασχοῦσαν
 20 ἐν ἡδονῇ τίθεσθαι· καὶ μὴ τὸ μικρὸν ἀγαθὸν μέγα
 νομίζειν κακόν· μηδ' ὅτι τὸ ἐλπιζόμενον οὐ προσ-
 ἔβηκεν ἡ τύχη, καὶ περὶ τοῦ δοθέντος ἀχαριστεῖν.
 ἀεὶ μὲν γὰρ ἡ περὶ τὸ θεῖον· εὐφημία καὶ τὸ πρὸς
 τὴν τύχην ἴλεων καὶ ἀμεμφὲς καλὸν καὶ ἡδὺν ἀπο-
 25 δίδωσι καρπὸν· ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις ὁ μάλιστα τῆς
 μνήμης τῶν ἀγαθῶν ἀπαρυστόμενος καὶ τοῦ βίου

1 ταῖς δὲ ψυχαῖς φλεγομέναις αὐτοὶ R: τὰς δὲ ψυχὰς
 φλεγομένας αὐτοῖς 6 ῥεῦμα] τραῦμα Kaltwasserus 8 ἀνα-
 ξαινόμενον R: ἀναξηραινόμενον 25 τῇ μνήμῃ R

πρὸς τὰ φωτεινὰ καὶ λαμπρὰ μεταστρέφων καὶ μετα-
 φέρων ἐκ τῶν σκοτεινῶν καὶ ταρακτικῶν τὴν διά-
 F νοιαν, ἣ παντάπασιν ἔσβεσε τὸ λυποῦν ἢ τῇ πρὸς
 τοῦναντίον μίξει μικρὸν καὶ ἀμαυρὸν ἐποίησεν.
 ὥσπερ γὰρ τὸ μύρον ἀεὶ μὲν εὐφραίνει τὴν ὕσφρη- 5
 σιν πρὸς δὲ τὰ δυσώδη φάρμακόν ἐστιν, οὕτως ἡ
 ἐπίνοια τῶν ἀγαθῶν ἐν τοῖς κακοῖς καὶ βοηθήματος
 ἀναγκαίου παρέχεται χρεῖαν τοῖς μὴ φεύγουσι τὸ
 μεμνηῆσθαι τῶν χρηστῶν μηδὲ πάντα καὶ πάντως
 μεμφομένοις τὴν τύχην. ὕπερ ἡμῖν παθεῖν οὐ προσ- 10
 611 ἡκεῖ συκοφαντοῦσι τὸν ἑαυτῶν βίον, εἰ μίαν ἔσχη-
 κεν ὥσπερ βιβλίον ἀλοιφὴν ἐν πᾶσι καθαροῖς καὶ
 ἀκεραίοις τοῖς ἄλλοις.

9. Ὅτι μὲν γὰρ ἐξ ὀρθῶν ἐπιλογισμῶν εἰς εὐ-
 σταθῇ διάθεσιν τελευτώντων ἡρτῆται τὸ μακάριον, 15
 αἱ δ' ἀπὸ τῆς τύχης τροπαὶ μεγάλας ἀποκλίσεις οὐ
 ποιοῦσιν οὐδ' ἐπιφέρουσι συγχυτικὰς ὀλισθήσεις τοῦ
 βίου, πολλάκις ἀκήκοας. εἰ δὲ δεῖ καὶ ἡμᾶς, καθά-
 περ οἱ πολλοί, τοῖς ἔξωθεν κυβερνᾶσθαι πράγμασι
 καὶ τὰ παρὰ τῆς τύχης ἀπαριθμεῖν καὶ κριταῖς χρῆ- 20
 σθαι πρὸς εὐδαιμονίαν τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ἀνθρώποις,
 μὴ σκοπεῖ τὰ νῦν δάκρυα καὶ τὰς ἐπιθρηνήσεις τῶν
 B εἰσιόντων, ἔθει τῇ φανύῳ περαινόμενας πρὸς ἕκα-
 στον, ἀλλ' ἐννόει μᾶλλον ὥς ζηλουμένη διατελεῖς
 ὑπὸ τούτων ἐπὶ τέκνοις καὶ οἴκῳ καὶ βίῳ. καὶ δεῖ- 25
 νόν ἐστιν ἑτέρους μὲν ἡδέως ἂν ἐλέσθαι τὴν σὴν
 τύχην καὶ τούτου προσόντος ἐφ' ᾧ νῦν ἀνιώμεθα,

σὲ δ' ἐγκαλεῖν καὶ δυσφορεῖν παρούσης, καὶ μὴδ'
 ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δάκνοντος αἰσθάνεσθαι πηλίκας ἔχει
 τὰ σφρόμενα χάριτας ἡμῖν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ τοὺς ἀνε-
 φάλους καὶ μειούρους Ὀμήρου στίχους ἐκλέγοντες
 5 τὰ δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα τῶν πεποιημένων ὑπέρευν
 παρορῶντες, οὕτως ἐξακριβοῦν καὶ συκοφαντεῖν τοῦ
 βίου τὰ φαῦλα, τοῖς δὲ χρηστοῖς ἀνάρθρους καὶ συγ-
 κεχυμένως ἐπιβάλλουσαν ὁμοίον τι τοῖς ἀνελευθέ- C
 ροῖς καὶ φιλαργύροις πᾶσχειν, οἳ πολλὰ συνάγοντες
 10 οὐ χροῶνται παροῦσιν ἀλλὰ θρηνηοῦσι καὶ δυσφοροῦ-
 σιν ἀπολομένων. εἰ δ' ἐκείνης ἔχεις οἶκτον ἀγάμου
 καὶ ἕκαιδος οἰχομένης, αὐτὴς ἔχεις ἐπ' ἄλλοις ἠδίω
 σεαυτὴν ποιεῖν, μηδενὸς τούτων ἀτελεῖ μὴδ' ἄμοι-
 ρον γενομένην· οὐ γὰρ ἐστὶ ταῦτα μεγάλα μὲν τοῖς
 15 στερομένοις ἀγαθὰ μικρὰ δὲ τοῖς ἔχουσιν. ἐκείνη δ'
 εἰς τὸ ἄλυπον ἤκουσα λυπεῖν ἡμᾶς οὐ δεῖται· τί
 γὰρ ἡμῖν ἀπ' ἐκείνης κακόν, εἰ μὴδὲν ἐκείνῃ νῦν
 ἔστι λυπηρόν; καὶ γὰρ αἱ τῶν μεγάλων στερήσεις D
 ἀποβάλλουσι τὸ λυποῦν εἰς τὸ μὴ δεῖσθαι περιγενό-
 20 μεναι. Τιμοξένα δ' ἡ σὴ μικρῶν μὲν ἐστέρηται, μι-
 κρὰ γὰρ ἔγνω καὶ μικροῖς ἔχαιρε· ὧν δ' οὗτ' αἰσθη-
 σιν ἔσχεν οὗτ' ἔλαβεν ἐπίνοιαν, πῶς αὖ στερεσθαι
 λέγοιτο;

10. Καὶ μὴν ἃ τῶν ἄλλων ἀκούεις, οἳ πείθουσι
 25 πολλοὺς λέγοντες ὥς οὐδὲν οὐδαμῇ τῷ διαλυθέντι
 κακὸν οὐδὲ λυπηρὸν ἔστιν, οἷδ' ὅτι κωλύει σε πι-

13 ἀτελοῦς μὴδ' ἄμοιρον γενομένης W 19 περιγενόμε-
 ναι R: παραγενόμεναι 22 οὗτ' ἔλαβεν ἐπίνοιαν *: οὗτ' εἰς
 ἐπίνοιαν ἦλθεν οὗτ' ἔλαβεν ἐπίνοιαν. cf. p. 608 d

στεύειν ὁ πάτριος λόγος καὶ τὰ μυστικὰ σύμβολα
 τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὀργιασμῶν, ἃ σύνισμεν
 E ἀλλήλοις οἱ κοινωνοῦντες. ὥς οὖν ἄφθαρτον οὖσαν
 τὴν ψυχὴν διανοοῦ τὰυτό ταῖς ἀλίσκομέναις ἔρρισι
 πᾶσχειν· ἂν μὲν γὰρ πολὺν ἐντραφῇ τῷ σώματι 5
 χρόνον καὶ γένηται τῷ βίῳ τούτῳ τιθασὸς ὑπὸ πρα-
 γμάτων πολλῶν καὶ μακρᾶς συνηθείας, αὐτὸς καταί-
 ρουσα πάλιν ἐνδύεται καὶ οὐκ ἀνίησιν οὐδὲ λήγει
 τοῖς ἐνταῦθα συμπλεκομένη πάθεσι καὶ τύχαις διὰ
 τῶν γενέσεων. μὴ γὰρ οἷου λοιδορεῖσθαι καὶ κακῶς 10
 ἀκούειν τὸ γῆρας διὰ τὴν ῥυσότητα καὶ τὴν πολιὰν
 καὶ τὴν ἀσθενεῖαν τοῦ σώματος· ἀλλὰ τοῦτ' αὐτοῦ
 F τὸ χαλεπώτατόν ἐστιν, ὅτι τὴν ψυχὴν ἔωλόν τε ποιεῖ
 ταῖς μνήμαις τῶν ἐκεῖ καὶ λιπαρῇ περὶ ταῦτα καὶ
 κάμπτει καὶ πιέζει, τὸν σχηματισμόν, ὃν ἔσχεν ὑπὸ 15
 τοῦ σώματος ἐν τῷ πεπονθέναι, διαφυλάττουσαν. ἡ δὲ
 ληφθεῖσα μὲν ** ὑπὸ κρείττονων ἔχεται, καθάπερ ἐκ
 καμπῆς ὑγρᾶς καὶ μαλθακῆς ἀναχαιτίσασα πρὸς ὃ πέφυ-
 κεν. ὥσπερ γὰρ τὸ πῦρ, ἂν τις ἀποσβέσας εὐθύς ἐξάπτῃ,
 πάλιν ἀναρριπίζεται καὶ ἀναλαμβάνει ταχέως ** 20

‘ὅπως ὥκιστα πύλας Αἶδαο περῆσαι,’

16 πεπονθέναι] προσπεπονθέναι R διαφυλάττουσαν
 idem: διαφυλάττουσα 17 locum lacunosum (90 fere litt.
 E) redintegravit W ita: ἡ δὲ ληφθεῖσα μὲν, μένουσα δὲ βρα-
 χύν ἐν τῷ σώματι χρόνον ἐλευθερωθεῖσα ὑπὸ κρείττονων
 ἔρχεται — πρὸς ὃ πέφυκεν 18 ἀναχαιτίσασα W: ἀναχαιτί-
 σμα 20 lac. 148 fere in E fort. supplenda hunc in modum:
 καὶ ἀναλαμβάνει ταχέως· κατασβεσθὲν δὲ καὶ ὑποψυχθὲν οὖν
 ἂν τις ἀνάξω πυχρῇσειεν (vel πάλιν ἐξάψειεν cf. p. 787 a)
 ἀπραγμόνως· οὕτω καὶ τῶν ψυχῶν ἄριστα πράττουσιν, αἷς
 συμβέβηκε κατὰ τὸν ποιητὴν ‘ὅπως ὥκιστα’ cett. 21 ὅπως
 ὥκιστα] cf. Bergk. 2 p. 156

πρὶν ἔρωτα πολὺν ἐγγενέσθαι τῶν αὐτόθι πραγμά-
των καὶ μαλαχθῆναι πρὸς τὸ σῶμα καὶ συντακῆναι
καθάρπερ ὑπὸ φαρμάκων.

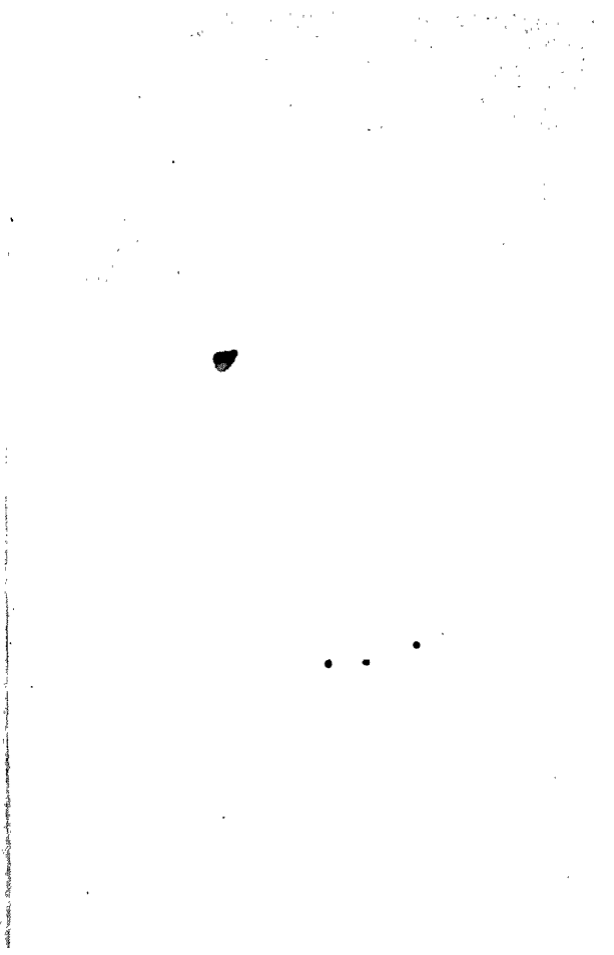
11. Τοῖς δὲ πατρίοις καὶ παλαιοῖς ἔθεσι καὶ 612
5 νόμοις ἐμφαίνεται μᾶλλον ἢ περὶ τούτων ἀλήθεια.
τοῖς γὰρ αὐτῶν νηπίοις ἀποθανοῦσιν οὔτε χοὰς ἐπι-
φέρουσιν, οὔτ' ἄλλα δρῶσι περὶ αὐτὰ οἷ' εἰκὸς ὑπὲρ
θανόντων ποιεῖν τοὺς ἄλλους· οὐ γὰρ μέτεστι γῆς
οὐδὲν οὐδὲ τῶν περὶ γῆν αὐτοῖς. οὐδ' αὐτοῦ περὶ
10 ταφᾶς καὶ μνήματα καὶ προθέσεις νεκρῶν φιλοχω-
ροῦσι καὶ παρακάθηνται τοῖς σώμασιν· οὐ γὰρ
ἔωσι θρηγεῖν οἱ νόμοι τοὺς τηλικούτους, ὥς οὐχ
ὄσιον εἰς βελτίονα καὶ θειοτέραν μοῖραν ἅμα καὶ
χώραν μεθεστηκότας **. ἐπεὶ δὲ τὸ ἀπιστεῖν χαλε-
15 πώτερόν ἐστιν αὐτοῖς ἢ τὸ πιστεύειν, τὰ μὲν ἐκτὸς B
οὕτως ὥς οἱ νόμοι προστάττουσιν ἔχωμεν, τὰ δ'
ἐντὸς ἔτι μᾶλλον ἀμίαντα καὶ καθαρά καὶ σώφρονα.

1 πρὶν R: πλὴν 7 εἰκὸς] ἔθος Cobetus 8 ἄλλους]
ἀνθρώπους F. Schmidtus 9 οὐδὲ Stegmannus: οὔτε 12
θρηγεῖν addidi cum R 14 lac. 52 fere in E supplet W ita:
καὶ οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὅτι ταῦτα πολλὰς ἔχει ἀπορίας· ἐπεὶ δὲ
cett. 17 σώφρονα] intell. ἔχωμεν

ADDENDA ET CORRIGENDA

In Adnotatione ad p. 2, 5 add. cf. p. 673 b p. 27, 17
 τοῦργον? Simil. p. 543, 12 p. 36, 12 Ἐμῶνος corr. Muhl
 coll. Paus. 10, 9, 7 p. 38, 4 occupavit Cobetus. vid. Λόγιος
 Ἐμῶς p. 504 p. 62, 4 et 150, 21 de emendatione nunc
 dubito p. 79, 20 malim Πλαταιάς p. 95, 14 Ἐπικου-
 ρείων] Usener. p. 260 p. 175, 21 malim εἰ γὰρ δυν. ἔστιν,
 ἐν π. ἀργ. ὁ λόγος ἔσται καὶ ἀμβλ. p. 235, 19 ἰδρυθέντα
 dat codex E p. 247, 17 corr. vid. οὐδεις οὕτως cf. p. 415,
 13. 458, 11 p. 367, 7 μαθημάτων τε κάλλος] cf. Plat. Gorg.
 p. 474 e p. 434, 3 ἐνέχεται? p. 440, 3 περὶ] παρὰ?
 p. 444, 26 ἡμῶν] ἡμῶν ἰδίᾳ? p. 450, 27 del. adnot.
 et in textu scr. ἦ p. 491, 11 ταῦτ' ἑμοῦ? p. 501, 10
 περιίπλαι? cf. p. 523, 2 p. 526, 16 στεινομένην Emperius:
 τεινομένην p. 548, 7 *: καὶ ἀγαθὸν p. 563, 25 pro
 πόντος scr. ἄλδος p. 565, 23 cf. Bergk. 2 p. 241 p. 570, 2
 γραμματικῶν? p. 572, 16 Ἡρόδοτον] 2, 171

dir

CATALOGUED

W.C.

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.